教育部哲学社会科学创新基地
浙江大学基督教与跨文化研究中心项目成果

古典希腊语教程

周 展 编著

CLASSICAL

COURSE

GREEK

ZHEJIANG UNIVERSITY PRESS
浙江大学出版社

序 言

陈村富

希腊语是印欧语的一个分支，是希腊文化的文字载体。在希腊古典时代(公元前 5 世纪至公元前 4 世纪末)和希腊化时期(公元前 323—公元前 30 年)[1]，希腊文化和希腊语对当时的地中海世界产生了广泛而又深刻的影响。A.F. Christidis 教授主编的《希腊语史》第四部分收集了 17 位学者分别撰写的关于希腊语与当时的闪语、色雷斯语、腓尼基语、吕底亚语、波斯语、伊特拉斯坎语、希伯来语、科普特语(埃及语)、拉丁语等的关系。[2]希腊语是当时地中海世界的通用语言。罗马贵族子弟也都以懂希腊语为荣，颇像当代人们以懂英语为时髦。基督教正是在这个语境下成长的。新约母语不是希伯来文，而是希腊文。菲洛和亚历山大里亚学派及继起的希腊教父都用希腊文撰写新旧约的诠释及关于神学的文章。希腊文的许多专门词汇经过西塞罗等拉丁学者转换为拉丁语，直接影响到近现代欧洲语言。希腊典籍对后来的哲学、宗教、文学、艺术乃至各个人文学科、自然科学都有重大影响。因此，无论是研究希腊文化，还是研究语源学，甚至为了学习近代语言、近代数学和科技术语都要学习古希腊语，这就在情理之中了。

可是学习希腊语谈何容易！《哲学希腊语教程》的作者 Francis H. Fobes 在序言中谈到西方人学习希腊语的经历，那么复杂的语形变化，弄得学习者头昏脑涨，急得直哭。Fobes 郑重声明："本人不承诺学习希腊语不掉眼泪。"对于以汉字为母语的中国学人，其难度就更不用说了。之所以难度特大，原因有三：

其一，希腊语有一个演化过程，线形文字 B(Linear B)才是希腊人使用的文字，可是同属雅利安人种的多立斯人于公元前 11 世纪进入希腊半岛后，线形文字 B 中断了，经过了两个世纪的所谓"黑暗时代"，希腊人又借助腓尼基字母，重塑希腊文字。由于当时尚未形成统一的希腊民族，所以三个民族有同一语源的三种方言：伊奥尼亚语、埃俄利亚语、多立斯语。公元前 6—5 世纪随着雅典的崛起，才形成较为统一书写的阿提卡文字，然而在书写方面还是大写字母，公元前 4 世纪才有小写字母，前 200 年左右拜占庭的阿里斯多芬创造了后人见到的三种标音形式。由于时代的变迁，地中海世界各种文化的交叉感染，语音和词义方面，从希腊化至新约时代又有显著的变化。东罗马帝国和

① 另一说法是将古典时代向希腊化时代的过渡期，即 332 年亚历山大东征起也算为希腊化时期。

② 见 Anastassion Fivos Christidis (ed). *A History of Ancient Greek: From the Beginnings to Late Antiguity*. Cambridge University Press, pp. 721-870, 2007.

奥斯曼帝国时期，希腊作为一个独立国家，已不复存在，希腊文化几乎中断，其语言在强大的外来文化影响下，出现了几乎断裂式的变化。①

其二，希腊的名词变格、动词变位，特别是不规则动词的词形变异令人眼花瞭乱。受各词的影响，冠词、形容词、代词也有性、数、格的变化。受动词变位的制约和名词性数格的语法规则的支配，分词发生了双重的词形变异，而且同样形式的后缀和词尾可能出现在不同性数格的变格中。动词的直陈语气、虚拟语气、祈愿语气、命令语气变位不一。这样，在阅读中极易误读，即使是西方名家，在经典翻译、注释、标识中意见不一，也是常有的事。加上标音有三种，同一字形 *ειμι*，标为 *εἰμί*，就是系动词 be；标为 *εἶμι* 就是实义动词 go, going，*τίς*、*τί* 是疑问代词 what，*τὶς*、*τὶ*(或写作 *τις*、*τι*)是不定代词 some。希腊文无 h 字母，用“ ”表示 rough breathing(带 h 音)，“ ”表示无“h”音(smooth breathing)，因而同一字形，词义两样。*ὄν* 是 be 的分词(being)，*ὅν*(hon)是关系代词 which 的宾格，*ἕν*(hen)为数词 one，*ἐν* 为介词“in”。这样，在未有标音符号也无断句符号的古典时代，就容易发生不同的解读。在已有上述符号的现代印刷文本中，也有一个读解难度和细心的问题。

其三，在词义或符号所指方面，本义与引申义，普通语言学层面的词义与专业词语作为概念或范畴的含义，以及同一词语不同时期的运用等等，差异相当大，以 logos(逻各斯)为例，荷马史诗和早期日常用语中，指一捆柴火、一席语。哲学产生之后，有理性、公式、定义、言辞、万物运行之道、论证之思路等。基督教文献中，除上述词义外，多指圣言，与神同在之“道”。这还不难掌握。最难处置的是系动词 *εἰμί*，在语义方面它可指系词“是”，还有指“有”，“存在”，“能”。转化为哲学范畴 Ousia (being)之后，产生了西方哲学史上多年争论不休的“是论”与“本体论”、“存在论”的一系列问题。

此外，对于使用汉字的人们而言，还有一个更大的语言障碍。目前，至少中国内地的许多学生，大都以英语为第一外语，然而恰恰是英语的语法规则同希腊语差异最大(德语还保留有三个性和四个格)，因为英语是希腊—拉丁语、凯尔特语及当地土语的混合，仅仅是因为 17—19 世纪英国的全球扩张和经济政治地位，英语才成为当今广泛使用的语言。相对而言，倒是学过俄语的人，透过俄语中的六个格，形动词、副动词，更易领会古希腊语的语法。

综上所述，可见有一部适宜中国学人的希腊语教材是何等重要！

近现代西方有几种教材，最常见的是结合荷马史诗，希罗多德和修昔底德的历史，或结合哲学(重点是柏拉图、亚里士多德)著作的教材。其中最常见的、最流行的是为学习新约和早期基督教文献的《新约希腊语》。这些教材有所侧重，各有特色。1979—1981

---

① 参看 Wendy Moleas. *The Development of the Greek Language* (*Second Edition*). Bristol Classical Press, 2004。第 1 章，史前希腊语和古代希腊语；第二章，公元前 3 世纪到公元 7 世纪的通用文字；第三章，公元 11 至 18 世纪的希腊语；第 4 章，公元 19 至 20 世纪的希腊语，以及该书关于希腊文字发音、语法变化的 4 个附录。

年我和北京大学教师李真向严群老先生学习希腊语和拉丁语时，所用的希腊语教材就是 Francis H. Fobes 的 *Philosophical Greek*，所选词语多为哲学常用词，课文选读全是柏、亚二氏的著作，而且在词语解释时都附有现代英语或拉丁语的希腊语词根及其演化。可是这些都是西方学者编的教材。20 世纪 80 年代以来，大陆高校开始开设希腊语，也是随任课教师选用西方学者编的教材。也有的学校尝试自编教材，如商务印书馆的顾寿观先生，为北京大学哲学系开设希腊语时，曾自编希腊语教程。很可惜这门课中途搁浅，教材也未能出版。如果我没弄错的话，似乎刘小枫的《凯诺斯：希腊语文学教程》(上册)是大陆首次正式出版的希腊语教材。该书自有其优点和特点，本人不想在这里评述。周展博士编写的《古典希腊语教程》，至少算是大陆出版的第二部教材。周展连续几年承担浙江大学人文学科的希腊语教学，他深知中国人学希腊语仅靠西方学者编写的教材或早期教会史研究人士编的《新约希腊语》，有很大局限性。所以几年来结合学员学习中碰到的难题，在吸收引进教材的优点的基础上自编教材，经过几年的使用，不断地进行修正。在我的建议下，第三稿正式由浙江大学出版社出版。我之所以断定出版时机已经成熟，是因为在当前高校、研究所人文学科学生和刚走上工作岗位的教师欲求学习希腊语，研究和鉴赏古代原创性智慧成果的人相当多，迫切需要一部教材。而周展编的教材，已三易其稿，可以胜任。不仅如此，一部适应以汉语为母语的学人的希腊语教材，也必须在使用过程中不断完善。这种发现问题和逐步完善的过程不能仅以本校若干学生的意见为根据。

粗略游览了一遍周展编著的《古典希腊语教程》，我觉得有两个突出的优点：一是例句、课文和文法讲解都以古典时代的希腊文为范本。上古希腊文以荷马、赫西俄德及洛布丛书选编的上古宴会诗、哀歌、抒情诗和铭文为代表。这些作品保留古风特点，但是文字表述正如 17 世纪意大利启蒙学者维柯的《新科学》(见朱光潜译本)所言，受前文字时代的口传文体影响(当然从另一角度看恰恰是优点)，重意象和情境，文字方面受抑扬格、扬抑格等格律的支配，大量省略、倒置。从学习语言和研究思想史的角度看，有很大的局限性。荷马史诗从口传到成文发生在公元前 6 世纪后半叶僭主庇西斯特拉图时代，毕竟受伊奥尼亚和阿提卡方言的影响，已经向古典时代文字过渡。因此像 Charles Kahn，可以专注研究荷马史诗中系词 *εἰμί* 的频率和用法，而在上古时代的口头文本中，系词大都是省略的。雅典极盛时代，文人汇聚，三大悲剧家、史家和全能式人物柏拉图、亚里士多德的作品都出现在这个时代。同时自公元前 5 世纪中叶智者普罗泰戈拉开始，已经在研究修辞学、演讲术以及与此相应而生的希腊语法，以至在柏拉图的《克拉底鲁》中有条件专门讨论语言的问题。古典时代是成文著作最多、最丰富多彩的时代，而且以新产生的阿提卡方言为载体。所以本书取名《古典希腊语教程》切中要害。编者选用文笔优美的柏拉图著作，再遵循语言认知的规则，精心裁剪，逐步提高难度，实是一大优点。

本书第二大优点是编者撰写的双语释义和注释。学过希腊语的人都有切身体验，对照希英译本，把握一句、一节的主要词汇和大意并不太难。最难的是将整个句子的语法关系和语序搞清楚。记得当年我和李真向严老先生学习希腊语时，有时为了搞清一个句子包括从句和短语，耗时一个多小时。弄不清句子间的和句子中语词的关系，很难说就是懂得语文字。语文学(philology)原意就是 philos(追求、探求)，文字背后的 logia(logos 所表述的言辞和微言大义)，这同背诵上古“口头文学”太不一样。Diels 和 Kranz, Kirk 和 Raven 为了弄懂巴门尼德残篇中的 being 与系词 to be 的用法和含意，为一个 εἰμί 词形变异和用法，写下整段、整页的注释。后人为了证实或证伪前人的考证，又是进行大段大段的语词分析。可以说，一本希腊语教材，这方面的注释有无、正确与否，是对编者真实水准的最大考验。对初学者来说，这种注释恰恰是最有帮助的。周展就在我们机构工作，我了解在这方面他耗费了大量精力。我想这份劳动是会得到应有的报偿的。

当然，作为一部教材，有一个成熟的过程。我无法在这里指出有多少条缺点与不足，甚至是错误。这里不仅需要水平，还需要细心，更需耗上相当的时间和精力，而这些正是我这个作序者的缺陷。我相信众多的教材使用者，会提供这方面的宝贵帮助。

2009 年 1 月

于浙江大学西溪校区

使 用 说 明

本教程以“古典时期”的散文体裁[①]为主要学习对象，本教程的课文全部采用古希腊语经典著作里的原文。

考虑到语言学习必须循序渐进，因此，本教程以《新约•约翰福音》的第 1 章第 1、2 节作为入门，介绍古希腊语定冠词变格和名词的第一、二类变格。

从第 3 课开始，直到第 16 课，所有的课文均出自柏拉图对话的原文，取材于《申辩篇》、《游叙弗伦篇》、《克里同篇》、《斐多篇》、《泰阿泰德篇》和《会饮篇》。前四篇，即《申辩篇》、《游叙弗伦篇》、《克里同篇》和《斐多篇》一般被称作“苏格拉底对话”，叙述了苏格拉底被控、受审和赴死的整个过程，是了解苏格拉底的个性、行为与思想以及柏拉图早期思想的必读材料。

由于柏拉图对话是以阿提卡方言写成的，故本教程里的词汇均采用阿提卡方言的拼写形式，例如：*πϱάττω* 做 *I act, do* (在罗念生等的《古希腊语汉语词典》里，该词条写作 *πϱάσσω*)[②]。

一、课文、注释和语法

1. 课文

每课均以课文标题命名，例如：第 1 课“太初有道”，因课文标题为 *Ἐν ἀϱχῇ ἦν ὁ λόγος.*。若课文标题来自课文里的希腊原文，就以小写希腊语表示(如第 1 课)；若课文标题系编著者自拟，则以大写希腊语表示，例如：第 4 课 公诉案(一)，其课文标题为 *ΓΡΑΦΗ (α)*。

本教程所选课文(除了第 1 课和第 2 课之外)以洛布丛书(*The Loeb Classical Library*)为标准文本，个别细微之处根据有关注疏本进行调整。

2. 注释

在第 1 至 10 课的注释里，对课文里的几乎每个句子都提供中英双语的参考译文。

---

① 古希腊语演变的 4 个阶段：

第 1 阶段(约公元前 12 世纪—前 6 世纪)：“古风时期”(Archaic age)，以荷马史诗的语言为代表；

第 2 阶段(约公元前 6 世纪—前 3 世纪)：“古典时期”(Classical age)，以希罗多德、修昔底德、古希腊三大悲剧家、柏拉图和色诺芬等人的著作为代表；

第 3 阶段(公元前 3 世纪—公元 330 年)：“希腊化时期”(Hellenistic age)，以《圣经・新约》为代表；

第 4 阶段(公元 330 年—1453 年)，“拜占庭时期”(Byzantine age)，以基督教早期教父著作和中世纪的圣经注释为代表。

古希腊语在文体上大致可分为诗歌和散文两大类，荷马史诗和三大悲剧家的著作属于诗歌体裁，柏拉图、色诺芬、希罗多德和修昔底德等人的著作以及《圣经・新约》都属于散文体裁。柏拉图、色诺芬和修昔底德是雅典人，他们以阿提卡方言进行写作，他们的著作代表了“古典时期”希腊语言文学的最高成就。

② 其他方言写作 *σσ* 之处，阿提卡方言则写作 *ττ*，例如：*θάλαττα* = *θάλασσα* 海 *sea*，*κϱείττων* = *κϱείσσων* 更强壮的 *stronger*，请参见第 4 课语音：辅音的重叠。

从第 11 课起，注释里的译文逐渐减少，重点转移到长句、难句的句子分析。编著者相信，这样循序渐进的安排比较符合外语学习的规律。

在课文的注释部分，凡是引用或参见 H.W. Smyth 编著的 *Greek Grammar* 之处，均用圆括号里的斜体标出：*(S3000)*, *(S2677a)* 等等。

若引用其他参考书，一般采用脚注形式。

3. 句子分析

在注释部分，如果对一个长句或难句进行句子分析时，将采取下列方法和符号：

3.1 基本结构以动词(或非限定动词)为主线，用“+”联结各个动词(或非限定动词)以及连词和关系词；

3.2 主句和从句之间用“/ ”分开；表示并列或主从关系的连词、各种关系代词均用黑体字标出；

3.3 否定词与动词(或非限定动词)放在一起；

3.4 主语在动词(或非限定动词)前面，宾语在后面；

3.5 并列结构里，上下两行纵向对齐的两个(或多个)单词或短语，属于相同的句子成分；

3.6 主语用双下画线，直接宾语用单下画线，间接宾语用虚下画线，状语、补语和定语皆用波浪线，不大重要的句子成分放在圆括号“( )”里；

3.7 方括号“[ ]”里的词汇是编著者添加的，以便于读者理解。

4. 语法

本教程的语法知识包括两大部分：词法(morphology)和句法(syntax)。

词法主要探讨各类词在形式上的屈折变化，例如：名词、形容词和代词的变格，动词的变位。

句法主要探讨单词和词组在句子里的语法功能，以及句子的各种类型。

在语法部分里出现的例句一般都提供了中英双语译文，还有些例句用英文注明出处，例如：

ἀληθέστατα μέντοι λέγεις. (Plato. *Sophist* 245B)

当然，你说得非常对。*Certainly, what you say is very true.*

二、词 汇

词汇表里的词条均采用“词典形式”，对每个词条的释义一般都采用中英文双语形式。

词义部分的英文用斜体，如 *πόλις* 的含义：城邦 *polis, city-state*。

辅助说明的英文用正体，如 *ὥστε* 的含义：

(1) [连] 用来连接主句和从句中的两个动词，以表示主句的目的

To express the result or effect of the action in the principal clause。

(2) [副] 如同，好像 *just as*

“词源”表示“词典形式”的来源，例如：

ποιητής 的词源为[*ποιέω*]，即 *ποιητής* 由 *ποιέω* 所派生。

ὅστις 的词源为[*ὅς, τις*]，即 *ὅστις* 由 *ὅς* 和 *τις* 复合而成。

英语派生词在括号里用大写字体标出，并附有中文释义，例如：

πόλις 的英语派生词为(POLITICS 政治)，即英语词汇 *politics* 来源于希腊语词汇 *πόλις*。

1. 名词

词典形式	属格	性	词源	变格类型	中英文释义	英语派生词
ποιητής,	*-οῦ,*	*ὁ*	[*ποιέω*]		创制者；诗人 *maker, poet*	
πόλις,	*πόλεως,*	*ἡ*		[城邦型]	城邦 *polis, city-state*	(POLITICS 政治)
πῶμα,	*-ατος,*	*τό*	[*πίνω*]	[身体型]	一口(饮料)，一剂 *drink, potion*	

名词的“词典形式”一般为“单数主格”形式。

一个名词必须标明其语法性别，往往还要标明其单数属格形式(一般只需写出属格词尾)。若该名词属于第三类变格，则特地标明其变格类型，如[城邦型]、[身体型]。

一些名词具有两种性，用“/”表示；若释义的英语词汇与英语派生词相同，则用大写形式，例如：

αἰθήρ, -έρος, ὁ/ἡ　　以太，太空 ETHER。

2. 形容词和副词

阳性	阴性	中性	词源	变格类型	中英文释义	英语派生词
ἀγαθός,	*-ή,*	*-όν*		[善之型]	好的 *good*	(AGATHA 阿加莎)
ἄριστος,	*-η,*	*-ον*	[*ἀγαθός* 的最]		最好的，最高贵的 *best, noblest*	

形容词必须标明其三种语法性别的词形，即：“阳性单数主格”、“阴性单数主格”和“中性单数主格”。

一些形容词只有两种形式，例如：

εὐτυχής,　*-ές*　[*εὖ, τύχη*]　　[真之型]　　幸运的 *lucky, fortunate*

这表示“阳性单数主格”和“阴性单数主格”都写作 *εὐτυχής*，而“中性单数主格”则为 *εὐτυχές*。

如果某个形容词或副词具有不规则的比较级和最高级，一般在词汇释义的下一行列出：

μάλα　十分，非常，很 *much, very much, wholly*

— 比 *μᾶλλον* 最 *μάλιστα*

3. 代词

阳性	阴性	中性	词源	中英文释义	英语派生词
ὅστις,	*ἥτις,*	*ὅ τι*	[*ὅς, τις*]	任何人他……，任何东西它……，无论谁，无论什么东西 *any one who, anything which, whoever, whatever*	
ἄλλος,	*-η,*	*-ο*		另一个，别的一个 *other, another*	(ALLOPATHY 对抗疗法)

代词像形容词一样，须标出三种语法性别的词形。

4. 介词

	支配格	中英文释义
ὑπό	[+属]	(表示地点)从下面 *from under*；(表示原因、施动者、作用、情况等)被……，由于 *by, because of*
	[+与]	(表示地点)在……之下 *under*
	[+宾]	(表示地点)到……下 *towards and under*；(表示时间)将近，在……时候 *about or at* (of time)

一个介词最多可以支配三种格，即属格、与格、宾格。有些介词只能支配两种格或一种格。

5. 动词

动词的“词典形式”(一般都是“现在时、主动语态、直陈语气、第一人称、单数”形式)均加阴影，以示突出。

5.1 规则动词。一般只列出词典形式和中英文释义，例如：

λύω 解开，放松 *I loose, release* [1]

5.2 不规则动词。除了词典形式和中英文释义外，第 2 行是动词的主干形式(principle parts)，例如：

γίγνομαι (晚期写作 *γίνομαι*) 产生，出现 *I become, come to be*

— *γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --*

注：“--”表示该形式阙如。

5.3 复合动词：复合动词的两个部分之间用连字符：

κατα-λείπω 留下，留在身后；放弃 *I leave behind*

— *λείπω, λείψω, ἔλιπον, λέλοιπα, λέλειμμαι, ἐλίπην* 离开，留下 *I leave*

注：在总词汇表里，第 2 行的主干形式没有列出。

5.4 若一动词同时具有“不过 1”和“不过 2”两种形式，在主干形式里用“/”分开，“/”前面是“不过 1”，后面是“不过 2”：

---

① 由于古希腊语里不存在“动词原形”，而只存在动词的“词典形式”，故编著者坚持用“I+ 英语动词”为古希腊语动词释义，有助于时刻提醒初学者牢记古希腊语动词的特殊性。

2. 练习

重点是翻译：希译英，英译希。

虽然大多数的英语词汇缺屈折变化，但英语各词类和不定式、分词的语法功能，以及英语的主从复合句的结构等，与古希腊语有诸多相似之处。英语与古希腊语之间的互译练习，旨在把握和巩固对古希腊语词法和句法的理解。

附录 2 提供了部分词形分析练习的答案以及所有翻译练习的参考答案。

3. 工具书

学会查词典(尤其是动词)是检验初学者是否已经入门的标志之一，而各课后的词形分析和正文前的动词练习也可以看作是一种查词典的训练。

而在做练习时，一部中型的古希腊语词典和一部好的语法书更是必不可少。(请参见附录 6：参考书目)

目　录

附 录

文法术语简称表

一、词类(parts of speech)

[名] = 名词(substantive)
[动] = 动词(verb)
[冠] = 冠词(article)
[代] = 代词(pronoun)
[数] = 数词(numeral)
[形] = 形容词(adjective)
[比] = 比较级(comparative)
[最] = 最高级(superlative)
[副] = 副词(adverb)
[介] = 介词(preposition)
[连] = 连词(conjunction)
[小品词](particle)

二、格(case)

主 = 主格(nominative)
呼 = 呼格(vocative)
属 = 属格(genitive)
与 = 与格(dative)
宾 = 宾格(accusative)

三、性(gender)

阳 = 阳性(masculine)　阴 = 阴性(feminine)　中 = 中性(neuter)

四、数(number)

单 = 单数(singular)　双 = 双数(dual)　复 = 复数(plural)

五、人称(person)

1 = 第一人称　2 = 第二人称　3 = 第三人称

六、语态(voice)

主动 = 主动语态(active)　中动 = 中动语态(middle)　被动 = 被动语态(passive)

七、语气(mood)

直陈 = 直陈语气(indicative)
虚拟 = 虚拟语气(subjunctive)
祈愿 = 祈愿语气(optative)
命令 = 命令语气(imperative)

八、时态(tense)

现 = 现在时(present)
未完 = 未完成时(imperfect)
将 = 将来时(future)
不过 = 不定过去时(aorist)
现完 = 现在完成时(perfect)
过完 = 过去完成时(pluperfect)
将完 = 将来完成时(future perfect)

现完 1 = 现在完成时第 1 型(1 perfect)
不过 1 = 不定过去时第 1 型(1 aorist)
现完 2 = 现在完成时第 2 型(2 perfect)
不过 2 = 不定过去时第 2 型(2 aorist)

九、其　他(others)

[无人称] = 无人称动词(impersonal)
后置词(postpositive)
顺附读词(proclitics)
尾元音省略(elision)
逆附读词(enclitics)
元音融合(crasis)
中作副：指的是形容词的中性形式用作副词
[+属]、[+与]、[+宾]、[+不定式]、[+分词]等：指的是介词(或动词)“支配”属格、与格、宾格、不定式、分词等

预备课

古希腊语字母与读音

1. 古希腊语字母表

字母 大写	字母 小写	名称	对应的国际音标	对应的英文字母
Α	α	ἄλφα	[a:,a]	a
Β	β	βῆτα	[b]	b
Γ	γ	γάμμα	[g]	g
Δ	δ	δέλτα	[d]	d
Ε	ε	ἒ ψιλόν	[e]	e(短)
Ζ	ζ	ζῆτα	[dz]	z
Η	η	ἦτα	[ei]	e(长)
Θ	ϑ	ϑῆτα	[θ]	th
Ι	ι	ἰῶτα	[i:,i]	i, j
Κ	κ	κάππα	[k]	c, k
Λ	λ	λάμβδα	[l]	l
Μ	μ	μῦ	[m]	m
Ν	ν	νῦ	[n]	n
Ξ	ξ	ξῖ	[ks]	x
Ο	ο	ὂ μικρόν	[ɔ]	o(短)
Π	π	πῖ	[p]	p
Ρ	ϱ	ῥῶ	[r]	r
Σ	σ,ς	σίγμα	[s]	s
Τ	τ	ταῦ	[t]	t
Υ	υ	ὖ ψιλόν	[ü:,ü]	u,y
Φ	φ	φῖ	[f]	ph
Χ	χ	χῖ	[kh]	ch
Ψ	ψ	ψῖ	[ps]	ps
Ω	ω	ὦ μέγα	[ou]	o(长)

注：(1) 关于字母名称，以开头三个字母 *Α, Β, Γ* 为例，这三个字母的名称叫 *ἄλφα*（读作['alfa]，音译“阿尔法”），*βῆτα*（['beita]，音译“贝塔”），*γάμμα*（['gama]，音译“伽马”）。

(2) *ς* 只在词尾出现，其他位置均为 *σ*，如：*σεισμός* 地震 *earthquake*。

2. 元音、双元音和辅音的分类

希腊语有二十四个字母，分为元音字母与辅音字母。

2.1 元音(7个)

元音字母共有七个：*α, ε, η, ι, ο, υ, ω*

其中，长元音：*η, ω*，短元音：*ε, ο*，可长可短的元音：*α, ι, υ*[①]

2.2 双元音

双元音：*αι* [ai], *ει* [ei], *οι* [ɔi], *υι* [üi], *αυ* [au], *ου* [u:], *ευ* [e-u], *ηυ* [ei-u]

不规则双元音(improper diphthongs)[②]：*ᾳ* [a:], *ῃ* [ei], *ῳ* [ou]

真双元音(genuine diphthongs)与假双元音(spurious diphthongs)：

ει, ου 既可为真双元音，也可为假双元音。真双元音 *ει, ου* 等于 *ε+ι, ο+υ*；假双元音 *ει, ου* 是由元音缩合或补偿性延长而形成的。[③]

隔音符(diaeresis，或译为“分音符”)：*προΐστημι*[④]使立在前面 *I set before*，这里的隔音符用来表示 *ι* 与前面的 *ο* 并不构成双元音 *οι*，而是各自分开发音。

2.3 辅音(17个)

2.3.1 塞音(mutes or stops)

	清辅音 (smooth)	浊辅音 (middle)	送气音 (rough)
唇音 (labial)	*π*	*β*	*φ*
齿音 (dental)	*τ*	*δ*	*ϑ*
颚音 (palatal)	*κ*	*γ*	*χ*

2.3.2 鼻音(nasals) *μ, ν, γ-* (后跟 *γ, κ, χ, ξ* 时)

2.3.3 流音(liquids) *λ, ρ*

2.3.4 擦音(spirants) *σ, ς*

2.3.5 双辅音(double consonants) *ψ, ζ, ξ*

注：(1) *γ* 后跟 *γ, κ, χ, ξ* 时鼻音化，即：*γγ, γκ, γχ, γξ*, 如 *ἀνάγκη* 必然 *necessity*

(2) *ζ* = *σ* + *δ* 或 *δ* + *σ*

ξ = *κ* + *σ* 或 *γ* + *σ* 或 *χ* + *σ*

ψ = *π* + *σ* 或 *β* + *σ* 或 *φ* + *σ*

---

① 一般用 *ᾱ, ῑ, ῡ* 表示 *α, ι, υ* 的长音。在本教材里，除了一些必须标出长音的例子，在一般情况下，无论长音还是短音一般都采用 *α, ι, υ* 的形式。

② 不规则双元音 *ᾳ, ῃ, ῳ* 由长元音 *ᾱ, η, ω* 与 *ι* 合并而成，有两种写法：当 *ι* 置于元音之下时，称为下标音(iota subscript)，下标音里的 *ι* 不发音；当大写时，*ι* 写在元音后面，称为后标音(adscript)，例如：*THI ΩΙΔΗΙ* = *τῇ ᾠδῇ*。

③ 例如：现在时主动不定式词尾-*ειν* 里的双元音 *ει* 就是假双元音，是由 *ε* + *ε* 缩合而成的。

④ 本教程中除了课文之外的任何地方出现的动词，如果其词形是词典形式，均加阴影以示突出。

3. 气息音符号、标点符号及其他

3.1 气息音符号(breathings)

首字母为元音或双元音的单词，须标出气息音符号。“不送气”(smooth breathing)符号为“ ̓”，“送气音”(rough breathing)符号为“ ̔”，其发音与国际音标[h]一样。例如：

ὄρος 山 *mountain*，*ὅρος* 界限 *boundary*

双元音的气息音符号标在第二个元音上：*υἱός* 儿子 *son*，*αὐτός* 自己 *self*

υ 为首字母时，总带送气音：*ὕβρις* 侮慢 *insolence*, *ὕλη* 树林，质料 *wood, matter*

ρ 为首字母时，总带送气音：*ῥᾴδιος* 容易的 *easy*，*ῥήτωρ* 演说家 *orator*

处于单词中间的 *ρρ* 有时也可写作 *ῤῥ*

在复合词里，送气音符号虽不标出，却不可忽视：*προορᾶν*(预见 *to foresee*) = *πρό* + *ὁρᾶν*

3.2 标点符号

逗号“,”与句号“.”跟英语的一样，“·”表示冒号或分号，“;”表示问号。

3.3 其他符号

“尾元音省略(elision)”：当一个以短元音结尾的单词后面跟一个以元音开头的单词时，如果第一个单词结尾的短元音被省略，则以撇号“ ’”表示此处发生了尾元音省略。例如：

ἀλλά + *ἐγώ* = *ἀλλ’ ἐγώ*,　*δέ* + *ἐγώ* = *δ’ ἐγώ*

“元音融合(crasis)”：当一个以元音或双元音结尾的单词与后面一个以元音开头的单词发生“元音缩合(contraction)”时，以勾号“ ’”表示此处发生了元音融合。例如：

τά + *αὐτά* = *ταὐτά*,　*καί* + *ἐγώ* = *κἀγώ*

4. 音节与重音(音调)

4.1 音节的划分

根据元音或双元音的数量进行划分(类似于英语的音节划分)。

长音节：含双元音或长元音的音节。

短音节：含短元音的音节。

最末一个音节称为“尾音节(ultima)”，倒数第二个音节称为“倒二音节(penult)”，倒数第三个音节称为“倒三音节(antepenult)”。

4.2 三种重音(音调)符号

4.2.1 扬音 (acute)[①]“ ́”可以标在短元音、长元音和双元音之上。扬音可以出现在“尾音节”，“倒二音节”或“倒三音节”上。例如：

---

① 或译为“高音调”、“锐音”、“锐调重音”、“昂音”等。

καλός 美的 *beautiful*; *δαίμων* 神灵 *divine being*, *Demon*, *ἄνθρωπος* 人 *human being*

4.2.2 抑音(grave)[①] “ ˋ ” 可以标在短元音、长元音和双元音之上。抑音只能出现在“尾音节”上。例如：

τὸν ἄνδρα 男人 *man* (阳性、单数、宾格)，*τὴν τύχην* 运气 *luck*(阴性、单数、宾格)，*οἱ θεοὶ τῆς Ἑλλάδος* 希腊诸神 *the gods of Greece*

4.2.3 扬抑音(circumflex)[②] “ ˜ ” 只能标在长元音或双元音之上。扬抑音可以出现在“尾音节”或“倒二音节”上。例如：

γῆ 大地 *earth*, *θεοῦ* 神 *of a god*(阳性、单数、属格)，*δῶρον* 礼物 *gift*, *τοῦτο* 这个 *this*(中性、单数、主/宾格)

4.3

重音符号标在双元音之上时，须标在第二个元音上：*οἴομαι* 认为 *I think*

4.4

送气音符号“ ᾿ ”和“ ῾ ”标在扬音和抑音之前：*ἄνθρωπος* 人 *human being*, *ὕδωρ* 水 *water*, 但在扬抑音之下：*οὗτος* 这个 *this*(阳性、单数、主格)，*ὦ* [感叹词] 啊！*oh!*

4.5

据说古希腊语的发音抑扬顿挫，极富乐感。所谓重音符号，实为音调符号(是故，罗念生和水建馥两位先生在其编撰的《古希腊语汉语词典》里称之为：高调、低调、高低合调)。大约在公元前200年，拜占庭人阿里斯多芬(Aristophanes of Byzantium)发明了这三种音调符号。此人是亚历山大里亚的图书馆管理员。在希腊化时期，亚历山大里亚是一文化重镇，是希腊文化与东方各民族文化的交汇之所。音调符号的发明，其目的是为了便于外国人掌握希腊语的音调。然而，时至今日，三种音调的实际发音早已渺不可考。而现代希腊语与英语一样，只有重音。所以，权将音调符号称为重音符号。

4.6 尾元音的音调变化

“尾音节”为扬音的单词，如果后面跟另一单词，扬音须变为抑音：

τὸν ἄνδρα, τὴν τύχην, οἱ θεοὶ τῆς Ἑλλάδος

然而，有几点例外：

(1) 如果后面跟的是一个逆附读词(enclitic)；

(2) 疑问代词 *τίς*, *τί* (谁？什么？*Who*? *What*?)的扬音不变：

---

① 或译为“低音调”、“钝音”、“钝调重音”等。

② 或译为“高低合调”、“长音”、“折调重音”、“起伏音”等。

本教程采用“扬音(acute)”、“抑音(grave)”和“扬抑音(circumflex)”这种译名，并非为了标新立异，而是考虑到：第一，译为“高音调”、“低音调”和“高低合调”固然最符合历史上的古希腊语发音，但三种音调的实际发音难以考证；第二，“扬抑音”实际上是“扬音” 和“抑音”的结合，其发音过程先“扬”后“抑”。编著者为了方便读者记忆，故译为“扬音”、“抑音”、“扬抑音”。

τίς οὗτος;（省略了系动词 *ἐστί*）他是谁？*Who is this ?*

(3) “尾元音省略(elision)”时：*νύχθ' ὅλην*[1] 整夜 *whole night*（阴性、单数、宾格）被标点符号隔开时。

请注意下列句子中的黑体字：

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, ***καὶ*** *ὁ λόγος ἦν* ***πρὸς*** ***τὸν*** *θεόν,* ***καὶ*** ***θεὸς*** *ἦν ὁ λόγος.*

5. 希腊字母与英文字母的对应举要

希腊字母	英文字母	例　子
γγ	*ng*	*εὐαγγέλιον, evangelical*
ζ	*z*	*ζωή, Zoe*（女人名）
κ	*c, k*[2]	*ἐκκλησία, ecclesiastical κινέω, kinetic, εἰκών, icon*
ξ	*x*	*ξύλον, xylophone*
φ	*ph*	*φωνή, -phone*（后缀）
χ	*ch*	*εὐχαριστία, Eucharist*
ψ	*ps*	*ψεύδομαι, pseudo-*（前缀）
η	*e*	*ἦθος, ethos*
ι	*i*	*ἰδέα, idea*
	j（*ι* 为首字母，且后跟元音字母时）	*Ἰησοῦς, Jesus*
υ	*y*	*ψυχή, psyche*
	u(当 *υ* 与其他元音字母构成双元音时)	
αι	*e, ae*	*δαίμων, demon αἷμα, haemo-*[3]（前缀）
ει	*i, ei*	*εἰκών, icon, δείκνυμι, deictic*
ευ	*eu*	*εὐ + φημί, euphemism*
	ev（后跟元音字母时）	*εὐαγγέλιον, evangelical*
οι	*e, oe*	*οἰκουμενικός, ecumenical*[4]
ου	*u*	*οὐ + τόπος, Utopia*
ια	*y*(当 *ια* 作为词尾时)	*εὐλογία, eulogy*

① *νύκτα + ὅλην = νύκτ + ὅλην*(尾元音省略) = *νύχθ + ὅλην*（清辅音在送气音前气音化，即 aspiration，故 *τ* 变为 *θ*, *κ* 变为 *χ*）= *νύχθ' ὅλην*。

② 原希腊词汇若通过拉丁语演变为英语词汇，希腊字母 *κ* 一般对应于英文字母 *c*，若某个英语单词直接来自希腊语，则希腊字母 *κ* 对应于英文字母 *k*。

③ 也可写作 *hemo-*。

④ 也可写作 *oecumenical*。

【练 习】

1. 将下列希腊单词改写为英语单词

ἀνάλυσις	*ἆσθμα*
βάθος	*γένεσις*
δόγμα	*δρᾶμα*
ἐγώ	*ζώνη*
ἦθος	*ἠχώ*
θερμός	*θεωρία*
ἰῶτα	*ἱστορία*
κόσμος	*κρίσις*
λέξις	*μίασμα*
νίκε	*ὀρχήστρα*
πάθος	*πρᾶγμα*
στίγμα	*σχῆμα*
ὑπόθεσις	*φάλαγξ*
χρῶμα	*ᾠδή*

（请参考陆谷孙先生主编的《英汉大词典》）。

2. 单词读音练习

ἀγαθός 好的 *good*	*ἀθάνατος* 不朽的 *immortal*
αἰτία 原因 *cause*	*ἀληθής* 真的 *true*
ἀνάγκη 必然 *necessity*	*ἄπειρον* 无限的 *boundless*
ἀρετή 德性 *virtue*	*ἀρχή* 原理，起点 *first principle, beginning*
αὐτάρκεια 自足 *self-sufficiency*	
γένος 种族，属 *race, genus*	*γεωμετρία* 几何 *geometry*
γυμναστική 体操 *gymnastics*	
δῆμος 人民 *people*	*διαλεκτική* 论辩术 *dialectic*
δίκη 正义 *justice*	*δόξα* 意见 *opinion*
δύναμις 能力 *ability*	*εἶδος* 形式，理念；种 *idea, species*
εἰκών 影像 *image*	*ἐλευθερία* 自由 *freedom*
ἐπιστήμη 知识 *knowledge*	*ἔργον* 工作，活动 *work*
ἔρως 爱 *love*	*εὐδαιμονία* 幸福 *happiness*
ζωή 生命 *life*	
ἡδονή 快乐 *pleasure*	*ἦθος* 习惯 *custom*
θεός 神 *god*	
ἰδέα 理念 *idea*	*ἰσότης* 平等 *equity*
κακός 坏的 *bad*	*καλός* 美的 *beautiful*

κοινός 共同的 ***common***	*κόσμος* 秩序，宇宙 ***order, world***
λόγος 话语，逻各斯 ***word, logos***	
μίμησις 模仿 ***imitation***	*μέσον* 中道 ***mean***
νόμος 法律 ***law***	*νοῦς* 心灵 ***mind***
ὅσιος 虔诚的 ***pious***	*οὐσία* 本体，实体 ***substance, entity***
παιδεία 教育 ***education***	*παράδειγμα* 模型 ***model***
πίστις 信念 ***belief***	*πόλις* 城邦 ***city-state***
σοφία 智慧 ***wisdom***	*σῶμα* 身体 ***body***
τέχνη 技艺 ***art***	*τέλος* 目的 ***end***
ὑγίεια 健康 ***health***	
φιλία 友爱 ***friendship***	*φιλοσοφία* 爱智慧 ***philosophy***
φύσις 自然 ***nature***	
χρῆμα 财物，事物 ***money, thing***	*χρόνος* 时间 ***time***
ψυχή 灵魂 ***soul***	

3. 句子朗读练习

Μανθάνω, ἔφη· ἐν ᾗ νῦν διήλθομεν οἰκίζοντες πόλει λέγεις, τῇ ἐν λόγοις κειμένῃ, ἐπεὶ γῆς γε οὐδαμοῦ οἶμαι αὐτὴν εἶναι. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἐν οὐρανῷ ἴσως παράδειγμα ἀνάκειται τῷ βουλομένῳ ὁρᾶν καὶ ὁρῶνται ἑαυτὸν κατοικίζειν· διαφέρει δὲ οὐδέν, εἴτε που ἔστιν εἴτε ἔσται.

（柏拉图《理想国》592B）

第1课

“太初有道”

课文 “Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος”

语音(1)：读音规则

语法

I. 词类、变格和定冠词表

1. 词类
2. 屈折变化与词干(stems)、词根(roots)
3. 变格(declension)与词形分析(parse)
4. 定冠词表

II. 名词变格(1)

1. 简介
2. 名词第一类变格之第1型和第2型
3. 名词第二类变格之第1型

重要动词 εἰμί

【课 文】

“Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος”

(《约翰福音》1.1)

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.

【词 汇】

动词

ἦν: εἰμί的“未完成时(imperfect)、主动语态、直陈语气、第三人称、单数”形式，相当于英语的(*he, she, it*) *was*

— *εἰμί*[①]是，存在 *I am*

冠词

ὁ, ἡ, τό	相当于英语的定冠词 *the*，变格见本课语法部分	

名词

ἀρχή, -ῆς, ἡ	起始，本源；原则 *beginning, principle*	(ARCHAEOLOGY 考古学)
θεός, -οῦ, ὁ	神 *god*	(THEOLOGY 神学)
λόγος, -ου, ὁ	话语，语言，逻各斯 *word, logos*	(THEOLOGY 神学)

小品词

καί	和，与；也；甚至 *and; also; even*

介词

ἐν	[+与] 在……，在……里 *in*
πρός	[+属] 从(某处) *from...*
	[+与] 在(某处) *at, on*
	[+宾] 向(某处) *towards, to*

【注 释】

1. 词汇

1.1 *ὁ λόγος*：名词前若有定冠词，定冠词与名词在性、数、格三方面必须完全一致。这里的 *ὁ* 与 *λόγος* 都是阳性单数主格形式。

1.2 *τὸν θεόν*：*τόν* 后面跟着 *θεόν*，其扬音须变为抑音(参见第二课语音部分)，故写作 *τὸν θεόν*。因 *θεόν* 是阳性单数宾格形式，故这里的 *τόν* 也必定是阳性单数宾格形式。

1.3 *ἐν ἀρχῇ*：意为“在起初，*in (the) beginning*”，介词 *ἐν* 只跟与格形式，故这里的 *ἀρχή* 须写为与格形式 *ἀρχῇ*。

2. 句子

2.1 *Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος.*

英语直译：*In the beginning (there) was the word.*

中文通译[②]：太初有道。

2.2 *καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν.*

英语直译：*And the word was towards the god.*

---

① 古希腊语动词没有所谓动词原形，而只有**词典形式(lexicon form)**，在本教程中，凡在词汇表中出现的词典形式一律加阴影以示突出。大多数古希腊语动词的**词典形式**=“现在时、主动语态、直陈语气、第一人称、单数”形式，而英语动词的词典形式一般都是动词原形，例如：英语系动词的动词原形为 *be*，在古希腊语里与之对应的系动词为 *εἰμί*，但 *εἰμί* 却并非动词原形，而是“现在时、主动语态、直陈语气、第一人称、单数”形式，故 *εἰμί* 译为英语应当是 *I am*，而不是 *be*. 由于汉语动词不存在词形变化，故在本教程中，大多数希腊语词汇的词义用中英文双语同时标出，一些短语和句子的注释、解读和翻译也采用中英文双语形式。

② 这里以《圣经》(和合本)为标准中译文，称之为“中文通译”，下不赘述。

中文通译：道与神同在。

2.3 *καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.*

英语直译：*And the word was god.*

中文通译：道就是神。

注意：古希腊语与现代英语的一个重要差异就是语序，英语的语序比较僵硬，如果语序发生变化，句子的意义一般也随之发生变化。而古希腊语的语序却要灵活得多，因为名词、代词等的各种变格形式能够清楚地标明它们各自在句子里的语法功能，即使语序发生变化，句子的基本意义并不随之改变。

以 2.3 为例，这里的 *θεός* 是表语，可置于主语 *ὁ λόγος* 之前或之后，句子意义都一样，即 *θεὸς ἦν ὁ λόγος* 也可写作 *ὁ λόγος ἦν θεός*。

【语音(1)：读音规则】

每一单词(词典形式)的重音位置只能硬记，但有一些相应的规则限制。

1. 三种重音可能出现的位置

1.1 重音只能出现在最后三个音节，即："倒三音节"之前的音节(如果有的话)不可能重读；

1.2 扬音可以出现在"尾音节"、"倒二音节"、"倒三音节"上；

1.3 扬抑音可以出现在"尾音节"和"倒二音节"上；

1.4 抑音只能出现在"尾音节"上。

2. 重音在"尾音节"、"倒二音节"、"倒三音节"三种不同位置时的情况

2.1 当"倒三音节"重读时，则必为扬音，例如：

ἄνθρωπος 人 *human being*

2.2 当"倒二音节"重读时，情况有四：

(1) "倒二音节"是长音、"尾音节"也是长音，则"倒二音节"为扬音：*μήτηρ* 母亲 *mother*;

(2) "倒二音节"是短音、"尾音节"也是短音，则"倒二音节"为扬音：*μητέρες*;

(3) "倒二音节"是短音、而"尾音节"是长音，则"倒二音节"为扬音：*μητέρων*;

(4) "倒二音节"是长音、而"尾音节"是短音，则"倒二音节"为扬抑音：*μῆτερ*。

2.3 当"尾音节"重读时，情况有二：

(1) "尾音节"是长音，或为扬音，或为扬抑音：*ἐγώ* 我 *I*, *σοφῶς* 智慧地 *wisely*;

(2) "尾音节"是短音，则为扬音：*σοφός* 智慧的 *wise*。

3. "尾音节"为长音时的限制

如果"尾音节"是长音，则：

(1) "倒三音节"不可能重读；

(2) "倒二音节"不可能是扬抑音，即：如果"倒二音节"，必为扬音。

4. 变格、变位及复合词时的重音变化

4.1 当主格形式的“尾音节”为短音，其间接格形式(属格、与格、宾格)的“尾音节”延长为长音时，情况有三：

(1) 重音(扬音)从“倒三音节”移至“倒二音节”，例如：

ἄνθρωπος → *ἀνθρώπου*

(2) “倒二音节”上的扬抑音变为扬音，例如：

δῶρον → *δώρου*

(3) 在第二类变格的属格和与格形式里，“尾音节”上的扬音变为扬抑音，例如：

ὁδός → *ὁδοῦ, ὁδῷ*

4.2 在变格时，如果“尾音节”由长变短，情况有二：

(1) “倒二音节”上的扬音变为扬抑音，例如：*πολίτης* → *πολῖτα*

(2) 重音(扬音)从“倒二音节”移至“倒三音节”：*Σωκράτης* → *Σώκρατες*

4.3 在构词或动词变位时，重音位置一般逆向而退(recessive)，但不可违反“尾音节”为长音时的有关限制。

【语 法】

I. 词类、变格和定冠词表

1. 词类

在不同语法书里，词类的划分方法有所不同，但大同小异。这里试分为九类：定冠词、名词、代词、形容词、动词、副词、连词、介词、小品词[①]。

名词、代词、形容词和动词称为实义词或实词；副词、连词、介词、小品词称为虚词。

希腊语的许多词汇在形式上会有屈折变化(inflection)，冠词、名词、代词、形容词的形式变化称为“变格(declension)”，动词的形式变化称为“变位(conjugation)”。

虚词的特点：形式上没有屈折变化。

词类举例：

定冠词 *ὁ ,ἡ, τό*

名 词 *λόγος, ἰδέα, εἶδος*

代 词 *ἐγώ* 我 *I*，*σύ* 你 *you*，*οὗτος* 这个 *this*，*ἐκεῖνος* 那个 *that*

形容词 *καλός* 美的 *beautiful*, *αἰσχρός* 丑陋的，可耻的 *ugly, shameful*, *ἀγαθός* 好的 *good*, *κακός* 坏的 *bad*

动 词 *γίγνομαι* 产生，成为 *I become, I come to be*，*λαμβάνω* 拿，抓住 *I take*，*εἰμί* 是，存在 *I am*

副 词 *καλῶς* (*καλός* 的副词)，*αἰσχρῶς* (*αἰσχρός* 的副词)，*εὖ* (*ἀγαθός* 的副词)，*κακῶς*

① 小品词与副词、连词之间的界限往往很模糊：有的小品词既可当连词，也可当副词，例如 *καί*；有的副词或连词在具体语境里可用作小品词。

(κακός 的副词)

连　词　καί 和，与 *and*，ὅτι (相当于英语的 *that*)，εἰ 如果 *if*

介　词　διά 通过 *through*，ἐν 在……里 *in*, παρά 在……旁边 *beside*

小品词　ἄν (通常用来限制各种语气的含义) γάρ (通常用来表示原因)，δή (通常用来强调其前面一词)

注：(1) 还有一类是感叹词，因其数量较少，故未列上。而数词变格与形容词类似；

(2) 小品词的功能：连接、修饰、使句子显得更生动。小品词与副词、连词之间的界限有时很模糊；

(3) 定冠词只有一种，古希腊语没有不定冠词。

2. 屈折变化与词干(stems)、词根(roots)

2.1 词干(stems)。所谓屈折变化，指的是名词、代词和动词等为了表示在句中与其他词之间关系而在词形上的变化，具有屈折变化的单词一般由词干(stem)和词尾(ending)两部分组成。换言之，所谓屈折变化即是将词尾加到词干之后，例如：

词干 λογο-变为 λόγος, λόγου, λόγοις 等，词干 λεγο-变为 λέγω，λέγεις，λέγει 等。

词干本身的形式也会有变化，如 λόγος 的词干是 λόγο-或 λογε-，πατήρ 的词干可为 πατερ-(强式) 或 πατρ-(弱式)。

2.2 词根(roots)。将单词的各个组成部分拆开看，其最基本的部分即为词根。词根在模糊而抽象的意义上包含了一个词汇的基本概念，如词根 λεγ-和 λογ-都含有"说(*saying*)"的意思，加上构造单元(formative element) ο 后，就成为词干 λεγο-和 λογο-，再加上词尾后就成为具体词汇 λέγ-ο-μεν(我们说 *we say*)，λόγ-ο-ς(言语，语言 *word, language*)。

3. 变格(declension)与词形分析(parse)

3.1 变格。古希腊语名词的性一般是固定，一个名词一般只有一种性，也可能有两种(阳性与阴性具有相同形式)。词汇表上或词典里一般都用定冠词的三种形式(ὁ, ἡ, τό)之一表示名词的性，如：λόγος, ὁ(阳性)，ἰδέα, ἡ(阴性)，εἶδος, τό(中性)。

在具体语境中，名词的数和格会发生各种变化，名词有三种数(单数、双数、复数)和五种格(主格、属格、与格、宾格、呼格)。

形容词一般有三种性(阳性、阴性、中性)、三种数(单数、双数、复数)和五种格(主格、属格、与格、宾格、呼格)的变化。代词(人称代词除外)也有性、数、格的变化。

3.2 词形分析。名词、形容词、代词等的词形在具体语境中在性、数、格三方面的变化，称为变格(declension)，对名词、形容词、代词之类的词汇在性、数、格方面进行分析叫做"词形分析"(parse)，例如：

(1) νίκην："阴性、单数、宾格"，其词典形式为 νίκη, 意为"胜利 *victory*"；

(2) ἀγαθαῖς："阴性、复数、与格"，其词典形式为 ἀγαθός, 意为"好的 *good*"；

(3) ταῦτα："中性、复数、主格/宾格"，其词典形式为 ταῦτα, 意为"这些 *these*"。

4. 定冠词表

定冠词和所修饰的名词在性数格方面必须一致，在具体语境里，定冠词可视为判别名词(以及形容词)的性数格的标志。牢记下列定冠词表会使词形分析事半功倍。

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主格	ὁ	ἡ	τό
属格	τοῦ	τῆς	τοῦ
与格	τῷ	τῇ	τῷ
宾格	τόν	τήν	τό
		双 数	
主/宾格	τώ	τώ	τώ
属/与格	τοῖν	τοῖν	τοῖν
		复 数	
主格	οἱ	αἱ	τά
属格	τῶν	τῶν	τῶν
与格	τοῖς	ταῖς	τοῖς
宾格	τούς	τάς	τά

注：冠词没有呼格形式。

II. 名词变格(1)

1. 简介

名词的变格可分为三类：

(1) 第一类变格(或称 α 变格)，词干以 α 结尾的变格，可再细分为 3 种型；

(2) 第二类变格(或称 ο 变格)，词干以 ο 结尾的变格，可再细分为 3 种型；

(3) 第三类变格，词干以辅音、ι 或 υ 等结尾的变格，可再细分为 10 余种型。

此外，还有一些难以归类的变格，统称为不规则变格(参见第 10 课语法部分)。

2. 名词第一类变格

这类变格的名词有阳性和阴性。阴性名词的单数主格以 α 或 η 结尾，阳性名词的单数主格在词干后加 ς，故为 ας 或 ης。

共有 3 种型，这里列出比较重要的第 1 型和第 2 型的变格，第 3 型(缩合型)的变格请参见附录。

2.1 第 1 型(阴性)

	ἡ χώρα	ἡ νίκη	ἡ φυγή	ἡ μοῖρα	ἡ γλῶττα	ἡ θάλαττα
	(χωρα-)	(νικα-)	(φυγα-)	(μοιρα-)	(γλωττα-)	(θαλαττα-)
	土地	胜利	逃跑	命运	舌头、语言	海
	land	*victory*	*flight*	*fate*	*tongue*	*sea*
			单　数			
主呼格	χώρᾱ	νίκη	φυγή	μοῖρα	γλῶττα	θάλαττα
属格	χώρᾱς	νίκης	φυγῆς	μοίρᾱς	γλώττης	θαλάττης
与格	χώρᾳ	νίκῃ	φυγῇ	μοίρᾳ	γλώττῃ	θαλάττῃ
宾格	χώρᾱν	νίκην	φυγήν	μοῖραν	γλῶτταν	θάλατταν
			复　数			
主呼格	χῶραι	νῖκαι	φυγαί	μοῖραι	γλῶτται	θάλατται
属格	χωρῶν	νικῶν	φυγῶν	μοιρῶν	γλωττῶν	θαλαττῶν
与格	χώραις	νίκαις	φυγαῖς	μοίραις	γλώτταις	θαλάτταις
宾格	χώρᾱς	νίκᾱς	φυγᾱ́ς	μοίρᾱς	γλώττᾱς	θαλάττᾱς

注：(1) 由于双数形式不太常见，本教程各课所附的名词、形容词、代词的变格表、以及动词表均不包括双数，但附录的“表格”部分则完整地保留了双数形式，以供学习参考。

(2) 单数主格形式以-α 结尾的单词，若 α 之前的字母是元音或 ρ，则单数各格里都有 α。若 α 之前的字母是除 ρ 之外的辅音，则在单数属格和单数与格里，α 变为 η。

(3) 单数主格形式以-η 结尾的单词，则单数各格里都有 η。

(4) 复数主格的词尾的双元音 αι 被看作是短元音，根据读音规则，如果“倒二音节”是长音、而“尾音节”是短音，则“倒二音节”为扬抑音。故：χῶραι，μοῖραι，γλῶτται，νῖκαι(这里 ι 为长元音)。

(5) φυγή 的重音在“尾音节”，其单数、复数的属格、与格形式的“尾音节”均为扬抑音。

属于该型的有：

ἀλήθεια 真理 *truth*; ἅμαξα 马车 *wagon*; ἀπορία 难题 *problem*; ἀρετή 德性 *virtue*; ἀρχή; βασιλεία 王国 *kingdom*; γῆ 大地 *earth*; δόξα 意见 *opinion*; ἐλευθερία 自由 *freedom*; ἥβη 青春 *youth*; ἡμέρα 天 *day*; θύρα 门 *door*; κόρη 少女 *girl*; μάχη 战斗 *battle*; μοῦσα 缪斯 *muse*; οἰκία 房屋、家庭 *house*; πύλη 入口 *entrance*; σκιά 阴影 *shadow*; στοά 廊柱 *portico*; τέχνη 技艺 *art*; τιμή 荣誉 *honor*; ὥρα 季节、时辰 *season, hour* 等等

2.2 第 2 型(阳性)

	ὁ νεανίας (νεανια-) 青年 *young man*	ὁ πολίτης (πολιτα-) 公民 *citizen*	ὁ κριτής (κριτα-) 法官 *judge*	ἡ μοῖρα (μοιρα-) 命运 *fate*	Ἀτρείδης (Ἀτρειδα-) 阿特柔斯之子 *Son of Atreus*
			单　数		
主格	νεανίᾱς	πολίτης	κριτής		Ἀτρείδης
属格	νεανίου	πολίτου	κριτοῦ		Ἀτρείδου
与格	νεανίᾳ	πολίτῃ	κριτῇ		Ἀτρείδῃ
宾格	νεανίᾱν	πολίτην	κριτήν		Ἀτρείδην
呼格	νεανίᾱ	πολῖτα	κριτά		Ἀτρείδη
			复　数		
主呼格	νεανίαι	πολῖται	κριταί		Ἀτρεῖδαι
属格	νεανιῶν	πολιτῶν	κριτῶν		Ἀτρειδῶν
与格	νεανίαις	πολίταις	κριταῖς		Ἀτρείδαις
宾格	νεανίᾱς	πολίτᾱς	κριτᾱ́ς		Ἀτρείδᾱς

注：(1) κριτής 的重音在“尾音节”，其单数、复数的属格、与格形式的“尾音节”均为扬抑音。这一型所有名词的**复数属格**形式的“尾音节”均为扬抑音。

(2) πολίτης 的单数呼格与复数主格的“倒二音节”为长音，而它们的“尾音节”为短音，故“倒二音节”为扬抑音(参见本课的“语音”部分的读音规则)。

属于该型的有：

> ἀθλητής 运动员 *athlete*; βουλευτής 议事员 *councillor*; δεσπότης 主人，统治者 *master, ruler*; εὑρετής 发现者 *discoverer*; ἡλιαστής 陪审员 *juryman*; θεατής 观看者 *spectator*; θηρευτής 猎人 *hunter*; κτίστης 建立者 *establisher*; λογιστής 计算者 *calculator*; μαθητής 学生 *pupil*; ναύτης 水手 *sailor*; Πέρσης 波斯人 *Persian*; ποιητής 诗人 *poet*; σοφιστής 智者 *sophist*; στρατιώτης 士兵 *soldier*; ταμίας 总管 *steward*; τοξότης 弓箭手 *bowman*; ὑβριστής 侮慢者 *insolent man*; φηλήτης 骗子 *deceiver* 等等

3. 名词第二类变格

共有 3 种型，这里列出最重要的第 1 型(也称一般型)，关于第 2 型(缩合型)和第 3 型(阿提卡型)的变格，请参见附录。

3.1 第 1 型（“一般型”）

	ὁ ἵππος	ὁ ἄνθρωπος	ἡ ὁδός	τὸ δῶρον
	(ἱππο-)	(ἀνθρωπο-)	(ὁδο-)	(δωρο-)
	马 *horse*	人 *man*	道路 *way*	礼物 *gift*
		单数		
主格	ἵππο-ς	ἄνθρωπο-ς	ὁδό-ς	δῶρο-ν
属格	ἵππου	ἀνθρώπου	ὁδοῦ	δώρου
与格	ἵππῳ	ἀνθρώπῳ	ὁδῷ	δώρῳ
宾格	ἵππο-ν	ἄνρωπο-ν	ὁδό-ν	δῶρο-ν
呼格	ἵππε	ἄνθρωπε	ὁδέ	δῶρο-ν
		复数		
主呼格	ἵπποι	ἄνθρωποι	ὁδοί	δῶρα
属格	ἵππων	ἀνθρώπων	ὁδῶν	δώρων
与格	ἵπποις	ἀνθρώποις	ὁδοῖς	δώροις
宾格	ἵππους	ἀνθρώπους	ὁδούς	δῶρα

注：(1) ἄνθρωπος 复数主格词尾-οι 被看作是短元音。

(2) θεός 神 *god* 的呼格形式与其主格形式相同，ἀδελφός 兄弟 *brother* 的呼格形式为 ἄδελφε（逆行重音，即 recessive accent）。

属于该型的有：

阳性：λόγος, θεός, ἀδελφός, ἀγρός 田地 *field*；ἀριθμός 数字 *number*；δῆμος 人民 *people*；δοῦλος 奴隶 *slave*；κίνδυνος 危险 *danger*；λίθος 石头 *stone*；πόλεμος 战争 *war*；ποταμός 河 *river*；χαλκός 铜 *copper*；χρυσός 金子 *gold* 等等

阴性：ἄμπελος 葡萄树 *vine*；βίβλος 一卷，书 *book*；δρόσος 露水 *dew*；ἤπειρος 大陆 *mainland*；νῆσος 岛屿 *island*；νόσος 疾病 *disease*；πλίνθος 砖 *brick*；ψάμμος 沙子 *sand*；ψῆφος 石子 *pebble* 等等

中性：δεῖπνον 正餐 *dinner*；ἔργον 工作 *work*；πτερόν 翅膀 *wing* 等等

【重要动词】

εἰμί（是，存在 *I am*）

εἰμί 只有“现在时（包括未完成时）、主动语态”和“将来时、中动语态”两类变化。

εἰμί 变位表

1. 主动语态

	现在时 直陈语气	未完成时 直陈语气	现在时 虚拟语气	现在时 祈愿语气	现在时 命令语气
单 1	εἰμί	ἦ/ἦν	ὦ	εἴην	
2	εἶ	ἦσϑα	ᾖς	εἴης	ἴσϑι
3	ἐστί	ἦν	ᾖ	εἴη	ἔστω
双 2	ἐστόν	ἦστον	ἦτον	εἴητον/εἶτον	ἔστον
3	ἐστόν	ἤστην	ἦτον	εἰήτην/εἴτην	ἔστων
复 1	ἐσμέν	ἦμεν	ὦμεν	εἴημεν/εἶμεν	
2	ἐστέ	ἦτε/ἦστε	ἦτε	εἴητε/εἶτε	ἔστε
3	εἰσί	ἦσαν	ὦσι	εἴησαν/εἶεν	ἔστων

现在时主动不定式：εἶναι

现在时主动分词：ὤν, οὖσα, ὄν 等①

2. 中动语态

	将来时 直陈语气	将来时 祈愿语气
单 1	ἔσομαι	ἐσοίμην
2	ἔσῃ/ἔσει	ἔσοιο
3	ἔσται	ἔσοιτο
双 2	ἔσεσϑον	ἔσοισϑον
3	ἔσεσϑον	ἐσοίσϑην
复 1	ἐσόμεϑα	ἐσοίμεϑα
2	ἔσεσϑε	ἔσοισϑε
3	ἔσονται	ἔσοιντο

将来时主动不定式：ἔσεσϑαι

将来时主动分词：ἐσόμενος, -η, -ον 等①

① 分词象形容词一样有性数格的变化，不同时态和语态的分词变格也各有不同，εἰμί 的现在时主动分词变格请查看第 4 课语法部分(或附录 3 的分词变格表)。

【练 习】

1. λόγος, θεός, ἀρχή 各属于哪一类变格？

2. 在 λόγος 各变格形式之前加上适当的冠词形式

单 数

主格 ____ λόγος
属格 ____ λόγου
与格 ____ λόγῳ
宾格 ____ λόγον
呼格 ____ λόγε

复 数

主呼格 ____ λόγοι
属格 ____ λόγων
与格 ____ λόγοις
宾格 ____ λόγους

3. 填写 ἀρχή 所有的单数、复数形式(前面带冠词)

单 数

主格 ἡ ἀρχή
属格
与格
宾格
呼格

复 数

主呼格
属格
与格
宾格

4. 词汇翻译(下列名词均带冠词)

运动员(宾格)：
士兵们(主格)：
观众(属格)：
廊柱(与格)：
学生们啊(呼格前一般加感叹词 ὦ)：
兄弟们(与格)：
石子(宾格)：

---

① 中动分词的词尾均为-μενος, -η, -ον，其变格请查看第 5 课的语法部分(或附录 3 的分词变格表)。

第 2 课

“万物是借着他造的”

课文 “πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο”

语音(2)：顺附读词(proclitics)、逆附读词(enclitics)和尾元音省略(elision)

语法

I. 代词变格(1)
  1. 简介
  2. 加强性代词 αὐτός (自己 self) 变格表
  3. 指示代词 οὗτος (这个 this) 变格表

II. 形容词变格(1)
  1. 简介
  2. 第三类变格之“优雅”型

III. 动词变位(1)
  1. 简介
  2. 动词词形分析(parse)和动词的主干形式(principle parts)
  3. 规则动词和不规则动词
  4. ω 动词变位：“现在时”和“未完成时”
  5. 词干元音(thematic vowel)和第一、第二类人称词尾(primary and secondary personal endings)

【课　文】

“πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο”
(《新约·约翰福音》1.2)

οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο.

【词　汇】

动词

ἦν：εἰμί 的“未完成时(imperfect)、主动语态、直陈语气、第三人称单数”形式，相当于英语的(*he, she, it*) *was*

— εἰμί 是，存在 *I am*

ἐγένετο：γίγνομαι[①]的“不定过去时(aorist)、主动语态、直陈语气、第三人称单数”

— γίγνομαι (晚期写作 γίνομαι)产生，出现 *I become, come to be*

名词

ἀρχή, -ῆς, ἡ	起始，本源；原则 *beginning, principle*	(ARCHAEOLOGY 考古学)
θεός, -οῦ, ὁ	神 *god*	(THEOLOGY 神学)

代词

αὐτός, αὐτή, αὐτό　[属格 αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτοῦ] (1) 自己，自身 *self*; (2) 间接格[②]时，意为“他、她、它 *him, her, it*”; (3) ὁ αὐτός 同样的，同一个 *the same*; (4) 用于强调时，ὁ λόγος αὐτός 道本身 *the word itself*, ἐγὼ αὐτός 我本人 *I myself*　(AUTOBIOGRAPHY 自传)

οὗτος, αὕτη, τοῦτο　[属格 τούτου, ταύτης, τούτου] [指示代词] 这个 *this*

形容词

πᾶς, πᾶσα, πᾶν　所有，一切，每一个 *all, every*　(PANACEA 万灵药)

介词

διά　[+属] 穿过，通过 *through*
　[+宾] 在……期间；由于，因为 *during, because of*

ἐν　[+与] 在，在……里 *in, at*

πρός　[+属] 从……，来自…… *from*
　[+与] 在…… *at, on*
　[+宾] 向…… *toward, to*

【注　释】

1. 词汇

1.1 οὗτος：指示代词，阳性单数主格，因为古希腊语的人称代词中缺乏第三人称单数主格形式(即英语的 *he, she, it*)，故常用指示代词作为替代。

1.2 ἐν ἀρχῇ：ἐν 只跟与格，故 ἀρχή 须变为与格形式 ἀρχῇ。

1.3 πρὸς τὸν θεόν：πρός 跟宾格时，意为“向……，朝向……*toward, to*”。

1.4 πάντα：πᾶς 的中性复数主格，中性一般指事物，故可译为“万物 *all things*”。

1.5 δι' αὐτοῦ：δι' 是 διά 的尾元音省略形式。

---

① γίγνομαι 的主干形式为：γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --。

② 主格、呼格称为“直接格”，属格、与格、宾格称为“间接格”。

2. 句子

2.1 *οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν.*

英语直译：*This one was in (the) beginning with (towards) god.*

中文通译：这道太初与神同在。

2.2 *πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο.*

英语直译：*All things through him came to be (became).*

中文通译：万物是借着他造的。

注意：此处 *πάντα* 为主语，若一个句子的主语为中性复数形式，其谓语动词采用单数形式。

【语音(2)：顺附读词、逆附读词①和尾元音省略】

1. 顺附读词(proclitics)

顺附读词一般是单音节词，非重读，其重音顺行附加在“后随词(following word)”上。

常见顺附读词有：

冠词 *ὁ,ἡ,οἱ,αἱ;* 介词 *ἐν,εἰς, ἐξ(ἐκ)*；连词 *εἰ, ὡς*；否定副词 *οὐ* (*οὐκ,οὐχ*)等。例如：

ἐν λόγοις 在语言里 *in words, ὡς ἔπος εἰπεῖν* 可以说 *so to speak, οὐκ εἰμὶ κακός* 我不坏 *I am not bad*。

但是，*οὐ* 在句尾或单独使用时，带有重音：

πῶς οὔ 当然 *Why not?* (= *Certainly*!) *οὔ* 不 *no*

ἐξ 和 *εἰς* 在所属之词后面、*ὡς* 在名词之后，也带有重音：

κακῶν ἔξ, θεὸς ὥς

2. 逆附读词(enclitics)

逆附读词也不重读，其重音逆行附加在“先行词(preceding word)”上。

常见的逆附读词有：

人称代词 *μοῦ, μοί, μέ*(我 *I* 的单数属格、与格、宾格)，*σοῦ, σοί, σέ*(你 *you* 的单数属格、与格、宾格)；

不定代词 *τις*(某人 *somebody*)，*τι*(某物 *something*)；

εἰμί (是，存在 *I am*)和 *φημί* (说 *I say*)的现在时直陈语气的一切双音节形式；小品词 *γε, τε, τοι, περ* 等等。例如：

καλόν ἐστι 它是美的 *It is beautiful, ἄνθρωπός τις* 某个人 *a certain man*。

当顺附读词遇到逆附读词时，顺附读词带有重音：*ἔν τινι, εἴ τινες*。

---

① 罗念生、水建馥编《古希腊语汉语词典》根据词汇之间的前后位置，将 proclitics 译为“后倾词”，将 enclitics 译为“前倾词”。但 proclitics 源自希腊词汇 *προκλίνω*，意为“*to lean forward*”，enclitics 源自希腊词汇 *ἐγκλίνω*，意为“*to lean on/upon*”。由于不同语言有关“前后”位置表达方式可能会导致歧义，本教程根据书写词汇的先后顺序，将 proclitics 译为“顺附读词”，将 enclitics 译为“逆附读词”。

3. 尾元音省略(elision)

如果一个单词的词尾是短元音，当它的后面跟着一个词首为元音的词时，前一单词的词尾短元音要去掉，用撇号“ ’ ”表示元音省略。

尾元音省略一般发生在一些不重要的单词或音节上，如双音节的小品词、副词、介词和连词等(除了 *περί*，*ἄχρι*，*μέχρι*，*ὅτι* 等以外)，以及名词、代词和动词的最后一个音节。

例如：*διὰ αὐτοῦ* → *δι’ αὐτοῦ*

ἀπὸ αὐτοῦ → *ἀπ’ αὐτοῦ*

κατα-εσθίω → *κατεσθίω*

属于下列情况者，均不可发生尾元音省略：

表示强调的人称代词；

单音节词[①]；

连词 *ὅτι*；

介词 *πρό, ἄχρι, μέχρι, περί* (除非在 *ι* 之前)；

第三类变格的与格形式，即以 *ι* 或 *σι* 结尾的形式；

以 *υ* 结尾的单词。

【语　法】

I. 代词变格(1)

1. 简介

代词变格并非根据词尾进行分类。几乎每一个代词都很重要，根据意义和功能，可将代词分为如下类型：

(1) 人称代词，加强性代词 *αὐτός*；

(2) 指示代词及其派生词；

(3) 反身代词，相互代词，物主代词；

(4) 疑问代词，不定代词种种；

(5) 关系代词及其派生词。

2. 加强性代词 *αὐτός* (自己 self) 变格表

αὐτός 的基本意义见本课词汇部分，该代词使用频率很高，须牢记。

---

① 但以 *ε* 结尾的单音节词(如 *τέ, δέ, γέ*)却可以发生尾元音省略。

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主格	*αὐτός*	*αὐτή*	*αὐτό*
属格	*αὐτοῦ*	*αὐτῆς*	*αὐτοῦ*
与格	*αὐτῷ*	*αὐτῇ*	*αὐτῷ*
宾格	*αὐτόν*	*αὐτήν*	*αὐτό*
		复　数	
主格	*αὐτοί*	*αὐταί*	*αὐτά*
属格	*αὐτῶν*	*αὐτῶν*	*αὐτῶν*
与格	*αὐτοῖς*	*αὐταῖς*	*αὐτοῖς*
宾格	*αὐτούς*	*αὐτάς*	*αὐτά*

3. 指示代词 *οὗτος* (这个 *this*) 变格表

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主格	*οὗτος*	*αὕτη*	*τοῦτο*
属格	*τούτου*	*ταύτης*	*τούτου*
与格	*τούτῳ*	*ταύτῃ*	*τούτῳ*
宾格	*τοῦτον*	*ταύτην*	*τοῦτο*
		复　数	
主格	*οὗτοι*	*αὗται*	*ταῦτα*
属格	*τούτων*	*τούτων*	*τούτων*
与格	*τούτοις*	*ταύταις*	*τούτοις*
宾格	*τούτους*	*ταύτᾱς*	*ταῦτα*

II. 形容词变格(1)

1. 简介

形容词有三类规则的变格(共 8 型)。

(1) 第一类(词干以元音结尾):“善”之型、“慎”之型、“简”之型;

(2) 第二类(词干以辅音结尾):“真”之型、“幸福”型;

(3) 第三类(混合型):“甜”之型、“黑”之型、“优雅”型;

此外,还有一类不规则变格:“大”之型。

2. 第三类变格之“优雅”型

这里介绍的重点是 *πᾶς*,该词十分重要,须牢记其变格。

	χαρίεις 优雅的 *graceful* 阳性	阴性	中性	πᾶς 所有的 *all* 阳性	阴性	中性
			单 数			
主格	χαρίεις	χαρίεσσα	χαρίεν	πᾶς	πᾶσα	πᾶν
属格	χαρίεντ-ος	χαριέσσης	χαρίεντ-ος	παντ-ός	πάσης	παντ-ός
与格	χαρίεντ-ι	χαριέσσῃ	χαρίεντ-ι	παντ-ί	πάσῃ	παντ-ί
宾格	χαρίεντ-α	χαρίεσσα-ν	χαρίεν	πάντ-α	πᾶσα-ν	πᾶν
呼格	χαρίεν	χαρίεσσα	χαρίεν	πᾶς	πᾶσα	πᾶν
			双 数			
主宾呼格	χαρίεντ-ε	χαριέσσα	χαρίεντ-ε			
属与格	χαριέντ-οιν	χαριέσσαιν	χαριέντ-οιν			
			复 数			
主呼格	χαρίεντ-ες	χαρίεσσαι	χαρίεντ-α	πάντ-ες	πᾶσαι	πάντ-α
属格	χαριέντ-ων	χαριεσσῶν	χαριέντ-ων	πάντ-ων	πασῶν	πάντ-ων
与格	χαρίεσι(ν)	χαριέσσαις	χαρίεσι(ν)	πᾶσι(ν)	πάσαις	πᾶσι(ν)
宾格	χαρίεντ-ας	χαριέσσας	χαρίεντ-α	πάντ-ας	πάσας	πάντ-α

III. 动词变位(1)

1. 简介

1.1 古希腊语动词在形态上有时态(tense)、语态(voice)、语气(mood)、动词性名词(verbal noun)①、数(number)和人称(person)等方面的区别。

1.2 动词在词形上的屈折变化叫做动词变位(conjugation)②，动词变位涉及五个方面：

(1) 时态，在直陈语气里共有 7 种时态，根据词首有无增音而分为：

a. 第一类时态(primary tenses)——现在时(present)、将来时(future)、现在完成时

① 具有名词的某些性质的动词形式，叫做动词性名词。根据语法功能，动词性名词分为两类：

1. 名词性的(substantival)：不定式(infinitive)

2. 形容词性的(adjectival，即其屈折变化和形容词一样)：

(1) 分词(participle)：有主动、中动和被动三种形式；

(2) 动形词(verbal adjective)：

a. 以-τός 结尾的动形词表示可能性(possibility)，如：φιλητός 可爱的 *lovable*，或具有“现完被动分词”的含义，如：γραπτός *written*。

b. 以-τέος 结尾的动形词表示必然性(necessity)，如：γραπτέος *that must be written*。

② 英语在时态、语态等方面的形式变化主要靠助动词来表示，例如：

I will study English. (助动词 *will*)

I have finished the work. (助动词 *have*)

I was cheated by him. (助动词 *be*)

古希腊语无需这类助动词，因为动词本身在形式上的变化(通过在动词词干上加前缀和后缀)就足以表达时态、语态、语气等方面的变化。

(perfect)、将来完成时(future perfect)；

b. 第二类时态(secondary tenses)——未完成时(imperfect)、不定过去时(aorist)、过去完成时(pluperfect)。

第二类时态的词首有增音 ε(或元音延长)，而第一类时态的词首均无增音。

(2) 语气①，共 4 种，即：直陈语气(indicative)、虚拟语气(subjunctive)、祈愿语气(optative)、命令语气(imperative)。

(3) 语态，共 3 种，即：主动语态(active)、中动语态(middle)、被动语态(passive)。

(4) 人称，共 3 种，即：第一人称、第二人称、第三人称。

(5) 数，共 3 种，即：单数、双数、复数。

1.3 词干(stems)与词尾(endings)

1.3.1 词干

古希腊语动词有两类词干：

(1) 时态词干(tense stem)，词尾可直接加在时态词干之后；

(2) 动词词干(verb stem，或称 theme)，通过在动词词干上加前缀和(或)后缀，可派生所有的时态词干。

时态词干也可能与动词词干完全相同。

1.3.2 人称词尾(personal endings)

限定语气里的词尾可显示主语是第一、第二、或第三人称，同时也标明了数和语态。

(1) 中动语态有一套与主动语态迥然不同的词尾；被动语态的词尾与中动语态的词尾一般都相同(除了“不定过去时”以外)；

(2) “主动语态、直陈语气”和“中动语态、直陈语气”各有两套词尾，一套属于“第一类时态”，另一套属于“第二类时态”；

(3) 虚拟语气的词尾与直陈语气的“第一类时态”的词尾相同；祈愿语气的词尾与直陈语气的“第二类时态”的词尾相同。

1.4 时态的“第 2 型”种种

一些动词具有下列时态：

(1) “第 2 型不定过去时”(简称 “不过 2”)，有主动、中动和被动语态等 3 种形式；

(2) “第 2 型现在完成时”(“现完 2”)和“第 2 型过去完成时”(“过完 2”)，只有主动语态形式；

(3) “第 2 型将来时”(“将 2”)，只有被动语态形式。

这些时态的意义一般对应于“第 1 型不定过去时”(“不过 1”)、“第 1 型现在完成时”(“现完 1”)等，但当一个动词在某种时态里具有第 1 型和第 2 型 2 种形式时，这 2 种形式在意义上通常会有差异。

1.5 时态词干(tense stems)

共有 9 种时态系统(tense systems)，每一种时态系统都有其独立的时态词干。

① 也叫做“限定语气 finite moods”，因为人称被词尾所限定。

系统	时态(和语态)
(1) 现在时	包括现在时和未完成时
(2) 将来时	将来时，主动语态和中动语态
(3) “不过 1”	“不过 1”，主动和中动语态
(4) “不过 2”	“不过 2”，主动和中动语态
(5) “现完 1”	“现完 1”、“过完 1”和“将来完成时”，主动语态
(6) “现完 2”	“现完 2”、“过完 2”，主动语态
(7) “现完中动”	“现完”、“过完”、“将完”，中动(和/或被动语态)
(8) “第 1 型被动”	“不过 1”、“将 1”，被动语态
(9) “第 2 型被动”	“不过 2”、“将 2”，被动语态

1.6 *ω* 动词、*μι* 动词和异态动词

古希腊语动词按**词典形式的词尾**进行分类，可分为两大类：*ω* 动词和 *μι* 动词。

大部分动词都属于 *ω* 动词，本教程以 *λύω*(解开，放开 *I loose*)的变位为例，逐步掌握 *ω* 动词的变位规律(若要看完整的变位表，请参见附录)。

对比较重要的 *μι* 动词，本教程将分别列出变位表。

还有一些动词的词典形式以-*μαι* 结尾，如 *γίγνομαι*(产生，出现 *I become, come to be*)，*δύναμαι*(能够，*I am able*)，*ἔρχομαι*(来、去，*I come, go*)，这类动词在形式上相当于 *λύω* 的中动语态形式，但在意义上却相当于主动语态，我们将这类动词称为异态动词(deponent)。

***λύω* 的变位表是重中之重，需要反复练习，在掌握其变位规律的基础上熟记并能正确地默写其所有的变位形式。**

2. 动词词形分析(parse)和动词的主干形式(principle parts)

2.1 词形分析(parse)

对某一动词的时态、语态、语气、人称和数的分析称为动词“词形分析”。

动词词形分析有五大要素：时态、语态、语气、人称、数。

动词词形分析举例：

εἴληφα：“现在完成时、主动语态、直陈语气、第一人称、单数”(简称“现完、主动、直陈、一单”)，其词典形式为 *λαμβάνω*，意为“我已经拿了 *I have taken*”。

2.2 主干形式(principle parts)

一般说来，对于其他动词的变位(包括绝大多数的 *ω* 动词的所有变位形式，以及大多数 *μι* 动词的部分变位形式)，我们都可根据 *λύω* 的变位规律进行推导。所以，对于大多数动词，我们只需记住其主干形式，因为以其主干形式为纲要，我们可仿照 *λύω* 的变位规律而推导出其他的变位形式。所谓**动词的主干形式**，指的是按先后顺序排列的以下六种形式：

(1) **词典形式，即：现在时、主动语态、直陈语气、第一人称、单数**(简称“现、主动、直陈、1 单”)；

(2) **将来时、主动语态、直陈语气、第一人称单数**(“将、主动、直陈、1 单”)；

(3) **不定过去时(aorist)、主动语态、直陈语气、第一人称、单数**（“不过、主动、直陈、1 单”）；

(4) **现在完成时、主动语态、直陈语气、第一人称、单数**（“现完、主动、直陈、1 单”）；

(5) **现在完成时、中动语态/被动语态、直陈语气、第一人称、单数**（“现完、中/被动、直陈、1 单”）；

(6) **不定过去时、被动语态、直陈语气、第一人称、单数**（“不过、被动、直陈、1 单”）。

(请务必牢记该六种形式的先后顺序！）例如：

λαμβάνω(拿，抓住；得到 *I take*)的主干形式为：

— *λαμβάνω, λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἴλημμαι, ἐλήφθην*

其中第三种形式 *ἔλαβον* 为“不过、主动、直陈、1 单”，第五种形式 *εἴλημμαι* 为“现完、中/被动、直陈、1 单”。

3. 规则动词和不规则动词

3.1 规则动词

规则动词在变位时，其词干始终保持不变，即其他时态的词干都与“现在时”的词干相同，如 *λύω* 的主干形式为—

	λύω	*λύσω*	*ἔλυσα*	*λέλυκα*	*λέλυμαι*	*ἐλύθην*
词干	(λυ-)	(λυ-)	(λυ-)	(λυ-)	(λυ-)	(λυ-)

以上各种形式的词干皆为 *λυ-*。

在古希腊语里，大多数的动词都属于规则动词。所有规则动词的变位都可仿照 *λύω*。

3.2 不规则动词

不规则动词在变位时，其他时态(部分或全部)之间的词干有差异，如 *ὁράω* 的主干形式为—

	ὁράω	*ὄψομαι*	*εἶδον*	*ἑώρακα*	*ὦμμαι*	*ὤφθην*
词干	(ὁρα-)	(ὀπ-)	(ἰδ-)	(ὁρα-)	(ὀπ-)	(ὀπ-)

几乎每一个不规则动词都很重要，所以，一定要努力记住这些不规则动词的主干形式。

4. *ω* 动词变位：“现在时”和“未完成时”

因为动词(包括规则和不规则的动词)的“现在时”和“未完成时”的词干相同，故两者同属于“现在时系统(present system)”。

4.1 “现、主动、直陈”

	单　数	复　数
1	*λύ-ω*	*λύ-ομεν*
2	*λύ-εις*	*λύ-ετε*
3	*λύ-ει*	*λύ-ουσι(ν)*

注：第 3 人称复数后面视情况可加上 *ν*，这个 *ν* 称为“可移动的(movable) *ν*”。

现在时主动不定式　λύ-ειν

现在时主动分词　λύ-ων, λύ-ουσα, λῦ-ον

4.2 “现、中/被动、直陈”

	单　数	复　数
1	λύ-ομαι	λυ-όμεθα
2	λύ-ει	λύ-εσθε
3	λύ-εται	λύ-ονται

现在时中/被动不定式 λύ-εσθαι

现在时中/被动分词　λυ-όμενος，λυ-ομένη，λυ-όμενον

注：(1) “现、中动”与“现、被动”在形式上完全相同，故用“中/被动”表示；

(2) 中动语态具有反身意味，通常表示主语的行动反过来作用到他自己、或为他自己行动(the subject acts *on himself or for himself*)，如 λύομαι 解开自己 *I loose myself*。

4.3 “未完、主动”

	单　数	复　数
1	ἔ-λυ-ον	ἐ-λύ-ομεν
2	ἔ-λυ-ες	ἐ-λύ-ετε
3	ἔ-λυ-ε	ἔ-λυ-ον

4.4 “未完、中动/被动”

	单　数	复　数
1	ἐ-λυ-όμην	ἐ-λυ-όμεθα
2	ἐ-λύ-ου	ἐ-λύ-εσθε
3	ἐ-λύ-ετο	ἐ-λύ-οντο

注：(1) 词干前面的 ε 称为“增音(augment)”，是第二类时态的标志；

(2) “未完”只有一种语气，即直陈语气。

5. 词干元音(thematic vowel)和第一、第二类人称词尾(primary and secondary personal endings)

严格地讲，上述诸表里的时态后缀(tense-suffix)如：-ω, -εις, -ει, -ομεν, -ετε, -ουσι; -ομην, -ου, -ετο, -ομεθα, -εσθε, -οντο 等等，并不等于人称词尾，实际上，这些时态后缀是由词干元音和人称词尾两个部分组成的，例如：

词干元音	+	人称词尾	=	时态后缀
ο	+	-μεν	=	-ομεν
ε	+	-τε	=	-ετε
ο	+	-νσι	=	-ουσι(ν 去掉，ο 延长为 ου。参见第 4 课语音部分)

词干元音用来连接时态词干与人称词尾。在直陈语气中，词干元音是 ε 或 ο，具体说来，在字母 μ 或 ν 之前是 ο，否则是 ε。

人称词尾分为两类——

第一类人称词尾

	主动 单数	主动 复数	中/被动 单数	中/被动 复数
1	- , -μι	-μεν	-μαι	-μεθα
2	-ς	-τε	-σαι	-σθε
3	-σι, -ι	-νσι	-ται	-νται

第二类人称词尾

	主动 单数	主动 复数	中/被动 单数	中/被动 复数
1	-ν	-μεν	-μην	-μεθα
2	-ς	-τε	-σο	-σθε
3	-	-ν, -σαν	-το	-ντο

由于一些主动语态的人称词尾涉及复杂的词汇演变及相关的语音变化，往往显得不那么规则，而中/被动语态的人称词尾一般都比较规则。以 λύω 为例：

“现、中/被动、直陈”

	单数	复数
1	λύ-ο-μαι	λυ-ό-μεθα
2	λύ-ει	λύ-ε-σθε
3	λύ-ε-ται	λύ-ο-νται

以上每个词形都由三部分组成：

词干 + 词干元音 + 人称词尾

第二人称单数 λύει 似乎是个例外，其实：

λυ- + ε + -σαι → λυε(σ)αι → λύει

(请参见第 3 课和第 5 课的语音部分。)

【练 习】

1. 词形分析

λόγοις

ἀρχάς

θεῷ

αὐτόν

αὐτά

αὐτῆς

αὐτῷ

αὗται

οὗτοι

τοῦτον

τούτοις

τοῦτον

πάντες

πάσαις

πάντας

πᾶσαν

ἐγένετο

γέγονα

2. 请写出 λαμβάνω 的“现、主动、直陈”各词形

3. 请写出 γίγνομαι 的“现、主动、直陈”各词形

4. 请写出 λαμβάνω 的“未完、主动”各词形

第 3 课

“我说的句句是真”[1]

课文　*“ὑμεῖς δέ μου ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν”*
语音(3)：元音的变化 元音延长、元音分立(hiatus)、元音缩合(contraction)和元音融合(crasis)
语法 I. 代词变格(2) 1. 人称代词变格表 2. 不定代词和疑问代词变格表 II. 数词变格 1. 简介 2. 基数词 1，2，3，4 的变格 III. 动词变位(2) 1. ω 动词变位：“将来时、直陈语气” 2. ω 动词变位：“现在完成时、直陈语气”

【课　文】

“ὑμεῖς δέ μου ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν”

(柏拉图《申辩篇》17b6-8)

οὗτοι μὲν οὖν, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, ἤ τι ἢ οὐδὲν ἀληθὲς εἰρήκασιν, ὑμεῖς δέ μου ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

① 这句中译文出自严群先生的译著《游叙弗伦、苏格拉底的申辩、克力同》，本教程有不少中译文直接借用严先生的译文，或在其基础上稍加调整，这里先作说明，此后不再一一指出。

【词 汇】

动词

λέγω[①] 说 *I say*

— *λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην*

εἴρω 说 *I say*

— *εἴρω, ἐρῶ, εἶπον, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην*

ἀκούω 听 *I listen, hear* (ACOUSTICS 声学)

— *ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην*

名词

ἀλήθεια, -ας, ἡ 真理，真话 *truth*

形容词

ἀληθής, -ές 真的 *true*

πᾶς, πᾶσα, πᾶν 所有，一切，每一个 *all, every* (PANACEA 万灵药)

代词

ἐγώ 我 *I* (EGO 自我)

ὑμεῖς 你们 *you*

μου 我的 *my*

τι 任何事物，某个事物 *something, anything*

οὐδέν 没有东西 *nothing*

副词

οὖν (1)的确，其实 *really*; (2)于是，因而 *then, therefore*; (3)(中断以后继续讲下去 to continue a narrative)却说，回头说; (4)加在不定关系代词或关系副词之后时，意思变得不如以前明确：*ὅστις* 谁 *whoever* → *ὁστισοῦν* 不论谁 *whosoever*，*ὅπως* 如何 *how* → *ὁπωσοῦν* 无论如何 *howsoever*。

连词

ἤ 或者；比 *or, than*

— *ἤ... ἤ...* 或者……或者…… *or... or...*

δέ [后置词(postpositive)[②]] (1)但是 *but*; (2) 回应 *μέν*，意思是“另一方面”; commonly answers to *μέν*, meaning “*on the other hand*”

μέν [连接小品词] (1)无实义，和 *δέ* 合用，两者都不能放在句首；(2)和其他小品词合用

— *μέν...δέ...* 一方面……另一方面…… *on one hand... on the other hand* (表示

---

① *λέγω* 借用了 *εἴρω* 的“现完、主动、直陈”形式，古希腊语表示“说”的常见动词有：*εἴρω, ἠμί, λέγω, φημί* 等，表示现在时一般都用 *λέγω* 和 *φημί*，表示过去时则常用 *εἴρω* 的“不过、主动、直陈”即 *εἶπον*。

② 后置词不可放在句子或从句的首位。

对比，一般不必译出）

ὥσπερ [*ὡς* 的强调形式] 正如，正像 *just as*

【注　释】

1. 词汇

1.1 *οὗτοι*：*οὗτος* 的“阳性复数主格”，意为“这些（人）*these*（*man*）”，即“他们 *they*”。代词（人称代词除外）有性数格三方面的变化，阳性阴性一般可以用来指人，中性用来指物。另外，因为古希腊词的人称代词里没有第三人称单数形式，故常常借用指示代词“这个 *this*”或“那个 *that*”来表示，即 *οὗτος*，*αὕτη*，*τοῦτο* 可表示第三人称单数的“他、她、它 *he, she, it*”，同样，*οὗτος* 等的复数形式 *οὗτοι, αὗται, ταῦτα* 也可表示第三人称复数的“他们、她们、它们 *they*”。

1.2 句中的 *τι* 和 *οὐδέν* 均为“中性单数宾格”形式（请参见本课的不定代词变格表）。

1.3 *ἀληθές*：此处为“中性单数宾格”形式（请参见附录“形容词变格”的“真之型”）。

1.4 *εἰρήκασιν*：*εἴρω* 的“现完、主动、直陈、3复”。

1.5 *ἀκούσεσθε*：*ἀκούω* 的“将、主动、直陈、2复”，意为“你们将听到 *you will hear*”。

1.6 *πᾶσαν*：*πᾶς* 的“阴性单数宾格”形式，与其所修饰的 *τὴν ἀλήθειαν* 性数格一致。

1.7 *τὴν ἀλήθειαν*：“阴性单数宾格”，此处是动词 *ἀκούσεσθε* 的直接宾语。

2. 句子

2.1 *οὗτοι μὲν οὖν, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, ἤ τι ἢ οὐδὲν ἀληθὲς εἰρήκασιν, ὑμεῖς δέ μου ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν*

参考译文①：“他们几乎没有说真话，而你们将从我这儿听到全部的真话。***Now they, as I say, have said little or nothing true; but you will hear from me nothing but the truth.***”

2.2 句中的“*μέν... δέ...*”指的是：

（一方面），“他们（*οὗτοι*）几乎没有说真话”；（另一方面），“你们（*ὑμεῖς*）将从我这里（*μου*）听到全部的真话”。

2.3 *ἤ τι ἢ οὐδὲν*：“或者有一些或者没有 *or something or nothing*”

“*ἤ... ἤ...*”所引导的 *τι* 和 *οὐδὲν ἀληθές* 都是 *εἰρήκασιν* 的直接宾语。

2.4 *ὥσπερ ἐγὼ λέγω*：“正如我所说 *just as I say*”，是插入语。

2.5 *ἀκούω* 的用法：

所听到的内容（一般是事物）用宾格表示，听到消息的来源（一般是人）用属格表示，所以，这里的 *μου* 表示“（你们将）从这里（听到）”，*πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν* 表示“（你们将听到）全部的真话（或真实情况，真相）”。

---

① 本教程里有关参考译文的英文部分，主要参考洛布丛书（*Loeb Classical Library*）的英译文，有时进行适当的调整或另行翻译，特此说明，下不赘述。

【语音(3)：元音的变化】

1. 元音延长

1.1 单词在屈折变化时，短元音往往延长为长元音：

短元音	α	Ε	ι	ο	υ
长元音	η(ᾱ)	Η	ῑ	ω	ῡ
	τιμάω	φιλέω	ἱκάνω	δηλόω	φύσις
	尊敬 *I honor*	爱 *I love*	来 *I come*	表明 *I show*	自然 *nature*
	τιμήσω	φιλήσω	ἵκανον	δηλώσω	φῦμα
	[将来时]	[将来时]	[未完]	[将来时]	生长 *growth*

缩合型动词如 τιμάω, φιλέω, ποιέω, δηλόω 等，在时态变为将来时、不定过去时和完成时①，词干的尾元音 α, ε 延长为 η, ο 延长为 ω。

复合词第二部分的首字母往往延长：στρατηγός (将军 *general*) = στρατός (军队 *army*) + ἄγειν(带领 *to lead*)。

1.2 补偿性延长

如果一个辅音省略了，短元音得延长：σελήνη(月亮 *moon*)，源自 σελασ-νη (σέλας 光亮 *gleam*)。

2. 元音分立(hiatus，或译为"元音分读")

古希腊人(以阿提卡人为甚)不喜欢两个元音紧挨在一起发音，为了避免这种情形，他们采取如下几种元音分立的方法：

元音缩合(contraction)、元音融合(crasis)、尾元音省略(elision)。

第 2 课已经对尾元音省略作了简介，这里介绍元音缩合和元音融合。

3. 元音缩合(contraction)

3.1 单元音与单元音缩合表

	α	ε	η	ι	υ	ο	ω
α	α	α	α	αι	αυ	ω	ω
ε	η	ει	η	ει	ευ	ου	ω
η	η	η	η	ῃ	ηυ	ω	ω
ο	ω	ου	ω	οι	ου	ου	ω
ω	ω	ω	ω	ῳ	ωυ	ω	ω

例如：φιλέω → φιλῶ, φίλεε → φίλει, νόος →νοῦς

① 一般说来，如果动词词干以短元音结尾，当时态变为将来时、不定过去时和完成时，在时态后缀(tense suffixes)之前的短元音须变为相应的长元音，即 ε → η, α → ᾱ/η, ο → ω, 等等。

3.2 单元音与双元音缩合表

	αι	ει[①]	ει[②]	η	οι	ου[③]	ῳ
α	ᾳ	ᾳ	α	ᾳ	ῳ	ω	ῳ
ε	η或 αι	ει	ει	η	οι	ου	ῳ
η	ῃ	ῃ	η	ῃ	ῳ		ῳ
ο	ῳ	οι	ου	οι	οι	ου	ῳ

例如：*τιμάοιμι → τιμῷμι, λύεαι → λύῃ, χρυσέαις → χρυσαῖς, φιλέοι → φιλοῖ*

4. 元音融合(crasis)

元音融合是前后相连的两个单词之间的元音缩合，前一个单词的尾元音与后一个单词的首元音进行元音缩合，用钩号“ ᾽ ”表示，例如：

ἐγώ + οἴομαι → ἐγᾦμαι

一般来说，第一个单词较次要，如定冠词、连词或 *τοί* 等：

τὸ ἀγαθόν → τἀγαθόν, τὰ αὐτά → ταὐτά, τὸ ὄνομα →τοὔνομα,

καὶ ἐγώ → κἀγώ, τοὶ ἄρα → τἄρα, μέντοι ἄν → μεντἄν。

当第二个单词以浊气息音开头，*π, τ, κ* 变为 *φ, θ, χ*，例如：

τῇ ἡμέρᾳ → θἠμέρᾳ, καὶ οἱ → χοἰ。

当第二个单词的首元音有送气音符号时，钩号不必写出：

ὁ ἄνθρωπος → ἅνθρωπος。

【语 法】

I. 代词变格(2)

1. 人称代词变格表

	第一人称 我 *I*	第二人称 你 *you*	第三人称 他、她、它 *he, she, it*
		单 数	
主格	ἐγώ	σύ	-
属格	ἐμοῦ/μου	σοῦ/σου	οὗ/οὑ
与格	ἐμοί/μοι	σοί/σοι	οἷ/οἱ
宾格	ἐμέ/με	σέ/σε	ἕ/ἑ
		复 数	
主格	ἡμεῖς	ὑμεῖς	σφεῖς
属格	ἡμῶν	ὑμῶν	σφῶν
与格	ἡμῖν	ὑμῖν	σφίσι(ν)
宾格	ἡμᾶς	ὑμᾶς	σφᾶς

---

① “真”双元音(即非缩合的)。
② “假”双元音(即由缩合而成的)。
③ “假”双元音。

注：(1) 古希腊语没有第三人称单数主格形式，一般用指示代词的单数主格形式替代；

(2) *μου,μοι,με, σου,σοι,σε, οὑ,οἱ, ἑ* 等不带重音符号的都属于弱形式，当需要强调时，一般使用带有重音的强形式。

2. 不定代词和疑问代词变格表

	疑问代词 谁？什么？ *Who? What? Which?*		不定代词 某人(事物)，任何人(事物) *someone, something, anyone, anything*	
	单 数			
	阳阴性	中性	阳阴性	中性
主格	*τίς*	*τί*	*τις*	*τι*
属格	*τίν-ος, τοῦ*		*τιν-ός, τοῦ*	
与格	*τίν-ι, τῷ*		*τιν-ί, τῷ*	
宾格	*τίν-α*	*τί*	*τινά*	*τι*
	复 数			
主格	*τίν-ες*	*τίν-α*	*τιν-ές*	*τιν-ά*
属格	*τίν-ων*		*τιν-ῶν*	
与格	*τί-σι(ν)*		*τι-σί(ν)*	
宾格	*τίν-ας*	*τίν-α*	*τιν-άς*	*τιν-ά*

注：(1) 不定代词 *τις* 和 *τι* 在一些语法书和教材里标有抑音，但由于不定代词是逆附读词，在具体文本中不可能出现重音，故这里干脆将重音略去。

(2) *τίν-ος* 和 *τιν-ός* 有时写作 *τοῦ*，*τίν-ι* 和 *τιν-ί* 有时写作 *τῷ*。

II. 数词变格

1. 简介

基数词：1，2，3，4 的变格见下表，5—199 没有变格，但可与 1，2，3，4 组成复合数词。200 以上的基数词，其变格像 *ἀγαθός*。

所有序数词的变格都像 *ἀγαθός*。

(请参见附录数词部分)

2. 基数词 1，2，3，4 的变格

	εἷς (1 *one*)			δύο (2 *two*)
	阳性	阴性	中性	阳阴中性
主格	εἷς	μία	ἕν	δύο
属格	ἑνός	μιᾶς	ἑνός	δυοῖν
与格	ἑνί	μιᾷ	ἑνί	δυοῖν
宾格	ἕνα	μίαν	ἕν	δύο

	τρεῖς (3 *three*)		τέτταρες (4 *four*)	
	阳阴性	中性	阳阴性	中性
主格	τρεῖς	τρία	τέτταρες	τέτταρα
属格	τριῶν		τεττάρων	
与格	τρισί(ν)		τέτταρσι(ν)	
宾格	τρεῖς	τρία	τέτταρας	τέτταρα

III. 动词变位(2)

1. ω 动词变位："将来时、直陈语气"

1.1 "将、主动、直陈"

	单　数	复　数
1	λύσω	λύσομεν
2	λύσεις	λύσετε
3	λύσει	λύσουσι(ν)

将来时主动不定式　λύσειν

将来时主动分词　λύσων, λύσουσα, λῦσον

1.2 "将、中动、直陈"

	单　数	复　数
1	λύσομαι	λυσόμεθα
2	λύσει	λύσεσθε
3	λύσεται	λύσονται

将来时中动不定式　λύσεσθαι

将来时中动分词　λυσόμενος, λυσομένη, λυσόμενον

1.3 "将、被动、直陈"

	单　数	复　数
1	λυθήσομαι	λυθησόμεθα
2	λυθήσῃ /σει	λυθήσεσθε
3	λυθήσεται	λυθήσονται

将来时被动不定式 λυθήσεσθαι

将来时被动分词 λυθησόμενος, λυθησομένη, λυθησόμενον

注：将来时的时态后缀(tense suffixes)为-σ ο/ε-。

2. ω 动词变位："现在完成时、直陈语气"

2.1 "现完、主动、直陈"

	单 数	复 数
1	λέλυκα	λελύκαμεν
2	λέλυκας	λελύκατε
3	λέλυκε	λελύκασι(ν)

现完主动不定式 λελυκέναι

现完主动分词 λελυκώς, λελυκυῖα, λελυκός

2.2 "现完、中/被动、直陈"

	单数	复数
1	λέλυμαι	λελύμεθα
2	λέλυσαι	λέλυσθε
3	λέλυται	λέλυνται

现完中/被动不定式 λελύσθαι

现完中/被动分词 λελυμένος, λελυμένη, λελυμένον

注：严格说来，应该将 λύω 写作 λῡ́ω，因为词干里的 υ 是长音。但在一般情况下，无论 ι, υ 是短音还是长音，都写作 ι, υ。

将词干 λυ-里的辅音 λ 复制一次，再在两个 λ 之间插入 ε，这种做法叫"叠写(reduplication)"。叠写是完成时态的标志。

"现完"的时态后缀(tense suffixes)为–κα。

【练 习】

1. 词形分析

μου

ἡμεῖς

οὑ

ἐμοί

ὑμῶν

τριῶν

οἷ

τέτταρες

σφῶν

ἡμῖν

ἕ

ἕν

σφίσι(ν)

ὑμᾶς

τίνος

τινί

ἑνί

τινῶν

τίνες

τινά

ἑνός

μίαν

δυοῖν

ἀληθείᾳ

λέξεις

εἴρηκας

ἀκούετε

ἀκούσεται

2. 写出 ἀκούω 的“将、主动、直陈”各词形

3. 请写出 ἀκούω 的“现完、主动、直陈”各词形

4. 请写出 γίγνομαι 的“现完、主动、直陈”各词形

第4课

公诉案(一)

【动词练习】

1. *Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι σὺ τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρίβεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν;*

γίγνομαι (晚期写作 *γίνομαι*) 产生，出现 *I become, come to be*

— *γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --*

κατα-λείπω 留下，留在身后；放弃 *I leave behind*

— λείπω, λείψω, ἔλιπον, λέλοιπα, λέλειμμαι, ἐλίπην 离开，留下 *I leave*

δια-τρίβω　消耗，消磨(时间) *I wear away, spend time*

— τρίβω, τρίψω, ἔτριψα, τέτριφα, τέτριμμαι, ἐτρίβην 摩擦 *I rub, wear*

A. 请对下列词汇进行词形分析

γέγονεν

καταλιπών

διατρίβεις

B. 请填写 γίγνομαι 的“现完、主动、直陈”各词形

单　数	复　数
γέγονα	

2. οὐ γάρ που καὶ σοί γε δίκη τις οὖσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα ὥσπερ ἐμοί.

εἰμί　是，存在 *I am*

τυγχάνω　冒险，有危险；碰巧，有可能，也许是 *I take the risk of, I happen to*

— τυγχάνω, τεύξομαι, ἔτυχον, τετύχηκα, --, --

请对下列词汇进行词形分析

οὖσα

τυγχάνει

3. Οὔτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρον, δίκην αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν.

καλέω　呼唤；邀请；称呼 *I call (somebody's) name*

请对句中的 καλοῦσιν 进行词形分析

4. Τί φῄς; γραφήν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται;

φημί　说 *I say*

γράφω　写字；画图；提议；起诉 *I write, draw, indict*

— γράφω, γράψω, ἔγραψα, γέγραφα, γέγραμμαι, ἐγράφην

ἔοικα　看来 *It looks like*

— ὡς ἔοικε　[插入语] 看来 *as it seems*

请对下列词汇进行词形分析

φῄς

ἔοικε

γέγραπται

5. *οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σὺ ἕτερον.*

κατα-γιγνώσκω 注意到；指责 *I observe; I lay sth. to one's charge*

— *γιγνώσκω, γνώσομαι, ἔγνων, ἔγνωκα, ἔγνωσμαι, ἐγνώσθην* 认识 *I get to know*

请对句中的 *καταγνώσομαι* 进行词形分析

6. *Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γιγνώσκω, ὦ Εὐθύφρον, τὸν ἄνδρα· νέος γάρ τίς μοι φαίνεται καὶ ἀγνώς· ὀνομάζουσι μέντοι αὐτόν, ὡς ἐγῷμαι, Μέλητον.*

γιγνώσκω 认识 *I get to know*

— *γιγνώσκω, γνώσομαι, ἔγνων, ἔγνωκα, ἔγνωσμαι, ἐγνώσθην*

φαίνω 显示；发光 *I show, shine*

— *φαίνω, φανῶ, ἔφηνα, πέφηνα, πέφασμαι, ἐφάνην*

ὀνομάζω 叫(某人的)名字 *I call (somebody's) name*

οἴομαι(常写作 *οἶμαι*)认为，相信；期望；恐怕 *I think, suppose, fear, intend*

— *οἴομαι, (ᾤμην), οἰήσομαι, ᾠήθην, --, --, --*

请对下列词汇进行词形分析

γιγνώσκω

φαίνεται

ὀνομάζουσι

ἐγῷμαι

7. *ἔστι δὲ τῶν δήμων Πιτθεύς, εἴ τινα νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ.*

εἰμί 是，存在 *I am*

ἔχω 有 *I have*

— *ἔχω, ἕξω, ἔσχον, ἔσχηκα, ἔσχημαι*

请填写 *ἔχω* 的“现、主动、直陈”各词形

单 数	复 数
ἔχω	

【课 文】

ΓΡΑΦΗ (a)

(柏拉图《游叙弗伦篇》2A-B)

Εὐθύφρων: *Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι σὺ τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρίβεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; οὐ γάρ που καὶ σοί γε δίκη τις*

οὖσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα ὥσπερ ἐμοί.

Σωκράτης: *Οὔτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρον, δίκην αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν.*

Εὐθύφρων: *Τί φής; γραφήν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται; οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σὺ ἕτερον.*

Σωκράτης: *Οὐ γὰρ οὖν.*

Εὐθύφρων: *Ἀλλὰ σὲ ἄλλος;*

Σωκράτης: *Πάνυ γε.*

Εὐθύφρων: *Τίς οὗτος;*

Σωκράτης: *Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γιγνώσκω, ὦ Εὐθύφρον, τὸν ἄνδρα· νέος γάρ τίς μοι φαίνεται καὶ ἀγνώς· ὀνομάζουσι μέντοι αὐτόν, ὡς ἐγῷμαι, Μέλητον. ἔστι δὲ τῶν δήμων Πιτθεύς, εἴ τινα νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ.*

【词　汇】

名词

ἀγνώς, -ῶτος, ὁ/ἡ　不为人所知的，无名的(人) *unknown (man)*
(AGNOSTICISM 不可知论，AGNOSTIC 不可知论者)

ἀνήρ, ἀνδρός, ὁ　男人；丈夫 *man, husband*

βασιλεύς, -έως, ὁ　王，国王 *king*

γραφή, -ῆς, ἡ　绘画；写字；公诉案 *picture, writing, bill of indictment, public prosecution*
(GRAPH 图表)

δῆμος, δήμου, ὁ　乡区 *country, district*　(DEMOCRACY 民主)

διατριβή, -ῆς, ἡ　(时间的)消磨，消遣；讨论，研究 *a waste of time, pastime, study*

δίκη, -ης, ἡ　法律，正义；判决；民事诉讼案 *right, law, justice; judgement; lawsuit, legal action, penalty*

— *δικαιόσύνη, ἡ*　正义，公正 *justice, righteousness*

νοῦς, νοῦ, ὁ　心智；注意力；想法 *mind, reason, thought, intention*

στοά, -ᾶς, ἡ　柱廊，走廊，画廊 *porch, portico, colonnade*
(STOICISM 斯多亚学派，STOICAL 禁欲的，坚忍的)

τετανόθριξ, τετανότριχος, ὁ/ἡ 有长而直的头发的(人) *(the person who has) long and straight hair*

代词

ἄλλος, -η, -ο　另一个 *another*

αὐτός, αὐτή, αὐτό　[属格 *αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτοῦ*] (1) 自己，自身 *self*; (2) 间接格[①]时，意为“他、她、它 *him, her, it*”; (3) *ὁ αὐτός* 同样的，同一个 *the same*; (4) 用于强调时：*ὁ λόγος αὐτός* 道本身 *the word itself, ἐγὼ αὐτός*

① 主格、呼格称为“直接格”，属格、与格、宾格称为“间接格”。

我本人 *I myself* （AUTOBIOGRAPHY 自传）

ἐκεῖνος, -η, -ο	[属格 *ἐκείνου, ἐκείνης, ἐκείνου*] 那个 *that*
οὗτος, αὕτη, τοῦτο	[属格 *τούτου, ταύτης, τούτου*] 这个 *this*
οἷος, οἵα, οἷον	[关系代词 *ὅς* 的形容词] 这样的，那样的，什么样的 *of what kind, such as*
— *οἷον,οἷα*	[中作副] 那样地，像似，如：*as, like, just as, for instance*
τίς, τί	谁？什么？ *Who? What? Which?*
τις, τι [逆附读词]	某人，某物；任何人，任何事物 *somebody, something, anything, anybody*

注：疑问代词 *τίς, τί* 的扬音在任何情况下都不变。不定代词 *τις, τι* 一般没有重音。

人称代词如 *ἐγώ* 我 *I, σύ* 你 *you* 等的变格见第 3 课语法部分。

形容词

ἕτερος, -α, -ον	另一个，两者中的一个 *the other, one of two, another* （HETEROGENEOUS 异质的）
ἐπί-γρυπος, -ον	鼻子有点钩的 *hook-nosed*
εὐ-γένειος, -ον	有好胡须的 *well-bearded*
νέος, -η, -ον	年轻的 *young* （NEODOXY 新学说）
— *νεώτερος, -α, -ον* [*νέος* 的比较级]	更年轻的；新近的，奇怪的 *younger; new, strange*

副词

ἐνθάδε	到这里 *to there, there*
νῦν	现在 *now*
οὐ（在不送气的元音前用 *οὐκ*，在送气的元音前用 *οὐχ*，阿提卡方言写作 *οὐχί*）	不，不是，否 *not*
οὐδέ [*οὐ* + *δέ*]	但不 *but not*
— *οὐδέ... οὐδέ...*	但不……也不…… *not even... not yet*
οὖν	(1) 的确，其实 *really*；(2) 于是，因而 *then, therefore*；(3)（中断以后继续讲下去 to continue a narrative）却说，回头说；(4) 加在不定关系代词或关系副词之后时，意思变得不如以前明确，如：*ὅστις* 谁 *whoever* → *ὁστισοῦν* 不论谁 *whosoever*；*ὅπως* 如何 *how* → *ὁπωσοῦν* 无论如何 *howsoever*
οὔτοι [*οὐ* + *τοι*]	真的不 *indeed not*
πάνυ	(1) 完全，非常 *entirely, very much*；(2)（回答语）当然 *certainly*
πού	[逆附读词] 无论何地，某处；也许 *anywhere, somewhere; possibly, perhaps*
ὡς	如，像；作为 *as*
ὥσπερ	[*ὡς* 的强调形式] 正如，正像 *just as*

连词

ἀλλά	另一方面，但是；然而（语气比 *δέ* 强）*but, yet, however*
δέ	[后置词] 但是；(回应 *μέν*，意思是"另一方面") *but*; (it commonly answers to *μέν*, meaning "*on the other hand*")

εἰ	如果 *if, whether*
ὅτι	(1) 无实义，相当于英语中引导从句的 *that*；(2) 因为 *because*

小品词

γάρ	[后置词] 因为，既然 *for*
γε	[后置词，逆附读词] 至少，无论如何；的确，真的 *at least, anyway; indeed*
δή	[后置词] (1) 现在，已经；于是 *now, already; then*；(2) 加强其他词的语气 to be emphatic
μέντοι	[*μέν* + *τοι*] 当然；然而 *certainly; however*
τοι	[逆附读小品词]
	(1) 表示肯定、推论等：真的，毫无疑问；因此，所以 *surely, verily; then, consequently*；(2) 对其他小品词的意味加以强调，如：*γάρ τοι, καίτοι, μέντοι, τἄν* (= *τοι* + *ἄν*) 等

介词

διά	[+属] 穿过，通过 *through*
	[+宾] 在……期间；由于，因为 *during, because of*
	(DIAGNOSIS 诊断)
ἐν	[只+与] 在……里 *in*
περί	[+属] 在……周围；关于；为了……缘故 *around, about, on account of*
	[+与] 在周围；为了…… *around; on account of*
	[+宾] 在周围；在附近；有关 *around; near, with regard to*
	(PERISCOPE 潜望镜)
πρός	[+属] 从(某处)，来自(某处) *from*
	[+与] 在，在……上 *at*
	[+宾] 朝，向，对着 *to, towards*

感叹词

ὦ(亦作 *ὢ*)	(1) 表示惊异、赞叹、欢乐，或悲哀、痛苦等：阿，呀 *oh*；(2) 和呼格或主格连用，作为语助词
— *ὦ Σώκρατες*	阿，苏格拉底 = 苏格拉底啊 *Socrates*

专有名词

Ἀθηναῖος, -α, -ον	雅典的 *Athenian*，[名] *ὁ Ἀθηναῖος* 雅典人 *Athenian*
— *Ἀθηνᾶ, -ᾶς, ἡ*	雅典娜 *Athena*
— *Ἀθῆναι, -ῶν, αἱ*	雅典城 *Athens*(因由几部分组成，故用复数)
Εὐθύφρων, -ος, ὁ	[不规则变格，与 *κύων* 相似] (人名)游叙弗伦 *Euthyphro*
Μέλητος, -ου, ὁ	(人名)梅勒托斯 *Meletus*
Σωκράτης, -ους, ὁ	[战舰型] (人名)苏格拉底 *Socrates*
Λύκειον, -ου, τό	(地名) 吕克昂 *Lyceum* (在雅典东郊，亚里士多德曾在这里租房讲学，世称吕克昂学园)

习语与词组

οὐ γάρ	因为不；当然不(在回答时表达一种强烈的否定) *for not; certainly not*
οὐ γὰρ οὖν	不，当然不 *certainly not*
οὐ γάρ που	绝不 *never; by no means*
πάνυ γε	的确如此 *indeed so, very much so*

【注 释】

1. *Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι σὺ τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρίβεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν;*

参考译文："苏格拉底啊，你不去吕克昂跟人聊天，现在却跑到王宫廊柱这儿转悠，莫非出了什么怪事？ *What strange thing has happened, Socrates, that you have left your accustomed haunts in the Lyceum and are now haunting the portico of the king?* "

这是一个疑问句，疑问词为 *τί*(什么？ *What*？)，句尾有问号"；"。整个句子为主从复合句，*ὅτι* 为连词(相当于英语的 *that*)，引导一个同位语从句，具体说明苏格拉底行为的怪异之处。主句的主语为 *τί νεώτερον*(什么样的怪事？)，谓语动词为 *γέγονεν*。从句的主语为 *σύ*，谓语动词为 *διατρίβεις*。

1.1 *τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς* (=*καταλιπὼν τὰς διατριβὰς ἐν Λυκείῳ*)— "不在吕克昂消磨时光 *leaving the spending time in Lyceum*"。

τὰς διατριβὰς 为分词 *καταλιπὼν* 的宾语，该分词短语在这里相当于一个时间从句，现在分词一般与主动词在时间上同步，在此处则早于主动词(*S1872a.1*)；

Λυκείῳ: *Λύκειον* 的"单数与格"。

καταλιπών: *καταλείπω* 的"过去时主动分词、阳性单数主格"，因 *λείπω* 的"不过、主动"形式 *ἔλιπον* 属于"不过 2"系统，其形式与 *λύω* 的"未完、主动"相同，而 *λύω* 的"未完、主动"属于"现在时"系统，故 *λείπω* 的"过去时主动分词"在形式上与 *λύω* 的"现在时主动分词"相同，即都采用-*ων*,-*ουσα*, -*ον* 等词尾。

τὰς... διατριβάς: *διατριβάς* 是 *διατριβή* 的"阴性复数宾格"形式，*τάς* 是定冠词的"阴性复数宾格"形式，与 *διατριβάς* 在性数格方面一致。

1.2 *περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν* — "在国王廊柱附近 *around the portico of the king*"。

τοῦ βασιλέως: *ὁ βασιλεύς* 的"阳性单数属格"，属格作定语，修饰 *τὴν στοάν*。

τὴν στοάν: *ἡ στοά* 的"阴性单数宾格"。

此处 *περί* 后面跟宾格，意为"在……周围 *around*"。

2. *οὐ γάρ που καὶ σοί γε δίκη τις οὖσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα ὥσπερ ἐμοί.*

参考译文："你肯定不会像我一样，要在国王面前打官司吧。*For you surely cannot have an action before the king, as I have.*"

2.1 该句子可以分解为如下几个组成部分：

καὶ / οὐ γάρ που / τυγχάνει οὖσα δίκη τις σοί γε / πρὸς τὸν βασιλέα ὥσπερ ἐμοί。

2.2 *καὶ... τυγχάνει οὖσα δίκη τις σοί* — “碰巧你也有个官司 *and you happen to have an action too*”。

οὖσα: *εἰμί*(是，存在 *I am*)的“现在时主动分词，阴性单数主格”，性数格与 *δίκη τις* (= *τις δίκη* 某件诉讼案) 一致。

τυγχάνει: *τυγχάνω* 的“现、主动、直陈、3 单”。

τυγχάνω 在阿提卡方言中用作助动词，常与分词连用：*τυγχάνω ἔχων* 我碰巧有。

因为 *τυγχάνω ὤν* 的含义相当于 *εἰμί*，所以：

οὖσα τυγχάνει (= *τυγχάνει οὖσα*) 的含义相当于 *ἐστί*。

注意：这里 *οὖσα* 为阴性，是为了与 *δίκη τις* 在性数格上保持一致。

σοί: 表示“所有的与格”(*dative of possession*)，与 *ἐμοί* 相对。

2.3 *πρὸς τὸν β ασιλέα ὥσπερ ἐμοί* — “像我一样在国王面前(有官司) *before* (*towards*) *the king just as me*”。*πρός* 原意为“朝，向”，这里意为“在……前面 *before*”。

2.4 *οὐ γάρ που*: “绝不会 *never, under no circumstances*”。*που* 原意为“某处 *somewhere*”，在柏拉图对话里常常用来表示说话者的一种不确定的感觉(真实的或讽刺的)。

2.5 *καὶ σοί γε δίκη τις*: *σοί* 是 *σύ* 的“单数与格”形式，此处的与格表示“所有”关系，意为“你(有)某个诉讼案 *and* (*there is*) *an indictment to you*”。

3. *Οὔτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρον, δίκην αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν.*

参考译文：“雅典人并不称之为民事诉讼案，而称之为公诉案。*Athenians, Euthyphro, don't call it an action, but an indictment.*”

καλοῦσιν: *καλέω* 的“现、主动、直陈、3 复”，跟双宾语 *αὐτήν*(它 *it*)和 *δίκην*(民事诉讼案 *an action*)。

ἀλλὰ γραφήν: 省略了 *αὐτήν* 和 *καλοῦσιν*。

小品词 *δή* 无实义，但有多种用法，这里的 *δή* 用来强化 *οὔτοι* 的语气(*S2843*)。

小品词 *γέ* 是后置词和逆附读词，它是一个强调性和限制性的小品词，具有“至少，无论如何，甚至，当然，的确 *at least, at any rate, even, certainly, indeed*”等含义，可以用来表示肯定、让步、争辩、嘲笑、驳斥、讽刺等(*S2821*)。这里的 *γέ* 含有讽刺之意。

4. *Τί φῄς; γραφήν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται.*

4.1 *Τί φῄς;* —

参考译文：“你说什么？*What do you say?*”

φῄς: *φημί* 的“现、主动、直陈、2 单”。

4.2 *γραφήν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται;* —

参考译文：“似乎有人对你起诉？*Somebody has, it seems, brought an indictment against you?*”

主语为 *τις*，带双宾语 *σέ* 和 *γραφήν*，*γραφήν* 是 *γέγραπται* 的同源宾格。

γέγραπται: *γράφω* 的“现完、中动、直陈、3 单”。

注：变位举例 *γεγραφμαι → γέγραμμαι,　γεγραφται → γέγραπται*

参见本课语音部分：塞音 + 塞音，塞音 + *M*。

τις：此处为“阳性单数主格”形式，意为“某人 *somebody*”，*σέ* 是 *σύ* 的“单数宾格”形式。

5. *οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σὺ ἕτερον.*

参考译文：“因为我不会指责这事 ***for I will not accuse (you) of that***”。

οὐ γάρ：意为“当然不 *certainly not*”。

ἐκεῖνο：*ἐκεῖνος* 的“中性单数宾格”，因 *γε* 是逆附读词。

καταγνώσομαι：*κατα-γιγνώσκω* 的“将、主动、直陈、1 单”，该动词跟双宾语，一个宾语为属格，另一宾语为宾格，即：“*I accuse sb. (gen.) of sth. (acc.)*”。

这里 *ἐκεῖνο* 所指的是 *ὡς σὺ ἕτερον*(省略了 *γέγραπται*)，*ὡς* 有多种用法，此处作为连词，与 *ὅτι* 用法相近，相当于英语中的 *that*(*S3000*)。

6. *Σωκράτης: Οὐ γὰρ οὖν.*

Εὐθύφρων: Ἀλλὰ σὲ ἄλλος;

Σωκράτης: Πάνυ γε.

Εὐθύφρων: Τίς οὗτος;

6.1 这里的对话采用很普通的口语形式，苏格拉底的回答是常见的习语，游叙弗伦的两句问话里都省略了谓语动词。

6.2 *Ἀλλὰ σὲ ἄλλος;*（= *Ἀλλὰ σὲ ἄλλος γέγραπται;*）—

参考译文：“别人对你(提出公诉)? ***But someone else (has brought an indictment) against you?***”

6.3 *Τίς οὗτος;*（= *Τίς οὗτος ἐστίν;*）—

参考译文：“他是谁? ***Who is he?***”

7. *Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γιγνώσκω, ὦ Εὐθύφρον, τὸν ἄνδρα· νέος γάρ τίς μοι φαίνεται καὶ ἀγνώς· ὀνομάζουσι μέντοι αὐτόν, ὡς ἐγῷμαι, Μέλητον.*

7.1 *Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γιγνώσκω... τὸν ἄνδρα* —

参考译文：“我本人也不是很认识那个人 ***I myself don't know the man very much***”。

οὐδ'（= *οὐδέ*）：尾元音省略。

αὐτός：“阳性单数主格”，这里表示强调，加强 *γιγνώσκω*(认识 *I know*)的语气，意为“我自己 *myself*”。

τι：在这里表示不确定。

οὐδὲ πάνυ τι：意为“(也)并不很，并不非常(*and*) *not very much*”。

τὸν ἄνδρα：*ὁ ἀνήρ* 的“阳性单数宾格”形式。

7.2 *νέος γάρ τίς μοι φαίνεται καὶ ἀγνώς* —“在我看来他似乎是个年轻无名之人 *For it seems to me he is a young and unknown man*”。

φαίνεται: *φαίνω* 的“现、被动、直陈、3单”，意为“似乎 *it seems* ”。

因 *μοι* 是逆附读词，重音落到前面的不定代词 *τις* 上，故写作 *τίς*，切不可与疑问代词 *τίς*（谁？ *Who*？）混淆。

7.3 *ὀνομάζουσι αὐτόν... Μέλητον* —

参考译文：“他们叫他梅勒托斯 *They call him... Meletus*”。

ὀνομάζουσι: *ὀνομάζω* 的“现、主动、直陈、3复”，这里带双宾语 *αὐτόν* 和 *Μέλητον*.

7.4 *ὡς ἐγῷμαι*: 插入语，意为“我认为，我相信 *as I believe*”（*S2992*）。

ἐγῷμαι = *ἐγώ* + *οἴομαι*，元音融合。

8. *ἔστι δὲ τῶν δήμων Πιτθεύς, εἴ τινα νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ.*

参考译文：“他是彼特修斯区的人，你或许记得彼特修斯区有这么一个头发又长又直、胡须稀疏、且鼻子有点钩的梅勒托斯。*And he is of the deme of Pitthus, if you remember some Pitthian Meletus, with long hair and only a little beard, but with a hooked nose.*”

8.1 *εἴ τινα νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον* —

εἴ τινα: 因 *τινα*（本应写作 *τινά*，是 *τις* 的“阳性单数宾格”）是逆附读词，重音落在前面的单词 *εἰ* 之上，故有 *εἴ*。

νῷ ἔχει: “你记得 *you have... in mind*” —

νῷ: *νοῦς* 的“单数与格”。

ἔχεις: *ἔχω* 的“现、主动、直陈、2单”。

τινα Πιτθέα Μέλητον: “彼特修斯区的某个梅勒托斯”，该短语是 *ἔχεις* 的宾语，故三个单词皆为宾格，是 *οἷον* 的先行词。

8.2 *οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ* —

οἷον: *οἷος* 的“阳性单数宾格”，关系词与从句里带连系动词的主格，形式都为先行词所同化(attraction)（*S2532*）。

【语音(4)：辅音的变化】

1. 辅音的同化

在同一单词里，一个辅音有时被另一个辅音所同化，例如：

ἐ-πεμπ-θην → *ἐ-πέμφ-θην*, *ἐν-μενω* → *ἐμμένω*

2. 辅音的重叠

阿提卡方言用 *ττ* 代替其他方言里的 *σσ*，例如：

πράσσω → *πράττω*（做 *I do/work*），*θάλασσα* → *θάλαττα*（海 *sea*）

κρείσσων →*κρείττων*（更好 *better, stronger*）

在屈折变化或构词法里，当一个单元音放在首字母 *ρ* 之前，*ρ* 要双写为 *ρρ*，例如：

ῥέω → *ἔ-ρρει*

在阿提卡方言里，φ, χ, ϑ 不可重叠，故有 πφ, κχ, τϑ，例如：

Σαπφώ (萨福 *Sappho*)，*Βάκχος* (巴库斯 *Bacchus*)，*Ἀτϑίς* (阿提卡 *Attic*)

3. 辅音之间的结合

3.1 塞音 + 塞音

3.1.1 βτ, φτ = πτ

τετριβ-ται → *τέτριπται* (*τρίβ-ω* 摩擦 *I rub*)

γεγραφ-ται → *γέγραπται* (*γράφ-ω* 写 *I write*)

3.1.2 γτ, χτ = κτ

λελεγ-ται → *λέλεκται* (*λέγ-ω* 说 *I say*)

βεβρεχ-ται → *βέβρεκται* (*βρέχ-ω* 打湿 *I moisten*)

3.1.3 πδ, φδ = βδ

κλεπ-δην → *κλέβδην* (*κλέπ-τ-ω* 偷 *I steal*)

γραφ-δην → *γράβδην* (*γράφ-ω* 写 *I write*)

3.1.4 πϑ, βϑ = φϑ

ἐπεμπ-ϑην → *ἐπέμφϑην* (*πέμπ-ω* 送 *I send*)

3.1.5 κϑ, γϑ = χϑ

ἐλεγ-ϑη → *ἐλέχϑη* (*λέγ-ω* 说 *I say*)

但 *ἐκ* 作前缀时例外：*ἐκϑέω* (跑出去 *I run out*)

3.2 齿音 + 齿音

前面的齿音变成 σ，例如：

ἰδ-τε → *ἴστε*, *οἰδ-ϑα* → *οἶσϑα*, *πεπειϑ-ται* → *πέπεισται*

ἐπειϑ-ϑην → *ἐπείσϑην*

但在阿提卡方言里，ττ, τϑ 保持不变：*πράττω*, *Ἀτϑίς*

3.3 塞音 + M

3.3.1 π, β, φ + μ = μμ

λελειπ-μαι → *λέλειμμαι* (*λείπ-ω* 离开，留下 *I leave*)

τετριβ-μαι → *τέτριμμαι* (*τρίβ-ω* 摩擦 *I rub*)

γεγραφμαι → *γέγραμμαι* (*γράφ-ω* 写 *I write*)

3.3.2 κ, χ + μ = γμ

πεπλεκ-μαι → *πέπλεγμαι* (*πλέκ-ω* 编织 *I plait*)

τετευχ-μαι → *τέτευγμαι* (*τεύχ-ω* 构造 *I build*)

但是，若 μ 属于名词后缀，则 κ, χ 可以保持不变：*ἀκ-μή* (尖端，锋 *edge*)，*δραχ-μή* (德拉克马 *drachma*)；或是由于换位造成的 κμ，也保持不变。

3.3.3 τ, δ, ϑ + μ = σμ

ἠνυτ-μαι → *ἤνυσμαι* (*ἀνύτ-ω* 完成 *I complete*)

πεφραδ-μαι → *πέφρασμαι* (*φράζω* 宣告 *I declare*)

πεπειϑ-μαι → *πέπεισμαι* (*πείϑ-ω* 劝 *I persuade*)

3.4 辅音 +N

3.4.1 β, φ + ν = μν

σεβ-νος (*σέβ-ομαι* 敬畏 *I feel awe*) → *σεμνός*

στυφ-νος (*στύφω* 收缩 *I contract, shrink*) → *στυμνός*

3.4.2 λν = λλ

ὀλ-νυμι → *ὄλλυμι* (毁灭 *I destroy*)

3.5 N + 辅音

3.5.1 ν + π, β, φ, ψ = μ + π, β, φ, ψ

ἐν-πιπτω → *ἐμπίπτω* (落进 *I fall into*)

ἐν-βαλλω → *ἐμβάλλω* (投进 *I throw in*)

ἐν-φαινω → *ἐμφαίνω* (显现 *I exhibit*)

ἐν-ψυχος → *ἔμψυχος* (活生生的 *alive*)

3.5.2 ν + κ,γ,χ,ξ = γκ,γγ,γχ,γξ

ἐν-καλεω → *ἐγκαλέω* (控告 *I bring a charge*)

ἐν-γραφω → *ἐγγράφω* (刻上 *I inscribe*),

συν-χεω → *συγχέω* (倾倒在一起 *I pour together*)

συν-ξυω → *συγξύω* (磨碎 *I grind up*)

3.5.3 ν + μ = μμ

ἐν-μετρος → *ἔμμετρος* (适度的 *moderate*)

ἐν-μενω → *ἐμμένω* (坚持 *I abide by*)

3.5.4 ν + λ, ρ = λλ, ρρ

συν-λογος → *σύλλογος* (聚会 *concourse*)

συν-ρεω → *συρρέω* (流到一起 *I flow together*)

3.5.5 ν + σ时，ν去掉，前面元音延长：

μελαν-ς → *μέλᾱς* (黑的 *black*), *ἐν-ς* → *εἷς* (一 *one*)

τιθεν(τ)-ς → *τιθείς* (*τίθημι* 的现在时主动分词), *τόν-ς* → *τούς*

3.6 辅音 +Σ

3.6.1 π, β, φ + σ = ψ

λειπ-σω → *λείψω* (*λείπω* 的将来时)

τριβ-σω → *τρίψω* (*τρίβω* 的将来时)

γραφ-σω → *γράψω* (*γράφω* 的将来时)

3.6.2 κ, γ, χ + σ = ξ

κηρυκ-ς → *κῆρυξ* (传令官 *herald*)

ἀγ-σω → *ἄξω* (*ἄγω* 的将来时)

βηχ-ς → *βήξ* (咳嗽 *cough*)

3.6.3 τ, δ, ϑ + σ = σσ = σ

σωματ-σι → σωμασσι → σώμασι

ποδ-σι → ποσσι → ποσί

ὀρνιϑ-σι → ὀρνισσι → ὄρνισι

另请注意：

双辅音 ζ 可被看作是 δσ 和 σδ 的结合，故：

ζ + σ = δσ + σ = σσ = σ

或 ζ + σ = σδ + σ = σσ = σ

3.6.4 在 σκ 之前的 κ 要去掉：

διδα(κ)-σκω → διδάκσω(教 *I teach*)

3.6.5 ντ, νδ, νϑ + σ = νσσ = νσ =(前面的元音延长)+ σ

παντ-σι → πανσ-σι → πᾶσι

γιγαντ-ς → γίγᾱς (巨人 *giant*)

σπενδ-σω → σπείσω (σπένδω 的将来时)

πενϑ-σομαι → πείσομαι (πάσχω 的将来时)

3.6.6 συν + σ + (元音) = συσ + σ

συν + σ + (辅音) = συ + σ

συν + ζ = συ + ζ

συν-σῴζω → συσ-σῴζω (帮助拯救 *I help to save*)

συν-σκευαζω → συ-σκευάζω (帮助收拾行李，帮助安排 *I pack up*)，συν-ζυγος → σύ-ζυγος (套在同一轭下的 *yoked together*)

3.7 Σ + 辅音

在辅音之间的 Σ 要去掉：

ἤγγελ(σ)ϑε → ἤγγελϑε(ἀγγέλλω 的“现完、中/被动、直陈、2 复”)

γεγράφ(σ)ϑαι → γεγράφϑαι (γράφω 的现完主动不定式)

但在复合词里，第二部分以 Σ 为首字母的，须保留着：

ἔν-σπονδος (包括在盟约内的，结盟的 *included in a truce*)

在 Μ 或 Ν 之前的 Σ 一般要去掉，前面的元音获得补偿性延长：ἐσ-μι → εἰμί (但：δυσ-μενής 敌视的 *hostile*)

【语 法】

I. 名词变格(2)

1. 第三类变格之“父亲”型(πατήρ)

(或“中略型(syncopation)”，词干以 ερ/ρ 结尾)

	ὁ πατήρ (πατερ-) 父亲 *father*	ἡ μήτηρ (μητερ-) 母亲 *mother*	ἡ θυγάτηρ (θυγατερ-) 女儿 *daughter*	ὁ ἀνήρ (ἀνερ,ἀν(δ)ρ-) 男人 *man*
		单　数		
主格	πατήρ	μήτηρ	θυγάτηρ	ἀνήρ
属格	πατρ-ός	μητρ-ός	θυγατρ-ός	ἀνδρ-ός
与格	πατρ-ί	μητρ-ί	θυγατρ-ί	ἀνδρ-ί
宾格	πατέρ-α	μητέρ-α	θυγατέρ-α	ἄνδρ-α
呼格	πάτερ	μῆτερ	θύγατερ	ἄνερ
		复　数		
主呼格	πατέρ-ες	μητέρ-ες	θυγατέρ-ες	ἄνδρ-ες
属格	πατέρ-ων	μητέρ-ων	θυγατέρ-ων	ἀνδρ-ῶν
与格	πατρά-σι(ν)	μητρά-σι(ν)	θυγατρά-σι(ν)	ἀνδρά-σι(ν)
宾格	πατέρ-ας	μητέρ-ας	θυγατέρ-ας	ἄνδρ-ας

注：(1) 一些以 -τηρ 结尾的词，其词干在变格时有强弱形式的变化：
τηρ(强形式)，τερ(弱形式)，τρ(中略形式)；
(2) 所谓“中略”，指的是词干中的 ε 省略；
(3) 呼格形式的重音后移(recessive accent)；
(4) 试举两例：
γαστήρ(胃，肚子 *belly*)，变格同 πατήρ
ἀστήρ(星 *star*)，与 πατήρ 的变格略有不同
单数：ἀστήρ, ἀστέρος, ἀστέρι, ἀστέρα, ἄστερ
复数：ἀστέρες, ἀστέρων, ἀστράσι, ἀστέρας。

2. 第三类变格之“国王”型(βασιλεύς)

(词干以 ευ,αυ,ου 结尾)

	ὁ βασιλεύ-ς 国王 *king*	ἡ γραῦ-ς 老太婆 *old woman*	ἡ ναῦ-ς 船 *ship*	ὁ/ἡ βοῦ-ς 牛 *ox,cow*
		单　数		
主格	βασιλεύ-ς	γραῦ-ς	ναῦ-ς	βοῦ-ς
属格	βασιλέ-ως	γρᾱ-ός	νε-ώς	βο-ός
与格	βασιλεῖ (βασιλέ-ι)	γρᾱ-ΐ	νη-ί	βο-ΐ
宾格	βασιλέ-ᾱ	γραῦ-ν	ναῦ-ν	βοῦ-ν
呼格	βασιλεῦ	γραῦ	ναῦ	βοῦ
		复　数		
主呼格	βασιλῆς (βασιλεῖς)	γρᾶ-ες	νῆ-ες	βό-ες
属格	βασιλέ-ων	γρᾱ-ῶν	νε-ῶν	βο-ῶν
与格	βασιλεῦ-σι(ν)	γραυ-σί(ν)	ναυ-σί(ν)	βου-σί(ν)
宾格	βασιλέ-ᾱς	γραῦ-ς	ναῦ-ς	βοῦ-ς

属于该型的有：

> ὁ ἱππεύς (骑兵 *horseman*)；ὁ ἱερεύς (祭司 *priest*)；ὁ γονεύς (父亲，祖先 *parent*)；ὁ φονεύς (凶手 *murderer*) 等等。

II. 代词变格(3)

指示代词 ἐκεῖνος 和不定代词 ἄλλος

	ἐκεῖνος 那个 *that*			ἄλλος 另一个 *another*		
	阳性	阴性	中性	阳性	阴性	中性
	单数			单数		
主格	ἐκεῖνος	ἐκείνη	ἐκεῖνο	ἄλλος	ἄλλη	ἄλλο
属格	ἐκείνου	ἐκείνης	ἐκείνου	ἄλλου	ἄλλης	ἄλλου
与格	ἐκείνῳ	ἐκείνῃ	ἐκείνῳ	ἄλλῳ	ἄλλῃ	ἄλλῳ
宾格	ἐκεῖνον	ἐκείνην	ἐκεῖνο	ἄλλον	ἄλλην	ἄλλο
	复数			复数		
主格	ἐκεῖνοι	ἐκεῖναι	ἐκεῖνα	ἄλλοι	ἄλλαι	ἄλλα
属格	ἐκείνων	ἐκείνων	ἐκείνων	ἄλλων	ἄλλων	ἄλλων
与格	ἐκείνοις	ἐκείναις	ἐκείνοις	ἄλλοις	ἄλλαις	ἄλλοις
宾格	ἐκείνους	ἐκείνᾱς	ἐκεῖνα	ἄλλους	ἄλλᾱς	ἄλλα

III. 形容词变格(2)

1. 第一类变格之“善”(ἀγαθός)之型

	ἀγαθός 好的 *good*			μακρός 长的 *long*		
	阳性	阴性	中性	阳性	阴性	中性
	单数					
主格	ἀγαθός	ἀγαθή	ἀγαθόν	μακρός	μακρᾱ́	μακρόν
属格	ἀγαθοῦ	ἀγαθῆς	ἀγαθοῦ	μακροῦ	μακρᾶς	μακροῦ
与格	ἀγαθῷ	ἀγαθῇ	ἀγαθῷ	μακρῷ	μακρᾷ	μακρῷ
宾格	ἀγαθόν	ἀγαθήν	ἀγαθόν	μακρόν	μακράν	μακρόν
呼格	ἀγαθέ	ἀγαθή	ἀγαθόν	μακρέ	μακρᾱ́	μακρόν
	复数					
主呼格	ἀγαθοί	ἀγαθαί	ἀγαθά	μακροί	μακραί	μακρά
属格	ἀγαθῶν	ἀγαθῶν	ἀγαθῶν	μακρῶν	μακρῶν	μακρῶν
与格	ἀγαθοῖς	ἀγαθαῖς	ἀγαθοῖς	μακροῖς	μακραῖς	μακροῖς
宾格	ἀγαθούς	ἀγαθᾱ́ς	ἀγαθά	μακρούς	μακρᾱ́ς	μακρά

属于该型的有：

> *κακός* 坏的 *bad*；*σοφός* 智慧的 *wise*；*δῆλος* 明显的 *obvious, evident*；*ἀνδρεῖος* 勇敢的 *brave*；*δίκαιος* 正义的 *just*；*νέος* 年轻的 *young* 等等。

2. 第一类变格之"慎"(*φρόνιμος*)之型

	ἄδικος 非正义的 *unjust*		*φρόνιμος* 审慎的 *prudent*		*ἵλεως* 吉祥的 *propitious*	
	阳/阴性	中性	阳/阴性	中性	阳/阴性	中性
			单　数			
主格	*ἄδικος*	*ἄδικον*	*φρόνιμος*	*φρόνιμον*	*ἵλεως*	*ἵλεων*
属格	*ἀδίκου*	*ἀδίκου*	*φρονίμου*	*φρονίμου*	*ἵλεω*	*ἵλεω*
与格	*ἀδίκῳ*	*ἀδίκῳ*	*φρονίμῳ*	*φρονίμῳ*	*ἵλεῳ*	*ἵλεῳ*
宾格	*ἄδικον*	*ἄδικον*	*φρόνιμον*	*φρόνιμον*	*ἵλεων*	*ἵλεων*
呼格	*ἄδικε*	*ἄδικον*	*φρόνιμε*	*φρόνιμον*	*ἵλεως*	*ἵλεων*
			复　数			
主呼格	*ἄδικοι*	*ἄδικα*	*φρόνιμοι*	*φρόνιμα*	*ἵλεῳ*	*ἵλεα*
属格	*ἀδίκων*	*ἀδίκων*	*φρονίμων*	*φρονίμων*	*ἵλεων*	*ἵλεων*
与格	*ἀδίκοις*	*ἀδίκοις*	*φρονίμοις*	*φρονίμοις*	*ἵλεῳς*	*ἵλεῳς*
宾格	*ἀδίκους*	*ἄδικα*	*φρονίμους*	*φρόνιμα*	*ἵλεως*	*ἵλεα*

注：本课中出现的 *ἐπίγρυπος* 鼻子有点钩的 *hook-nosed*, *εὐγένειος* 有好胡须的 *well-bearded* 就属于这一型。

IV. 分词变格(1)

1. 简介

分词是一个非限定动词，所谓"非限定"，指的是分词在"人称"方面没有变化。分词兼有动词和形容词的功能，单从词形上进行分析，分词的动词性主要表现在分词有时态和语态的变化，而分词的形容词性则表现在分词有性数格的变化。

本教程根据各时态和语态的人称词尾变化对分词变格进行分类，共分为如下 8 型：

(1) 现在时、主动(包括将来时主动)；
(2) 过去时、主动；
(3) 现在完成时、主动；
(4) 现在时、中动/被动(包括其他有同样词尾 5 种时态/语态)；
(5) 过去时、被动(包括其他几种 *μι* 动词)；
(6) *δούς* 型；
(7) *φύς* 型；
(8) 缩合型 *ποιῶν* (*ποιέων*)。

2. 分词变格：“现在时、主动分词”

2.1 ὤν(εἰμί的“现在时主动分词”)

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主格	*ὤν*	*οὖσα*	*ὄν*
属格	*ὄντ-ος*	*οὔσης*	*ὄντ-ος*
与格	*ὄντ-ι*	*οὔσῃ*	*ὄντ-ι*
宾格	*ὄντ-α*	*οὖσαν*	*ὄν*
呼格	*ὤν*	*οὖσα*	*ὄν*
		复 数	
主呼格	*ὄντ-ες*	*οὖσαι*	*ὄντα*
属格	*ὄντ-ων*	*οὐσῶν*	*ὄντων*
与格	*οὖσι(ν)*	*οὔσαις*	*οὖσι(ν)*
宾格	*ὄντ-ας*	*οὔσᾱς*	*ὄντ-α*

2.2 λύων(λύω的“现在时主动分词”)

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主呼格	*λῡ́ων*	*λῡ́ουσα*	*λῦον*
属格	*λῡ́οντ-ος*	*λῡούσης*	*λῡ́οντ-ος*
与格	*λῡ́οντ-ι*	*λῡούσῃ*	*λῡ́οντ-ι*
宾格	*λῡ́οντ-α*	*λῡ́ουσαν*	*λῦον*
		复 数	
主呼格	*λῡ́οντ-ες*	*λῡ́ουσαι*	*λῡ́οντ-α*
属格	*λῡόντ-ων*	*λῡουσῶν*	*λῡόντ-ων*
与格	*λῡ́ουσι(ν)*	*λῡούσαις*	*λῡ́ουσι(ν)*
宾格	*λῡ́οντ-ας*	*λῡούσᾱς*	*λῡ́οντ-α*

V. 动词变位(3)

ω 动词变位：“不定过去时、直陈语气”

1. “不过、主动、直陈”

	单 数	复 数
1	*ἔλυσα*	*ἐλύσαμεν*
2	*ἔλυσας*	*ἐλύσατε*
3	*ἔλυσε*	*ἔλυσαν*

过去时主动不定式 *λῦσαι*

过去时主动分词 *λύσας, λύσασα, λῦσαν*

2. “不过、中动、直陈”

	单　数	复　数
1	ἐλυσάμην	ἐλυσάμεθα
2	ἐλύσω	ἐλύσασθε
3	ἐλύσατο	ἐλύσαντο

过去时中动不定式　λύσασθαι

过去时中动分词　λυσάμενος, λυσαμένη, λυσάμενον

3. “不过、被动、直陈”

	单　数	复　数
1	ἐλύθην	ἐλύθημεν
2	ἐλύθης	ἐλύθητε
3	ἐλύθη	ἐλύθησαν

过去时被动不定式　λυθῆναι

过去时被动分词　λυθείς, λυθεῖσα, λυθέν

注：(1) 在词干 λυ-前的 ε 称为增音，这是“第二类时态(secondary tense)”的标志；

(2) 对于不规则动词，“不定过去时”与“现在时”的词干往往是不一样的，但大多数 ω 动词的变位可仿照 λύω，即可采用与 λύω 相同的人称词尾。

【重要动词】

φημί(说 *I say*)

φημί 变位表

		现在时				未完成时
		直陈语气	虚拟语气	祈愿语气	命令语气	(直陈语气)
单	1	φημί	φῶ	φαίην		ἔφην
	2	φής	φῇς	φαίης	φαθί/φάθι	ἔφησθα/ἔφης
	3	φησί	φῇ	φαίη	φάτω	ἔφη
双	2	φατόν	φῆτον		φάτον	ἔφατον
	3	φατόν	φῆτον		φάτων	ἐφάτην
复	1	φαμέν	φῶμεν	φαῖμεν/φαίημεν		ἔφαμεν
	2	φατέ	φῆτε	φαίητε	φάτε	ἔφατε
	3	φασί	φῶσι	φαῖεν/φαίησαν	φάντων	ἔφασαν

现在时主动不定式　φάναι

现在时主动分词　φάς, φᾶσα, φάν (阿提卡方言：φάσκων, φάσκουσα, φάσκον)

动形词　φατός, φατέος

注：(1) *φημί* (*φα-*,*φη-*) 的其他形式

“将、直陈” *φήσω, φήσειν, φήσων*

“不过 1、直陈” *ἔφησα, φήσω, φήσαιμι, φῆσαι, φήσας*

“不过 2、直陈” *φῆν, φῇς, φῇ = ἔφην, ἔφης, ἔφη*

“现完、被动、命令” *πεφάσθω*

现在时中动不定式 *φάσθαι*

现在时中动分词 *φάμενος*

注：(2) *ἠμί* = *φημί*

该词只以“现在时”和“未完成时”的第一、三人称单数形式出现：

现在时：*ἠμί, ἠσί* 未完成时：*ἦν, ἦ*，例如：

παῖ, ἠμί, παῖ “孩子”，我说，“孩子！” “*Child*”, *I say*, “*Child*! ”

ἦν δ' ἐγώ 我说 *said I*

ἦ δ' ὅς 他说 *said he*

【练 习】

1．词形分析

πατρός

μητέρα

ἀνδρί

βασιλέως

νῆες

βοῦς

βασιλῆς

ἄλλη

ἐκείνους

ἐκεῖναι

ἐκεῖνον

ἄλλοις

ἄλλα

ἀγαθῇ

μακρά

ἀγαθοί

φρονίμους

ἄδικε

ἵλεως

οὖσιν

οὔσης

ὄντα
λῦον

2. 写出 γράφω 的“不过、主动、直陈”各词形

3. 请写出 γράφω 的“不过、中动、直陈”各词形

4. 请写出 γράφω 的“不过、被动、直陈”各词形

第 5 课

公诉案(二)

动词练习

课文 *ΓΡΑΦΗ (β)*

语音(5)：辅音与元音的结合

辅音 + *I*, **Σ** 的消失，送气音化(aspiration)，换位(metathesis)，可作词尾的辅音，可移动的辅音

语法

I. 名词变格(3)

第三类变格之“城邦”型(*πόλις*)

II. 代词变格(4)

1. 关系代词
2. 不定关系代词
3. 物主代词

III. 形容词变格(3)

第二类变格之“真”之型

IV. 分词变格(2)

“现在时、中/被动分词”

V. 动词变位(4)

ω 动词变位：“过去完成时、直陈语气”

重要动词 *οἶδα*

【动词练习】

1. *Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ δὴ τίνα γραφήν σε γέγραπται;*

ἐν-νοέω 想到；思考，理解 ***I think of, have in my mind; I consider, understand***

— *ἐννοέω, ἐννοήσω, ἐνενόησα, ἐννενοηκα, ἐννενόημαι, ἐνενοήθην*

γράφω 写字；画图；提议；起诉 ***I write, draw, indict***

— *γράφω, γράψω, ἔγραψα, γέγραφα, γέγραμμαι, ἐγράφην*

请对下列词汇进行词形分析

ἐννοῶ

γέγραπται

2. *Ἥντινα; οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ· τὸ γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν ἐστιν·*

δοκέω 设想，看来是 *I seem*

— *δοκέω, δόξω, ἐδόξα, δεδόκηκα*[①], *δεδόκημαι, ἐδοκήθην*

εἰμί 是，存在 *I am*

γιγνώσκω 认识 *I get to know*

— *γιγνώσκω, γνώσομαι, ἔγνων, ἔγνωκα, ἔγνωσμαι, ἐγνώσθεν*

请对下列词汇进行词形分析

δοκεῖ

ὄντα

ἐγνωκέναι

3. *ἐκεῖνος γάρ, ὥς φησιν, οἶδε, τίνα τρόπον οἱ νέοι διαφθείρονται καὶ τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς·*

φημί 说 *I say*

εἴδω 看 *I see*

— *εἴδω, εἴσομαι, εἶδον, οἶδα*(知道 *I know*), --, --

δια-φθείρω 毁灭；败坏 *I destroy, ruin*

— *φθείρω, φθερῶ, ἔφθειρα, ἔφθαρκα* (*ἔφθορα*), *ἔφθαρμαι, ἐφθάρην* 破坏，损毁

请对下列词汇进行词形分析

φησίν

οἶδε

διαφθείρονται

διαφθείροντες

4. *καὶ κινδυνεύει σοφός τις εἶναι· καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν κατιδὼν ὡς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἔρχεται κατηγορήσων μου ὡς πρὸς μητέρα πρὸς τὴν πόλιν.*

κινδυνεύω 冒险，有危险；碰巧，有可能，也许是 *I take the risk of, I happen to*

— *κινδυνεύω, κινδυνεύσω, ἐκινδυνεύσα, κεκινδυνεύκα, κεκινδυνεύμαι, ἐκινδυνεύθην*

εἰμί 是，存在 *I am*

καθ-οράω [*κατά, ὁράω*] 往下看，俯视；观察，查看 *I look down on, I investigate*

— *ὁράω, ὄψομαι, εἶδον, ἑώρακα, ὦμμαι, ὤφθην* 看 *I see, look*

δια-φθείρω 毁灭；败坏 *I destroy, ruin*

— *φθείρω, φθερῶ, ἔφθειρα, ἔφθαρκα* (*ἔφθορα*), *ἔφθαρμαι, ἐφθάρην* 破坏，损毁 *I destroy, corrupt*

---

① 在“现完、主动”的时态后缀-*κα*之前的短元音要延长，即 *δε-δοκε-κα = δεδόκηκα*，从而“现完、主动”的时态词干为 *δεδοκη-*，该词干带入“现完、中/被动”后，只需在其后加人称词尾 *-μαι, -σαι, -ται* 等即可得“现完、中/被动、直陈”的诸词形。

ἔρχομαι　　来，去 *I come, go*

— ἔρχομαι, ἐλεύσομαι, ἦλθον, ἐλήλυθα, --, --

κατ-ηγορέω [κατήγορος, ὁ 控告者] 控告，指责 *I accuse*

请对下列词汇进行词形分析

κινδυνεύει

εἶναι

κατιδών

διαφθείροντος

ἔρχεται

κατηγορήσων

5. καὶ φαίνεταί μοι τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι ὀρθῶς· ὀρθῶς γάρ ἐστι τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται ὅ τι ἄριστοι, ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθὸν τῶν νέων φυτῶν εἰκὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων·

φαίνω　　显示出，出现 *I reveal, appear*

— φαίνω, φανῶ, ἔφηνα, πέφαγκα, πέφασμαι, ἐφάνθην

ἄρχω [ἀρχή]　　开始，统治 *I begin, rule*

— ἄρχω, ἄρξω, ἦρξα, ἦρχα, ἦργμαι, ἤρχθην

ἐπι-μελέομαι　　关心，注意 *I take care of*

εἰμί　　是，存在 *I am*

请对下列词汇进行词形分析

φαίνεται

ἄρχεσθαι

ἐπιμεληθῆναι

ἔσονται

6. καὶ δὴ καὶ Μέλητος ἴσως πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἐκκαθαίρει τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας διαφθείροντας, ὥς φησιν·

ἐκ-καθαίρω　　洗干净，清除，净化 *I clean*

— καθαίρω, καθαρῶ, ἐκάθηρα, --, κεκάθαρμαι, ἐκαθάρθην

δια-φθείρω　　毁灭；败坏 *I destroy, ruin*

— φθείρω, φθερῶ, ἔφθειρα, ἔφθαρκα（ἔφθορα），ἔφθαρμαι, ἐφθάρην 破坏，损毁 *I destroy, corrupt*

φημί　　说 *I say*

请对下列词汇进行词形分析

ἐκκαθαίρει

διαφθείροντας

φησίν

7. *ἔπειτα μετὰ τοῦτο δῆλον ὅτι τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται, ὥς γε τὸ εἰκὸς ξυμβῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ.*

ἐπι-μελέομαι　关心，注意 *I take care of*

γίγνομαι　产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*

— *γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --*

συμ-βαίνω (*ξυμβαίνω*) 站在旁边；[无人称](事情)发生 *I stand beside, it happens*

— *βαίνω, βήσομαι, ἔβην, βέβηκα,--, --* 走，步行；动身，出发 *I walk, set out*

ἄρχω [*ἀρχή*]　开始，统治 *I begin, rule*

— *ἄρχω, ἄρξω, ἦρξα, ἦρχα, ἦργμαι, ἤρχθην*

请对下列词汇进行词形分析

ἐπιμεληθείς

γενήσεται

ξυμβῆναι

ἀρξαμένῳ

【课　文】

ΓΡΑΦΗ (β)

(柏拉图《游叙弗伦篇》2C-3A)

Εὐθύφρων: Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ δὴ τίνα γραφήν σε γέγραπται;

Σωκράτης: Ἥντινα; οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ· τὸ γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν ἐστιν· ἐκεῖνος γάρ, ὥς φησιν, οἶδε, τίνα τρόπον οἱ νέοι διαφθείρονται καὶ τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς· καὶ κινδυνεύει σοφός τις εἶναι· καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν κατιδὼν ὡς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἔρχεται κατηγορήσων μου ὡς πρὸς μητέρα πρὸς τὴν πόλιν. καὶ φαίνεταί μοι τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι ὀρθῶς· ὀρθῶς γάρ ἐστι τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται ὅ τι ἄριστοι, ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθὸν τῶν νέων φυτῶν εἰκὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων· καὶ δὴ καὶ Μέλητος ἴσως πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἐκκαθαίρει τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας διαφθείροντας, ὥς φησιν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο δῆλον ὅτι τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται, ὥς γε τὸ εἰκὸς ξυμβῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ.

【词　汇】

名词

ἀμαθία, ἡ	无知，愚蠢 *ignorance*
βλάστη, ἡ	幼芽，幼苗，嫩枝 *sprout, bud*
γεωργός, - οῦ, ὁ	农夫 *farmer* （GEORGE 乔治）
ἡλικιώτης, -ου, ὁ	[*ἡλικία, ἡ* 年龄] 同年龄的人，同伴 *of the same age, fellow*
μήτερ, μητρός, ἡ	[父亲型] 母亲 *mother*
πόλις, πόλεως, ἡ	[城邦型] 城邦 *polis, city-state*
τρόπος, ὁ	方向，方面；方式 *direction, manner, way*
φυτόν, τό	[*φύω* 生长] 植物，树木 *plant, tree*

代词

ἐκεῖνος, -η, -ο	属格为 *ἐκείνου, ἐκείνης, ἐκείνου* 那个 *that*
ἐμός, -ή, -όν	[物主代词] 我的，属于我的 *mine*
ὅστις, ἥτις, ὅ τι	[*ὅς, τις*] 任何人他……，任何东西它……，无论谁，无论什么东西 *anyone who, anything that, whoever, whatever*
τις, τι	[逆附读词] 某人，某物；任何人，任何事物 *somebody, something, anybody, anything*
*τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο*①	[*τοι, οὗτος*] 这样的，这种性质的 *of such kind* or *quality*
*τοσοῦτος, τοσαύτης, τοσοῦτο*②	这样大的；同样大的，同样多的 *so great, so much*

形容词

ἀγαθός, -ή, -όν	好的 *good*
ἀγεννής, -ές	[真之型] 低劣的，普通的 *not noble, common*
αἴτιος, -α, -ον	有责任的 *responsible (for)*
ἄριστος, -η, -ον	[*ἀγαθός* 的最高级] 最好的 *best*
δῆλος, -η, -ον	明显的，确切无疑的 *visible, evident, clear*
— *δῆλον*	[中作副] 显然 *obviously*
εἰκός, -οτος, τό	[*ἔοικα* 的中性分词] 很可能的，合理的 *probable, reasonable*; [名] 可能性，很可能发生的事 *a likelihood* or *probability*
μεγίστος, -η, -ον	[*μέγας* 的最高级] 最大的 *greatest*
μόνος, -η, -ον	单独的，唯一的 （MONOTONOUS 单调的）
νέος, -η, -ον	年轻的 *young* （NEODOXY 新学说）
— *οἱ νέοι*	年轻人 *young men*
πλείστος, -η, -ον	[*πολύς* 的最高级] 最多的 *most*
πολιτικός, -ή, -όν	属于公民的，属于城邦的，关于政治的 *of citizen, belonging to polis, political* （POLITICS 政治）

① 阿提卡方言写作 *τοιοῦτον*。
② 阿提卡方言写作 *τοσοῦτον*。

— [名] *ἡ πολιτική*	政治学 *politics*
τὰ πολιτικά	政事，公共事务 *state affairs, public matters*
πρεσβύτερος, -α, -ον	[*πρέσβυς* 的比较级] 比较年长的；较大的 *older, elder*
— [名] *πρεσβύτερος, ὁ*	(PRESBYTERIAN 长老会制的)
σοφός, -ή, -όν	智慧的 *wise*
φαῦλος , -η, -ον	无关重要的，微小的；低劣的 *easy, slight, trivial, bad*

副词

ἔπειτα	然后；因此 *afterwards, therefore*
ἴσως	[*ἴσος* 的副词] 同等地；很可能，或许 *equally, probably, perhaps*
ὀρθῶς	[*ὀρθός* 的副词] 正确地，真正地
πρῶτον	首先 *at first* (PROTOTYPE 原型)

连词

ἀλλά	另一方面，但是；然而(语气比 *δέ* 强) *but, yet, however*
ὅπως [*ὅς, πῶς*]	怎样，正如；当……时 *how, in what manner, as, when*

介词

ἐκ (在元音前写作 *ἐξ*)	[只+属] 从，从……中，自从 *out of, from*
μετά	[+属] 与……，与……起 *with, together with*
	[+与] 在……中 *among*
	[+宾] 在……之后 *after*

习语与词组

καὶ δὴ καί	而且，再者 *and, moreover*
μετὰ τοῦτο	此后 *after that*

【注　释】

1. *Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ δὴ τίνα γραφήν σε γέγραπται;*

参考译文："我不记得，苏格拉底。他对你提出了什么公诉？*I don't remember him, Socrates, but what sort of an indictment has he brought against you?*"

1.1 *ἐννοῶ* = *ἐν-νοέω*(元音缩合)，阿提卡方言常常喜欢采用缩合形式。

1.2 *γέγραπται*：*γράφω* 的"现完、主动、直陈、3 单"。

1.3 *τίνα γραφήν*：*τίς γραπή* 的"阴性单数宾格"。

1.4 *γέγραπται* 带双宾格：*τίνα γραφήν* 和 *σε*。

2. *Ἥντινα; οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ· τὸ γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν ἐστιν·*

参考译文："什么公诉？我看可不一般。那么年轻就懂得这等大事，真不得了啊。*What sort? No mean one, it seems to me. For the fact that, young as he is, it is not easy to know such an important thing.*"

2.1 ἥντινα：ὅστις 的“阴性单数宾格”，对应于上文的 τίνα；在对话中，当一人重复由 τίς 引导的疑问句时，常用 ὅστις。

2.2 ἔμοιγε δοκεῖ：“在我看来 *it seems to me*”。

ἔμοιγε = ἐμοί + γε，是一种强调形式。

2.3 τὸ γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν ἐστιν —

该句子结构可简化为：

τὸ νέον ὄντα / τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι / οὐ φαῦλόν ἐστιν。

τὸ νέον ὄντα：“作为年轻人 *being young man*”，此处的 τὸ νέον 为中性单数宾格，而 ὄντα 则为阳性单数宾格，τὸ νέον 相当于分词 ὄντα(其逻辑主语为“他”)的谓语名词(predicate substantive)，按理说谓语名词应当与其主语在性和数上保持一致，但常常不可能做到这一点(*S974*)[①]。

τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι：“知道这样的事 *to know such kind of thing*”。

ἐγνωκέναι 为 γιγνώσκω(认识 *I know*)的现完 ἔγνωκα 的不定式，该不定式短语是 οὐ φαῦλόν ἐστιν (是不容易的 *it is not easy*)的主语。

3. ἐκεῖνος γάρ, ὥς φησιν, οἶδε, τίνα τρόπον οἱ νέοι διαφθείρονται καὶ τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς·

3.1 ἐκεῖνος γάρ, ὥς φησιν, οἶδε —

ὥς φησιν(可移动的 ν)： 插入语，“据他说 *as he says*”，φησί 是逆附读词(见第 2 课语法)，故重音落在 ὡς 上。

οἶδε：οἶδα 的“现完、主动、直陈、3 单”形式。

3.2 τίνα τρόπον οἱ νέοι διαφθείρονται καὶ τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς —

参考译文：“年轻人是怎样被腐蚀，以及谁是那些腐蚀他们的人 *How the youth are corrupted and who (are) those who corrupting them*”。

τίνα τρόπον：“以何种方式 *in which way*”，这里的宾格相当于副词，也可解释为表示“方面的宾格(accusative of respect)”。

διαφθείρονται：διαφθείρω 的“现、被动、直陈、3 复”。

ιαφθείροντες：διαφθείρω 的“现在时主动分词、阳性复数主格”(见第 4 课语法)。

τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς：省略了 εἰσί，即：“那些败坏青年的人是谁 *who are those who corrupt the youth*”。

4. καὶ κινδυνεύει σοφός τις εἶναι· καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν κατιδὼν ὡς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἔρχεται κατηγορήσων μου ὡς πρὸς μητέρα πρὸς τὴν πόλιν.

4.1 καὶ κινδυνεύει σοφός τις εἶναι — “他一定是一个聪明人 *he must be a wise man*”。

κινδυνεύει：κινδυνεύω 的“现、主动、直陈、3 单”。

εἶναι：εἰμί 的现在时主动不定式(见第 1 课)。

σοφός τις：“某个聪明人 *someone wise*”。

① 亚里士多德在《政治学》第八卷里也用 τὸ νέον 表示“青年人”(*1340b29*)。

4.2 *καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν κατιδὼν ὡς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἔρχεται κατηγορήσων μου ὡς πρὸς μητέρα πρὸς τὴν πόλιν* —

参考译文:"发觉我的无知、腐蚀他的同龄人,他就象(小孩子遇事)找母亲一样,去向城邦起诉我。***And seeing my ignorance and that I am corrupting his fellows, he comes to the city-state as (a boy runs) to his mother.***"

τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν:"我的无知 *my ignorance*",物主代词 *ἐμός* 的变格与"善之型"相同;

κατιδών: *καθ-οράω* 的"过去时主动分词、阳性单数主格",其主语是"他"(即 *Meletus*),与主动词 *ἔρχεται* 所蕴含的主语一样。

ὡς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ:

这里 *ὡς* 意为"鉴于 *inasmuch as*",相当于表示"原因"的连词(*S3000*),进一步说明"(他)看到我的无知",*τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ*,"他的同龄人,他的伙伴 *his fellows*"。

ἔρχεται: *ἔρχομαι* 的"现、主动、直陈、3 单",后跟介词短语 *πρὸς τὴν πόλιν*。

κατηγορήσων: *κατηγορέω* 的"将来时主动分词、阳性单数主格",后面所跟的属格表示要控告的人— *κατηγορήσων μου* "控告我 *accusing me*"。

ὡς πρὸς μητέρα:省略了 *παῖς* (男孩 *boy*),即"像(一个孩子遇事)找妈妈一样 *as (a boy runs) to his mother*"。

5. *καὶ φαίνεταί μοι τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι ὀρθῶς· ὀρθῶς γάρ ἐστι τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔσονται ὅ τι ἄριστοι, ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθὸν τῶν νέων φυτῶν εἰκὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων·*

5.1 *καὶ φαίνεταί μοι τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι ὀρθῶς*: —

参考译文:"在我看来,他是政治人物中唯一能正确地开始(做事)的人。***And he seems to me to be the only one of the public men who begins in the right way.***"

τῶν πολιτικῶν 修饰 *μόνος*,因 *μόνος* 是阳性,故 *τῶν πολιτικῶν* 也是阳性,"阳性冠词 + 形容词"表示一类人,"中性冠词 + 形容词"表示一类事物。

ἄρχεσθαι: *ἄρχω* 的"现在时中",因主语与主动词的相同,故不重复。

5.2 *ὀρθῶς γάρ ἐστι τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι* —

参考译文:"正确是因为首先关注青年,***for the right way is to take care of the young men first.***"

ἐπιμεληθῆναι: *ἐπιμελ έομαι* 的过去时被动不定式。

ἐπιμελέομαι 跟属格,*τῶν νέων* 是不定式的逻辑主语,表示被关心的对象。该句型相当于英语中的"*it is* + 不定式短语"结构。

5.3 *ὅπως ἔσονται ὅ τι ἄριστοι* —

参考译文:"使他们尽量学好 ***to make them as good as possible***"。

ἔσονται: *εἰμί* 的"将、中动、直陈、3 复"(见第 1 课)。

ἄριστοι: *ἄριστος* (*ἀγαθός* 最高级)的"阳性复数主格"。

ὅπως ὅ τι ἄριστοι: *ὅπως* + 最高级,或 *ὅ τι* + 最高级,表示"尽可能……"。

ὅ τι 是不定关系代词 *ὅστις* 的中性单数主格,请注意不要与连词 *ὅτι* 相混淆。

5.4 ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθὸν τῶν νέων φυτῶν εἰκὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, —

γεωργὸν ἀγαθόν: "一个好的农夫 *a good farmer*", "阳性单数宾格"形式，为 ἐπιμεληθῆναι 的逻辑主语。

ἐπιμεληθῆναι: ἐπι-μελέομαι 的过去时被动不定式。

5.5 μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων· —

μετὰ τοῦτο: "此后 *after this*"。

τῶν ἄλλων 后省略了 ἐπιμεληθῆναι。

6. καὶ δὴ καὶ Μέλητος ἴσως πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἐκκαθαίρει τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας διαφθείροντας, ὥς φησιν·

ἐκκαθαίρει: ἐκ-καθαίρω 的"现、主动、直陈、3单"，ἡμᾶς 是其宾语，这里 ἡμᾶς 的同位语是—

τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας διαφθείροντας: "那些腐蚀植物幼苗的人 *those who corrupting the young plants*"。

7. ἔπειτα μετὰ τοῦτο δῆλον ὅτι τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται, ὥς γε τὸ εἰκὸς ξυμβῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ.

7.1 ἔπειτα μετὰ τοῦτο δῆλον ὅτι τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται —

参考译文："然后，他显然就会关心年纪较大的人，他将是给城邦带来最大、最多福利的人。***After that, he obviously will care for the elders, and he will become the cause, in highest and widest measure, of benefit to the city-state.***"

ἐπιμεληθείς: ἐπιμελέομαι 的"过去时被动分词、阳性单数主格"。

τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς: "*when taking care of the older men*"，分词短语，这里相当于一个时间状语从句。

αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται: "他将对……负责 *he will be responsible for...*"，αἴτιος 之后跟属格 πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν(最多和最大的善 *the most and greatest goods*)。

γενήσεται: γίγνομαι 的"将、主动、直陈、3单"。

τῇ πόλει: "在城邦里 *in polis*"，与格可以表示地点。

7.2 ὥς γε τὸ εἰκὸς ξυμβῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ: —

参考译文："因为(这是)从他所造成的这样的开端很可能导致的结果。***Because at least, (this is) the probable outcome of the beginning he has made.***"

ξυμβῆναι: ξυμβαίνω 的"过去时主动不定式"。

ὥς γε τὸ εἰκὸς ξυμβῆναι: 字面意思为"因为至少(这是)很可能发生的事 *because at least (it is) the probability to happen*"。

ἀρξαμένῳ: ἄρχω 的"过去时中动分词、阳性单数与格"，表示"施动者的与格(dative of *agent*)"(*S1488*)，该分词的主语是"他"(即 *Meletus*)，ἀρχῆς 是该分词的同源宾格。

ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ: "从他所造成的这样的开端 *from such kind of beginning he has made*"。

【语音(5)：辅音与元音的结合】

1．辅音 + *I*

1.1 λι = λλ

ἀλιος → *ἄλλος*（另一个 *another*），*ἀλιομαι* → *ἅλλομαι*（跳跃 *I jump*）

1.2 αν, ον, αρ, ορ + ι = αιν, οιν, αιρ, οιρ

φαν-ιω → *φαίνω*（显示 *I show*），*σπαρ-ιω* → *σπαίρω*（喘气 *I gasp*），*μορ-ια* → *μοῖρα*（命运 *fate*）

1.3 κι, χι = ττ (=σσ)

φυλακ-ιω → *φυλάττω*（警戒 *I guard*），*ταραχ-ιω* → *ταράττω*（扰乱 *I disturb*）

1.4 τι,θι + 短元音时，τι, θι = σσ（不等于 ττ）= σ

αἰτ-ια → *αἶσα*（命运 *fate*），*παντ-ια* → *πᾶσα*, *μεθ-ιος* → *μέσος*（中间 *middle*）

1.5 τι, θι = ττ (=σσ)

μελιτ-ια（*μέλι* 蜂蜜　*honey*）→ *μέλιττα*（蜜蜂 *bee*）

κορυθ-ιω（*κόρυς* 头盔 *helmet*）→ *κορύττω*（装备 *I equip*）

1.6 τ 在最后的 ι 之前，往往变为 σ

πλουτ-ιος → *πλούσιος*（富的 *rich*）

1.7 ντ 在最后的 ι 之前，变为 νσ, ν 省略后，前面元音得到补偿性延长：

ἔχοντι → *ἔχονσι* → *ἔχοσι* → *ἔχουσι*（*they have*）

2. Σ 的消失

在元音之间的 Σ 要去掉：

γενε(σ)-ος → *γένους*, *λυε-(σ)αι* → *λύῃ* → *λύει*

3. 送气音化(aspiration)

清辅音的闭塞音，即 π, τ, κ, 在尾元音省略、元音融合以及构成复合词时，变为送气音的闭塞音，即 φ, θ, χ。

ἀπ(ὸ) οὗ → *ἀφ' οὗ*, *νύκτ(α) ὅλην* → *νύχθ' ὅλην*（*a whole night* 阴性宾格）

τῇ ἡμέρᾳ → *θἠμέρᾳ*, *μετ(ὰ) ἵημι* → *μεθίημι*（*I let go*）

4. 换位(metathesis)

元音与辅音之间有时会互换位置：

τι-τκ-ω（*τεκ-ειν*）→ *τίκτω*（生 *I bear, beget*）

5. 可作词尾的辅音

除了 ν, ρ, σ（包括 ξ 和 ψ）之外，其他辅音都不可作词尾，当去掉：

σωματ → *σῶμα*（*body*），*παιδ* → *παῖ*（*oh boy*），*γαλακτ* → *γάλα*（牛奶 *milk*），*φεροντ* → *φέρον*（*bearing*）

例外：ἐκ（源自 ἐξ），οὐκ（是 οὐ 的另一种形式）。

6. 可移动的辅音

6.1 可移动的 *N*

可加在以 σι 结尾的词上，或加在以 ε 结尾的第三人称单数上：

πᾶσιν ἔλεγεν ἐκεῖνα（*he said those to everybody*）

但是：*πᾶσι λέγουσι ταῦτα*（*they say these to everybody*）

λέγουσιν ἐμοί（*they speak to me*）

但是：*λέγουσί μοι*（*they speak to me*）

6.2 可移动的 *Σ*

οὕτως ἐποίει（*he acted thus*）

但是：*οὕτω ποιεῖ*（*he acts thus*）

ἐξ ἀγορᾶς（*out of market-place*）

但是：*ἐκ τῆς ἀγορᾶς*（*out of the market-place*）

【语 法】

I. 名词变格(3)

第三类变格之"城邦"型(πόλις)

(词干以 ι,υ 结尾)

	ἡ πόλις (πολι-) 城邦 *city*	ὁ πῆχυς (πηχυ-) 前臂 *forearm*	τὸ ἄστυ (ἀστυ-) 城镇 *town*	ἡ σῦς (συ-) 猪 *sow*	ὁ ἰχθύς (ἰχθυ-) 鱼 *fish*
			单 数		
主格	πόλι-ς	πῆχυ-ς	ἄστυ	σῦ-ς	ἰχθύ-ς
属格	πόλε-ως	πήχε-ως	ἄστε-ως	συ-ός	ἰχθύ-ος
与格	πόλε-ι	πήχε-ι	ἄστε-ι	συ-ΐ	ἰχθύ-ϊ
宾格	πόλι-ν	πῆχυ-ν	ἄστυ	σῦ-ν	ἰχθύ-ν
呼格	πόλι	πῆχυ	ἄστυ	σῦ	ἰχθύ
			复 数		
主呼格	πόλεις (πόλε-ες)	πήχεις (πήχε-ες)	ἄστη (ἄστε-α)	σύ-ες	ἰχθύ-ες
属格	πόλε-ων	πήχε-ων	ἄστε-ων	συ-ῶν	ἰχθύ-ων
与格	πόλε-σι(ν)	πήχε-σι(ν)	ἄστε-σι(ν)	συ-σί(ν)	ἰχθύ-σι(ν)
宾格	πόλεις	πήχεις	ἄστη	σῦς	ἰχθῦς

注：词干以 ι,υ 结尾的有两类：

(1) a. 词干以 ι 结尾，属格词尾为 -εως

阳性：*μάντις*（预言者 *seer*），*ἔχις*（毒蛇 *viper*），阴性：*πόλις*, *ποίησις*（诗歌 *poetry*），*δύναμις*

（力量 *power*），*στάσις*（派系 *faction*），*ὕβρις*（傲慢 *insolence*）；

b. 词干以 *ι* 结尾，属格词尾为 *-ιος*: *ὁ κίς*（象鼻虫 *weevil*），其属格形式为 *κι-ός*。

(2) a. 词干以 *υ* 结尾，属格词尾为 *-υος*:

阳性：*μῦς*（老鼠 *mouse*），*βότρυς*（一串葡萄 *cluster of grapes*），*ἰχθύς*，阴性：*δρῦς*（橡树 *oak*），*ὀφρύς*（眉毛 *eyebrow*），*ἰσχύς*（力量 *force*）；

b. 词干以 *υ* 结尾，属格词尾为 *-εως*:

阳性：*πῆχυς*（前臂 *forearm*），*πέλεκυς*（斧子 *axe*），中性：*ἄστυ*（城镇 *town*）。

II. 代词变格(4)

1. 关系代词

（相当于英语的关系代词 *who, what, which*）

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主格	ὅς	ἥ	ὅ
属格	οὗ	ἧς	οὗ
与格	ᾧ	ᾗ	ᾧ
宾格	ὅν	ἥν	ὅ
		复　数	
主格	οἵ	αἵ	ἅ
属格	ὧν	ὧν	ὧν
与格	οἷς	αἷς	οἷς
宾格	οὕς	ἅς	ἅ

2. 不定关系代词

（相当于英语的 *whoever, whichever, anyone who, anything that*）

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主格	ὅστις	ἥτις	ὅ τι
属格	οὗτινος, ὅτου	ἧστινος	οὗτινος, ὅτου
与格	ᾧτινι, ὅτῳ	ᾗτινι	ᾧτινι, ὅτῳ
宾格	ὅντινα	ἥντινα	ὅ τι
		复　数	
主格	οἵτινες	αἵτινες	ἅτινα, ἅττα
属格	ὧντινων, ὅτων	ὧντινων	ὧντινων, ὅτων
与格	οἷστισι(ν), ὅτοις	αἷστισι(ν)	οἷστισι(ν), ὅτοις
宾格	οὕστινας	ἅστινας	ἅτινα, ἅττα

3. **物主代词**

阳性	阴性	中性	
	单数		
ἐμός	ἐμή	ἐμόν	我的，我自己的 *my, my own; mine*
σός	σή	σόν	你的，你自己的 *thy, thine own; thine*
ὅς	ἥ	ὅν	他(她、它)的 *his (her, its) own*
	复数		
ἡμέτερος	-α	-ον	我们的，我们自己的 *our, our own; ours*
ὑμέτερος	-α	-ον	你们的，你们自己的 *your, your own; yours*
σφέτερος	-α	-ον	他们自己的 *their own*

注：像 ἀγαθός, ἄξιος 一样变格，如 ἐμός 的变格为：ἐμός, ἐμοῦ, ἐμῷ, ἐμόν, ἐμέ。

III. 形容词变格(3)

第二类变格之“真之型”

	ἀληθής (真的 *true*)		εὔελπις (有希望的 *hopeful*)	
		单数		
	阳阴性	中性	阳阴性	中性
主格	ἀληθής	ἀληθές	εὔελπις	εὔελπι
属格	(ἀληθέ-ος) ἀληθοῦς		εὐέλπιδ-ος	
与格	(ἀληθέ-ι) ἀληθεῖ		εὐέλπιδ-ι	
宾格	(ἀληθέ-α) ἀληθῆ	ἀληθές	εὔελπιν	εὔελπι
呼格	ἀληθές	ἀληθές	εὔελπι	
		复数		
	阳阴性	中性	阳阴性	中性
主呼格	(ἀληθέ-ες) ἀληθεῖς	(ἀληθέ-α) ἀληθῆ	εὐέλπιδ-ες	εὐέλπιδ-α
属格	(ἀληθέ-ων) ἀληθῶν		εὐελπίδ-ων	
与格	(ἀληθέσ-σι) ἀληθέσι		εὐέλπισι	
宾格	ἀληθεῖς	(ἀληθέ-α) ἀληθῆ	εὐέλπιδ-ας	εὐέλπιδ-α

IV. 分词变格(2)

"现在时、中/被动分词"

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主格	λυόμενος	λυομένη	λυόμενον
属格	λυομένου	λυομένης	λυομένου
与格	λυομένῳ	λυομένῃ	λυομένῳ
宾格	λυόμενον	λυομένην	λυόμενον
呼格	λυόμενε	λυομένη	λυόμενον
		复　数	
主呼格	λυόμενοι	λυόμεναι	λυόμενα
属格	λυομένων	λυομένων	λυομένων
与格	λυομένοις	λυομέναις	λυομένοις
宾格	λυομένους	λυομένας	λυόμενα

所有以-μενος结尾的分词，其变格都一样，例如：
λυσόμενος, λυσάμενος, λελυμένος, λυθησόμενος, λελυσόμενος 等等。

V. 动词变位(4)

ω 动词变位："过去完成时、直陈语气"

1. "过完、主动、直陈"

	单　数	复　数
1	ἐλελύκη	ἐλελύκεμεν
2	ἐλελύκης	ἐλελύκετε
3	ἐλελύκει(ν)	ἐλελύκεσαν

2. "过完、中/被动、直陈"

	单　数	复　数
1	ἐλελύμην	ἐλελύμεθα
2	ἐλέλυσο	ἐλέλυσθε
3	ἐλέλυτο	ἐλέλυντο

注："过完"的特点是既有叠写又有增音。

【重要动词】

οἶδα(知道 *I know*)

οἶδα 在形式上是 εἴδω(看见 *I see*)的“现在完成时”，时间同“现在时”。

οἶδα 变位表

		现在完成时				过去完成时
		直陈	虚拟	祈愿	命令	
单	1	οἶδα	εἰδῶ	εἰδείην		ᾔδη / ᾔδειν
	2	οἶσθα	εἰδῇς	εἰδείης	ἴσθι	ᾔδησθα /ᾔδεις
	3	οἶδε	εἰδῇ	εἰδείη	ἴστω	ᾔδει(ν)
双	2	ἴστον	εἰδῆτον	εἰδεῖτον	ἴστον	ᾖστον
	3	ἴτον	εἰδῆτον	εἰδείτην	ἴστων	ᾔστην
复	1	ἴσμεν	εἰδῶμεν	εἰδεῖμεν/εἰδείημεν		ᾖσμεν/ᾔδεμεν
	2	ἴστε	εἰδῆτε	εἰδεῖτε/εἰδείητε	ἴστε	ᾖστε /ᾔδετε
	3	ἴσασι	εἰδῶσι	εἰδεῖεν	ἴστων	ᾖσαν /ᾔδεσαν

现完主动不定式 εἰδέναι

现完主动分词 εἰδώς, εἰδυῖα, εἰδός

【练　习】

1. 词形分析

πόλε-ι

πόλεις

ἄστε-ως

ἰχθύ-ν

πόλε-σι(ν)

οὗ

οὕς

ὅ

ᾗ

ἥντινα

οὗτινος

ἅττα

σῷ

ἐμῆς

ἡμετέρων
ἀληθῆ
ἀληθεῖς
εὐέλπιδ-α
λυομένοις
λυομένης

2. 写出 δοκέω 的“现完、主动、直陈”各词形

3. 请写出 δοκέω 的“现完、中/被动、直陈”各词形

4. 请写出 δοκέω 的“过完、中/被动、直陈”各词形

第6课

公诉案(三)

动词练习

课文 *ΓΡΑΦΗ* (*γ*)

语法

I. 名词变格(4)

  第三类变格之“雄狮”型(*λέων*)

II. 代词变格(5)

  1. 反身代词

  2. 相互代词

III. 形容词变格(4)

  不规则变格之 *μέγας* 和 *πολύς*

IV. 分词变格(3)

  “现在完成时、主动分词”

V. 动词变位(5)

  ω 动词变位：“现在时、虚拟语气”和“现在时、祈愿语气”

重要动词 *εἶμι*

【动词练习】

1. *Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὀρρωδῶ, μὴ τοὐναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ.*

βούλομαι 意欲，愿意 *I will, wish*

— *βούλομαι, βουλήσομαι, --, βεβούλημαι, ἐβουλήθην*

ὀρρωδέω 惧怕，畏缩；为(某事)而害怕 [+属] *I dread, shrink from, fear for*

γίγνομαι 产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*

— *γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --*

δοκέω 设想，看来是 *I seem*

— *δοκέω, δόξω, ἔδοξα, δεδόκηκα, δεδόκημαι, ἐδοκήθην*

ἄρχω [*ἀρχή*] 开始，统治 *I begin, rule*

— *ἄρχω, ἄρξω, ἦρξα, ἦρχα, ἦργμαι, ἤρχθην*

κακουργέω [*κακός* + *ἔργω*] 做坏事；伤害，毁坏 *I do evil, damage*

ἐπι-χειρέω [*χείρ* 手] 动手做，企图做(某事) *I undertake*

ἀδικέω 做错事，犯错误；虐待 *I act unjustly, wrong, maltreat*

请对下列词汇进行词形分析

βουλοίμην

ὀρρωδῶ

γένηται

δοκεῖ

ἄρχεσθαι

κακουργεῖν

ἐπιχειρῶν

ἀδικεῖν

2. *καί μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά σέ φησι διαφθείρειν τοὺς νέους;*

λέγω 说 *I say*

— *λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην*

ποιέω 做 *I do, make*

φημί 说 *I say*

δια-φθείρω 毁灭；败坏 *I destroy, ruin*

— *φθείρω, φθερῶ, ἔφθειρα, ἔφθαρκα* (*ἔφθορα*), *ἔφθαρμαι, ἐφθάρην* 破坏，损毁

请对下列词汇进行词形分析

λέγε

ποιοῦντα

φησί

διαφθείρειν

3. *Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὡς οὕτω γ' ακοῦσαι. φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν, καὶ ὡς καινοὺς ποιοῦντα θεούς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα, ἐγράψατο τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὥς φησιν.*

ἀκούω 听 *I listen, hear*

— *ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην*

φημί 说 *I say*

εἰμί 是，存在 *I am*

ποιέω 做 *I do, make*

νομίζω 认为，信奉 *I think, believe in*

— *νομίζω, νομιῶ, ἐνόμισα, νενόμικα, νενόμισμαι, ἐνομίσθην*

γράφω 写字；画图；提议；起诉 *I write, draw, indict*
— γράφω, γράψω, ἔγραψα, γέγραφα, γέγραμμαι, ἐγράφην

请对下列词汇进行词形分析

ἀκοῦσαι

εἶναι

ποιοῦντα

νομίζοντα

ἐγράψατο

4. Μανθάνω, ὦ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμόνιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι.

μανθάνω 学习，知道 *I learn*
— μανθάνω, μαθήσομαι, ἔμαθον, μεμάθηκα, --, --

φημί 说 *I say*

γίγνομαι 产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*
— γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --

请对下列词汇进行词形分析

μανθάνω

φῂς

γίγνεσθαι

5. ὡς οὖν καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην τὴν γραφήν, καὶ ὡς διαβαλῶν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον, εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς.

καινοτομέω [καινός + τομέω] 新切割成；创新 *I make innovations*

γράφω 写字；画图；提议；起诉 *I write, draw, indict*
— γράφω, γράψω, ἔγραψα, γέγραφα, γέγραμμαι, ἐγράφην

δια-βάλλω 投过；诽谤 *I throw over, accuse falsely, abuse*
— βάλλω, βαλῶ, ἔβαλον, βέβληκα, βέβλημαι, ἐβλήθην 投，抛 *I throw*

ἔρχομαι 来，去 *I come, go*
— ἔρχομαι, ἐλεύσομαι, ἦλθον, ἐλήλυθα, --, --

εἴδω 看 *I see*
— εἴδω, εἴσομαι, εἶδον, οἶδα (知道 *I know*), --, --

请对下列词汇进行词形分析

καινοτομοῦντος

γέγραπται

διαβαλῶν

ἔρχεται

εἰδώς

6. *καὶ ἐμοῦ γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν θείων, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν ὡς μαινομένου.*

λέγω　说 *I say*

— λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην

προ-λέγω　预先说出，预言；公布，宣告 *I foretell, proclaim*

μέλλω　就要(做)，打算 *I am about to, intend to*

— μέλλω, μελλήσω, ἐμέλλησα, --, --, --

κατα-γελάω　嘲笑，讥笑 *I laugh at, mock*

— γελάω, γελάσομαι, ἐγέλασα, --, --, -- 笑 *I laugh*

μαίνομαι　发狂，发疯 *I am mad*

请对下列词汇进行词形分析

προλέγων

μέλλοντα

καταγελῶσιν

μαινομένου

7. *καίτοι οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα ὧν προεῖπον, ἀλλ᾽ ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις. ἀλλ᾽ οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ᾽ ὁμόσε ἰέναι.*

λέγω　说 *I say*

— λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην

προ-λέγω　预先说出，预言；公布，宣告 *I foretell, proclaim*

φθονέω　嫉妒 [+ 与、属] *I envy*

φροντίζω　思考，考虑 *I think, consider*

εἶμι　来，去 *I come, go*

请对下列词汇进行词形分析

εἴρηκα

προεῖπον

φθονοῦσιν

φροντίζειν

ἰέναι

【课 文】

ΓΡΑΦΗ (γ)
(柏拉图《游叙弗伦篇》 3A-C)

Εὐθύφρων: Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὀρρωδῶ, μὴ τοὐναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ. καί μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά σέ φησι διαφθείρειν τοὺς νέους;

Σωκράτης: Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὡς οὕτω γ' ἀκοῦσαι. φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν, καὶ ὡς καινοὺς ποιοῦντα θεούς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα, ἐγράψατο τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὥς φησιν.

Εὐθύφρων: Μανθάνω, ὦ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμόνιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι. ὡς οὖν καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην τὴν γραφήν, καὶ ὡς διαβαλῶν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον, εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς. καὶ ἐμοῦ γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν θείων, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν ὡς μαινομένου. καίτοι οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα ὧν προεῖπον, ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι.

【词 汇】

名词

δαιμόνιον, τό 神灵(= *θεός*)；低于 *θεοί* 的小神 *divine being, lesser deity*

δικαστήριον, τό 法庭，法院 *lawcourt*

ἐκκλησία, ἡ 大会，公民大会 *assembly of citizens* (ECCLESIASTICAL 基督教会的)

ἑστία, ἡ 家灶(是供奉家神的地方)；家 *hearth, altar; house, home*

κατά-γελως, -ωτος, ὁ [*κατά, γέλως*] 可笑的事，笑话，荒谬 *mockery, ridiculousness*

ποιητής, - οῦ, ὁ [*ποιέω*] 创制者；诗人 *maker, poet*

代词

σαυτοῦ [*σε, αὐτοῦ*] 你自己 *of yourself*

τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο [*τοι, οὗτος*] 这样的，这种性质的 *of such kind or quality*

形容词

ἀληθής, -ές 真实的，确实的，实在的 *true, real*

ἀρχαῖος, -α, -ον [*ἀρχή*] 本源的；古老的，自古以来的 *ancient, primeval, old*

ἄτοπος, -ον 奇特的；荒谬的 *strange, absurd*

διάβολος, -ον [*διαβάλλω*] 诽谤的，诬告的 *slanderous*

— *ὁ διάβολος* 诽谤者，魔鬼 *a slanderer, the devil* (DIABOLIC 恶魔的)

— *τὸ διάβολον* 诽谤话，恶意中伤的话 *slander*

ἐναντίος, -α, -ον　相对的，相反的 *opposite, contrary*

θαυμάσιος, -α, -ον　[*θαυμάζω*] 令人惊异的，令人钦佩的，卓越的 *wonderful, admirable, excellent*

θεῖος, -α, -ον　[*θεός*]　(1) 神的；敬神的；神一样的，极好的 *of gods, holy, godlike, sublime*; (2) [名] *τὸ θεῖον* 神明 *the divine being*, *τὰ θεῖα* 神道，宗教 *divine things, religion*

καινός, -ή, -όν　新的，新奇的 *new, strange*

πολύς, πολλή, πολύ　多，许多；多次的；[时间]长久的 *much, many, frequent; long*

— *οἱ πολλοί*　大多数人 *the majority*, *τὸ πολύ* 大部分，*τὰ πολλά* 多半，通常

副词

ἀτεχνῶς　真正地，完完全全地 *really, quite, utterly*

ἑκάστοτε [*ἕκαστος*]　每一回，任何时候 *every time*

εὖ　[*ἀγαθός* 的副词] (与 *κακῶς* 相对，常用来构成复合词) 好，友好地，幸运地 *well, properly, rightly, luckily*

μή　(1) 不，没有；(2) 在连词 *ὅτι, ὡς, ὅπως, ὥστε* 之后，表示“以免”，“别”；(3) 与“不过、直陈”动词一起，表示违反既成事实的愿望 *no, not*

ὁμόσε [*ὁμός*]　向着一个地方去 *to one and the same place*

— *ὁμόσε ἰέναι*　与……短兵相接 *to close with..., to fight against...*

ὅμως　虽然，尽管，仍旧 *nevertheless, yet, all the same*

— 比较：*ὁμῶς*　[*ὁμός* 的副词] 同样地，同等地 *equally, likewise*

ὅταν [*ὅτε, ἄν*]　不论什么时候，每当 *whenever*

οὕτως　(辅音前一般用 *οὕτω*) [*οὗτος* 的副词] 这样，如此 *so, thus*

连词

ὅτι　(1) 无实义，相当于英语中引导从句的 *that*; (2) 因为 *because*

小品词

ἄν　无实义，主要表达不确定性和可能性

καίτοι　[*καί, τοι*]　(1) 也是，真的 *and indeed*; (2) 具有纠正意味：然而，尽管 to mark an objection:*and yet , although*

τοι　[逆附读小品词] (1) 表示肯定、推论等：真的，毫无疑问；因此，所以 *surely, verily*; *then, consequently*; (2) 对其他小品词的意味加以强调，例如：*γάρ τοι, καίτοι, μέντοι, τἄν* (= *τοι* + *ἄν*) 等。

介词

ἀπό　[只+属] 从(某处)，离(某地) *from, away from*

ἕνεκα (也写作 *ἕνεκεν*)　[后置词]

[只+属(属格常前置)] 因为，由于……缘故 *on account of, for the sake of*

习语与词组

γάρ τοι 确实 *for surely*

【注 释】

1. *Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὀρρωδῶ, μὴ τοὐναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ.*

1.1 *Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὀρρωδῶ, μὴ τοὐναντίον γένηται.* —

参考译文："但愿如此，苏格拉底啊，但是我担心会适得其反。*I hope it may be so, Socrates; but I fear the opposite may happen.*"

βουλοίμην ἄν 经常用来委婉地表达愿望(*S1827*)，这里意为"我但愿(会如此)，我希望(会如此)*I hope* (*it may be so*)"；*βουλοίμην*：*βούλομαι* 的"现、中动、祈愿、1单"。

ὀρρωδῶ = *ὀρρωδέω*，这类元音缩合形式在阿提卡方言里很常见。

τοὐναντίον = *τὸ ἐναντίον*，元音融合。

γένηται：*γίγνομαι* 的"不过2、主动、虚拟、3单"。

注意：*γίγνομαι* 的"不过2" *ἐγενόμην* 的词干为 *γεν-*，因该词"不过2"的词形相当于规则动词"未完成时"的词形，而"未完"属于现在时系统(present system)，故 *γίγνομαι* 的"不过2"的词形变化须采用规则动词"现在时"的词尾。故该词的"不过2、主动、虚拟"为 *γένωμαι, γένῃ, γένηται* 等等(与 *λύω* 的"现、中动、虚拟"形式一样，因为 *γίγνομαι* 是异态动词)。

ὀρρωδῶ μὴ τοὐναντίον γένηται：这里的 *μή* 相当于连词 *that*(*S2225*)。

1.2 *ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ.* —

参考译文："在我看来，当他对你下手时，他简直是在拆毁城邦的根基。*For it seems to me that he begins to injure the city-state at its very heart, when he undertakes to harm you.*"

表示"认为 *thinking*"的动词一般都跟不定式(*S2018*)，此处不定式 *ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν* 是 *δοκεῖ* 的主语(*S2021*)。

ἀφ' ἑστίας："从家灶上(毁坏城邦)"，即"从根本上(毁坏城邦)"。

这里发生了尾元音省略，同时又气音化(aspiration)，即：

ἀπό + ἑστίας = ἀπ' ἑστίας = ἀφ' ἑστίας

对于在送气音前的清辅音的塞音(smooth stop)，即 *π, τ, κ*，当发生尾元音省略、元音融合、或构成复合词时，要变为送气音的塞音，即 *φ, θ, χ*。

κακουργεῖν：*κακουργέω* 的"现在时主动不定式"，元音缩合的重读音节标为扬抑音；*ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν*：不定式短语(不定式+不定式+宾语)，在对话语境里不难发现，该不定式的主语是 *Μέλητος*，线索就是"开始(*ἄρχω*)"一词：前面(见第5课课文)苏格拉底提到这位仁兄已经"开始(*ἀρξαμένῳ*)造福于城邦"，现在游叙弗伦则认为这家伙在"开始(*ἄρχεσθαι*)祸国"。

ἐπιχειρῶν：*ἐπι-χειρέω* 的"现在时主动分词"，因有元音缩合(contraction)，故出现扬抑音；*ἀδικεῖν*：*ἀδικέω* 的"现在时主动不定式"。

ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ：分词短语(分词 + 不定式 + 宾语)，意为“当(他)企图伤害你时 *when (he) attempting to harm you*”，该分词短语属于“情势分词(circumstantial participle)”的用法，该分词和主动词具有同一个主语(*S2056*)。此处的分词短语相当于一个时间状语从句，分词的时态表示行动的阶段(the stage of an action)，现在时表示该分词的行为与主动词的行为同时(*S1850*，*S2061*)。

2. *καί μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά σέ φησι διαφθείρειν τοὺς νέους;*

参考译文：“告诉我，他说你是怎么腐蚀青年的？*Now tell me, what does he say you do that corrupts the young?*”

问句的结构可分析如下：

φησι / τί ποιοῦντά / σέ διαφθείρειν τοὺς νέους

He says by doing what (for) you to corrupt the young.

这里不定式短语的主语和宾语都是宾格形式，在 *φημί* 所引导的间接引语里，谓语动词一般都采用不定式形式(*S2017*)。

λέγε：*λέγω* 的“现、主动、命令、2 单”。

ποιοῦντα：*ποιέω* 的“现在时主动分词、阳性单数宾格”，其性数格与主语“你”(即苏格拉底)一致。

ποιοῦντά σέ φησι：逆附读词 *σέ* 的重音落在 *ποιοῦντα* 之上，而逆附读词 *φησί* 的重音落在 *σε* 之上(请参见第 2 课语音)。

3. *Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὡς οὕτω γ' ακοῦσαι. φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν, καὶ ὡς καινοὺς ποιοῦντα θεούς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα, ἐγράψατο τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὥς φησιν.*

3.1 *Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὡς οὕτω γ' ακοῦσαι*：

参考译文：“我的朋友，耸人听闻的事。*Absurd things, my friend, at first hearing.*”

ὦ θαυμάσιε：字面意思为“令人钦佩的(人)啊！*excellent (man)*”。

ακοῦσαι：*ἀκούω* 的“过去时主动不定式”。

ὡς οὕτω γ' ακοῦσαι：意为“当如此听到时 *when thus hearing*”，*ὡς* 在此处表示时间(*S3000*)。

3.2 *φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν* —

参考译文：“因为他说我是造神者 *for he says I to be maker of gods*”。

不定式 *εἶναι* 的逻辑主语是 *με*，表语是 *ποιητὴν θεῶν*。

3.3 *καὶ ὡς καινοὺς ποιοῦντα θεούς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα* —

参考译文：“因为造出新神并不相信旧神 *as making new gods, and not believing in the old (ones)*”。

在 *φημί* 之后的间接引语里，若无 *ὡς* 时，谓语动词一般采用不定式形式，若有 *ὡς*，谓语动词可采用分词形式(*S2121*)。

ποιοῦντα：*ποιέω* 的“现在时主动分词、阳性单数宾格”。

νομίζοντα：*νομίζω* 的“现在时主动分词、阳性单数宾格”。

3.4 *ἐγράψατο τούτων αὐτῶν ἕνεκα* —

参考译文："因这些(旧神)的缘故他起诉(我)*he indicted (me) for the sake of these (old gods)*"。

αὐτῶν ἕνεκα："因为他们 *because of them*"，*τούτων*(这些 *of these*)强调 *αὐτῶν*。

4. *Μανθάνω, ὦ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμόνιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι.*

参考译文："我知道了，苏格拉底；因为你说神灵时常降临于你。*I understand, Socrates; because you say the divine monitor keeps coming to you.*"

Μανθάνω：此处是词典形式。

σύ... φῂς：*σύ* 意在强调，*φῂς* 引导一个间接引语。

σαυτῷ = σεαυτῷ，反身代词，意为"*to yourself*"。

γίγνεσθαι：*γίγνομαι* 的"现在时主动不定式"。

5. *ὡς οὖν καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην τὴν γραφήν, καὶ ὡς διαβαλῶν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον, εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς.*

5.1 *ὡς οὖν καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην τὴν γραφήν, καὶ ὡς διαβαλῶν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον,* —

参考译文："他因此指控你在宗教方面搞革新，便去法庭诬告你，*so he has brought the indictment against you for making innovations in religion, and he is going into court to slander you,*"

καινοτομοῦντος：*καινοτομέω* 的"现在时主动分词、阳性单数属格"。

διαβαλῶν：*διαβάλλω* 的"过去时主动分词、阳性单数主格"。

非间接引语中的分词(除将来时分词以外)是无时间性的，只表示行动的阶段性(*S2043*)。

5.2 *εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς* —

参考译文："(他)晓得这一类诬告容易被大众接受，*knowing that slanders on such subjects are readily accepted by the people.*"

εἰδώς：*οἶδα* 的"现在完成时主动分词、阳性单数主格"。

εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς：*εὖ* 是肯定性前缀，意为"好 *well*"，*εὐδιάβολα* 在这里是指"这种诽谤(*διάβολα τὰ τοιαῦτα*)"对于"大众(*τοὺς πολλούς*)"是"好"或"易于"接受的。

6. *καὶ ἐμοῦ γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν θείων, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν ὡς μαινομένου.*

参考译文："至于我呢，当我在公民大会上说些关于神的话，或对他们预言未来之事，他们便讥笑我，说我发疯了。*As for me, when I say anything in the assembly about divine things and foretell the future to them, they laugh at me and say I am crazy.*"

καὶ ἐμοῦ γάρ τοι：含有"确实如此，关于我的(情况)也是这样"的意味。

προλέγων：*προλέγω* 的"现在时主动分词、阳性单数主格"。

μέλλοντα：*μέλλω* 的"现在时主动分词、中性复数宾格"，分词具有形容词性质，而"定冠词 + 中性形容词"可表示一类事物。

καταγελῶσιν ὡς μαινομένου：意为"他们嘲笑我疯了 *they laugh at* (*my*) *being crazy*"。*ὡς* 与分词连用，表示原因，分词 *μαινομένο* 的属格形式与 *ἐμοῦ* 前后呼应。

7. *καίτοι οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα ὧν προεῖπον, ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι.*

7.1 *οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα ὧν προεῖπον,* —

参考译文："我所预言的无不真实。"

英文直译："*I have said nothing* (*of which I said*) *that is not true.*"

ὅ τι：*ὅστις* 的"中性单数宾格"。

ὧν προεῖπον："我所预言的(*of*) *which I said*"，修饰 *οὐδὲν*。

7.2 *ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις.* —

参考译文："他们嫉妒所有我们这样的人。*But they are jealous of all such men as us.*"

请注意与格形式。

7.3 *ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι* —

参考译文："我们不必烦恼，要勇猛直前和他们决战。"

οὐδὲν αὐτῶν："*nothing of those things*"。

ἰέναι：*εἶμι* 的现在时主动不定式。

ὁμόσε ἰέναι："与他们短兵相接 *to fight against them*"。

【语　法】

I. 名词变格(4)

第三类变格之"雄狮"型(*λέων*)

(或"齿音型"，即词干以齿音 *τ,δ,θ* 结尾)

	ὁ λέων (λεοντ-) 雄狮 *lion*	ἡ ἐλπίς (ἐλπιδ-) 希望 *hope*	ἡ χάρις (χαριτ-) 优雅 *grace*	ὁ/ἡ ὄρνῑς (ὀρνῑθ-) 鸟 *bird*	ὁ γίγᾱς (γιγαντ-) 巨人 *giant*
			单　数		
主格	λέων	ἐλπίς	χάρις	ὄρνῑς	γίγᾱς
属格	λέοντ-ος	ἐλπίδ-ος	χάριτ-ος	ὄρνῑθος	γίγαντος
与格	λέοντ-ι	ἐλπίδ-ι	χάριτ-ι	ὄρνῑθι	γίγαντι
宾格	λέοντ-α	ἐλπίδ-α	χάριν	ὄρνῑν	γίγαντα
呼格	λέων	ἐλπί	χάρι	ὄρνῑ	γίγαν
			复　数		
主呼格	λέοντ-ες	ἐλπίδ-ες	χάριτ-ες	ὄρνῑθες	γίγαντες
属格	λεόντ-ων	ἐλπίδ-ων	χαρίτ-ων	ὀρνῑθων	γιγάντων
与格	λέουσι(ν)	ἐλπίσι(ν)	χάρισι(ν)	ὄρνῑσι(ν)	γίγᾱσι(ν)
宾格	λέοντ-ας	ἐλπίδ-ας	χάριτ-ας	ὄρνῑθας	γίγαντας

属于该型的有：

> 阳性：*θής*（*θητ-*）雇工 *labourer*；*γέλως*（*γελωτ-*）笑 *laughter*；*ἐλέφας*（*ἐλεφαντ-*）大象 *elephant*；*ὀδούς*（*ὀδοντ-*，呼格形式为 *ὀδούς*）牙齿 *tooth*；*γέρων*（*γεροντ-*）老头 *old man* 等等。
>
> 阴性：*ἔρις*（*ἐριδ-*）斗争，冲突 *strife*；*ἀσπίς*（*ἀσπιδ-*）盾 *shield*；*πατρίς*（*πατριδ-*）祖国 *fatherland*；*κόρυς*（*κορυθ-*）头盔 *helmet* 等等。

II. 代词变格(5)

1. 反身代词

单　数

	我自己	你自己	他(她、它)自己
属格	*ἐμαυτοῦ, -ῆς*	*σεαυτοῦ, -ῆς*（*σαυτοῦ, -ῆς*）	*ἑαυτοῦ,-ῆς,-οῦ*（*αὑτοῦ,-ῆς,-οῦ*）
与格	*ἐμαυτῷ,-ῇ*	*σεαυτῷ,-ῇ*（*σαυτῷ,-ῇ*）	*ἑαυτῷ,-ῇ,-ῷ*（*αὑτῷ,-ῇ,-ῷ*）
宾格	*ἐμαυτόν,-ήν*	*σεαυτόν,-ήν*（*σαυτόν,-ήν*）	*ἑαυτόν,-ήν,ό*（*αὑτόν, -ήν, -ό*）

复　数

	我们自己	你们自己	他们自己
属格	*ἡμῶν αὐτῶν*	*ὑμῶν αὐτῶν*	*ἑαυτῶν / σφῶν αὐτῶν*
与格	*ἡμῖν αὐτοῖς,-αῖς*	*ὑμῖν αὐτοῖς,-αῖς*	*ἑαυτοῖς,-αῖς,-οῖς / σφίσιν αὐτοῖς,-αῖς*
宾格	*ἡμᾶς αὐτούς,-άς*	*ὑμᾶς αὐτούς,-άς*	*ἑαυτούς,-άς,-ά / σφᾶς αὐτούς,-άς*

2. 相互代词

复　数

	阳性	阴性	中性
属格	*ἀλλήλων*	*ἀλλήλων*	*ἀλλήλων*
与格	*ἀλλήλοις*	*ἀλλήλαις*	*ἀλλήλοις*
宾格	*ἀλλήλους*	*ἀλλήλας*	*ἄλληλα*

注：由 *ἄλλος, -η, -ο*（另一个 *another*）变化而来，意为“互相 *each other, one another*”。

相互代词只有双数和复数形式，双数不太常见。

相互代词只有属格、与格和宾格形式。

III. 形容词变格(4)

不规则变格之 *μέγας* 和 *πολύς*

	μέγας 大的 *great*			*πολύς* 多的 *much*		
	阳性	阴性	中性	阳性	阴性	中性
			单　数			
主格	*μέγας*	*μεγάλη*	*μέγα*	*πολύς*	*πολλή*	*πολύ*
属格	*μεγάλου*	*μεγάλης*	*μεγάλου*	*πολλοῦ*	*πολλῆς*	*πολλοῦ*
与格	*μεγάλῳ*	*μεγάλῃ*	*μεγάλῳ*	*πολλῷ*	*πολλῇ*	*πολλῷ*
宾格	*μέγαν*	*μεγάλην*	*μέγα*	*πολύν*	*πολλήν*	*πολύ*
呼格	*μεγάλε*	*μεγάλη*	*μέγα*			
			双　数			
主宾呼格	*μεγάλω*	*μεγάλα*	*μεγάλω*			
属与格	*μεγάλοιν*	*μεγάλαιν*	*μεγάλοιν*			
			复　数			
主呼格	*μεγάλοι*	*μεγάλαι*	*μεγάλα*	*πολλοί*	*πολλαί*	*πολλά*
属格	*μεγάλων*	*μεγάλων*	*μεγάλων*	*πολλῶν*	*πολλῶν*	*πολλῶν*
与格	*μεγάλοις*	*μεγάλαις*	*μεγάλοις*	*πολλοῖς*	*πολλαῖς*	*πολλοῖς*
宾格	*μεγάλους*	*μεγάλας*	*μεγάλα*	*πολλούς*	*πολλάς*	*πολλά*

IV. 分词变格(3)

“现在完成时、主动分词”

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主呼格	*λελυκώς*	*λελυκυῖα*	*λελυκός*
属格	*λελυκότ-ος*	*λελυκυίας*	*λελυκότ-ος*
与格	*λελυκότ-ι*	*λελυκυίᾳ*	*λελυκότ-ι*
宾格	*λελυκότ-α*	*λελυκυῖαν*	*λελυκός*
		复　数	
主呼格	*λελυκότ-ες*	*λελυκυῖαι*	*λελυκότ-α*
属格	*λελυκότ-ων*	*λελυκυιῶν*	*λελυκότ-ων*
与格	*λελυκόσι(ν)*	*λελυκυίαις*	*λελυκόσι(ν)*
宾格	*λελυκότ-ας*	*λελυκυίας*	*λελυκότ-α*

V. 动词变位(5)

ω 动词变位："现在时、虚拟语气"和"现在时、祈愿语气"

1. "现、主动、虚拟"

	单 数	复 数
1	λύω	λύωμεν
2	λύῃς	λύητε
3	λύῃ	λύωσι

2. "现、中/被动、虚拟"

	单 数	复 数
1	λύωμαι	λυώμεθα
2	λύῃ	λύησθε
3	λύηται	λύωνται

注：在虚拟语气里，词干元音为 ω/η，其变化规律与直陈语气里的 ο/ε 相似。

3. "现、主动、祈愿"

	单 数	复 数
1	λύοιμι	λύοιμεν
2	λύοις	λύοιτε
3	λύοι	λύοιεν

4. "现、中/被动、祈愿"

	单 数	复 数
1	λυοίμην	λυοίμεθα
2	λύοιο	λύοισθε
3	λύοιτο	λύοιντο

注：祈愿语气有专门的语气后缀-ι-，例如：λύοιμι 可分解为 λύ-ο-ι-μι。
为了便于记忆，我们不妨将 οι 看作"现在时祈愿语气"的标志。

【重要动词】

εἶμι(来，去 *I come, go*)。

εἶμι 是一个很常用的动词，因为它和 εἰμί 的词形很相似，故需要用心分辨两者细微之处的差异。

εἶμι 变位表

		直陈	虚拟	祈愿	命令	未完成时
单	1	εἶμι	ἴω	ἴοιμι /ἰοίην		ᾖα / ᾔειν
	2	εἶ	ἴῃς	ἴοις	ἴθι	ᾔεισθα / ᾔεις
	3	εἶσι	ἴῃ	ἴοι	ἴτω	ᾔειν / ᾔει
双	2	ἴτον	ἴητον	ἴοιτον	ἴτον	ᾖτον
	3	ἴτον	ἴητον	ἰοίτην	ἴτων	ᾔτην
复	1	ἴμεν	ἴωμεν	ἴοιμεν		ᾖμεν
	2	ἴτε	ἴητε	ἴοιτε	ἴτε	ᾖτε
	3	ἴασι	ἴωσι	ἴοιεν	ἰόντων	ᾖσαν / ᾔεσαν

现在时主动不定式　ἰέναι

现在时主动分词　ἰών, ἰοῦσα, ἰόν (属格 ἰόντος, ἰούσης, ἰόντος)

注：该词只有现在时形式(“未完成时”属于“现在时系统”)。

【练　习】

1. 词形分析

ἐλπίδα
λέοντες
ὄρνῖθος
ἐμαυτῷ
ἑαυτοῦ
ὑμῶν αὐτῶν
ἀλλήλαις
μεγάλα
πολλοῦ
πολλούς
πολύ
λελυκώς
λελυκόσι(ν)
λελυκός

2. 请写出 γίγνομαι 的“现、主动、虚拟”各词形

3. 请写出 οἶδα 的“现完主动分词”各词形

4. 英译希

The truth is simple.

The horses were strong.

词 汇

ἁπλοῦς, -ῆ, -οῦν 简单的 *simple*（参见附录形容词变格表之“简”之型）

ἰσχυρός, -ά, -όν 强壮的 *strong*

第 7 课

“你真以为我不信有神吗？”

【动词练习】

1. *Ταῦτα λέγω, ὡς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεούς.*

Ὦ θαυμάσιε Μέλητε, ἵνα τί ταῦτα λέγεις; οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι;

Μὰ Δί', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν.

λέγω 说 *I say*

— *λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην*

νομίζω 认为，信奉 *I think, believe in*

— *νομίζω, νομιῶ, ἐνόμισα, νενόμικα, νενόμισμαι, ἐνομίσθην*

εἰμί 是，存在 *I am*

φημί 说 *I say*

请对下列词汇进行词形分析

λέγω

λέγεις
νομίζω
νομίζεις
εἶναι

2. Ἀναξαγόρου οἴει κατηγορεῖν, ὦ φίλε Μέλητε, καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἴει αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι, ὅτι τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων τῶν λόγων;

οἴομαι(常写作 οἶμαι)认为，相信；期望；恐怕 *I think, suppose, fear, intend*
— οἴομαι, (ᾤμην, οἰήσομαι, ᾠήθην, --, --, --
κατ-ηγορέω 控告，指责 *I accuse*
κατα-φρονέω 轻视，藐视 *I look down upon*
— φρονέω 有思想，理解，明智；注意，考虑 *I think, understand*
εἰμί 是，存在 *I am*
οἶδα 知道 *I know*
γέμω 充满(某物)，装满 *I am full of*

请对下列词汇进行词形分析

οἴει
κατηγορεῖν
καταφρονεῖς
εἶναι
εἰδέναι
γέμει

3. καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ' ἐμοῦ μανθάνουσιν, ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένοις Σωκράτους καταγελᾶν, ἐὰν προσποιῆται ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα. ἀλλ', ὦ πρὸς Διός, οὑτωσί σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι;

μανθάνω 学习，知道 *I learn* (MATHEMATICS 数学)
— μανθάνω, μαθήσομαι, ἔμαθον, μεμάθηκα, --, --
ἔξ-εστι [ἐκ, εἰμί] [无人称] 可以……，可能……，能够…… *it is allowed, possible*
πρίαμαι 购买 *I buy*
κατα-γελάω 嘲笑，讥笑 *I laugh at, mock*
— γελάω, γελάσομαι, ἐγέλασα, --, --, -- 笑 *I laugh*
προσ-ποιέω 给……增添；给自己增添……；佯称，假装 *I add to, pretend*
— ποιέω, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα, πεποίημαι, ἐποιήθην 做 *I do, make*
εἰμί 是，存在 *I am*
δοκέω 设想，看来是 *I seem*

— *δοκέω, δόξω, ἐδόξα, δεδόκηκα, δεδόκημαι, ἐδοκήθην*

νομίζω　　认为，信奉 *I think, believe in*

— *νομίζω, νομιῶ, ἐνόμισα, νενόμικα, νενόμισμαι, ἐνομίσθην*

请对下列词汇进行词形分析

μανθάνουσιν

ἔξεστιν

πριαμένοις

καταγελᾶν

προσποιῆται

εἶναι

ὄντα

δοκῶ

νομίζειν

【课　文】

“οὑτωσί σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι;”

(柏拉图《申辩篇》26 C-D)

Μέλητος:　Ταῦτα λέγω, ὡς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεούς.

Σωκράτης:　Ὦ θαυμάσιε Μέλητε, ἵνα τί ταῦτα λέγεις; οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι;

Μέλητος:　Μὰ Δί', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν.

Σωκράτης:　Ἀναξαγόρου οἴει κατηγορεῖν, ὦ φίλε Μέλητε, καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἴει αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι, ὅτι τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων τῶν λόγων; καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ' ἐμοῦ μανθάνουσιν, ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένοις Σωκράτους καταγελᾶν, ἐὰν προσποιῆται ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα. ἀλλ', ὦ πρὸς Διός, οὑτωσί σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι;

Μέλητος:　Οὐ μέντοι μὰ Δία οὐδ' ὁπωστιοῦν.

【词　汇】

名词

βιβλίον, τό　　写字板，书 *book*　　(BIBLIOGRAPHY 书目，文献)

—比较 *βίβλος, ἡ*	纸莎草纸，一卷，书 *paper, book* (BIBLE 圣经)
γῆ, ἡ	地，大地；土（四大元素之一）；土地，国土 *earth, land, soil, ground* (GEOGRAPHY 地理学，GEOLOGY 地质学)
δικαστής, -οῦ, ὁ	审判员；陪审员 *judge, juryman*
δραχμή, ἡ	（钱币单位）德拉克马 *drachma*
ἥλιος, ὁ	太阳 *sun* (HELIOGRAPH 日光反射信号器)
λίθος, -ου, ὁ	石头 *stone* (LITHOGRAPH 石版画，平版印刷画)
ὀρχήστρα, ἡ	歌舞场，剧院 *place for dancing* (ORCHESTRA 管弦乐队)
σελήνη, ἡ	月亮 *moon*

代词

ὅδε, ἥδε, τόδε	这个 *this*
οὐδ-είς, οὐδε-μία, οὐδέν	[*οὐδέ, εἷς*] 没有一个 *no one, nobody*

形容词

ἄ-πειρος, -ον	[*a, πεῖρα* 经历，经验] 无经验的，不懂……的
πολύς, πολλή, πολύ	多，许多 *much, many*

副词

ἐνί-οτε	有时 *sometimes*
ὁπωστιοῦν	[*ὅπως, τι, οὖν*] 无论如何 *howsoever*

οὕτως（辅音前一般用 *οὕτω*）[*οὗτος* 的副词] 这样，如此 *so, thus*

παρά-παν	[*παρά, πᾶν*] 总共，完全 *altogether*（常与 *τό* 连用）

连词

τε	和 *and*
ἐπεί	由于 *since*
ὥσ-τε	(1) [连] 用来连接主句和从句中的两个动词，以表示主句的目的 to express the result or effect of the action in the principal clause；(2) [副词] 如同，好像 *just as*

介词

παρά	[+属] 来自（某人或某处）*from* (a person or place)
	[+与] 在旁边 *by the side of, with*
	[+宾] 沿着，在……期间 *along, during*
πρός	[+属] 从……，在……面前 *from, before*
	[+与] 在……之上，挨，靠 *at, on, near*
	[+宾] 朝，向 *towards, to*

小品词

ἄρα（在辅音前用 *ἄρ*）	于是，随即；所以，那么 *then*；*therefore, so then*

专有名词

Ζεύς, ὁ	宙斯 *Zeus*

— *Ζεύς, Διός, Διί, Δία, Ζεῦ*

习语与词组

οὐδέ... οὐδέ...　甚至不……也不…… *not even... nor yet...*

καὶ δὴ καί　此外，而且 *and especially, and in particular, and what is more*

【注　释】

1. (***Μέλητος***) *Ταῦτα λέγω, ὡς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεούς.*

(***Σωκράτης***) *Ὦ θαυμάσιε Μέλητε, ἵνα τί ταῦτα λέγεις; οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι;*

(***Μέλητος***) *Μὰ Δί', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν.*

1.1 在“洛布丛书”的《申辩篇》希腊语文本里，此处对话者的名字并没有出现，这里用括号标出名字，以便读者理解。

1.2 *Ταῦτα λέγω, ὡς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεούς.* —

参考译文：“我说你完全不相信神。*That is what I say, that you do not believe in gods at all.*” 此处的 *ὡς* 相当于 *that*，引导一个 *ταῦτα* 的同位语从句，进一步说明 *ταῦτα* 的具体内容。

τὸ παράπαν：相当于副词，意为“完全 *altogether*”。

οὐ νομίζεις θεούς：“你不相信神 *you do not believe in gods*”。

νομίζεις：*νομίζω* 的“现、主动、直陈、2 单”。

1.3 *Ὦ θαυμάσιε Μέλητε, ἵνα τί ταῦτα λέγεις;* —

参考译文：“令人惊奇的梅勒托斯啊，你为什么要这么说呢？*Marvellous Meletus! Why do you say this?*”

ἵνα τί = *τί* 意为“为什么？*Why?*”

λέγεις：*λέγω* 的“现、主动、直陈、2 单”。

1.4 *οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι;* —

参考译文：“我难道不信日、月是神，正如其他人(所信)？*Do I not even believe that the sun or yet the moon are gods, as the rest of mankind do?*”

在直接疑问句里，小品词 *ἄρα* 除了表示逻辑上的推论外，还可使句子显得生动(*S2793*)。

νομίζω 引导的不定式短语 *οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην θεοὺς εἶναι* 相当于宾语从句。

οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην 是不定式 *εἶναι* 的主语，*θεούς* 是 *εἶναι* 的表语。

οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι 后省略了“*νομίζουσι* (*that*) *ἥλιον καὶ σελήνην θεοὺς εἶναι*”。

1.5 *Μὰ Δί', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν.* —

起誓的对象用宾格，“*νή* + 宾格”表示肯定，“*μά* + 宾格”表示否定：

μὰ Δία 意为“以宙斯之名(起誓)，不 *No, by Zeus*”。

μέν... δέ：表示对比，意为“一方面……另一方面……，*on one hand... on the other hand*”。

γῆ：这里意为“土块 *earth*”。

φησίν：*φημί* 的“现、主动、直陈、3 单”。

φησίν 后跟从句(相当于 *that* 从句)“*τὸν μὲν ἥλιον λίθον εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν* [*εἶναι*]”，

从句里的谓语动词采用不定式形式，不定式的逻辑主语也用宾格。
注：斜括号表示在原文中无此词汇，根据内容增补，以便读者理解。

2. Ἀναξαγόρου οἴει κατηγορεῖν, ὦ φίλε Μέλητε, καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἴει αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι, ὅτι τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων τῶν λόγων;

参考译文："亲爱的梅勒托斯，你以为你在控告阿那克萨哥拉吗？你如此藐视在座诸位，认为他们无知到连克拉门佐的阿那克萨哥拉的书充斥着这一类的话也不知道？***Do you think you are accusing Anaxagoras, my dear Meletus, and do you so despise these men and think they are so illiterate as not to know that the books of Anaxagoras the Clazomenian are full of such words?***"

2.1 Ἀναξαγόρου οἴει κατηγορεῖν...; —

整个句子是一个并列疑问句。在表示"认为 *think*"之类的动词引导的从句里，谓语动词采用不定式形式，如果从句里的动词与主动词拥有同一个主语，就无须重复，故不可将这里的不定式 κατηγορεῖν 理解成"*to accuse*"，而应该解读为"*you accuse*"或"*you are accusing*"。

οἴει：οἴομαι 的"现、主动、直陈、2 单"。

κατηγορεῖν：κατηγορέω 的现在时主动不定式，所控告的人用属格形式，故跟 Ἀναξαγόρου。

2.2 καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἴει αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι, ὅτι τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων τῶν λόγων; —

由于不定式 εἶναι 的主语（αὐτοὺς "他们"）与主动词 οἴει 的主语（"你"）不一样，故需要明确写出，而不定式 εἰδέναι 的主语也是"他们"，故被省略，以免重复。

ὥστε... ὅτι 相当于英语里表示目的的"*so... that*"句型。

τῶνδε："这些人 *of these men*"，这里指陪审员们。

τοῦ Κλαζομενίου："那个克拉门佐人 *the Clazomenian*"，指阿那克萨哥拉，克拉门佐（*Clazomene*）为伊奥尼亚的一个沿海城邦，为阿那克萨哥拉的出生地。这里的属格形式表示与 Ἀναξαγόρου 在性、数、格方面一致。

γέμει：γέμω 的"现、主动、直陈、3 单"，意为"充满 *is full of*"，后跟属格 τούτων τῶν λόγων. 在 ὅτι 从句里，主语 τὰ βιβλία 是中性复数，故谓语动词采取单数形式（*S958*）。

3. καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ' ἐμοῦ μανθάνουσιν, ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένοις Σωκράτους καταγελᾶν, ἐὰν προσποιῆται ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα.

参考译文："而且（你竟说）年轻人是从我这儿学习这种论调，他们在剧院那里最多花一个德拉克马就能买到这些书，他们就会嘲笑苏格拉底，如果他声称这些论调是他自己的，尤其是这些论调还如此荒谬。***And (you really suggest) the youth get these ideas from me, when they can buy them sometimes from the orchestra for a drachma at most, and so they will probably laugh at Socrates if he pretends they are his own, especially when they are so absurd.***"

3.1 *καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ' ἐμοῦ μανθάνουσιν,* —

该句接前面的问句，具有强烈的反问意味，故在参考译文里补译上“你竟说 *you really suggest*”。

καὶ δὴ καὶ: “此外，而且 *and especially, and in particular*”，在语气有所推进，这里有表示惊异的意味。

ταῦτα 在形式上回应前一句里的 *τὰ βιβλία*，实际上却是指书里的内容，即 *τούτων τῶν λόγων*（这一类话 *such kind of words*）。

παρ' ἐμοῦ = *παρά* + *ἐμοῦ*，尾元音省略，意为“从我这里 *from me*”。

3.2 *ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένοις Σωκράτους καταγελᾶν,* —

关系代词 *ἃ* 的先行词为 *ταῦτα*，在从句是 *πριαμένοις* 的宾语。

πριαμένοις: *πρίαμαι* 的“现在时主动分词、阳性复数与格”，不带名词或代词的与格分词经常用来模糊地表示“某人判断或观察”（*S1497*）[①]。

εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς: “最多花一块钱 *for a drachma at most*”。

πάνυ πολλοῦ: 字面意思为“很贵 *very much, very expensive*”，*πολλοῦ, δραχμῆς* 皆为表示“价格”的属格（gen. of price）。

καταγελα + *ειν* = *καταγελᾶν*，元音缩合。

3.3 *ἐὰν προσποιῆται ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα.*—

προσποιῆται: 的“现、中动、虚拟、3 单”。

ἄλλως τε καὶ: “尤其 *both in other ways and(= especially)*”（*S2980*）。

ἄτοπα ὄντα 指前面的 *ἃ*（关系代词，中性复数宾格）内含“是很荒谬的”。

4. *ἀλλ', ὦ πρὸς Διός, οὑτωσί σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι;*

Οὐ μέντοι μὰ Δία οὐδ' ὁπωστιοῦν.

4.1 *ἀλλ', ὦ πρὸς Διός, οὑτωσί σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι;* —

参考译文：“（你）以宙斯之名说，你真以为我不信有神吗？ ***But, by Zeus, do you think this of me, that I do not believe there is any god?*** ”

πρὸς Διός: *πρός* 即可用于发誓或恳求（*S1695b*）。

οὑτωσί: *οὕτως* 的强调形式，阿提卡方言常用这种形式。

4.2 *οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι*: “（我）相信没有神（*I*）*believe there is no one god*”，因为 *νομίζειν* 的主语与主动词 *δοκῶ* 一样，故省略了。

表示“想 *thinking*”的动词几乎总带不定式，这里的 *δοκέω* 和 *νομίζω* 就是如此。

4.3 *Οὐ μέντοι μὰ Δία οὐδ' ὁπωστιοῦν.*—

οὐ... οὐδέ: 双重否定的意思还是否定，只是为了加强语气。

---

① 例如：*πρός τε γὰρ ἡδονὴν καὶ πρὸς εὐδοξίαν καὶ ὠφέλειαν σκοπουμένῳ ὁ μὲν ἐπαινέτης τοῦ δικαίου ἀληθεύει,*—

“如果（你）从快乐、荣誉还是利益的角度看，颂扬正义的人说得对。 *If looking*（可解读为 *you look*）*at the matter from the point of view of pleasure, reputation or advantage, the panegyrist of justice speaks the truth*”（Plato. *Republic* 589C）。

【语　法】

I. 冠词的基本用法

1. 在古希腊语里，人名、地名也经常用冠词。第一次提到某名字，可能不用冠词。但下次再提到该名字时，一般要用冠词。不过，对于著名人物，即使是第一次提到，也可以用冠词。

2. 如果对所有者的身份无疑，可用冠词，其含义相当于形容性的物主代词（如 ***my, your, her*** 等等）

*Κῦρος τε καταπηδήσας ἀπὸ **τοῦ** ἅρματος **τὸν** θώρακα ἐνεδύετο.*（Xenophon. *Anabasis* 1.8.3）

参考译文："从战车跳下来后，居鲁士穿上了铠甲。***And after leaping down from his chariot, Cyrus put on his breastplate.***"

3. 抽象名词一般带冠词。

4. "冠词 + 形容词"，其含义相当于名词。

5. "冠词 + 分词"，往往有关系从句的意味。

6. "冠词 + 名词或形容词"，表示某类人或事物。

7. "冠词 + 副词或副词短语"，常用的有：

οἱ ἐκεῖ	那里的人 ***the people there***
οἱ ἐνθάδε	这里的人 ***the people here***
οἱ νῦν	现在的人 ***people nowadays***
οἱ πάλαι	过去的人 ***people in the old days***
οἱ τότε	那时的人 ***people then***

8. *ὁ δέ, ἡ δέ, τὸ δέ* — "但(而)他、她、它 ***and/but he, and/but she, and/but it***"

这里的冠词指的是前一句里的一名词，它并非此句的主语。例如：

*Ἰνάρως... Ἀθηναίους ἐπηγάγετο. **οἱ δὲ**... ἦλθον.*（*Thucydides* 1.104.1-2）

参考译文："伊纳洛斯邀请雅典人，他们就来了。***Inaros invited the Athenians; and they came.***"

9. *ὁ μέν... ὁ δέ...* — "这一位…… 而那一位…… ***this one... and (or but) that one...***"

οἱ μέν... οἱ δέ... — "一些人……另一些人…… ***some... others...***" 例如：

... οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μέν, τὰς δ' οὔ;　（Plato. *Crito* 47a）

参考译文："……因此不能尊重人们的所有意见，而是(只)尊重一部分意见，不理睬

另一部分意见？ *...so one shouldn't respect all the opinions of men, but (only) some and not others?"*

τὸ μέν... τὸ δέ — “一方面……另一方面……*on one hand... on the other hand...*”

10. 冠词的中性单数形式 *τό* 加不定式，相当于一个动词性名词(verbal noun)，不定式的主语是宾格形式。这种动词性名词的变格只在冠词形式上：

主格	*τὸ πράττειν*
属格	*τοῦ πράττειν*
与格	*τῷ πράττειν*
宾格	*τὸ πράττειν*
否定用	*μή*

11. 形容词或形容词短语的位置，一般放在冠词与名词之间，或加冠词放在名词之后。此为定语(attributive)位置，例如：

ἡ σοφὴ γυνή 或 *ἡ γυνὴ ἡ σοφή*

那个聪明的女人 *the wise woman*

οἱ ἐν ἄστει κεραμεῖς 或 *οἱ κεραμεῖς οἱ ἐν ἄστει*

城里的陶工们 *the potters in the city*

ὁ δεινὸς λεγόμενος γεωργός （Xenophon. *Oeconomicus* 19.14)

那个人称“聪明农夫”的人 *the man who is called a skilful farmer*

指示代词和反身代词的属格形式采用定语位置：

ἀπέκτεινεν ἑαυτὸν τῷ ἑαυτοῦ ξίφει.

他用自己的剑杀死自己。*He killed himself with his own sword.*

12. 若形容词不采用定语的位置，即为采用谓语(predicate)位置，即使系动词(to be) 已被省略(这是很常见的现象)：

ἡ γυνὴ σοφή

那个女人(是)聪明的。*The woman (is) clever.*

ἀθάνατον τὴν περὶ αὑτῶν μνήμην καταλείψουσιν. (*Isocrates* 1.9.3)

参考译文：“他们将留给后人有关他们自己的不朽回忆。*They will leave behind a memory of themselves (that will be) immortal.*”

13. 下列单词一般采用谓语位置，尽管具有定语的含义：

οὗτος	这个 *this*
ὅδε	这个 *this*
ἐκεῖνος	那个 *that*
ἕκαστος	每一个 *each*
ἑκάτερος	两者中的每一个 *each of the two*
ἄμφω / ἀμφότεροι	两者 *both*

πᾶς, ἅπας, σύμπας 所有，每一个 *all, each and every*

(若置于定语位置，意为"作为一个整体"，例如：*οἱ πάντες πολῖται* — 公民的全体)

II. 代词变格(6)

1. 指示代词 *ὅδε*(这个 *this*)

	阳性	阴性	中性
		单数	
主格	*ὅδε*	*ἥδε*	*τόδε*
属格	*τοῦδε*	*τῆσδε*	*τοῦδε*
与格	*τῷδε*	*τῇδε*	*τῷδε*
宾格	*τόνδε*	*τήνδε*	*τόδε*
		复数	
主格	*οἵδε*	*αἵδε*	*τάδε*
属格	*τῶνδε*	*τῶνδε*	*τῶνδε*
与格	*τοῖσδε*	*ταῖσδε*	*τοῖσδε*
宾格	*τούσδε*	*τάσδε*	*τάδε*

注：*ὅδε* 与 *οὗτος* 意思相同，但更强调。*οὗτος* 一般指上文所提到的事物，而 *ὅδε* 指下文即将提出的事物。

2. 代词的基本用法

2.1 指示代词

οὗτος, αὕτη, τοῦτο 这个 *this*

ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο 那个 *that*，可意指"(那边的)那个 *that (over there)*"

ὅδε, ἥδε, τόδε 这个 *this*，可意指"(这里的)这个 *this (here)*"

2.1.1 一般与冠词连用，位置处在冠词和名词之外，即处于谓语(predicate)位置：

αὕτη ἡ γυνή *ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος*

这个女人 *this woman* 那个男人 *that man*

ὅδε 及其副词 *ὧδε* 一般指的是下文提到的事物。

2.1.2 *οὗτος* 指的是近处某物或上文刚提到的事物，而 *ἐκεῖνος* 指的是远处某物。*ἐκεῖνος* 可以表示"前者"，*οὗτος* 可以表示"后者"：

ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν σκληφρός, οὗτος δέ προφερὴς καὶ καλὸς καὶ ἀγαθὸς τὴν ὄψιν. (Plato. *Euthydemus* 271B)

But the former is rather puny; while the latter is well-developed, handsome and good-looking. 但前者较瘦，而后者身体健壮、相貌俊美。

2.1.3 指下文提到的事物：

τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε 这样的，这种性质的 *of such a kind*

τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε 这么多的，这么大的 *so much, so many, so great*

指上文提到的事物：

τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο 这样的，这种性质的 *of such a kind*

τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο 这么多的，这样大的 *so much, so many, so great*

καὶ ὁ Κῦρος, ἀκούσας τοῦ Γωβρύα ***τοιαῦτα, τοιάδε*** *πρὸς αὐτὸν ἔλεξε.*（Xenophon. *Education of Cyrus* 5.2.31）

在听了贡布里阿的这些话后，居鲁士对他说了如下这样的话。*And after hearing such words from Gobryas, Cyrus addressed him as follows.*

2.1.4 *οὗτος* 以及 *ἐκεῖνος*(有时)可用来表示“著名的”

Γοργίας οὗτος *ἐκεῖνος Θουκυδίδης*

著名的高尔吉亚 *the celebrated Gorgias* 那个有名的修昔底德 *that famous Thucydides*

τούτους τοὺς συκοφάντας（Plato. *Crito* 45A）

这些可耻的告密者 *these infamous informers*

2.1.5 *οὗτος* 的感叹词用法

οὗτος, τί ποιεῖς;（Aristophanes. *Frogs* 198）

嗨，你！你干什么呢？*You there, what are you doing?*

2.2 *αὐτός* 的基本用法

2.2.1 *αὐτός* 的宾格、属格、与格形式指的是第三人称(即：他、她、它、他们/它们 *him, her, it, them*)

ἐρῶ αὐτῆς *ἀπέκτεινα αὐτόν*

我爱她 *I love her.* 我杀死他 *I killed him.*

2.2.2 *αὐτός* 单独使用或处于冠词和名词之外时，具有强调作用(自己，亲自 *self*)

ταῦτα ἐποιεῖτε αὐτοί 你们亲自做这些事 *you were doing these things yourselves*

αὐτὸς ὁ στρατηγός 将军本人 *the general himself*

Θουκυδίδης αὐτός 修昔底德本人 *Thucydides himself*

τρίτος αὐτός 他和另两人(字面意思：他是第 3 人) *himself the third*

2.2.3 *αὐτός* 紧随冠词之后时，意为“同样的，同一个 *the same*”

ἡ αὐτὴ γυνή *ταὐτά* (= *τὰ αὐτά*)

同一个女人 *the same woman* 同样的事物 *the same things*

2.2.4 *αὐτοῖς* X = “X and all”

μίαν τούτων [τῶν νεῶν] ***αὐτοῖς ἀνδράσιν*** （*Thucydides* 4.14.1）

其中一艘船及全体船员 *one of these ships* ***with all its crew*** (*with its men and all*)

2.3 人称代词及其形容词形式(即物主代词)

物主代词一般位于冠词之后(定语位置)，而人称代词则位于冠词和名词之后(谓语位置)，例如：

ἡ σὴ μήτηρ = ἡ μήτηρ ἡ σή = ἡ μήτηρ σοῦ 你的母亲 *your mother*

ἡ πατρὶ ἡμῶν 我们的国家 *our country*

αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτοῦ (pl. *αὐτῶν*)

他的，她的，它的(复数：他们的，她们的，它们的) *his, her, its* (*pl. their*)

ὁρῶ τὸν φίλον αὐτοῦ（αὐτῆς）我看见他（她）的朋友。*I see his (her) friend.*

γιγνώσκων αὐτοῦ τὴν ἀνδρείαν （Plato. *Protagoras* 310D）

知道他的勇气 *knowing his courage*

2.4 反身代词

用来反过来指句子或从句的主语，例如：

γνῶθι **σεαυτόν**. 认识你自己。*Know thyself.*

δίδωμί σοι **ἐμαυτὸν** δοῦλον.（Xenophon. *Education of Cyrus* 4.6.2）

我给你当奴隶。*I give myself to you as a slave.*

2.5 不定代词

τις, τι 是逆附读词

ἄνθρωπός τις 某人，某个人 *some/a certain man*

τριάκοντα μέν τινας ἀπέκτειναν.（*Thucydides* 8.73.6）

他们杀了大约三十个人。*They killed some thirty.*

2.6 其他代词

ἀλλήλων 互相，相互 *one another, each other*（非主格形式，复数）

ἄλλος, -η, -ο 其他的，另一个 *other, another*

αἱ ἄλλαι γυναῖκες 其他女人 *the other women*

ἄλλος 若跟着该词的另一种形式时，便产生双重叙述的效果。

— ἄλλος ἄλλα λέγει.（Xenophon. *Anabasis* 2.1.15）

一个说这，另一个说那 *one says one thing, another says another*（*other things*）.

— ἄλλοι ἄλλοθεν

一些从这里来，另一些从那里来 *some from one place, others from another*

ὁ ἕτερος, -α, -ον 两者中的一个 *one* or *the other of two*

ἕκαστος, -η, -ον 每一个 *each*

ἑκάτερος, -α, -ον 两者中的每一个 *each (one) of the two*

ἀμφότεροι 两边，双方 *both, either*

οὐδέτερος, -α, -ον / μηδέτερος, -α, -ον 两者都不是，非此非彼 *neither of the two*

III. 分词变格(4)

1. “过去时主动分词”

	阳性	阴性	中性
		单数	
主呼格	λύσας	λύσασα	λῦσαν
属格	λύσαντ-ος	λυσάσης	λύσαντ-ος
与格	λύσαντ-ι	λυσάσῃ	λύσαντ-ι
宾格	λύσαντ-α	λύσασαν	λῦσαν

		复 数	
主呼格	λύσαντ-ες	λύσασαι	λύσαντ-α
属格	λυσάντ-ων	λυσασῶν	λυσάντ-ων
与格	λύσασι(ν)	λυσάσαις	λύσασι(ν)
宾格	λύσαντ-ας	λύσασας	λύσαντ-α

2. “过去时被动分词”

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主呼格	λυθείς	λυθεῖσα	λυθέν
属格	λυθέντος	λυθείσης	λυθέντος
与格	λυθέντι	λυθείσῃ	λυθέντι
宾格	λυθέντα	λυθεῖσαν	λυθέν
		复 数	
主呼格	λυθέντες	λυθεῖσαι	λυθέντα
属格	λυθέτων	λυθεισῶν	λυθέντων
与格	λυθεῖσι(ν)	λυθείσαις	λυθεῖσι(ν)
宾格	λυθέντας	λυθείσας	λυθέντα

IV. 动词变位(6)

ω 动词变位：“不定过去时、虚拟语气”和“不定过去时、祈愿语气”

1. “不过、主动、虚拟”

	单 数	复 数
1	λύσω	λύσωμεν
2	λύσῃς	λύσητε
3	λύσῃ	λύσωσι

2. “不过、中动、虚拟”

	单 数	复 数
1	λύσωμαι	λυσώμεθα
2	λύσῃ	λύσησθε
3	λύσηται	λύσωνται

3. “不过、被动、虚拟”

	单 数	复 数
1	λυθῶ	λυθῶμεν
2	λυθῇς	λυθῆτε
3	λυθῇ	λυθῶσι

4. “不过、主动、祈愿”

	单 数	复 数
1	*λύσαιμι*	*λύσαιμεν*
2	*λύσειας*	*λύσαιτε*
3	*λύσειε*	*λύσειαν*

5. “不过、中动、祈愿”

	单 数	复 数
1	*λυσαίμην*	*λυσαίμεθα*
2	*λύσαιο*	*λύσαισθε*
3	*λύσαιτο*	*λύσαιντο*

6. “不过、被动、祈愿”

	单 数	复 数
1	*λυθείην*	*λυθεῖμεν*
2	*λυθείης*	*λυθεῖτε*
3	*λυθείη*	*λυθεῖεν*

注：“不过、虚拟”和“不过、祈愿”的各词形前均无增音。

【练 习】

1. 词形分析

τόδε
τόνδε
οἵδε
τάσδε
λύσας
λυσάσῃ
λύσαντα
λύσαντας
λυθεῖσα
λυθέντι
λυθέτων
λυθεῖσι(ν)

2. 请写出 *λαμβάνω* 的“不过、主动、虚拟”各词形

3. 请写出 λαμβάνω 的“不过、中动、祈愿”各词形

4. 英译希

Wisdom is cause of honor.

Human beings love gold and silver.

The bad men are hostile to the good men.

词 汇

ἄργυρος, ὁ	银子 *silver*
ἐχθρός, -ά, -όν	敌视的 *hostile*
τιμή, ἡ	荣誉 *honor*
φιλέω	爱 *I love*
χρυσός, ὁ	金子 *gold*

第 8 课

自然研究

动词练习

课文 *ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ*

语法

I. 名词变格(5)

第三类变格之“战舰”型

II. 格的基本用法

主格(nominative)、属格(genitive)、与格(dative)、宾格(accusative)和呼格(vocative)

III. 动词变位(7)

ω 动词变位:“现在时、命令语气”和“不定过去时、命令语气”

【动词练习】

1. *Ἄκουε τοίνυν ὡς ἐροῦντος. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, νέος ὢν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας, ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν.*

ἀκούω 听 *I listen, hear*

— *ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην*

εἴρω 说 *I say*

— *εἴρω, ἐρῶ, εἶπον, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην*

φημί 说 *I say*

εἰμί 是，存在 *I am*

ἐπι-θυμέω 渴求，渴望 *I desire, long for*

καλέω 呼唤，召唤 *I call, summon*

— *καλέω, καλῶ, ἐκάλεσα, κέκληκα, κέκλημαι, ἐκλήθην*

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἄκουε

ἐροῦντος

ἔφη

ὤν

ἐπεθύμησα

καλοῦσι

B. 请填写 φημί 的“未完、主动、直陈”

单 数	复 数
ἔφην	

2. ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἑκάστου, διὰ τί γίγνεται ἕκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστι. καὶ πολλάκις ἐμαυτὸν ἄνω κάτω μετέβαλλον σκοπῶν πρῶτον τὰ τοιάδε· ἆρ' ἐπειδὰν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν σηπεδόνα τινὰ λάβῃ, ὥς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῷα συντρέφεται;

δοκέω 设想，看来是 *I seem*

— δοκέω, δόξω, ἔδοξα, δεδόκηκα, δεδόκημαι, ἐδοκήθην

εἰμί 是，存在 *I am*

οἶδα 知道 *I know*

γίγνομαι 产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*

— γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --

ἀπ-όλλυμι 毁灭；死，丧失 *I ruin, am destroyed; I lost, die*

— ὄλλυμι, ὀλῶ, ὤλεσα/ὠλόμην, ὀλώλεκα/ὄλωλα, --, -- 毁灭，死亡，*I destroy* (act.), *I perish* (mid.)

μετα-βάλλω 使翻转，改变 *I turn over, change*

— βάλλω, βαλῶ, ἔβαλον, βέβληκα, βέβλημαι, ἐβλήθην 扔，掷，抛

σκοπέω 观看，考虑，询问 *I look at, consider, inquire*

λαμβάνω 拿，抓住 *I take*

— λαμβάνω, λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἴλημμαι, ἐλήφθην

λέγω 说 *I say*

— λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην

συν-τρέφω 帮助饲养，一起长大；形成，组成 *I bring up together*

— τρέφω, θρέψω, ἔθρεψα/ἔτραφον, τέτροφα, τέθραμμαι, ἐθρέφθην/ἐτράφην

使变坚硬；培养；成长 *I make solid, nourish, grow*

请对下列词汇进行词形分析

ἐδόκει

εἶναι

εἰδέναι

γίγνεται

ἀπόλλυται

ἔστι

μετέβαλλον

σκοπῶν

λάβῃ

ἔλεγον

συντρέφεται

3. *καὶ πότερον τὸ αἷμά ἐστιν ᾧ φρονοῦμεν, ἢ ὁ ἀὴρ ἢ τὸ πῦρ; ἢ τούτων μὲν οὐδέν, ὁ δ' ἐγκέφαλός ἐστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ ὀσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα, ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης λαβούσης τὸ ἠρεμεῖν κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι ἐπιστήμην;*

εἰμί	是，存在 *I am*
φρονέω	有思想，理解，明智；注意，考虑 *I think, understand*
παρ-έχω	递给，提供；造成 *I offer, furnish, produce*
ἀκούω	听 *I listen, hear*
— *ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην*	
ὁράω	看 *I see*
— *ὁράω, ὄψομαι, εἶδον, ἑώρακα, ὦμμαι, ὤφθην*	
ὀσφραίνομαι	嗅、觉出有(某物)气味 *I smell*
γίγνομαι	产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*
— *γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --*	
λαμβάνω	拿，抓住 *I take*
— *λαμβάνω, λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἴλημμαι, ἐλήφθην*	
ἠρεμέω	安静下来，静止 *I am still, keep quiet/unchanged*
— 比较：*κινέομαι*	动起来 *I move*

请对下列词汇进行词形分析

φρονοῦμεν

παρέχων

ἀκούειν

ὁρᾶν

ὀσφραίνεσθαι

γίγνοιτο

λαβούσης

ἠρεμεῖν

γίγνεσθαι

4. *καὶ αὖ τούτων τὰς φθορὰς σκοπῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν πάθη, τελευτῶν οὕτως ἐμαυτῷ ἔδοξα πρὸς ταύτην τὴν σκέψιν ἀφυὴς εἶναι ὡς οὐδὲν χρῆμα.*

σκοπέω	观看，考虑，询问 *I look at, consider, inquire*

τελευτάω	使完成；实现；死亡；完结 *I complete, come to an end, die*
δοκέω	设想，看来是 *I seem*

— *δοκέω, δόξω, ἔδοξα, --, δέδογμαι, --*

请对下列词汇进行词形分析

σκοπῶν

τελευτῶν

ἔδοξα

【课　文】

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ
(柏拉图《斐多篇》 96A-C)①

Ἄκουε τοίνυν ὡς ἐροῦντος. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, νέος ὢν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας, ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν. ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἑκάστου, διὰ τί γίγνεται ἕκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστι. καὶ πολλάκις ἐμαυτὸν ἄνω κάτω μετέβαλλον σκοπῶν πρῶτον τὰ τοιάδε· ἆρ' ἐπειδὰν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν σηπεδόνα τινὰ λάβῃ, ὥς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῷα συντρέφεται; καὶ πότερον τὸ αἷμά ἐστιν ᾧ φρονοῦμεν, ἢ ὁ ἀὴρ ἢ τὸ πῦρ; ἢ τούτων μὲν οὐδέν, ὁ δ' ἐγκέφαλός ἐστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ ὀσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα, ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης λαβούσης τὸ ἠρεμεῖν κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι ἐπιστήμην; καὶ αὖ τούτων τὰς φθορὰς σκοπῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν πάθη, τελευτῶν οὕτως ἐμαυτῷ ἔδοξα πρὸς ταύτην τὴν σκέψιν ἀφυὴς εἶναι ὡς οὐδὲν χρῆμα.

【词　汇】

名词

ἀήρ, ἀέρος, ἡ	空气 *air*
αἷμα, -ατος, τό	血，血液；血亲 *blood*; *relative*　(HAEMOPHILIA 血友病)
αἴσθησις, -εως, ἡ	[城邦型] 感觉，[复]感官；知觉，印象 *sensation, perception, feeling*
αἰτία, ἡ	原因，起因；罪责，归咎 *cause, reason*; *inducement, guilt*
γῆ, ἡ	地，大地；土(四大元素之一)；土地，国土 *earth, land, soil, ground* (GEOGRAPHY 地理学，GEOLOGY 地质学)

① 本课文的文字录自洛布丛书，而标点符号则参照 John Burnet's *Plato's Phaedo* 进行调整。

ἐπιστήμη, ἡ 知识，学问，科学知识 *knowledge, intelligence, science* (EPISTEMOLOGY 认识论)

ζῷον, τό 生物，动物 *living being, animal* (ZOO 动物园)

— 比较 *ζωή, ἡ* 生命，生存；生活用品，资产 *life, lifetime; subsistence, property*

ἱστορία, ἡ 探索到的知识；对打听到的情况的叙述 *inquiry, information, narration* (HISTORY 历史)

μνήμη, ἡ 记忆，记忆力；纪念 *memory, remembrance* (MNEMONIC 助记句子)

οὐρανός, ὁ 天，天空 *heaven, sky* (URANUS 天王星)

πάθος, -εος, τό [战舰型] 遭遇，不幸；情感；情况；事件 *misfortune, suffering; passion; occurrence, accident* (PATHOLOGY 病理学)

πῦρ, πυρός, τό [野兽型] 火，火焰 *fire* (PYROTECHNICS 烟火表演，烟花制造术)

σηπεδών, -όνος, ἡ [*σήπω* 使腐烂，变腐败] [野兽型] (肉) 腐烂，腐败 *putrefaction*

σκέψις, -εως, ἡ 凭感官而获得的知觉，观察，考虑 *examining, observation, consideration* (SCEPTIC 怀疑论者，SCEPTICISM 怀疑主义)

σοφία, ἡ 手艺；知识，智慧 *skill* in handicraft and art, *intelligenc, wisdom*

φύσις, ἡ [城邦型] 自然，本质，本性 *physis, nature* (PHYSICS 物理学)

φθορά, ἡ [*φθείρω* 破坏，毁灭] 毁灭，衰败；死亡 *decay, destruction, death*

χρῆμα, -ατος, τό [*χράομαι*] 使用之物，财物，钱；事物 *money, property; thing*

代词

ἕκαστος, -η, -ον 每，每一个 *every, each*

οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν [*οὐδέ, εἷς*] 没有一个 *no one, nobody*

— *οὐδέν* [中作副] 绝不，绝没有 *not at all*

πότερος, -α, -ον 两者中的哪一个？*Which of the two*?

— [中作副] *πότερον...ἤ...* 是……，还是……？ *Whether... or...* ?

τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε (多指下面的事情) 这样的，这种性质的 *of such kind* or *quality*

形容词

ἀφυής, -ές [真之型] 没天份的，愚笨的 *ungifted, unfit*

ἐγ-κέφαλος, -ον [*ἐν, κεφαλή* 头] 在头内的 *in the head*

— [名] (暗含 *μυελός* 骨髓，脑髓) *ὁ ἐγ-κέφαλος* 脑子 *brain*

θερμός, -ή, -όν 温的，热的；急躁的 *warm, hot; rash* (THERMOS 热水瓶)

— [名] *τὸ θερμόν* 炎热 *heat*

ὑπερή-φανος, -ον [*ὑπερ, φανός*] 比 (别人) 更引人注目的，优美的；傲慢的 *magnificent, arrogant*

ψυχρός, -ά, -όν [*ψύχω* 吹气，使变冷] 冷的，凉的；冷淡的 *cold, cool; unfeeling*

— [名] *τὸ ψυχρόν* 寒冷 *coolness*

副词

ἄνω	[*ἀνά* 的副词] 向上；向北方；在上面 *up, upwards; northwards*
αὖ	再度，重新；而且，再者，另一方面 *again, anew; moreover, besides, on the other hand*
θαυμαστῶς	[*θαυμάσιος* 的副词]令人惊异地，奇异地 *wonderfully, excellently*
κάτω	[*κατά* 的副词]下，向下；在下面 *down, downwards*
οὕτως（辅音前一般用 *οὕτω*）	[*οὗτος* 的副词]这样，如此 *so, thus*
πολλάκις	[*πολύς*] 多次，常常 *many times, often*
τότε	那时候，当时，从前 *then, at that time, formerly*
—比较：*ποτέ*	有时，时而 *at times, now and then*

连词

ἐπειδάν	一旦，一经 *when, as soon as*
ἤ	或者；比 *or, than*

小品词

ἆρα	[疑问小品词] (1) 一般表示希望得到否定的答复；(2) 如果表示希望得到肯定的答复，则用 *ἆρα οὐ*
τοίνυν	于是，所以；而且，此外 *so then, therefore; moreover*

习语与词组

διὰ τί	为什么？*Why?*
πότερον...ἤ...	或者……或者…… *either... or...*

【注　释】

1. *Ἄκουε τοίνυν ὡς ἐροῦντος. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, νέος ὢν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας, ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν.*

1.1 *Ἄκουε τοίνυν ὡς ἐροῦντος.* —

参考译文："那你听我说吧。*Listen then, and I will tell you.*"

ἄκουε：*ἀκούω* 的"现、主动、命令、2 单"。

ἐροῦντος：*εἴρω* 的"将来时主动分词、阳性单数属格"，根据该词的第二个主干形式 *ἐρῶ*，可知其"将来时主动"的词干为 *ἐρε-*。

ὡς ἐροῦντος："*ὡς*＋ 分词"，这里是间接引语。（"*ὡς*＋ 分词"的用法，参见 *S2120, 2121, 2122*）

1.2 *ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, νέος ὢν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας, ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν.* —

参考译文："克贝，年轻的时候，我非常渴望获得那一类人们称之为自然研究的智慧。*When I was young, Cebes, I was tremendously eager for the kind of wisdom which they call investigation of nature.*"

ἔφη：*φημί* 的"未完、主动、直陈、3 单"，"他说 *he said*"，指苏格拉底在叙述。

ὤν: *εἰμί* 的“现在时主动分词、阳性单数主格”, *νέος ὤν* (= *ὢν νέος*):“当(我)年轻的时候 *when being(I was) young*”。

ἐπεθύμησα: *ἐπι-θυμέω* 的“不过、主动、直陈、1 单”,意为“我渴望 *I longed for*”。(*ἐπι* + *εθυμησα* = *ἐπεθύμησα*)

καλοῦσι: *καλέω* 的“现、主动、直陈、1 复”。

ἥν: 关系代词与其先行词(antecedent)在性、数方面一致,关系代词的格由其在从句中的作用决定(*S2501*)。

2. *ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἑκάστου, διὰ τί γίγνεται ἕκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστι. καὶ πολλάκις ἐμαυτὸν ἄνω κάτω μετέβαλλον σκοπῶν πρῶτον τὰ τοιάδε· ἆρ' ἐπειδὰν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν σηπεδόνα τινὰ λάβῃ, ὥς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῷα συντρέφεται;*

2.1 *ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἑκάστου,* —

参考译文:“在我看来,认识每个事物的起因是很了不起的。***It seems to me that it is magnificent to know the causes of everything.***”

ἐδόκει: *δοκέω* 的“未完、主动、3 单”。

εἶναι: *εἰμί* 的现在时主动不定式。

εἰδέναι: *οἶδα* 的现完主动不定式。

2.2 *διὰ τί γίγνεται ἕκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστι.* —

参考译文:“每一事物为什么会生成、为什么会消亡以及为什么会存在。***Why each thing comes into being and why it perishes and why it exists.***”

γίγνεται: *γίγνομαι* 的“现、主动、直陈、3 单”。

ἀπόλλυται: *ἀπ-όλλυμι* 的“现、中动、直陈、3 单”。

2.3 *ἐμαυτὸν ἄνω κάτω μετέβαλλον* = *ἄνω κάτω μετέβαλλον ἐμαυτὸν,*

参考译文:“上下来回折腾我自己。***I turned over myself up and down.***”

μετέβαλλον: *μετα-βάλλω* 的“未完、主动、1 单”,因 *βάλλω* 的“未完、主动、1 单”为 *ἔβαλλον*,所以:*μετ(α)* + *ἔβαλλον* = *μετέβαλλον*。

介词: *ἀνά* 向上 ***up***, *κατά* 向下 ***down***。

对应的副词是: *ἄνω* 向上 ***up***, *κάτω* 向下 ***down***。

2.4 *σκοπῶν πρῶτον τὰ τοιάδε*: *σκοπῶν* 是现在时主动分词,表示与主动词 *μετέβαλλον* 在行动时间上是同步的。

2.5 *ἆρ' ἐπειδὰν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν σηπεδόνα τινὰ λάβῃ, ὥς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῷα συντρέφεται;* —

ἆρ' ἐπειδάν = *ἆρα* + *ἐπειδάν*,尾元音省略,*ἆρα* 引导疑问句。

λάβῃ: *λαμβάνω* 的“不过(词干为 *λαβ-*)、主动、虚拟、3 单”。

ἔλεγον: *λέγω* 的“未完、主动、3 复”。

συντρέφεται: *συν-τρέφω* 的“现、中/被动、3 单”。

3. *καὶ πότερον τὸ αἷμά ἐστιν ᾧ φρονοῦμεν, ἢ ὁ ἀὴρ ἢ τὸ πῦρ; ἢ τούτων μὲν οὐδέν, ὁ δ' ἐγκέφαλός ἐστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ ὀσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα,*

ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης λαβούσης τὸ ἠρεμεῖν κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι ἐπιστήμην;

3.1 *καὶ πότερον τὸ αἷμά ἐστιν ᾧ φρονοῦμεν, ἢ ὁ ἀὴρ ἢ τὸ πῦρ*; —

参考译文："我们是用什么来思想的，是血，空气，还是火？ *Is it the blood, or air, or fire by which we think*？"

ᾧ φρονοῦμεν：*ᾧ* 是关系代词 *ὅς* 的"中性单数与格"，是为表示"手段、方式"的与格(dative of means)。

φρονοῦμεν：*φρονέω* 的"现、主动、直陈、1 复"。

3.2 *ἢ τούτων μὲν οὐδέν, ὁ δ' ἐγκέφαλός...* —

μὲν...δέ...：表示对比。

τούτων... οὐδέν："*none of these*"。

3.3 *ὁ παρέχων*："*the producer* or *supplier*"，带冠词的分词相当于一个名词，但又带有定语 *τὰς αἰσθήσεις*，而属格的不定式短语 *τοῦ ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ ὀσφραίνεσθαι* 也名词化了，修饰 *τὰς αἰσθήσεις*。

τὰς αἰσθήσεις τοῦ ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ ὀσφραίνεσθαι 意为"听觉、视觉和嗅觉"，带冠词的不定式相当于名词。

3.4 *ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα*：*τούτων* 对应于前面的 *τὰς αἰσθήσεις*。

3.5 *ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης λαβούσης τὸ ἠρεμεῖν κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι ἐπιστήμην* —

τὸ ἠρεμεῖν 是带冠词的不定式，是 *λαβούσης* 的宾语，而 *λαβούσης* 与 *μνήμης καὶ δόξης* 性数格一致。

κατὰ ταῦτα："同样地 *in the same way*"，*κατὰ* 意为"与……一致，按照 *in accordance with*"。

3.6 词形辨析—

παρέχων：*παρ-έχω* 的"现在时主动分词、阳性单数主格"。

ἀκούειν：*ἀκούω* 的"现在时主动不定式"。

ὁρᾶν：*ὁράω* 的"现在时主动不定式"。

ὀσφραίνεσθαι：*ὀσφραίνομαι* 的"现在时主动不定式"。

γίγνοιτο：*γίγνομαι* 的"现、主动、祈愿、3 单"。

λαβούσης：*λαμβάνω* 的"过去时主动分词、阴性单数属格"(*λαβ-* + *-ουσης*)。

ἠρεμεῖν：*ἠρεμέω* 的"现在时主动不定式"(*ἠρεμε-* + *-ειν* = *ἠρεμεῖν*)。

γίγνεσθαι：*γίγνομαι* 的"现在时主动不定式"。

4. *καὶ αὖ τούτων τὰς φθορὰς σκοπῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν πάθη, τελευτῶν οὕτως ἐμαυτῷ ἔδοξα πρὸς ταύτην τὴν σκέψιν ἀφυὴς εἶναι ὡς οὐδὲν χρῆμα.*

τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν πάθη—

"关于天和地的情况(或现象)*the phenomena of heaven and earth*"，介词短语 *περὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν* 是 *τὰ πάθη* 的定语。

πρὸς ταύτην τὴν σκέψιν ἀφυὴς εἶναι—

"(我)不适宜做这类的思考 *I am unfitted for this kind of investigation*"，*ἔδοξα* 跟不定式 *εἶναι*，后者的主语与前者相同。

τελευτῶν: *τελευτάω* 的“现在时主动分词、阳性单数主格”，该分词在这里相当于一个副词，意为“最后，终于 *finally*”。

ὡς οὐδὲν χρῆμα: “因为没有(这方面的)天赋 *as (I have) none of (such kind of) property*”，*χρῆμα* 具有“特性 *property*”之意[①]。

【语 法】

I. 名词变格(5)

第三类变格之“战舰”型

(词干以 Σ(*ες, ας, ος*) 结尾)

1. 战舰(*τριήρης*)

	ἡ τριήρης (τριηρες-) 三列桨战舰 *trireme*	τὸ γένος (γενες-) 种族 *race*	τὸ γέρας (γερας-) 奖品 *prize*
		单 数	
主格	τριήρης	γένος	γέρας
属格	τριήρους	γένους	γέρως
与格	τριήρει	γένει	γέραι
宾格	τριήρη	γένος	γέρας
呼格	τριῆρες	γένος	γέρας
		复 数	
主呼格	τριήρεις	γένη	γέρα
属格	τριήρων	γενῶν	γερῶν
与格	τριήρεσι(ν)	γένεσι(ν)	γέρασι(ν)
宾格	τριήρεις	γένη	γέρα

属于该型的有：

> τὸ ἔτος 年 *year*; εὖρος 宽度 *width*; ξίφος 剑 *sword*; τεῖχος 墙 *wall*; γῆρας 老年 *old age*; κρέας 肉 *flesh* 等等。

2. 苏格拉底(*Σωκράτης*)

ὁ Σωκράτης (Σωκρατεσ-) 苏格拉底 *Socrates*	ὁ Δημοσθένης (Δημοσθενεσ-) 德谟斯提尼 *Demosthenes*

① John Burnet. *Plato's Phaedo*. Notes, P102.

主格	*Σωκράτης*	*Δημοσθένης*
属格	*Σωκράτους*	*Δημοσθένους*
与格	*Σωκράτει*	*Δημηοσθένει*
宾格	*Σωκράτη*	*Δημοσθένη*
呼格	*Σώκρατες*	*Δημόσθενες*

属于该型的有：

Διογένης(狄奥根尼 *Diogenes*)，*Ἱπποκράτης* (希波克拉底 *Hippocrates*) 等等。

注意：呼格形式的重音后移(recessive accent)。

3. 伯里克利 (*Περικλῆς*)

	τὸ δέος	*ὁ Περικλῆς*
	(*δεεσ-*)	(*Περικλεεσ-, -εης*)
	恐惧 *fear*	伯里克利 *Pericles*
主格	*δέος*	*Περικλῆς*
属格	*δέους*	*Περικλέους*
与格	*δέει*	*Περικλεῖ*
宾格	*δέος*	*Περικλέα*
呼格	*δέος*	*Περίκλεις*

属于该型的有：

Ἡρακλῆς 赫拉克勒斯 *Heracles*; *Σοφοκλῆς* 索福克勒斯 *Sophocles* 等等。

II. 格的基本用法

1. 主格(nominative)

主格在句子里可作主语或表语：

ὁ Σωκράτης αἰνιγματωδῶς λέγει.

苏格拉底在说谜语。*Socrates is speaking in riddles.*

Σωκράτης φιλόσοφός ἐστιν.

苏格拉底是哲人。*Socrates is a philosopher.*

注：中性复数的主语一般跟动词的单数形式：

πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο (*πάντα* 是 *πᾶς* 的中性复数主格形式)。

2. 属格(genitive)

属格的基本含义是“of”，常见的有下列几种用法：

2.1 表示“所有”关系的属格(the possessive genitive)

τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων(《约翰福音》1. 4)

人的光 *the light of human beings*

2.2 表示“部分”关系的属格 (the partitive genitive)

τοὺς... ἀπόρους τῶν πολιτῶν (*Demosthenes* 18.104)

公民里的穷人 *the needy among (out of) the citizens*

2.3 表示“分离”关系的属格(of separation)

Ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης (Plato. *Menex* 246e)

知识与正义分离 *knowledge separated from justice*

2.4 表示“比较”关系的属格(of comparison)

ἥττων... ἀμαθὴς σοφοῦ, δειλὸς ἀνδρείου. (Plato. *Phaedrus* 239a)

愚者不如智者，懦夫不如勇士。*An ignorant man is inferior to a wise man, a coward to a brave man.*

2.5 在 *ἐν, εἰς* -之后，表示属于某人的处所

ἐν Ἀρίφρονος (Plato. *Protagoras* 320a)

在阿里弗伦(家) *at Ariphron's (house)*

2.6 表示“价格、价值和罚款”(of price, value and the penalty)

ἱερὰ... τριῶν ταλάντων

值 3 个塔兰特的祭品 *offerings worth three talents*

2.7 属格还用于：

(1) 一些介词之后，参见第 12 课语法部分；

(2) 一些表达时间和地点的短语，参见第 11 课语法部分；

(3) 独立属格结构(Genitive Absolute)，参见第 13 课语法部分。

2.8 下列动词后面跟属格

(1)

μετέχω	分享 *I share in*
(*συλ*) *λαμβάνομαι*	[中动]抓住，拥有 *I take hold of*
ἅπτομαι	[中动]抓紧，占有 *I grasp, take hold of*
ἀντέχομαι	抓紧 *I cling to*
θιγγάνω	触摸 *I touch, take hold of*
ὀρέγομαι	伸出，抓，渴望 *I reach out for, grasp at, long for*
ἁμαρτάνω	失误；犯错误 *I miss, make a mistake*
σφάλλομαι	遭挫败 *I am foiled in, frustrated*
ἄρχω	开始 *I begin*
τυγχάνω	遇见(某人) *I meet with*

(2)

γεύομαι	品尝 *I taste*
ὀσφραίνομαι	嗅 *I smell*
ἀκούω	听 *I hear* (从某人那里听到，某人用属格形式；所听到的

事情用宾格形式。）

αἰσθάνομαι	感知 *I perceive*
μέμνημαι	记得 *I remember*
φροντίζω	考虑 *I take thought for, consider take into consideration*
ἐπιλανθάνομαι	忘记 *I forget*
ἐπιθυμέω	渴望 *I desire*
ἐράω	热恋 *I love*
ἐφίεμαι	[中动]渴望 *I long for, desire*
φείδομαι	饶了(敌人)；免去(做) *I spare, refrain from*
ἐπιμέλομαι, ἐπιμελέομαι	关心，关注 *I care for, take care of*
ἀμελέω	忽视 *I neglect*
ὀλιγωρέω	小看，忽视 *I despise, pay no attention to*
καταφρονέω	轻视，藐视 *I despise, look down on*

(3)

ἄρχω	统治 *I command, rule over*
κρατέω	主宰，控制 *I get possession of, rule over*
στρατηγέω	当将军，指挥(军队) *I am general of*

上述只列举了一些跟属格的常用动词，其中有不少动词也可跟宾格。

3. 与格(**dative**)

与格的基本意思是 to 或 for，于是，与格很自然地与表示“给(giving)”之类的动词一起使用。这类动词一般跟双宾格：直接宾语用宾格形式，间接宾语用与格形式。

ῥόδον ἔδωκα τῇ κόρῃ.

我送了一朵玫瑰给那位姑娘。*I gave a rose to the girl.*

与格常见的有下列各种用法：

3.1 表示“所有”关系的与格(the possessive dative)

ἄλλοις μὲν γὰρ χρήματά ἐστι πολλὰ καὶ νῆες καὶ ἵπποι,

ἡμῖν δὲ ξύμμαχοι ἀγαθοί. (Thucydides 1.86.3)

他们有许多钱财、船只和马匹，而我们则有好盟友。*For others have a lot of money and ships and horses, but we have good allies.*

(字面意思：*To others there is a lot of money, but to us there are good allies.*)

另外，对 *χρήματα* (钱 *money*)，*νῆες* (船 *ships*)，*ἵπποι* (马 *horses*)三个名词，定语 *πολλά*(许多 *a lot of*)只需与第一个名词 *χρήματα* 保持“性数格”的一致。

3.2 表示对某人“有利或不利”的与格(of advantage or disadvantage)

πᾶς ἀνὴρ αὑτῷ πονεῖ. (Sophocles. *Ajax* 1366)

每个人都为自己而劳作。*Every man toils for himself.*

3.3 表示“感觉”或“泛称”的与格(dative of feeling *or* ethical dative)

常见于第一、第二人称的人称代词，用来表达说话者的兴趣、或引起听者的兴趣和

注意力：

μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν (Plato. *Apology* 27b)

请记住不要喧哗。*Plaese remember not to make a disturbance*

3.4 表示"施动者"的与格(dative of the agent)

常见于完成时态(即：现在完成时和过去完成时)：

ἐμοὶ καὶ τούτοις πέπρακται

已经被我和这些人做完了。(*It*) *has been done by me and these men.*

3.5 表示有关"工具或方法、原因"等方面的与格(instrument *or* means, cause)

ἔβαλλέ με λίθοις.

他拿石头扔我。*he hit me with stones.*

νόσῳ ὕστερον ἀποθανόντα

后来死于疾病 *having died later of a disease*

3.6 表示"尺寸方面的差异"的与格

τῇ κεφαλῇ μείζονα (Plato. *Phaedo* 101a)

高出一个脑袋 *taller by a head*

3.7 与格还用于：

(1) 一些介词之后，参见第 12 课语法部分；

(2) 一些表达时间和地点的短语，参见第 11 课语法部分。

3.8 下列动词后面跟与格

(1) *βοηθέω* 援助 *I help*

ἀρέσκω 使高兴，讨好 *I please*

εὐνοέω 怀好意，对……友好 *I am friendly, favourable to*

ὀργίζομαι 生气，发怒 *I am angry with*

ἀπειλέω 威胁 *I threaten*

φθονέω 嫉妒 *I feel ill-will towards, envy*

μάχομαι 战斗 *I fight*

πολεμέω 开战，争吵 *I make war on, quarrel with*

λυσιτελεῖ μοι 对我有利，对我有好处 *It profits me, it is better for me*

συμφέρει μοι 对我有利 *It is of advantage to me*

(2) *ἀπαντάω* /*ἐντυγχάνω* / *ἐπιτυγχάνω* 碰到，遇见 *I meet*

συγγίγνομαι 和……交往 *I associate with*

πελάζω 接近，走近 *I approach*

*εἴκω*② 退后，退让 *I yield*

(3) *πείθομαι* [中动]听从，服从 *I obey*

δουλεύω 服侍，听命于 *I serve, am subject to*

πιστεύω 信任 *I trust*

συγγιγνώσκω 原谅，宽恕 *I pardon*

παραινέω 劝告，建议 *I advise*

(4) *ἔοικα, ὅμοιός εἰμι* 像是，相似 *I am like*
ἐναντιός εἰμι 相反 *I am unlike, opposite to*
πρέπει μοι 适合 *It is fitting for me*
χράομαι [中动]使用，对待 *I use, deal with*

4. 宾格 (accusative)

宾格即直接宾语的格。

φιλῶ (*φιλέω*) *τὴν κόρην.*

我爱那位姑娘。*I love the girl.*

4.1 “同源(cognate)”宾格

ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυαροῦντα (Plato. *Apology* 19c)

说了另外许多胡话 *talking another lot of nonsense*

4.2 表示“方面(respect)”的宾格

πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς

捷足的阿喀琉斯 *swift-footed Achilles*

(字面意思：*Achilles, swift with respect to his feet*)

4.3 表示“方式(manner)”的宾格

τρόπον τινά 以某种方式 *in some way*

—比较：*τίνα τρόπον* 以哪种方式？*In what way?*

(请注意不定代词的重音位置！)

4.4 表示“数量和程度(measure and degree)”的宾格

τὸ πολύ, τὰ πολλά 大部分 *for the most part*

4.5 表示“动机(motive)”的宾格

αὐτὰ ταῦτα ἥκω (Plato. *Protagoras* 310E)

我正是为此而来 *for the very reason have I come*

4.6 一些动词后面跟两个宾格

στρατηγὸν... αὐτὸν ἀπέδειξε. (Xenophon. *Anabasis* 1.1.2)

他任命他为将军。*He appointed him general.*

4.7 宾格还用于:

(1) 一些介词之后，参见第 12 课语法部分。

(2) 一些表达时间和地点的短语，参见第 11 课语法部分。

(3) 独立宾格结构(Accusative Absolute)，参见第 13 课语法部分。

5. 呼格 (vocative)

与人打招呼或谈话时称呼对方所使用的格，可带可不带感叹词 *ὦ*:

ὦ Σώκρατες, *ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι*

III. 动词变位(7)

ω 动词变位："现在时、命令语气"和"不定过去时、命令语气"

1. "现、主动、命令"

	单 数	复 数
2	λῦε	λύετε
3	λυέτω	λυόντων

2. "现、中/被动、命令"

	单 数	复 数
2	λύου	λύεσθε
3	λυέσθω	λυέσθων

3. "不过、主动、命令"

	单 数	复 数
2	λῦσον	λύσατε
3	λυσάτω	λυσάντων

4. "不过、中动、命令"

	单 数	复 数
2	λῦσαι	λύσασθε
3	λυσάσθω	λυσάσθων

5. "不过、被动、命令"

	单 数	复 数
2	λύθητι	λύθητε
3	λυθήτω	λυθέντων

注："不过、命令"各词形前均无增音。

【练 习】

1. 词形分析

τριήρει
γένους
γένη
τριήρη
τριήρεσιν
Σωκράτει

Δημόσθενες
δέει
Περίκλεις

2. 请写出 *ἀκούω* 的“现、主动、命令”各词形

3. 请写出 *ἀκούω* 的“不过、中动、命令”各词形

4. 英译希

Human beings do not like the difficult things.

The towns have walls.

Death is separation of soul and body.

词 汇

ἔχω	有 *I have*
— *ἔχω, ἕξω, ἔσχον, ἔσχηκα, -έσχημαι, --*	
θάνατος, ὁ	死亡 *death*
σῶμα, -ατος, τό	身体 *body*
τεῖχος, -ους, τό	[战舰型] 城墙 *wall*
χαλεπός, -ή, -όν	困难的 *difficult, hard*
χωρισμός, ὁ	分离 *separation*
ψυχή, ἡ	气息，元气，生命，灵魂 *soul*

第9课

助产术

动词练习

课文 *Η ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ*

语法

I. 名词变格(6)

第三类变格之“身体”型(*σῶμα*)

II. 形容词变格(5)

第二类变格之“幸福”型

III. 动词变位(8)

λύω(解开 *I loose*)变位纲要

【动词练习】

1. *Ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, πολλάκις δὴ αὐτὸ ἐπεχείρησα σκέψασθαι, ἀκούων τὰς παρὰ σοῦ ἀποφερομένας ἐρωτήσεις·*

οἶδα 知道 *I know*

ἐπι-χειρέω [*χείρ* 手] 动手做，企图做(某事) *I put my hand to, undertake (to do sth.)*

σκέπτομαι 观察，注意；思考，考虑 *I look at, survey, consider*

— *σκέπτομαι, σκέψομαι, ἐσκεψάμην, ἔσκεμμαι, --, --*

ἀκούω 听 *I listen*，*hear*

— *ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην*

ἀπο-φέρω 带走；报告；归还 *I carry off, report, bring back*

— *φέρω, οἴσω, ἤνεγκα, ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι, ἠνέχθην* 携带，带走；承受，忍耐 *I carry, bear, endure, suffer*

请对下列词汇进行词形分析

ἴσθι

ἐπεχείρησα

σκέψασθαι

ἀκούων

ἀποφερομένας

2. *ἀλλὰ γὰρ οὔτ' αὐτὸς δύναμαι πεῖσαι ἐμαυτὸν ὡς ἱκανῶς τι λέγω, οὔτ' ἄλλου ἀκοῦσαι λέγοντος οὕτως ὡς σὺ διακελεύει· οὐ μὲν δὴ αὖ οὐδ' ἀπαλλαγῆναι τοῦ μέλειν.*

δύναμαι	能，能够(做) *I am able (to do)*
— **δύναμαι**, *δυνήσομαι, ἐδυνησάμην, δεδύνημαι, --, --*	
πείθω	劝说，听从；相信 *I persuade (act.), obey (mid.), I believe*
— **πείθω**, *πείσω, ἔπεισα/ἐπιθόμην, πέπεικα/πέποιθα, πέπεισμαι, ἐπείσθην*	
λέγω	说 *I say*
— **λέγω**, *λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην*	
ἀκούω	听 *I listen, hear*
— **ἀκούω**, *ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην*	
δια-κελεύομαι	[**κελεύω** 命令，吩咐] 吩咐，劝告，互相鼓励 *I exhort, encourage*
ἀπ-αλλάττω	释放，解脱；摆脱，避免 *I set free, release; get rid of*
— **ἀλλάττω**, *ἀλλάξω, ἤλλαξα, ἤλλαχα, ἤλλαγμαι, ἠλλάχθην/ἠλλάγην*	使改变；离开；交易 *I change; leave; barter*
μέλω	成为所关心的事物 *I am a care to*
— **μέλω**, *μελήσω, ἐμέλησα, μεμέληκα, μεμέλημαι, --*	

请对下列词汇进行词形分析

δύναμαι

πεῖσαι

ἀκοῦσαι

λέγοντος

διακελεύει

ἀπαλλαγῆναι

μέλειν

3. *Ὠδίνεις γάρ, ὦ φίλε Θεαίτητε, διὰ τὸ μὴ κενὸς ἀλλ' ἐγκύμων εἶναι.*

Οὐκ οἶδα, ὦ Σώκρατες· ὃ μέντοι πέπονθα λέγω.

Εἶτα, ὦ καταγέλαστε, οὐκ ἀκήκοας, ὡς ἐγώ εἰμι υἱὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς, Φαιναρέτης;

Ἤδη τοῦτό γε ἤκουσα.

Ἆρα καί, ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐτὴν τέχνην, ἀκήκοας;

ὠδίνω	受分娩的阵痛 *I am in labour, work painfully*
εἰμί	是，存在 *I am*
οἶδα	知道 *I know*
πάσχω	遭受，经历 *I suffer*
— **πάσχω**, *πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα, --, --*	
λέγω	说 *I say*

— *λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην*

ἀκούω 听 *I listen, hear*

— *ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην*

请对下列词汇进行词形分析

ὠδίνεις

πέπονθα

ἀκήκοας

ἤκουσα

ἐπιτηδεύω

4. *Ἀλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι· μὴ μέντοι μου κατείπῃς πρὸς τοὺς ἄλλους. λέληθα γάρ, ὦ ἑταῖρε, ταύτην ἔχων τὴν τέχνην· οἱ δέ, ἅτε οὐκ εἰδότες, τοῦτο μὲν οὐ λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν. ἦ καὶ τοῦτο ἀκήκοας;*

οἶδα 知道 *I know*

κατ-εἶπον [*κατά, εἶπον*] 谴责，指控；告诉 *I speak against, accuse, tell*

λανθάνω 不被注意到；忘记 *I escape the notice of*

— *λανθάνω, λήσω, εἶλαθον, λέληθα, -λέλησμαι, --*

ἔχω 有 *I have*

— *ἔχω, ἕξω, ἔσχον, ἔσχηκα, -έσχημαι, --*

λέγω 说 *I say*

— *λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην*

εἰμί 是，存在 *I am*

ποιέω 做 *I do, make*

— *ποιέω, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα, πεποίημαι, ἐποιήθην*

ἀπορέω 不知所措；贫乏 *I am embarrassed, at a loss, needy*

ἀκούω 听 *I listen, hear*

— *ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην*

请对下列词汇进行词形分析

ἴσθι

κατείπῃς

λέληθα

ἔχων

εἰδότες

λέγουσι

ποιῶ

ἀπορεῖν

ἀκήκοας

5. *Εἴπω οὖν σοι τὸ αἴτιον;*

Πάνυ μὲν οὖν.

Ἐννόησον δὴ τὸ περὶ τὰς μαίας ἅπαν ὡς ἔχει, καὶ ῥᾷον μαθήσει ὃ βούλομαι. οἶσθα γάρ που ὡς οὐδεμία αὐτῶν ἔτι αὐτὴ κυΐσκομένη τε καὶ τίκτουσα ἄλλας μαιεύεται, ἀλλ' αἱ ἤδη ἀδύνατοι τίκτειν.

εἴρω 说 *I say*

— *εἴρω, ἐρῶ, εἶπον, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην*

ἐν-νοέω 想到；思考，理解 *I think of, have in my mind; I consider, understand*

— *ἐννοέω, ἐννοήσω, ἐνενόησα, ἐννενοήκα, ἐννενόημαι, ἐνενοήθην*

μανθάνω 学习，知道 *I learn*

— *μανθάνω, μαθήσομαι, ἔμαθον, μεμάθηκα, --, --*

βούλομαι 意欲，愿意 *I will, wish*

— *βούλομαι, βουλήσομαι, --, βεβούλημαι, ἐβουλήθην*

οἶδα 知道 *I know*

κυΐσκομαι [被动] 受孕，怀胎 *I become pregnant*

τίκτω 生(儿女) *I give birth to, beget*

— *τίκτω, τέξομαι, ἔτεκον, τέτοκα, --, --*

μαιεύομαι 助产，做接生婆 *I serve as a midwife*

A. 请对下列词汇进行词形分析

εἴπω

ἐννόησον

ἔχει

μαθήσει

οἶσθα

κυΐσκομένη

τίκτουσα

μαιεύεται

τίκτειν

B. 请填写 *οἶδα* 的“现完、主动、直陈”各词形

单 数	复 数
οἶδα	

【课　文】

Η ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
(柏拉图《泰阿泰德篇》148E-149)

Θεαίτητος: Ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, πολλάκις δὴ αὐτὸ ἐπεχείρησα σκέψασθαι, ἀκούων τὰς παρὰ σοῦ ἀποφερομένας ἐρωτήσεις· ἀλλὰ γὰρ οὔτ' αὐτὸς δύναμαι πεῖσαι ἐμαυτὸν ὡς ἱκανῶς τι λέγω, οὔτ' ἄλλου ἀκοῦσαι λέγοντος οὕτως ὡς σὺ διακελεύει· οὐ μὲν δὴ αὖ οὐδ' ἀπαλλαγῆναι τοῦ μέλειν.

Σωκράτης: Ὠδίνεις γάρ, ὦ φίλε Θεαίτητε, διὰ τὸ μὴ κενὸς ἀλλ' ἐγκύμων εἶναι.

Θεαίτητος: Οὐκ οἶδα, ὦ Σώκρατες· ὃ μέντοι πέπονθα λέγω.

Σωκράτης: Εἶτα, ὦ καταγέλαστε, οὐκ ἀκήκοας, ὡς ἐγώ εἰμι υἱὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς, Φαιναρέτης;

Θεαίτητος: Ἤδη τοῦτό γε ἤκουσα.

Σωκράτης: Ἆρα καί, ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐτὴν τέχνην, ἀκήκοας;

Θεαίτητος: Οὐδαμῶς.

Σωκράτης: Ἀλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι· μὴ μέντοι μου κατείπῃς πρὸς τοὺς ἄλλους. λέληθα γάρ, ὦ ἑταῖρε, ταύτην ἔχων τὴν τέχνην· οἱ δέ, ἅτε οὐκ εἰδότες, τοῦτο μὲν οὐ λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν. ἦ καὶ τοῦτο ἀκήκοας;

Θεαίτητος: Ἔγωγε.

Σωκράτης: Εἴπω οὖν σοι τὸ αἴτιον;

Θεαίτητος: Πάνυ μὲν οὖν.

Σωκράτης: Ἐννόησον δὴ τὸ περὶ τὰς μαίας ἅπαν ὡς ἔχει, καὶ ῥᾶον μαθήσει ὃ βούλομαι. οἶσθα γάρ που ὡς οὐδεμία αὐτῶν ἔτι αὐτὴ κυϊσκομένη τε καὶ τίκτουσα ἄλλας μαιεύεται, ἀλλ' αἱ ἤδη ἀδύνατοι τίκτειν.

【词　汇】

名词

αἴτιον (= αἰτία), τό	原因 *cause, reason*
ἐρώτησις, -εως, ἡ	[*ἐρωτάω*] [城邦型] 问题，询问 *question, questioning*
ἑταῖρος, ὁ	伙伴，同伴，同志，战友 *companion, comrade, friend*
μαῖα, ἡ	老妈妈；奶妈；接生婆 *foster mother; nurse; midwife*
μαιευτικός, -ή, -όν	助产的，产科的 *of* or *for midwifery, obstetric*
— *ἡ μαιευτικὴ τέχνη*	助产术 *midwifery*
τέχνη, ἡ	技艺，技术；手法，方法；行业，职业 *art, skill; the way, manner* or *means whereby a thing is gained; craft, trade* (TECHNOLOGY 科技，技术)
υἱός, ὁ	儿子 *son*

代词

ἄλλος, -η, -ο	另一个，别的一个 *other, another*
ἅπας, ἅπασα, ἅπαν	[ἀ, πᾶς] 全部，每一个 *quite all, all together, everyone/everything*
οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν	[οὐδέ, εἷς] 没有一个 *no one, nobody*
— οὐδέν	[中作副] 绝不，绝没有 *not at all*

形容词

ἀδύνατος, -ον	[δύναμις, ἡ 力量，能力] 无力(做某事)的 *unable (to do sth.)*
ἄτοπος, -ον	[ἀ, τόπος] 奇特的；荒谬的 *out of place, strange*
βλοσυρός, -ά, -όν	严肃的，强壮的 *grim, strong*
γενναῖος, -α, -ον	高贵的，优良的 *noble, excellent*
ἐγ-κύμων, -ον	[ἐν, κῦμα 胎儿] [幸福型] 怀孕的 *pregnant*
κατα-γέλαστος, -ον	[καταγελάω 嘲笑] 可笑的，滑稽可笑的 *ridiculous*
— κατά-γελως, -ωτος, ὁ	可笑的事，笑话 *mockery, ridiculousness*
κενός, -ή, -όν	空的，空虚的；无用的 *empty, void; vain*
— κενεά	[副] 无效地，徒然 *in vain*
ῥᾴων, -ον	[ῥᾴδιος 的比较级] 更容易的 *easier*
— ῥᾷον	[中作副] 更容易地 *more easily*

副词

ἅτε	正如；因为 *just as, as if, because, as*
αὖ	再度，重新；而且，再者，另一方面 *again, anew; moreover, besides, on the other hand*
εἶτα	(1) 后来，随即，因此 *next, then, therefore, accordingly*; (2) (表示疑问和惊叹) 那么 *And then...? And so...?*
ἔτι	仍然，还；此外，更 *yet, still; besides, moreover*
ἦ	(1) (表示肯定) 真地，确实地 *truly, in truth*; (2) (表示疑问) 难道，莫非 *Surely...? Surely...not?*
ἤδη	已经，立即，从此 *already, now, forthwith*
ἱκανῶς	[ἱκανός 的副词] 足够地，充分地 *enough, sufficiently*
μάλα	十分，非常，很 *much, very much, wholly*
οὐδαμῶς	绝不，一点也不 *in no way, not at all*
οὐδέ	[οὐ + δέ] 但不 *but not*
οὕτως (辅音前一般用 οὕτω)	[οὗτος 的副词] 这样，如此 *so, thus*
οὔτε	也不 *and not*
πολλάκις	[πολύς] 多次，常常 *many times, often*
πού	[逆附读词] 无论何地，某处；也许 *anywhere, somewhere; possibly, perhaps*
— 比较：ποῦ	[疑问副词] 哪里？ *Where?*

介词

παρά	[+属] 从……旁边来 *from beside*
	[+与] 在旁边，靠近 *by the side, near*
	[+宾] 沿着，超过 *along, beyond*
περί	[+属] 在……周围；关于；为了……缘故 *around, about; on account of*
	[+与] 在周围；为了…… *around; on account of*
	[+宾] 在周围，在附近；有关 *around; near, with regard to* (PERISCOPE 潜望镜)

小品词

ἆρα	[疑问小品词] (1) 一般表示希望得到否定的答复；(2) 如果表示希望得到肯定的答复，则用 *ἆρα οὐ*
δή	[后置词] (1) 现在，已经；于是 *now, already; then*；(2) 加强其他词的语气 to be emphatic
μέντοι	[*μέν, τοι*] 当然；然而 *mcertainly, however*

习语与词组

οὔτε… οὔτε…	既不……也不…… *neither… nor…*
πάνυ μὲν οὖν	当然 *of course, certainly*
τε καί	和 *both… and…*

【注　释】

1. *Ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, πολλάκις δὴ αὐτὸ ἐπεχείρησα σκέψασθαι, ἀκούων τὰς παρὰ σοῦ ἀποφερομένας ἐρωτήσεις·*

参考译文："但你得知道，苏格拉底，当我听到你的那些问题时，曾多次试图研究解决这个问题。*But you should know, Socrates, I have often tried to work that out, when I heard reports of the questions that you asked.*"

1.1 *Ἀλλ' εὖ ἴσθι,… πολλάκις δὴ αὐτὸ ἐπεχείρησα σκέψασθαι,*—

ἴσθι：*οἶδα* 的"现完、主动、命令、2 单"，与 *εἰμί* 的命令语气、2 单的形式相同；

πολλάκις δή："常常 *many times and often*"，小品词 *δή* 加强 *πολλάκις* 的语气。

ἐπεχείρησα：*ἐπι-χειρέω* 的"不过、主动、直陈、1 单"。

σκέψασθαι：*σκέπτομαι* 的"过去时主动不定式"，其词形变化如下：

因为："不过" *ἐσκεψάμην* 的词干为 *σκεπ-* (*ε* + *σκεπ-* + *-σαμην*)

所以：*σκεπ-* + *-σασθαι* = *σκέψασθαι*

αὐτό：*αὐτός* 的"中性单数宾格"，这里意为"同一个(问题) *the same (problem)*"。

1.2 *ἀκούων τὰς παρὰ σοῦ ἀποφερομένας ἐρωτήσεις* —

分词短语 *παρὰ σοῦ ἀποφερομένας* 修饰 *τὰς ἐρωτήσεις*。

ἀκούων：*ἀκούω* 的"现在时主动分词、阳性单数主格"。

ἀποφερομένας：*ἀπο-φέρω* 的"现在时被动分词、阴性复数宾格"。

παρὰ σοῦ："从你那儿 *from you*"。

2. *ἀλλὰ γὰρ οὔτ' αὐτὸς δύναμαι πεῖσαι ἐμαυτὸν ὡς ἱκανῶς τι λέγω, οὔτ' ἄλλου ἀκοῦσαι λέγοντος οὕτως ὡς σὺ διακελεύει· οὐ μὲν δὴ αὖ οὐδ' ἀπαλλαγῆναι τοῦ μέλειν.*

参考译文："但我既不能认为自己对此已经作出充分的论证，也没有听到别人说出你所要求的那种答案，然而我却无论如何无法释怀。***But I can neither persuade myself that I say anything sufficiently (about it), nor can I hear anyone else who speaks it in the way that you demand; And yet, on the other hand, I cannot get rid of a feeling of concern about the matter.***"

2.1 *οὔτε… οὔτε…*（既不……也不…… ***neither… nor…***）引导一个并列句，后一个 *οὔτε* 后面省略了主动词 *δύναμαι*。

2.2 *οὔτ' αὐτὸς δύναμαι πεῖσαι ἐμαυτὸν* —

字面意思为"我自己也不能说服我自己 ***I myself am unable to persuade myself***"。

οὔτ' = *οὔτε*，尾元音省略。

αὐτός（自己 ***self***）加强 *δύναμαι* 的语气。

πεῖσαι：*πείθω* 的"过去时主动不定式"，*ἐμαυτόν*（我自己 ***myself***）是宾格。

2.3 *ὡς ἱκανῶς τι λέγω*："我对某事述说很充分 ***that I say something enough***"。

2.4 *οὔτ' ἄλλου ἀκοῦσαι λέγοντος οὕτως ὡς σὺ διακελεύει·* —

ἄλλου：*ἄλλος* 的"阳性单数属格"。

ἀκοῦσαι：*ἀκούω* 的"过去时主动不定式"，跟属格表示听的来源，即从谁那里听到。

λέγοντος：*λέγω* 的"现在时主动分词、阳性单数属格"。

διακελεύει：*διακελεύομαι* 的"现、主动、直陈、2单"。

2.5 *οὐ μὲν δὴ αὖ οὐδ' ἀπαλλαγῆναι τοῦ μέλειν*：

οὐδ' = *οὐδέ*，尾元音省略。

ἀπαλλαγῆναι：*ἀπ-αλλάττω* 的"不过 2" *ἀπηλλάγην* 的被动不定式。

注：*ἀπ-αλλάττω* "不过 1" *ἤλλαξα* 的词干是 *ἀλλακ-*，"不过 2" *ἠλλάγην* 的词干是 *ἀλλαγ-*。

τοῦ μέλειν：带冠词的属格不定式，相当于一个名词，意为"关心，挂虑 ***of (the feeling) to care for***"。

οὐ… οὐδέ…：双重否定，结果还是否定。

μὲν δή："然而 ***however***"。

3. *Ὠδίνεις γάρ, ὦ φίλε Θεαίτητε, διὰ τὸ μὴ κενὸς ἀλλ' ἐγκύμων εἶναι.*

Οὐκ οἶδα, ὦ Σώκρατες· ὃ μέντοι πέπονθα λέγω.

Εἶτα, ὦ καταγέλαστε, οὐκ ἀκήκοας, ὡς ἐγώ εἰμι υἱὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς, Φαιναρέτης;

Ἤδη τοῦτό γε ἤκουσα.

Ἆρα καί, ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐτὴν τέχνην, ἀκήκοας;

3.1 Ὠδίνεις γάρ, ὦ φίλε Θεαίτητε, —

ὠδίνεις: ὠδίνω 的“现、主动、直陈、2 单”，意为“你正在经受分娩的阵痛”。

Θεαίτητε: Θεαίτητος 的呼格形式，Θεαίτητος,人名，通译为“泰阿泰德 *Theaetetus*”。

3.2 διὰ τὸ μὴ κενὸς ἀλλ' ἐγκύμων εἶναι—

参考译文：“因为(你)不是空的，而是满的 *because (you to be) not empty, but to be pregnant*”。

τὸ μὴ κενὸς [εἶναι]和 ἀλλ' ἐγκύμων εἶναι 是两个并列的不定式。

3.3 Οὐκ οἶδα, ὦ Σώκρατες· ὃ μέντοι πέπονθα λέγω. —

ὃ πέπονθα 是 λέγω 的宾语从句，ὅ 是中性单数宾格。

πέπονθα: πάσχω 的“现完、主动、直陈、1 单”。

3.4 Εἶτα, ὦ καταγέλαστε, οὐκ ἀκήκοας, ὡς ἐγώ εἰμι υἱὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς, Φαιναρέτης; —

καταγέλαστε: κατα-γέλαστος 的“阳性单数呼格”，这里是戏谑语。

ἀκήκοας: ἀκούω 的“现完、主动、直陈、2 单”。

ὡς 引导一个 *that* 从句。

Φαιναρέτης: 人名，英译为 *Phaenarete*，苏格拉底的母亲。

3.5 Ἤδη τοῦτό γε ἤκουσα. —

τοῦτο: “中性单数宾格”，听到的内容用宾格。

ἤκουσα: ἀκούω 的“不过、主动、直陈、1 单”。

3.6 Ἆρα καί, ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐτὴν τέχνην, ἀκήκοας; —

ἆρα 引导一个疑问句。

ὅτι 引导一个 *that* 从句。

τὴν αὐτήν: “同样的 *the same*”，因 τέχνην 是阴性宾格，故也采取阴性宾格形式。

4. Ἀλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι· μὴ μέντοι μου κατείπῃς πρὸς τοὺς ἄλλους. λέληθα γάρ, ὦ ἑταῖρε, ταύτην ἔχων τὴν τέχνην· οἱ δέ, ἅτε οὐκ εἰδότες, τοῦτο μὲν οὐ λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν. ἦ καὶ τοῦτο ἀκήκοας;

4.1 Ἀλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι· μὴ μέντοι μου κατείπῃς πρὸς τοὺς ἄλλους. —

ἴσθ' ὅτι = ἴσθι + ὅτι, ὅτι 后省略了前一句话的内容，即 ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐτὴν τέχνην “我在从事同样的行业(技艺) *that I practise the same art*”。

“μὴ + 过去时虚拟语气”表示“禁止”。

ἴσθι: οἶδα 的“现完、主动、命令、2 单”。

κατείπῃς: κατ-εῖπον 的“不过、主动、虚拟、2 单”(**注意：κατεῖπον 本身就是“不定过去时”形式**)。

4.2 λέληθα γάρ, ὦ ἑταῖρε, ταύτην ἔχων τὴν τέχνην· —

λέληθα: λανθάνω 的“现完、主动、直陈、1 单”。

ἑταῖρε: ἑταῖρος 的“阳性单数呼格”。

ἔχων: ἔχω 的“现在时主动分词、阳性单数主格”。

ἔχων ταύτην τὴν τέχνην 分词短语，相当于一个从句，意为“我具有这种技艺 *that I possess this art*”。

4.3 *οἱ δέ, ἅτε οὐκ εἰδότες, τοῦτο μὲν οὐ λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν. ἢ καὶ τοῦτο ἀκήκοας; —*

ἅτε οὐκ εἰδότες: “因为不知(这一点) *since not knowing(it)*”。

εἰδότες: οἶδα 的分词 εἰδώς 的阳性复数主格，与 οἱ δέ (他们，那些人) 性数格一致。

ἀτοπώτατός: ἄτοπος 的最高级。

ποιῶ = ποιέω，阿提卡方言常用元音缩合形式；ποιέω 在这里有“使动”意味，意为“引起，导致，使得 *I bring about, cause*”。

ἀπορεῖν: ἀπορέω 的现在时主动不定式。

ἢ 表示疑问。

5. *Ἔγωγε.*

Εἴπω οὖν σοι τὸ αἴτιον;

Πάνυ μὲν οὖν.

Ἐννόησον δὴ τὸ περὶ τὰς μαίας ἅπαν ὡς ἔχει, καὶ ῥᾶον μαθήσει ὃ βούλομαι. οἶσθα γάρ που ὡς οὐδεμία αὐτῶν ἔτι αὐτὴ κυϊσκομένη τε καὶ τίκτουσα ἄλλας μαιεύεται, ἀλλ' αἱ ἤδη ἀδύνατοι τίκτειν.

5.1 Ἔγωγε: 强调式，表示肯定的答复。

εἴπω: εἰρῶ 的“不过、主动、虚拟、1 单”。

5.2 *Ἐννόησον δὴ τὸ περὶ τὰς μαίας ἅπαν ὡς ἔχει —*

参考译文:“考虑一下所有关于接生婆的事宜 *consider the whole business of the midwives*”。

ἐννόησον: ἐννοέω (想到，思考 *I consider*) 的“不过、主动、命令、2 单”。

νοέω 的不过 ἐνόησα 的词干为 νοη-，其“不过、主动、命令、2 单”形式为 νόησον.

ὡς ἔχει: *that* 从句作为定语，修饰 τὸ περὶ τὰς μαίας ἅπαν。

5.3 *καὶ ῥᾶον μαθήσει ὃ βούλομαι —*

参考译文:“你将更容易理解我的意思 *and you will understand more easily what I mean*”。

μαθήσει: μανθάνω 的“将、主动、直陈、2 单”。

βούλομαι: 该词通常指“意欲，愿意 *I am willing*”，此处意为“意味 *I mean*”。

ὃ βούλομαι: 关系从句作为 μαθήσει 的宾语，意为“我所表达的意思 *what I mean*”。

5.4 *οἶσθα γάρ που ὡς οὐδεμία αὐτῶν ἔτι αὐτὴ κυϊσκομένη τε καὶ τίκουσα ἄλλας μαιεύεται, —*

οἶσθα 跟 ὡς 引导一个宾语从句(*that* 从句)。

οὐδεμία αὐτῶν: “她们中没有人 *nobody of them*”，“她们”指的是接生婆。

αὐτὴ: αὐτός 的阴性单数主格，意为 *herself*。

κυϊσκομένη: κυΐσκομαι 的“现在时中动分词、阴性单数主格”。

τίκτουσα: τίκτω 的“现在时主动分词、阴性单数主格”。

ἄλλας: ἄλλος 的“阴性复数宾格”，意为“其他(妇女)，*other (women)*”。

5.5 αἱ ἤδη ἀδύνατοι τίκτειν —

参考译文："那些已经没生育能力的女人 *those who have become too old to bear*"，字面意思为"*those who* (*are*) *already unable to give birth*"。

ἀδύνατος 的阴性与阳性形式相同，故复数主格也是-οι 结尾。

【语 法】

I. 名词变格(6)

第三类变格之"身体"型(σῶμα)

(即词干以 τ, ατ/ας 结尾的中性词)

	σῶμα (σωματ-) 身体 *body*	ἧπαρ (ἡπατ-) 肝脏 *liver*	τέρας (τερατ-) 预兆 *portent*	κέρας (κερατ-, κερασ-) 角 *horn*
		单 数		
主宾呼格	σῶμα	ἧπαρ	τέρας	κέρας
属格	σώματ-ος	ἥπατ-ος	τέρατ-ος	κέρατ-ος κέρως
与格	σώματ-ι	ἥπατ-ι	τέρατ-ι	κέρατ-ι κέραι
		复 数		
主呼格	σώματ-α	ἥπατ-α	τέρατ-α	κέρατ-α κέρα
属格	σωμάτ-ων	ἡπάτ-ων	τεράτ-ων	κεράτ-ων κερῶν
与格	σώμασι(ν)	ἥπασι(ν)	τέρασι(ν)	κέρασι(ν)
宾格	σώματ-α	ἥπατ-α	τέρατ-α	κέρατ-α κέρα

属于该型的有：

ὄνομα(ὀνοματ-) 名字 *name*; στόμα(στοματ-) 嘴 *mouth*; μέλι(μελιτ-) 蜂蜜 *honey*; γάλα(γαλακτ-) 牛奶 *milk*; φῶς(φωτ-) 光明 *light*; ὕδωρ 水 *water* 等等。

注：κέρας (κερασ-) 意为(军队的)一个阵角或一翼 (*wing of an army*)，其属格形式为 κέρως。

II. 形容词变格(5)

第二类变格之“幸福”型

	εὐδαίμων 幸福的(*happy*)		βελτίων 更好的(*better*)	
	阳阴性	中性	阳阴性	中性
	单数			
主格	*εὐδαίμων*	*εὔδαιμον*	*βελτίων*	*βέλτιον*
属格	*εὐδαίμον-ος*		*βελτίον-ος*	
与格	*εὐδαίμον-ι*		*βελτίον-ι*	
宾格	*εὐδαίμον-α*	*εὔδαιμον*	*βελτίον-α* /*βελτίω*	*βέλτιον*
呼格	*εὔδαιμον*	*εὔδαιμον*	*βέλτιον*	*βέλτιον*
	复数			
主呼格	*εὐδαίμον-ες*	*εὐδαίμον-α*	*βελτίον-ες* / *βελτίους*	*βελτίον-α* / *βελτίω*
属格	*εὐδαιμόν-ων*		*βελτιόν-ων*	
与格	*εὐδαίμοσι(ν)*		*βελτίοσι(ν)*	
宾格	*εὐδαίμον-ας*	*εὐδαίμον-α*	*βελτίον-ας* / *βελτίους*	*βελτίον-α* / *βελτίω*

III. 动词变位(8)

λύω(解开 *I loose*)变位纲要

	现在时 (present)	未完成时 (imperfect)	将来时 (future)	不定过去时 (1 aorist)	现在完成时 (perfect)	过去完成时 (pluperfect)
主动语态						
直陈语气	*λύω*	*ἔλυον*	*λύσω*	*ἔλυσα*	*λέλυκα*	*ἐλελύκη*
虚拟语气	*λύω*			*λύσω*	*λελυκὼς ὦ* (或 *λελύκω*)	
祈愿语气	*λύοιμι*		*λύσοιμι*	*λύσαιμι*	*λελυκὼς εἴην* (或 *λελύκοιμι*)	
命令语气	*λῦε*		*λῦσον*	*λελυκὼς ἴσθι* (或 *λέλυκε*)		
不定式	*λύειν*		*λύσειν*	*λῦσαι*	*λελυκέναι*	
分词	*λύων,λύουσα, λῦον*		*λύσων,λύσουσα, λῦσον*	*λύσας,λύσασα, λῦσαν*	*λελυκώς,-υῖα,-ός*	

中动语态

直陈语气	*λύομαι*	*ἐλυόμην*	*λύσομαι*	*ἐλυσάμην*	*λέλυμαι*	*ἐλελύμην*
虚拟语气	*λύωμαι*			*λύσωμαι*	*λελυμένος ὦ*	
祈愿语气	*λυοίμην*		*λυσοίμην*	*λυσαίμην*	*λελυμένος εἴην*	
命令语气	*λύου*			*λῦσαι*	*λέλυσο*	
不定式	*λύεσϑαι*		*λύσεσϑαι*	*λύσασϑαι*	*λελύσϑαι*	
分词	*λυόμενος, -η, -ον*		*λυσόμενος, -η, -ον*	*λυσάμενος, -η, -ον*	*λελυμένος, -η, -ον*	

被动语态

						（将来完成时）
直陈语气			*λυϑήσομαι*	*ἐλύϑην*	*λέλυμαι*	*λελύσομαι*
虚拟语气（与中动语态				*λυϑῶ*	*λελυμένος ὦ*	
祈愿语气 形式相同）			*λυϑησοίμην*	*λυϑείην*	*λελυμένος εἴην*	*λελυσοίμην*
命令语气				*λύϑητι*		
不定式			*λυϑήσεσϑαι*	*λυϑῆναι*	*λελύσϑαι*	*λελύσεσϑαι*
分词			*λυϑησόμενος, -η,-ον*	*λυϑείς,λυϑεῖσα, λυϑέν*	*λελυμένος, -η,-ον*	*λελυσόμενος, -η,-ον*

λύω 变位简

	主动语态								中动语态				
	现在时系统 (present)		将来时 (future)		不定过去时 (1 aorist)		现在完成时 (1 perfect)		现在时系统 (present system)		将来时 (future)		
直陈语气	λύω	λύομεν	λύσω	λύσομεν	ἔλυσα	ἐλύσαμεν	λέλυκα	λελύκαμεν	λύομαι	λυόμεθα	λύσομαι	λυσόμεθα	ἐλυσάμ
	λύεις	λύετε	λύσεις	λύσετε	ἔλυσας	ἐλύσατε	λέλυκας	λελύκατε	λύῃ/λύει	λύεσθε	λύσει	λύσεσθε	ἐλύσω
	λύει	λύουσι	λύσει	λύσουσι	ἔλυσε	ἔλυσαν	λέλυκε	λελύκασι	λύεται	λύονται	λύσεται	λύσονται	ἐλύσατ
	未完成时 (imperfect)						过去完成时 (1 pluperfect)		未完成时 (imperfect)				
	ἔλυον	ἐλύομεν					ἐλελύκη	ἐλελύκεμεν	ἐλυόμην	ἐλυόμεθα			
	ἔλυες	ἐλύετε					ἐλελύκης	ἐλελύκετε	ἐλύου	ἐλύεσθε			
	ἔλυε	ἔλυον					ἐλελύκει(ν)	ἐλελύκεσαν	ἐλύετο	ἐλύοντο			
虚拟语气	λύω	λύωμεν			λύσω	λύσωμεν	λελυκὼς ὦ	λελυκότες ὦμεν	λύωμαι	λυώμεθα			λύσωμα
	λύῃς	λύητε			λύσῃς	λύσητε	λελυκὼς ᾖς	λελυκότες ἦτε	λύῃ	λύησθε			λύσῃ
	λύῃ	λύωσι			λύσῃ	λύσωσι	λελυκὼς ᾖ	λελυκότες ὦσι	λύηται	λύωνται			λύσητα
祈愿语气	λύοιμι	λύοιμεν	λύσοιμι	λύσοιμεν	λύσαιμι	λύσαιμεν	λελυκὼς εἴην	λελυκότες εἶμεν	λυοίμην	λυοίμεθα	λυσοίμην	λυσοίμεθα	λυσαίμ
	λύοις	λύοιτε	λύσοις	λύσοιτε	λύσειας	λύσαιτε	λελυκὼς εἴης	λελυκότες εἶτε	λύοιο	λύοισθε	λύσοιο	λύσοισθε	λύσαιο
	λύοι	λύοιεν	λύσοι	λύσοιεν	λύσειε	λύσειαν	λελυκὼς εἴη	λελυκότες εἶεν	λύοιτο	λύοιντο	λύσοιτο	λύσοιντο	λύσαιτο
命令语气	λῦε	λύετε			λῦσον	λύσατε	λελυκὼς ἴσθι	λελυκότες ἔστε	λύου	λύεσθε			λῦσαι
	λυέτω	λυόντων			λυσάτω	λυσάντων	λελυκὼς ἔστω	λελυκότες ὄντων	λυέσθω	λυέσθων			λυσάσθ
不定式	λύειν		λύσειν		λῦσαι		λελυκέναι		λύεσθαι		λύσεσθαι		λύσασθ
分词	λύων, λύουσα, λῦον		λύσων, λύσουσα, λῦσον		λύσας, λύσασα, λῦσαν		λελυκώς, -υῖα, -ός		λυόμενος,-η,-ον		λυσόμενος,-η,-ον		λυσάμε

注：(1) 本表的制作目的，是为了方便初学者对 ω 动词变位的全面掌握和记忆，故略去不太常用的双数部分。

(2) 可移动的 ν (movable ν)可以加在词尾 -σι 以及第三人称单数词尾-ε 之后，例如：“现、主动、直陈、3 复” λύουσι 和“现完、主动、直

(3) 本表采用的是最常用的变位形式，以“现完、主动、虚拟”为例，因为 λελύκω，λελύκῃς，λελύκῃ 等形式很少见，所以本表采用的形式

的情况与此类似，不再赘述。

(4) 现在时、未完成时、现在完成时和过去完成时的被动语态形式与其中动语态形式相同。

λύω 变位简表

中动语态					被动语态					
将来时 (future)	不定过去时 (1 aorist)		现在完成时 (1 perfect)		将来时 (future)		不定过去时 (1 aorist)		将来完成时 (future perfect)	
λυσόμεθα λύσεσθε λύσονται	ἐλυσάμην ἐλύσω ἐλύσατο	ἐλυσάμεθα ἐλύσασθε ἐλύσαντο	λέλυμαι λέλυσαι λέλυται	λελύμεθα λέλυσθε λέλυνται	λυθήσομαι λυθήσει λυθήσεται	λυθησόμεθα λυθήσεσθε λυθήσονται	ἐλύθην ἐλύθης ἐλύθη	ἐλύθημεν ἐλύθητε ἐλύθησαν	λελύσομαι λελύσει λελύσεται	λελυσόμεθα λελύσεσθε λελύσονται
			过去完成时 (1 pluperfect)							
			ἐλελύμην ἐλέλυσο ἐλέλυτο	ἐλελύμεθα ἐλέλυσθε ἐλέλυντο						
	λύσωμαι λύσῃ λύσηται	λυσώμεθα λύσησθε λύσωνται	λελυμένος ὦ λελυμένος ᾖς λελυμένος ᾖ	λελυμένοι ὦμεν λελυμένοι ἦτε λελυμένοι ὦσι			λυθῶ λυθῇς λυθῇ	λυθῶμεν λυθῆτε λυθῶσι		
λυσοίμεθα λύσοισθε λύσοιντο	λυσαίμην λύσαιο λύσαιτο	λυσαίμεθα λύσαισθε λύσαιντο	λελυμένος εἴην λελυμένος εἴης λελυμένος εἴη	λελυμένοι εἶμεν λελυμένοι εἶτε λελυμένοι εἶεν	λυθησοίμην λυθήσοιο λυθήσοιτο	λυθησοίμεθα λυθήσοισθε λυθήσοιντο	λυθείην λυθείης λυθείη	λυθεῖμεν λυθεῖτε λυθεῖεν	λελυσοίμην λελύσοιο λυθήσοιτο	λελυσοίμεθα λελύσοισθε λελύσοιντο
	λῦσαι λυσάσθω	λύσασθε λυσάσθων	λέλυσο λελύσθω	λέλυσθε λελύσθων			λύθητι λυθήτω	λύθητε λυθέντων		
	λύσασθαι		λελύσθαι		λυθήσεσθαι		λυθῆναι		λελύσεσθαι	
ς,-η,-ον	λυσάμενος,-η,-ον		λελυμένος,-η,-ον		λυθησόμενος, -η, -ον		λυθείς, λυθεῖσα, λυθέν		λελυσόμενος, -η, -ον	

和“现完、主动、直陈、3单”λέλυκε 可写作 λύουσιν，λέλυκεν。

所以本表采用的形式为：现完主动分词+εἰμί的“现、主动、虚拟”形式即 ὦ，ᾖς，ᾖ等。“现完、主动、祈愿”和“现完、主动、命令”

【练　习】

1. 词形分析

σώματος

σώματα

κέρως

κέρατα

εὐδαίμονα

βελτίονος

εὐδαίμονας

βελτίω

2. 请制作 ποιέω 的过去时系统(aorist system)

3. 英译希

The death is common to the bad men and the good men.

He has a trireme, but no sailors.

Men praise war, women praise peace.

Potter is hostile to potter, poet is hostile to poet.

词　汇

γυνή, γυναικός, ἡ	女人，妻子 *woman, wife*
εἰρήνη, ἡ	和平 *peace*
ἐπ-αινέω [*ἐπί, αἰνέω*]	表扬，赞颂 *I praise*
ἐχθρός, -ά, -όν	敌视的 *hostile*
κεραμεῖς, -έως, ὁ	陶工，陶匠 *potter*
κοινός, -ή, -όν	共同的 *common*
ναύτης, ὁ	船员，水手 *sailor*
νικάω [*νίκη*]	战胜 *I conquer*
πόλεμος, ὁ	战斗，战争 *battle, fight, war*

第10课

马 蝇

动词练习

课文 *ΜΥΩΨ*

语法

I. 名词变格(7)

1. 第三类变格之“兀鹰”型(*γύψ*)
2. 不规则变格名词举例

II. 形容词变格(6)

1. 形容词比较级和最高级:规则变化之一
2. 常见的形容词比较级和最高级
3. 比较级和最高级的变格
4. 形容词的比较级和最高级:规则变化之二
5. 形容词的比较级和最高级：不规则变化

III. 动词变位(9)

1. *ω* 动词变位：第2型“不定过去时”、“现在完成时”
2. *λείπω* 变位表

重要动词 *ἔγνων*

【动词练习】

1. *Εὖ γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὑτούς· ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος· οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιτο· οὐ γὰρ οἴομαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι.*

οἶδα 知道 *I know*

ἀπο-κτείνω 杀，杀死 *I kill*

— *κτείνω, κτενῶ, ἔκτεινα, -έκτονα, --, --* 杀死 *I kill*

εἰμί 是，存在 *I am*

λέγω 说 *I say*

— *λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην*

βλάπτω 妨碍，使伤残；伤害，损害 *I hurt, injure*

— βλάπτω, βλάψω, ἔβλαψα/ἐβλάβην, βέβλαφα, βέβλαμμαι, ἐβλάφθην

δύναμαι 能，能够(做) *I am able (to do)*

— δύναμαι, δυνήσομαι, ἐδυνησάμην, δεδύνημαι, --, --

οἴομαι (常写作 οἶμαι) 认为，相信；期望；恐怕 *I think, suppose, fear, intend*

— οἴομαι, (ᾤμην), οἰήσομαι, ᾠήθην, --, --, --

请对下列词汇进行词形分析

ἴστε

ἀποκτείνητε

ὄντα

λέγω

βλάψετε

βλάψειεν

δύναιτο

οἴομαι

εἶναι

βλάπτεσθαι

2. ἀποκτείνειε μέντ' ἂν ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμώσειεν· ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν ἴσως οἴεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά, ἐγὼ δ' οὐκ οἴομαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἃ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ἄνδρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτιννύναι.

ἀπο-κτείνω 杀，杀死 *I kill*

— κτείνω (有时写作 κτίννυμι), κτενῶ, ἔκτεινα, -έκτονα, --, -- 杀死 *I kill*

ἐξ-ελαύνω 赶出去，驱逐出去；出征，进军 *I drive out, expel; set out, march out*

— ἐλαύνω, ἐλῶ, ἤλασα, -ελήλακα, ἐλήλαμαι, ἠλάθην 驱赶，驾驶 *I drive*

ἀ-τιμόω 不尊重；予以剥夺公民权利的处罚 *I despise, disfranchise*

οἴομαι (常写作 οἶμαι) 认为，相信；期望；恐怕 *I think, suppose, fear, intend*

— οἴομαι, (ᾤμην), οἰήσομαι, ᾠήθην, --, --, --

ποιέω 做 *I do, make*

— ποιέω, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα, πεποίημαι, ἐποιήθην

ἐπι-χειρέω [χείρ 手] 动手做，企图做(某事) *I undertake*

请对下列词汇进行词形分析

ἀποκτείνειε

ἐξελάσειεν

ἀτιμώσειεν

οἴεται

οἴομαι

ποιεῖν

ποιεῖ

ἐπιχειρεῖν

ἀποκτιννύναι

3. *νῦν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι, ὥς τις ἂν οἴοιτο, ἀλλὰ ὑπὲρ ὑμῶν, μή τι ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν ἐμοῦ καταψηφισάμενοι.*

*δέω*② 需要，缺少 *I need, lack*

— *δέω, δεήσω, ἐδέησα, δεδέηκα, δεδέημαι, ἐδεήθην*

ἀπο-λογέομαι 辩护，答辩，申辩 *I make a defence*

οἴομαι（常写作 *οἶμαι*）认为，相信；期望；恐怕 *I think, suppose, fear, intend*

— *οἴομαι,*（*ᾤμην*）*, οἰήσομαι, ᾠήθην, --, --, --*

ἐξ-αμαρτάνω 失误；犯错误，做错 *I make a mistake, sin*

— *ἁμαρτάνω, ἁμαρτήσομαι, ἡμάρτησα/ἥμαρτον, ἡμάρτηκα, ἡμάρτημαι*

ἡμαρτήθην 失误；犯错误，犯罪 *I make a mistake, sin*

κατα-ψηφίζομαι 投票判决，投票判罪 *I vote against / in condemnation of*

— *ψηφίζω* 用石子计数，投票 *I count with pebbles, vote*

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἀπολογεῖσθαι

οἴοιτο

ἐξαμάρτητε

καταψηφισάμενοι

B. 请填写 *οἴομαι* 的“现、主动、祈愿”各词形

单 数	复 数
οἰοίμην	

4. *ἐὰν γὰρ ἐμὲ ἀποκτείνητε, οὐ ῥᾳδίως ἄλλον τοιοῦτον εὑρήσετε, ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, προσκείμενον τῇ πόλει, ὥσπερ ἵππῳ μεγάλῳ μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νωθεστέρῳ καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος·*

ἀπο-κτείνω 杀，杀死 *I kill*

— *κτείνω*（有时写作 *κτίννυμι*）*, κτενῶ, ἔκτεινα, -έκτονα, --, --* 杀死 *I kill*

εὑρίσκω 寻找；发现，发明；得到 *I find, discover*

— *εὑρίσκω, εὑρήσω, ηὗρον, ηὕρηκα, ηὕρημαι, ηὑρέθην*

εἴρω 说 *I say*

— *εἴρω, ἐρῶ, εἶπον, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην*

προσ-κειμαι 放置在……上；参加 *I lie upon, am joined with*
δέομαι [δέω ②] 需要，缺乏，乞求 *I am in need of, ask for*
ἐγείρω 唤醒；激起；[中动/被动]醒来；兴奋 *I awaken, rouse; excite*
— ἐγείρω, ἐγερῶ, ἤγειρα, ἐγρήγορα, --, ἠγέρθην

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἀποκτείνητε
εὑρήσετε
εἰπεῖν
προσκείμενον
δεομένῳ
ἐγείρεσθαι

B. 填空

ἀπο-κτείνω 的“现、主动、虚拟”

单　数	复　数
ἀποκτείνω	

πρόσ-κειμαι 的“现、主动分词”

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主格	προσκείμενος	προσκειμένη	προσκείμενον
属格			
与格			
宾格			
呼格			
		复　数	
主呼格			
属格			
与格			
宾格			

5. οἷον δή μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προστεθεικέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕκαστον οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ προσκαθίζων.

δοκέω 设想，看来是 *I seem, suppose*
— δοκέω, δόξω, ἐδόξα, δεδόκηκα, δεδόκημαι, ἐδοκήθην
προσ-τίθημι 放上，给予 *I put upon, give, bestow*; [中动] 加入，赞成 *I join to, agree to*
— τίθημι, θήσω, ἔθηκα, τέθηκα, τέθειμαι, ἐτέθην 放置 *I place, put*

πείθω	劝说，听从；相信 *I persuade (act.), obey (mid.), I believe*
— πείθω, πείσω, ἔπεισα/ἐπιθόμην, πέπεικα/πέποιθα, πέπεισμαι, ἐπείσθην	
ὀνειδίζω	责骂，训斥 *I reproach*
προσ-καθίζω	坐在……近旁，和(某人)生活在一起 *I sit near, keep to*
παύω	使停止，使终止；结束 *I stop, bring to an end, cease*

请对下列词汇进行词形分析

προστεθεικέναι

ἐγείρων

πείθων

ὀνειδίζων

παύομαι

προσκαθίζων

6. *τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ ῥᾳδίως ὑμῖν γενήσεται, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ πείθησθε, φείσεσθέ μου·*

γίγνομαι	产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*
— γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --	
φείδομαι	节俭；饶了(敌人)；免去(做) *I spare, turn away from*
— φείδομαι, φείσομαι, ἐφεισάμην/πεφιδόμην, πεφιδήσομαι	
πείθω	劝说，听从；相信 *I persuade (act.), obey (mid.), I believe*
— πείθω, πείσω, ἔπεισα/ἐπιθόμην, πέπεικα/πέποιθα, πέπεισμαι, ἐπείσθην	

请对下列词汇进行词形分析

γενήσεται

πείθησθε

φείσεσθε

7. *ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ οἱ νυστάζοντες ἐγειρόμενοι, κρούσαντες ἂν με, πειθόμενοι Ἀνύτῳ, ῥᾳδίως ἂν ἀποκτείναιτε, εἶτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μή τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψειεν κηδόμενος ὑμῶν.*

ἄχθομαι	烦恼，憎恶 *I am vexed*
νυστάζω	昏昏欲睡，打盹 *I nod in sleep*
ἐγείρω	唤醒；激起；[中动/被动] 醒来；兴奋 *I awaken, rouse; excite*
— ἐγείρω, ἐγερῶ, ἤγειρα, ἐγρήγορα, --, ἠγέρθην	
κρούω	敲，击 *I knock, strike*
πείθω	劝说，听从；相信 *I persuade (act.), obey (mid.), I believe*
— πείθω, πείσω, ἔπεισα/ἐπιθόμην, πέπεικα/πέποιθα, πέπεισμαι, ἐπείσθην	
ἀπο-κτείνω	杀，杀死 *I kill*

— κτείνω（有时写作 κτίννυμι）, κτενῶ, ἔκτεινα, -έκτονα, --, -- 杀死 *I kill*

καθεύδω　躺下，睡下，睡觉，休息 *I lie down, sleep*

δια-τελέω　完成；过活；继续 *I finish, continue, keep doing*（+分词）

ἐπι-πέμπω　派遣去，送去 *I send to*

— πέμπω, πέμψω, ἔπεμψα, πέπομφα, πέπεμμαι, ἐπέμφθην 送 *I send*

κήδω　使苦恼；[被动] 烦恼，关心[+属] *I grieve, am troubled, care for*

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἀχθόμενοι

νυστάζοντες

ἐγειρόμενοι

κρούσαντες

πειθόμενοι

ἀποκτείναιτε

καθεύδοντες

διατελοῖτε

ἐπιπέμψειεν

κηδόμενος

B. 填空

ἀπο-κτείνω 的"不过、主动、祈愿"

	单　数	复　数
1	ἀποκτείναιμι	
2		
3		

【课　文】

ΜΥΩΨ

（柏拉图《申辩篇》30C-31A）

Εὖ γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς· ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος· οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιτο· οὐ γὰρ οἴομαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε μέντ' ἂν ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμώσειεν· ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν ἴσως οἴεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά, ἐγὼ δ' οὐκ οἴομαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἃ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ἄνδρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτιννύναι. νῦν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ

ἀπολογεῖσθαι, ὥς τις ἂν οἴοιτο, ἀλλὰ ὑπὲρ ὑμῶν, μή τι ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν ἐμοῦ καταψηφισάμενοι. ἐὰν γὰρ ἐμὲ ἀποκτείνητε, οὐ ῥαδίως ἄλλον τοιοῦτον εὑρήσετε, ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, προσκείμενον τῇ πόλει, ὥσπερ ἵππῳ μεγάλῳ μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νωθεστέρῳ καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος· οἷον δή μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προστεθεικέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕκαστον οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ προσκαθίζων. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ ῥαδίως ὑμῖν γενήσεται, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ πείθησθε, φείσεσθέ μου· ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ οἱ νυστάζοντες ἐγειρόμενοι, κρούσαντες ἄν με, πειθόμενοι Ἀνύτῳ, ῥαδίως ἂν ἀποκτείναιτε, εἶτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μή τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψειεν κηδόμενος ὑμῶν.

【词 汇】

名词

ἀνήρ, ἀνδρός, ὁ	[父亲型] 男人，人；丈夫 *man, husband*
βίος, ὁ	生命，一生；生活方式 *life, manner of living* (BIOGRAPHY 传记)
— 比较	*βιός, ὁ* 弓 *bow*
δόσις, -εως, ἡ	[*δίδωμι*] [城邦型] 给，赠；给予物 *act of giving, gift, present* (DOSE 剂量)
ἡμέρα, ἡ	白昼，一天 *day, daylight* (EPHEMERAL 短命的，暂时的)
ἵππος, ὁ	马 *horse* (HIPPOPOTAMUS 河马)
μέγεθος, -εος, τό	大，高大，巨大；大小，体积 *greatness, bulk, size*
μύωψ, -ωπος, ὁ	[兀鹰型] 马蝇，牛虻 *horsefly, gadfly*[①]
πόλις, πόλεως, ἡ	[城邦型] 城邦 *polis, city-state* (POLITICS 政治)

代词

ἄλλος ,-η, -ο	另一个，别的一个 *other, another*
οἷος, οἵα, οἷον	[关系代词 *ὅς* 的形容词] 这样的，那样的，什么样的 *of what kind, such as*
— *οἷον,οἷα*	[中作副] 那样地，像似，例如 *as, like, just as, for instance*
οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν	[*οὐδέ, εἷς*] 没有一个 *no one, nobody*
— *οὐδέν*	[中作副] 绝不，绝没有 *not at all*
τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο	[*τοι,οὗτος*] (多指上面的事情)这样的，这种性质的 *of such kind* or *quality*

形容词

ἀμείνων, -ον	[*ἀγαθός* 的比较级] [幸福型] 更好的，能干的，强大的 *better,*

① 关于该词的翻译，请参见刘以焕《古希腊语言文字语法简说》附录里的一篇论文，题为："牛虻"乎？"马蝇"乎？

abler, stronger

γέλοιος, -α, -ον 可笑的，滑稽的，幽默的 *laughable, jesting*

γενναῖος, -α, -ον 高贵的，优良的 *noble, excellent*

θεμιτός, -ή, -όν 合乎正义的，合乎法律的 *lawful, just*

κακός, -ή, -όν 坏的 *bad*

λοιπός, -ή, όν [λείπω] 剩下的，残存的 *remaining, the rest*

— *καὶ τὰ λοιπά* (常缩写为 *κτλ.*)等等 *etc.*

μέγας, μεγάλη, μέγα 大的；高的；强大的 *big, great; high; strong*

— 比较级 *μείζων*，最高级 *μεγίστος*

μείζων, -ον [*μέγας* 的比较级] [幸福型] 更大的 *greater*

νωθής, -ές [真之型] 懒惰的，迟钝的 *lazy, idle*

ὅλος, -η, -ον 整个的，全部的；完全的 *whole, complete, all* (HOLISM 整体论 HOLISTIC 整体的；整体论的)

πολύς, πολλή, πολύ 多，许多；多次的；[时间]长久的 *much, many, frequent; long*

— 比较级 *πλείων* (*πλέων*)，最高级 *πλεῖστος*

χείρων, χεῖρον [*κακός* 的比较级] [幸福型] 更坏的，更差的 *worse*

副词

ἀδίκως [*ἄδικος,-ον* 的副词] 不正当地，不公正地 *unjustly*

ἀτεχνῶς 真正地，完完全全地 *really, absolutely, utterly*

εἶτα 后来，随即，因此；(表示疑问和惊叹)那么 *then, after, and then, and yet*

εὖ [*ἀγαθός* 的副词] (1) 好，幸运地 *well, luckily*; (2) 常用来构成复合词，意为：好，大，多，丰富，顺利，容易 *greatness, abundance, prosperity, easiness*

— 比较级 *ἄμεινον*，最高级 *ἄριστα*

ἴσως 也许 *perhaps*

μᾶλλον [*μάλα*(很，非常)的比较级] 更，更为 *more, rather*

μέντοι [*μέν, τοι*] 当然；然而 *certainly, however*

νῦν 现在；于是，因此 *now; then, therefore*

πανταχοῦ 各地，到处；全然 *everywhere, in every way; wholly*

πού [逆附读词] 无论何地，某处；也许 *anywhere, somewhere; possibly, perhaps*

ῥᾳδίως [*ῥᾴδιος* 的副词] 容易地，随随便便地 *easily*

τάχα 很快地，立即，马上 *quickly, soon*

— *τάχ' ἄν* = *τάχα ἄν* 或许，大概，很可能 *perhaps*

ὥσπερ [*ὡς* 的强调形式] 就像，正如 *just as*

连词

δέ [后置词] (1) 但是 *but*; (2) 回应 *μέν*，意思是"另一方面"；

commonly answers to *μέν*, meaning "*on the other hand*"

ἐάν	[*εἰ, ἄν*] 如果(后面通常用虚拟语气) *if* (followed by subjunctive)
ἤ	或者；比 *or*, *than*
— *ἤ... ἤ...*	或者……或者…… *either... or...*

介词

περί	[+属] 在……周围；关于；为了……缘故 *around, about, on account of*
	[+与] 在周围；为了…… *around; on account of*
	[+宾] 在周围；在附近；有关 *around; near, with regard to* (PERISCOPE 潜望镜)
ὑπέρ	[+属] 在……上面；为了；代表 *above, for, on behalf of*
	[+宾] 超过 *beyond*
ὑπό	[+属] (表示地点) 从下面 *from under*；(表示原因、施动者、作用、情况等) 被……，由于 *by, because of*
	[+与] (表示地点) 在……之下 *under*
	[+宾] (1) (表示地点) 到……下 *towards and under*；(2) (表示时间)将近，在……时候 *about or at (of time)*

习语与词组

εἰ μή	除非 *unless*
μή τι	免得 *lest by any means*
εἰ καί	虽然 *although*

【注 释】

1. *Εὖ γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς· ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος· οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιτο· οὐ γὰρ οἴομαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι.*

1.1 *Εὖ γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς·* —

参考译文："你们要知道，如果你们杀死我这样的人，对我的伤害还不如对你们自己的大。*You know well if you kill me, (I) being such a man as I say (I am), you don't harm me more than yourselves.*"

"*ἐάν* + 虚拟语气"：条件句，表示所涉及的情况在将来是不确定的。

τοιοῦτον ὄντα：分词短语，阳性单数宾格，表示方式，意为"作为这样的(人) *being such kind of (man)*"，*οἷον ἐγὼ λέγω* 为定语从句，修饰 *τοιοῦτον*。

ἴστε：*οἶδα* 的"现完、主动、直陈、2 复"，词形与"现完、主动、命令、2 复"一样。

ἀποκτείνητε：*ἀπο-κτείνω* 的"现、主动、虚拟、2 复"，因为 *ἀπο-κτείνω* 的现在时主动语态词干为 *απο-κτειν-*。

μείζω: *μείζων* 的中性复数主/宾格形式，该词的变格属于“幸福型”，与 *βελτίων* 相似，此处用作副词。但仍具有比较级的含义，故后面跟 *ἤ*(比 *than*)。

ὑμᾶς αὐτούς: “你们自己 *you yourselves*”。

βλάψετε: *βλάπτω* 的“将、主动、直陈、2 复”。

1.2 *ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος·* —

参考译文：“无论梅勒托斯还是安尼托斯都不能伤害我。***for neither Meletus nor Anytus could injure me.***”

βλάψειεν: *βλάπτω* 的“不过、主动、祈愿、3 单”，词干加人称词尾时的语音变化如下：*βλαπτ-* + *-σειεν* = *βλαπ* + *σειεν* = *βλάψειεν*

βλάψειεν 带双宾语 *ἐμέ* 与 *οὐδέν*。

οὔτε... οὔτε... 与 *οὐδέν* 一起使用，属于双重否定，还是否定。

Ἄνυτος: 人名，“安尼托斯 *Anytus*”。

Μέλητος: 人名，“梅勒托斯 *Meletus*”。

1.3 *οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιτο· οὐ γὰρ οἴομαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι.* —

δύναιτο: *δύναμαι* 的“不过、主动、祈愿、3 单”，因为 *δύναμαι* 的“不过、主动、直陈、1 单”形式为 *ἐδυνησάνην*，也可写作 *ἐδυνήθην* (词干为 *δυνα-*)，*δύναμαι* 的“不过、主动、祈愿”(与 *φαίνω* 的一样)的词形如下：

	单 数	复 数
1	*δυναίμην*	*δυναίμεθα*
2	*δύναιο*	*δύναισθε*
3	*δύναιτο*	*δύναιντο*

οἴομαι 所引导的从句里，谓语动词采取不定式形式。

βλάπτεσθαι: *βλάπτω* 的现在时中动不定式。

2. *ἀποκτείνειε μέντ' ἂν ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμώσειεν· ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν ἴσως οἴεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά, ἐγὼ δ' οὐκ οἴομαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἃ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ἄνδρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτιννύναι.*

2.1 *ἀποκτείνειε μέντ' ἂν ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμώσειεν·* —

参考译文：“他也许能杀死我，或放逐我，或剥夺我的公民权。***He might, however, perhaps kill me or banish me or disfranchise me.***”

ἀποκτείνειε: *ἀπο-κτείνω* 的“不过、主动、祈愿、3 单”。

ἐξελάσειεν: *ἐξ-ελαύνω* 的“不过、主动、祈愿、3 单”。

ἀτιμώσειεν: *ἀ-τιμόω* 的“不过、主动、祈愿、3 单”。

μέντ' ἄν = *μέντοι ἄν*，尾元音省略。

2.2 *ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν ἴσως οἴεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά, ἐγὼ δ' οὐκ οἴομαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἃ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ἄνδρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτιννύναι.* —

οὗτος... καὶ ἄλλος τις: “他……和其他人 *he... and someone else*”，在文本里，因 *τις* 后跟

逆附读词 *που*,故变为 *τίς*。

μεγάλα: *μέγας* 的“中性、复数、主/宾格”。

κακά: *κακός* 的“中性、复数、主/宾格”。

πολὺ μᾶλλον: “*much more*”，后省略了 *κακά*。

νυνί: *νῦν* 的强调形式。

ἀποκτιννύναι: *ἀπο-κτείνω* 的现在时主动不定式，因 *ἀπο-κτείνω* 也可写作 *ἀποκτιννύμι*，而 *νυμι* 型动词的现在时主动不定式词尾为 *-νυναι*(参见附录动词变位 *δείκνυμι*)。

ἀλλά 后省略了 *οἴομαι*，故谓语动词均采用不定式形式。

3. *νῦν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι, ὥς τις ἂν οἴοιτο, ἀλλὰ ὑπὲρ ὑμῶν, μή τι ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν ἐμοῦ καταψηφισάμενοι.*

参考译文:“所以，雅典人啊，我此刻的申辩决不是像有人所想的那样是为了我自己，而是为了你们，使你们不至于因处死我而辜负了神的礼物。***And so, men of Athens, I am now making my defence not for my own sake, as one might imagine, but far more for yours, that you may not by condemning me err in your treatment of the gift the God gave you.***”

πολλοῦ δέω: 字面意思为“*I lack much*”，即“绝非，我绝不是 *I am far from*”，这是一种常见的结构(*S1983*)。

πολλοῦ: *πολύς* 的“阳性/中性单数属格”，*δέω* 通常跟表示“数量”的属格(*S1397*)。

ὥς τις ἂν οἴοιτο: “像有人想象的那样 *as someone might think*”，*οἴοιτο* 是 *οἴομαι* 的“现、主动、祈愿、3 单”。

ἐξαμάρτητε: *ἐξ-αμαρτάνω* 的“不过、主动、虚拟、2 复”(请仔细观察 *ἁμαρτάνω* 的主干形式)。

καταψηφισάμενοι: *κατα-ψηφίζομαι* 的“过去时主动分词、阳性复数主格”。

ὑπὲρ ἐμαυτοῦ: “为我自己 *for myself* ”，*ὑπὲρ ὑμῶν*: “为了你们 *for you*”。

τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν: “神的礼物 *the gift of god*”，苏格拉底指自己。

4. *ἐὰν γὰρ ἐμὲ ἀποκτείνητε, οὐ ῥᾳδίως ἄλλον τοιοῦτον εὑρήσετε, ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, προσκείμενον τῇ πόλει, ὥσπερ ἵππῳ μεγάλῳ μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νωθεστέρῳ καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος·*

参考译文:“如果你们杀了我，将不容易找到像我这样与本城邦结有不解之缘的人，打个比较搞笑的比方，像马蝇粘在一匹高大且品种优良的马身上，马因其庞大体形而懒惰迟钝，需要马蝇刺激。***For if you put me to death, you will not easily find another, who, to use a rather absurd figure, attaches himself to the city as a gadfly to a horse, which, though large and well-bred, is sluggish on account of his size and needs to be aroused by stinging.***”

4.1 条件句的基本结构—

前件: **ἐὰν** + *ἀποκτείνητε* + <u>*ἐμὲ*</u>

后件: *οὐ ῥᾳδίως εὑρήσετε* + <u>*ἄλλον τοιοῦτον*</u>

(注: 下划线表示直接宾语)

分词 προσκείμενον 说明 ἄλλον τοιοῦτον 的状况，即“附在城邦上”，由此引出“马”与“马蝇”的比喻，因此，μεγάλῳ, γενναίῳ, νωθεστέρῳ, δεομένῳ 都修饰 ἵππῳ(喻 τῇ πόλει)。

4.2 词形辨析一

ἀποκτείνητε：ἀπο-κτείνω 的“现、主动、虚拟、2 复”。

εὑρήσετε：εὑρίσκω 的“将、主动、直陈、2 单”。

εἰπεῖν：εἴρω 的过去时主动不定式。

προσκείμενον：πρόσ-κειμαι 的现在时中动分词，该动词跟与格。

γελοιότερον：γέλοιος 的副词的比较级。

5. οἷον δή μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προστεθεικέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕκαστον οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ προσκαθίζων.

参考译文：“我想神将我给予城邦，是让我也以这样的方式到处粘着你们，整天不停地刺激、劝告和责备你们。*I think the god fastened me upon the city in some such capacity, and I go about arousing, and urging and reproaching each one of you, constantly alighting upon you everywhere the whole day long.*”

οιοῦτόν τινα：“*some such kind of manner*”，表示“方式”的宾格，指的是上文的“马蝇”刺激“马”那样的方式。

οἷον δή：“正如，实际上 *just as, in fact*”。

οὐδέν：[中作副]“绝不 *not at all*”。

τὴν ἡμέραν ὅλην：宾格表示“延续的时间”。

προστεθεικέναι：προσ-τίθημι 的现完主动不定式。

ἐγείρων, πείθων, ὀνειδίζων：均为“现在时主动分词、阳性单数主格”。

6. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ ῥᾳδίως ὑμῖν γενήσεται, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ πείθησθε, φείσεσθέ μου·

参考译文：“诸位，你们不大容易能再遇到一个像我这样的人，你们如果听我的劝告，你们就会留下我。*Such another is not likely to come to you, gentlemen; but if you take my advice, you will spare me.*”

γενήσεται：的“将、主动、直陈、3 单”。

πείθησθε：πείθω 的“现、中/被动、虚拟、2 复”。

φείσεσθε：φείδομαι 的“将、中动、直陈、2 复”。

7. ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ οἱ νυστάζοντες ἐγειρόμενοι, κρούσαντες ἄν με, πειθόμενοι Ἀνύτῳ, ῥᾳδίως ἂν ἀποκτείναιτε, εἶτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μή τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψειεν κηδόμενος ὑμῶν.

参考译文：“像打瞌睡时被叫醒的人一样，你们也许会恼我、打我，听安尼托斯的话，轻易地杀我，从此你们余生可以过着昏昏沉沉的生活，除非神关爱你们，再派一个人给你们。*But you, perhaps, might be angry, like people awakened from a nap, and might slap me, as Anytus advises, and easily kill me; then you would pass the rest of your lives in slumber, unless God, in his care for you, should send someone else to sting you.*”

ἀχθόμενοι, ἐγειρόμενοι, πειθόμενοι 均为现在时分词；而 κρούσαντες 则为过去时分词，在非间接引语里的分词，其时态表示的并非“时间”，而只是“行动的阶段(stage of action)”(*S2043*)；现在时分词可表示“持续性的行为”，而过去时分词则表示“一次性的动作”或“简单发生的事件(simple occurrence)”(*S1872*)。

显然，“马蝇”一拍(κρούσαντες)就死，故曰“轻易地杀死(ῥᾳδίως ἂν ἀποκτείναιτε)”。

ἀποκτείναιτε：ἀπο-κτείνω 的“不过、主动、祈愿、2 复”。

διατελοῖτε：δια-τελέω 的“现、主动、祈愿、2 复”。

πειθόμενοι Ἀνύτῳ：前面被动分词的与格表示“方式”，后者表示“施动者的与格”。

【语　法】

I. 名词变格(7)

1. 第三类变格之“兀鹰”型(γύψ)

(或“唇颚音型”，即词干以唇音 π,β,φ 或颚音 κ,γ,χ 结尾)

	ὁ γύψ	ἡ φλέψ	ὁ φύλαξ	ἡ φάλαγξ	ὁ/ἡ αἴξ	ἡ θρίξ
	(γυπ-)	(φλεβ-)	(φυλακ-)	(φαλαγγ-)	(αἰγ-)	(τριχ-)
	兀鹰 *vulture*	血管 *vein*	看守者 *watchman*	方阵 *phalanx*	山羊 *goat*	头发 *hair*
			单　数			
主格	γύψ	φλέψ	φύλαξ	φάλαγξ	αἴξ	θρίξ
属格	γυπός	φλεβός	φύλακος	φάλαγγος	αἰγός	τριχός
与格	γυπί	φλεβί	φύλακι	φάλαγγι	αἰγί	τριχί
宾格	γύπα	φλέβα	φύλακα	φάλαγγα	αἶγα	τρίχα
呼格	γύψ	φλέψ	φύλαξ	φάλαγξ	αἴξ	θρίξ
			复　数			
主呼格	γύπες	φλέβες	φύλακες	φάλαγγες	αἶγες	τρίχες
属格	γυπῶν	φλεβῶν	φυλάκων	φαλάγγων	αἰγῶν	τριχῶν
与格	γυψί(ν)	φλεψί(ν)	φύλαξι(ν)	φάλαγξι(ν)	αἰξί(ν)	θριξί(ν)
宾格	γύπας	φλέβας	φύλακας	φάλαγγας	αἶγας	τρίχας

属于该型的有：

阳性：κλώψ(κλωπ-) 小偷 *thief*; Αἰθίοψ(Αἰθιοπ-) 埃塞俄比亚人 *Ethiopian*; Ἄραψ(Ἀραβ-) 阿拉伯 *Arab*; θώρᾱξ(θωρᾱκ-) 铠甲 *breastplate*; ὄνυξ(ὀνυχ-) 爪子 *claw* 等等。

阴性：κλῖμαξ(κλιμακ-) 梯子 *ladder*; μάστιξ(μαστῑγ-) 鞭子 *whip*; σάλπιγξ(σαλπιγγ-) 喇叭 *trumpet* 等等。

2. 不规则变格名词举例

Ἄρης, ὁ (阿瑞斯 *Ares*)，属 *Ἄρεως* 与 *Ἄρει* 宾 *Ἄρη* 呼 *Ἄρην*

Ζεύς, ὁ (宙斯 *Zeus*)，属 *Διός* 与 *Διί* 宾 *Δία* 呼 *Ζεῦ*

γυνή, ἡ (女人 *woman*)，属 *γυναικός* 与 *γυναικί* 宾 *υναῖκα* 呼 *γύναι*

(复数) *γυναῖκες* 属 *γυναικῶν* 与 *γυναιξί* 宾 *γυναῖκας*

κύων, ὁ/ἡ (狗 *dog*)，属 *κυνός* 与 *κυνί* 宾 *κύνα* 呼 *κύον*

(复数) *κύνες* 属 *κυνῶν* 与 *κυσί* 宾 *κύνας*

ὕδωρ, τό (水 *water*)，属 *ὕδατος* 与 *ὕδατι* 宾 *ὕδωρ*

(复数) *ὕδατα* 属 *ὑδάτων* 与 *ὕδασι* 宾 *ὕδατα*

χείρ, ἡ (手 *hand*)，属 *χειρός* 与 *χειρί* 宾 *χεῖρα*

(复数) *χεῖρες* 属 *χειρῶν* 与 *χερσί* 宾 *χεῖρας*

II. 形容词变格(6)

1. 形容词比较级和最高级：规则变化之一

比较级

形容词的阳性词干(masculine stem)后加 *-τερος, -τέρα, -τερον*

最高级

形容词的阳性词干(masculine stem)后加 *-τατος, -τάτη, -τατον*

如 *δεινός, -ή, -όν* 和 *σοφός, -ή, -όν* 的阳性词干为 *δεινο-* 和 *σοφο-*

2. 常见的形容词比较级和最高级

	比较级	最高级
δεινός (可怕的 *terrible*)	*δεινό-τερος*	*δεινό-τατος*
σοφός (智慧的 *wise*)	*σοφώ-τερος*	*σοφώ-τατος*

注：因 *σοφός* 的倒数第二音节(penult)为短元音，故最末音节(ultima) *ο* 延长为 *ω*。

βαρύς (重的 *heavy*)	*βαρύ-τερος*	*βαρύ-τατος*
ἀληθής (真的 *true*)	*ἀληθέσ-τερος*	*ἀληθέσ-τατος*
μέλας (黑的 *black*)	*μελάν-τερος*	*μελάν-τατος*
γεραιός (年老的 *old*)	*γεραί-τερος*	*γεραί-τατος*
παλαιός (古老的 *ancient*)	*παλαί-τερος*	*παλαί-τατος*

注：该两词的最末音节(ultima) *ο* 省略。但是——

ἀρχαῖος (古代的 *ancient*)，*ἀναγκαῖος* (必然的 *necessary*)，*βέβαιος* (稳固的 *steady*)，*δίκαιος* (正义的 *just*)，*σπουδαῖος* (认真的 *serious*) 还是遵循最普通的变格形式：

ἀρχαῖος, ἀρχαιότερος, ἀρχαιότατος 等等。

以下形容词的比较级和最高级的词尾均为 *αί-τερος* 和 *αί-τατος:*

ἥσυχος	安静的	*quiet*	ἡσυχαί-τερος	ἡσυχαί-τατος
πρῷος	早的	*early*	πρῳαί-τερος	πρῳαί-τατος
μέσος	中间的	*middle*	μεσαί-τερος	μεσαί-τατος
ἴσος	平等的	*equal*	ἰσαί-τερος	ἰσαί-τατος
φίλος	友好的	*friendly*	φιλαί-τερος	φιλαί-τατος
			φίλ-τερος	φίλ-τατος

3. 比较级和最高级的变格

形容词的比较级和最高级本身也要变格，例如比较级的词尾：

	阳	阴	中
	单	数	
主格	-τερος	-τέρα	-τερον
属格	τερου	τερας	τερου
与格	τερῳ	τερᾳ	τερῳ
宾格	τερον	τεραν	τερον
呼格	τερε	τερα	τερον
	复	数	
主呼格	τεροι	τεραι	τερα
属格	τερων	τερων	τερων
与格	τεροις	τεραις	τεροις
宾格	τερους	τερας	τερα

可以此类推最高级词尾-*τατος*, -*τάτη*, -*τατον* 的变格。

4. 形容词的比较级和最高级：规则变化之二

词尾为 *ων* 等的形容词，其比较级和最高级的词尾为 *έσ-τερος* 和 *έσ-τατος:*

εὔφρων	高兴的，好意的	*cheerful, well-minded*	εὐφρονέσ-τερος	εὐφρονέσ-τατος
χαρίεις	优雅的	*graceful*	χαριέσ-τερος	χαριέσ-τατος
εὔνους	善意的	*well-minded*	εὐνούσ-τερος	εὐνούσ-τατος

[*ού* = *ο-έ*]

以下为最常见的几个形容词，比较级词尾为-*ίων*（变格同 *μείζων*）,最高级词尾为-*ιστος*（变格同 *σοφός*）:

ἡδύς	甜蜜的	*sweet*	ἡδ-ίων	ἥδ-ιστος
αἰσχρός	可耻的	*shameful*	αἰσχ-ίων	αἴσχ-ιστος
ἐχθρός	敌意的	*hostile*	ἐχθ-ίων	ἔχθ-ιστος
ἀλγεινός	痛苦的	*painful*	ἀλγ-ίων	ἄλγ-ιστος

5. 形容词的比较级和最高级：不规则变化

ἀγαθός 好的 *good*

ἀμείνων ἄριστος (指才能方面“出众的”：*abler, ablest*)

βελτίων βέλτιστος (指德性方面“卓越的”：*more excellent, most excellent*)

κρείττων κράτιστος (指力量方面“强大的”：*stronger, strongest*)

κακός 坏的 *bad*

κακίων κάκιστος (指德性方面“邪恶的”：*more wicked, most wicked*)

χείρων χείριστος (指品质方面“低劣的”：*worse, worst*)

ἥττων ἥκιστος (指力量方面“弱的”：*weaker, weakest*)

καλός	美的	*beautiful*	καλλίων	κάλλιστος
μακρός	长的	*long*	μακρότερος	μακρότατος
			μάσσων	μήκιστος
μέγας	大的	*great*	μείζων	μέγιστος
μικρός	小的	*small*	μικρότερος	μικρότατος
			ἐλάττων	ἐλάχιστος
ὀλίγος	少的	*little*	ὀλείζων	ὀλίγιστος
πολύς	多的	*much,many*	πλείων, πλέων	πλεῖστος
ῥᾴδιος	容易的	*easy*	ῥᾴων	ῥᾷστος
ταχύς	快的	*quick*	θάττων	τάχιστος
φίλος	亲爱的	*dear*	φίλτερος	φίλτατος
			φιλαίτερος	φιλαίτατος

III. 动词变位(9)

1. ω 动词变位：第 2 型“不定过去时”、“现在完成时”
（“不过 2”、“现完 2”）

根据词干的词尾是元音还是辅音，可以将 ω 动词分为两类：元音动词和辅音动词。

元音动词分为一般型和缩合型。一般型动词的词干以 ι, υ 或双元音 αι, ει, αυ, ευ, ου 结尾，本教程以 λύω 为元音动词一般型的范例；缩合型动词的词干以 α, ε, ο 结尾(以 τιμάω, ποιέω, δηλόω 为例)，有时以 ᾱ, η, ω 结尾。

绝大部分元音动词的“不定过去时”、“现在完成时”和“过去完成时”都属于第 1 型(简称“不过 1”、“现完 1”、“过完 1”)，请参见 λύω 变位表。所以，第 2 型“不定过去时”、“现在完成时”和“过去完成时”大多见于辅音动词。[①]

辅音动词分为流音型(Liquid Verbs)和塞音型(Stop Verbs)。流音型动词的词干以 λ, μ, ν, ρ 结尾(以 φαίνω 为例)；塞音型动词的词干以塞音结尾(以 λείπω 为例)。

ω 动词“不过 2”、“过完 2”的构造：

---

① 元音动词有少量例外，如不规则动词 αἱρέω (εἷλον), ἐσθίω (ἔφαγον), ὁράω (εἶδον), πίνω (ἔπιον)。

在时态词干后面加“第二类人称词尾”(参见第2课语法部分)，这些时态词干一般是“弱词干”[①]，所以不会跟“未完成时”相混淆，以 λείπω 为例：

“不过2”：ἔλιπον, ἔλιπες, ἔλιπε, κτλ。

“未完”：ἔλειπον, ἔλειπες, ἔλειπε, κτλ。

ω 动词“现完2”的构造—

在叠写的时态词干后加 α，例如：

γέ-γραφ-α (γράφ-ω)

2. λείπω 变位表

	“不过2主动” (2 aorist active)	“不过2中动” (2 aorist middle)	“现完2” (2 perfect)	“过完2” (2 pluperfect)
直陈语气				
单 1	ἔλιπον	ἐλιπόμην	λέλοιπα	ἐλελοίπη
2	ἔλιπες	ἐλίπου	λέλοιπας	ἐλελοίπης
3	ἔλιπε	ἐλίπετο	λέλοιπε	ἐλελοίπει(ν)
双 2	ἐλίπετον	ἐλίπεσθον	λελοίπατον	ἐλελοίπετον
3	ἐλιπέτην	ἐλιπέσθην	λελοίπατον	ἐλελοιπέτην
复 1	ἐλίπομεν	ἐλιπόμεθα	λελοίπαμεν	ἐλελοίπεμεν
2	ἐλίπετε	ἐλίπεσθε	λελοίπατε	ἐλελοίπετε
3	ἔλιπον	ἐλίποντο	λελοίπασι	ἐλελοίπεσαν
虚拟语气				
单 1	λίπω	λίπωμαι	λελοιπὼς ὦ / λελοίπω	
2	λίπῃς	λίπῃ	λελοιπὼς ᾖς / λελοίπῃς	
3	λίπῃ	λίπηται	λελοιπὼς ᾖ / λελοίπῃ	
双 2	λίπητον	λίπησθον	λελοιπότε ἦτον / λελοίπητον	
3	λίπητον	λίπησθον	λελοιπότε ἦτον / λελοίπητον	
复 1	λίπωμεν	λιπώμεθα	λελοιπότες ὦμεν / λελοίπωμεν	
2	λίπητε	λίπησθε	λελοιπότες ἦτε / λελοίπητε	
3	λίπωσι	λίπωνται	λελοιπότες ὦσι / λελοίπωσι	

① 强词干(strong stem)与弱词干(weak stem)。

在一些构词法和屈折变化里，词根里的元音或各时态词干里的元音会发生音值变化，结果形成各时态词干之间的音值强弱等级。其中，含有长元音和双元音的词干称为“强词干”，含有短元音的称为“弱词干”，例如：

现在时	“现完2”	“不过2”
λείπ-ω 离开 *I leave*	λέ-λοιπ-α	ἔ-λιπ-ον
φεύγ-ω 逃走 *I flee*	πέ-φευγ-α	ἔ-φυγ-ον
τήκ-ω 融化 *I melt*	τέ-τηκ-α	ἐ-τάκ-ην(被动)
ῥήγ-νυμι 打破 *I break*	ἔρ-ρωγ-α	ἐρ-ράγ-ην(被动)

祈愿语气

单 1	λίποιμι	λιποίμην	λελοιπὼς εἴην / λελοίποιμι
2	λίποις	λίποιο	λελοιπὼς εἴης / λελοίποις
3	λίποι	λίποιτο	λελοιπὼς εἴη / λελοίποι
双 2	λίποιτον	λίποισθον	λελοιπότε εἴητον,εἶτον / λελοίποιτον
3	λιποίτην	λιποίσθην	λελοιπότε εἰήτην,εἴτην / λελοιποίτην
复 1	λίποιμεν	λιποίμεθα	λελοιπότες εἴημεν,εἶμεν / λελοίποιμεν
2	λίποιτε	λίποισθε	λελοιπότες εἴητε,εἶτε / λελοίποιτε
3	λίποιεν	λίποιντο	λελοιπότες εἴησαν,εἶεν / λελοίποιεν

命令语气

单 2	λίπε	λιποῦ
3	λιπέτω	λιπέσθω
双 2	λίπετον	λίπεσθον
3	λιπέτων	λιπέσθων
复 2	λίπετε	λίπεσθε
3	λιπόντων	λιπέσθων

不定式

λιπεῖν	λιπέσθαι	λελοιπέναι

分词

λιπών,-οῦσα, -όν	λιπόμενος,-η,-ον	λελοιπώς,-υῖα, -ός

【重要动词】

ἔγνων (γιγνώσκω 的“不过 2”[①])

① 大多数 ω 动词“不过 2”的变位都与 λείπω 相似，但下列 ω 动词“不过 2”的变位采用 μι 动词形式：

ἁλίσκομαι (ἁλ-ο-)	I am captured	ἑάλων 或 ἥλων
βαίνω (βα-)	I go	ἔβην
βιόω (βιο-)	I live	ἐβίων
γηράσκω (γηρα-)	I grow old	ἐγήραν
γιγνώσκω (γνο-, γνω-)	I know	ἔγνων
διδράσκω (δρᾱ-)	I run(只在复合词里)	-έδρᾱν
δύω (δῡ-)	I enter	ἔδῡν
ἔχω (σχε-)	I have	σχές (命令语气)
κτείνω (κτεν-,κτα-)	I kill	ἔκταν
πέτομαι (πετ-,πτε-,πτα-)	I fly	ἔπτην
πίνω (πι-)	I drink	πῖθι (命令语气)
τλάω (τλα-)	I endure	ἔτλην
φθάνω (φθα-)	I anticipate	ἔφθην
φύω (φυ-)	I produce	ἔφυν

ἔγνων 变位表

直陈语气

	单	双	复
1	ἔγνων		ἔγνωμεν
2	ἔγνως	ἔγνωτον	ἔγνωμεν
3	ἔγνω	ἐγνώτην	ἔγνωσαν

虚拟语气

1	γνῶ		γνῶμεν
2	γνῷς	γνῶτον	γνῶτε
3	γνῷ	γνῶτον	γνῶσι

祈愿语气

1	γνοίην		γνοῖμεν / γνοίημεν
2	γνοίης	γνοῖτον / γνοίητον	γνοῖτε / γνοίητε
3	γνοίη	γνοίτην / γνοιήτην	γνοῖεν / γνοίησαν

命令语气

2	γνῶθι	γνῶτον	γνῶτε
3	γνώτω	γνώτων	γνόντων

不定式

γνῶναι

分词

γνούς, γνοῦσα, γνόν

【练 习】

1. 词形分析

φύλαξ
γυπί
τριχός
θριξίν
γύπας
Δία
γύναι
γυναικός
ὕδατι
χειρῶν

κύνες

ἀμείνων

κράτιστος

κάκιον

καλλίστου

μείζονα

ῥᾷον

2. 请制作 *βαίνω* 的“不过 2”系统(2 aorist system)

3. 英译希

The rivers were full of big fishes.

The earth is smaller than the sun.

Nothing is more beautiful than wisdom.

Human beings are more prudent in ill fortunate than in good fortunate.

Death is similar to the deepest slumber.

词 汇

βαθύς, -εῖα, -ύ	[甜之型] 深的 *deep*
δυστυχία, ἡ	不幸，倒霉 *ill luck, ill fortunate*
εὐτυχία, ἡ	幸运，顺利，成功 *good fortunate, success*
ὅμοιος, -α, -ον	同样的，相似的 *like, resembling*
πλήρης, -ες	充满……的 *full*
ὕπνος, ὁ	睡眠 *sleep*
σώφρων, σῶφρον	清醒的，谨慎的 *of sound mind, sober, prudent*

第11课

“未经审视的人生不值得过”

【动词练习】

1. *Ἴσως οὖν ἄν τις εἴποι· “σιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων, ὦ Σώκρατες, οὐχ οἷός τ' ἔσει ἡμῖν ἐξελθὼν ζῆν;” τουτὶ δή ἐστι πάντων χαλεπώτατον πεῖσαί τινας ὑμῶν.*

εἰμί 是，存在 *I am*

εἴρω 说 *I say*

— *εἴρω, ἐρῶ, εἶπον, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην*

σιγάω 安静下来，保持沉默 *I am silent*

ἄγω 引领，带领；过活，度日 *I lead*

— *ἄγω, ἄξω, ἤγαγον, ἦχα, ἦγμαι, ἤχθην*

ἐξ-έρχομαι 从……出去，离开；出场；期满，结束 *I go/come out, come to an end, expire*

— *ἔρχομαι, ἐλεύσομαι, ἦλθον, ἐλήλυθα, --, --* 来，去 *I come, go*

ζάω 活，活着 *I live*

— *ζάω, ζήσω, ἔζησα, ἔζηκα, --, --*

πείθω 劝说，听从；相信 *I persuade* (*act.*), *obey* (*mid.*), *I believe*

— *πείθω, πείσω, ἔπεισα/ἐπιθόμην, πέπεικα/πέποιθα, πέπεισμαι, ἐπείσθην*

请对下列词汇进行词形分析

εἴποι

ζῆν (= ζάειν)

πεῖσαι

ἄγων

ἐξελθών

σιγῶν

填空

εἴρω 的“不过、主动、祈愿”

	单 数	复 数
1	εἴποιμι	
2		
3		

εἴρχομαι 的“过去时主动分词”

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主格	ἐλθών		
属格			
与格			
宾格			
呼格			
		复 数	
主呼格			
属格			
与格			
宾格			

注：ἦλθον 的词干为 ἐλθ-。

2. *ἐάν τε γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ' ἐστὶν καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι ὡς εἰρωνευομένῳ· ἐάν τ' αὖ λέγω, ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὂν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἑκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου καὶ ἐμαυτὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ, ταῦτα δ' ἔτι ἧττον πείσεσθέ μοι λέγοντι.*

ἀκούω 听 *I listen, hear*

— ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην

ἀπειθέω 不服从，不听从 *I disobey*

— πείθω, πείσω, ἔπεισα, πέπεικα, πέπεισμαι, ἐπείσθην 劝告；相信；服从

δια-λέγω 挑出，选择；交谈，辩论；[哲]采用问答式论辩术 *I pick out, converse*

— λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην 说 *I say*

εἰρωνεύομαι [εἴρων, ὁ 假装无知的人] 假装无知，装傻 *I dissemble, feign ignorance*

ἐξ-ετάζω 审查，盘问；调查，寻找；检验 *I search out, examine, test*

— ἐξετάζω, ἐξετάσω, ἐξήτασα, ἐξήτακα, ἐξήτασμαι, ἐξητάσθην

σιγάω 安静下来，保持沉默 *I am silent*

τυγχάνω 碰巧，偶然碰到，遇见(某人)；取得 *I happen (to), meet, get*

— τυγχάνω, τεύξομαι, ἐτύχησα/ἔτυχον, τετύχηκα, --, --

请对下列词汇进行词形分析

ἀκούετε

πείσεσθε

τυγχάνει

ἀπειθεῖν

ἄγειν

ποιεῖσθαι

διαλεγομένου

εἰρωνευομένῳ

ἐξετάζοντος

λέγοντι

填空

διαλέγω 的“现、中动分词”

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主格	διαλεγόμενος		
属格			
与格			
宾格			
呼格			
		复 数	
主呼格			
属格			
与格			
宾格			

3. *τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως, ὡς ἐγώ φημι, ὦ ἄνδρες, πείθειν δὲ οὐ ῥᾴδιον. καὶ ἐγὼ ἅμα οὐκ εἴθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιοῦν κακοῦ οὐδενός.*

ἀξιόω 值多少，认为该受(惩，奖) *I estimate, think worthy*
ἔχω 有 *I have*
— *ἔχω, ἕξω, ἔσχον, ἔσχηκα, -έσχημαι, --*
ἐθίζω [*ἔθος* 风俗，习惯] 使习惯于，[被动]习惯于 *I accustom, (pass.) I am accustomed*
— *ἐθίζω, ἐθίσω, εἴθισα, εἴθικα, εἴθισμαι, εἰθίσθην*
φημί 说 *I say*

请对下列词汇进行词形分析

ἔχει
εἴθισμαι
πείθειν
ἀξιοῦν

4. *εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησάμην ἂν χρημάτων ὅσα ἔμελλον ἐκτίσειν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην· νῦν δὲ οὐ γὰρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναίμην ἐκτῖσαι, τοσούτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι.*

εἰμί 是，存在 *I am*
τιμάω 尊重，珍爱，估价；报酬，报答；(陪审员们)提出罪人应受的惩罚 *I esteem, cherish, estimate; I reward, estimate the amount of punishment*
— *τιμάω, τιμήσω, ἐτίμησα, τετίμηκα, τετίμημαι, ἐτιμήθην*
μέλλω 就要(做)，打算 *I intend, am about (to)*
— *μέλλω, μελλήσω, ἐμέλλησα, --, --, --*
ἐκ-τίνω 偿付，清偿；[中动] 使付还，报复 *I pay off, make amendments*
— *ἐκτίνω, ἐκτίσω, ἐξέτισα, --, --, --*
βλάπτω (*βλαβ-*) 妨碍，使伤残；伤害，损害 *I hurt, injure*
— *βλάπτω, βλάψω, ἔβλαψα/ἐβλάβην, βέβλαφα, βέβλαμμαι, ἐβλάφθην*
βούλομαι (*βουλ-,βουλε-*) 意欲，愿意 *I will, wish*
— *βούλομαι, βουλήσομαι, --, βεβούλημαι, ἐβουλήθην*

请对下列词汇进行词形分析

βούλεσθε
δυναίμην
ἐβλάβην
ἔμελλον
ἐτιμησάμην

ἐκτίσειν

ἐκτῖσαι

τιμῆσαι

填空

*μέλλω*的“未完、主动”

	单 数	复 数
1	*ἔμελλον*	
2		
3		

5. *ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐκτῖσαι ὑμῖν μνᾶν ἀργυρίου· τοσούτου οὖν τιμῶμαι.*

δύναμαι 能够(+不定式)；能够(做)(+宾) *I am able to*

— *δύναμαι, δυνήσομαι, ἐδυνησάμην, δεδύνημαι, --, --*

ἐκ-τίνω 偿付，清偿；[中动] 使付还，报复 *I pay off, make amends*

— *ἐκτίνω, ἐκτίσω, ἐξέτισα, --, --, --*

τιμάω 尊重，珍爱，估价；报酬，报答；(陪审员们)提出罪人应受的惩罚 *I esteem, cherish, estimate; I reward, estimate the amount of punishment*

— *τιμάω, τιμήσω, ἐτίμησα, τετίμηκα, τετίμημαι, ἐτιμήθην*

请对下列词汇进行词形分析

δυναίμην

ἐκτῖσαι

τιμῶμαι

填空

*δύναμαι*的“不过、主动、祈愿”

单 数	复 数
δυναίμην	

6. *Πλάτων δὲ ὅδε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδωρος κελεύουσί με τριάκοντα μνῶν τιμήσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι· τιμῶμαι οὖν τοσούτου, ἐγγυηταὶ δὲ ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου οὗτοι ἀξιόχρεῳ.*

ἐγγυάω 担保 *I guarantee, promise*

κελεύω 命令，恳求 *I order*

τιμάω 尊重，珍爱，估价；报酬，报答；(陪审员们)提出罪人应受的惩罚 *I esteem, cherish, estimate; I reward, estimate the amount of*

punishment

— τιμάω, τιμήσω, ἐτίμησα, τετίμηκα, τετίμημαι, ἐτιμήθην

εἰμί　　是，存在 *I am*

请对下列词汇进行词形分析

ἔσονται

κελεύουσι

τιμῶμαι

τιμήσασθαι

ἐγγυᾶσθαι

【课　文】

“ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ”

(柏拉图《申辩篇》37E-38C)

Ἴσως οὖν ἄν τις εἴποι· “σιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων, ὦ Σώκρατες, οὐχ οἷός τ’ ἔσει ἡμῖν ἐξελθὼν ζῆν;” τουτὶ δή ἐστι πάντων χαλεπώτατον πεῖσαί τινας ὑμῶν. ἐάν τε γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ’ ἐστὶν καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι ὡς εἰρωνευομένῳ· ἐάν τ’ αὖ λέγω, ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὂν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἑκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου καὶ ἐμαυτὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ, ταῦτα δ’ ἔτι ἧττον πείσεσθέ μοι λέγοντι. τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως, ὡς ἐγώ φημι, ὦ ἄνδρες, πείθειν δὲ οὐ ῥᾴδιον. καὶ ἐγὼ ἅμα οὐκ εἴθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιοῦν κακοῦ οὐδενός. εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησάμην ἂν χρημάτων ὅσα ἔμελλον ἐκτίσειν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην· νῦν δὲ οὐ γὰρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναίμην ἐκτῖσαι, τοσούτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι. ἴσως δ’ ἂν δυναίμην ἐκτῖσαι ὑμῖν μνᾶν ἀργυρίου· τοσούτου οὖν τιμῶμαι. Πλάτων δὲ ὅδε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδωρος κελεύουσί με τριάκοντα μνῶν τιμήσασθαι, αὐτοὶ δ’ ἐγγυᾶσθαι· τιμῶμαι οὖν τοσούτου, ἐγγυηταὶ δὲ ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου οὗτοι ἀξιόχρεῳ.

【词　汇】

名词

ἀργύριον, τό　　一块银币，银钱 *silver, silver coin; money*

ἀρετή, ἡ　　德性 *virtue*

βίος, ὁ　　生命，一生；生活方式 *life, manner of living* (BIOLOGY 生物学)

— 比较	*βιός, ὁ* 弓 *bow*
ἐγγυητής, -οῦ, ὁ	担保人 *someone who gives security*
ἡμέρα, ἡ	白昼，一天 *day, daylight* (EPHEMERAL 短命的，暂时的)
ἡσυχία, ἡ	安静，宁静；休息 *stillness, silence; rest*
— *ἡσυχίαν ἄγειν*	保持安静 *I keep quiet*
μνᾶ, -ᾶς, ἡ	米那 *mina* (1 *μνᾶ* = 100 *δραχμαί*)
χρῆμα, -ατος, τό	[*χράομαι*] 使用之物，财物，钱；事物，东西 *money; thing*

代词

ἕκαστος, -η, -ον	每，每一个，各个 *every, every one, each*
ὅδε, ἥδε, τόδε	这个 *this*
ὅς, ἥ, ὅ	(1) 相当于英语的关系代词 *who, what, which*; (2) 这个 *this* (= *οὗτος, ὅδε*); (3) 有时相当于 *αὐτός*(只用于主格)，例如：*ἦ δ' ὅς* 他说 *said he*，*ἦ δ' ἥ* 她说 *said she*
ὅσος, ὅση, ὅσον	像……一样的，和……一样多 *as great as, as much as*
οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν	[*οὐδέ, εἷς*] 没有一个 *no one, nobody*
— *οὐδέν*	[中作副] 绝不，绝没有 *not at all*
τοσοῦτος, τοσαύτης, τοσοῦτο	这样大的；同样大的，同样多的 *so great, so much*

形容词

ἀδύνατος, -ον	[*ἀ, δύναμις*] 无力(做某事)的 *unable (to do sth.)*
ἀν-εξέταστος, -ον	[*α, ἐξετάζω* 审查，拷问] 未寻找的，未查问的 *not inquired into, unexamined*
ἄξιος, -α, -ον	值(多少)的，有价值的；合适的 *worth as much as, worthy of, deserving* (AXIOLOGY 价值论)
ἀξιό-χρεως, -ον	值得重视的，能够(做)的 *considerable, worthy*
βιωτός, -ή, -όν	[*βιόω*] 值得生活的 *worth living for*
ἥττων, ἧττον	(也写作 *ἥσσων*)较小的，较差的 *less, weaker, worse*
— 注：*ἥττων* 是 *κακός* 或 *μικρός* 的比较级	
κακός, -ή, -όν	坏的 *bad*
μεγίστος, -η, -ον	[*μέγας* 的最高级] 最大的 *greatest*
ῥᾴδιος, -α, -ον	容易的 *easy*
— 比较级 *ῥᾴων*	最高级 *ῥᾷστος*
χαλεπός, -ή, -όν	困难的 *difficult, hard*

副词

ἅμα	[副] 立刻，同时 *at once, at the same time*
	[介] [+与] 在……的同时，和……一起 *at the same time with, together with*
ἔτι	仍然，还；此外，更 *yet, still; besides, moreover*
ἴσως	[*ἴσος* 的副词] 同等地；很可能，或许 *equally; probably, perhaps*

νῦν　现在；于是，因此 *now; then, therefore*

οὕτως　（辅音前一般用 *οὕτω*）[*οὗτος* 的副词] 这样，如此 *so, thus*

专有名词

Πλάτων, ὁ　（人名）柏拉图 *Plato*

Κρίτων, ὁ　（人名）克力同 *Crito*

【注　释】

1. *Ἴσως οὖν ἄν τις εἴποι· "σιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων, ὦ Σώκρατες, οὐχ οἷός τ' ἔσει ἡμῖν ἐξελθὼν ζῆν;" τουτὶ δή ἐστι πάντων χαλεπώτατον πεῖσαί τινας ὑμῶν.*

1.1 *Ἴσως οὖν ἄν τις εἴποι* — “也许有人会说 *perhaps someone might say*”。

ἄν... εἴποι：小品词 *ἄν* 常用于祈愿语气和虚拟语气。

σιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων — “保持安静 *being silent and keeping silent*”。

这里用了两个意义相似的分词和分词短语，这在修辞上称为“赘述”(pleonasm *or* redundancy)手法(*S3042i*)。

οὐχ οἷός τ' ἔσει ἡμῖν ἐξελθὼν ζῆν; —

“你若出去，不是就能活下来吗？*Will you not be able to live if going out?* ”

这里的 *ἐξελθών* 表示条件，意为“如果出去”；*ἡμῖν* 是“泛称与格(ethical dative)”，暗含的意思是苏格拉底离开雅典是对“我们”有利的；“*οἷος* + *τε* + 不定式”表示“能够(做) *to be able to (do)*”。

1.2 词形辨析—

εἴποι：*εἴρω* 的“不过、主动、祈愿、3 单”。

ἔσει：*εἰμί* 的“将、中动、直陈、2 单”，也可写作 *ἔσῃ*。

ἐξελθών：*ἐξέρχομαι* 的“过去时主动分词、阳性单数主格”。

ζῆν：*ζάω* 的现在时主动不定式。

τουτί：*τοῦτο* 的强调形式。

χαλεπώτατον：*χαλεπός* 的最高级，中性。

πεῖσαί：*πείθω* 的过去时主动不定式。

2. *ἐάν τε γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ' ἐστὶν καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι ὡς εἰρωνευομένῳ· ἐάν τ' αὖ λέγω, ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὂν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἑκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου καὶ ἐμαυτὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ, ταῦτα δ' ἔτι ἧττον πείσεσθέ μοι λέγοντι.*

2.1 这个复合句的基本结构为：

第 1 层次：并列句 *ἐάν τε* + *λέγω* + *ὅτι...* / *ἐάν τ' αὖ* + *λέγω* + *ὅτι...*

第 2 层次：条件句 1

前件：*ἐάν τε* + *λέγω* + <u>*ὅτι...*</u>

后件：*οὐ πείσεσθέ* + <u>*μοι*</u> + <u>*ὡς εἰρωνευομένῳ*</u>

条件句 2

前件：*ἐάν τ' αὖ* + *λέγω* + *ὅτι...*

后件：*ταῦτα δ'* + *ἔτι ἧττον πείσεσθέ* + *μοι λέγοντι*

第 3 层次：每一个 *ἐάν τε* 后都跟一个 *ὅτι* 从句，条件句 2 里的 *ὅτι* 从句里又有一个并列句，其主动词为：*τυγχάνει... ὄν,* 和 *δὲ* 后面省略的连系动词 *ἐστί ἐάν τε γὰρ λέγω*：请注意，这里的 *λέγω* 并非直陈语气，而是虚拟语气（动词的词典形式即“现、主动、直陈、1 单”与“现、主动、虚拟、1 单”在形式上完全相同）。

2.2 词形辨析—

ἀπειθεῖν：*ἀπειθέω* 的现在时主动不定式；

διὰ τοῦτο：“因此 *because of this*，*therefore*”。

πείσεσθε：*πείθω* 的“将、中动、直陈、2 复”，*πείθω* 后跟与格时，意为“相信（某人），听从（某人）*to believe in* (*sb.*)，*to listen to* (*sb.*)”。

εἰρωνευομένῳ：*εἰρωνεύομαι* 的“现在时主动分词、阳性单数与格”，其主语为“我”（故与 *μοι* 在数、格方面一致）。

τυγχάνει...ὄν：含义相当于 *ἐστί,* 但含有“可能的”意味。

μέγιστον ἀγαθόν：中性表示事物，意为“一件大好事 *a great good thing*”。

ταῦτα δέ：回应前件里的 *ἐάν τε λέγω*。

3. *τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως, ὡς ἐγώ φημι, ὦ ἄνδρες, πείθειν δὲ οὐ ῥᾴδιον. καὶ ἐγὼ ἅμα οὐκ εἴθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιοῦν κακοῦ οὐδενός.*

τὰ δέ 等于上句里的 *ταῦτα δέ,* 定冠词用作指示代词（*S1112*）。

由于“*ἔχω* + 副词”相当于“*εἰμί* + 形容词”，故 *τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως* 意为“事实就是如此”。

ἀξιοῦν：*ἀξιόω* 的现在时主动不定式（*ἀξιο-* + *-ειν* = *ἀξιοῦν*）。

4. *εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησάμην ἂν χρημάτων ὅσα ἔμελλον ἐκτίσειν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην· νῦν δὲ οὐ γάρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναίμην ἐκτῖσαι, τοσούτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι.*

第一个条件句前件里的 *ἦν* 虽是“未完”，也可表达“不过”的含义，后件里的 *ετιμησάμην* 是“不过”，且带 *ἄν*，该条件句属于“未实现的”条件句，这里表达的是不可能的情况，意为“实际上我没钱，否则……”；

ἐκτῖσαι：*ἐκ-τίνω* 的过去时主动不定式。

5. *ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐκτῖσαι ὑμῖν μνᾶν ἀργυρίου· τοσούτου οὖν τιμῶμαι.*

δυναίμην：*δύναμαι* 的“不过、主动、祈愿、1 单”。

τιμῶμαι：*τιμάω* 的“现、主动、直陈、1 单”。

ἀργυρίου, τοσούτου：表示“价格、价值和罚款”的属格。

6. *Πλάτων δὲ ὅδε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδωρος κελεύουσί με τριάκοντα μνῶν τιμήσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι· τιμῶμαι οὖν τοσούτου, ἐγγυηταὶ δὲ ὑμῖν ἔσονται τοῦ

ἀργυρίου οὗτοι ἀξιόχρεῳ.

ὅδε：该指示代词的本义是“这个 *this*”，此处用作副词，意为“这儿，在这儿 *here*”；

κελεύουσι：*κελεύω* 的“现、主动、直陈、3 复”。

τιμήσασθαι：*τιμάω* 的过去时中动不定式，意为“我对(自己)提出应受的惩罚”。

ἐγγυᾶσθαι：*ἐγγυάω* 的现在时中动不定式。

κελεύουσι 后跟间接引语，用不定式短语表示，因后一个不定式短语的主语 *αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι* 与主动词 *κελεύουσι* 相同，故写作主格形式。

【语　法】

I. 副词

1. 简介

根据在句子中的语法功能，副词可分为两类：

(1) 普通副词(ordinary adverbs)，表示方式、程度、时间、地点，等等。普通副词修饰动词、形容词、其他副词及名词(罕见)；

(2) 句子副词(sentence adverbs)，也即小品词(particles)，其作用或影响整个句子，或强调某些词语。主要有如下几种：表示疑问、表示肯定、表示不确定、表示否定、表示限制等等(*S1094*)。

2. 副词的构词法

副词源自名词、形容词和代词的变格形式，副词的构词法主要有以下几种：

2.1 以-*ως* 结尾，构成表示方式(manner)的副词—

取形容词的中性复数属格，变词尾-*ν* 为-*ς*，例如：

形容词		形容词的中性复数属格	副词	
ἡδύς	甜的	*ἡδέων*	*ἡδέως*	甜蜜地
ἀληθής	真的	*ἀληθῶν*	*ἀληθῶς*	真正地
καλός	美的	*καλῶν*	*καλῶς*	美好地
πιστός	忠诚的	*πιστῶν*	*πιστῶς*	忠诚地

这类源自形容词的副词有比较级和最高级形式。

副词的比较级：取对应的形容词比较级的中性单数宾格，例如：

πιστός,-ή,-όν 的比较级的中性单数宾格为 *πιστότερον*，即为副词 *πιστῶς* 的比较级。

副词的最高级：取对应原形容词最高级的中性复数宾格，例如：

πιστός,-ή,-όν 的最高级的中性复数宾格为 *πιστότατα*，即为副词 *πιστῶς* 的最高级。

		比较级	最高级
σοφῶς	智慧地	*σοφώτερον*	*σοφώτατα*
ταχέως	很快地	*θᾶττον*	*τάχιστα*
μάλα	很，非常	*μᾶλλον*	*μάλιστα*
εὖ	好	*ἄμεινον*	*ἄριστα*

2.2 各种后缀，构成表示地点(place)的副词—

以-ι, -θι, -σι 结尾，相当于英语的 *at, in*，表示“在何处 *where*”，例如：

οἴκοι	在家 *at home*
Ἀθήνησι	在雅典 *at Athens*

以-θεν 结尾，相当于英语的 *from*，表示“从何处 *whence*”，例如：

οἴκοθεν	从家里来 *from home*
Ἀθήνηθεν	从雅典来 *from Athens*

以-δε(-ζε)，-σε 结尾，相当于英语的 *to, towards*，表示“到何处 *whither*”，例如：

οἴκαδε	回家 *to home, homewards*
Ἀθήναζε	去雅典 *to Athens*

3. 副词之间的关联

	疑问副词	不定副词	指示副词	关系副词	不定关系副词
地点	*ποῦ* where?	*πού* somewhere *ἐκεῖ* here, there	(*ἔνθα*) *ἐνθάδε* *ἐνταῦθα* where	*οὗ* (*ἔνθα*)	*ὅπου* here (ever)
	πόθεν whence?	*ποθέν* from some place	(*ἔνθεν*) *ἐνθένδε* *ἐντεῦθεν* *ἐκεῖθεν* thence	*ὅθεν* (*ἔνθεν*) whence	*ὁπόθεν* whence (soever)
	ποῖ whither?	*ποί* to some place	(*ἔνθα*) *ἐνθάδε* *ἐνταῦθα* *ἐκεῖσε* thither	*οἷ* (*ἔνθα*) whither	*ὅποι* whither (soever)
时间	*πότε* when?	*ποτέ* some time, ever	*τότε* then	*ὅτε* when	*ὁπότε* when (ever)
	πηνίκα at what time?		(*τηνίκα*) *τηνικάδε* *τηνικαῦτα* at that time	*ἡνίκα* at which time	*ὁπηνίκα* at which time

方式	*πῇ* *which way?* *how?*	*πῄ* *some way,* *somehow*	(*τῇ*) *τῇδε* *ταύτῃ* *this way*, *thus*	*ᾗ* *in which way,* *as*	*ὅπῃ* *in which way,* *as*
	πῶς *how?*	*πώς* *somehow*	(*τώς*), (*ὥς*) *ὧδε, οὕτω*(*ς*) *thusso,* *in this way* *ἐκείνως* *in that way*	*ὡς* *as*, *how*	*ὅπως* *how*

II. 时间、地点和空间的表示法

1. 时间

1.1 宾格表示“(时间)多久”(time how long)

αἱ δὲ σπονδαὶ ἐνιαυτὸν ἔσονται.

休战将是一年。*And the truce will be for a year.*

ἔτη γεγονὼς ἑβδομήκοντα

七十岁 *seventy years old* (字面意思：*born for seventy years*)

1.2 属格表示“在……期间”(time within which)

νυκτός　在夜里 *in the course of the night*

χειμῶνος　在冬天 *in the course of the winter*

1.3 与格表示“当……时”(time when)

τῇ ὑστεραίᾳ　在第二天 *on the next day*

τραγῳδοῖς καινοῖς　当新悲剧上演之时 *at the presentation of the new tragedies*

ἐν 往往置于与格之前，在散文中尤为多见：

ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ　在这么短的时间内 *in so brief a time*

1.4 其他表达时间的惯用语

ἅμ' ἡμέρᾳ　黎明，破晓 *at daybreak*

ἅμα (*τῇ*) *ἕῳ*　黎明，清晨 *at dawn*

ἐν μεσημβρίᾳ　中午 *at midday*

δείλης　下午 *in the afternoon*

πρὸς ἑσπέραν　近黄昏 *towards evening*

ἑσπέρας　傍晚，晚上 *in the evening*

ὑπὸ νύκτα　入夜 *at nightfall*

πρῴ　早晨 *early* (*in the day*)

ὀψέ　天晚，黄昏 *late*(与 *πρῴ* 相对)

τῇ προτεραίᾳ　前一天 *on the day before*

τῇ ὑστεραίᾳ	第二天 *on the next day*
χθές	昨天 *yesterday*
τήμερον	今天 *today*
αὔριον	明天 *tomorrow*
θέρους	在夏天 *in summer*
χειμῶνος	在冬天 *in winter*
ἦρος	在春天 *in spring*
τοῦ λοιποῦ	将来 *in the future*
ἐκ τοῦ	从那时起 *from that time*
ἐν τῷ παρόντι	现在 *at present*
ἐν τούτῳ	同时 *in the meantime*
ἐκ τούτου	此后 *after this*
μετὰ ταῦτα	此后 *after this*
ἐπὶ Κρόνου	在克洛诺斯时期 *in the time of Cronus*
δι' ὀλίγου	不久以后 *after a short interval*
εἰς καιρόν	在恰当的时候 *at the right time*

2. 地点

介词用来表示地点的各种情况。

2.1 表示"向(某处)移动"时，介词后跟宾格

πρὸς τὸ ἄστυ	去城里 *towards/to the town*
εἰς τὸ ἄστυ	进城 *into the town*

2.2 表示"离开(某处)"时，介词后跟属格

ἀπὸ τοῦ ἄστεως	离开那座城 *away from the town*
ἐκ τοῦ ἄστεως	从城里出来 *out of the town*

2.3 表示"在(某处)"时，介词后跟与格

ἐν τῷ ἄστει	在城里 *in the city*

地名前可带 *ἐν* 或不带 *ἐν*，例如：

τῶν τε Μαραθῶνι μαχεσαμένων καὶ τῶν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων (Plato. *Menexenus* 241B)

那些在马拉松战斗过的人和那些参加过萨拉米海战的人 *both those who fought at Marathon and were in the sea battle at Salamis*

注意： *ἐν, εἰς* 后跟属格，可表示属于某人的处所。

ἐν Ἀρίφρονος (Plato. *Protagoras* 320A) 在阿里弗伦家里 *at Ariphron's (house)*

3. 空间

3.1 宾格表示空间的范围

ἀπέχει τὸ ἄστυ τρία στάδια.

The town is three stades away.

ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας εἴκοσι καὶ δύο. (Xenophon. *Anabasis* 1.2.5)

He advances the length of three days' marches, twenty-two parasangs, through Lydia.

3.2 表示长、宽、高等方面时，用“测量单位的属格 + 冠词 + 方面宾格”：

τὸ μῆκος	*τὸ εὖρος*	*τὸ ὕψος*
长 *in length*	宽 *in breadth*	高 *in height*

τεῖχος ὀκτὼ σταδίων τὸ μῆκος

a wall eight stades long (*in length*)

III. 如何查找动词的词典形式

关键在于如何将“现在时词干”隔离出来。

第 1 步，观察词首部分，将增音(augment)或叠写(reduplication)去掉。

辅音前的增音和叠写很容易辨认，这里就不举例了。

元音前的增音或叠写，其实只是词首元音的延长，变化如下：

词首元音		增音/叠写
α, ε, η	→	η
αι, ει	→	ῃ
αυ, ευ	→	ηυ
ο	→	ω
οι	→	ῳ
ι, υ	→	ῑ, ῡ
ε, ει	→	ει

请注意，有时候增音可能会隐藏在诸如 *κατά, ἐκ, πρό, εἰς, ἐν* 之类的前缀里，以 *βάλλω* 的“不过 2” *ἔβαλον* 为例：

προὔβαλον = *προ-έ-βαλον*

ἐξέβαλον = *ἐκ-έ-βαλον*

ἐνέβαλον 源自 *ἐμβάλλω* [= *ἐν* + *βάλλω*, 因为 ν + β = μβ]

所以，务必要熟记常用介词及其语音变化形式—

ἀνά	*ἀν'* (尾元音省略)
ἀντί	*ἀντ'* (尾元音省略)，*ἀνθ'* (尾元音省略，且在送气音前)
ἀπό	*ἀπ'* (尾元音省略)，*ἀφ'* (尾元音省略，且在送气音前)
διά	*δι'* (尾元音省略)
ἐκ	*ἐξ* (在元音前)
ἐν	*ἐμ-* (在 μ, π, β, φ, ψ 之前)，*ἐγ-* (在 κ, γ, χ, ξ 之前)
	ἐλ- (在 λ 之前)
ἐπί	*ἐπ'* (尾元音省略)，*ἐφ'* (尾元音省略，且在送气音前)

κατά	*κατ'* (尾元音省略)，*καθ'* (尾元音省略，且在送气音前)
μετά	*μετ'* (尾元音省略)，*μεθ'* (尾元音省略，且在送气音前)
παρά	*παρ'* (尾元音省略)
πρό	*προε-*, *πρου-*
σύν	*συμ-* (在 *β, μ, π, φ, ψ* 之前)，*συγ-* (在 *γ, κ, ξ, χ* 之前) *συλ-*(在 *λ* 之前)，*συσ-*(在 *σ* 之前)
ὑπό	*ὑπ'* (尾元音省略)，*ὑφ'* (尾元音省略，且在送气音前)

第 2 步，确定了增音/叠写和前缀后，再检查词干和词尾，去掉人称词尾。

如果词干结尾是“*σ, ξ, ψ + α*”，该形式可能是不定过去时，去掉 *σα*(例如 *ἔ-λυ-σα* → *λύω*)，或将 *σ* 转换为 *ζ*(例如 *ἐ-νόμισ-α* → *νομίζω*)；将词尾的 *ξ* 转换为 *κ* 或 *ττ* (例如 *ἔ-πραξ-α* → *πράττω*)；将词尾的 *ψ* 转换为 *π* (例如 *ἔ-πεμψ-α* → *πέμπω*)。

如果词干以 *θη* 及其变化形式结尾，由于送气音化(aspiration)引起的语音变化，词典形式里的 *ττ*, *κ* 会变为 *χ* (*ἐπράχθην* → *πράττω*)，*π*, *β* 会变为 *φ* (*ἐπέμφθην* → *πέμπω*)。

第 3 步，如果没有增音或叠写，若是词尾有 *σ*(或 *ξ, ψ*)，或词干里有 *ε* 的缩合形式，则该形式有可能是将来时。否则，就要仔细检查词尾是否属于不定式或分词词尾。

IV. 动词变位(10) *μι*

μι 动词变位与 *ω* 动词的差异主要是在现在时系统和“不过 2”系统，有时也表现在“现完 2”系统。

1. 现在时系统

μι 动词的现在时的构造有两种类型。

1.1 在词根后直接加人称词尾构成现在时—

无叠写的现在时：*εἰμί* (*ἐσ-*) *I am*, *εἶμι* (*ἰ-*, *εἰ-*) *I go*, *φημί* (*φα-*,*φη-*) *I say*
ἠμί (*ἠ*) *I say*, *ἧμαι* (*ἡσ-*) *I sit*, *κεῖμαι* (*κει-*) 躺 *I lie*

异态动词：*δύνα-μαι I am able*, *ἐπί-στα-μαι I understand*
ἐπριάμην I bought (“不过 2”)

叠写的现在时：*δίδωμι* (*δο-*, *δω-*) *I give*, *ἵημι* (*ἑ-*,*ἡ-*) *I send*
ἵστημι (*στα-*,*στη-*) *I set*, *κίχρημι* (*χρα-*,*χρη-*) *I lend*
πίμπλημι (*πλα-*,*πλη-*) *I fill*, *πίμπρημι* (*πρα-*,*πρη-*) *I burn*

变位举例：

τίθημι (*θε-*,*θη-*) (放置 *I place*) 的“现、主动、直陈”

	单 数	复 数
1	*τίθημι*	*τίθεμεν*
2	*τίθης*	*τίθετε*
3	*τίθησι*	*τιθέασι*

1.2 大多数 *μι* 动词都在动词词干后加-*νυ*-(元音后写作-*ννυ*-)—

以-α 结尾的动词词干：*κεράννυμι I mix, πετά-ννυμι I spread, σκεδά-ννυμι I scatter*
以 ε (εσ) 结尾的动词词干：*ἕ-ννυμι I clothe, σβέ-ννυμι I extinguish*
以 ω 结尾的动词词干：*ζώ-ννυμι I gird, ῥώ-ννυμι I strengthen*

2.“不过 2”系统

实际上，有些 *μι* 动词的过去时是一种混合系统，例如：*τίθημι, ἵημι, δίδωμι* 的“不过、主动、直陈”的单数形式采用“不过 1”，即在各自词干(*θη-, ἡ-, δω-*)后加–*κα*：

ἐ-θη-κα = ἔθηκα, ἐ-ἡ-κα = ἧκα, ἐ-δω-κα = ἔδωκα

而这三个 *μι* 动词的“不过、主动、直陈”的双数和复数形式、和“不过、中动、直陈”以及其他语气(如虚拟、祈愿、命令)的形式，都采用“不过 2”系统。例如：

“不过、主动、直陈”

	单 数	复 数
1	*ἔθηκα*	*ἔθεμεν*
2	*ἔθηκας*	*ἔθετε*
3	*ἔθηκε*	*ἔθεσαν*

【练 习】

1. 请列出 *τίθημι* 过去时系统的所有词形(请参见附录)

2. 英译希

I came, I saw, I conquered.

I think that I am wise.

I think that you are wise.

It is not easy to distinguish flatterer and friend

The judge imposed a penalty upon the man.

词 汇

δια-κρίνω	区别，辨别 *distinguish*
ζημία, ἡ	处罚 *penalty*
ἐπι-τίθημι	把……强加于 *I impose upon*
κόλαξ, -ακος, ὁ	[兀鹰型] 奉承者 *flatterer*
νικάω [*νίκη*]	战胜 *I conquer*
φίλος, -η, -ον	被爱的，亲爱的 *beloved, dear*
— *φίλος, ὁ*	朋友 *friend*

3. 希译英

Ἡμεῖς δὲ λέγωμεν ὅθεν παρεξέβημεν. τὸ γὰρ ἀγαθὸν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οὐκ ἀλόγως ἐοίκασιν ἐκ τῶν βίων ὑπολαμβάνειν οἱ μὲν πολλοὶ καὶ φορτικώτατοι τὴν ἡδονήν· διὸ καὶ τὸν βίον ἀγαπῶσι τὸν ἀπολαυστικόν — τρεῖς γάρ εἰσι μάλιστα οἱ προὔχοντες, ὅ τε νῦν εἰρημένος καὶ ὁ πολιτικὸς καὶ τρίτος ὁ θεωρητικός.

词 汇

ἀγαπάω	欢迎，爱，喜欢 *I welcome, love*
ἀλόγως	[*ἄλογος* 的副词] 无言辞，非理性 *without speech, irrationally*
ἀπολαυστικός, -ή, -όν	为了享乐的，享乐的(生活) *devoted to enjoyment*
θεωρητικός, -ή, -όν	喜欢沉思的 *fond of contemplating* a thing, *speculative*
παρεμ-βαίνω	[*παρά, ἐκ, βαίνω*] 走到……一边，离题 *I go in beside another, digress*
— *βαίνω, -βήσομαι, ἔβην, βέβηκα, βέβαμαι, ἐβάθην*	走，步行 *I walk, go*
ὑπο-λαμβάνω	从下面举起来，支持；接受(一种观念) *I take from below, I support, take up* a notion
φορτικός, -ή, -όν	庸俗的，平凡的 *vulgar, common*

第 12 课

“离去的时候到了”

【动词练习】

1. *Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἕν τι τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα.*

χρή	[无人称] 需要……，必须(做)……，应该…… *it is necessary, it must*
εἰμί	是，存在 *I am*
δια-νοέομαι	思考，考虑；打算，企图 *I consider, think*
ζάω	活，活着 *I live*
τελευτάω	使完成；实现；死亡；完结 *I complete, come to an end, die*
ἀμελέω	忽视，忽略，不关心 *I am careless, neglect*

A. 请对下列词汇进行词形分析

εἶναι

διανοεῖσθαι
ἔστιν
ζῶντι
τελευτήσαντι
ἀμελεῖται

B. 请默写 εἰμί 的“现、主动、直陈”的单数和复数形式

2. *οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν, ἀλλά μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν μοι.*

ἀπ-αλλάττω (ἀπ-αλλάσσω) 释放，解脱；摆脱，避免 *I set free, release; get rid of*
— ἀλλάττω (-σσω), ἀλλάξω, ἤλλαξα, ἤλλαχα, ἤλλαγμαι, ἠλλάχθην/ἠλλάγην 使改变；离开；交易 *I change; leave; barter*
γίγνομαι · 产生，发生，生成，成为 *I become, come to be*
— γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --
εἰμί 是，存在 *I am*
θνήσκω 死，死亡 *I die*
— θνήσκω, θανοῦμαι, ἔθανον, τέθνηκα, --, --

A. 请对下列词汇进行词形分析
γέγονεν
ἦν
τεθνάναι
ἀπηλλάχθαι

B. 请默写 εἰμί 的“未完、主动”的单数、复数形式

3. *διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψεν τὸ σημεῖον, καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγόροις οὐ πάνυ χαλεπαίνω.*

ἀπο-τρέπω 制止，阻止 *I turn away, dissuade from*
— τρέπω, τρέψω, ἔτρεψα, τέτροφα, τέτραμμαι, ἐτρέφθην 使转向 *I turn*
κατα-ψηφίζομαι 投票判决，投票判罪 *I vote against* or *in condemnation of*
— ψηφίζω 用石子计数，投票 *I count with pebbles, vote*
χαλεπαίνω [χαλεπός 困难的] 暴烈；恼怒 *I am violent; am angry with* (+ *dat.*)

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἀπέτρεψεν

καταψηφισαμένοις

B. 请写出 ἀποτρέπω 的主要形式

4. *καίτοι οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγόρουν, ἀλλ' οἰόμενοι βλάπτειν· τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι.*

κατα-ψηφίζομαι　投票判决，投票判罪 *I vote against* or *in condemnation of*

— ψηφίζω　用石子计数，投票 *I count with pebbles, vote*

κατ-ηγορέω　控告，指责 *I accuse*

οἴομαι (常写作 οἶμαι)　认为，相信；期望；恐怕 *I think, suppose, fear, intend*

— οἴομαι, (ᾤμην), οἰήσομαι, ᾠήθην, --, --, --

βλάπτω　妨碍，使伤残；伤害，损害 *I hurt, injure*

— βλάπτω, βλάψω, ἔβλαψα/ἐβλάβην, βέβλαφα, βέβλαμμαι, ἐβλάφθην

μέμφομαι　指责，谴责

— μέμφομαι, μέμψομαι, ἐμεμψάμην, --, --, ἐμέμφθην

A. 请对下列词汇进行词形分析

κατεψηφίζοντο

κατηγόρουν

οἰόμενοι

βλάπτειν

μέμφεσθαι

B. 请写出 ψηφίζω “未完、中动”的单、复数形式

5. *τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς υἱεῖς μου, ἐπειδὰν ἡβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὦ ἄνδρες, ταὐτὰ ταῦτα λυποῦντες, ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς, καὶ ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι μηδὲν ὄντες, ὀνειδίζετε αὐτοῖς, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ οἴονταί τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι.*

δέομαι　[δέω 需要，缺少] 需要，缺乏，乞求 *I am in need of, ask for*

ἡβάω　[ἥβη 青春] 成为青年 *I am in the prime of youth, I am young*

— ἡβάω, ἡβήσω, ἥβησα, ἥβηκα, --, --

τιμωρέω　帮助，帮助解除(病痛)；报复 *I help, succor; I avenge*

λυπέω	[λύπη, ἡ 痛苦] 使人痛苦，困扰，骚扰
δοκέω	设想，看来是 *I seem*
ἐπι-μελέομαι	关心，注意
εἰμί	是，存在 *I am*
ὀνειδίζω	责骂，训斥
δεῖ	[δέω (拴，捆) 的无人称形式] 必须，应当 (+宾，+不定式) *one must, it is necessary (to)*
οἴομαι (常写作 οἶμαι)	认为，相信；期望；恐怕 *I think, suppose, fear, intend*

— οἴομαι, (ᾤμην), οἰήσομαι, ᾠήθην, --, --, --

请对下列词汇进行词形分析

δέομαι

ἡβήσωσι

τιμωρήσασθε

λυποῦντες

ἐλύπουν

δοκῶσιν

ἐπιμελεῖσθαι

εἶναι

ὄντες

ὀνειδίζετε

ἐπιμελοῦνται

δεῖ

οἴονται

6. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, δίκαια πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς.

ποιέω	做 *I do, make*
πάσχω	遭受，经历 *I suffer*

— πάσχω, πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα, --, --

εἰμί	是，存在 *I am*

请对下列词汇进行词形分析

ποιῆτε

πεπονθώς

ἔσομαι

7. ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

ἄπ-ειμι　　[*ἀπό*, *εἶμι*] 走开，离去 *I go away, leave*

ἀπο-θνῄσκω　　死，死去 *I die*

— *θνῄσκω*, *θανοῦμαι*, *ἔθανον*, *τέθνηκα*, --, -- 死，*I die*

βιόω　　活，活着 *I live*

— *βιόω*, *βιώσομαι/βιώσω*, *ἐβίωσα/ἐβίων*, --, --, --

ἔρχομαι　　来，去 *I come, go*

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἀπιέναι

ἀποθανουμένῳ

βιωσομένοις

ἔρχονται

B. 请写出下列词汇的主要形式

ἔρχομαι

πάσχω

【课　文】

"ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι"

(柏拉图《申辩篇》41C-42A)

Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἕν τι τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα. οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν, ἀλλά μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν μοι. διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψεν τὸ σημεῖον, καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγόροις οὐ πάνυ χαλεπαίνω. καίτοι οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγόρουν, ἀλλ' οἰόμενοι βλάπτειν· τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι. τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς υἱεῖς μου, ἐπειδὰν ἡβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὦ ἄνδρες, ταὐτὰ ταῦτα λυποῦντες, ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς, καὶ ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι μηδὲν ὄντες, ὀνειδίζετε αὐτοῖς, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ οἴονταί τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, δίκαια πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς.

ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

【词 汇】

名词

ἀρετή, ἡ 德性 *virtue*

διάνοια, ἡ 思想，概念；意图；意义 *thought, mind, intention*

δικαστής, ὁ 审判者，陪审员 *judge, juryman*

εὔ-ελπις, -ιδος, ὁ/ἡ 大有希望，大有希望的(事情) *good hope, hopeful*

θάνατος, ὁ 死，死亡 *death*

κατήγορος, ὁ 控告者 *accuser*

πρᾶγμα, -ατος, τό [*πράττω* 做] 行动，事务；重大的事情；[复]情况；国家的大事；个人的事情；麻烦事 *a doing, deed; matter, business, public or private affair; difficulty* (PRAGMATICISM 实用主义)

σημεῖον, τό 标记，信号；预兆，征兆 *sign, mark; omen*

υἱός, ὁ 儿子 *son*

χρῆμα, -ατος, τό [*χράομαι*] 使用之物，财物，钱；事物，东西 *money; thing*

ὥρα, ἡ 季节；一天中的时间；时候，时刻 *season; a part of the day; the time or season for(sth.); it is time to (do sth.)* (HOUR 小时)

代词

μηδ-είς, μηδ-εμία, μηδ-έν [*μη-δέ, εἷς κτλ.*] 没有一个，无人 *no one, nobody*

— *μηδέν* [中作副]绝不，并没有 *not at all, by no means*

ὁπότερος, -α, -ον 两者中的哪一个，我们(你们)中的哪一个 *which of* (*us* or *you*) *two*

ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ [*ὅς, ἥ, ὅ* 的强调形式] 就是那个人他……，就是那个东西它…… *the very man who... the very thing which...*

τοσόσ-δε, τοσήδε, τοσόνδε 这样强的，能够做……的 *so strong, so able* (*to do sth.*)

— *τοσόνδε* [中作副] 很，非常 *so much*

— *τὸ τοσόνδε* 数量 *quantity*

形容词

ἄδηλος, -ον 看不见的，隐密的，不可测知的 *not seen* or *known, unknown, obscure*

ἀμείνων, -ον [*ἀγαθός* 的比较级] [幸福型] 更好的，能干的，强大的 *better, abler, stronger*

ἄξιος, -α, -ον 值(多少)的，有价值的；合适的 *worth as much as, worthy of, deserving* (AXIOLOGY 价值论)

αὐτόματος, -η, -ον 自愿的，自动的；自发的，偶然 *self-acting, spontaneous, accidental* (AUTOMATIC 自动的)

βελτίων, -ον [*ἀγαθός* 的比较级] 更好的 *better*

δῆλος, -η, -ον 明显的，确切无疑的 *visible, evident, clear*

— *δῆλον* [中作副] 显然 *obviously*

δίκαιος, -α, -ον [*δίκη*] 公正的，合法的 *just*

ὁπότερος, -α, -ον 两者中的哪一个，我们(你们)中的哪一个 *which of* (*us* or *you*) *two*

ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ [*ὅς, ἥ, ὅ* 的强调形式] 就是那个人他……，就是那个东西它……
who or *which indeed*

πρότερος, -η, -ον 较前的，较早的 *before, former*

τοσόσ-δε, τοσήδε, τοσόνδε [= *τόσος,-η,-ον*] 这样大(宽、长、强等)的；*so great* (*wide, long, strong etc.*) [中作副] *τοσόνδε* 很，非常 *very, very much*

副词

ἤδη 已经，立即，从此 *already, now, forthwith*

νῦν 现在；于是，因此 *now; then, therefore*

οὐδαμοῦ [*οὐδαμός* 的副词] 没有哪一处；不(= *οὐ*)；绝不 *nowhere; never*

连词

ἐάν [*εἰ, ἄν*] 如果(后面通常用虚拟语气) *if* (followed by subjunctive)

ἐπειδάν 一旦，一经 *when, as soon as*

ὅτι (1) 无实义，相当于英语中引导从句的 *that*；(2) 因为 *because*

介词

ἀπό [只+属] 从(某处)，离(某地) *from, away from*

ἐπί [+属] 在上面，在……时间内 *on, in the time of*
[+与] (表示时间、地点、原因、条件等关系) *on, by*
[+宾] 向……，在……时间内，为了 *to, against, over, for*

πρός [+属] 从(某处) *from...*
[+与] 在……之上，挨，靠 *at, on*
[+宾] 朝，向 *to, toward*

ὑπό [+属] [表示地点]从下面；[表示原因、作用、情况等] 被……，由于 *from under; by, because of*
[+与] [表示地点] 在……之下 *under*
[+宾] [表示地点] 到……下；[表示时间]将近 *towards and under; about the time of*

小品词

πλήν (1) [副词] (常与其他小品词一起) 除非 *unless*, 例如: *πλὴν ἤ* 除了 *except*; (2) [介词] 除……之外 *except*; (3) [连词] 但是(相当于 *ἀλλά, δέ*)

习语与词组

ἀλλὰ γάρ 但是的确；但是 *but indeed, but*

διὰ τοῦτο 因此 *because of this*

【注　释】

1. Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἕν τι τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα.

1.1 句子结构①

这是一个并列复合句，其基本结构是：

句 1　χρή　+　ὑμᾶς　εἶναι

句 2　καὶ　+ [ὑμᾶς] διανοεῖσθαι　/　ὅτι　+　οὐκ ἔστιν

　　　　　　　　　　　　　　　　　　+　οὐδὲ ἀμελεῖται

无人称动词 χρή 跟不定式 εἶναι 和 διανοεῖσθαι, ὑμᾶς 为这两个不定式的主语。

句 1 解读—

ὑμᾶς χρή... εὐέλπιδας εἶναι = χρή　+　ὑμᾶς　+ εἶναι + εὐέλπιδας

　　it is necessary　(for) you　to be　hopeful

句 2 解读—

καὶ + [ὑμᾶς] + διανοεῖσθαι + ἕν τι τοῦτο + ἀληθές

句 2 包含一个 that 从句，修饰 ἕν τι τοῦτο，从句里又包含一个并列句—

ὅτι　+　κακὸν οὐδὲν　+　οὐκ ἔστιν　+　ἀνδρὶ ἀγαθῷ

οὐδὲ + τὰ τούτου πράγματα + ἀμελεῖται

1.2 ἕν τι τοῦτο：ἕν τι 意为 "*one thing*"，τοῦτο 加强 ἕν τι 的语气。

1.3 οὐκ... κακὸν οὐδὲν：双重否定，结果还是否定。

1.4 οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι — οὔτε... οὔτε... 既不……也不…… *neither... nor...*

1.5 τὰ τούτου πράγματα —

τούτου 是 οὗτος 的"阳性单数属格"，意为"他的 *his*"。

1.6 词形辨析—

εἶναι：εἰμί 的现在时主动不定式；

διανοεῖσθαι：διανοέομαι 的现在时主动不定式；

ζῶντι：ζάω 的"现在时主动分词、阳性单数与格"，即：ζα- + -οντι = ζῶντι

τελευτήσαντι：τελευτάω 的"过去时主动分词、阳性单数与格"，即：

　　τελευτα- + -σαντι = τελευτήσαντι

ἀμελεῖται ἀμελέω 的"现、被动、直陈、3 单"。

① 请参见"使用说明"里关于句子分析的符号说明。

2. *οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν, ἀλλά μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν μοι.*

2.1 句子结构

这是一个并列复合句，其基本结构是：

<u>τὰ ἐμὰ</u> + οὐδὲ γέγονεν

ἀλλά + <u>τοῦτο</u> + ἐστι / **ὅτι** + ἦν + τεθνάναι

καὶ + ἀπηλλάχθαι

2.2 *οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν,*—

参考译文：“所以，我的遭遇绝非偶然。*So my affairs has not come by chance.*”

τὰ ἐμὰ 后省略了 *πράγματα*，指“我的事情 *my affairs*”。

γέγονεν: *γίγνομαι* 的“现完、主动、直陈、3 单”。

2.3 *βέλτιον ἦν*: “这是更好的 *it was better*”，这里用未完成时表示“刚刚已经承认的事实或真理”（*S1902*）。

πραγμάτων: 表示“分离”的属格，意为“（摆脱）那些麻烦事”，*πράγμα* 在此处具有否定性含义；这里的 *ἀπηλλάχθαι πραγμάτων* 解释 *τεθνάναι* 后的状况。

2.4 词形辨析 —

τεθνάναι: *θνήσκω* 的现完主动不定式，因“现完 2” *τέθνηκα* 的词干为 *τεθνα-*，直接加现完主动不定式词尾-*ναι*。

ἀπηλλάχθαι: *ἀπαλλάττω* 的现完中/被动不定式，因现完、中/被动的词干 *ἀπηλλαγ-*后加-*σθαι*，即：*ἀπήλλαγ-* + -*σθαι* = *ἀπήλλαγ* + *θαι*（在辅音之间的 *σ* 要省略）= *ἀπήλλαχθαι*（*γ* 在送气音 *θ* 前，故气音化）。

3. *διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψεν τὸ σημεῖον, καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγόροις οὐ πάνυ χαλεπαίνω.*

3.1 句子结构

这是一个并列句，其基本结构是：

<u>τὸ σημεῖον</u> + οὐδαμοῦ ἀπέτρεψεν + <u>ἐμέ</u>

καὶ + <u>ἔγωγε</u> + οὐ χαλεπαίνω

3.2 词形辨析—

ἀπέτρεψεν: *ἀπο-τρέπω* 的“不过、主动、直陈、3 单”。

καταψηφισαμένοις: *κατα-ψηφίζομαι* 的“过去时主动分词、阳性复数与格”。

(*κατα-ψηφιζ-* + -*σαμενοις* = *καταψηφισαμένοις*)

4. *καίτοι οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγόρουν, ἀλλ' οἰόμενοι βλάπτειν· τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι.*

4.1 句子结构

这是一个复合句，主语是“他们”，隐含在两个谓语的人称词尾里，宾语是“我（*μου*）”，

分词 οἰόμενοι 相当于一个目的状语从句—

κατεψηφίζοντό + μου

καὶ + κατηγόρουν + [μου] + οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ

οἰόμενοι / βλάπτειν

/ μέμφεσθαι

4.2 词形辨析—

κατεψηφίζοντο: κατα-ψηφίζομαι 的“未完、主动、3 复”。

κατηγόρουν: κατ-ηγορέω 的“未完、主动、3 复”，因 κατ-ηγορέω 的词干为 κατ-ηγορε-，加“现在时主动”人称词尾-ον。

οἰόμενοι: οἴομαι 的“现在时主动分词、阳性复数主格”，其主语与主动词的相同。

βλάπτειν: βλάπτω 的“现在时主动不定式”。

μέμφεσθαι: μέμφομαι 的“现在时主动不定式”。

5. *τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς υἱεῖς μου, ἐπειδὰν ἡβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὦ ἄνδρες, ταὐτὰ ταῦτα λυποῦντες, ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς, καὶ ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι μηδὲν ὄντες, ὀνειδίζετε αὐτοῖς, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ οἴονταί τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι.*

5.1 句子结构

全句的基本结构是：

δέομαι + τοσόνδε + αὐτῶν + τοσόνδε 所指的具体内容

δέομαι 所涉及的“物”用宾格形式(直接宾语)，所涉及的“人”用属格形式(间接宾语)(*S1398*)。

τοσόνδε 所指的内容由下列两个并列的条件句表述：

前件 ἐὰν + δοκῶσιν / ἐπιμελεῖσθαι, 后件 τιμωρήσασθε + τοὺς υἱεῖς

前件 καὶ ἐὰν + δοκῶσί / εἶναι / μηδὲν ὄντες, 后件 ὀνειδίζετε + αὐτοῖς

5.2 τοσόνδε 所指的内容(即两个条件句)详解—

5.2.1 第一个条件句的基本结构：

前件：ἐὰν + δοκῶσιν + ὑμῖν / ἐπιμελεῖσθαι + (ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἢ ἀρετῆς)

后件：τιμωρήσασθε + τοὺς υἱεῖς μου / ἐπειδὰν ἡβήσωσι / ταὐτὰ ταῦτα λυποῦντες / ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν

在前件里，主语为“他们 *they*”，隐含在主动词 δοκῶσιν 里。

不定式 ἐπιμελεῖσθαι 在此处相当于一个从句，主语与主动词相同，故省略。

ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του 里的 ἢ... ἢ... 意为“或者……或者…… *either... or...*”，πρότερον ἢ ἀρετῆς 里的 ἢ 意为“比 *than*”。

在后件里，主语为“你们 *you*”，隐含在 τιμωρήσασθε 里；分词短语 ταὐτὰ ταῦτα λυποῦντες 表示“方式”，ταὐτὰ ταῦτα 是关系代词 ἅπερ 的先行词。

插入语 ἐπειδὰν ἡβήσωσι 在这里相当于一个“时间”状语从句。

5.2.2 第二个条件句的基本结构：

前件：*καὶ ἐὰν* + *δοκῶσί* / *τι εἶναι μηδὲν ὄντες*

后件：*ὀνειδίζετε* + *αὐτοῖς* / *ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν* / *ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ οἴονταί* / *τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι*

前件里，不定式短语 *τι εἶναι μηδὲν ὄντες* 相当于一个从句，其主语与主动词的相同，故省略；其中，分词短语 *μηδὲν ὄντες* 相当于条件从句，因分词的主语也是“他们 *they*”，故采用“复数主格”形式。

后件里，插入语 *ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν* 是表示“方式”的状语从句。

ὅτι 引导一个原因状语从句，可进一步分析为两个并列复合句。

(*ὅτι*) + *οὐκ ἐπιμελοῦνται* / *ὧν δεῖ,*

καὶ + *οἴονταί* / *τι εἶναι* / *ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι*

ἐπι-μελέομαι 后面跟属格，*ὧν δεῖ* 是定语从句，先行词省略(*S2509*)。

οἴονταί 跟不定式短语的从句 *τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι*，该从句本身又是一个复合句，分词短语 *ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι* 相当于一个“时间”状语从句；*οὐδενός* 是 *οὐδέν* 的属格，这里是 *ἄξιοι* 的补语。

5.3 词形辨析—

υἱεῖς：*υἱός* 的复数主格。

ταὐτά = *τὰ αὐτά*，“同样的事物 *the same things*”。

ἄλλου του：*ἄλλος τις* 的“中性单数属格”，意为“别的事物，别的东西 *something else, anything else*”。

ἡβήσωσι：*ἡβάω* 的“不过、主动、虚拟、3 复”。

τιμωρήσασθε：*τιμωρέω* 的“不过、中动、命令、2 复”。

λυποῦντες：*λυπέω* 的“现在时主动分词、阳性复数主格”。

ἐλύπουν：*λυπέω* 的“未完、主动、1 单”。

δοκῶσιν：*δοκέω* 的“现、主动、虚拟、3 复”。

ἐπιμελεῖσθαι：*ἐπιμελέομαι* 的现在时主动不定式。

ἐπιμελοῦνται：*ἐπιμελέομαι* 的“现、主动、直陈、3 复”。

ὀνειδίζετε：*ὀνειδίζω* 的“现、主动、命令、2 复”。

οἴονται：*οἴομαι* 的“现、主动、直陈、3 复”。

ὄντες：*εἰμί* 的“现在时主动分词、阳性复数主格”。

6. *καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, δίκαια πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς.*

6.1 句子结构

前件：*ἐὰν* + *ποιῆτε* + *ταῦτα*

后件：*ἐγὼ* + *πεπονθὼς ἔσομαι* + *δίκαια* + (*ὑφ' ὑμῶν αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς*)

6.2 *πεπονθὼς ἔσομαι* 是将来完成时的迂回说法。

6.3 词形辨析—

ποιῆτε：*ποιέω* 的“现、主动、虚拟、2 复”。

πεπονθώς：*πάσχω* 的“现完主动分词、阳性单数主格”，因 *πάσχω*“现完主动”的词干为 *πεπονθ-*,再加上“现完主动分词”的人称词尾 *-ως*。

7. *ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.*

7.1 句子结构

ἀλλὰ + *ὥρα* + *ἀπιέναι* + *ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ*

ὑμῖν δὲ βιωσομένοις

/ *ὁπότεροι ἡμῶν* + *ἔρχονται* / [*ἐστί*] + *ἄδηλον*

7.2 *ἀλλὰ γὰρ*："然而 *and yet*，但是 *but*"，在讲话结束时表示过渡语气(*S2819*)。

7.3 词形辨析——

ἀποθανουμένῳ：*ἀπο-θνῄσκω* 的"将来时主动分词、阳性单数与格"。

ἀπιέναι：*ἄπ-ειμι* 的现在时主动不定式(*εἶμι* 的现在时不定式为 *ἰέναι*)。

βιωσομένοις：*βιόω* 的"将来时主动分词、阳性复数与格"；

ἄμεινον：*ἀμείνων* 的中性单数宾格。

【语 法】

I. 常用介词

1. 规则介词(proper prepositions)[①]

共有 18 个介词，在阿提卡方言的基本用法如下：

(1) 只跟一种格

只跟属格的有：*ἀντί, ἀπό, ἐκ, πρό*

只跟与格的有：*ἐν, σύν*

只跟宾格的有：*ἀνά, εἰς*

(2) 跟两种格(属格、宾格)的有：*ἀμφί, διά, κατά, μετά, ὑπέρ*

(3) 跟三种格(属格、与格、宾格)的有：*ἐπί, παρά, περί, πρός, ὑπό*

这些介词的具体含义见下表：

① 规则介词在古希腊语里的使用频率非常高，还可用来与其他词类(如动词、名词等)构成复合词。"古希腊文有一个特点，和汉语也颇相似：它的极大量的词汇都是复合词，大多是由两个单字合成。"(罗念生、水建馥：《古希腊语汉语词典》，前言第 3 页。)古希腊语的复合词中，大部分是由规则介词构成的复合词。

	跟属格 (with the genitive)	跟与格 (with the dative)	跟宾格 (with the accusative)
ἀμφί [1]	关于 *concerning*		在……周围，大约 *round, about*
ἀνά			向上，经历 *up, through out*
ἀντί	代替 *instead of*		
ἀπό	从(某处)，离(某地) *from, away from*		
διά	穿过 *through*		因为，由于 *on account of*
εἰς (ἐς)			进入 *into*
ἐκ(元音前 ἐξ)	从，从……中，自从 *out of, from*		
ἐν		在……，在……里 *in, at*	
ἐπί	在上面，在……时间内 *on, in the time of*	(表示时间、地点、条件等) *on, by*	向……，在……时间内，为了 *to, against, over, for*
κατά	从上到下，落到，反对 *down from, down into, against*		向下，遍及，按照 *down, on, over, according to, throughout*
μετά	与……，与……一起 *with, together with*		在……之后 *after*
παρά	来自(某人或某处) *from* (a person or place)	在旁边 *by the side of, with*	沿着，在……期间 *along, during*
περί	在……周围；关于；为了……缘故 *around, about; on account of*	在周围；为了…… *around; on account of*	在周围；在附近；有关 *around; near, with regard to*
πρό	在……之前 *before, in front of*		
πρός	从(某处)，在……一边 *from..., on the side of*	在……之上，挨，靠 *at, on, close to*	朝，向，对着 *to, towards, facing*
σύν		一同，和……在一起；以……方式 *together with, in company with, by means with*	
ὑπέρ	在……上面；为了；代表 *above, for, on behalf of*		超过 *beyond*
ὑπό	(表示施动者等)被……，由于 *by* (the agent), *because of*	在……之下 *under*	将近，在……时候 *about* or *at* (of time)

① 规则介词的用法灵活、内涵丰富，为了初学者便于掌握，本教程只列出这些介词最常用的语法功能和义项。例如：ἀμφί 跟与格的用法比较少见，故在此略去不提。其他介词也有类似情况，皆如此处理，不再一一指出。

2. 不规则介词(improper prepositions)[①]

2.1 跟属格

下表里有些原本是副词，用作介词

ἄνευ	没有，无；除……以外 *without, except...*
ἐγγύς	靠近 *near*
εἴσω (ἔσω)	在……里面 *within...*
ἐκτός	在……之外 *without...*
ἔμπροσθεν	在……之前 *before...*
ἐναντίον	在……面前，相对的 *in the presence of...; against...*
ἕνεκα (也写作 ἕνεκεν)	[后置词] (属格常前置) 因为，由于……缘故 *on account of..., for the sake of...*
ἐντός	在……里面 *within...*
ἔξω	在……之外，(表示时间) 超过 *out of..., beyond* (of time)
εὐθύ	(表示方位) 笔直通向 *straight to*
μεταξύ	在……之间 *between...*
μέχρι	直到，到……为止 *as far as, until...*
ὄπισθεν	在……之后 *behind...*
πλήν	除……之外 *except...*
πλησίον	靠近 *near*
χάριν	为了……缘故 *for the sake of...*
χωρίς	没有……，离开…… *without..., separate from...*

2.2 跟与格

ἅμα	与……一起，与……同时 *together with..., at the same time with...*
ὁμοῦ	与……一起，靠近 *together with..., close to*

2.3 跟宾格

ὡς	含义相当于英语介词 *to*，只适用于“人”，在表示“运动”的动词之后

II. 小品词

小品词包括句子副词(sentence adverbs)和连词，一些小品词兼有副词和连词的功能。

1. 句子副词

影响整个句子的意味，或对任何类型的单词进行强调

表示疑问(words of interrogation)： ἦ, ἆρα, μῶν

表示肯定(words of affirmation and confidence)： δή, δῆτα, γέ, ἦ, μήν, νή, τοί

表示不定(words of uncertainty)： ἴσως, πού, τάχα

表示否定(words of negation)： οὐ, μή, οὔτοι, μήτοι

表示限定(words of limitation)： ἄν

---

① 不规则介词是副词，用作介词。这类介词不能构成复合词(S1647)。

2. 连词

连词有两类：并列的(coordinating)和主从的(subordinating)

2.1 并列的连词

表示联系(copulative conjunctions)：	*τέ, καί, τὲ... τέ, τὲ... καί, καὶ... καί, οὐδέ (μηδέ), οὔτε... οὔτε (μήτε... μήτε)*
表示相反(adversative conjunctions)：	*ἀλλά, δέ, ἀτάρ, μέντοι, καίτοι*
表示析取(disjunctive conjunctions)：	*ἤ, ἤ... ἤ, εἴτε... εἴτε*
表示推论(inferential conjunctions)：	*ἄρα, οὖν, νῦν, τοίνυν, τοιγάρ, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν*
表示原因(causal conjunctions)：	*γάρ*

2.2 主从的连词

表示原因(causal conjunctions)：	*ὅτι, διότι, διόπερ, ἐπεί, ἐπειδή, ὅτε, ὁπότε, ὡς*
表示比较(comparative conjunctions)：	*ὡς, ὥσπερ, καθάπερ, ὅπως, ᾗ, ὅπῃ, ᾗπερ*
表示让步(concessive conjunctions)：	*καὶ εἰ (κεἰ), καὶ ἐάν (κἄν), εἰ καί, ἐὰν καί*
表示条件(conditional conjunctions)：	*εἰ, ἐάν, ἤν, ἄν*
表示连续(consecutive conjunctions)：	*ὥστε, ὡς*
表示断言(declarative conjunctions)：	*ὅτι, διότι, οὕνεκα, ὁθούνεκα, ὡς*
表示结果(final conjunctions)：	*ἵνα, ὅπως, ὡς, μή*
表示地点(local conjunctions)：	*οὗ, ὅπου, οἷ, ὅποι, ἔνθα, ὅθεν, ὁπόθεν, ᾗ, ὅπῃ*
表示时间(temporal conjunctions)：	*ὅτε, ὁπότε, ἡνίκα, ἐπεί, ἐπειδή, ὡς, μέχρι, ἔστε, ἕως, πρίν*

不难发现，一些连词兼有多项含义。

3. 常见小品词的含义及其基本用法

ἀλλά 但是 *but*

— *ἀλλὰ γάρ* 的确 *but in fact*

— *οὐ μὴν ἀλλά* 尽管如此 *nevertheless, notwithstanding*

— *οὐ μόνον... ἀλλὰ καί...* 不但……而且…… *not only... but also...*

— *ἄλλως τε καί* 尤其 *especially*

ἄρα 于是，毕竟 *then, so then, after all*

例句：*μάτην ἄρ', ὡς ἔοικεν, ἥκομεν.*

似乎我们终究还是白来了。*So it seems we have come in vain after all.*

ἆρα 引导一个问句。

— *ἆρ' οὐ;* 引导一个问句，期待肯定的回答。

— *ἆρα μή;* 引导一个问句，期待否定的回答。

ἄταρ 但是，然而 *but, however*

αὖ 再者，又一次 *on the other hand, on the contrary, then again*

γάρ 因为 *for, in fact, indeed; yes, for...; no, for...*

例句：*ὁμολογεῖς οὖν περὶ ἐμὲ ἄδικος γεγενῆσθαι; ἦ γὰρ ἀνάγκη.* （Xenophon. *Anabasis* 1.6.8）

“那么你承认对我不公了？”“确实如此，我是不得已啊。”

“So do you agree that you have been unjust towards me?” “Indeed I have to.”

— *πῶς γὰρ οὔ;* 当然 *for how could it not be?* (= *of course*)

γε 至少，无论如何，总之，的确 *at least, anyway, at any rate, indeed*

— *γοῦν* [*γε* + *οὖν*] 无论如何 *at any rate, at all events*

δέ 但是，和 *but, and*

— *δ' οὖν* 但事实上，然而可能 *but in fact, however that may be*

δή 对前面一词有强调作用，以引起听众注意；也可表示怀疑或嘲讽。

例句：*ἴστε δή*

你当然知道。*You know, of course.*

Σωκράτης ὁ σοφὸς δή. （Plato. *Apology* 27A）

苏格拉底，那个智者！*Socrates the wise!*

— *δήπου* [*δή* + *που*] 无疑 *doubtless, you will admit, I presume*

在认为确定无疑的情况下，使用该词能增加一种怀疑或嘲讽之意。

例句：*ὑμεῖς... ἴστε δήπου ὅθεν ἥλιος ἀνίσχει.* （Xenophon. *Anabasis* 5.7.6）

注：*ἀνίσχω* = *ἀνέχω* 举起，升起，上升。

我想你们该知道太阳是从哪儿升起的。*You know, I presume, where the sun rises.*

— *δῆτα* 在回答时表示同意。意为“确实地，真的 *really, in truth*”。

— *οὐ δῆτα* 表示强烈的或愤慨的否定，意为“当然不 *certainly not*”。

εἴτε... εἴτε... 或者……或者…… *whether... or...*

ἤ... ἤ... 或者……或者…… *either... or...*

ἦ 确实地，真的 *in truth*

例句：*ἦ καλῶς λέγεις.* （Plato. *Gorgias* 447C）

你确实讲得不错。*In truth you speak well.*

— *ἦ μήν* 表示强烈的断言、威胁和誓言。

καί 和，也，甚至 *and, actually, also, even*

— *καί... καί...* *both... and...*

— *... τε (...) καί...* *both... and...*

X τε καί Y = both X and Y

— *καὶ γάρ* 的确 *and in fact*

— *καὶ δή* 也，甚至于 *and above all*

— *καὶ δὴ καί* 此外，而且 *and especially, and in particular, and what is more*

— *καίτοι* 然而 *and yet*

μέν... δέ... 表示对比，有时不必译出。

意为“一方面……另一方面 *on one hand... on the other hand...*”

— *μὲν οὖν* 而是 *no, on the contrary*

— *μέντοι* 然而，当然 *however, certainly*

例句：*ἀληθέστατα μέντοι λέγεις.*　(Plato. *Sophist* 245B)

当然，你说得非常对。*Certainly, what you say is very true.*

μήν　尤其在否定之后，意为“真的，不过 *indeed, however*”。

— *τί μήν;* 引导一问句，意为“但是，什么？*But what?*”

例句：*ἀλλὰ τί μὴν δοκεῖς;*　(Plato. *Theaetetus* 162B)

但是，你的观点是什么呢？*But what is your opinion?*

— *μήτε... μήτε...* 既不……也不…… *neither... nor...*

ὅμως　尽管 *nevertheless*

οὐδέ (*μηδέ*)　也没有，甚至不 *and not, not even*

— *οὐδέ... οὐδέ...* 甚至不……也不…… *not even... nor yet...*

— *οὔτε... οὔτε...* (*μήτε... μήτε...*) 既不……也不…… *neither... nor...*

注：*οὐδέ... οὐδέ...* 的语气比 *οὔτε... οὔτε...* 更加强烈。

οὔκουν　[*οὐ* + *οὖν*] 真的不 *certainly not*

οὐκοῦν　[*οὐ*+ *οὖν*] 因此 *therefore*

注：重读音节表示强调，*οὔκουν* 强调 *οὐ*，*οὐκοῦν* 强调 *οὖν*。

οὖν　于是 *therefore, and so*

που　[逆附读词] 也许，某处 *I suppose, somewhere*

τε　[逆附读词] 和 *and*

τοι　[逆附读词] 真的，无疑 *in truth, surely*

— *τοίνυν*　于是，再者 *further, therefore*

ὡς　如同，当，既然，因为 *as, when, since, because*

III. 句法简介

前面语法介绍的重点是词法(morphology[①])，即关于名词、形容词、动词等在词形上的屈折变化。

句法(syntax[②])旨在探究各种句子成分以及各种屈折变化形式如何构成句子。

句子分为完全的(complete)或不完全的(incomplete)两大类。

(1) 完全的句子

一个完全的句子必须包含两个成分：主语(subject)和谓语(predicate)；

完全的句子可分为三类：简单句(simple)、并列句(compound)和复合句(complex)。

(2) 不完全的句子只包含一个成分，主要有下列几类情况：

a. 感叹词，如 *ὦ, φεῦ, αἰαῖ, οἴμοι*;

b. 肯定词，如 *ναί, οὔ, μάλιστα, καλῶς*;

c. 标题，如 Ἀνάβασις, Ἀντιγόνη;

---

① 源自希腊词汇 *μορφή*，意为“形状，形态”。

② 源自希腊词汇 *σύνταξις* [*σύν, τάξις* 排列]，原意为“安排，组织”。

d. 用于表示感叹的呼格和主格，如 *ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, ὦ γενναῖος*；

e. 无动词的感叹或呼喊，如 *δεῦρο*。

1. 简单句的类型

简单句可分为六种类型：陈述句(Statements)、假设句(Assumptions)、命令句(Commands)、愿望句(Wishes)、疑问句(Questions)、感叹句(Exclamations)

最简单的简单句(完全的句子)由一个限定动词(finite verb)构成：

ἔρχομαι 我来 *I am coming*, *λέγομεν* 我们说 *we say*

这里的主语取决于动词的人称词尾。

1.1 主语

名词(substantive)可作为句子的主语，或相当于名词的单词、短语或从句(equivalents of the substantive)也可作为句子的主语。

相当于名词的单词、短语或从句主要有下列几种：

(1) 代词；

(2) 形容词(阳性和阴性常带冠词)；

(3) 数字(numeral)；

(4) 分词(participle)；

(5) 关系从句(relative clause)；

(6) 冠词 + 副词：*οἱ τότε* 那时的人们 *the men of that day*;

(7) 冠词 + 属格：*τὰ τῆς τύχης* 运气之事 *the incidents of fortune*;

(8) 介词短语：*οἱ ἀμφὶ τὸν Σωκράτη* 苏格拉底及其追随者 *Socrates and his followers*, *ἐπὶ μέγα* 大部分 *a great part*;

(9) 介词 + 数字：*ἔφυγον* **περὶ ὀκτακοσίους** 大约八百人逃跑了 *about eight hundred took to flight*;

(10) 不定式(带或不带冠词)；

(11) 任何只作为某一事物的单词或短语：*τὸ ὑμεῖς ὅταν λέγω, τὴν πόλιν λέγω.* 当我说"你们"时，我指的是"城邦" *when I say you, I mean the state*。

1.2 谓语

句子的谓语是动词。

动词可以单独使用：*Σωκράτης ἀπῆλθε* 苏格拉底离开了。*Socrates departed.*

1.2.1 动词也可以有修饰词，即谓语补足语(名词、分词、副词)：*Σωκράτης ἀπῆλθε πρῶτος* (*φροντίζων, εὐκόλως*) 苏格拉底第一个(沉思着，平静地)离开了 *Socrates departed first* (*in contemplation, calmly*)

谓语性名词或形容词常用作谓语补足语——

谓语性名词(predicate substantive)：*Περικλῆς ᾑρέθη στρατηγός*
伯里克利被选为将军。*Pericles was elected general.*

谓语性形容词(predicate adjective)：*ὁ ἀνὴρ εὐτυχής ἐστι*
那个男人是幸运的。*The man is lucky.*

注：这里的 *εὐτυχής* 相当于表语。

ἐνόμισαν Σωκράτη δίκαιον

苏格拉底是正义的。*They thought Socrates just.*

谓语性形容词有别于定语性形容词，因为前者暗含 *εἶναι*，例如：

ἐνόμισαν Σωκράτη （*εἶναι*） *δίκαιον*

定语性形容词(Attributive Adjective)

ὁ δίκαιος ἀνήρ 正义的人 *the just man*

1.2.2 系词(copula)

将一个谓语性名词或形容词与主语联系在一起的动词，称为系词。

最常见的系词是 *εἶναι, to be* 和 *γίγνεσθαι, to become*

许多其他动词也可用作系词：

δοκεῖν	看起来 *to seem*
φαίνεσθαι	显现 *to appear*
καλεῖσθαι	呼唤 *to call*
ὀνομάζεσθαι	叫……名字 *to call, to name*
ἀκούειν	听 *to listen*
πεφυκέναι	[*φύω* 的现完] 出生 *to be born*
τυγχάνειν	碰巧 *to happen*
αἱρεῖσθαι	被选择 *to be chosen*
νομίζεσθαι	被认为 *to be regarded*
κρίνεσθαι	被判断 *to be judged*

系词可单独作为谓语，也可与补足语一起构成谓语。

ἔστι θεός　　有一位神。*There is a god.*

2. 主语和谓语的一致

在简单句中有三种一致：

(1) 限定动词与其主语：人称和数的一致；

(2) 同位语与其所依附的词：格的一致；

(3) 形容词与其所修饰的名词：性、数、格的一致。

明显违反一致的原因有二：

(1) 根据内在含义而调整结构，即与真正(事实)的性或数保持一致。例如：主语为中性复数时，谓语为单数，这是因为将中性事物视作“单一”的一类。

(2) 形式同化(Attraction)，由于从句中其他词的影响而改变其自然结构。

3. 主语或谓语的省略

3.1 主语的省略

代词的第一人称或第二人称在无需强调时常常省略：

λέγε τὸν νόμον 读法律 *read the law* （对法庭工作人员说）

第三人称的主格主语也可能省略：

(1) 如果从上下文可以看出主语；

(2) 如果主语是不定的，尤其是主语与前面不定式所省略的主语是同一个人或事物；

(3) 当指某一特定的人、且很容易看出是谁时；

(4) 当指一般的人时，主语通常隐含在“说”和“想”动词的第三人称复数形式；

(5) 对地区进行描述时；

(6) 在无人称动词(impersonal verbs)里。

3.2 系词的省略(ellipsis of the copula)

系词 *to be* 经常省略，尤其是第三人称单数和复数：

Ὁ βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρή.

生命短暂，技艺长存。*Life is short and the art is long.*

【重要动词】

κεῖμαι (躺 *I lie*) 和 *ἧμαι* (坐 *I sit*)

κεῖμαι 变位表

		现在时				未完成时
		直陈	虚拟	祈愿	命令	
单	1	κεῖμαι	κέωμαι	κεοίμην		ἐκείμην
	2	κεῖσαι	κέῃ	κέοιο	κεῖσο	ἔκεισο
	3	κεῖται	κέηται	κέοιτο	κείσθω	ἔκειτο
双	2	κεῖσθον	κέησθον	κέοισθον	κείεσθον	ἔκεισθον
	3	κεῖσθον	κέησθον	κεοίσθην	κειέσθων	ἐκείσθην
复	1	κείμεθα	κεώμεθα	κεοίμεθα		ἐκείμεθα
	2	κεῖσθε	κέησθε	κέοισθε	κεῖσθε	ἔκεισθε
	3	κεῖνται	κέωνται	κέοιντο	κείσθων	ἔκειντο

不定式 *κεῖσθαι*, 分词 *κείμενος* 等

将来时 *κείσομαι, κείσῃ / κείσει, κείσεται* 等等

ἧμαι 变位表

		现在时		未完成时
		直陈	命令	
单	1	ἧμαι		ἥμην
	2	ἧσαι	ἧσο	ἧσο
	3	ἧσται	ἥσθω	ἧστο
双	2	ἧσθον	ἧσθον	ἧσθον
	3	ἧσθον	ἥσθων	ἥσθην
复	1	ἥμεθα		ἥμεθα
	2	ἧσθε	ἧσθε	ἧσθε
	3	ἧνται	ἥσθων	ἧντο

不定式 ἧσθαι
分词 ἥμενος

注：该词无虚拟和祈愿语气形式。

【练 习】

1. 英译希

I was learning.

For ten years we have been looking for you.

Thinking the senate would not vote.

We perceive that we are ridiculous.

I was at a loss to know what he meant.

I asked where to go.

He answered that they learned what they did not know.

He said that he was sick.

词 汇

αἰσθάνομαι 感知 *I perceive*
— αἰσθάνομαι, αἰσθήσομαι, ᾐσθόμην, --, ᾔσθημαι, --
ἀπο-κρίνω 分开，挑选；[中/被动] 回答 *I separate, choose; answer*
ἀπορέω 不知所措；贫乏 *I am embarrassed, at a loss, needy*
βουλή, ἡ 议事会 *senate*

γέλοιος, -α, -ον	可笑的，滑稽的，幽默的 *laughable, jesting*
ἐπ-ίσταμαι	[*ἐπί, ἵστημι*] 懂得(如何做)，理解 *I know* (*how to do*), *understand*
ἐρωτάω	问 *I ask*
— *ἐρωτάω, ἐρωτήσω, ἠρόμην, ἠρώτηκα, ἠρώτημαι, ἠρωτήθην*	
ἔτος, -εος, τό	年 *year*
ζητέω	寻找，追求 *I seek*
κατα-ψηφίζομαι	投票判决，投票判罪 *I vote against* or *in condemnation of*
— *ψηφίζω*	用石子计数，投票 *I count with pebbles, vote*
οἴομαι (常写作 *οἶμαι*)	认为，相信；期望；恐怕 *I think, suppose, fear, intend*
— *οἴομαι*, (*ᾤμην*), *οἰήσομαι, ᾠήθην*, --, --, --	
μανθάνω	学习，知道 *I learn*
— *μανθάνω, μαθήσομαι, ἔμαθον, μεμάθηκα*, --, --	
νοσέω	生病 *I am sick, ill*

2. 英译希

It is now midday, and the sun is very hot. The shade of the trees is cool, and the lake is beautiful. I see (*ὁρῶ*) *many swans, which are bright and white. The neck of that swan is long, but the left wing seems* (*δοκεῖ*) *to be small. I do not know* (*οἶδα*) *the cause of this. Perhaps there is a bad disease in this wing. Perhaps a bone of this swan was broken* (*διερράγη*) *by a stone. There is a small boat on the lake.*

词 汇

μεσημβρία, ἡ	中午 *midday*
σφόδρα	非常 *very*
θερμός, -ή, -όν	热的 *hot*
σκιά, ἡ	阴影 *shade*
δένδρον, τό	树 *tree*
ψυχρός, -ά, -όν	凉的，冷的 *cool, cold*
λίμνη, ἡ	湖 *lake*
κύκνος, ὁ	天鹅 *swan*
λαμπρός, -ά, -όν	明亮的 *bright*
λευκός, -ή, -όν	白的 *white*
τράχηλος, ὁ	颈项 *neck*
ἀριστερός, -ά, -όν	左的，左边的 *left*
πτερόν, τό	翅膀 *wing*
νόσος, ἡ	疾病 *disease*
ὀστοῦν (*ὀστέον*), *τό*	骨头 *bone*
λίθος, ὁ	石头 *stone*
πλοῖον, τό	船 *boat*

第 13 课

在 狱 中

【动词练习】

1. *Τί τηνικάδε ἀφῖξαι, ὦ Κρίτων;　ἢ οὐ πρῴ ἔτι ἐστίν;*
Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.

ἀφ-ικνέομαι　　到达，来到 *I arrive at, come to*
　— ἀφικνέομαι, ἀφίξομαι, ἀφικόμην, ἀφῖγμαι, --, --
εἰμί　　是，存在 *I am*
θαυμάζω　　惊异，钦佩 *I wonder, admire*
ἐθέλω　　愿意，愿望 *I wish*
　— ἐθέλω, (ἤθελον), ἐθελήσω, ἠθέλησα, ἠθέληκα, --, --
ὑπ-ακούω　　倾听；应答，(守门人)应门；听从 *I listen, answer, obey*

— ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην 听 *I listen, hear*

请填写 ἀφικνέομαι 的“不过、主动、直陈”

单 数	复 数
ἀφικόμην	

2. *Ξυνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ. Ἄρτι δὲ ἥκεις ἢ πάλαι;*

εἰμί	是，存在 *I am*
φοιτάω	走来走去，徘徊，漫游 *I go to and fro, roam wildly about*
εὐεργετέω	做好事，帮忙 *I do good, show kindness*
ἥκω	已来到，已达到 *I have come*

— ἥκω, (ἧκον), ἥξω, --, --, --, --

注：该词的含义比较特殊，其现在时具有现在完成时的意味，未完成时相当于过去完成时，将来时相当于将来完成时。

A. 请对下列词汇进行词形分析

θαυμάζω
ἠθέλησε
ὑπακοῦσαι
φοιτᾶν
εὐεργέτηται

B. 请填写 ἥκω 的将来时各词形

将来时

单 数	复 数
ἥξω	

3. *Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι;*

Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αἰσθανόμενος, ὡς ἡδέως καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἥδιστα διάγῃς.

θαυμάζω	惊异，钦佩 *I wonder, admire*
αἰσθάνομαι	感知 *I perceive*

— αἰσθάνομαι, αἰσθήσομαι, ᾐσθόμην, --, ᾔσθημαι, --

καθ-εύδω [κατά, εὕδω]	躺下，睡下，睡觉，休息 *I lie down, sleep*
ἐγείρω	唤醒；激起；[中/被动] 醒来；兴奋 *I awaken, rouse; excite*

— ἐγείρω, ἐγερῶ, ἤγειρα, ἐγρήγορα, --, ἠγέρθην

δι-άγω [διά, ἄγω]	带过去，度日；继续，逗留 *I lead through, live, continue*
ἐπ-εγείρω [ἐπί, ἐγείρω]	叫醒；鼓励 *I arouse, excite*
παρα-κάθημαι	坐在……旁边 *I sit beside*
ἐθέλω	愿意，愿望 *I wish*

— ἐθέλω, (ἤθελον), ἐθελήσω, ἠθέλησα, ἠθέληκα, --, --

εἰμί	是，存在 *I am*

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἐπήγειρας

παρακάθησαι

αἰσθανόμενος

καθεύδεις

ἤγειρον

διάγης

请填写 ἐθέλω 的“未完”各词形

未完成时

单 数	复 数
ἤθελον	

4. *καὶ πολλάκις μὲν δή σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νυνὶ παρεστώσῃ ξυμφορᾷ, ὡς ῥᾳδίως αὐτὴν καὶ πρᾴως φέρεις.*

εὐδαιμονίζω	可称幸福 *I account happy*
παρ-ίστημι	使站在旁边；提供 *I place by, offer*

—ἵστημι, (ἵστην), στήσω, ἔστησα/ἔστην, ἕστηκα, ἕσταμαι, ἐστάθην

安置，树立；站立 *I make stand* (*tr.*), *I stand* (*intr.*)

φέρω	携带，带走；承受，忍耐 *I carry, bear, endure, suffer*

— φέρω, οἴσω, ἤνεγκα, ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι, ἠνέχθην

请对下列词汇进行词形分析

εὐδαιμόνισα

παρεστώσῃ

φέρεις

5. *Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλικοῦτον ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.*

εἰμί	是，存在 *I am*
ἀγανακτέω, -ήσω	[ἄγαν 极，非常] 感到不快，气愤 *I am annoyed*
δεῖ	[δέω①的无人称形式] 必须，应当 *one must; it is necessary* (*to*)
τελευτάω	使完成；实现；死亡；完结 *I complete, come to an end, die*

A. 请对下列词汇进行词形分析

εἴη

ὄντα

ἀγανακτεῖν

τελευτᾶν

B. 请填写 *εἰμί* 的“现、主动、祈愿”各词形

单 数	复 数
εἴην	

6. *Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατε, τηλικοῦτοι ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἁλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἡ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.*

ἁλίσκομαι (主动语态用 *αἱρέω* 拿，抓，判罪 *I take, seize, convict*) 被征服，被捉住，被判罪 *I am taken, caught, convicted*

— *ἁλίσκομαι, ἁλώσομαι, ἑάλων, ἑάλωκα, --, --*

ἐπι-λύω 解开，释放；解释，解答 *I loose, release*

ἀγανακτέω, -ήσω [*ἄγαν*] 感到不快，气愤 *I am annoyed*

πάρ-ειμι [*παρά, εἰμί*] 在旁边，在场 *I am near, present*

— 比较：*πάρ-ειμι* [*παρά, εἶμι*] 从旁边过去；越过 *I go by, overtake*

请对下列词汇进行词形分析

ἁλίσκονται

ἐπιλύεται

ἀγανακτεῖν

παρούσῃ

7. *Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρῴ ἀφῖξαι;*

Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατε, φέρων χαλεπήν, οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσιν καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

ἀφ-ικνέομαι 到达，来到 *I arrive at, come to*

— *ἀφικνέομαι, ἀφίξομαι, ἀφικόμην, ἀφῖγμαι, --, --*

εἰμί 是，存在 *I am*

φέρω 携带，带走；承受，忍耐 *I carry, bear, endure, suffer*

— *φέρω, οἴσω, ἤνεγκα, ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι, ἠνέχθην*

φαίνω 显示出，出现 *I reveal, appear*

— *φαίνω, φανῶ, ἔφηνα, πέφαγκα, πέφασμαι, ἐφάνθην*

δοκέω 设想，看来是 *I seem*

请对下列词汇进行词形分析

ἀφῖξαι

φέρων

φαίνεται

δοκῶ

ἐνέγκαιμι

8. *Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με:*

Οὔτοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἥξειν τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἥκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγέλων ὅτι ἥξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὲ εἰς αὔριον ἔσται, ὦ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

ἀφ-ικνέομαι　到达，来到 *I arrive at, come to*

— *ἀφικνέομαι, ἀφίξομαι, ἀφικόμην, ἀφῖγμαι, --, --*

θνήσκω　死，死亡 *I die*

— *θνήσκω, θανοῦμαι, ἔθανον, τέθνηκα, --, --*

δεῖ　[*δέω*①的无人称形式] 必须，应当 *one must; it is necessary (to)*

ἀφ-ικνέομαι　到达，来到 *I arrive at, come to*

— *ἀφικνέομαι, ἀφίξομαι, ἀφικόμην, ἀφῖγμαι, --, --*

δοκέω　设想，看来是 *I seem*

ἥκω　已来到；已达到 *I have come*

— *ἥκω, (ἧκον), ἥξω, --, --, --, --*

ἀπ-αγγέλλω　报告，宣告 *I report, declare*

— *ἀγγέλλω, ἀγγελῶ, ἤγγειλα, ἤγγελκα, ἤγγελμαι, ἠγγέλθην* 宣告 *I announce*

κατα-λείπω　留下，放弃 *I leave behind, abandon*

— *λείπω, λείψω, ἔλιπον, λέλοιπα, λέλειμμαι, ἐλείφθην* 离开，留下 *I leave*

εἰμί　是，存在 *I am*

τελευτάω　使完成；实现；死亡；完结 *I complete, come to an end, die*

请对下列词汇进行词形分析

ἀφῖκται

ἀφικομένου

τεθνάναι

ἀφῖκται

δοκεῖ

ἥξειν

ἀπαγγέλλουσιν

ἥκοντές

καταλιπόντες

ἀγγέλων

ἥξει

ἔσται

τελευτᾶν

【课 文】

ΕΝ ΤΩΙ ΔΕΣΜΩΤΗΡΙΩΙ

(柏拉图《克里同》43A-D)

Σωκράτης: Τί τηνικάδε ἀφῖξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρῴ ἔτι ἐστίν;

Κρίτων: Πάνυ μὲν οὖν.

Σωκράτης: Πηνίκα μάλιστα;

Κρίτων: Ὄρθρος βαθύς.

Σωκράτης: Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.

Κρίτων: Ξυνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

Σωκράτης: Ἄρτι δὲ ἥκεις ἢ πάλαι;

Κρίτων: Ἐπιεικῶς πάλαι.

Σωκράτης: Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι;

Κρίτων: Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αἰσθανόμενος, ὡς ἡδέως καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἥδιστα διάγῃς. καὶ πολλάκις μὲν δή σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νυνὶ παρεστώσῃ ξυμφορᾷ, ὡς ῥᾳδίως αὐτὴν καὶ πράως[①] φέρεις.

Σωκράτης: Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλικοῦτον ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.

Κρίτων: Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικοῦτοι ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἁλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἡ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

Σωκράτης: Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρῴ ἀφῖξαι;

Κρίτων: Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατες, φέρων χαλεπήν, οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ και τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσιν καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

Σωκράτης: Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με;

Κρίτων: Οὔτοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἥξειν τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἥκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγέλων ὅτι ἥξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὲ εἰς αὔριον ἔσται, ὦ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

---

① 洛布丛书误写作 *πρᾴως*，这里根据《希英大辞典》的 *πρᾶος* 词条的有关释义和例子进行更正。

【词 汇】

名词

ἀγγελία, ἡ 信息，消息；公告，命令 *message, news; order*

— *ἄγγελος, -ου, ὁ* 信使 *messenger* (ANGEL 天使)

ἀγρυπνία, ἡ 失眠，警醒 *sleeplessness, waking*

δεσμωτήριον, τό [*δεσμόω* 使戴上镣铐] 监狱 *prison*

ἡλικία, ἡ 年纪，成年，世代 *time of life, age, generation*

— *ἡλίκος, -η, -ον* 一样大的；一样年龄的 *as big as, as old as*

λύπη, ἡ 痛苦，悲痛 *pain, grief*

ὄρθρος, ὁ 黎明，清晨 *daybreak, dawn*

— *ὄρθρος βαθύς* 大清早，天刚亮 *early dawn, just before daybreak*

παρουσία, ἡ [*πάρ-ειμι*①] 在场，到场 *being present, presence*

πλοῖον, τό 舟，船 *ship, vessel*

συμφορά (*ξυμφορά*), *ἡ* 事件，遭遇，厄运 *event, circumstance, misfortune*

— *σύμφορος, -ον* 伴随着的，有用处的 *accompanying, useful*

συν-ήθης (*ξυν-ήθης*), *-ες* 同住的，熟识的，和某人熟识的；习惯了的，已成习惯的 *dwelling* or *living together, accustomed* or *used to each other, customary, usual*

τύχη, ἡ [*τεύχω, τυγχάνω*] 好运，幸运 *good fortune, luck*

φύλαξ, -ακος, ὁ/ἡ 看守者，哨兵；保卫者 *watcher, guard*

形容词

βαθύς, -εῖα, -ύ [甜之型] 深的 *deep*

βαρύς, -εῖα, -ύ [甜之型] 重的，沉重的 *heavy*

ἐπιτήδειος, -α, -ον 适合于某种目的的，合适的；有用的；忠实的，有用的(朋友)

εὐθύς, -εῖα, -ύ [甜之型] 直的；正直的，诚实的 *straight, upright, honest*

—*εὐθύς* [副词] 立即 *at once*

πλημ-μελής, -ές [*πλήν, μέλος*] 弹错调子的；有失误的 *out of tune, faulty, erring*

— *μέλος, -εος, τό* 肢，四肢；歌曲，曲调 *limb; song, tune*

συν-ήθης (*ξυνήθης*), *-ες*, 同住的，熟识的，(+与，人)和某人熟识的；习惯了的，已成习惯的 *dwelling* or *living together, accustomed or used to each other*

τηλικοῦτος, -αύτη, -οῦτο [*ἡλικία, οὗτος*] 是 *τηλίκος* 的加强形式

— *τηλίκος, -η, -ον* 这样的年纪 *of such an age*

副词

ἀρτί 现在；刚才现在；刚才 *just, just now*

δεῦρο（复数动词前后用 *δεῦτε*） 到这儿，来吧！迄今 *hither, until now*

εἶτα 后来，随即，因此；(表示疑问和惊叹)那么 *then, after; and then, and yet*

ἐπιεικῶς 适当地，公平合理地 *properly, fairly*

ἐπι-τηδές [*ἐπί, τάδε*] 有意地，欺诈地 *advisedly, deceitfully*

μάλιστα [*μάλα* 的最高级]最为，尤其；(数量)大约 *most, most of all*; with number *about*

— *ὡς μάλιστα* [回答语] 当然 *certainly*

— *καὶ μάλιστα* [回答语] 必然，一定 *most certainly*

πηνίκα; (1) 在什么时辰？什么时候？*At what point of time? At what hour?* (2) (= *πότε;*)什么时候？*When?*

πάλαι 很久以前，从前 *long ago, in time gone by*

πράως [*πρᾶος* 的副词] 温和地 *gently, mildly*

πρῴ (= *πρωΐ*) 在早晨，早 *early in the day, early*

πῶς 怎么？用什么方法？*How? In what way* or *manner?*

— *πῶς οὐ* 当然是这样 *surely it is so*（字面意思：*How not so?*）

— 比较：*πως* [逆附读词] 一定，无论如何 *in anyway, by any means*

ῥᾳδίως [*ῥᾴδιος* 的副词] 容易地，随随便便地 *easily*

τήμερον (*σήμερον*) 今日，今天 *today*

τηνίκα 在那时，当时 *at that time, then*

— *τοτηνίκα* = *τὸ τηνίκα* = *τηνίκα* 在那时，当时，在当天的那时候

— *ἡνίκα* [是 *τηνίκα* 和 *τοτηνίκα* 的关系副词] 在……时，其时……；每当

τηνικάδε 在这时，这么早 *at this time of day, so early*

连词

ἵνα 以便 *in order that*

ὅπως [*ὅς, πῶς*] 怎样，正如；当……时 *how, in what manner, as, when*

【注 释】

1. ***Σωκράτης:*** *Τί τηνικάδε ἀφῖξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρῴ ἔτι ἐστίν;*

Κρίτων: *Πάνυ μὲν οὖν.*

Σωκράτης: *Πηνίκα μάλιστα;*

Κρίτων: *Ὄρθρος βαθύς.*

Σωκράτης: *Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.*

1.1 *Τί*: 这里意为“为什么？*Why?*”

1.2 *ἀφῖξαι*: *ἀφ-ικνέομαι* 的“现完、主动、直陈、2 单”，该词的含义与主干形式为：

ἀφ-ικνέομαι [*ἀπό, ἱκνέομαι*] 到达，来到 *I arrive at, come to*

— *ἀφικνέομαι, ἀφίξομαι, ἀφικόμην, ἀφῖγμαι, --, --*

从主干形式可以得知，该词“现完”的词干为 *ἀφῖκ-*，故现完的变位为：

ἀφῖγμαι（*ἀφικ-* + *-μαι*）

ἀφῖξαι（*ἀφικ-* + *-σαι*）

ἀφῖκται 等等

1.3 *μάλιστα*：在这里意为“大约 *about*”。

1.4 *Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.*

连词 *ὅπως* 引导一宾语从句。

2. ***Κρίτων:*** *Ξυνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.*

Σωκράτης: *Ἄρτι δὲ ἥκεις ἢ πάλαι;*

Κρίτων: *Ἐπιεικῶς πάλαι.*

διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν：带冠词的不定式，*διά* 表示“原因”。

φοιτᾶν：*φοιτάω* 的现在时主动不定式。

τι：“某事 *something*”，是 *εὐεργέτηται* 的主语。

3. ***Σωκράτης:*** *Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι;*

Κρίτων: *Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αἰσθανόμενος, ὡς ἡδέως καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἥδιστα διάγῃς.*

ἐπήρειράς：*ἐπ-εγείρω* 的“不过、主动、直陈、2 单”。

σιγῇ παρακάθησαι：表示“方式的”与格。

αἰσθανόμενος：“现在时主动分词、阳性单数主格”，情境性分词，这里表示原因。

ἤγειρον：*ἐγείρω* 的“未完、主动、直陈、1 单”。

ἥδιστα：*ἡδύς*（甜蜜的）的副词的最高级。

διάγῃς：*δι-άγω* 的“现、主动、虚拟、2 单”。

4. *καὶ πολλάκις μὲν δή σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νυνὶ παρεστώσῃ ξυμφορᾷ, ὡς ῥᾳδίως αὐτὴν καὶ πρᾴως φέρεις.*

εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου：表示原因的属格。

εὐδαιμόνισα：*εὐδαιμονίζω* 的“不过、主动、直陈、1 单”，另一版本写作 *ηὐδαιμόνισα*。

παρεστώσῃ：*παρ-ίστημι* 的“现完主动分词、阴性单数与格”。

5. *Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλικοῦτον ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.*

该条件句的基本结构—

前件：*εἰ* + *δεῖ* + *τελευτᾶν*

后件：*εἴη* + *πλημμελὴς* + *ἀγανακτεῖν* / *ὄντα τηλικοῦτον*

前件里的主动词是无人称动词 *δεῖ*，后件里的主动词 *εἴη* 在这里也相当于一个无人称动词。

6. *Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατε, τηλικοῦτοι ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἁλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἡ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.*

οὐδέν: [中作副]，否定 *ἐπιλύεται*。

αὐτούς 是不定式短语 *τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν* 的主语，该不定式短语是 *ἐπιλύεται* 的宾语。

7. *Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρῴ ἀφῖξαι;*

Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατε, φέρων χαλεπήν, οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ και τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσιν καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

ἀγγελίαν χαλεπήν: "难以忍受的消息"，即："坏消息 *bad news*"。

καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν: 重复修饰，加强前面的 *χαλεπήν* 的语气。

ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι: *ἐνέγκαιμι* 是 *φέρω* 的"不过、主动、祈愿、1 单"（*φέρω* 的"不过 2" *ἤνεγκα* 的词干为 *ἐνεγκ-*），*βαρύτατα* 是副词最高级，修饰 *ἐνέγκαιμι*, *ἐν τοῖς* 是习语用法，意为"大概 *about*"，限制 *βαρύτατα*，带 *ἄν* 的祈愿语气，表示可能性。

8. *Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με:*

Οὔτοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἥξειν τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἥκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγέλων ὅτι ἥξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὲ εἰς αὔριον ἔσται, ὦ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

τίνα ταύτην: 承接前一句的结构。

οὗ ἀφκκομένου: "*of whose arriving*"，分词独立属格结构(genitive absolute)。

τεθνάναι: 是 *θνήσκω* 的现完主动不定式，完成时，时间含义与现在时一样。

δοκεῖ μέν: 这里 *μέν* 表示肯定。

αὐτό: "*it*"，指 *Σούνιον*。

【语 法】

I. 不定式的基本用法

1. 概述

1.1 不定式原为中性的动词性名词(verbal noun)，带有动词的许多特性。不定式像动词一样有语态和时态的变化，可以带主语或宾语，被副词(而不是形容词)修饰。

1.2 当定冠词与其他名词一起使用时，也可与不定式一起使用，这样的不定式结构就像一个名词，具有四种格的形式。

2. 不带冠词的不定式

(作主语、表语、宾语或同位语)

2.1 不定式可作为一个限定动词(尤其是无人称动词，或 *ἐστί*)的主语(主格形式)，或作为另一个不定式的主语(宾格形式)。不定式可做表语(主格形式)，也可做一个名词的同

位语。例如：

ἐξῆν μένειν　it was possible to remain

Τὸ γὰρ θάνατον δεδιέναι οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ ὄντα.　(Plato. *Apology* 29A)

害怕死亡似乎明智，其实不然。*For to fear death is nothing else than to seem to be wise without being so.*

2.2 不定式可作为一个动词的宾语，一般是宾格形式的宾格，有时是属格形式的宾格。

2.3 在表示"意愿、命令、劝告(wish, command, advice, cause, attempt, intention, prevention, ability, fitness, necessity)"等动词(包括这些动词的否定形式)的后面，不定式作为宾语(不是间接引语)。否定式用 *μή*，例如：

Βούλεται ἐλθεῖν

他想走。*He wishes to go.*

κελεύσει σε μὴ ἀπελθεῖν

他命令你不要离开。*He commands you not to depart.*

δέομαι ὑμῶν συγγνώμην μοι ἔχειν

我请你要为我考虑。I *ask you to have consideration for me.*

2.4 在间接引语中的不定式一般是"说(saying)"或"想(thinking)"之类动词的宾语，许多这类动词(尤其是 saying 的被动态)可以有人称和无人称的结构。

无人称结构，例如：

λέγεται ὁ Κῦρος ἐλθεῖν 据说居鲁士走了。*Cyrus is said to have gone.*

或 *λέγεται τὸν Κῦρον ἐλθεῖν* 据说居鲁士走了。*It is said that Cyrus went.*

Δοκέω (看起来，似乎 seem)一般用于人称结构，例如：

δοκεῖ εἶναι σοφός 他似乎是聪明的。*He seems to be wise.*

2.5 三个表示"说(to say)"的常用动词

φημί 一般在间接引语中跟不定式。

εἶπον 一般跟 *ὅτι* 或 *ὡς* 从句(直陈语气或祈愿语气)。

λέγω 可以跟上述两种结构。

2.6 任何形容词或副词都可跟不定式，将词意限制在某一动作上。

3. 带冠词的不定式

3.1 当不定式带冠词时，其中性名词的特性更加明显，虽然其动词的特性并没失去。

3.2 带冠词不定式的四种形式(以 *ποιέω* 为例)：

主格　*τὸ ποιεῖν, τὸ ποιήσειν, τὸ ποιῆσαι, …*

属格　*τοῦ ποιεῖν, τοῦ ποιήσειν, τοῦ ποιῆσαι, …*

与格　*τῷ ποιεῖν, τῷ ποιήσειν, τῷ ποιῆσαι, …*

宾格　*τὸ ποιεῖν, τὸ ποιήσειν, τὸ ποιῆσαι, …*

3.3 带冠词不定式的原先用法，是作主语或宾语：

Τὸ γνῶναι ἐπιστήμην λαβεῖν ἐστιν　(Plato. *Theaetetus* 209E)

学习即获取知识。*To learn is to acquire knowledge.*

3.4 带冠词不定式的属格形式(即：带 *τοῦ* 的不定式)，具有属格的基本含义，例如：

表示比较：*νεοῖς τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν*

对年轻人来说，沉默比饶舌更好。

对于带冠词不定式的与格、宾格形式的基本含义，可以类推。

II. 分词的基本用法

1. 概述

1.1 分词主要有三种用法：

定语性分词(the attributive participle)：作为一个名词的定语。

情境性分词(circumstantial 或 adverbial)：表示某些伴随情境，像副词一样修饰主动词补足性分词(supplementary)：补充谓语动词的含义。

1.2 在非间接引语里的分词是无时间性的(timeless)，但可表示动作的阶段性，根据上下文可以推断分词所表达的动作与主动词所表达的动作在时间上的关系：

现在分词(present participle)表示的动作与主动词属于同时。

ταῦτα ἔπραττε ***στρατηγῶν***

当他做将军时，他做的这件事。*He did this while he was general.*

将来分词(future participle)指向将来，可用来表示目的，经常与 *ὡς* 连用。

συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ***ἀποκτενῶν.*** (Xenophon. *Anabasis* 1.1.3)

他逮捕居鲁士，想要处死他。*He arrests Cyrus in order to put him to death.*

过去分词(aorist participle)表示的动作早于主动词。

δειπνήσας *ἐχώρει.* (*Thucydides* 3.112.2)

他在用完餐后就离开了。*After having his dinner, he went off.*

完成分词(perfect participle)表示源于某一过去事件的现在状态。

οἱ ***τεθνηκότες***

那些死者 *those who have died* (= *the dead*)

2. 常与分词连用的动词

τυγχάνω 偶然碰到，恰好 *I happen, am just now ...*

παρὼν ***ἐτύγχανε.*** 他刚好在那儿。*He happened to be there.*

λανθάνω 不被注意到 *I escape (the) notice (of)*

τοὺς φύλακας ***ἔλαθεν*** *εἰσέλθων.*

他进来时没被卫兵发现。*He entered unnoticed by the guards.*

φθάνω 先做，先行动 *I anticipate, get in first*

αὐτοὶ ***φθήσονται*** *αὐτὸ δράσαντες.* (Plato. *Republic* 375C)

他们自己将先做这件事。*They will do this themselves first.*

διατελέω 继续 *I continue, keep on*

διατελεῖ *μισῶν.*

他愤恨不已。*He continues to hate (or hating).*

ἄρχομαι 开始 *I begin*

ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς λέγων. (Plato. *Symposium* 186B)

但我将从医学方面说起。*But I shall begin by talking about medicine.*

λήγω, παύομαι 停止 *I stop, cease*

φαίνομαι [*φαίνω*] 显然是 *I am obviously*

φαίνεται τἀληθῆ λέγων.

他显然是在说真话。*He is evidently speaking the truth.*

比较：**φαίνεται** τἀληθῆ λέγειν.

他似乎是在说真话。*He appears to be speaking the truth.*

δῆλός εἰμι 或 *φανερός εἰμι* 显然是 *I am obviously*

χαίρω 或 *ἥδομαι* 或 *τέρπομαι* 高兴 *I am pleased, enjoy*

χαίρω γε διαλεγόμενος τοῖς σφόδρα πρεσβύταις. (Plato. *Republic* 328D)

我喜欢与老人们谈话。*I enjoy talking to very old men.*

ἀγανακτέω 或 *ἄχθομαι* 或 *χαλεπῶς φέρω* 恼怒 *I am displeased, annoyed*

ὀργίζομαι [*ὀργίζω*] 发怒 *I am angry*

μεταμέλομαι 后悔 *I am sorry, regret*

μετεμέλοντο τὰς σπονδὰς οὐ δεξάμενοι. (*Thucydides* 4.27.3)

他们后悔没有接受停战。*They were sorry they had not accepted the truce.*

3. 独立属格结构 (genitive absolute)

分词短语(即："名词 + 分词")独立于句子的其他部分，名词与分词都是属格形式，且名词是分词的逻辑主语。

Κῦρος... ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὄρη **οὐδενὸς κωλύοντος**. (Xenophon. *Anabasis* 1.2.22)

居鲁士毫无阻碍地登上了山(没有人阻止他)。*Cyrus went up to the mountains without opposition.*

4. 独立宾格结构 (accusative absolute)

当分词没有逻辑主语，即分词所依的动词乃无人称动词(impersonal verbs)，遂以独立宾格结构取代独立属格结构。例如：

δέον(必要的 *it being necessary*)，*ἐξόν* 或 *παρόν*(可能的 *it being possible*)，*προσῆκον*(合适的 *it being fitting*)等无人称分词常常以独立宾格结构出现。

像 *ἅτε, ὡς* 和 *καίπερ* 这类词可以用于独立宾格结构。

III. 动形词(verbal adjectives)

1. 以-τός 结尾的动形词表示可能性(possibility)

例如：*φιλητός* 可爱的 *lovable*

或具有"现完、被动分词"的含义，例如：*γραπτός, written*。

2. 以*-τέος*结尾的动形词表示必然性(necessity)

例如：*γραπτέος that must be written*

这类动形词有两种结构：

2.1 人称结构*-τέος, -τέα, -τέον*，具有被动含义，强调主语—

ποταμός τις ἡμῖν ἐστι ***διαβατέος*** (主语是 *ποταμός τις*)

a river must be crossed by us

2.2 更常见的是无人称结构*-τέον / -τέα*，具有主动含义，强调动作—

τῷ ἀδικοῦντι ***δοτέον*** *δίκην*

the wrong-doer must suffer punishment

【重要动词】

ἵημι (送走 *I send*)

*ἵημι*变位表

		主动语态			中动(被动)语态		
		现在时	未完成时	不定过去时	现在时	未完成时	不定过去时
				直陈语气			
单	1	*ἵημι*	*ἵην*	*ἧκα*	*ἵεμαι*	*ἱέμην*	*-εἵμην*
	2	*ἵης, ἱεῖς*	*ἵεις*	*ἧκας*	*ἵεσαι*	*ἵεσο*	*-εἷσο*
	3	*ἵησι*	*ἵει*	*ἧκε*	*ἵεται*	*ἵετο*	*-εἷτο*
双	2	*ἵετον*	*ἵετον*	*-εἷτον*	*ἵεσθον*	*ἵεσθον*	*-εἷσθον*
	3	*ἵετον*	*ἱέτην*	*-εἵτην*	*ἵεσθον*	*ἱέσθην*	*-εἵσθην*
复	1	*ἵεμεν*	*ἵεμεν*	*-εἷμεν*	*ἱέμεθα*	*ἱέμεθα*	*-εἵμεθα*
	2	*ἵετε*	*ἵετε*	*-εἷτε*	*ἵεσθε*	*ἵεσθε*	*-εἷσθε*
	3	*ἱᾶσι*	*ἵεσαν*	*-εἷσαν*	*ἵενται*	*ἵεντο*	*-εἷντο*
				虚拟语气			
单	1	*ἱῶ*		*-ὧ*	*ἱῶμαι*		*-ὧμαι*
	2	*ἱῇς*		*-ῇς*	*ἱῇ*		*-ῇ*
	3	*ἱῇ*		*-ῇ*	*ἱῆται*		*-ἧται*
双	2	*ἱῆτον*		*-ἧτον*	*ἱῆσθον*		*-ἧσθον*
	3	*ἱῆτον*		*-ἧτον*	*ἱῆσθον*		*-ἧσθον*
复	1	*ἱῶμεν*		*-ὧμεν*	*ἱώμεθα*		*-ὥμεθα*
	2	*ἱῆτε*		*-ἧτε*	*ἱῆσθε*		*-ἧσθε*
	3	*ἱῶσι*		*-ὧσι*	*ἱῶνται*		*-ὧνται*

	主动语态		中动(被动)语态	
	现在时	不定过去时	现在时	不定过去时
		祈愿语气		
单 1	ἱείην	-εἵην	ἱείμην	-εἵμην
2	ἱείης	-εἵης	ἱεῖο	-εἷο
3	ἱείη	-εἵη	ἱεῖτο	-εἷτο
双 2	ἱεῖτον / ἱείητον	-εἷτον / -εἵητον	ἱεῖσθον	-εἷσθον
3	ἱείτην / ἱειήτην	-εἵτην /-εἱήτην	είσθην	-εἵσθην
复 1	ἱεῖμεν / ἱείημεν	-εἷμεν /-εἵημεν	ἱείμεθα	-εἵμεθα(-οἵμεθα)
2	ἱεῖτε / ἱείητε	-εἷτε /-εἵητε	ἱεῖσθε	-εἶσθε (οἷσθε)
3	ἱεῖεν / ἱείησαν	-εἷεν /-εἵησαν	ἱεῖντο	-εἷντο (-οἷντο)
		命令语气		
单 2	ἵει	-ἕς	ἵεσο	-οὗ
3	ἱέτω	-ἕτω	ἱέσθω	-ἕσθω
双 2	ἵετον	-ἕτον	ἵεσθον	-ἕσθον
3	ἱέτων	-ἕτων	ἱέσθων	-ἕσθων
复 2	ἵετε	-ἕτε	ἵεσθε	-ἕσθε
3	ἱέντων	-ἕντων	ἱέσθων	-ἕσθων
		不定式		
	ἱέναι	-εἷναι	ἵεσθαι	-ἕσθαι
		分 词		
	ἱείς, ἱεῖσα, ἱέν	-εἵς,-εἷσα,-ἕν	ἱέμενος,	-ἕμενος

【练 习】

1. 英译希

There are three sailors in that boat. The clothes of these sailors are red. The young sailor has (ἔχει) *a sail on his shoulder. Another is asleep* (καθεύδει), *but the third is by the rudder. This* (*one*) *does not see* (ὁρᾷ) *the terrible danger, for there is a rock in the lake. And this rock is hard, and will be* (*the*) *cause of death to many. Now they are close to the place, and I am pale from fear. I turn away* (ἀποτρέπω) *my eyes. Behold*(ἰδού), *they are out of the danger, and from joy tears are in my eyes.*

词 汇

ἐρυθρός, -ά, -όν	红的 *red*
τὰ ἱμάτια	衣服 *clothes*
ἱστίον, τό	船帆 *sail*
ὦμος, ὁ	肩膀 *shoulder*
τρίτος, -η, -ον	第三 *third*
πηδάλιον, τό	舵 *rudder*

κίνδυνος, ὁ	危险 *danger*
πέτρα, ἡ	岩石 *rock*
στερρός, -ά, -όν	坚硬的 *hard*
ἐγγύς	接近 *close to*
τόπος, ὁ	地方 *place*
ὠχρός, -ά, -όν	苍白的 *pale*
ὀφθαλμός, ὁ	眼睛 *eye*
ἔξω	向外，在……之外 *out of*
χαρά, ἡ	欢喜 *joy*
δάκρυον, τό	眼泪 *tear*
καθ-εύδω [*κατά, εὕδω*]	躺下，睡觉 *I lie down to sleep, sleep*
ἀπο-τρέπω	转身而去，避开，阻止 *I turn away, dissuade from*

2. 希译英

Ἔστιν ἄρα ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετική, ἐν μεσότητι οὖσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὡρισμένη λόγῳ καὶ ὡς ἂν ***ὁ φρόνιμος*** *ὁρίσειεν. μεσότης δὲ δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν· καὶ ἔτι τῷ* ***τὰς*** *μὲν ἐλλείπειν τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὑρίσκειν καὶ αἱρεῖσθαι. διὸ κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν καὶ τὸν λόγον τὸν τὸ τί ἦν εἶναι λέγοντα μεσότης ἐστὶν ἡ ἀρετή, κατὰ δὲ τὸ ἄριστον καὶ τὸ εὖ ἀκρότης.*

词　汇

ἀκρότης, -ητος, ἡ	顶峰 *a summit, height*
ἐλ-λείπω [*ἐν, λείπω*]	留下；缺乏，不足 *I leave behind; I fall short, I am left wanting*
ἔλλειψις, -εως, ἡ	缺乏，欠缺，不足 *falling short, wanting*
ἕξις, -εως, ἡ	(身体或精神上的)状态，习惯 *a habit of body, a habit of mind*
μεσότης, -ητος, ἡ	[*μέσος*] 中间，中道 *a middle* or *central position, a mean between two extremes*
ὁρίζω	划一条界限；决定，规定；界说，下定义 *I divide as a boundary; determine, define*
— *ὁρίζω, ὁρίσω, ὥρισα, ὥρικα, ὥρισμαι, ὡρίσθην*	
οὐσία, ἡ	[*εἰμί* 的阴性分词 *οὖσα*] 财产；存在；本质，实体 *property, substance; being, existence; essence, nature of a thing*
πρᾶξις, -εως, ἡ	[*πράττω*] 交易；行事，行动；实践 *transaction; an acting, doing; practice*
προαιρετικός, -ή, -όν	宁愿选择……的，优先选择……的，有意选择……的 *inclined to prefer, deliberately choosing a thing*
ὑπερβολή, ἡ	[*ὑπερβάλλω*] 远掷；优越；过度；卓越 *a throwing beyond others; superiority*

第 14 课

苏格拉底的智慧

【动词练习】

1. *Καὶ ἴστε δή, οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειεν. καὶ δή ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι· καί, ὅπερ λέγω, μὴ θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες· ἤρετο γὰρ δή, εἴ τις ἐμοῦ εἴη σοφώτερος. ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι. καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὑτοσὶ μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν.*

οἶδα　知道 *I know*

εἰμί　是，存在 *I am*

ὁρμάω　推动，激发；急于要(做) *I push on, stir up, hasten on*

ἔρχομαι　来，去 *I come, go*

— *ἔρχομαι, ἐλεύσομαι, ἦλθον, ἐλήλυθα, --, --*

τολμάω	[+不定式] 大胆做，下决心做 *I undertake, dare*
μαντεύομαι	颁发神谕，讲出预言；预示；求神谕 *I prophesy, deliver an oracle; I consult or inquire of an oracle*
λέγω	说 *I say*
— λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην	
θορυβέω	吵闹，喧哗，喝彩，喝倒彩 *I make a turmoil, racket, or disturbance; I interrupt; (pass.) I am thrown into confusion*
ἐρωτάω	问 *I ask*
— ἐρωτάω, ἐρωτήσω, ἠρόμην, ἠρώτηκα, ἠρώτημαι, ἠρωτήθην	
ἀν-αιρέω	提起，拿走；指定，回答 *I take up, remove; designate, answer*
— αἱρέω, αἱρήσω, εἷλον, ᾕρηκα, ᾕρημαι, ᾑρέθην 拿；[中动]选择 *I take; choose*	
μαρτυρέω	作证，作见证 *I am a witness*
τελευτάω	使完成；完结，死亡 *I complete; come to an end, die*

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἴστε
ὁρμήσειεν
ἐλθών
ἐτόλμησε
μαντεύσασθαι
λέγω
θορυβεῖτε
ἤρετο
εἴη
ἀνεῖλεν
εἶναι
μαρτυρήσει
τετελεύτηκεν

B. 请填写 οἶδα 的“现完、主动、直陈”

单 数	复 数
οἶδα	

注：οἶδα 是 εἴδω(看 *I see*)的现在完成时形式，具有现在时的含义。

2. *Σκέψασθε δέ, ὧν ἕνεκα ταῦτα λέγω· μέλλω γὰρ ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονεν. ταῦτα γὰρ ἐγὼ ἀκούσας ἐνεθυμούμην οὑτωσί· τί ποτε λέγει ὁ θεός, καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν ξύνοιδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὤν· τί οὖν ποτε λέγει φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; οὐ γὰρ δήπου ψεύδεταί γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ.*

σκέπτομαι　观察，注意；思考，考虑 *watch, think*

— σκέπτομαι, σκέψομαι, ἐσκεψάμην, ἔσκεμμαι, --, --

λέγω　说 *I say*

— λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην

μέλλω　就要(做)，打算 *I am about to, intend to*

— μέλλω, μελλήσω, ἐμέλλησα, --, --, --

διδάσκω　教 *I teach*

— διδάσκω, διδάξω, ἐδίδαξα, δεδίδαχα, δεδίδαγμαι, ἐδιδάχθην

γίγνομαι　产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*

— γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --

ἀκούω　听 *I listen, hear*

— ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην

ἐν-θυμέομαι　思考，考虑；留意 *I take to heart, consider, deliberate*

αἰνίττομαι /αἰνίσσομαι　说谜语，说隐语，暗示 *I speak in riddles, hint*

σύν-οιδα /ξύνοιδα　和(某人)一起知道，同样知道；参与(某事) *I know together with, know thoroughly*

φημί　说 *I say*

ψεύδω　用假话欺骗，欺哄；*I cheat by lies, defraud*

请对下列词汇进行词形分析

σκέψασθε

μέλλω

διδάξειν

γέγονεν

ἀκούσας

ἐνεθυμούμην

λέγει

αἰνίττεται

ξύνοιδα

ὤν

φάσκων

εἶναι

ψεύδεται

3. καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἠπόρουν, τί ποτε λέγει.　ἔπειτα μόγις πάνυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην.

ἀπορέω　没办法，不知所措；缺少，贫乏 *I am embarrassed, at a loss; I am needy*

λέγω 说 *I say*

— λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην

τρέπω /τράπω 使转向；[中/被动] 转向，走向 *I turn*

— τρέπω, τρέψω, ἔτρεψα/ἔτραπον, τέτροφα, τέτραμμαι, ἐτρέφθην

请对下列词汇进行词形分析

ἠπόρουν

λέγει

ἐτραπόμην

4. Ἦλθον ἐπί τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὡς ἐνταῦθα, εἴ πέρπου, ἐλέγξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ, ὅτι οὑτοσὶ ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι, σὺ δ' ἐμὲ ἔφησθα.

ἔρχομαι 来，去 *I come, go*

— ἔρχομαι, ἐλεύσομαι, ἦλθον, ἐλήλυθα, --, --

δοκέω 设想，看来是 *I seem*

εἰμί 是，存在 *I am*

ἐλέγχω 侮辱；反驳；盘问 *I put to shame, refute, cross-examine*

— ἐλέγχω, ἐλέγξω, ἤλεγξα, --, ἐλήλεγμαι, ἠλέγχθην

ἀπο-φαίνω 显示，证明 *I display, prove, explain*

— φαίνω, φανῶ, ἔφηνα, πέφαγκα, πέφασμαι, ἐφάνθην 显示出，出现 *I reveal, appear*

φημί 说 *I say*

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἦλθον

δοκούντων

εἶναι

ἐλέγξων

ἀποφανῶν

ἔφησθα

B. 请填写 φημί 的“未完、直陈”各词形

单 数	复 数
ἔφην	

5. διασκοπῶν οὖν τοῦτον -- ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν, ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἔπαθον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, -- καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφὸς ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὔ· κἄπειτα ἐπειρώμην αὐτῷ δεικνύναι, ὅτι οἴοιτο μὲν εἶναι σοφός, εἴη δ' οὔ.

δια-σκοπέω　细看，观察；瞭望 *I view closely, examine; look around*

— *σκοπέω, σκέψομαι, ἐσκεψάμην, ἔσκεμμαι, --,--* 观看，考虑，询问 *I look at, consider, inquire*

πάσχω　遭受，经历 *I suffer*

— *πάσχω, πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα, --, --*

δοκέω　设想，看来是 *I seem*

— *δοκέω, δόξω, ἐδόξα, δεδόκηκα, δεδόκημαι, ἐδοκήθην*

δέομαι　[*δέω* 需要，缺少] 需要，缺乏，乞求 *I am in need of, ask for*

εἰμί　是，存在 *I am*

δια-λέγω　挑出，选择；交谈；[哲]采用问答式论辩术 *I pick out, converse*

— *λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην* 说 *I say*

πειράω　[+不定式] 试图，企图 *I try*

— *πειράω, (ἐπείρων), πειράσω, ἐπείρασα, πεπείρακα, πεπείραμαι, ἐπειρησάμην*

δείκνυμι　指出 *I show*

— *δείκνυμι, δείξω, ἔδειξα, δέδειχα, δέδειγμαι, ἐδείχθην*

οἴομαι　认为 *I think*

请对下列词汇进行词形分析

διασκοπῶν

δέομαι

λέγειν

ἦν

σκοπῶν

ἔπαθον

διαλεγόμενος

ἔδοξε

δοκεῖν

εἶναι

ἐπειρώμην

δεικνύναι

εἴη

6. *ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε ἀπηχθόμην καὶ πολλοῖς τῶν παρόντων, πρὸς ἐμαυτὸν δ' οὖν ἀπιὼν ἐλογιζόμην, ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι· κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν εἰδέναι, ἀλλ' οὗτος μὲν οἴεταί τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγὼ δέ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι· ἔοικα γοῦν τούτου γε σμικρῷ τινι αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ὅτι ἃ μὴ οἶδα οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι.*

ἀπ-εχθάνομαι　[被动]被恨；[异态]招惹仇恨 *I become hated*

— *ἀπ-εχθάνομαι, ἀπεχθήσομαι, ἀπηχθόμην, ἀπήχθημαι, --, --*

πάρ-ειμι①	[παρά, εἰμί] 在旁边，在场 *I am near, present*
ἄπ-ειμι②	[ἀπό, εἶμι] 走开，离去 *I go away, leave*
λογίζομαι	计算，盘算，考虑，认为 *I count, calculate, consider, think*
εἰμί	是，存在 *I am*
κινδυνεύω	冒险；也许是 *I am in danger, likely*
οἶδα	知道 *I know*
— 现完主动不定式为 εἰδέναι	
οἴομαι	认为 *I think*
ἔοικα	像是，看来是 *I look like, seem*

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἀπηχθόμην

παρόντων

ἀπιών

ἐλογιζόμην

κινδυνεύει

εἰδέναι

οἴεται

εἰδώς

ἔοικα

B. 请填写 οἶδα 的“现完、主动分词”各词形

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主呼格	εἰδώς	εἰδυῖα	εἰδός
属格			
与格			
宾格			
		复　数	
主呼格			
属格			
与格			
宾格			

7. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ᾖα τῶν ἐκείνου δοκούντων σοφωτέρων εἶναι, καί μοι ταὐτὰ ταῦτα ἔδοξε· καὶ ἐνταῦθα κἀκείνῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπηχθόμην.

δοκέω	设想，看来是 *I seem*
— δοκέω, δόξω, ἔδοξα, δεδόκηκα, δεδόκημαι, ἐδοκήθην	

εἰμί　是，存在 *I am*

ἀπ-εχθάνομαι　[被动]被恨；[异态]招惹仇恨 *I become hated*

— *ἀπ-εχθάνομαι, ἀπεχθήσομαι, ἀπηχθόμην, ἀπήχθημαι, --, --*

请对下列词汇进行词形分析

δοκούντων

εἶναι

ἔδοξε

ἀπηχθόμην

8. *Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλαὶ μὲν ἀπέχθειαί μοι γεγόνασι καὶ οἷαι χαλεπώταται καὶ βαρύταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι.*

γίγνομαι　产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*

— *γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --*

λέγω　说 *I say*

— *λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην*

εἰμί　是，存在 *I am*

请对下列词汇进行词形分析

γεγόνασι

γεγονέναι

λέγεσθαι

9. *οἴονται γάρ με ἑκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἃ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει, ὦ ἄνδρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι, καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶν καὶ οὐδενός· καὶ φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη, προσκεχρῆσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι, ὅτι οὗτος ὑμῶν, ὦ ἄνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ Σωκράτης ἔγνωκεν ὅτι οὐδενὸς ἄξιός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν.*

οἴομαι　认为 *I think*

*πάρ-ειμι*①　[*παρά, εἰμί*] 在旁边，在场 *I am near, present*

ἐξ-ελέγχω　考验；证明有罪；驳斥 *I test, convict, confute*

— *ἐλέγχω, ἐλέγξω, ἤλεγξα, --, ἐλήλεγμαι, ἠλέγχθην* 侮辱；反驳；盘问 *I put to shame, refute, cross-examine*

κινδυνεύω　冒险；也许是 *I am in danger, am likely*

λέγω　说 *I say*

— *λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην*

εἰμί　是，存在 *I am*

εἴρω 说 *I say*

— *εἴρω, ἐρῶ, εἶπον, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην*

προσχράομαι 使用 *I use*

— *χράομαι, χρήσομαι, ἐχρησάμην, --, κέχρημαι, ἐχρήσθην* 用，使用 *I use*

φαίνω, φανῶ, ἔφηνα, πέφαγκα, πέφασμαι, ἐφάνθην 显示出，出现 *I reveal, appear*

ποιέω 做 *I do, make*

γιγνώσκω 认识 *I get to know*

— *γιγνώσκω, γνώσομαι, ἔγνων, ἔγνωκα, ἔγνωσμαι, ἐγνώσθεν*

A. 请对下列词汇进行词形分析

οἴονται

παρόντες

ἐξελέγξω

κινδυνεύει

ὄντι

λέγειν

φαίνεται

προσκεχρῆσθαι

ποιούμενος

εἴποι

ἔγνωκεν

B.请填写 *γιγνώσκω* 的“不过、主动、直陈”和“现完、主动、直陈”

“不过、主动、直陈”

单 数	复 数
ἔγνων	

“现完、主动、直陈”

单 数	复 数
ἔγνωκα	

注：词尾属于规则变化。

【课 文】

Η ΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ
(柏拉图《申辩篇》21A-E, 23A-B)

(21 A-E)

Καὶ ἴστε δή, οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειεν. καὶ δή ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι· καί, ὅπερ λέγω, μὴ θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες· ἤρετο γὰρ δή, εἴ τις ἐμοῦ εἴη σοφώτερος. ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι. καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὑτοσὶ μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν.

Σκέψασθε δέ, ὧν ἕνεκα ταῦτα λέγω· μέλλω γὰρ ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονεν. ταῦτα γὰρ ἐγὼ ἀκούσας ἐνεθυμούμην οὑτωσί· τί ποτε λέγει ὁ θεός, καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν ξύνοιδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὤν· τί οὖν ποτε λέγει φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; οὐ γὰρ δήπου ψεύδεταί γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ. καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἠπόρουν, τί ποτε λέγει. ἔπειτα μόγις πάνυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην.

Ἦλθον ἐπί τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὡς ἐνταῦθα, εἴ περπου, ἐλέγξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ, ὅτι οὑτοσὶ ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι, σὺ δ' ἐμὲ ἔφησθα. διασκοπῶν οὖν τοῦτον — ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν, ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἔπαθον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, — καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφὸς ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὔ· κἄπειτα ἐπειρώμην αὐτῷ δεικνύναι, ὅτι οἴοιτο μὲν εἶναι σοφός, εἴη δ' οὔ. ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε ἀπηχθόμην καὶ πολλοῖς τῶν παρόντων, πρὸς ἐμαυτὸν δ' οὖν ἀπιὼν ἐλογιζόμην, ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι· κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν εἰδέναι, ἀλλ' οὗτος μὲν οἴεταί τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγὼ δέ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι· ἔοικα γοῦν τούτου γε σμικρῷ τινι αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ὅτι ἃ μὴ οἶδα οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ἦα τῶν ἐκείνου δοκούντων σοφωτέρων εἶναι, καί μοι ταὐτὰ ταῦτα ἔδοξε· καὶ ἐνταῦθα κἀκείνῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπηχθόμην.

(23A-B)

Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλαὶ μὲν ἀπέχθειαί μοι γεγόνασι καὶ οἷαι χαλεπώταται καὶ βαρύταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι. οἴονται γάρ με ἑκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἃ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει, ὦ ἄνδρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι, καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶν καὶ οὐδενός· καὶ φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη, προσκεχρῆσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι,

> ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι, ὅτι οὗτος ὑμῶν, ὦ ἄνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ Σωκράτης ἔγνωκεν ὅτι οὐδενὸς ἄξιός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν.

【词 汇】

名词

ἀδελφός, ὁ	兄弟 *brother*	(PHILADELPHIA 费城)
ἀληθεία, ἡ	真理 *truth*	
ἀνθρώπινος, -η, -ον	人的，属于人的 *of, from* or *belonging to man, human*	
ἀπέχθεια, ἡ	怨仇，仇恨 *enmity, hatred*	
διαβολή, ἡ	指控，诽谤；争吵，仇视 *false accusation, slander; quarrel, enmity*	
ἐξέτασις, -εως, ἡ	调查，检验 *examination, scrutiny*	
ζήτησις, -εως, ἡ	探索，寻觅；询问，探讨 *seeking, inquiry, investigation*	
θέμις, θέμιτος, ἡ	[雄狮型] 神律，正义，习惯法；[复]法令，法律 *divine right, law, custom*	
μαντεῖον, τό	神谕 *oracle, oracular response*	
ὄνομα, τό	名字 *name*	
παράδειγμα, τό	榜样，模范，模型；样品；证明 *pattern or model; example; proof from example*	
χρησμός, ὁ	神谕，神示 *oracle, oracular response*	
χρόνος, ὁ	时间 *time*	(CHRONICLE 编年史)

代词

μηδ-είς, μηδ-εμία, μηδ-έν	[*μη-δέ, εἷς κτλ.*] 没有一个，无人 *no one, nobody*	
οἷος, οἵα, οἷον	[关系代词 *ὅς* 的形容词] 这样的，那样的，什么样的 *of what kind, such as*	
— *οἷον, οἷα* [中作副]	像似，例如 *as, like, just as, for instance*	
ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ	[*ὅς, ἥ, ὅ* 的强调形式] 就是那个人他……，就是那个东西它……*the very man who... the very thing which...*	
ὅστις, ἥτις, ὅ τι	[*ὅς, τις*] 任何人他……，任何东西它……，无论谁，无论什么东西 *any one who, anything which, whoever, whatever*	

形容词

βαρύς, -εῖα, -ύ	重的，沉重的；麻烦的 *heavy, burdensome, troublesome*	(BARYCENTER 重心)
μαντεῖος, -α, -ον	有关神谕的，有关预言的 *prophetic, prophesying*	
μικρός (=σμικρός), -ά, -όν	少，少量的 *small, little*	(MICROSCOPE 显微镜)
οὐδέτερος, -α, -ον	两者都不是的，非此非彼的；中性的 *not either, neither of the two; neutral*	

σφοδρός, -ά, -όν 剧烈的；热烈的，急躁的 *earnest, enthusiastic, impetuous*

副词

δήπου（常写作 *δή που*） (1) 也许，一定，大概 *perhaps, doubtless*; (2) 用于问句，希望得到肯定答复 as interrogative implying an affirm answer，例如：*ἴστε γὰρ οὐ δήπου;* 你们会不知道吗？（含有 "*Surely you know*" 之意）

ἑκάστοτε [*ἕκαστος*] 每一回，任何时候 *every time*

ἐντεῦθεν 从这儿；此后；因此 *from here; henceforth; therefore*

μηδέ [*μή, δέ*] 也不，绝不 *but not, and not*

μόγις 吃力地，艰难地；几乎没有 *with toil, hardly, scarcely*

ὅθεν 从那里；因此 *from where; for which reason*

ποτέ [逆附读词] 在某时，某次，一度，从前 *at some time, ever, once*

— 比较 *πότε* 几时？何时？*When?*

连词

ἐπειδή （表示时间）自从；（表示原因）由于 *when; since*

介词

ἕνεκα（也写作 *ἕνεκεν*） [后置词] [只+属（属格常前置）] 因为，由于……缘故 *on account of, for the sake of*

ἐπί [+ 属] 在上面，在……时间内 *on, in the time of*

[+ 与]（表示时间、地点、原因、条件等关系）*on, by*

[+ 宾] 向……，在……时间内，为了 *to, against, over, for*

专有名词

Δελφοί, -ῶν, αἱ （地名）德尔斐 *Delphi*（古希腊城邦，该城以其阿波罗神庙的神示而闻名遐迩）

Πυθία, ἡ （人名）比西亚 *Pythia*（*Πυθώ* 地区阿波罗神庙的女祭司）

Χαιρεφῶν, ὁ （人名）凯勒丰 *Chaerephon*

【注 释】

1. *Καὶ ἴστε δή, οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειεν. καὶ δή ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι· καί, ὅπερ λέγω, μὴ θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες· ἤρετο γὰρ δή, εἴ τις ἐμοῦ εἴη σοφώτερος. ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι. καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὑτοσὶ μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν.*

1.1 *ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειεν* 的句子结构—

ὡς + [*ἦν*] + *σφοδρὸς* / *ἐφ' ὅ τι* + *ὁρμήσειε*

ὁρμήσειεν: *ὁρμάω* 的"不过、主动、祈愿、3 单"，在表示过去一般条件的关系从句（past general conditional relative clause）里，谓语动词采用祈愿语气，其主动词（这里是省略了的 *ἦν*）的时态为"未完成时"（*S2568*）。

1.2 *ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι* —

在表示“祭司的回答或法律的判决”等动词之后，常跟“*μη*(以及 *μηδέ, μηδείς* 等) + 不定式”形式(*S2724*)，故这里的不定式短语 *μηδένα σοφώτερον εἶναι* 是间接引语，其直接引语形式为 *οὐδεὶς σοφώτερος ἐστι*(*nobody is wiser*)。

1.3 词形辨析—

ἴστε: *οἶδα* 的“现完、主动、命令、2 复”。

ἐλθών: *ἔρχομαι* 的“不过主动分词、阳性单数主格”。

ἐτόλμησε: *τολμάω* 的“不过、主动、直陈、3 单”。

θορυβεῖτε: *θορυβέω* 的“现、主动、命令、2 复”。

ἤρετο: *ἐρωτάω* 的“不过、主动、直陈、3 单”。

τετελεύτηκε: *τελευτάω* 的“现完、主动、直陈、3 单”。

μηδένα: *μηδείς* 的“阳性单数宾格”。

ἀνεῖλεν: *ἀν-αιρέω* 的“不过、主动、直陈、3 单”，*ἀν-αιρέω* 在这里特指祭司的回答。

2. *ἐψάσθε δέ, ὧν ἕνεκα ταῦτα λέγω· μέλλω γὰρ ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονεν. ταῦτα γὰρ ἐγὼ ἀκούσας ἐνεθυμούμην οὑτωσί· τί ποτε λέγει ὁ θεός, καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν ξύνοιδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὤν· τί οὖν ποτε λέγει φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; οὐ γὰρ δήπου ψεύδεταί γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ.*

2.1 ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονεν: —

参考译文：“对我的偏见是从哪里来的 *from where the prejudice against me has come*”。

2.2 *λέγει φάσκων*: “他说 *he says by saying*”，分词与主动词表达的是同一个意思，这是古希腊语中常见的“赘述”修辞法(*S3042*)。

2.3 *οὐ γὰρ δήπου ψεύδεταί γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ* —

参考译文：“他(即‘神’)当然不会欺骗，因为这对他而言是不正义的 *He certainly cannot be lying, for that is unjust for him*”，第一个 *οὐ γὰρ* 意为“当然不是 *certainly not*”，第二个 *οὐ γὰρ* 意为“因为不是 *for... not*”。

2.4 *σύν-οιδα* (也写作 *ξύνοιδα*)跟与格，在表示“知道 *to know*”的动词所引导的间接引语里，谓语动词采用分词形式(*S2106*)。

2.5 词形辨析—

διδάξειν: *διδάσκω* 的将来时主动不定式。

ἀκούσας: *ἀκούω* 的“过去时主动分词、阳性单数主格”。

ἐνεθυμούμην: *ἐν-θυμέομαι* 的“未完、主动、直陈、1 单”。

αἰνίττεται: *αἰνίττομαι* 的“现、主动、直陈、3 单”。

φάσκων: *φημί* 的“现在时主动分词、阳性单数主格”。

3. *καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἠπόρουν, τί ποτε λέγει. ἔπειτα μόγις πάνυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην.*

3.1 *πολὺν χρόνον*：“很长一段时间 *for a long time*”，宾格表示延续的时间。

3.2 *τί ποτε λέγει*：“他说的究竟是什么意思 *what on earth does he mean*”，*ποτέ* 是逆附读词，在此处加强疑问语气。该句子是间接疑问句，主动词为 *ἠπόρουν*，在第二类时态(即：“未完”、“不过”、“过完”)后的间接疑问句里的语气和时态可以保持不变(*S2677a*)。

3.3 *μόγις πάνυ*：“*with great reluctance*”

ἠπόρουν：　　　　*ἀπορέω* 的“未完、主动、直陈、1 单”

ἐτραπόμην：　　　　*τρέπω* 的“不过 2、中/被动、直陈、1 单”，意为“*I turned myself (to)*”。

4. *Ἦλθον ἐπί τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὡς ἐνταῦθα, εἴ περπου, ἐλέγξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ, ὅτι οὑτοσὶ ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι, σὺ δ' ἐμὲ ἔφησθα.*

4.1 *ἦλθον ἐπί*：“*I went to*”，*ἐπί* 意为“*to, towards*”时跟宾格。

4.2 *τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι*：“*one of those who being called to be wise*”；

δοκούντων 是 *δοκέω* 的“现在时主动分词、阳性复数属格”。

4.3 *ὡς... ἐλέγξων*：“*in order to refute*”，“*ὡς* + 将来时分词”一般表示“目的”(*S2086*)。

4.4 *περπου*：*πού* 的强调形式，也是逆附读词，故重音落在 *εἰ* 之上。

οὑτοσί：*οὗτος* 的强调形式，加重读尾元音 *ι* 表示强调，是阿提卡方言里的常见现象。

4.5 词形辨析—

ἐλέγξων：　　　　*ἐλέγχω* 的“将来时主动分词、阳性单数主格”。

ἀποφανῶν：　　　　*ἀπο-φαίνω* 的“将来时主动分词、阳性单数主格”。

ἔφησθα：　　　　*φημί* 的“未完、主动、直陈、2 单”。

5. *διασκοπῶν οὖν τοῦτον -- ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν, ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἔπαθον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, -- καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφὸς ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὔ· κἄπειτα ἐπειρώμην αὐτῷ δεικνύναι, ὅτι οἴοιτο μὲν εἶναι σοφός, εἴη δ' οὔ.*

5.1 *πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἔπαθον,*—

可调整为：*ἐγὼ* + *ἔπαθον* + *τοιοῦτόν τι* + (*σκοπῶν πρὸς ὃν*)

σκοπῶν... πρὸς ὃν：“*looking to whom*”。

τοιοῦτόν τι：“像这样的某类事物 *some such thing as this*”，即“如下 *as follows*”。

5.2 *διασκοπῶν* + *τοῦτον* + ...

καὶ διαλεγόμενος + *αὐτῷ*,　(主句) *οὗτος ὁ ἀνὴρ* + *ἔδοξέ* + *μοι* + ...

主动词的主语是 *οὗτος ὁ ἀνήρ*，而两个分词短语的主语都是“我”(即苏格拉底)，这种语法上的不一致被称为 anacolouthon，是希腊语里常见的一种修饰手法，旨在表现谈话过程的生动性和自然性，柏拉图在对话里很喜欢用这种修饰手法(*S3007*)。

5.3 *οὗτος ὁ ἀνὴρ* + *ἔδοξέ* + *μοι* / *δοκεῖν* + (*μὲν*) / *εἶναι σοφὸς*

/*εἶναι* + (*δ'*) / *οὔ* [*εἶναι σοφὸς*]

δοκεῖν 与 *εἶναι* 相对比，即“貌似(appearance)”与“真实(reality)”的对比，用“*μὲν...*

δέ” 加强这种对比的力度，意为“(他)似乎……聪明，然而(其实)不是”。

5.4 ἔπαθον: πάσχω 的“不过、主动、直陈、1单”。

ἐπειρώμην: πειράω 的“未完、中动、直陈、1单”。

5.5 *κἄπειτα* ***ἐπειρώμην*** *αὐτῷ δεικνύναι, ὅτι* ***οἴοιτο*** *μὲν εἶναι σοφός,* ***εἴη*** *δ' οὔ.*

该主从句的时态、语气属于第二顺序(历史顺序)，参见第15课语法部分“主从复合句的时态、语气顺序”。

κἄπειτα = καὶ ἔπειτα，元音融合(crasis)

6. ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε ἀπηχθόμην καὶ πολλοῖς τῶν παρόντων, πρὸς ἐμαυτὸν δ' οὖν ἀπιὼν ἐλογιζόμην, ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι· κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν εἰδέναι, ἀλλ' οὗτος μὲν οἴεταί τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγὼ δέ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι· ἔοικα γοῦν τούτου γε σμικρῷ τινι αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ὅτι ἃ μὴ οἶδα οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι.

6.1 τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς: “*to know something* (*which*) *not knowing*”，该不定式短语实际上是主动词 οἴεται 后的宾语从句，而分词 οὐκ εἰδώς 也相当于一个从句，因主语与 οἴεται 和 εἰδέναι 相同，故不赘述。

6.2 σμικρῷ τινι: 表示“不同程度的与格(dative of degree of difference)”，意为“*by a little bit*”；αὐτῷ τούτῳ: 表示“方面的与格(dative of respect)”，意为“就在这一方面 *in just this respect*”[①]；αὐτός 常与 οὗτος 连用[②]。

6.3 ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι: “我比这个人更聪明 *that I am wiser than this man*”，间接引语里采用现在时，是为了增加叙述的生动性。

6.4 词形辨析—

κἀγαθόν = καὶ ἀγαθόν，元音融合(crasis)。

ἀπηχθόμην: ἀπ-εχθάνομαι 的“不过、被动、直陈、1单”。

παρόντων: πάρ-ειμι①的“现在时主动分词、阳性复数属格”。

ἀπιών: ἄπ-ειμι②的“现在时主动分词、阳性单数主格”。

εἰδώς: οἶδα 的“现完主动分词、阳性单数主格”。

7. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ᾖα τῶν ἐκείνου δοκούντων σοφωτέρων εἶναι, καί μοι ταὐτὰ ταῦτα ἔδοξε· καὶ ἐνταῦθα κἀκείνῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπηχθόμην.

7.1 ἄλλον τῶν ἐκείνου δοκούντων σοφωτέρων εἶναι: “*one of those who seeming to be wise*”；

ταὐτὰ ταῦτα ἔδοξε: 主语为中性复数时，谓语动词则为单数。

7.2 ᾖα = ᾔειν, εἶμι 的“未完、主动、直陈、1单”。

κἀκείνῳ = καὶ ἐκείνῳ，元音融合(crasis)。

8. Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλαὶ μὲν ἀπέχθειαί μοι γεγόνασι καὶ οἷαι

① 参见 Louis Dyer. *Plato Apology of Socrates and Crito* 和 James Helm. *Plato Apology* 的有关解读。

② 参见《希英大辞典》αὐτός 词条 I.7。

χαλεπώταται καὶ βαρύταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι.

8.1 *οἷαι χαλεπώταται καὶ βαρύταται*：*οἷαι* 的先行词为 *ἀπέχθειαί*，从句里省略了系动词 *εἰσί*。

8.2 *ὥστε... ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι*："*so that (I) am being called this by name 'sophist'*"，这里的逻辑主语是"我"（即苏格拉底），*ὄνομα,τοῦτο* 为宾格，"*to call, to name*"之类的动词常常跟赘述的 *εἶναι*(*S1615*)；*ὥστε* 表示"结果"，结果从句里的谓语动词可用不定式表达。

8.3 *γεγόνασι*：*γίγνομαι* 的"现完、主动、直陈、3 复"。

γεγονέναι：*γίγνομαι* 的现完主动不定式。

9. *οἴονται γάρ με ἑκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἃ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει, ὦ ἄνδρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι, καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶν καὶ οὐδενός· καὶ φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη, προσκεχρῆσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι, ὅτι οὗτος ὑμῶν, ὦ ἄνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ Σωκράτης ἔγνωκεν ὅτι οὐδενὸς ἄξιός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν.*

9.1 *οἴονται γάρ με ἑκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἃ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω·* —

参考译文："每一次，那些在场的人见我驳斥他人的愚昧，便以为我在这些方面有智慧。*For on each occasion those who are present think I am wise in the matters in which I confute someone else.*"

ἃ 及其先行词 *ταῦτα*，均为表示"方面的与格(*dative of respect*)"（*S1601c*）。

9.2 *τὸ δὲ κινδυνεύει,*—

τὸ δέ："*but in fact*"（*S1111*）

κινδυνεύει：表示可能性。

9.3 词形辨析—

παρόντες：*πάρ-ειμι*①的"现在时主动分词、阳性复数主格"。

ἐξελέγξω：*ἐξ-ελέγχω* 的"不过、主动、虚拟、1 单"，这里不是"将来时"，请注意从句里的 *ἄν*。

εἴποι：*εἴρω* 的"不过、主动、祈愿、3 单"。

προσκεχρῆσθαι：*προσχράομαι* 的"现完主动不定式"。

ποιούμενος：*ποιέω* 的"现在时中/被动分词、阳性单数主格"。

ἔγνωκεν：*γιγνώσκω* 的"现完、主动、直陈、3 单"。

【语　法】

I. 复合句

复合句由一个主句和一个(或多个)从句组成。主句和从句各有其主语和谓语动词。主句可在从句之前，也可在从句之后。

1. 时态和语气的顺序(sequence of tenses and moods)

主句的动词(或称主动词)的**时态**可以决定从句的**语气**(虚拟语气或祈愿语气)，为了方便记忆，将主动词的时态分为两种顺序：

第一顺序：主动词的时态为第一类时态；

第二顺序(或历史顺序)：主动词的时态为第二类时态(或历史时态)。

主动词的时态与从句的语气的具体关系如下

第一顺序

主动词的时态	从句动词的语气
现在时	
将来时	**虚拟语气**
完成时(描述一种现在的状态)	
将来完成时	

注：主动词为虚拟语气或命令语气也属于这类。

第二顺序

主动词的时态	从句动词的语气
未完成时	
不定过去时	**祈愿语气**
过去完成时	

注：(1) 主动词为祈愿语气也属于这类；

(2) 主动词为直陈语气时，第二顺序的时态皆有增音；

(3) 从句里的时态代表的是“行动的阶段”(stage of action)，其行动时间的先后只是相对于主动词的行动时间而言。

2. 从句分为三大类

(1) 名词性从句(substantival clauses)

从句在主句里的作用相当于一个名词，从句或是主句的主语，或是主句的宾语：

οὐκ ἴστε / ὅ τι ποιεῖτε 你不知道你在干什么。*You do not know what you are doing*。

(2) 形容词性从句(attributive clauses)

从句在主句里的作用相当于一个形容词，从句含有一个关系代词(或不定关系代词、关系形容词等)，该关系代词的先行词(antecedent)在主句里：

λέγε δὴ τὴν ἐπιστολὴν / ἣν ἔπεμψε Φίλιππος. 读一下菲力普的来信吧。*Come read the letter which Philip sent.*

(3) 副词性从句(adverbial clauses)

从句在主句里的作用像一个副词或副词短语一样修饰主动词：

κραυγὴν πολλὴν ἐποίουν καλοῦντες ἀλλήλους, /ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν. 他们彼此招呼，嘈杂声很大，以至敌人也听到了。*They made a loud noise by calling each other so that even the enemy heard them.*

II. 副词性从句(状语从句)

副词性从句用来表示下列副词关系里的一种：目的，原因，结果，条件，让步，时间，比较。

换言之，副词性从句是由某一个关系连词引导的从句，该关系连词可用来表示：目的、原因、结果、条件、让步、时间、比较。

1．目的从句 (purpose clauses)

古希腊语里常用 *ἵνα, ὅπως, ὡς* 等连词表示目的，否定用 *μή*。

παρακαλεῖς ἰατροὺς ὅπως μὴ ἀποθάνῃ;

你要请医生来，使他不至于丧命吧？*You call in physicians in order that he may not die.*

另两种表达目的的方式：

(1) 用将来分词；

(2) 用关系代词 *ὅς, ἥ, ὅ, ὅστις, ἥτις, ὅτι* 等 + 将来时直陈语气，否定用 *μή*。

引导目的从句的关系连词有：*ἵνα, ὅπως, ὡς,* 意为“为了，以便 *in order that, at*”，以及这些关系连词的否定式：*ἵνα μή, ὅπως μή, ὡς μή, μή,* 意为“以免 *lest*”。

2. 原因从句 (causal clauses)

一般有两种方式表示某种行为的原因，一是 *ἅτε, ὡς, οἷα/οἷον* 等 + 分词；另一是以下列连词引导的从句。

ι, διότι, διόπερ, οὕνεκα 等连词表示“因为 *because*”（解释先前的行为）。

ἐπεί, ἐπειδή, ὅτε, ὁπότε 等连词表示“既然，由于 *since*”（解释后来的行为）。

ὡς 表示“由于，因为，既然 *as, because, since*”（可解释先前或后来的行为）。

3. 结果从句 (result clauses)

引导词为：

οὕτως (οὕτω)	这样，如此 *in such a way, so*
τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο	这样的 *such*
τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(ν)	这样大的 *so great, so much*
ἐς τοσοῦτο(ν)	到这样程度 *to such an extent*
ὥστε, ὡς	以致，致使 *that, so that*

4．条件从句 (conditional clauses)

条件从句可以根据形式 (form) 或功能 (function) 进行分类。

根据形式分类，即根据前件 (protasis) 和/或后件 (apodosis) 的形式分类：

前件：　*εἰ* + 直陈语气
　　　ἐάν + 虚拟语气
　　　εἰ + 祈愿语气

后件：含有 ἄν，意指“*would*(*should*) *be / have been*”；
不含有 ἄν，即无“*would*(*should*) *be / have been*”之意。
根据功能分类，可进一步分为：
根据时间(time)分类；
根据完成或未完成(fulfilment or nonfulfilment)进行分类；
根据特殊或一般条件(particular or general)进行分类。

5. 让步从句(concessive clauses)

让步从句通常由“*καί* + *εἰ/ἐάν*”引导：
καὶ εἰ (*κεἰ*), *καὶ ἐάν* (*κἄν*)意为“即使 *even if*”。
εἰ καί, ἐὰν καί 意为“虽然 *although*”。

6. 时间从句(temporal clauses)

引导词可分为三类：

(1) 第一类，指从句的时间与主动词“同时”：

ὅτε, ὁπότε, ἡνίκα, ὁπηνίκα	当……的时候 *when*
ὁσάκις	像……那样经常地 *as often as*
ἕως, μέχρι, ὅσον χρόνον	当……的时候，只要 *while, so long as*
ἕως, ἐν ᾧ	当……的时候 *while*

(2) 第二类，指从句的时间“早于”主动词：

ἐπεί, ἐπειδή	在……之后 *after, after that*
ἐπεὶ πρῶτον, ὡς τάχιστα, ἐπειδὴ τάχιστα	一……就 *as soon as*
ἐξ οὗ, ἐξ ὅτου, ἀφ' οὗ	自从 *since, ever since*
ὡς	当……的时候，自从 *when, as soon as, since*

(3) 第三类，指从句的时间“晚于”主动词：

ἕως, ἔστε, μέχρι, μέχρι οὗ, ἄχρι οὗ	直到 *until*
πρίν, πρότερον ἤ	在……之前，直到 *before, until*

7. 比较从句(clauses of comparison)

比较从句的引导词：

ὡς	如同 *as*
ὥσπερ, καθάπερ	正如 *just as*
ὅπως, ᾗ, ὅπῃ, ᾗπερ	如同 *as*

主句可能含有指示副词 *οὕτως, ὧδε*

注意： *ἤ* (比 *than*)用于分离性并列句。

III. 名词性从句

1. 宾语从句

可分为两类：

(1) 在表示“努力(*effort*)”的动词之后的宾语从句，引导词为 *ὅπως*，否定式为 *μή*。

οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν θάνατον (Plato. *Apology* 39A)

任何人都不应当不择手段以求免死。*No man ought to conceive (this) how he shall escape death at any cost.*

表示“努力(*effort*)”的动词(包括意为 *take care/pains, strive* 等)有：

ἐπιμελοῦμαι, μέλει μοι, μελετῶ, φρουρῶ, πρόνοιαν ἔχω, βουλεύομαι, μηχανῶμαι, παρασκευάζομαι, προθυμοῦμαι, πράττω, πάντα ποιῶ, σπουδάζω, κτλ.

(2) 在表示“害怕(*fearing*)”的动词之后的宾语从句，引导词为 *μή that, lest*，否定式为 *μὴ οὐ that... not, lest... not*。

αὐτὸ τοῦτο φοβοῦμαι, μή... οὐ δυνηθῶ δηλῶσαι περὶ τῶν πραγμάτων

我怕我可能无法将这些事情说得明白。*I am afraid of the very thing, namely, that I may not be able to make the case plain.*

表示“害怕”的动词有：

φοβοῦμαι, δέδοικα/δέδια, ταρβῶ, τρῶ, πέφρικα,

δεινός εἰμι, δεινόν ἐστι, δέος ἐστί, φοβερός εἰμι, φοβερόν ἐστι, κτλ.

2. 间接引语

直接引语变为间接引语时，有三种不同的结构，以英语为例：

(1) *I think that she is a fool.*

(2) *I believe her to be a fool.*

(3) *I regard her as being foolish.*

在希腊语里，也有类似做法，即将直接引语变为 *ὅτι/ὡς* 从句、不定式短语或分词短语。

2.1 *ὅτι* 和 *ὡς*

在表示“说”(saying)的动词之后(*φημί* 除外)，间接引语的从句一般由 *ὅτι* 和 *ὡς* 引导，有时也用 *ὅπως*，大多出现在诗歌和色诺芬的著作里，否定用 *οὐ*。

间接引语里的动词，时态与直接引语里的情况相同。

εἶπον ὅτι Ἀθήναζε ***προσέρχομαι.***

我说我在去雅典的路上。*I said that I was on my way to Athens.*

在历史顺序里，可用祈愿语气，但其时态可与直陈语气的时态相同。

εἶπον ὅτι ὁ Φίλιππος μῶρος ***εἴη.***

我说菲力普很笨。*I said that Philip was stupid.*

祈愿语气不如直陈语气“生动”，上面一句若用直陈语气，则强调对 Philip 的愚蠢的断定。

2.2 不定式结构

在表示“说、想、相信、希望、允诺、发誓(saying, thinking, believing, hoping, promising, swearing)”等动词之后，间接引语里的动词变为不定式结构，时态与直接引语的相同。

如果不定式的主语与主动词的主语相同，一般都省略。如果出现主语(很少见)，则为主格。

如果不定式的主语不同于主动词的主语，则为宾格。否定用 *οὐ*。

αὕτη φησὶν Ἀθήναζε ***προσχωρήσειν.***

她说她要到雅典去。*This woman says that she will come to Athens.*

αὗται ἔφασαν ***τὴν ἀδελφὴν ἄρτι ἀπελθεῖν.***

她们说她们的姐妹刚刚走掉。*These women said that their sister had just gone away.*

未完成时的直陈语气变为现在时的不定式：

τότε ***ἐβασίλευεν*** *ὁ Δαρεῖος.*

当时大流士在位。*Darius was king at the time.*

ἔφη τότε ***βασιλεύειν*** *τὸν Δαρεῖον.*

他说当时大流士在位。*He said that Darius was king at the time.*

过去完成时的直陈语气变为完成时的不定式：

ἔφη... χρήμαθ' ἑαυτῷ τοὺς Θηβαίους ***ἐπικεκηρυχέναι.*** (*Demosthenes* 19.21)

他说忒拜人悬赏缉拿他。*He said that the Thebans had proclaimed a reward for him.*

οὔ φημι 相当于英语里的“I say... not”，例如：

οὔ φησι δώσειν μοι τὴν βίβλον.

他说他不会给我那本书。*He says that he will not give me the book.*

ἐλπίζω (希望 *I hope*), ***ὑπισχνέομαι*** (允诺 *I promise*) 和 ***ὄμνυμι*** (发誓 *I swear*)等动词用**将来不定式**，否定用 *μή*，例如：

ὑπέσχοντο μὴ κλέψεσθαι τὸ ἀργύριον.

他们允诺不偷钱。*They promised not to steal the money.*

下列动词一般都跟不定式结构：

φημί	说 *I say*
ἡγέομαι, οἴομαι, δοκέω, νομίζω	想，认为，考虑 *I think, consider*
ὑπολαμβάνω	假定 *I suppose*
ὑποπτεύω	怀疑 *I suspect*
εἰκάζω	猜想 *I guess*
πιστεύω	相信 *I believe, feel sure that, trust*
ἀπιστέω	不相信 *I do not believe, disbelieve*
ὁμολογέω	同意，赞成 *I agree*

2.3 分词结构

在表示“知道”、“认知”等动词之后，间接引语里的动词变成分词，时态与直接引语的相同。

若分词的主语与主动词的主语相同，或省略，或以主格形式。

若不同，则以宾格形式。分词的性、数、格与其主语一致。否定用 *οὐ*。

οἶδα αὐτὸν μῶρον ὄντα.

我知道他笨。*I know that he is stupid.*

μέμνημαι Κριτίᾳ τῷδε ξυνόντα σε. (Plato. *Charmides* 156A)

我记得你和克里底亚在这里。*I remember that you were together with Critias here.*

ἀκούω 用于听到实际发生的事情时，跟属格和分词。听到的来源(人)用属格，听到的事物用宾格。

ἤκουσαν τῆς Κίρκης ᾀδούσης.

他们听到喀耳刻在唱歌。*They heard Circe singing.*

比较：*ἀκούω αὐτὸν παρόντα.*

我听见他在场。I hear that he is present.

当 *οἶδα* (知道 *I know*) 和 *γιγνώσκω* (认识 *I get to know*) 用来表示对一个事实的知识时，往往后面跟随 *ὅτι* 或 *ὡς* 结构：

ᾖσαν ὅτι εἰσπλέουσιν οἱ πολέμιοι εἰς τὸν λιμένα.

他们知道敌人正在驶进港口。*They knew that the enemy were sailing into the harbour.*

这里的意思是，他们不仅知道，而且被告知了“敌人驶进港口”这个事实。

因此，这种结构与 *λέγω* 的结构相同。

下列动词一般跟分词结构，带*号的动词后面也可跟不定式结构：

οἶδα	知道 *I know*
*ἐπίσταμαι, ἐννοέω, μανθάνω, * πυνθάνομαι, γιγνώσκω/ ἔγνων*	学习，认识 *I learn, get to know*
* *αἰσθάνομαι*	感知 *I perceive, realize*
ἀγνοέω	无知 *I don't know*
* *ἀκούω*	听见 *I hear*
μέμνημαι	记得，记起 *I remember*
ἐπιλανθάνομαι	忘记 *I forget*
δηλόω, (ἐπι) δείκνυμι, (ἀπο) φαίνω	显示 *I show*
* *ἀγγέλλω*	宣布 *I announce* (一般跟 *ὅτι* 或 *ὡς* 结构)

2.4 间接引语里的从句

(1) 主动词为第一类时态(即：现在时、将来时或完成时)，从句动词的语气和时态不变。

(2) 如果主动词为第二类时态，从句动词的语气和时态可以保持不变。

... ἔφασαν... τοὺς ἄνδρας ἀποκτενεῖν οὓς ἔχουσι ζῶντας. (*Thucydides* 2.5.5)

他们说他们会杀死他们手头的那些人。*They said that they would kill the men whom they had alive.*

也可以变为祈愿语气(时态不变)，即变为 *ἔχοιεν*。

但直陈语气的过去时不可变为祈愿语气，得保持不变。

ἤλπιζον τοὺς Σικελοὺς ταύτῃ, οὓς μετεπέμψαντο, ἀπαντήσεσθαι. (*Thucydides* 7.80.6)

他们希望在那里和他们派人去请来的西塞尔人相汇合。*They hoped that the Sikels whom they had sent for would meet them there.*

(3) 如果带 ἄν 的虚拟语气变为祈愿语气，ἄν 要省略，ἐάν, ὅταν 等要变为 εἰ, ὅτε 等。

*ἐξελθὼν δέ τις αὐτόμολος εἶπεν ὅτι ἐπιτίθεσθαι μέλλοιεν αὐτῷ, **ὁπότε ἀπάγοι** τὸ στράτευμα.* (Xenophon. *Education of Cyrus* 7.5.2)

一个逃兵出来说，当他把军队带走时，他们企图攻击他。*A deserter came out and said that they intended to attack him when he led his force away.*

在直接引语里，when 从句应当是 ***ὁπόταν ἀπάγῃς*** *τὸ στράτευμα*。

【练　习】

1. 英译希

Already the army is in the camp, and the fleet by the shore of this island. The enemy are on the hill, which is opposite to our camp. Tomorrow, perhaps, there will be a battle: for they appear (δοκοῦσιν) to be prepared. But this is the plan of our general. For now everything is dark, and the fires of the enemy are few. Accordingly it will not be difficult for our soldiers to go (ἐλθεῖν) secretly to them, and cut off (ἀποτεμεῖν) the heads of many. And thus tomorrow few will be alive, and the victory will be ours.

词　汇

τὸ πεζόν	步兵，陆军 *land-force, army*
στρατόπεδον, τό	[*στρατός, πέδον*] 军队(驻扎处)，营地 *the ground on which soldiers are encamped, a camp*
τὸ ναυτικόν	舰队 *fleet*
αἰγιαλός, ὁ	海岸 *shore*
νῆσος, ἡ	岛屿 *island*
οἱ πολέμιοι	敌人，敌军 *enemy*
ἐναντίος, -α, -ον	相对的，相反的 *opposite, contrary*
ἡμέτερος, -α, -ον	我们的，我们自己的 *our, our own; ours*
αὔριον	明天 *tomorrow*
ἕτοιμος, -η, -ον	预备好的 *prepared, ready*
μηχανή, ἡ	机械；方法 *machine, contrivance, plan*
στρατηγός, ὁ	将军 *general*
σκοτεινός, -ή, -όν	阴暗的，黑暗的 *dark*
ὀλίγος, -η, -ον	(数量)小，少 *few, little, scanty*
τοίνυν	于是，所以；而且，此外 *so then, therefore; moreover*
χαλεπός, -ή, -όν	困难的 *difficult, hard*
στρατιώτης, -ου, ὁ	士兵 *soldier*
λάθρα	秘密地 *secretly*

κεφαλή, ἡ	头 *head*
ζωός, -ή, -όν	活的，活着的 *alive*

2. 希译英

εἰ δὴ ἐστὶν ἔργον ἀνθρώπου ψυχῆς ἐνέργεια κατὰ λόγον ἢ μὴ ἄνευ λόγου, τὸ δ' αὐτό φαμεν ἔργον εἶναι τῷ γένει τοῦδε καὶ τοῦδε σπουδαίου (ὥσπερ κιθαριστοῦ καὶ σπουδαίου κιθαριστοῦ, καὶ ἁπλῶς δὴ τοῦτ' ἐπὶ πάντων) προστιθεμένης τῆς κατ' ἀρετὴν ὑπεροχῆς πρὸς τὸ ἔργον (κιθαριστοῦ μὲν γὰρ τὸ κιθαρίζειν, σπουδαίου δὲ τὸ εὖ)· εἰ δὴ οὕτως, ἀνθρώπου δὲ τίθεμεν ἔργον ζωήν τινα, ταύτην δὲ ψυχῆς ἐνέργειαν καὶ πράξεις μετὰ λόγου, σπουδαίου δ' ἀνδρὸς εὖ ταῦτα καὶ καλῶς, ἕκαστον δ' εὖ κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετὴν ἀποτελεῖται· εἰ δὴ οὕτω, τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθὸν ψυχῆς ἐνέργεια γίνεται κατ' ἀρετήν, εἰ δὲ πλείους αἱ ἀρεταί, κατὰ τὴν ἀρίστην καὶ τελειοτάτην. ἔτι δ' ἐν βίῳ τελείῳ· μία γὰρ χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ, οὐδὲ μία ἡμέρα· οὕτω δὲ οὐδὲ μακάριον καὶ εὐδαίμονα μία ἡμέρα οὐδ' ὀλίγος χρόνος.

词　汇

ἀπο-τελέω	结束，完成 *I complete, accomplish, perform*
ἐνέργεια, ἡ	活力，活动，动力，动能，作用 *action, operation, energy*
κιθαριστής, -οῦ, ὁ	竖琴手 *harper, harp-player*
κιθαρίζω	弹竖琴 *I play harp*
μακάριος, -α, -ον	有福的，幸福的 *blessed, happy*
οἰκεῖος, -α, -ον	[*οἶκος, ὁ* 房屋，家] 家庭的，自己的；适合的，合乎事物本来性质的 *in* or *of the house, one's own*; *fitting, suitable, proper to a thing*
σπουδαῖος, -α, -ον	急忙的，认真的；优良的，良好的 *earnest, serious*; *good, excellent*
τέλειος, -α, -ον	完全的，完美的，完善的 *complete, perfect*
ὑπεροχή, ἡ	突出部分；优越，卓越 *a projection*; *an eminence, superiority*
χελιδών, -όνος, ἡ	燕子 *swallow*

第15课

在军中

动词练习

课文 *ΕΠΙ ΣΤΡΑΤΕΙΑΣ*

语法

I. 形容词性从句(关系从句)

II. 命令、规劝和愿望

1. 命令
2. 禁止
3. 规劝
4. 愿望
5. 间接命令

【动词练习】

1. *Καὶ μετὰ ταῦτα στρατεία ἡμῖν εἰς Ποτίδαιαν ἐγένετο κοινῇ καὶ συνεσιτοῦμεν ἐκεῖ. πρῶτον μὲν οὖν τοῖς πόνοις οὐ μόνον ἐμοῦ περιῆν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων.*

γίγνομαι 产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*

— *γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --*

συσσιτέω [*συν, σιτέω*] 和(某人)同桌吃饭，(在军中)共食 *I mess with*

— *σιτέω* [*σῖτος, ὁ* 谷物、食物 *food*] 吃食物，进餐 *I feed, eat*

περί-ειμι [*περί, εἰμί*] 超过，胜过，幸存 *I am superior, surpass, survive*

A. 请对句中的动词进行词形分析

B. 请填写 *περίειμι* 的“不过、主动、直陈”各词形

单数	复数
περιῇ	

2. *ὁπότ' ἀναγκασθείημεν ἀποληφθέντες που, οἷα δὴ ἐπὶ στρατείας, ἀσιτεῖν, οὐδὲν ἦσαν οἱ ἄλλοι πρὸς τὸ*

καρτερεῖν· ἔν τ' αὖ ταῖς εὐωχίαις μόνος ἀπολαύειν οἷός τ' ἦν τά τ' ἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων, ὁπότε ἀναγκασθείη, πάντας ἐκράτει, καὶ ὃ πάντων θαυμαστότατον, Σωκράτη μεθύοντα οὐδεὶς πώποτε ἑώρακεν ἀνθρώπων. τούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖ καὶ αὐτίκα ὁ ἔλεγχος ἔσεσθαι·

ἀναγκάζω	逼迫；[+双宾] 迫使(某人)做(某事) *I compel, persuade*
ἀπο-λαμβάνω	拿到，找回；归还；隔开 *I take away, cut off, regain*
— λαμβάνω, λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἴλημμαι, ἐλήφθην 拿 *I take*	
ἀσιτέω	[σιτέω] 不吃食物，禁食，绝食 *I fast, abstain from food*
καρτερέω	[καρτερός 强大的，坚忍的] 坚持，忍耐 *I am firm, endure*
ἀπο-λαύω	享受；得到利益 *I enjoy, profit from*
εἰμί	是，存在 *I am*
πίνω	喝，饮 *I drink*
— πίνω, πίομαι, ἔπιον, πέπωκα, πέπομαι, ἐπόθην	
ἐθέλω	愿意，愿望 *I wish*
— ἐθέλω, ἐθελήσω, ἠθέλησα, ἠθέληκα, --, --	
μεθύω	喝醉 *I am drunk*
κρατέω	变强大，统治；超过；盛行 *I am strong, rule, prevail over, surpass*
ὁράω	看 *I see*
— ὁράω, ὄψομαι, εἶδον, ἑώρακα, ὦμμαι, ὤφθην	
δοκέω	设想，看来是 *I seem*
— δοκέω, δόξω, ἐδόξα, δεδόκηκα, δεδόκημαι, ἐδοκήθην	

请对下列词汇进行词形分析

ἀναγκασθείημεν
ἀποληφθέντες
ἀσιτεῖν
ἦσαν
καρτερεῖν
ἀπολαύειν
πίνειν
ἐθέλων
ἀναγκασθείη
ἐκράτει
μεθύοντα
ἑώρακεν

3. πρὸς δὲ αὖ τὰς τοῦ χειμῶνος καρτερήσεις -- δεινοὶ γὰρ αὐτόθι χειμῶνες -- θαυμάσια εἰργάζετο τά τε ἄλλα, καί ποτε ὄντος πάγου οἵου δεινοτάτου, καὶ πάντων ἢ οὐκ ἐξιόντων ἔνδοθεν ἤ, εἴ τις ἐξίοι, ἠμφιεσμένων τε θαυμαστὰ δὴ ὅσα καὶ ὑποδεδεμένων καὶ ἐνειλιγμένων τοὺς πόδας εἰς πίλους καὶ

ἀρναχίδας, οὗτος δ' ἐν τούτοις ἐξῄει ἔχων ἱμάτιον μὲν τοιοῦτον οἷόνπερ καὶ πρότερον εἰώθει φορεῖν, ἀνυπόδητος δὲ διὰ τοῦ κρυστάλλου ῥᾷον ἐπορεύετο ἢ οἱ ἄλλοι ὑποδεδεμένοι. οἱ δὲ στρατιῶται ὑπέβλεπον αὐτὸν ὡς καταφρονοῦντα σφῶν.

ἐργάζομαι 工作；做；举行，完成 *I work, do, perform, accomplish*

εἰμί 是，存在 *I am*

ἔξ-ειμι [*ἐκ, εἶμι*] 从……走出去；结束 *I go out, come to an end*

ἀμφι-έννυμι 围上，穿上(衣服)；[中动] 自己穿上 *I put on, dress myself in*

— *ἀμφι-έννυμι, ἀμφιέσω, ἠμφίεσα, --, ἠμφίεσμαι, ἠμφιέσθην*

ὑπο-δέω 从下面捆上；[中动] 把鞋带捆在腿上，穿鞋 *I bind under, put on shoes*

— *δέω, δήσω, ἔδησα, δέδεκα, δέδεμαι, ἐδέθην* 拴，捆，绑 *I bind*

ἐν-ελίττω (*ἐν-ελίσσω*)卷进，裹进，包进 *I wrap up in*

— *ἑλίττω* (*ἑλίσσω, ἐλίσσω*), *ἑλίξω, εἵλιξα, ἐλήλιγμαι, --, εἱλίχθην* 弯曲，盘绕 *I turn around*

ἔχω 有 *I have*

— *ἔχω, ἕξω, ἔσχον, ἔσχηκα, -έσχημαι, --*

ἔθω 惯于，习惯于 *I am accustomed*

—其“现完 2” *εἴωθα* 的时间含义相当于“现在时”，“过完 2” *εἰώθη* 相当于“未完”

φορέω [*φέρω* 的反复动词] 常带；经常穿；具有 *I bear/carry constantly, have*

πορεύω 带过去，供应；行走，前进 *I bring, convey; go, march*

ὑπο-βλέπω 斜着眼睛看；藐视 *I look askance*

— *βλέπω, βλέψω, ἔβλεψα, βέβλεφα, βέβλεμμαι, ἐβλέφθην* 看，瞧 *I look, see*

κατα-φρονέω 轻视，藐视 *I despise, disdain*

— *φρονέω* 有思想，理解；注意，考虑 *I think, understand*

请对下列词汇进行词形分析

δοκεῖ

ἔσεσθαι

εἰργάζετο

ὄντος

ἐξιόντων

ἠμφιεσμένων

ὑποδεδεμένων

ἐνειλιγμένων

ἐξῄει

ἔχων

εἰώθει

φορεῖν

ἐπορεύετο

ὑποδεδεμένοι

ὑπέβλεπον

καταφρονοῦντα

4. *Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα·*

οἷον δ' αὖ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ

ἐκεῖ ποτὲ ἐπὶ στρατείας, ἄξιον ἀκοῦσαι.

ῥέζω 做，办，行 *I do, act, work, make*

— *ῥέζω, ῥέξω, ἔρεξα, --, --, ῥέχθην*

τλάω 负担，忍受；顺从，服从 *I endure*

— *τλάω, τλήσομαι, ἐτάλασσα/ ἔτλην, τέτληκα, --, --*

ἀκούω 听 *I listen, hear*

— *ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην*

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἔρεξε

ἔτλη

ἀκοῦσαι

B. 请写出 *ὑπο-βλέπω* 的主要形式

5. *ξυννοήσας γὰρ αὐτόθι ἕωθέν τι εἱστήκει σκοπῶν, καὶ ἐπειδὴ οὐ προὐχώρει αὐτῷ, οὐκ ἀνίει ἀλλὰ εἱστήκει ζητῶν. καὶ ἤδη ἦν μεσημβρία, καὶ ἄνθρωποι ᾐσθάνοντο, καὶ θαυμάζοντες ἄλλος ἄλλῳ ἔλεγεν, ὅτι Σωκράτης ἐξ ἑωθινοῦ φροντίζων τι ἕστηκε.*

συν-νοέω (*ξυν-νοέω*) 考虑，沉思 *I consider, reflect (on)*

ἵστημι 使固定，安置；站立 *I make stand, set; I stand*

— *ἵστημι, στήσω, ἔστησα/ἔστην, ἕστηκα, ἕσταμαι, ἐστάθην*

σκοπέω 观看，考虑，询问 *I look at, consider, inquire*

προ-χωρέω 前进，发展 *I go forward*

[无人称] *προχωρεῖ* 进行顺利，很顺利 *it goes on well*

ἀν-ίημι 向上送；放开，松开 *I send up, let loose, detach*

— *ἵημι,* (*ἵην*), *ἥσω, ἧκα, εἷκα, εἷμαι, ἕθην* 送走，放走 *I send*

ζητέω 寻找，追求 *I seek*

αἰσθάνομαι 感知 *I perceive*

— *αἰσθάνομαι, αἰσθήσομαι, ᾐσθόμην, --, ᾔσθημαι, --*

θαυμάζω 惊异，钦佩 *I wonder*
λέγω 说 *I say*
— λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην
φροντίζω 思考，考虑 *I think, consider*

A. 请对下列词汇进行词形分析

ξυννοήσας
εἱστήκει
σκοπῶν
προὐχώρει
ἀνίει
ζητῶν
ᾐσθάνοντο
θαυμάζοντες
ἔλεγεν
φροντίζων
ἕστηκε

B. 请填写 ἵημι 的“未完、主动”各词形

单数	复数
ἵην	

6. τελευτῶντες δέ τινες τῶν Ἰώνων, ἐπειδὴ ἑσπέρα ἦν, δειπνήσαντες — καὶ γὰρ θέρος τότε γ᾽ ἦν — χαμεύνια ἐξενεγκάμενοι ἅμα μὲν ἐν τῷ ψύχει καθηῦδον, ἅμα δὲ ἐφύλαττον αὐτὸν εἰ καὶ τὴν νύκτα ἑστήξοι. ὁ δὲ εἱστήκει μέχρι ἕως ἐγένετο καὶ ἥλιος ἀνέσχεν· ἔπειτα ᾤχετ᾽ ἀπιὼν προσευξάμενος τῷ ἡλίῳ.

τελευτάω 使完成；实现；死亡；完结 *I complete, come to an end, die*
εἰμί 是，存在 *I am*
δειπνέω [δεῖπνον, τό 正餐 *dinner*] 进餐 *I dine*
ἐκ-φέρω 带走，搬走 *I carry out of, carry away*
— φέρω, οἴσω, ἤνεγκα, ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι, ἠνέχθην
携带，带走；承受，忍耐 *I carry, bear, endure, suffer*
καθ-εύδω [κατά, εὕδω] 躺下，睡下，睡觉，休息 *I lie down, sleep*
φυλάττω（φυλάσσω） 警醒，监护，保卫 *I watch, keep guard*
— φυλάττω, φυλάξω, ἐφύλαξα, πεφύλακα, πεφύλαγμαι, ἐφυλάχθην
ἵστημι 使固定，安置；站立 *I make stand, set; I stand*
— ἵστημι, στήσω, ἔστησα/ἔστην, ἕστηκα, ἕσταμαι, ἐστάθην
γίγνομαι 产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*

— *γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --*

ἀν-έχω 举起，支持；上升；坚持 *I hold up, support; rise; persist*

— *ἔχω, ἕξω, ἔσχον, ἔσχηκα, -έσχημαι, --* 有 *I have*

οἴχομαι 常含有完成时的意思，与 *ἥκω*（已经来了）相对。意为“已经走了 *I am absent, am gone*”。

— *οἴχομαι,（ᾠχόμην）, οἰχήσομαι, ᾤχημαι, --, --, --*

*ἄπ-ειμι*② [*ἀπό, εἶμι*] 走开，离去 *I go away, leave*

προσ-εύχομαι （向神）祷告，祈祷 *I pray to/for*

请对下列词汇进行词形分析

τελευτῶντες

δειπνήσαντες

ἐξενεγκάμενοι

καθηῦδον

ἐφύλαττον

ἑστήξοι

εἱστήκει

ἐγένετο

ἀνέσχεν

ᾤχετ'

ἀπιών

προσευξάμενος

7. *Εἰ δὲ βούλεσθε ἐν ταῖς μάχαις· τοῦτο γὰρ δὴ δίκαιόν γε αὐτῷ ἀποδοῦναι· ὅτε γὰρ ἡ μάχη ἦν, ἐξ ἧς ἐμοὶ καὶ τἀριστεῖα ἔδοσαν οἱ στρατηγοί, οὐδεὶς ἄλλος ἐμὲ ἔσωσεν ἀνθρώπων ἢ οὗτος, τετρωμένον οὐκ ἐθέλων ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συνδιέσωσε καὶ τὰ ὅπλα καὶ αὐτὸν ἐμέ.*

βούλομαι 意欲，愿意 *I will, wish*

— *βούλομαι, βουλήσομαι, --, βεβούλημαι, ἐβουλήθην*

ἀπο-δίδωμι 归还，报答 *I give back, return*

— *δίδωμι, δώσω, ἔδωκα, δέδωκα, δέδομαι, ἐδόθην* 给 *I give*

δοκέω 设想，看来是 *I seem*

— *δοκέω, δόξω, ἔδοξα, δεδόκηκα, δεδόκημαι, ἐδοκήθην*

σῴζω 拯救 *I save*

— *σῴζω, σώσω, ἔσωσα, σέσωκα, σέσωσμαι, ἐσώθην*

τιτρώσκω 受伤 *I wound*

— *τιτρώσκω, τρώσω, ἔτρωσα, --, τέτρωμαι, ἐτρώθην*

ἐθέλω 愿意，愿望 *I wish*

— *ἐθέλω,（ἤθελον）, ἐθελήσω, ἠθέλησα, ἠθέληκα, --, --*

ἀπο-λείπω　　留下，失去，放弃 *I leave, lose, relinquish*
συν-διασῴζω　　帮助拯救，帮助保全(城邦) *I help in preserving*

请对下列词汇进行词形分析

βούλεσθε
ἀποδοῦναι
ἔδοσαν
ἔσωσεν
τετρωμένον
ἐθέλων
ἀπολιπεῖν
συνδιέσωσε

8. *καὶ ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, καὶ τότε ἐκέλευον σοὶ διδόναι τἀριστεῖα τοὺς στρατηγούς, καὶ τοῦτό γέ μοι οὔτε μέμψῃ οὔτε ἐρεῖς ὅτι ψεύδομαι· ἀλλὰ γὰρ τῶν στρατηγῶν πρὸς τὸ ἐμὸν ἀξίωμα ἀποβλεπόντων καὶ βουλομένων ἐμοὶ διδόναι τἀριστεῖα, αὐτὸς προθυμότερος ἐγένου τῶν στρατηγῶν ἐμὲ λαβεῖν ἢ σαυτόν.*

κελεύω　　命令，吩咐，恳求 *I order, bid, beseech*
δίδωμι　　给 *I give*
— δίδωμι, δώσω, ἔδωκα, δέδωκα, δέδομαι, ἐδόθην
μέμφομαι　　指责，谴责 *I blame, reproach*
— μέμφομαι, μέμψομαι, ἐμεμψάμην, --, --, ἐμέμφθην
εἴρω　　说 *I say*
— εἴρω, ἐρῶ, εἶπον, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην
ψεύδω　　用假话欺骗，欺哄 *I cheat by lies*
　　[异态] ψεύδομαι 说假话，撒谎 *I lie*
ἀπο-βλέπω　　目光转而专注于(某物)，注视；尊重 *I look at, regard*
βούλομαι　　意欲，愿意 *I will, wish*
— βούλομαι, βουλήσομαι, --, --, βεβούλημαι, ἐβουλήθην
γίγνομαι　　产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*
— γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --
λαμβάνω　　拿，抓住 *I take*
— λαμβάνω, λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἴλημμαι, ἐλήφθην

请对下列词汇进行词形分析

ἐκέλευον
διδόναι
μέμψῃ
ἐρεῖς

ψεύδομαι

ἀποβλεπόντων

βουλομένων

ἐγένου

λαβεῖν

9. *ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες, ἄξιον ἦν θεάσασθαι Σωκράτη, ὅτε ἀπὸ Δηλίου φυγῇ ἀνεχώρει τὸ στρατόπεδον· ἔτυχον γὰρ παραγενόμενος ἵππον ἔχων, οὗτος δὲ ὅπλα. ἀνεχώρει οὖν ἐσκεδασμένων ἤδη τῶν ἀνθρώπων οὗτός τε ἅμα καὶ Λάχης· καὶ ἐγὼ περιτυγχάνω, καὶ ἰδὼν εὐθὺς παρακελεύομαί τε αὐτοῖν θαρρεῖν, καὶ ἔλεγον ὅτι οὐκ ἀπολείψω αὐτώ.*

θεάομαι	观看，注视 *I behold, observe*
— θεάομαι, θεάσομαι, ἐθεασάμην, τεθέαμαι, --, ἐθεάθην	
ἀνα-χωρέω	回(家，城)，(从战场)退去，撤退 *I retire, retreat, withdraw*
τυγχάνω	碰巧，偶然碰到，遇见(某人)；取得 *I happen (to), meet, get*
— τυγχάνω, τεύξομαι, ἐτύχησα/ἔτυχον, τετύχηκα, --, --	
παρα-γίγνομαι	在附近；帮助；(事物)来临 *I am present, help, happen*
ἔχω	有 *I have*
— ἔχω, ἕξω, ἔσχον, ἔσχηκα, -έσχημαι, --	
σκεδάννυμι (σκεδαννύω)	(人群)分散；[被动](兵队)溃散 *I scatter, am scattered*
— σκεδάννυμι, σκεδάσω, ἐσκέδασα, --, ἐσκεδασμαι, ἐσκεδάσθην	
περι-τυγχάνω	遇上，碰上；(灾难)临到(某人头上) *I fall in with, encounter*
εἴδω	看 *I see*
— εἴδω, εἴσομαι, εἶδον, οἶδα(知道 *I know*), --, --	
παρα-κελεύομαι	劝告；鼓励 *I exhort, encourage*
θαρρέω (θαρσέω)	有勇气，有信心 *I am bold, courageous, confident*
λέγω	说 *I say*
— λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην	
ἀπο-λείπω	留下，失去，放弃 *I leave, lose, relinquish*

请对下列词汇进行词形分析

θεάσασθαι

ἀνεχώρει

ἔτυχον

παραγενόμενος

ἔχων

ἐσκεδασμένων

περιτυγχάνω

ἰδών

παρακελεύομαι

θαρρεῖν

ἔλεγον

ἀπολείψω

10. ἐνταῦθα δὴ καὶ κάλλιον ἐθεασάμην Σωκράτη ἢ ἐν Ποτιδαίᾳ· αὐτὸς γὰρ ἧττον ἐν φόβῳ ἦ διὰ τὸ ἐφ' ἵππου εἶναι· πρῶτον μὲν ὅσον περιῆν Λάχητος τῷ ἔμφρων εἶναι· ἔπειτα ἔμοιγε ἐδόκει, ὦ Ἀριστόφανες, τὸ σὸν δὴ τοῦτο, καὶ ἐκεῖ διαπορεύεσθαι ὥσπερ καὶ ἐνθάδε, "βρενθυόμενος καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλων", ἠρέμα παρασκοπῶν καὶ τοὺς φιλίους καὶ τοὺς πολεμίους, δῆλος ὢν παντὶ καὶ πάνυ πόρρωθεν, ὅτι εἴ τις ἅψεται τούτου τοῦ ἀνδρός, μάλα ἐρρωμένως ἀμυνεῖται.

θεάομαι 观看，注视 *I behold, observe*

— θεάομαι, θεάσομαι, ἐθεασάμην, τεθέαμαι, --, ἐθεάθην

εἰμί 是，存在 *I am*

περί-ειμι① [περί, εἰμί] 超过，胜过，幸存 *I am superior, surpass, survive*

δοκέω 设想，看来是 *I seem*

— δοκέω, δόξω, ἔδοξα, δεδόκηκα, δεδόκημαι, ἐδοκήθην

δια-πορεύω 带领；经过，穿过，度过 *I carry over/through*

βρενθύομαι 自高自大，趾高气扬 *I bear myself haughtily, I swagger*

παρα-βάλλω 扔在旁边；互相比较 *I throw beside, compare*

— τὠφθαλμὼ παραβάλλειν 斜着眼看 *I cast my eyes askance*

παρα-σκοπέω 斜看，斜视 *I give a sidelong glance at*

ἅπτω 接触，拴上，使依附在(某物上)；着火 *I touch, fasten, kindle*

— ἅπτω, ἅψω, ἧψα, ἧμμαι, --, ἥφθην

ἀμύνω (ἀμυνέω) [+与] 防守，挡住；保卫自己 *I keep off, defend, defend myself*

请对下列词汇进行词形分析

ἐθεασάμην

ἐδόκει

διαπορεύεσθαι

βρενθυόμενος

παραβάλλων

περισκοπῶν

ἅψεται

ἀμυνεῖται

11. διὸ καὶ ἀσφαλῶς ἀπῄει καὶ οὗτος καὶ ὁ ἑταῖρος· σχεδὸν γάρ τι τῶν οὕτω διακειμένων ἐν τῷ πολέμῳ οὐδὲ ἅπτονται, ἀλλὰ τοὺς προτροπάδην φεύγοντας διώκουσι.

ἄπ-ειμι② [ἀπό, εἶμι] 走开，离去 *I go away, leave*

διά-κειμαι	被置于某种境况 *I am in a certain condition*
ἅπτω	接触，拴上，使依附在(某物上)；着火 *I touch, fasten, kindle*
— ἅπτω, ἅψω, ἧψα, ἧμμαι, --, ἥφθην	
φεύγω	逃跑 *I flee*
— φεύγω, φεύξομαι, ἔφυγον, πέφευγα, --, --	
διώκω	追求，追猎，追踪 *I pursue*

请对下列词汇进行词形分析

ἀπῄει

διακειμένων

ἅπτονται

φεύγοντας

διώκουσι

【课　文】

ΕΠΙ ΣΤΡΑΤΕΙΑΣ
(柏拉图《会饮篇》219E-221C)

Καὶ μετὰ ταῦτα στρατεία ἡμῖν εἰς Ποτίδαιαν ἐγένετο κοινὴ καὶ συνεσιτοῦμεν ἐκεῖ. πρῶτον μὲν οὖν τοῖς πόνοις οὐ μόνον ἐμοῦ περιῆν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων. ὁπότ' ἀναγκασθείημεν ἀποληφθέντες που, οἷα δὴ ἐπὶ στρατείας, ἀσιτεῖν, οὐδὲν ἦσαν οἱ ἄλλοι πρὸς τὸ καρτερεῖν· ἔν τ' αὖ ταῖς εὐωχίαις μόνος ἀπολαύειν οἷός τ' ἦν τά τ' ἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων, ὁπότε ἀναγκασθείη, πάντας ἐκράτει, καὶ ὃ πάντων θαυμαστότατον, Σωκράτη μεθύοντα οὐδεὶς πώποτε ἑώρακεν ἀνθρώπων. τούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖ καὶ αὐτίκα ὁ ἔλεγχος ἔσεσθαι· πρὸς δὲ αὖ τὰς τοῦ χειμῶνος καρτερήσεις -- δεινοὶ γὰρ αὐτόθι χειμῶνες -- θαυμάσια εἰργάζετο τά τε ἄλλα, καί ποτε ὄντος πάγου οἵου δεινοτάτου, καὶ πάντων ἢ οὐκ ἐξιόντων ἔνδοθεν ἤ, εἴ τις ἐξίοι, ἠμφιεσμένων τε θαυμαστὰ δὴ ὅσα καὶ ὑποδεδεμένων καὶ ἐνειλιγμένων τοὺς πόδας εἰς πίλους καὶ ἀρνακίδας, οὗτος δ' ἐν τούτοις ἐξῄει ἔχων ἱμάτιον μὲν τοιοῦτον οἷόνπερ καὶ πρότερον εἰώθει φορεῖν, ἀνυπόδητος δὲ διὰ τοῦ κρυστάλλου ῥᾷον ἐπορεύετο ἢ οἱ ἄλλοι ὑποδεδεμένοι. οἱ δὲ στρατιῶται ὑπέβλεπον αὐτὸν ὡς καταφρονοῦντα σφῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα·

οἷον δ' αὖ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνήρ

ἐκεῖ ποτε ἐπὶ στρατείας, ἄξιον ἀκοῦσαι. ξυννοήσας γὰρ αὐτόθι ἕωθέν τι εἱστήκει σκοπῶν, καὶ ἐπειδὴ οὐ προυχώρει αὐτῷ, οὐκ ἀνίει ἀλλὰ εἱστήκει ζητῶν. καὶ ἤδη ἦν μεσημβρία, καὶ ἄνθρωποι ᾐσθάνοντο, καὶ θαυμάζοντες ἄλλος ἄλλῳ ἔλεγεν, ὅτι Σωκράτης ἐξ ἑωθινοῦ φροντίζων τι ἕστηκε. τελευτῶντες δέ τινες τῶν Ἰώνων, ἐπειδὴ ἑσπέρα ἦν, δειπνήσαντες

— καὶ γὰρ θέρος τότε γ' ἦν — χαμεύνια ἐξενεγκάμενοι ἅμα μὲν ἐν τῷ ψύχει καθηῦδον, ἅμα δὲ ἐφύλαττον αὐτὸν εἰ καὶ τὴν νύκτα ἑστήξοι. ὁ δὲ εἱστήκει μέχρι ἕως ἐγένετο καὶ ἥλιος ἀνέσχεν· ἔπειτα ᾤχετ' ἀπιὼν προσευξάμενος τῷ ἡλίῳ.

Εἰ δὲ βούλεσθε ἐν ταῖς μάχαις· τοῦτο γὰρ δὴ δίκαιόν γε αὐτῷ ἀποδοῦναι· ὅτε γὰρ ἡ μάχη ἦν, ἐξ ἧς ἐμοὶ καὶ τἀριστεῖα ἔδοσαν οἱ στρατηγοί, οὐδεὶς ἄλλος ἐμὲ ἔσωσεν ἀνθρώπων ἢ οὗτος, τετρωμένον οὐκ ἐθέλων ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συνδιέσωσε καὶ τὰ ὅπλα καὶ αὐτὸν ἐμέ. καὶ ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, καὶ τότε ἐκέλευον σοὶ διδόναι τἀριστεῖα τοὺς στρατηγούς, καὶ τοῦτό γέ μοι οὔτε μέμψῃ οὔτε ἐρεῖς ὅτι ψεύδομαι· ἀλλὰ γὰρ τῶν στρατηγῶν πρὸς τὸ ἐμὸν ἀξίωμα ἀποβλεπόντων καὶ βουλομένων ἐμοὶ διδόναι τἀριστεῖα, αὐτὸς προθυμότερος ἐγένου τῶν στρατηγῶν ἐμὲ λαβεῖν ἢ σαυτόν. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες, ἄξιον ἦν θεάσασθαι Σωκράτη, ὅτε ἀπὸ Δηλίου φυγῇ ἀνεχώρει τὸ στρατόπεδον· ἔτυχον γὰρ παραγενόμενος ἵππον ἔχων, οὗτος δὲ ὅπλα. ἀνεχώρει οὖν ἐσκεδασμένων ἤδη τῶν ἀνθρώπων οὗτός τε ἅμα καὶ Λάχης· καὶ ἐγὼ περιτυγχάνω, καὶ ἰδὼν εὐθὺς παρακελεύομαί τε αὐτοῖν θαρρεῖν, καὶ ἔλεγον ὅτι οὐκ

ἀπολείψω αὐτώ. ἐνταῦθα δὴ καὶ κάλλιον ἐθεασάμην Σωκράτη ἢ ἐν Ποτιδαίᾳ· αὐτὸς γὰρ ἧττον ἐν φόβῳ ἦ διὰ τὸ ἐφ' ἵππου εἶναι· πρῶτον μὲν ὅσον περιῆν Λάχητος τῷ ἔμφρων εἶναι· ἔπειτα ἔμοιγε ἐδόκει, ὦ Ἀριστόφανες, τὸ σὸν δὴ τοῦτο, καὶ ἐκεῖ διαπορεύεσθαι ὥσπερ καὶ ἐνθάδε, "βρενθυόμενος καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλων", ἠρέμα παρασκοπῶν καὶ τοὺς φιλίους καὶ τοὺς πολεμίους, δῆλος ὢν παντὶ καὶ πάνυ πόρρωθεν, ὅτι εἴ τις ἅψεται τούτου τοῦ ἀνδρός, μάλα ἐρρωμένως ἀμυνεῖται. διὸ καὶ ἀσφαλῶς ἀπῄει καὶ οὗτος καὶ ὁ ἑταῖρος· σχεδὸν γάρ τι τῶν οὕτω διακειμένων ἐν τῷ πολέμῳ οὐδὲ ἅπτονται, ἀλλὰ τοὺς προτροπάδην φεύγοντας διώκουσι.

【词 汇】

名词

ἀξίωμα, -ατος, τό	有价值的事物，身价，名誉，地位；认为合适的事物；[哲学，数学]自明之理，公理 *that of which one is thought worthy, reputation, rank, position; that which is thought fit; a self-evident theorem, anaxiom* (AXIOM 公理)
ἀριστεῖα, τά	[复] 因英勇作战而得到的奖赏，英雄奖 *the prize of the best and bravest*
ἀρνακίς, -ίδος, ἡ	[雄狮型(变格同 *ἐλπίς*)] 羊皮革 *sheepskin*
ἔλεγχος, ὁ	[*ἐλέγχω*] 考验，检查；反驳，反证 *cross-examining, testing; refutation*
ἑσπέρα, ἡ	黄昏，傍晚 *evening*
ἑταῖρος, ὁ	伙伴，同伴 *comrade, companion*

εὐωχία, ἡ	大吃大喝 *feasting*
ἕως, ἡ	[阿提卡型] 清晨，黎明 *dawn*
θέρος, -εος, τό	热天，夏天 *summer* (THERMOMETER 温度计)
ἱμάτιον, τό	外衣，外套 *garment, cloak*
καρτέρησις, -εως, ἡ	[*καρτερέω*] 坚持，忍耐 *endurance, steadfast*
κρύσταλλος, ὁ	冰，冰块 *ice*
μάχη, ἡ	战争，战役 *war, battle*
μεσημβρία, ἡ	日中，正午 *midday*
ὅπλον, τό	工具 *tool* [复] 武器，铠甲 *weapon, armour*
ὀφθαλμός, -οῦ, ὁ	[*ὀφθῆναι* (*ὁράω*)] 眼睛 *eye* (OPHTHALMOLOGY 眼科学)
πάγος, ὁ	冰，霜 *ice, frost*
πῖλος, ὁ	羊毛毡 *felt, felt covering*
πόλεμος, ὁ	战争，战斗，战役 *war, fight, battle*
πόνος, ὁ	工作，劳苦；痛苦；劳动的成果 *toil, drudgery, suffering, result of labour*
στρατεία, ἡ	出征，远征；从军 [复]兵役 *expedition, campaign; military service* (STRATEGY 战略)
στρατηγός, ὁ	[*στρατός, ἄγω*] 将军 *general*
στρατό-πεδον, τό	[*στρατός, πέδον*] 军队(驻扎处)，营地 *the ground on which soldiers are encamped, a camp*
φόβος, ὁ	恐惧，惧怕 *panic fear, terror*
φυγή, ἡ	逃跑，溃逃 *flight*
χαμεύνιον, τό	地上的草床，地铺 *a bed on the ground, pallet-bed*
χειμών, -ῶνος, ὁ	[野兽型] 严冬，冬天；(精神上的)激烈痛苦 *winter, frost, distress*

代词

οἷος, οἵα, οἷον	[关系代词 *ὅς* 的形容词] 这样的，那样的，什么样的 *of what kind, such as*
— *οἷον, οἷα*	[中作副] 像似，例如 *as, like, just as, for instance*
ὅσος, ὅση, ὅσον	像……一样的，和……一样多的 *as much as, as many as*
τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο	[*τοι, οὗτος*] 这样的，这种性质的 *of such kind* or *quality*

形容词

ἀν-υπόδητος, -ον	[*α, ὑποδέω*] 不穿鞋的，赤脚的 *unshod, barefoot*
ἄξιος, -α, -ον	值(多少)的，有价值的；合适的 *worth as much as, worthy of, deserving* (AXIOLOGY 价值论)
ἅ-πας, ἅπασα, ἅπαν	[*α, πᾶς*] [复] 全部，总共 *all together*; [单] = *πᾶς, πάσα, πᾶν*
δίκαιος, -α, -ον	[*δίκη*] 公正的，合法的 *just*
— *δίκαιός εἰμι*	我理应……，我有权 *I have reason to, I have a right to*

ἔμ-φρων, -ον	[ἐν, φρήν] 有知觉的，头脑清醒的，有理性的 *sensible, rational, prudent*
εὐθύς, εὐθεία, εὐθύ	直的，直率的，正直的 *straight, direct, honest*
— εὐθύς	[副] 立即，立刻 *at once*
ἑωθινός, -ή, -όν	[ἕως] 清早的，黎明的 *early in the morning*
	例如：ἐξ ἑωθινοῦ (= ἕωθεν) 从清晨起 *at dawn*
ἥττων, ἧττον	较小的，较差的
θαυμάσιος, -α, -ον	令人惊异的，令人钦佩的，卓越的 *marvellous, admirable, excellent*
θαυμαστός, -ή, -όν	令人惊异的；[褒]可钦佩的；[贬]离奇的 *marvellous, admirable, strange*
καρτερός, -ά, -όν	强大的，勇敢的；坚定的，坚忍的 *strong, valiant, steadfast, enduring*
κοινός, -ή, -όν	普通的，共同的，公众的 *common, public*
— κοινῇ	[κοινός 的"阴性单数与格"，用作副词] 与 κοινῶς 同义，意为"共同地，一致地 *in common, publicly*"
μόνος, -η, -ον	唯一的，仅仅的 *alone, only*
— μόνον	[中作副] 唯一地，仅仅 *alone, only*
πολεμίος, -α, -ον	[πόλεμος] 有关战争的；敌对的，敌视的 *of* or *belonging to war*; *of* or *like an enemy, hostile*
πρό-θυμος	[πρό, θυμός] 热衷于(做)……的；怀善意的 *ready, eager*; *well-disposed*
πρότερος, -η, -ον	在前的，较早的
ῥᾴων, -ον	[ῥᾴδιος 的比] 更容易的 *easier*
— ῥᾷον	[中作副] 更容易地 *more easily*

副词

ἅμα	[副] 立刻，同时 *at once, at the same time*; [介] [+与] 在……的同时，和……一起 *at the same time with, together with*
ἀσφαλῶς	[ἀ-σφαλής 的副词] 安全地，确实地 *in safety, with certainty*
αὐτίκα	立即；一会儿；例如 *straight away, instantly, for instance*
αὐτόθι	当场，在这儿 *on the spot, there*
ἐκεῖ	那里，到那里 *there, to there*
ἔνδοθεν	[+属] 从里面，在里面的 *from within, within*
ἐνθάδε	这里，到这里；在这种情况下 *here, hither*; *in this case* or *state*
ἐνταῦθα	这里，到这里；在那时 *here, hither*; *at the very time, then*
ἐρρωμένως	强壮地，结实地 *strongly*
ἔτι	仍然，还；此外，更 *yet, still*; *besides, moreover*
ἕωθεν	[ἕως] 从黎明起，在清晨 *at dawn*
ἤδη	已经，立即，从此 *already, now, forthwith*

ἠρέμα（元音前为 ἠρέμας）温和地，平静地 *quietly, gently*

κάλλιον [καλός 的比 καλλίων 的中作副] 更好地 *better*

μάλα 十分，非常，很 *much, very much, wholly*

— 比 μᾶλλον 最 μάλιστα

πάνυ (1) 完全，非常 *entirely, very much*；(2)（回答语）当然 *certainly*

πόρρωθεν 从远处 *from afar*

ποτέ [逆附读词] 在某时，某次，一度，从前 *at some time, ever, once*

— 比较 πότε 几时？何时？*When?*

πού [逆附读词] 某地，某处 *somewhere*

— 比较 ποῦ 哪里？怎样？*Where? How?*

πρότερος, -η, -ον 较前的，较早的 *before, former*

— πρότερον [中作副] 较前，较早 *before, earlier*

προτροπάδην 头朝前 *turned forward, headlong* 例如：προτροπάδην φεύγειν 急匆匆逃走 *to flee in headlong*

πώποτε (1) 尚，还 *ever yet*；(2) 常和否定词连用 *mostly with negatives*

σχεδόν 近，接近；将近；几乎 *near, close, nearly, almost*

τοίνυν 于是，所以；而且，此外 *so then, therefore; moreover*

τότε 那时候，当时，从前 *then, at that time, formerly*

— 比较 τοτέ 有时，时而 *at times, now and then*

连词

διό [διά, ὅ] 为此，因此 *wherefore, therefore*

ἐπειδή [ἐπεί 的加强形式] (1)（表示时间）在……以后，自从……以来，每当 *after that, since, when, whenever*；(2)（表示原因）既然，因为 *since, seeing that*

ἔπειτα [ἐπί, εἶτα] 然后；因此 *afterwards, therefore*

ὁπότε 当，当……时；既然，因为 *when, whenever, because, since*

ὅτε 当，当……的时候；由于……缘故，既然 *when, whenever, because of, since*

介词

μέχρι [+属] 直到，到……为止 *until, as far as*

习语与词组

μετὰ ταῦτα 此后 *after these things*

οὐ μόνον... ἀλλὰ καί... 不但…… 而且…… *not only... but also...*

【注　释】

1. *Καὶ μετὰ ταῦτα στρατεία ἡμῖν εἰς Ποτίδαιαν ἐγένετο κοινῇ καὶ συνεσιτοῦμεν ἐκεῖ. πρῶτον μὲν οὖν τοῖς πόνοις οὐ μόνον ἐμοῦ περιῆν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων.*

1.1 *Καὶ μετὰ ταῦτα στρατεία ἡμῖν εἰς Ποτίδαιαν ἐγένετο κοινῇ καὶ συνεσιτοῦμεν ἐκεῖ.* —

ἡμῖν：这里与格表示这场战役与"我们"直接有关(*S1486*)，*κοινῇ* 进一步说明这一点。

ἐγένετο：*γίγνομαι* 的"不过、主动、直陈、3 单"，这里意为"*there was*"。

συνεσιτοῦμεν：*συσσιτέω* 的"未完、主动、直陈、1 复"。

1.2 *πρῶτον μὲν οὖν τοῖς πόνοις οὐ μόνον ἐμοῦ περιῆν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων.* —

τοῖς πόνοις：*ὁ πόνος* 的"复数与格"，属于表示"方式"的与格(dative of manner)，意为"在(忍耐)劳苦方面 *in (bearing) hardships*"。

περιῆν：*περί-ειμι*①的"未完、主动、直陈、3 单"，后跟表示"比较"的属格 *ἐμοῦ* 和 *τῶν ἄλλων ἁπάντων*。

2. *ὁπότ' ἀναγκασθείημεν ἀποληφθέντες που, οἷα δὴ ἐπὶ στρατείας, ἀσιτεῖν, οὐδὲν ἦσαν οἱ ἄλλοι πρὸς τὸ καρτερεῖν· ἔν τ' αὖ ταῖς εὐωχίαις μόνος ἀπολαύειν οἷός τ' ἦν τά τ' ἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων, ὁπότε ἀναγκασθείη, πάντας ἐκράτει, καὶ ὃ πάντων θαυμαστότατον, Σωκράτη μεθύοντα οὐδεὶς πώποτε ἑώρακεν ἀνθρώπων. τούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖ καὶ αὐτίκα ὁ ἔλεγχος ἔσεσθαι·*

2.1 *ὁπότ' ἀναγκασθείημεν ἀποληφθέντες που, οἷα δὴ ἐπὶ στρατείας, ἀσιτεῖν, οὐδὲν ἦσαν οἱ ἄλλοι πρὸς τὸ καρτερεῖν·* —

ὁπότ'= *ὁπότε*，尾元音省略

ἀναγκασθείημεν：*ἀναγκάζω* 的"不过、被动、祈愿、1 复"。

ἀποληφθέντες：*ἀπο-λαμβάνω* 的"过去时被动分词、阳性复数主格"。

οἷα δὴ ἐπὶ στρατείας：*δὴ* 加强 *οἷα*(这样的事 *such kind of thing*)的语气，意为"在战争中这类事很常见"。

2.2 *μόνος ἀπολαύειν οἷός τ' ἦν τά τ' ἄλλα καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων,* —

参考译文："只有他能够充分享受，但他不喜欢喝酒 ***he alone was able to enjoy it to the full, but he didn't like to drink***"，*καὶ οὐ* 在此处相当于"***but not***"(***S2871***)。

2.3 *ὃ πάντων θαυμαστότατον*："最令人惊奇的是 *which (is) most surprising of all*"。

Σωκράτη μεθύοντα οὐδεὶς πώποτε ἑώρακεν ἀνθρώπων："没有人曾见过苏格拉底喝醉 *no man has ever yet seen Socrates drunk*"，*οὐδεὶς... ἀνθρώπων* = "*no one of men*"。

2.4 *τούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖ καὶ αὐτίκα ὁ ἔλεγχος ἔσεσθαι·* —

τούτου："关于这一点 *of this*"，表示"联系"的属格(*S1381*)。

ἔσεσθαι：*εἰμί* 的将来时主动不定式，在 *δοκέω*, *οἴομαι* 等动词所引导的间接引语里的动词一般总采用不定式形式(*S2018*)。

3. *πρὸς δὲ αὖ τὰς τοῦ χειμῶνος καρτερήσεις -- δεινοὶ γὰρ αὐτόθι χειμῶνες -- θαυμάσια εἰργάζετο τά τε ἄλλα, καί ποτε ὄντος πάγου οἵου δεινοτάτου, καὶ πάντων ἢ οὐκ ἐξιόντων ἔνδοθεν ἤ, εἴ τις ἐξίοι, ἠμφιεσμένων τε θαυμαστὰ δὴ ὅσα καὶ ὑποδεδεμένων καὶ ἐνειλιγμένων τοὺς πόδας εἰς πίλους καὶ ἀρνακίδας, οὗτος δ' ἐν τούτοις ἐξῄει ἔχων ἱμάτιον μὲν τοιοῦτον οἷόνπερ καὶ πρότερον εἰώθει φορεῖν,*

ἀνυπόδητος δὲ διὰ τοῦ κρυστάλλου ῥᾷον ἐπορεύετο ἢ οἱ ἄλλοι ὑποδεδεμένοι. οἱ δὲ στρατιῶται ὑπέβλεπον αὐτὸν ὡς καταφρονοῦντα σφῶν.

3.1 *πρὸς... τὰς τοῦ χειμῶνος καρτερήσεις*：“关于对严冬的忍耐力方面 ***in regard to... the endurance of winter***”，这里采用复数形式 *τάς καρτερήσεις* 指的是叙述者口中的“我们大家”对严冬的忍耐力，定冠词可用来指称特定的人或事物(*S1133*)。

3.2 *δεινοὶ γὰρ αὐτόθι χειμῶνες*：“因为那里的冬天很寒冷 ***for winters there (are) aweful***”，插入语。

3.3 *εἰργάζετο*：*ἐργάζομαι* 的“未完、主动、直陈、3 单”，宾语为 *θαυμάσια τά ἄλλα*(其他非凡的业绩 ***the other marvellous feats***)，*θαυμάσια* 是 *θαυμάσιος* 的“中性复数宾格”，形容词中性常常用作名词。

3.4 *καί ποτε ὄντος πάγου οἵου δεινοτάτου*：“而某一个特别寒冷的(冬天) ***and there being a peak of such kind of aweful (winter)***”，这是一个“独立属格”结构(*S2070*)。

3.5 *πάντων ἢ οὐκ ἐξιόντων ἔνδοθεν ἤ, εἴ τις ἐξίοι,* —

参考译文：“所有的人要么待在里头不外出，要么，如果有人想要外出，***or all men not going out from within, or if someone might go out***”。

3.6 *οὗτος δ' ἐν τούτοις ἔχων ἱμάτιον...* —

ἐν τούτοις 的后面省略了 *χειμῶσι*。

3.7 *ῥᾷον ἐπορεύετο ἢ οἱ ἄλλοι ὑποδεδεμένοι* —

参考译文：“他比其他穿鞋的人行走得更容易。***He walked more easily than the other men who wearing shoes.***”

3.8 词形辨析—

ἐξιόντων：*ἔξ-ειμι* 的“现在时主动分词、阳性复数属格”。

ἐξίοι：*ἔξ-ειμι* 的“现、主动、祈愿、3 单”。

ἐξῄει：*ἔξ-ειμι* 的“未完、主动、直陈、3 单”。

ἠμφιεσμένων：*ἀμφι-έννυμι* 的“现完中动分词、阳性复数属格”。

ὑποδεδεμένων：*ὑπο-δέω* 的“现完中动分词、阳性复数属格”。

ἐνειλιγμένων：*ἐν-ελίττω* 的“现完中动分词、阳性复数属格”。

θαυμαστά：在这里相当于一个副词，修饰 *ὅσα*(*as many as*)，指的是“穿上尽可能多(*ὅσα*)的衣服”，鼓鼓囊囊地看上去“很夸张”(令人惊讶 *θαυμαστά*)。

4. *Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα·*

οἷον δ' αὖ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ

ἐκεῖ ποτε ἐπὶ στρατείας, ἄξιον ἀκοῦσαι.

4.1 *καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα*：是一句习语，意为“够了，往下说吧 ***so much for that***”。

ἔρεξε: *ῥέζω* 的“不过、主动、直陈、3 单”。

4.2 *οἷον δ' αὖ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ* —

语出荷马史诗《奥德赛》，第四卷 242 行，原诗句为：

ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ

δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί.

参考译文："(但我只说)在你们阿开奥斯人忍受苦难的特洛伊国土上，这位勇士所做(并承受)的一件事情。but what a thing was this which that mighty man wrought and endured in the land of the Trojans, where you Achaeans suffered woes!"

4.3 *ὡς καταφρονοῦντα σφῶν*："独立宾格"结构(*S2078*)

4.4 词形辨析—

ὑπέβλεπον：*ὑπο-βλέπω* 的"未完、主动、直陈、3 复"。

καταφρονοῦντα：*κατα-φρονέω* 的"现在时主动分词、阳性单数宾格"。

σφῶν：人称代词，第三人称复数属格。

ἔτλη：*τλάω* 的"不过 2、主动、直陈、3 单"。

— *τλάω, τλήσομαι, ἐτάλασσα/ ἔτλην, τέτληκα, --, --*

τόδ' = *τόδε*，这里为"中性单数宾格"，*ὅδε, ἥδε, τόδε*(这个 *this*)一般用来指下文要提到的事物。

4.5 *ἐπὶ στρατείας*："在军队服役 *on military service*"，有的版本写作 *ἐπὶ στρατιᾶς*。

5. *ξυννοήσας γάρ αὐτόθι ἕωθέν τι εἱστήκει σκοπῶν, καὶ ἐπειδὴ οὐ προὐχώρει αὐτῷ, οὐκ ἀνίει ἀλλὰ εἱστήκει ζητῶν. καὶ ἤδη ἦν μεσημβρία, καὶ ἄνθρωποι ᾐσθάνοντο, καὶ θαυμάζοντες ἄλλος ἄλλῳ ἔλεγεν, ὅτι Σωκράτης ἐξ ἑωθινοῦ φροντίζων τι ἕστηκε.*

5.1 *καὶ ἐπειδὴ οὐ προὐχώρει αὐτῷ, οὐκ ἀνίει ἀλλὰ εἱστήκει ζητῶν* —

参考译文："而当他进展不顺利时，他不会放弃，而是站在那里继续沉思 ***and when he did not go on well, he did not give up but stood (there) seeking***"。

5.2 *Σωκράτης ἐξ ἑωθινοῦ φροντίζων τι ἕστηκε*："苏格拉底从早晨起站着思考问题。*Socrates has stood from morning pondering something.*"

5.3 词形辨析—

υννοήσας：*συν-νοέω* 的"过去时主动分词、阳性单数主格"。

εἱστήκει：*ἵστημι* 的"过完、主动、直陈、3 单"，在"现完"词干 *ἑστα-*的前面加增音 *ε*，再加人称词尾，即成为 *εἱστήκη, εἱστήκης, εἱστήκει, κτλ*。

σκοπῶν：*σκοπέω* 的"现在时主动分词、阳性单数主格"。

προὐχώρει：*προ-χωρέω* 的"未完、主动、直陈、3 单"，习惯写成元音融合的样子。

ἀνίει：*ἀν-ίημι* 的"未完、主动、直陈、3 单"。

ᾐσθάνοντο：*αἰσθάνομαι* 的"未完、主动、直陈、3 复"。

θαυμάζοντες：*θαυμάζω* 的"现在时主动分词、阳性复数主格"。

ἄλλος ἄλλῳ："一个对另一个 *one to another*"。

6. *τελευτῶντες δέ τινες τῶν Ἰώνων, ἐπειδὴ ἑσπέρα ἦν, δειπνήσαντες — καὶ γὰρ θέρος τότε γ' ἦν — χαμεύνια ἐξενεγκάμενοι ἅμα μὲν ἐν τῷ ψύχει καθηῦδον, ἅμα δὲ ἐφύλαττον αὐτὸν εἰ καὶ τὴν νύκτα ἑστήξοι. ὁ δὲ εἱστήκει μέχρι ἕως ἐγένετο καὶ ἥλιος ἀνέσχεν· ἔπειτα ᾤχετ' ἀπιὼν προσευξάμενος τῷ ἡλίῳ.*

6.1 *ἐφύλαττον αὐτὸν εἰ καὶ τὴν νύκτα ἑστήξοι*: "他们看他是否整夜都站着。*They watched him if he might stand for the whole night.*"

τὴν νύκτα: 宾格可表示持续的时间。

6.2 词形辨析—

τελευτῶντες: *τελευτάω* 的"现在时主动分词、阳性复数主格"。

ᾤχετ' = *ᾤχετο* 尾元音省略，是 *οἴχομαι* 的"未完、主动、3 单"。

7. *Εἰ δὲ βούλεσθε ἐν ταῖς μάχαις· τοῦτο γὰρ δὴ δίκαιόν γε αὐτῷ ἀποδοῦναι· ὅτε γὰρ ἡ μάχη ἦν, ἐξ ἧς ἐμοὶ καὶ τἀριστεῖα ἔδοσαν οἱ στρατηγοί, οὐδεὶς ἄλλος ἐμὲ ἔσωσεν ἀνθρώπων ἢ οὗτος, τετρωμένον οὐκ ἐθέλων ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ συνδιέσωσε καὶ τὰ ὅπλα καὶ αὐτὸν ἐμέ.*

7.1 *Εἰ δὲ βούλεσθε ἐν ταῖς μάχαις·*

βούλεσθε 后省略了 *ἀκοῦσαι*。

ἐν ταῖς μάχαις: "(苏格拉底)在战斗中(的故事)"，与前面的"在军营里(的故事)"(*ἐπὶ στρατείας*)相对应。

7.2 *ἀποδοῦναι*: *ἀπο-δίδωμι* 的过去时主动不定式。

τἀριστεῖα = *τὰ ἀριστεῖα*

οὐδεὶς ἄλλος... ἢ οὗτος: "除了他……没有人 *nobody else than he...*"

7.3 *συνδιέσωσε καὶ τὰ ὅπλα καὶ αὐτὸν ἐμέ*: "帮助把我与武器装备一起救出"。

συνδιέσωσε: *συν-διασῴζω* 的"不过、主动、直陈、3 单"。

8. *καὶ ἐγὼ μέν, ὦ Σώκρατες, καὶ τότε ἐκέλευον σοὶ διδόναι τἀριστεῖα τοὺς στρατηγούς, καὶ τοῦτό γέ μοι οὔτε μέμψῃ οὔτε ἐρεῖς ὅτι ψεύδομαι· ἀλλὰ γὰρ τῶν στρατηγῶν πρὸς τὸ ἐμὸν ἀξίωμα ἀποβλεπόντων καὶ βουλομένων ἐμοὶ διδόναι τἀριστεῖα, αὐτὸς προθυμότερος ἐγένου τῶν στρατηγῶν ἐμὲ λαβεῖν ἢ σαυτόν.*

8.1 *αὐτὸς προθυμότερος ἐγένου...* —

αὐτός 强调"(苏格拉底)你自己"，*ἐγένου* 在此处相当于一个系动词，意为"*(you) were*"。

8.2 *μέμψῃ*: *μέμφομαι* 的"将、主动、直陈、2 单。"

προθυμότερος: *πρό-θυμος* 的比较级。

ἐγένου: *γίγνομαι* 的"不过、主动、直陈、2 单"。

λαβεῖν: *λαμβάνω* 的过去时主动不定式

9. *ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες, ἄξιον ἦν θεάσασθαι Σωκράτη, ὅτε ἀπὸ Δηλίου φυγῇ ἀνεχώρει τὸ στρατόπεδον· ἔτυχον γὰρ παραγενόμενος ἵππον ἔχων, οὗτος δὲ ὅπλα. ἀνεχώρει οὖν ἐσκεδασμένων ἤδη τῶν ἀνθρώπων οὗτός τε ἅμα καὶ Λάχης· καὶ ἐγὼ περιτυγχάνω, καὶ ἰδὼν εὐθὺς παρακελεύομαί τε αὐτοῖν θαρρεῖν, καὶ ἔλεγον ὅτι οὐκ ἀπολείψω αὐτώ.*

ἀνεχώρει οὖν ἐσκεδασμένων ἤδη τῶν ἀνθρώπων οὗτός τε ἅμα καὶ Λάχης—

ἀνεχώρει 的主语是 *οὗτος*。

αὐτώ: *αὐτός* 的阳性双数宾格。

10. *ἐνταῦθα δὴ καὶ κάλλιον ἐθεασάμην Σωκράτη ἢ ἐν Ποτιδαίᾳ· αὐτὸς γὰρ ἧττον ἐν φόβῳ ἢ διὰ τὸ ἐφ' ἵππου εἶναι· πρῶτον μὲν ὅσον περιῆν Λάχητος τῷ ἔμφρων εἶναι· ἔπειτα ἔμοιγε ἐδόκει, ὦ Ἀριστόφανες, τὸ σὸν δὴ τοῦτο, καὶ ἐκεῖ διαπορεύεσθαι ὥσπερ καὶ ἐνθάδε, "βρενθυόμενος καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλων", ἠρέμα παρασκοπῶν καὶ τοὺς φιλίους καὶ τοὺς πολεμίους, δῆλος ὢν παντὶ καὶ πάνυ πόρρωθεν, ὅτι εἴ τις ἅψεται τούτου τοῦ ἀνδρός, μάλα ἐρρωμένως ἀμυνεῖται.*

τὠφθαλμὼ παραβάλλων: "斜着眼看"。

τὠφθαλμώ = *τὼ ὀφθαλμώ* 阳性双数宾格。

11. *διὸ καὶ ἀσφαλῶς ἀπῄει καὶ οὗτος καὶ ὁ ἑταῖρος· σχεδὸν γάρ τι τῶν οὕτω διακειμένων ἐν τῷ πολέμῳ οὐδὲ ἅπτονται, ἀλλὰ τοὺς προτροπάδην φεύγοντας διώκουσι.*

σχεδὸν γάρ τι τῶν οὕτω διακειμένων ἐν τῷ πολέμῳ οὐδὲ ἅπτονται,—

基本结构：*οὐδὲ ἅπτονται* + *τι τῶν οὕτω διακειμένων*

主语"他们"隐含在主动词的人称词尾里，宾语 *τι τῶν οὕτω διακειμένων* 意为"某个处于这种境况的人 *one of those who being in such condition*"。

ἀπῄει: **ἄπ-ειμι**②的"未完、主动、3 单"。

【语 法】

I. 形容词性从句(关系从句)

1. 关系代词 *ὅς, ἥ, ὅ* 首先与先行词(antecedent)的性、数保持一致，但格的形式取决于该关系代词在从句中的功能。

εἶδον τοὺς ἄνδρας ***οἳ*** *ἀφίκοντο.*

我看见那些已经到的人了。*I saw the men who arrived.*

ἀπέκτεινα τοὺς ἄνδρας ***οὓς*** *εἶδες.*

我杀了你看到的那些人。*I killed the men (whom) you saw.*

αὕτη ἐστὶν ἡ γυνὴ ***ἣν*** *ἐζητοῦμεν.*

这就是我们在找的那个女人。*This is the woman whom we were looking for.*

ὃν *γὰρ θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνήσκει νέος.* (Menander. *Sententiae 425*)

神所钟爱者早夭。*For he whom the gods love dies young.*

2. 另外四个关系代词：

(1) *ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ*(*ὅς, ἥ, ὅ* 的强调形式)

ταὐτόν μοι ἔδοξαν ἔχειν ἁμάρτημα ***ὅπερ*** *καὶ οἱ ποιηταί*

他们似乎和诗人们犯了同样的错误。*They seemed to me to be making exactly the same mistake as the poets.*

(2) *ὅστις, ἥτις, ὅτι*(不定关系代词)

ἀνελεύθερος πᾶς ***ὅστις*** *εἰς δόξαν βλέπει.*

凡渴望名誉者皆不自由。*Every man who looks to fame is unfree.*

(3) *οἷος, -α, -ον* 这样的 *of the kind that*

(4) *ὅσος, -η, -ον* 和……一样多的 *as much as, as many as*

3. 关系代词格的同化(attraction)

若关系代词是宾格,而先行词是属格或与格,则关系代词的格往往被先行词的格同化:

*Μήδων μέντοι **ὅσων*** (代替 *ὅσους*) *ἑώρακα... πολὺ οὗτος ὁ ἐμὸς πάππος κάλλιστος.*

然而,在我所见过的米底亚人里,此人,也就是我的爷爷,绝对是长得最帅的。*However, of all the Medes that I have seen... this man, my grandfather, is by far the most handsome.*

注:*Μῆδος, ὁ* 米底亚人 *a Mede*。

*ἐπαινῶ σε ἐφ' **οἷς*** (代替 *ἐπὶ τούτοις ἅ*) *λέγεις.*

I praise you for what you say.

4. "冠词 + 分词",一般相当于一个关系从句

*ἀλλ', οἶμαι, **οἱ τιθέμενοι τοὺς νόμους** οἱ ἀσθενεῖς ἄνθρωποί εἰσιν καὶ οἱ πολλοί.*

但我认为那些立法者是弱者、是大众。*But, I think, those who enact the laws are the weak men and the mass of the people.*

这里的分词短语 *οἱ τιθέμενοι τοὺς νόμους* = *ἐκεῖνοι **οἳ** τίθενται τοὺς νόμους*。

II. 命令、规劝和愿望

1. 命令

用命令语气表达命令:

λέγε.	*εἰπέ.*
(你)说! *Speak!*	(你)说! *Speak!*
ποίει τοῦτο.	*λθέτω δεῦρο.*
(你)做这事! *do this!*	让他到这儿来! *Let him come here!*
χαιρόντων.	
让他们高兴吧! *Let them rejoice!*	

2. 禁止

可以用两种方式表示禁止:

"*μή* + 现在时命令语气",或"*μή* + 过去时虚拟语气"。

***μὴ ποίει** τοῦτο.* (或 ***μὴ ποιήσῃς** τοῦτο.*)

不准干这件事! *Do not do this!* (即 *Don't keep doing this!*)

可用 "*ὅπως, ὅπως μή* + 将来时直陈语气" 表示命令和禁止(一般口语中常用)。

ὅπως μοι... μὴ ἐρεῖς ὅτι ἔστι τὰ δώδεκα δὶς ἕξ.

你不准告诉我十二是二乘六。*See to it that you do not tell me that twelve is twice six.*

这里可以理解为：在 ὅπως 之前省略了 σκόπει 或 σκοπεῖτε。

3. 规劝

虚拟语气第一人称可表示规劝，否定用 μή

ἴωμεν.	*μὴ τοῦτο ποιῶμεν.*	*μαχώμεθα ἀνδρείως.*
我们走！	我们不能这么做！	让我们勇敢地战斗吧！
Let's go!	*Let's not do this!*	*Let's fight bravely!*

4. 愿望

表示对将来的愿望用祈愿语气表示，可带也可不带引导词 εἴθε 或 εἰ γάρ,否定用 μή.

εἴθ', ὦ λῷστε σύ, φίλος ἡμῖν γένοιο.

好人啊，但愿你会成为我们的朋友！*If only, you excellent fellow, you would become our friend!*

μηκέτι [= μή + ἔτι] ζῴην ἐγώ.

但愿我不再活了！*May I no longer live!*

表示对现在和过去的(未能达到的)愿望，用未完成时或不定过去时、直陈语气，引导词 εἴθε 或 εἰ γάρ 必不可少。未完成时表示现在或过去连续性的时间，不定过去时表示过去某一时刻。否定用 μή。

εἴθε τοῦτο ἐποίει.

但愿他在做这事！*If only he was doing this!*

εἰ γὰρ μὴ ἐγένετο τοῦτο.

但愿这事没发生过！*If only this had not happened!*

5. 间接命令

可用不定式表示间接命令(与英语一样)

κελεύω αὐτοὺς ἀπιέναι.

我命令他们走开。*I order them to go away.*

表示命令的动词：

κελεύω	命令 *I order*
παρακαλέω	鼓励 *I encourage*
ἀπαγορεύω	禁止 *I forbid*

下列动词跟与格和不定式：

διακελεύομαι	吩咐 *I encourage, direct*
παραινέω	劝告 *I encourage, advise*
ἀγγέλλω	送信 *I bring a message*
παραγγέλλω	下命令 *I give orders*

【练 习】

1. 英译希

The ostrich is a strange animal: for it has wings, but is not able to fly (πέτεσθαι) *with its wings. I once saw* (εἶδον) *something white lying* (κείμενον) *upon the sand: and in shape it was like an egg, but equal to a child's head: and this was the ostrich's egg. Now this beast is strong, but foolish and cowardly. For it does not come* (ἔρχεται) *to battle with its enemies, but, from fear of the danger, flies* (φεύγει). *And sometimes it has* (ἔχει) *very terrible fear, and then it thrusts* (ὠθεῖ) *its head into the sand: but the rest is not hidden: but the bird is manifest to the hunters.*

词 汇

στρουθός, ὁ/ἡ	鸵鸟 *ostrich*
ζῷον, τό	生物，动物 *living being, animal*
ψάμμος, ἡ	沙地 *sand*
μορφή, ἡ	形状 *shape*
ᾠόν, τό	蛋 *egg*
ἰσχυρός, -ά, -όν	强壮的 *strong*
ἀνόητος, -ον	怯懦的 *cowardly*
τὰ ἕτερα	其余(部分) *the rest*
κρυπτός, -ή, -όν	掩盖着的，秘密的 *hidden*
ὄρνις, ὁ/ἡ	[雄狮型] 鸟 *bird*
θηρευτής, ὁ	猎人 *hunter*
πτερόν, τό	翅膀 *wing*

2. 希译英

Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία ψυχῆς ἐνέργειά τις κατ' ἀρετὴν τελείαν, περὶ ἀρετῆς ἐπισκεπτέον· τάχα γὰρ οὕτως ἂν βέλτιον καὶ περὶ τῆς εὐδαιμονίας θεωρήσαιμεν. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ κατ' ἀλήθειαν πολιτικὸς περὶ ταύτην μάλιστα πεπονῆσθαι· βούλεται γὰρ τοὺς πολίτας ἀγαθοὺς ποιεῖν καὶ τῶν νόμων ὑπηκόους (παράδειγμα δὲ τούτων ἔχομεν τοὺς Κρητῶν καὶ Λακεδαιμονίων νομοθέτας, καὶ εἴ τινες ἕτεροι τοιοῦτοι γεγένηνται)· εἰ δὲ τῆς πολιτικῆς ἐστὶν ἡ σκέψις αὕτη, δῆλον ὅτι γίνοιτ' ἂν ἡ ζήτησις κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς προαίρεσιν. περὶ ἀρετῆς δὲ ἐπισκεπτέον ἀνθρωπίνης δῆλον ὅτι· καὶ γὰρ τἀγαθὸν ἀνθρώπινον ἐζητοῦμεν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἀνθρωπίνην. ἀρετὴν δὲ λέγομεν ἀνθρωπίνην οὐ τὴν τοῦ σώματος ἀλλὰ τὴν τῆς ψυχῆς· καὶ τὴν εὐδαιμονίαν δὲ ψυχῆς ἐνέργειαν λέγομεν. εἰ δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχει, δῆλον ὅτι δεῖ τὸν πολιτικὸν εἰδέναι πως τὰ περὶ ψυχῆς, ὥσπερ καὶ τὸν ὀφθαλμοὺς θεραπεύσοντα καὶ πᾶν σῶμα, καὶ μᾶλλον ὅσῳ τιμιωτέρα καὶ βελτίων ἡ πολιτικὴ τῆς ἰατρικῆς· τῶν δ' ἰατρῶν οἱ χαρίεντες πολλὰ πραγματεύονται περὶ τὴν τοῦ σώματος γνῶσιν. θεωρητέον δὴ καὶ τῷ πολιτικῷ περὶ ψυχῆς, θεωρητέον δὲ τούτων χάριν, καὶ ἐφ' ὅσον ἱκανῶς ἔχει πρὸς τὰ ζητούμενα· τὸ γὰρ ἐπὶ πλεῖον ἐξακριβοῦν ἐργωδέστερον ἴσως ἐστὶ τῶν προκειμένων.

词　汇

γνῶσις, -εως, ἡ	调查；认识 *a knowing, knowledge*
θεραπεύω	服侍，照料；护理，治疗 *I am an attendant, do service; take care of, cure*
ἰατρικός, -ή, -όν	有关医疗的 *of* or *for a surgeon*
— *ἡ ἰατρική*	(暗含 *τέχνη*)医术，外科手术 *surgery, medicine*
ἰατρός, ὁ	医生 *physician*
πονέω [*πόνος*]	劳苦，苦干 *I work hard, work hard at*
προαίρεσις, -εως, ἡ	优先选择，细心考虑 *a choosing one thing before another, an act of deliberate choice*
ὑπήκοος, -ον	[*ὑπακούω* 听，倾听] 倾听的；服从的，顺从的 *listening to, obedient*
χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν	[属格]-*εντος* 慈祥的；令人喜欢的；优美的 *graceful, kindly*
χάρις, ἡ	美，恩惠；感谢；（单数宾格用作副词，相当于介词，+ 属）为了……，为了……的缘故 *grace; gratitude*

第16课

哲人之死

【动词练习】

1. *Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἑστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας ἧκεν ἄγων τὸν μέλλοντα διδόναι τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον·*

ἀκούω　　听 *I listen, hear*

　— *ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην*

νεύω　　点头示意，吩咐 *I nod, beckon*

ἵστημι　　安置，树立；站立 *I make stand, set; I stand*

　— *ἵστημι, στήσω, ἔστησα, ἕστηκα, ἕσταμαι, ἐστάθην*

ἐξ-έρχομαι　　从……出去，离开；出场；期满，结束 *I go/come out, come to an end, expire*

　— *ἔρχομαι, ἐλεύσομαι, ἦλθον, ἐλήλυθα, --, --* 来，去 *I come, go*

δια-τρίβω　　消耗，消磨(时间) *I wear away, spend time*

　— *τρίβω, τρίψω, ἔτριψα, τέτριφα, τέτριμμαι, ἐτρίφθην/ἐτρίβην* 摩擦，研磨 *I rub, grind*

ἥκω　　已来到；已达到 *I have come*

— ἥκω, (ἧκον), ἥξω, --, --, --, --

ἄγω 引领，带领；过活，度日 *I lead*

— ἄγω, ἄξω, ἤγαγον, ἦχα, ἦγμαι, ἤχθην

μέλλω 就要(做)，打算 *I am about to, intend to*

— μέλλω, μελλήσω, ἐμέλλησα, --, --, --

δίδωμι 给 *I give*

— δίδωμι, δώσω, ἔδωκα, δέδωκα, δέδομαι, ἐδόθην

φέρω 携带，带走；承受，忍耐 *I carry, bear, endure, suffer*

— φέρω, οἴσω, ἤνεγκα, ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι, ἠνέχθην

A. 请对下列词汇进行词形分析

ἀκούσας

ἔνευσε

ἑστῶτι

ἐξελθών

διατρίψας

ἧκεν

ἄγων

μέλλοντα

διδόναι

φέροντα

τετριμμένον

B. 请填写 ἵστημι “现完、主动分词”

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主呼格	ἑστώς	ἑστῶσα	ἑστός
属格			
与格			
宾格			
		复 数	
主呼格			
属格			
与格			
宾格			

2. ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον,

Εἶεν, ἔφη, ὦ βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν;

Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πιόντα περιιέναι, ἕως ἄν σου βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται, ἔπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει.

εἴδω 看见；知道 *I see; I know*

— *εἴδω, εἴσομαι, εἶδον, οἶδα, --, --*

φημί 说 *I say*

χρή [无人称]需要……，必须(做)……，应该…… *it is necessary, it must*

ποιέω 做 *I do, make*

— *ποιέω, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα, πεποίημαι, ἐποιήθην*

πίνω 喝，饮 *I drink*

— *πίνω, πίομαι, ἔπιον, πέπωκα, πέπομαι, ἐπόθην*

περί-ειμι [*περί* + εἶμι] 绕圈子 *I go round*

γίγνομαι 产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*

— *γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --*

κατά-κειμαι 躺下 *I lie down*

请对下列词汇进行词形分析

ἰδών

ἔφη

χρή

ποιεῖν

πιόντα

περιιέναι

γένηται

κατακεῖσθαι

ποιήσει

3. *Καὶ ἅμα ὤρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει· καὶ ὃς λαβὼν καὶ μάλα ἵλεως, ὦ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον,*

Τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; ἔξεστιν ἢ οὔ;

ὀρέγω 递给，伸出；想望，渴望 *I reach, stretch out, aim at, long for*

— *ὀρέγω, ὀρέξω, ὤρεξα, --, ὀρώρεγμαι, ὠρέχθην*

λαμβάνω 拿，抓住 *I take*

— *λαμβάνω, λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἴλημμαι, ἐλήφθην*

τρέω 吓得发抖，打哆嗦 *I tremble, quiver*

— *τρέω, τρέσω, ἔτρεσα, --, --, --*

δια-φθείρω 毁灭；败坏 *I destroy, ruin*

— φθείρω, φθερῶ, ἔφθειρα, ἔφθαρκα (ἔφθορα), ἔφθαρμαι, ἐφθάρην 破坏，损毁

ἔθω 惯于，习惯于 *I am accustomed*

— 其“现完 2” εἴωθα 在时间方面的含义与“现在时”相同

ὑπο-βλέπω 斜着眼睛看；藐视 *I look askance*

λέγω 说 *I say*

— λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην

φημί 说 *I say*

ἀπο-σπένδω 奠酒祭神，泼洒 *I pour out (a libation)*

— σπένδω, σπείσω, ἔσπεισα, ἔσπεισμαι 奠酒，酹酒 *I pour out a drink-offering*

ἔξ-εστι [ἐκ, εἰμί] [无人称] 可以……，可能……，能够…… *it is allowed, possible*

请对下列词汇进行词形分析

ὤρεξε

λαβών

τρέσας

διαφθείρας

εἰώθει

ὑποβλέψας

ἀποσπεῖσαι

4. *Τοσοῦτον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τρίβομεν, ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν.*

Μανθάνω, ἦ δ' ὅς· ἀλλ' εὔχεσθαί γέ που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρή, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε εὐτυχῆ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὔχομαί τε καὶ γένοιτο ταύτῃ.

Καὶ ἅμ' εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιεν.

φημί 说 *I say*

τρίβω 摩擦，研磨 *I rub, grind*

— τρίβω, τρίψω, ἔτριψα, τέτριφα, τέτριμμαι, ἐτρίφθην/ἐτρίβην

οἴομαι(常写作 οἶμαι) 认为，相信；期望；恐怕 *I think, suppose, fear, intend*

— οἴομαι, (ᾤμην), οἰήσομαι, ᾠήθην, --, --, --

εἰμί 是，存在 *I am*

πίνω 喝，饮 *I drink*

— πίνω, πίομαι, ἔπιον, πέπωκα, πέπομαι, ἐπόθην

μανθάνω 学习，知道 *I learn*

— μανθάνω, μαθήσομαι, ἔμαθον, μεμάθηκα, --, --

ἠμί 说 *I say*

εὔχομαι 祈求，起誓 *I pray, beseech*

— εὔχομαι, ηὔξομαι, εὐξάμην (εὐχόμην), ηὖγμαι, --, --

ἔξ-εστι [ἐκ + εἰμί] [无人称] 可以……，可能……，能够…… *it is allowed, possible*

χρή [无人称] 需要……，必须(做)……，应该…… *it is necessary, it must*

γίγνομαι 产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*

— *γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --*

εἴρω 说 *I say*

— *εἴρω, ἐρῶ, εἶπον, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην*

ἐπ-έχω [*ἐπί* + *ἔχω*] 拿给，对准 *I hold out, reach to*

— *ἔχω, ἕξω, ἔσχον, ἔσχηκα, -έσχημαι* 有 *I have*

ἐκ-πίνω 喝光 *I drink off*

— *ἐκπίνω, ἐκπίομαι, ἐξέπιον, ἐκπέπωκα, ἐκπεπόμαι, ἐξεπόθην*

请对下列词汇进行词形分析

τρίβομεν

οἰόμεθα

πιεῖν

μανθάνω

εὔχεσθαι

γενέσθαι

εὔχομαι

γένοιτο

εἰπών

ἐπισχόμενος

ἐξέπιεν

5. *Καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἷοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν, ὡς δὲ εἴδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἐχώρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἐμαυτόν· οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴ ἐμαυτοῦ τύχην, οἵου ἀνδρὸς ἑταίρου ἐστερημένος εἴην.*

εἰμί 是，存在 *I am*

κατ-έχω [*κατά, ἔχω*] 阻止，占领，控制 *I keep down/back, check, occupy*

δακρύω [*δάκρυ, τό* 眼泪] 哭泣，流泪 *I weep*

— *δακρύω, δακρύσω, ἐδάκρυσα, δεδάκρυκα, δεδάκρυμαι, --*

εἴδω 看 *I see*

— *εἴδω, εἴσομαι, εἶδον, οἶδα* (知道 *I know*), --, --

πίνω 喝，饮 *I drink*

— *πίνω, πίομαι, ἔπιον, πέπωκα, πέπομαι, ἐπόθην*

χωρέω 让出地方，撤退；前行；容纳 *I give way, withdraw, go forward, contain*

— *χωρέω, χωρήσω, ἐχώρησα, κεχώρηκα*

ἐγ-καλύπτω	包住，遮掩 *I wrap up, hide*
— καλύπτω, καλύψω, ἐκάλυψα,--, --, -- 覆盖，掩蔽 *I cover, conceal*	
ἀπο-κλαίω	[ἀπό, κλαίω] 痛哭；停止哭 *I burst into tears; cease to weep*
— κλαίω, κλαύσομαι, ἔκλαυσα, κέκαυμαι 哭，痛哭 *I weep*	
στερέω	剥夺，夺走；[被动] 被夺去 *I deprive, am deprived of*
— στερέω, στερήσω, ἐστέρησα, --, ἐστέρημαι, ἐστερήθην	

请对下列词汇进行词形分析

ἦσαν
κατέχειν
δακρύειν
εἴδομεν
πίνοντα
πεπωκότα
ἐχώρει
ἐγκαλυψάμενος
ἀπέκλαιον
ἐστερημένος
εἴην

6. *Ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἷός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἐξανέστη. Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος κλαίων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὅντινα οὐ κατέκλαυσε τῶν παρόντων πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους.*

κατ-έχω	[κατά, ἔχω] 阻止，占领，控制 *I keep down/back, check, occupy*
ἐξ-ανίστημι	[ἐκ, ἀνά, ἵστημι] 从座位上起立并离去 *I stand up from my seat, I arise and depart from*
— ἵστημι, στήσω, ἔστησα /ἔστην, ἕστηκα, ἕσταμαι, ἐστάθην 安置；站立 *I set, stand*	
παύω	使停止，使终止；结束 *I stop, bring to an end, cease*
ἀνα-βρυχάομαι	[βρυχάομαι (野兽)吼叫] 大叫，大吼 *I roar loudly*
κλαίω	哭 *I weep*
— κλαίω, κλαύσομαι, ἔκλαυσα, --, κέκλαυμαι, ἐκλαύσθην	
ἀγανακτέω, -ήσω	[ἄγαν 极，非常] 感到不快，气愤 *I am annoyed*
πάρ-ειμι①	[παρά, εἰμί] 在旁边，在场 *I am near, present*
κατα-κλαίω	放声痛哭 *I bewail, lament*

请对下列词汇进行词形分析

κατέχειν
ἐξανέστη

ἐπαύετο

δακρύων

ἀναβρυχησάμενος

κλαίων

ἀγανακτῶν

κατέκλαυσε

παρόντων

7. *Ἐκεῖνος δέ,*

Οἷα, ἔφη, ποιεῖτε, ὦ θαυμάσιοι. ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἕνεκα τὰς γυναῖκας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμελοῖεν· καὶ γὰρ ἀκήκοα, ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν. ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε.

Καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ᾐσχύνθημέν τε καὶ ἐπέσχομεν τοῦ δακρύειν.

φημί 说 *I say*

ποιέω 做 *I do, make*

— *ποιέω, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα, πεποίημαι, ἐποιήθην*

ἀπο-πέμπω 送走，赶走 *I send away/back*

— *πέμπω, πέμψω, ἔπεμψα, πέπομφα, πέπεμμαι, ἐπέμφθην* 送去，派遣 *I send*

πλημμελέω 弹错调子，犯错误 *I strike a false note, err*

ἀκούω 听 *I listen, hear*

— *ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην*

χρή [无人称] 需要……，必须(做)……，应该…… *it is necessary, it must*

τελευτάω 使完成；实现；死亡；完结 *I complete, come to an end, die*

ἄγω 引领，带领；过活，度日 *I lead*

— *ἄγω, ἄξω, ἤγαγον, ἦχα, ἦγμαι, ἤχθην*

καρτερέω [*καρτερός* 强大的，坚忍的 *strong, enduring*] 坚持，忍耐 *I am firm, endure*

αἰσχύνω 羞辱，[被动] 受侮辱，感到羞耻 *I disgrace, I am ashamed*

— *αἰσχύνω, αἰσχυνῶ, ᾔσχυνα, ᾔσχυγκα, ᾔσχυμμαι, ᾐσχύνθην*

ἐπ-έχω [*ἐπί, ἔχω*] 拿给，对准；堵住，阻止 *I hold out, reach to; stop, hinder*

— *ἔχω, ἕξω, ἔσχον, ἔσχηκα, -έσχημαι, --* 有 *I have*

δακρύω [*δάκρυ, τό* 眼泪] 哭泣，流泪 *I weep*

— *δακρύω, δακρύσω, ἐδάκρυσα, δεδάκρυκα, δεδάκρυμαι, --*

请对下列词汇进行词形分析

ποιεῖτε

ἀπέπεμψα

πλημμελοῖεν

ἀκήκοα

τελευτᾶν

ἄγετε

καρτερεῖτε

ἀκούσαντες

ᾐσχύνθημεν

ἐπέσχομεν

δακρύειν.

8. *Ὁ δὲ περιελθών, ἐπειδή οἱ βαρύνεσθαι ἔφη τὰ σκέλη, κατεκλίθη ὕπτιος· οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἅμα ἐφαπτόμενος αὐτοῦ οὗτος ὁ δοὺς τὸ φάρμακον, διαλιπὼν χρόνον ἐπεσκόπει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη, κἄπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἤρετο, εἰ αἰσθάνοιτο· ὁ δ' οὐκ ἔφη· καὶ μετὰ τοῦτο αὖθις τὰς κνήμας· καὶ ἐπανιὼν οὕτως ἡμῖν ἐπεδείκνυτο, ὅτι ψύχοιτό τε καὶ πηγνῦτο.*

περι-ἔρχομαι 环绕，环行，循环 *I go round, come in turn*

βαρύνω [*βαρύς*] 使负重，[被动]被弄得精疲力尽 *I weigh down, am oppressed*

κατα-κλίνω 使躺下，[被动] 躺下 *I lay down, lie down*

— *κλίνω, κλινῶ, ἔκλινα, κέκλικα, κέκλιμαι, ἐκλίθην* 使斜，[被动] 斜靠，躺 *I incline, lie against*

κελεύω 命令，吩咐，恳求 *I order, bid, beseech*

ἐφ-άπτω [*ἐπί, ἅπτω*] 拴在……上，[中动] 抓住 *I fasten to, grasp*

— *ἐφ-άπτω, ἐφάψω, ἐφῆψα, ἐφῆμμαι, --, --*

δίδωμι 给 *I give*

— *δίδωμι, δώσω, ἔδωκα, δέδωκα, δέδομαι, ἐδόθην*

δια-λείπω 空下一段时间，隔一定距离；停顿 *I leave an interval/gap, desist*

ἐπι-σκοπέω 察看，检查；探视，访问 *I look upon, inspect, visit*

πιέζω (*πιεζέω*) 压紧，捏住，抓住 *I press, squeeze, lay hold of*

— *πιέζω, πιέσω, ἐπίεσα, πεπίεσμαι, ἐπιέσθην*

ἐρωτάω 问 *I ask*

— *ἐρωτάω, ἐρωτήσω, ἠρόμην, ἠρώτηκα, ἠρώτημαι, ἠρωτήθην*

αἰσθάνομαι 感知 *I perceive*

— *αἰσθάνομαι, αἰσθήσομαι, ᾐσθόμην, --, ᾔσθημαι, --*

φημί 说 *I say*

ἐπ-άνειμι [*ἐπί, ἀνά, εἶμι*] 升起，上升；回去 *I go up, return*

ψύχω 吹气，使变冷；[被动] 变冷 *I breathe, blow, cool*

— *ψύχω, ψύξω, ἔψυξα, --, --, ἐψύχθην*

πήγνυμι 插，钉牢；[被动] 凝固，凝结 *I fix, congeal*

— *πήγνυμι, πήξω, ἔπηξα, πέπηγμαι, --, --*

请对下列词汇进行词形分析

περιελθών
βαρύνεσθαι
κατεκλίθη
ἐκέλευεν
ἐφαπτόμενος
δούς
διαλιπών
ἐπεσκόπει
πιέσας
ἤρετο
αἰσθάνοιτο
ἐπανιών
ἐπεδείκνυτο
ψύχοιτο
πηγνῦτο

9. *Καὶ αὖθις ἥπτετο καὶ εἶπεν ὅτι, ἐπειδὰν πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οἰχήσεται. ἤδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἦτρον ψυχόμενα, καὶ ἐκκαλυψάμενος, ἐνεκεκάλυπτο γάρ, εἶπεν, ὃ δὴ τελευταῖον ἐφθέγξατο·*

Ὦ Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρυόνα· ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε.

ἅπτω　拴上，使依附在(某物上)；燃烧，着火 *I fasten, kindle*
　— *ἅπτω, ἅψω, ἧψα, ἧμμαι, --, ἥφθην*
εἴρω　说 *I say*
　— *εἴρω, ἐρῶ, εἶπον, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην*
γίγνομαι　产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*
　— *γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --*
οἴχομαι　已经走了 *I am absent, gone*
　— *οἴχομαι,* (*ᾠχόμην*), *οἰχήσομαι, ᾤχημαι, --, --, --*
εἰμί　是，存在 *I am*
ψύχω　吹气，使变冷；[被动] 变冷 *I breathe, blow, cool*
　— *ψύχω, ψύξω, ἔψυξα, --, --, ἐψύχθην*
ἐκ-καλύπτω　揭去掩盖物 *I uncover*
ἐγ-καλύπτω　包住，遮掩 *I wrap up, hide*
　— *καλύπτω, καλύψω, ἐκάλυψα,--, --, --* 覆盖，掩蔽 *I cover, conceal*
φθέγγομαι　发出声音，清楚说话 *I cry aloud, speak*
　— *φθέγγομαι, φθέγξομαι, ἐφθεγξάμην, ἔφθεγμαι, --, --*
φημί　说 *I say*

ὀφείλω	欠(债) *I owe, am indebted*
— ὀφείλω, (ὤφειλον), ὀφειλήσω, ὠφείλησα, ὠφείληκα, --, --	
ἀπο-δίδωμι	归还，报答 *I give back, return*
— δίδωμι, δώσω, ἔδωκα, δέδωκα, δέδομαι, ἐδόθην 给 *I give*	
ἀμελέω	忽视，忽略，不关心 *I am careless, neglect*

请对下列词汇进行词形分析

ἥπτετο

εἶπεν

γένηται

οἰχήσεται

ψυχόμενα

ἐκκαλυψάμενος

ἐνεκεκάλυπτο

ἐφθέγξατο

ὀφείλομεν

ἀπόδοτε

ἀμελήσητε

10. *Ἀλλὰ ταῦτα, ἔφη, ἔσται, ὁ Κρίτων· ἀλλ' ὅρα, εἴ τι ἄλλο λέγεις.*

Ταῦτα ἐρομένου αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλιπὼν ἐκινήθη τε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν, καὶ ὃς τὰ ὄμματα ἔστησεν· ἰδὼν δὲ ὁ Κρίτων συνέλαβε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

εἰμί	是，存在 *I am*
ὁράω	看 *I see*
— ὁράω, ὄψομαι, εἶδον, ἑώρακα, ὦμμαι, ὤφθην	
λέγω	说 *I say*
— λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην	
ἐρωτάω	问 *I ask*
— ἐρωτάω, ἐρωτήσω, ἠρόμην, ἠρώτηκα, ἠρώτημαι, ἠρωτήθην	
ἀπο-κρίνομαι	回答 *I answer*
— ἀποκρίνομαι, ἀποκρινοῦμαι, ἀπεκρινάμην, --, ἀποκέκριμαι, --	
δια-λείπω	空下一段时间，隔一定距离；停顿 *I leave an interval/gap, desist*
κινέω	使移动，发动 *I move, urge on*
ἐκ-καλύπτω	揭去掩盖物 *I uncover*
ἵστημι	使固定，安置；站立 *I make stand; I stand*
— ἵστημι, στήσω, ἔστησα/ἔστην, ἕστηκα, ἕσταμαι, ἐστάθην	
εἴδω	看 *I see*

— εἴδω, εἴσομαι, εἶδον, οἶδα(知道 *I know*), --, --

συλ-λαμβάνω	集合；使……闭上 *I put/bring together, collect*

请对下列词汇进行词形分析

ἐρομένου

ἀπεκρίνατο

διαλιπών

ἐκινήθη

ἐξεκάλυψεν

ἔστησεν

ἰδών

συνέλαβε

11. Ἥδε ἡ τελευτή, ὦ Ἐχέκρατες, τοῦ ἑταίρου ἡμῖν ἐγένετο, ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἄν, τῶν τότε ὧν ἐπειράθημεν ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου.

γίγνομαι	产生，出现，生成，成为 *I become, come to be*
— γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --	
φημί	说 *I say*
πειράω	试图，企图 *I try, attempt*
— πειράω, (ἐπείρων), πειράσω, ἐπείρασα, πεπείρακα, πεπείραμαι, ἐπειράθην	

请对下列词汇进行词形分析

ἐγένετο

φαῖμεν

ἐπειράθημεν

【课 文】

Η ΤΕΛΕΥΤΗ ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ
(柏拉图《斐多篇》117B-118)①

Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἑστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας ἧκεν ἄγων τὸν μέλλοντα διδόναι τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον· ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον,

Εἶεν, ἔφη, ὦ βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν;

① 本课文参照 John Burnet'. *Plato's Phaedo* 进行段落划分，为了突出对话部分，所有的直接引语都独立另起一行，以便读者分析。

Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πιόντα περιιέναι, ἕως ἄν σου βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται, ἔπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει.

Καὶ ἅμα ὤρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει· καὶ ὃς λαβὼν καὶ μάλα ἵλεως, ὦ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον,

Τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; ἔξεστιν ἢ οὔ;

Τοσοῦτον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τρίβομεν, ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν.

Μανθάνω, ἦ δ' ὅς· ἀλλ' εὔχεσθαί γέ που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρή, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε εὐτυχῆ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὔχομαί τε καὶ γένοιτο ταύτῃ.

Καὶ ἅμ' εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιεν.

Καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἷοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν, ὡς δὲ εἴδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἐχώρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἐμαυτόν· οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴ ἐμαυτοῦ τύχην, οἵου ἀνδρὸς ἑταίρου ἐστερημένος εἴην.

Ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἷός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἐξανέστη. Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος κλαίων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὅντινα οὐ κατέκλαυσε τῶν παρόντων πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους.

Ἐκεῖνος δέ,

Οἷα, ἔφη, ποιεῖτε, ὦ θαυμάσιοι. ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἕνεκα τὰς γυναῖκας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμελοῖεν· καὶ γὰρ ἀκήκοα, ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν. ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε.

Καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ᾐσχύνθημέν τε καὶ ἐπέσχομεν τοῦ δακρύειν.

Ὁ δὲ περιελθών, ἐπειδή οἱ βαρύνεσθαι ἔφη τὰ σκέλη, κατεκλίθη ὕπτιος· οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἅμα ἐφαπτόμενος αὐτοῦ οὗτος ὁ δοὺς τὸ φάρμακον, διαλιπὼν χρόνον ἐπεσκόπει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη, κἄπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἤρετο, εἰ αἰσθάνοιτο· ὁ δ' οὐκ ἔφη· καὶ μετὰ τοῦτο αὖθις τὰς κνήμας· καὶ ἐπανιὼν οὕτως ἡμῖν ἐπεδείκνυτο, ὅτι ψύχοιτό τε καὶ πηγνῦτο.

Καὶ αὖθις ἥπτετο καὶ εἶπεν ὅτι, ἐπειδὰν πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οἰχήσεται. ἤδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἦτρον ψυχόμενα, καὶ ἐκκαλυψάμενος, ἐνεκεκάλυπτο γάρ, εἶπεν, ὃ δὴ τελευταῖον ἐφθέγξατο·

Ὦ Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρυόνα· ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε.

Ἀλλὰ ταῦτα, ἔφη, ἔσται, ὁ Κρίτων· ἀλλ' ὅρα, εἴ τι ἄλλο λέγεις.

Ταῦτα ἐρομένου αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλιπὼν ἐκινήθη τε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν, καὶ ὃς τὰ ὄμματα ἔστησεν· ἰδὼν δὲ ὁ Κρίτων συνέλαβε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἦδε ἡ τελευτή, ὦ Ἐχέκρατες, τοῦ ἑταίρου ἡμῖν ἐγένετο, ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἄν, τῶν τότε ὧν ἐπειράθημεν ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου.

【词 汇】

名词

ἀλεκτρυών, -ονος, ὁ/ἡ	[野兽型] 公鸡 *cock*	
βάρος, -ους, τό	[战舰型] 重量 *weight*	(BAROMETER 气压计)
βία, -ας, ἡ	体力，力气 *force*	
— *βίᾳ τινός*	情不自禁，不由自主 *against one's will, in spite of oneself*	
ἦτρον, τό (ἦτορ)	肚子，腹部 *belly, abdomen*	
καρδία, ἡ	心，心脏 *heart*	
κνήμη, -ης, ἡ	胫，小腿 *shin, leg*	
κύλιξ, -ικος, ἡ	[兀鹰型] 杯，酒杯 *cup, drinking cup*	
μετοίκησις (= μετοικία), -εως, ἡ	迁居，移民 *change of bode, migration*	
ὄμμα, -ατος, τό	[*ὦμμαι, ὁράω* 的现完被动] 眼睛 *eye*	
πρόσ-ωπον, τό	脸，面容，外貌 *face, countenance, appearance*	
πῶμα, -ατος, τό	[*πίνω*] [身体型] 一口(饮料)，一剂 *drink, potion*	
σκέλος, -εος, τό	[战舰型] 腿 *leg*	
στόμα, -ατος, τό	嘴巴，口 *mouth*	(STOMATOLOGY 口腔学)
φάρμακον, τό	药，药物；毒药；魔力；颜料 *drug*	(PHARMACOLOGY 药理学)
χρῶμα, -ατος, τό	皮肤，颜色 *skin, color*	(CHROMA 色度)

代词

οἷος, οἵα, οἷον	[关系代词 *ὅς* 的形容词] 这样的，那样的，什么样的 *of what kind, such as*
— *οἷον, οἷα*	[中作副] 像似，例如 *as, like, just as, for instance*
ὅσος, ὅση, ὅσον	像……一样的，和……一样多 *as many as*
ὅστις, ἥτις, ὅ τι	[*ὅς, τις*] 任何人他……，任何东西它……，无论谁，无论什么东西 *any one who, anything which, whoever, whatever*
τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο	[*τοι, οὗτος*] (多指上面的事情)这样的，这种性质的 *of such kind* or *quality*
τοσοῦτος, τοσαύτης, τοσοῦτο (τοσοῦτον)	这样大的；同样多的 *so great, so much*

形容词

ἄ-στακτος, ον	[*α, στάζω* 滴下(水、泪、血等)] 涌流的 *not in drops, gushing*
εὐτυχής, ές	[*εὖ, τύχη*] 幸运的 *lucky, fortunate*
ἵλεως (= ἵλαος), ον	和蔼的，愉快的 *gracious, cheerful*

μέτριος, -α, -ον	[*μέτρον*] 合度的，中等的，适度的 ***within measure, moderate, fitting***
πλησίος, -α, -ον	近的，邻近的 ***near, close by***
συχνός, -ή, -όν	长，久；多，许多 ***long, many*** [中作副] 更，常 ***often, much***
σφοδρός, -ά, -όν	剧烈的，过度的，激烈的 ***vehement, violent***
τελευταῖος, -α, -ον	最后的 ***final, last*** [中作副] 最后 ***finally***
ὕπτιος, -α, -ον	[*ὑπό*] 翻过来的，仰卧的 ***turned up, on one's back***
φρόνιμος, -ον,	谨慎的，明智的 ***prudent, wise***

副词

ἄλλως	[*ἄλλος* 的副词] 不同地 ***otherwise***
— *καὶ ἄλλως*	而且，此外 ***and besides***
αὖθις	回去；再次；后来；再者 ***back; again; hereafter; moreover***
ἐκεῖσε	到那里 ***to there***
ἔμπροσθεν	在前面，在……前面；早先，从前 ***before, in front; before, earlier***
ἐντεῦθεν	从这儿；此后；因此 ***from here; henceforth; therefore***
ἔτι	仍然，还；此外，更 ***yet, still; besides, moreover***
εὐκόλως	脾气好，心平气和地 ***well-disposedly, contentedly***
εὐχερῶς	容易地，漫不经心地 ***easily, readily***
*ἕως*②	直到，到……时 ***until, till***
οὐκέτι	[*οὐκ, ἔτι*] 不再，再也不 ***no more, no longer***
σχεδόν	近，接近；几乎 ***close, near; almost***
ταυρηδόν	[*ταῦρος, ὁ* 公牛] 像公牛似地 ***like a bull, staringly***
τέως	其间；在这之前；迄今 ***meanwhile, hitherto, till now***

感叹词

εἶεν (只见于阿提卡方言的对话)好的！就这样吧！***Well! Be it so!***

专有名词

Κρίτων, ὁ	(人名)克力同 ***Crito***
Ἐχεκράτης, ὁ	(人名)埃柯克拉底 ***Echecrates***
Ἀπολλόδωρος, ὁ	(人名)阿波罗德洛斯 ***Apollodoros***
Ἀσκληπίος, ὁ	(人名)阿斯克勒庇俄斯 ***Aesculapius***

【注 释】

1. ***Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἑστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας ἧκεν ἄγων τὸν μέλλοντα διδόναι τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον·***

1.1 ***Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἑστῶτι.***

主动词是 *ἔνευσε, ἀκούσας* 相当于时间状语从句，其主语与主动词相当。

ἀκούσας：*ἀκούω* 的“过去时主动分词、阳性单数主格”。

ἔνευσε: νεύω的“不过、主动、直陈、3单”。

ἑστῶτι: ἵστημι的“现完主动分词、阳性单数与格”，与所修饰的 παιδί 性数格一致。注：该词分词的变格，见 *S309a*，*S417*。

1.2 *καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας ἧκεν ἄγων τὸν μέλλοντα διδόναι τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον·* —

1.2.1 句子主结构：<u>ὁ παῖς</u> + ἧκεν

三个分词的主语都与主动词相同，即 <u>ὁ παῖς</u>：

ἐξελθὼν

διατρίψας

ἄγων + <u>τὸν μέλλοντα διδόναι τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον</u>

这里的两个“过去时分词” ἐξελθών 和 διατρίψας，表示所发生的时间早于 ἧκεν，“现在时分词” ἄγων 表示动作与 ἧκεν 同时发生。

短语 τὸν μέλλοντα διδόναι τὸ φάρμακον 相当于一个名词，意为“*the (man who) being about to give the poison*”，这里作为宾语。

1.2.2 词形辨析—

ἐξελθών: ἐξ-έρχομαι的“不过2主动分词、阳性单数主格”。

διατρίψας: δια-τρίβω的“过去时主动分词、阳性单数主格”。

ἧκεν: ἥκω的“现、主动、直陈、3单”。

μέλλοντα: μέλλω的“现在时主动分词、阳性单数宾格”。

διδόναι: δίδωμι的现在时主动不定式。

φέροντα: φέρω的“现在时主动分词、阳性单数宾格”。

τετριμμένον: τρίβω的“现完中/被动分词、阳性单数宾格”。

2. *ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον,*

Εἶεν, ἔφη, ὦ βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν;

Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πιόντα περιιέναι, ἕως ἄν σου βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται, ἔπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει.

2.1 σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων 一句省略了连系动词，属格与 εἰμί 一起可表示“本质”、“责任”和“习惯”等，这里苏格拉底意指“这类知识”是属于那个送药者的“职责范围之内”的（*S1304*）。

2.2 οὐδὲν ἄλλο... ἢ...：意为“*nothing else... than...*”

这里可看作省略了上面问话里的 ποιεῖν，故 οὐδέν, πιόντα 采取宾格形式。

περιιέναι: περί-εἰμι②（绕圈子 *I go round*）的现在时主动不定式。

2.3 οὕτως αὐτὸ ποιήσει：“这样一来，它（即药力）就会自行起作用。*In this way, it will act of itself.*” ποιέω 一词在医学上可用来指“药物作用”。①

3. *Καὶ ἅμα ὤρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει· καὶ ὃς λαβὼν καὶ μάλα ἵλεως, ὦ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας*

① John Burnet. *Plato's Phaedo*, P145, 117b1 注。

οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον,

Τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; ἔξεστιν ἢ οὔ;

3.1 *καὶ ὅς*: "*and he*"

οὐδὲν τρέσας: 这里的 *οὐδέν* 是副词，意为"绝没有 *not at all*"。

εἰώθει: *ἔθω* 的"过完、主动、3 单"，该词"过去完成时"的含义相当于"未完成时"。

λαβών, τρέσας, διαφθείρας, ὑποβλέψας 均为"过去时主动分词、阳性单数主格"，与 *ὅς* 的性数格一致。

3.2 *οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου,*—

οὔτε… οὔτε…: "既不……也不……"，前面加 *οὐδὲ* 构成双重否定表示强调。

4. *Τοσοῦτον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τρίβομεν, ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν.*

Μανθάνω, ἦ δ' ὅς· ἀλλ' εὔχεσθαί γέ που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρή, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε εὐτυχῆ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὔχομαί τε καὶ γένοιτο ταύτῃ.

Καὶ ἅμ' εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιεν.

4.1 *τοσοῦτον… τρίβομεν, ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν*: *τοσοῦτον* 和 *ὅσον* 均为"中性单数宾格"，指的是药的数量。

4.2 *ἔξεστί τε καὶ χρή*: "能够而且必须 *it can and must*"。

4.3 *ἅμ' εἰπὼν ταῦτα*: "*when saying these (words)*", *ἅμα* 尾元音省略。

ἐπισχόμενος: *ἐπ-έχω* 的"过去时主动分词、阳性单数主格"，其主干形式的变化依照

— *ἔχω, ἕξω, ἔσχον, ἔσχηκα, -ἔσχημαι* 有 *I have*。

5. *Καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἷοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν, ὡς δὲ εἴδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἐχώρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἐμαυτόν· οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴ ἐμαυτοῦ τύχην, οἵου ἀνδρὸς ἑταίρου ἐστερημένος εἴην.*

5.1 *εἴδομεν*: *εἴδω* 的"不过、主动、直陈、1 复"。

— *εἴδω, εἴσομαι, εἶδον, οἶδα*(知道 *I know*), --, --

πίνοντά τε καὶ πεπωκότα: 两个分词联用，表现了"我们看"苏格拉底"喝(毒药)"的全过程。

οὐκέτι: 完整的应当是 *οὐκέτι κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν.*

5.2 *ἀλλ' ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἐχώρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἐμαυτόν·*

ἐμοῦ βίᾳ: "我不由自主 *in spite of myself*"。

ὥστε: "*so that*"，引导结果从句。

5.3 *οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴ ἐμαυτοῦ τύχην, οἵου ἀνδρὸς ἑταίρου ἐστερημένος εἴην.*

ἐστερημένος εἴην: "*εἰμί* + 分词"叫"迂回结构"，属于一种修辞手法。

ἐστερημένος: *στερέω* 的"现完被动分词、阳性单数主格"。

6. *Ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἷός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἐξανέστη. Ἀπολλόδωρος*

δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος κλαίων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὅντινα οὐ κατέκλαυσε τῶν παρόντων πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους.

6.1 *ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἷός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἐξανέστη.*

οἷός τ' ἦν: “*οἷος* + *τε* + 不定式”表示能够(做)。

ἐξανέστη: *ἐξ-ανίστημι* 的“不过2、主动、直陈、3单”。

ἐξ-ανίστημι 是一个复合动词，表现了“从座位上起立、并离去”整个过程。

6.2 *οὐδένα ὅντινα οὐ*: *οὐδὲν ὅ τι οὐ* 是习语，意为“每一个，全体”。

τῶν παρόντων: “在场的(人) *of those who being present*”。

7. *Ἐκεῖνος δέ,*

Οἷα, ἔφη, ποιεῖτε, ὦ θαυμάσιοι. ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἕνεκα τὰς γυναῖκας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμελοῖεν· καὶ γὰρ ἀκήκοα, ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν. ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε.

Καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ᾐσχύνθημέν τε καὶ ἐπέσχομεν τοῦ δακρύειν.

7.1 *Ἐκεῖνος δέ, Οἷα, ἔφη, ποιεῖτε, ὦ θαυμάσιοι.*—

参考译文：但是，他说：“你们在干什么啊，你们这帮奇怪的家伙！”

But he said, “What conduct is this, you strange men!”

7.2 *ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμελοῖεν*: *ἵνα* 从句跟祈愿语气

ἡσυχίαν ἄγετε: *ἄγειν ἡσυχίαν* 是成语，意为“保持安静 *to keep quiet*”。

7.3 *ᾐσχύνθημεν*: *αἰσχύνω* 的“不过、被动、直陈、1复”，这里用被动语态表示“我们感到羞愧 *we are ashamed*”。

8. *Ὁ δὲ περιελθών, ἐπειδή οἱ βαρύνεσθαι ἔφη τὰ σκέλη, κατεκλίθη ὕπτιος· οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἅμα ἐφαπτόμενος αὐτοῦ οὗτος ὁ δοὺς τὸ φάρμακον, διαλιπὼν χρόνον ἐπεσκόπει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη, κἄπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἤρετο, εἰ αἰσθάνοιτο· ὁ δ' οὐκ ἔφη· καὶ μετὰ τοῦτο αὖθις τὰς κνήμας· καὶ ἐπανιὼν οὕτως ἡμῖν ἐπεδείκνυτο, ὅτι ψύχοιτό τε καὶ πηγνῦτο.*

8.1 *οὗτος ὁ δοὺς τὸ φάρμακον*: 同位语结构，“*this (man) who giving the poison*”

ἤρετο: *ἐρωτάω* 的“不过、主动、直陈、3单”。

εἰ αἰσθάνοιτο: 间接引语，意为：“(脚)是否有感觉？*If (the foot) might feel?* ”

8.2 *κἄπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἤρετο, εἰ αἰσθάνοιτο*—

ἤρετο / εἰ αἰσθάνοιτο: (时态和语态)第二顺序。

8.3 *ὁ δ' οὐκ ἔφη* = *ἔφη ὁ δ' / οὐκ* [*αἰσθάνοιτο*]

9. *Καὶ αὖθις ἥπτετο καὶ εἶπεν ὅτι, ἐπειδὰν πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οἰχήσεται. ἤδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἦτρον ψυχόμενα, καὶ ἐκκαλυψάμενος, ἐνεκεκάλυπτο γάρ, εἶπεν, ὃ δὴ τελευταῖον ἐφθέγξατο·*

Ὦ Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρυόνα· ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε.

9.1 *ἐπειδὰν πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ*: 指向不确定将来的时间从句，一般是“虚拟语气 + *ἄν*”或“祈愿语气(无 *ἄν*)”。

9.2 ἐνεκεκάλυπτο γάρ：解释何以要 ἐκκαλυψάμενος

10. Ἀλλὰ ταῦτα, ἔφη, ἔσται, ὁ Κρίτων· ἀλλ' ὅρα, εἴ τι ἄλλο λέγεις.

Ταῦτα ἐρομένου αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλιπὼν ἐκινήθη τε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν, καὶ ὃς τὰ ὄμματα ἔστησεν· ἰδὼν δὲ ὁ Κρίτων συνέλαβε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

10.1 ἀλλ' ὅρα, εἴ τι ἄλλο λέγεις. —

这是直接引语。

10.2 ἔστησεν：ἵστημι 的"不过 1、主动、直陈、3 单"，该词的"不过 1"为及物动词(使固定)，"不过 2"为不及物(站立)，这里指苏格拉底的眼睛"定住了 *fixed*"。

11. Ἥδε ἡ τελευτή, ὦ Ἐχέκρατες, τοῦ ἑταίρου ἡμῖν ἐγένετο, ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἄν, τῶν τότε ὧν ἐπειράθημεν ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου.

τοῦ ἑταίρου (ἀνδρός) 修辞 ἡ τελευτή。

ἀρίστου, φρονιμωτάτου, δικαιοτάτου 等的性数格与 τοῦ ἑταίρου 一致。

【语 法】

I. 条件句

条件从句(即 if 从句)称为前件(protasis)，主句称为后件(apodosis)。

根据条件句蕴涵的时间性，分为两大类条件句："开放的"条件句(open conditionals)和"未实现的"和"遥远的"条件句(unfulfilled and remote conditionals)。

1. "开放的"条件句

所谓"开放的"条件句，指的是简单地叙述事实：如果……，则……。

在过去时和现在时，前件和后件里的动词都采用直陈语气形式。

εἰ ταῦτα λέγεις, καλῶς λέγεις.

如果你这么说，那么你就说对了。*If you are saying these things, you are talking sense.*

εἰ ταῦτα ἔλεγες, καλῶς ἔλεγες.

如果你(那时)是这么说的，那么你就说对了。*If you were saying these things, you were talking sense.*

εἰ ταῦτα εἶπες, καλῶς εἶπες.

如果你曾这么说，那么你就说对了。*If you said these things, you talked sense.*

如果所涉及的情况在将来是不确定的，则前件采用不定结构，即：

ἐάν [= εἰ + ἄν] + 虚拟语气

例如：

ἐὰν ταῦτα λέγῃς, καλῶς ἐρεῖς.

如果你将这么说，那么你就说对了。*If you say these things, you will be talking sense.*

如果采用直陈语气，则强调其结果的不可避免，而表示"如果"(if)的词用 εἰ。

εἰ ταῦτα ἐρεῖς, ἀποκτενῶ σε.

如果你这么说，我会杀了你。*If you say these things, I shall kill you.*

不管后件里的动词是虚拟语气还是直陈语气，前件里的动词都是将来时直陈语气。

注意：如果条件句以 ἐάν 开始，主句里的动词为现在时直陈语气，ἐάν 可看作是引导一个不定条件从句，而与不定从句有关的规则也可应用于条件从句。

ἐὰν τοῦτο ποιῇς, σὲ ἐπαινῶ.

如果(=只要)你这么做，我(总)会表扬你。

If (= whenever) you do this, I (always) praise you.

如果条件句不是不定从句，上一句可改写为：

εἰ τοῦτο ποιεῖς, σὲ ἐπαινῶ.

2. “未实现的”和“遥远的”条件句

与“开放的”条件句相比，“遥远的”条件句涉及将来，带有不确定和怀疑色彩。而“未实现的”条件则涉及现在和过去，指的是不真实的或不可能的事情(故称“未实现的”)。

2.1 表示“现在”时的句子结构

前件：未完成时、直陈语气　　　　后件：未完成时、直陈语气，带 ἄν

εἰ ταῦτα ἔλεγες, καλῶς ἂν ἔλεγες.

如果你要是这么说，那你就说对了。*If you were saying these things, you would be talking sense.*

2.2 表示“过去”时的句子结构

前件：不定过去时、直陈语气　　　　后件：不定过去时、直陈语气，带 ἄν

εἰ ταῦτα εἶπες, καλῶς ἂν εἶπες.

如果你要是这么说过，那你就说对了。*If you had said these things, you would have talked sense.*

注意：ἦ 或 ἦν 一般看成 εἰμί 的未完成时形式，但在这种结构里，也可表达不定过去时的含义。

πολὺ ἂν θαυμαστότερον ἦν, εἰ ἐτιμῶντο. (Plato. *Republic* 489B)

如果他们受到尊重，那才是咄咄怪事呢。*It would be far more wonderful if they were being honoured.*

2.3 表示“将来”时的句子结构

前件：εἰ + 祈愿语气　　　　后件：祈愿语气 + ἄν

εἰ ταῦτα λέγοις, καλῶς ἂν λέγοις.

若是你想要这么说，那你就说对了。*If you were to say these things, you would talk sense.*

注意：前件和后件里的时间可能是不同的，例如：

前件：εἰ + 不定过去时直陈语气　　后件：未完成时直陈语气 + ἄν

这种句型的基本含义为：*If I had done X, I would (now) be doing Y.*

εἰ μὴ ὑμεῖς ἤλθετε, ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα. (Xenophon. *Anabasis* 2.1.4)

若是你们不曾来的话，我们将已是直捣国王所在。*If you had not come, we would now be marching against the king.*

3. 间接引语里的条件句

前件：如果主动词(如表示“说(*saying*)”之类的动词)属于第一类时态，间接引语中的前件里的动词形式不变；

如果主动词属于第二类时态，前件里的动词变为祈愿语气形式。若是前件里原来的虚拟语气变为祈愿语气，必须用 *εἰ* 代替 *ἐάν*。

后件：如果是带有 *ὅτι* 或 *ὡς* 的结构，则可应用间接引语里的从句的规则；如果是不定式或分词结构，其时态与直接引语里的直陈语气和祈愿语气相同，用现在时的不定式和分词代表未完成时。如果直接引语里用了 *ἄν*，则予以保留。

例如：

ἐὰν τοῦτο ποιῆτε, πάντα καλῶς ἕξει. (直接引语)

如果你做此事，一切就好了。*If you do this, all will be well.*

ἡγοῦμαι, ἐὰν τοῦτο ποιῆτε, πάντα καλῶς ἕξειν. (第一顺序)

我认为，如果你做此事，一切就好了。

I consider that, if you do this, all will be well.

ἡγούμην, εἰ τοῦτο ποίοιτε, πάντα καλῶς ἕξειν. (第二顺序)

我曾认为，如果是你做了此事，一切就好了。

I considered that, if you do this, all would be well.

εἰ τοῦτο ποιοίης, πάντα καλῶς ἂν ἔχοι. (直接引语)

如果你要做此事，一切就好了。*If you were to do this, all would be well.*

ἡγοῦμαι, εἰ τοῦτο ποιοίης, πάντα καλῶς ἂν ἔχειν. (第一顺序)

我想，若是你想要做此事，一切就好了。

I think that, if you were to do this, all would be well.

II. 疑问句

1. 疑问词列表

直接疑问句用词	间接疑问句用词
τίς, τί	*ὅστις, ἥτις, ὅτι*
谁？什么？*Who? What?*	无论谁，无论什么 *whoever, whatever*
πότερος, -α, -ον	*ὁπότερος, -α, -ον*
两者中的哪一个？*Which of the two?*	两者中的哪一个？*Which of the two?*
ποῖος, -η, -ον	*ὁποῖος, -η, -ον*
什么样的？*Of what sort?*	什么样的？*Of what sort?*
πόσος, -η, -ον	*ὁπόσος, -η, -ον*
多少？多大？*How great? How much?*	多大？多少？*How great? How much?*
πόσοι, -αι, -α	*ὁπόσοι, -αι, -α*
多少？*How many?*	多少？*How many?*
ποῦ	*ὅπου*
哪里？*Where?*	哪里？*Where?*

πόθεν — 从哪里来？*From where? Where... from?*
ὁπόθεν — 从哪里来？*From where? Where... from?*
ποῖ — 到哪里去？*To where? Where... to?*
ὅποι — 到哪里去？*To where? Where... to?*
πότε — 何时？*When?*
ὁπότε — 当……时 *When*
πῶς — 怎样？*How?*
ὅπως — 怎样？*How?*
τί, διὰ τί — 为什么？*Why?*
τί, διὰ τί — 为什么？*Why?*

例如：

τί πράττει;
他在干什么？*What's he doing?*

πότε ἦλθεν;
他是什么时候来的？*When did he come?*

πόσους παῖδας ἔχει ὁ βασιλεύς;
这个国王有多少个孩子？*How many children does the king have?*

διὰ τί ταύτην τὴν γυναῖκα ἔγημας;
为什么你与这个女人结了婚？*Why did you marry this woman?*

2. 对肯定或否定答复的期望

2.1 以 *ἆρα* 或 *ἦ* 引导的疑问句，并无期望得到肯定或否定的答复的含义

ἆρ' εἰμὶ μάντις;
我是先知吗？*Am I a prophet?*

2.2 如果疑问句由 *ἆρα οὐ* (*ἆρ' οὐ*), *οὐκοῦν, οὐ* 等引导，则期望得到肯定的答复

ἆρ' οὐ βούλεσθε χορεύειν; 或 *οὐ βούλεσθε χορεύειν*。
你想要跳舞，不是吗？*You do want to dance, don't you?* (或 *Surely you want to dance?*)

οὐκοῦν σοι δοκεῖ... σύμφορον εἶναι。
这样对你不是很有利吗？*So doesn't it seem to you to be advantageous?*

2.3 如果疑问句由 *ἆρα μή, μή, μῶν* 等引导，则期望得到否定的答复

ἆρα μὴ βούλεσθε χορεύειν; 或 *μὴ βούλεσθε χορεύειν;*
你不想跳舞，对吧？*You don't want to dance, do you?* (或 *Surely you don't want to dance?*)

μή τι νεώτερον ἀγγελεῖς;
不是坏消息吧？*No bad news, I hope?*

III. 否定句

1. 否定词列表

οὐ	μή	
οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν	μηδείς, μηδεμία, μηδέν	没有人 *no one*
οὐ… ποτέ	μή… ποτέ	从不 *never*
οὐδέποτε	μηδέποτε	从不 *never*
οὔποτε	μήποτε	从不 *never*
οὐδέτι	μηκέτι	不再 *no longer*
οὔπω	μήπω	还没有 *not yet*
οὐδέ	μηδέ	也不，甚至不 *and not, not even*
οὔτε… οὔτε…	μήτε… μήτε…	既不……也不…… *neither… nor…*
οὐδαμῶς	μηδαμῶς	绝不 *in no way*

οὐ 在不送气的元音前变为 *οὐκ*，在送气音的元音前变为 *οὐχ*。

οὐχί 是一种强调式，比 *οὐ* 的语气更强烈。

2. 当两个(或多个)否定词在一起时

如果在同一句子(或从句)里一个简单否定词(即 *οὐ* 或 *μή*)与一个动词跟在另一否定词之后：

(1) 若是这两个否定词各自属于不同的单词或短语，则这两个否定词保持其否定含义；

(2) 若是这两个否定词属于同一个单词或短语，则这两个否定词合在一起表示肯定。

οὐδεὶς οὐκ ἔπασχέ τι

无人不会出点事。*No one was not suffering something* (*i.e. everybody suffered*)

οὐδ' εἴ τις ἄλλος σοφός [ἐστιν] οὐ φιλοσοφεῖ

没有任何一个智慧的人不会爱智慧。*Nor if there is any other man who is wise, does he love wisdom.*

跟在另一否定词之后的复合否定词，用来加强否定语气：

μὴ ταῦτα λέγε μηδέποτε.(你)再也不要这么说。*Never say these things.*

【练　习】

1. 英译希

Wisdom is of course a good thing, and useful to men for (ἐς) *the needs of life: but sometimes it is possible* (οἷόν τ' ἐστὶ) *to have practised* (μεμελετηκέναι) *and to know* (ἐπίστασθαι) *many things, but to be very foolish. And a scholar once upon a time was* (ἐγένετο) *an example of this, for he read* (ἀνεγίγνωσκεν) *many books, but for daily life was evidently very absurd.*

For once seeing (ἰδὼν) *in summer-time a river, and wishing to bathe* (λούεσθαι βουλόμενος), *he jumped down* (κατεπήδησε) *into the water. But not knowing* (ἐπιστάμενος) *to swim* (νεῖν) *at all, and being frightened* (δεδιὼς), *and rolling about* (κυλινδούμενος) *in the water like a porpoise, at last he was nearly drowned* (ἀπεπνίγη). *But a farmer passing by* (παριὼν) *saved* (ἔσωσεν) *him, pulling*

(ἐξέλκων) him out with a rope, and when he was safe (σωθεὶς) he said as follows: 'Today I will keep away from (ἀφέξομαι) the water: and tomorrow, having learnt (μαθὼν) the art of swimming (τοῦ νεῖν) at home, I will again make trial (πεῖραν λήψομαι) of the river.'

词 汇

σχολαστικός, -ή, -όν	悠闲的 *enjoying leisure*; [贬]学者 *scholar*
πάλαι ποτέ	从前 *once upon a time*
καθ' ἡμέραν	每天 *daily*
θέρος, τό	夏天 *summer*
ποταμός, ὁ	河流 *river*
κῆτος, τό	海豚 *porpoise*
σχοινίον, τό	绳子 *rope*
τήμερον /σήμερον	今日，今天 *today*

2. 希译英

Καὶ πρότερον δὴ τῇ φύσει πόλις ἢ οἰκία καὶ ἕκαστος ἡμῶν ἐστίν. τὸ γὰρ ὅλον πρότερον ἀναγκαῖον εἶναι τοῦ μέρους· ἀναιρουμένου γὰρ τοῦ ὅλου οὐκ ἔσται ποὺς οὐδὲ χεὶρ εἰ μὴ ὁμωνύμως, ὥσπερ εἴ τις λέγει τὴν λιθίνην· διαφθαρεῖσα γὰρ ἔσται τοιαύτη, πάντα δὲ τῷ ἔργῳ ὥρισται καὶ τῇ δυνάμει, ὥστε μηκέτι τοιαῦτα ὄντα οὐ λεκτέον τὰ αὐτὰ εἶναι ἀλλ' ὁμώνυμα. ὅτι μὲν οὖν ἡ πόλις καὶ φύσει πρότερον ἢ ἕκαστος, δῆλον· εἰ γὰρ μὴ αὐτάρκης ἕκαστος χωρισθείς, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις μέρεσιν ἕξει πρὸς τὸ ὅλον, ὁ δὲ μὴ δυνάμενος κοινωνεῖν ἢ μηθὲν δεόμενος δι' αὐτάρκειαν οὐθὲν μέρος πόλεως, ὥστε ἢ θηρίον ἢ θεός.

Φύσει μὲν οὖν ἡ ὁρμὴ ἐν πᾶσιν ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν· ὁ δὲ πρῶτος συστήσας μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος· ὥσπερ γὰρ καὶ τελεωθὲν βέλτιστον τῶν ζῴων ὁ ἄνθρωπος ἐστιν, οὕτω καὶ χωρισθὲν νόμου καὶ δίκης χείριστον πάντων. χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὅπλα, ὁ δ' ἄνθρωπος ὅπλα ἔχων φύεται φρονήσει καὶ ἀρετῇ οἷς ἐπὶ τἀναντία ἔστι χρῆσθαι μάλιστα. διὸ ἀνοσιώτατον καὶ ἀγριώτατον ἄνευ ἀρετῆς καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδὴν χείριστον. ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἡ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν, ἡ δὲ δίκη τοῦ δικαίου κρίσις.

词 汇

κοινωνία, ἡ	[*κοινός* 共同的] 结交，联系，合伙；共同体 *communion, association, partnership; community*
μερος, -εος, τό	部分，分额 *a part, share*
ὁμωνύμως	意义不明显的，模棱两可的 *equivocally*
ὁμώνυμος, -ον /ὁμωνύμιος, -α, -ον	[*ὁμός, ὄνομα*] 同名的；同名的人；同名而意义不同的，模棱两可的(词，字等) *having the same name; equivocal*

附录 I

构词法简介

I. 屈折词汇

屈折词汇一般由两大部分组成：词干(stem)和词尾(ending)：

δῶρο-ν	词干 *δωρο-*,	词尾 *ν*
λύο-μεν	词干 *λυο-*,	词尾 *μεν*

一些词干与词根(root)相同，其后或加或不加词尾：

βοῦ-ς	*μῦ-ς*	*ὗ-ς*
εἷς (词干 *ἐν-*)	*ναῦ-ς*	*φλόξ* (*φλέγ-ω*)
θήρ (属格 *θηρ-ός*)	*ὄψ* (词干 *ὀπ-*)	*χείρ* (属格 *χειρ-ός*)
κλώψ (*κλέπ-τ-ω*)	*πούς* (词干 *ποδ-*)	*χθών* (词干 *χθον-*)

词根加一个或多个构成性后缀(formative suffixes)，即成词干：

δῶ-ρο-ν	词干 *δωρο-*	词根 *δω* (*δί-δω-μι*)	后缀 *ρο-*
γραμ-ματ-εύς	词干 *γραμματευ-*	词根 *γραφ*	后缀 *μαρ, ευ*

1. 词干的两种分类

第一种

第一类词干(primary stem)：词根后只加一个后缀，如 *δῶ-ρο-ν*;

第二类词干(secondary stem)：词根后加两个或多个后缀，如 *γραμ-ματ-εύ-ς*。

第二种

名词词干(noun-stems)：这里的名词包括形容词在内；

动词词干(verb-stems)。

2. 单词的两种分类

第一种

简单词(simple words)：只包含一个词干的单词；

复合词(compound words)：包含两个或多个词干的单词。

第二种

原始词(primitive words)：由词根或动词词干后加一个后缀而构成的单词：

词根 *γραφ*: *γράφ-ω write, γρα-ή writing, γραφ-εύ-ς writer, γράμ-μα something written, γραμ-μή line*

动词词干 *γενέ-σθαι* (*ἐγενόμην, γί-γν-ομαι*) 里的 *γεν-ε*: *γένε-σις* 起源 *genesis, origin*;

命名词(denominative words)：由名词词干或副词后加后缀而构成的单词：

γραμ-ματ-εύς 文书 *secretary*（词干 *γραμματ-*，主格 *γράμμα*）；

εὐδαιμον-ία 幸福 *happiness*（词干 *εὐδαιμον-*，主格 *εὐδίμων*）；

δικαιο-σύνη 正义 *justice*, *δίκα-ιο-ς* 正义的 *just*（*δίκη* 正义 *justice*）[①]；

φίλ-ιο-ς 友好的 *friendly*（*φίλο-ς dear*）；*δουλό-ω* 奴役 *I enslave*（*δοῦλο-ς* 奴隶 *slave*）；

παλαι-ό-ς 古代的 *ancient*（源自副词 *πάλαι* 很久以前 *long ago*）

3. 后缀的分类

第一类后缀(primary suffixes)：构成原始词的后缀；

第二类后缀(secondary suffixes)：构成命名词的后缀。

但是，有的后缀难以确定属于哪一类。

另外，一个原始词可能由一个本身是命名词的动词词干构成：

τοξευ-τής bowman（*τοξεύ-ω shoot with the bow*，派生于 *τόξο-ν bow*）

后缀是加在词根或词干之后的一个构成元素(formative element)

II. 名词的构成

1. 执行者(*agency*)

构成阳性名词的第一类后缀：*τα, τηρ, τορ, τρο, ευ*，意指"执行者或行为主体 *the agent or doer of an action*"。

τα（主格-*τή-ς*）：*κρι-τή-ς* 法官 *judge*（*κρίνω* 判断 *I judge*, *κρι-*）；*ποιη-τή-ς* 诗人，制作者 *poet, maker*（*ποιέ-ω* 制作 *I make*）；*αϑ-η-τή-ς* 学生 *pupil*（*μανϑάνω* 学习 *I learn*, *μαϑ-ε-*）；*αὐλη-τή-ς* 吹笛手 *flute-player*（*αὐλέ-ω* 吹笛子 *I play the flute*）；*ἱκ-έ-τη-ς* 乞援人 *suppliant*（*ἱκ-νέ-ομαι* 来，来乞援 *I come, approach as suppliant*, *ἱκ-*）

τηρ（主格-*τήρ*）：*δο-τήρ* 给予者 *giver*（*δί-δω-μι* 给 *I give*, *δο-*, *δω-*）；*σω-τήρ* 拯救者 *saviour*（*σῴ-ζω* 拯救 *I save*）

τορ（主格-*τωρ*）：*ῥή-τωρ* 演说家 *orator*（*ἐρέω I shall say*, *ἐρ-*, *ῥε-*）；*εἴ-ρη-κα I have spoken*

τρο（主格-*τρό-ς*）：*ἰα-τρό-ς* 医师 *physician*（*ἰά-ομαι* 医治 *I heal*）

ευ（主格-*εύ-ς*）：*γραφ-εύ-ς* 文书 *secretary*（*γράφ-ω* 写 *I write*）

构成阴性名词的第一类后缀：*τριδ, τρια, τειρα, τιδ*

τριδ（主格-*τρίς*）：*αὐλη-τρίς* 吹笛女 *female flute-player*（*αὐλητής* 的阴性）

τρια（主格-*τρια*）：*ποιή-τρια* 女诗人 *poetess*（*ποιητής* 的阴性）

τειρα（主格-*τειρα*）：*σώ-τειρα* 女拯救者 *female saviour*（*σωτήρ* 的阴性）

τιδ（主格-*τις*）：*ἱκ-έ-τις* 乞援女 *female suppliant*（*ἱκέτης* 的阴性）

2. 行动和抽象名词的名称

表示行动的名词常常用来表达抽象概念，而行动的名称和抽象词也常常用来表达具

① *δίκη* 一词源于"*Δίκη* 正义女神"，后来具有"正义、法律、判决、民事诉讼案"等多种含义；*δικαιοσύνη* 指的是抽象意义上的"正义"，可算是哲学专业词汇。

体事物。

构成阴性名词的第一类后缀：

τι（主格-*τι-ς*）：*πίσ-τι-ς* 信念 *faith*（*πείθ-ω* 相信 *I believe, πιθ-*）；*φά-τι-ς* 谣言 *rumour*（*φημί* 说 *I say, φα-*）

σι（主格-*σι-ς*）：*λέξις* 措辞 *diction*（*λέγ-ω* 说 *I speak*）；*ποίη-σι-ς poetry*（*ποιέ-ω I make*）；*δό-σι-ς* 给，赠 *act of giving*（*δί-δω-μι I give, δο-, δω-*）；*θέ-σι-ς* 安放 *placing*（*τί-θη-μι I place, θε-, θη-*）

σια（主格-*σία*）：*δοκιμασία* 检验 *examination*（*δοκιμάζω* 检验 *I examine*）

τυ（主格-*τύ-ς*）：*βοη-τύ-ς* 呼喊 *shouting*（*βοά-ω* 叫喊 *I shout*）

μα（主格-*μη*）：*γνώ-μη* 知识 *knowledge*（*γι-γνώ-σκω* 认识 *I get to know*）；*μνή-μη* 记忆 *memory*（*μι-μνή-σκω* 使记起 *I remind*）

ια（主格-*ία*）：

原始词：*μαν-ία* 疯狂 *madness*（*μαίνομαι* 暴怒 *I rage, μαν-*）

命名词：*ἡγεμον-ία* 统治权 *sovereignty*（*ἡγεμών* 带路人 *leader*）

派生于名词词干、以-*ευω* 结尾的动词：

παιδεύ-ω 教育 *I educate*（*παῖς* 孩子 *child*）→ *παιδεία* 教育 *education*

στρατεύομαι 从军 *I do military service* → *στρατεία* 战役 *campaign*

βασιλεύ-ω 做国王 *I am king* → *βασιλεία* 王国 *kingdom*

许多表达形容词的抽象概念的阴性名词，大部分派生于形容词词干，小部分派生于名词或动词词干。

这些命名词大都表示“性质 quality”，犹如英语后缀-ness, -hood

ια（主格-*ια*）：派生于以-*ης, -οος, -ους* 结尾的形容词—*ἀλήθεια* 真理 *truth*（*ἀληθής* 真的 *true*）

ια（主格-*ία*）：*εὐδαιμον-ία* 幸福 *happiness*（*εὐδαίμων* 幸福的 *happy*），*σοφ-ία* 智慧 *wisdom*（*σοφό-ς* 智慧的 *wise*）

συνα（主格-*σύνη*）：*δικαιο-σύνη* 正义 *justice*（*δίκαιο-ς* 正义的 *just*）

τητ（主格-*της*）：*φιλό-της* 友爱 *friendship*（*φίλο-ς* 朋友 *friend*）

αδ（主格-*άς*）：*μον-άς, -άδος* 一元，单元 *unit*（*μόνο-ς* 单独的 *alone, single*）

3. 其他类型的名词后缀举要

表示“行动结果”的第一类后缀

ματ（主格–*μα* 中性）：*γράμ-μα* 字，文件 *thing written*（*γράφ-ω* 写 *I write*）

表示“行动手段或工具”的第一类后缀

τρο（主格-*τρο-ν* 中性）：*λύ-τρο-ν* 赎金 *ransom*（*λύ-ω* 解开 *I release, λυ-*）

表示“与某事物有关的人”的第二类后缀

τα（主格-*τη-ς* 阳性）：*ναύ-τη-ς* 船员 *sailor*（*ναῦ-ς* 船 *ship*）

表示“某一父亲或祖先的后代的专有名词”的第二类后缀

ιδα（主格-*ίδη-ς* 阳性）：*Ἀτρε-ίδη-ς* 阿特柔斯之子 *son of Ἀτρεύ-ς*

表示“地点”的第二类后缀

τηρ-ιο（主格-*τήρ-ιο-ν* 中性）：*δικαστήρ-ιο-ν* 法庭 *lawcourt*

表示“指小词(diminutives)”的第二类后缀

ιο（主格-*ιο-ν* 中性）：*παιδ-ίο-ν* 小孩子 *little child*（*παῖς, παιδ-ός*）

III. 构成形容词的后缀

构成形容词的后缀主要有：

ο, α（主格，*-ο-ς, -η/ -α,-ο-ν*）：*λοιπ-ό-ς* 剩下的 *remaining*（*λείπ-ω* 留下 *I leave*）

ιο, ια(主格，*-ιο-ς*)：*δίκα-ιο-ς* 正义的 *just*（*δίκ-η* 正义 *justice*）

εσ（主格-*ής, -ές*）：*ἀληθ-ής* 真的 *true*

κο, ακο, ικο（主格-*κος, -η, -ο-ν*）：*φυσι-κό-ς* 自然的 *natural*（*φύσι-ς* 自然 *nature*）

λο（主格-*λο-ς*）：*δει-λό-ς* 怯懦的 *cowardly*（*δέ-δοι-κα I have become afraid, δι-,δει-,δοι-*）

μο（主格-*μο-ς*）：*θερ-μό-ς* 温暖的 *warm*（*θέρ-ω* 使暖 *I warm*）

μον（主格-*μων, -μον*）：*εὐδαίμων* 幸福的 *happy*

νο（主格-*νο-ς*）：*δει-νό-ς* 可怕的，聪明的 *fearful, clever*（*δέ-δοι-κα I have become afraid*）

ρο, ρα（主格 *-ρό-ς, -ρά*）：*ἐχθ-ρό-ς* 敌视的 *hostile*（*ἔχθ-ω* 仇恨 *I hate*）

υ（主格-*ύ-ς, -εῖα, -ύ*）：*ἡδύ-ς* 甜的 *sweet*（*ἥδ-ομαι* 感到愉快 *I am pleased*）

IV. 动词

原始动词(primitive verb)：直接从词根构成时态词干的动词；

命名动词(denominative verb)：从较长的动词词干(源自名词词干)构成时态词干的动词，如 *δουλόω* 奴役 *I enslave*（源自 *δοῦλος* 奴隶 *slave*）。

μι 动词，双音节的 *ω* 动词(“现、直陈、主动”，如 *λέγ-ω I speak*)，或三音节的 *ω* 动词(中动，如 *δέχομαι* 接受 *I receive*)一般都是原始动词。

其他的都属于命名动词。

V. 动词现在时词干的构造

动词现在时词干的构造：共六类

第一类(first or simple class)：动词词干后加或不加词干元音—

加词干元音 *λύ-ω, παιδεύ-ω, παύ-ω, μέν-ω, πείθ-ω, φεύγ-ω*[①]

不加词干元音 *τί-θη-μι, τί-θε-μεν; ἵ-στη-μι, ἵ-στα-μεν; δί-δω-μι, δί-δο-μεν*

第二类(second or T class，即以-*πτω* 结尾的动词)—

βλάπτω I injure 动词词干 *βλαβ-*，不过二被动 *ἐ-βλάβ-ην*

① 请参见第 2 课语法：词干元音(thematic vowel)和第一、第二类人称词尾。

καλύπτω I cover 动词词干 *καλυβ-*，不过二被动 *καλύβ-η*

第三类(third or IOTA class)—

齿音或颚音词干：*ἐλπίζω* 希望 *I hope* (*ἐλπιδ-*)，*φυλάττω* 保卫 *I guard*(源自 *φυλακ-ιω*，词干 *φυλακ-*)

流音或鼻音词干：*ἀγγέλλω* 宣告 *I announce* (*ἀγγελ-ιω*)，*φαίνω* 显示 *I show* (*φαν-ιω*)

第四类(fourth or N class)：动词词干后加含有 *ν* 的后缀—

加-*ν ο/ε*：*δάκ-νω* 咬 *I bite*

加-*αν ο/ε*：*αἰσθ-άν-ομαι* 感知 *I perceive*

加-*αν ο/ε*，再在动词词干中插入鼻音 *μ*, *ν*，或 *γ*：*λα-μ-β-άν-ω* 拿 *I take* (*λαβ-*)，*λα-ν-θ-άν-ω* 不被注意到 *I escape notice* (*λαθ-*)

加-*νε ο/ε*：*ἱκ-νέ-ο-μαι* 来 *I come* (*ἱκ-*)

加-*υν ο/ε*：*ἐλαύνω* 驱赶 *I drive* (*ἐλα-νυ-ω*)

加-*νυ*(元音后写作-*ννυ*)：*δείκ-νυ-μι* 指出 *I show* (*δεικ-*，现在时词干 *δεικνυ-*)，*σκεδά-ννυ-μι* 分散 *I scatter* (*σκεδα-*)

加-*να*,-*νη*：*δάμ-νη-μι* 征服 *I conquer*, *δάμ-να-μεν we conquer*

第五类(fifth class，以-*σκω* 结尾的动词)—

εὑρ-ίσκω 发现 *I find*, *θνήσκω* 死 *I die*

这些动词的现在时常常叠写：*γι-γνώ-σκω* 认识 *I know*, *δι-δά-σκω* 教 *I teach*

第六类(sixth or mixed class)—

这类包括一些不规则动词：

αἱρέω (*αἱρε-*, *ἑλ-*) 拿 *I take αἱρήσω, εἷλον, ᾕρηκα, ᾕρημαι, ᾑρέθην*

ἔρχομαι (*ἐρχ-*, *ἐλευθ-* *ἐλυθ-*, *ἐλθ-*) 来，去 *I come, go ἐλεύσομαι, ἦλθον, ἐλήλυθα, --, --*

ἐσθίω (*ἐσθ-*, *ἐδ-*, *φαγ-*) 吃 *I eat ἔδομαι, ἔφαγον, ἐδήδοκα, -ἐδήδεσμαι, ἠδέσθην*

ὁράω (*ὁρα-*, *ὀπ-*, *ἰδ-*) 看 *I see ὄψομαι, εἶδον, ἑώρακα ὦμμαι, ὤφθην*

πάσχω (*παθ-*,*πενθ-*, *πονθ-*) 遭受 *I suffer πείσομαι*(*πενθ-σομαι*)，*ἔπαθον, πέπονθα*

πίνω (*πι-*,*πο-*) 喝 *I drink πίομαι, ἔπιον, πέπωκα, -πέπομαι, -επόθην*

τρέχω (*τρεχ-*, *δραμ-*, *δραμε-*) 跑 *I run δραμοῦμαι, ἔδραμον, -δεδράμηκα, --, --*

φέρω (*φερ-*,*οἰ-*,*ἐνεκ-*) 携带 *I bear οἴσω, ἤνεγκα, ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι, ἠνέχθην*

ὠνέομαι (*ὠνε-*, *πρια-*) 买 *I buy ὠνήσομαι, ἐπριάμην, --, ἑώνημαι ἐωνήθην*

VI. *μι* 动词的现在时的构造

μι 动词的现在时的构造。

μι 动词或属于第一类，或属于第四类。

第一类，即在词根后直接加人称词尾构成现在时—

无叠写的现在时：*εἰμί* (*ἐσ-*) 是 *I am*, *εἶμι* (*ἰ-*, *εἰ-*) 来，去 *I go*, *φημί* (*φα-*,*φη-*) 说 *I say*, *ἠμί* (*ἠ*) 说 *I say*, *ἧμαι* (*ἡσ-*) 坐 *I sit*, *κεῖμαι* (*κει-*) 躺 *I lie*

异态动词：*δύνα-μαι* 能够 *I am able, ἐπί-στα-μαι* 理解 *I understand, ἐπριάμην I bought*（不过2）

叠写的现在时：*δίδωμι*（*δο-, δω-*）给 *I give, ἵημι*（*ἑ-, ἡ-*）送 *I send, ἵστημι*（*στα-, στη-*）安置 *I set, κίχρημι*（*χρα-, χρη-*）出借 *I lend, πίμπλημι*（*πλα-, πλη-*）使充满 *I fill, πίμπρημι*（*πρα-, πρη-*）燃烧 *I burn, τίθημι*（*θε-, θη-*）放置 *I place*

第四类，大多数 *μι* 动词都在动词词干后加-*νυ*-（元音后写作-*ννυ*-）—

以-*α* 结尾的动词词干：*κερά-νυμι* 混合 *I mix, πετά-νυμι* 张开 *I spread, σκεδά-νυμι* 分散 *I scatter*

以 *ε*（*εσ*）结尾的动词词干：*ἕ-ννυμι* 穿戴 *I clothe, σβέ-ννυμι* 熄灭 *I extinguish*

以 *ω* 结尾的动词词干：*ζώ-ννυμι* 束好腰带 *I gird, ῥώ-ννυμι* 变强壮 *I strengthen*

VII. 命名动词的构造

命名动词的构造：派生于名词词干，若缺名词词干，则根据普通命名动词的范例进行构造。

构成命名动词的词尾主要有：

-*αω*：以-*αω* 结尾的动词意指"做、是或有 *to do, to be, or to have*"，例如：

τιμά-ω 尊重 *I honour*（*τιμή*，词干 *τιμα-*），*κομά-ω* 蓄长发 *I wear long hair*（*κόμη* 头发 *hair*）

-*εω*：以-*εω* 结尾的动词意指"条件或活动 *condition or activity*"，例如：

οἰκέ-ω 居住 *I dwell*（*οἶκο-ς* 房屋 *house*），*φιλέ-ω* 爱 *I love*（*φίλο-ς* 亲爱的 *dear*），*εὐτυχ-έ-ω* 运气好 *I am fortunate*（*εὐτυχής* 幸运的 *fortunate*），*μισ-έ-ω* 恨 *I hate*（*μῖσος* 仇恨 *hatred*）

-*οω*：以-*οω* 结尾的动词意指"引起或使得 *to cause or to make*"，例如：

δηλό-ω 表明 *I manifest*（*δῆλο-ς* 明显的 *visible*），*δουλό-ω* 奴役 *I enslave*（*δοῦλο-ς* 奴隶 *slave*）

-*ευω*：以-*ευω* 结尾的动词意指"条件或活动 *condition or activity*"，例如：

βασιλεύ-ω 做国王 *I am king*（*βασιλεύ-ς* 国王 *king*），*βουλεύ-ω* 审议 *I counsel*（*βουλή* 议事会 *senate*），

κινδυνεύ-ω 冒险 *I venture*（*κίνδυνο-ς* 危险 *danger*），*παιδεύ-ω* 教育 *I educate*（*παῖς* 孩子 *child*）

-*αζω*, -*ιζω*：以-*αζω*, -*ιζω* 结尾的动词意指"行动 *action*"，例如：

γυμνάζω 进行体育锻炼 *I exercise*（*γυμνάς* 裸体的 *naked*），*ἀναγκάζω* 逼迫 *I compel*（*ἀνάγκη* 必然 *necessity*）

νομίζω 认为 *I consider*（*νόμο-ς* 习俗，法律 *custom, law*），*ἑλληνίζω* 说希腊语 *I speak Greek*（*Ἕλλην* 希腊人 *Greek*）

-*σειω*, -*ιαω*：以-*σειω*, -*ιαω* 结尾的动词意指"想要 *desire*"，例如：

πολεμησείω 想要作战 *I desire to wage war*（*πολεμέω* 开战 *I make war*），*στρατηγιάω* 想要当将军 *I wish to be general*（*στρατηγός* 将军 *general*）

-*αινω*：*μελαίνω* 变黑 *I blacken*（*μέλας* 黑的 *black*），*χαλεπαίνω* 恼怒 *I am angry*（*χαλεπό-ς* 困

难的，愤怒的 *hard, angry*)

-υνω：ταχύνω 使加快 *I hasten* (ταχύ-ς 敏捷的 *swift*)，αἰσχύνω 羞辱 *I disgrace* (αἶσχ-ος 耻辱 *shame*)，θαρρύνω 鼓励 *I encourage* (θάρρ-ος 勇气 *courage*)

-λω,-νω,-ρω：ἀγγέλλω, βάλλω, ὀφείλω (ὀφελ-, ὀφειλε-) κλίνω (κλι-ν-)，κρίνω (κρι-ν-)，ὠδίνω αἴρω, καθαίρω, εἴρω, φθείρω

-σκω：εὑρίσκω, θνήσκω, γιγνώσκω, διδάσκω

平行构词(即从同一词干派生两个或多个词汇)很常见，两个单词往往具有不同含义：

ἀτιμάω, ἀτιμόω, ἀτιμάζω 不尊重 *I dishonour*

δουλόω 奴役 *I enslave*, δουλεύω 做奴隶 *I am a slave*

εὐδαιμονέω 顺利，走运 *I am happy*, εὐδαιμονίζω 可称幸福 *I account happy, congratulate*

θαρρέω 有勇气 *I am courageous*, θαρρύνω 使有勇气，鼓励 *I encourage*

πολεμέω 开战 *I wage war*, πολεμόω 使成为敌人 *I make hostile*

σωφρονέω 有节制 *I am temperate*, σωφρονίζω 使节制 *I moderate*

VIII. 复合词的构造

复合词由两个或多个部分组成，如 λογο-γράφο-ς *speech-writer*

复合词的第一部分：

可以是一个名词词干，或动词词干，或数词，或介词(介词表见第 12 课语法)，或副词，或一个不可分的前缀。例如：

γεω-μέτρης 测量土地的人 *land-measurer*, μητρ-ό-πολις 母邦 *mother-city*, φυσι-ο-λόγος 自然哲学家 *natural philosopher*

μισ-ανθρω-πος 恨人类的 *man-hating*, ἀρχ-ι-τέκτων 总建筑师 *master-builder*

δί-πους 有两只脚的(动物) *biped*, τρί-πους 三脚架，鼎 *tripod*

εὐ-τυχής 幸运的 *fortunate*, προέχω (常写作 προὔχω) 举在面前 *I hold before*

不可分的前缀，例如：

ἀ-(在元音前 ἀν-)表示"否定"(犹如英文前缀 *un-*)：ἀν-άξιος 无价值的 *unworthy*, ἄ-νους 愚蠢的 *silly*

ἀ-(或 ἁ-)表示"结合，相似 *union, likeness*"：ἀ-τενής 拉紧的 *stretched*, ἅ-πας 全部 *all together*

δυσ-相对于 εὖ，表示"不好，坏的 *bad, ill*"(犹如英文前缀 *un-, mis-*)，有时表示"困难 *difficult*"：δυσ-τυχής 不幸的 *unfortunate*, δυσ-χερής 难处理的 *hard to manage*

ἡμι- "一半 *half*"：ἡμι-κύκλιος 半圆的 *semi-circular*

IX. 构成复合词的常用词干表

词干	基本含义
ἀγγελ-	宣告 *to announce*
ἀγορ-	集合 *to gather*
ἀγρ-	田野 *field, savage*
ἀγων-	竞赛 *contest*
αἰσθ-	感觉 *to feel*
αἰτι-	理由，责备 *cause, blame*
ἀκο(υ)-	听 *to hear*
ἁλ-	被抓 *to be captured*
ἀληθ-	真的 *true*
ἁμαρτ-	错过 *to miss*
ἀναγκ-	迫使 *to compel, necessity*
ἀνδρ-	男人，勇敢 *man, bravery*
ἀπατ-	欺骗 *to deceive, trick*
ἀποκρι-	回答，分离 *to reply, separate*
ἀπολογ-	防卫 *to defend*
ἀπορ-	缺乏，无知，怀疑 *want, ignorance, doubt*
ἀποστα-	反抗 *to revolt, stand away*
ἁρπ-	抓住 *to seize*
ἀρχ-	统治，开始 *to rule, begin*
ἀσθεν-	软弱的，病的 *weak, ill*
ἀστ-	城市；聪明的 *city; clever*
βα/βη-	走，站 *to go, walk, stand*
βαλ/βολ-	抛掷，打击 *to throw, strike*
βαρ-	重的，严重的 *heavy, serious*
βια-	力量，暴力 *force, violence*
βιο-	生活，生命 *life*
βοα/βοη-	呼喊 *to shout*
βοηθ-	帮助 *to help*
βουλ(ε)(υ)-	劝告 *to advise*
βουλ-	愿望 *to wish*
γαμ-	结婚 *to marry*
γεν-	成为 *to become, be*
γνο/γνω-	感知 *to perceive*
γραφ-	写；讼 *to write; lawsuit*

γυναικ-	女人 *woman, female*
δεικ/δειξ-	表明，揭示 *to show, reveal*
δημ-	人们；居住 *people; to inhabit*
διατϱιβ-	消磨时光 *to spend time, waste time*
διαφϑεϱ-	消灭，腐败 *to destroy, corrupt*
διδασκ/διδαξ-	教 *to teach*
δικ-	正义，法律，处罚，法庭 *justice, law, penalty, court*
δο-	给 *to give*
δϱα-	做，行动 *to do, act*
δυνα-	能够 *to be able*
δυσ-	坏的，穷的，恶的 *bad, poor, evil*
εἰδ-	看见，知道；形状 *to see, know; shape, figure*
εἰκ-	合理的；出产；二十 *reasonable; to yield; twenty*
εἰπ-	说，讲 *to say, speak*
ἐλεγχ-	驳斥，检查 *to disprove, examine*
ἐλευϑ-	自由 *free*
Ἑλλ-	希腊 *Greece*
ἐλπ-	希望 *hope*
ἐξεταζ-	质问，查找 *to question, search*
ἐοικ-	像的，合理的 *to be like, reasonable*
ἐπαιν-	称赞 *to praise*
ἐϱγ-	做，工作 *to do, work*
ἑταιϱ-	朋友，伙伴 *friend, companion*
εὐ-	好 *well, good*
εὑϱ-	发现；宽的 *to find, discover; broad*
εὐχ-	祈求 *to pray*
ἐχϑϱ-	敌对的，敌人 *hostile, enemy*
ζα/ζω-	生活，生存 *to live*
ζημ-	处罚 *to penalize*
ζητ-	寻求，查找 *to seek, to search*
ἡγε-	引导；认为 *to lead, think*
ἡδ-	甜的，令人愉快的 *sweet, pleasant*
ἡσυχ-	平静的，安静的 *calm, rest, silence*
ϑαν-/ϑν-	死；死亡 *to die; death*
ϑαυμ-	惊奇 *to wonder; amazement*
ϑεα-	看 *to see*
ϑεϱαπ-	医治，服务 *to cure, serve*
ϑνητ-	会死的；死亡 *mortal; death*

ϑυ-	牺牲，献祭 *to sacrifice*
ϑυμ-	心 *heart, enthusiasm, will*
ἰατϱ-	治疗，医药，医生 *to cure; medicine, doctor*
ἰδ-	看 *to see*
ἱεϱ-	神圣的；祭司，寺庙 *holy, sacred; priest, temple*
κακο-	邪恶的，坏的 *evil, wicked, bad, corrupt*
κατηγοϱ-	控告，证明 *to accuse, prove*
κελευ-	命令 *to order*
κηϱυγ/κηϱυξ-	宣布，宣告来临 *to announce, herald*
κινδυν-	危险 *danger, risk*
κλεπ-/κλοπ-	偷 *to steal*
κλη-	呼叫，召唤 *to call, summon*
κοιν-	共同的 *common, shared, united*
κϱατ-	权力，控制 *power, control*
κϱιν/κϱισ-	判断，回答，辩明 *to judge, reply, discern*
κτ-	杀死，获得 *to kill, gain*
λαβ-	拿 *to take*
λαϑ-	秘密 *secret*
λεγ/λογ-	说，讲；言语，语言，理性 *to speak; words, reason*
λιπ/λοιπ-	离开，遗弃 *to leave, abandon*
μαϑ-	学习 *to learn*
μαϱτυ(ϱ)-	目击，证据 *witness, evidence*
μαχ-	战斗 *to fight*
μεγ(αλ)-	大的 *large, size*
μελ-	关心 *to care, concern*
μηχαν-	装置；设计 *device; to contrive*
μνη(μ)-	记得，提及 *to remember, mention*
μισ-	恨 *to hate*
ναυ-	船；航海的 *ship; nautical*
νικ-	征服 *to conquer*
νο(ε)/νοι-	心灵；意指 *mind; to intend*
νομ-	习惯，法律；认为 *custom, law; to think, be used to*
νοσ-	疾病 *disease, illness*
ξευ-	陌生人，客人 *stranger, guest, alien*
οἰκ-	居住；房屋 *to live, inhabit; house*
ὀλ-	摧毁 *to destroy*
ὀμ-	发誓 *to swear, take an oath*
ὁμο-	一齐，一同 *at one with*

ὀϱγ-	愤怒，激情 *anger, passion*
ὀψ-	视力，光景 *sight, vision*
παϑ-	经历，遭受 *experience, suffering*
παι(δ)/παιζ-	孩子；教育，玩耍 *child; to educate, play*
παν-	所有的，每一个 *all, every*
πειϑ-	劝说 *to persuade*
πειϱ-	试图；经验 *to try; experience*
πεμπ/πομπ-	送 *to send*
πεσ-	落下 *to fall*
πιστ-	忠诚的；信任 *faithful; to trust*
πλε(υ)/πλοι-	航行 *to sail, voyage*
ποιε/ποιη-	做，制作 *to make, do*
πολεμ-	战争，敌人 *war, enemy*
πϱαγ/πϱαξ-	行动，做，完成 *to act, do, accomplish*
πϱεσβ-	老的；大使职务 *old; embassy*
πυϑ-	学习，调查 *to learn, inquire*
σαφ-	清楚的，明确的 *clear*
σημ-	标记；表明 *sign; to signify*
σιγ-	静默 *silence*
σκεπ/σκοπ-	看，回顾，考虑 *to see, review, consider*
σκευ-	准备；装置 *to prepare; furniture*
σοφ-	智慧的，聪明的 *wise, intelligent*
σπενδ/σπονδ-	奠酒；倒(酒，水等) *libation; to pour*
σπευδ/σπουδ-	匆忙，热情；严肃的 *hurry, enthusiasm; serious*
στϱατ-	军队，军营；行军 *army, camp; to march*
σω-	安全的 *safe, sound*
ταχ-	速度；匆忙 *speed; hurry*
τεκμαιϱ-	见证，证据 *witness, evidence*
τελ(ευτ)-	完成；结束，死亡 *to finish; end, death*
τεχν-	技艺，技术，方法，交易 *art, skill, means, trade*
τιμ(α)-	尊敬，价值；惩罚；处罚 *honour, value; to punish; penalty*
τιμωϱ(ε)-	复仇 *vengeance*
τϱεφ/τϱοφ-	抚养，养育 *to rear, nurture*
τυχ-	机会；发生 *chance; to happen*
ὑβϱ-	暴力 *violence*
φασ/φαν-	出现，看起来像 *to appear, seem*
φιλ-	爱，尊敬 *to love, to respect*
φοβ-	惧怕 *to fear*

φρην/φρον(τ)-	心灵；担心；思想 *mind; worry; thought*
φυγ-	逃跑 *to flee*
φυλακ-	保卫，保护 *to guard, protect*
φυ-	自然；自然地 *nature; naturally*
φων-	声音，讲话 *voice, speech*
χαρ-	取悦，迷惑，欢迎 *to please, charm, welcome*
χρη-	用，使用；有用的，应该 *to use; useful; ought*
χωρ-	来/去；地方 *to come/go; place*
ψευδ-	假的 *false*
ψηφ-	投票；颁布 *to vote; decree*
ψυχ-	灵魂，生命 *soul, life*

附 录 2

参 考 答 案

【预备课】

1.

analysis	*asthma*
bathos	*genesis*
dogma	*drama*
ego	*zone*
ethos	*echo*
thermos	*theory*
iota	*history*
cosmos	*crisis*
lexis	*miasma*
nike	*orchestra*
pathos	*pragma*
stigma	*schema*
hypothesis	*phalanx*
chroma	*ode*

【第1课】

1. *λόγος*, *θεός* 属于名词第二类变格第 I 型(一般型)，可以 *ἄνθρωπος* 为例进行变格。
   ἀρχή 属于名词第一类变格第 I 型，可以 *φυγή* 为例进行变格。

2.

	单 数
主格	ὁ λόγος
属格	τοῦ λόγου
与格	τῷ λόγῳ
宾格	τὸν λόγον
呼格	____ λόγε

	复数
主呼格	οἱ λόγοι
属格	τῶν λόγων
与格	τοῖς λόγοις
宾格	τοὺς λόγους

3.	单数
主格	ἡ ἀρχή
属格	τῆς ἀρχῆς
与格	τῇ ἀρχῇ
宾格	τὴν ἀρχήν
呼格	____ ἀρχή

	复数
主呼格	αἱ ἀρχαί
属格	τῶν ἀρχῶν
与格	ταῖς ἀρχαῖς
宾格	τὰς ἀρχὰς

4. 运动员(宾格)：τὸν ἀθλητήν
   士兵们(主格)：οἱ στρατιῶται
   观众(属格)：τῶν θεατῶν
   廊柱(与格)：ταῖς στοαῖς
   学生们啊(呼格前一般加感叹词 ὦ)：ὦ μαθηταί
   兄弟们(与格)：τοῖς ἀδελφοῖς
   石子(宾格)：τὴν ψῆφον

【第2课】

2. λαμβάνω 的“现、主动、直陈”

λαμβάνω	λαμβάνομεν
λαμβάνεις	λαμβάνετε
λαμβάνει	λαμβάνουσι(ν)

3. γίγνομαι 的“现、主动、直陈”

γίγνομαι	γιγνόμεθα
γίγνῃ/γίγνει	γίγνεσθε
γίγνεται	γίγνονται

4. λαμβάνω 的“未完、主动”

ἐλάμβανον	ἐλαμβάνομεν
ἐλάμβανες	ἐλαμβάνετε
ἐλάμβανε	ἐλάμβανον

【第3课】

1.词形分析

μου:	人称代词，第一人称、单数、属格
ἡμεῖς:	人称代词，第一人称、复数、主格
οὗ:	人称代词，第三人称、单数、属格
ἐμοί:	人称代词，第一人称、单数、与格
ὑμῶν:	人称代词，第二人称、复数、属格
τριῶν:	基数词3，阳性(或阴性、中性)、属格
οἷ:	人称代词，第三人称、单数、与格
τέτταρες:	基数词4，阳性(或阴性)、主格
σφῶν:	人称代词，第三人称、复数、属格
ἡμῖν:	人称代词，第一人称、复数、与格
ἕ:	人称代词，第三人称、单数、宾格
ἕν:	基数词1，中性、主格(或宾格)
σφίσι(ν):	人称代词，第三人称、复数、与格
ὑμᾶς:	人称代词，第二人称、复数、宾格
τίνος:	τίς 的阳性(或阴性、中性)、单数、属格
τινί:	τις 的阳性(或阴性、中性)、单数、与格
ἑνί:	基数词1，中性、与格
τινῶν:	τις 的阳性(或阴性、中性)、复数、属格
τίνες:	τίς 的阳性(或阴性)、复数、主格
τινά:	τις 的阳性(或阴性)、单数、宾格
ἑνός:	基数词1，阳性(或中性)、属格
μίαν:	基数词1，阴性、宾格
δυοῖν:	基数词2，阳性(或阴性、中性)、属格(或与格)
ἀληθείᾳ:	ἀλήθεια 的单数与格
λέξεις:	λέξις 的复数、主格(或呼格)
εἴρηκας:	εἴρω 的“现完、主动、直陈、2单”
ἀκούετε:	ἀκούω 的“现、主动、直陈、2复”
ἀκούσεται:	ἀκούω 的“将、中动(或被动)、直陈、3单”

【第6课】

4. *ἡ ἀλήθεια ἁπλῆ ἐστιν.*

οἱ ἵπποι ἦσαν ἰσχυροί.

【第7课】

4. *ἡ σοφία ἐστὶν αἰτία τιμῆς.*

χρυσὸν καὶ ἄργυρον οἱ ἄνθρωποι φιλοῦσι.

οἱ κακοὶ τοῖς ἀγαθοῖς εἰσιν ἐχθροί.

【第8课】

4. *τὰ χαλεπὰ οἱ ἄνθρωποι οὐ φιλοῦσιν.*

τὰ ἄστη τείχη ἔχει.

ὁ θάνατός ἐστι χωρισμὸς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

【第9课】

3. *ὁ θάνατος τοῖς τε κακοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἀγαθοῖς κοινός ἐστι.*

τριήρη μὲν ἔχει, ναύτας δὲ οὔ.

οἱ μὲν ἄνδρες πόλεμον, αἱ δὲ γυναῖκες εἰρήνην ἐπαινοῦσιν.

ὁ μὲν κεραμεὺς κεραμεῖ, ὁ δὲ ποιητὴς ποιητῇ, ἐχθρός ἐστιν.

【第10课】

3. *οἱ ποταμοὶ πλήρεις ἦσαν ἰχθύων μεγάλων.*

ἡ γῆ τοῦ ἡλίου ἐλάττων ἐστίν.

οὐδὲν κάλλιόν ἐστιν ἢ σοφία.

ἐν τῇ δυστυχίᾳ οἱ ἄνθρωποι σωφρονέστεροί εἰσιν ἢ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ.

ὁ θάνατος τῷ βαθυτάτῳ ὕπνῳ ὅμοιός ἐστιν.

【第11课】

2. *ἦλθον, εἶδον, ἐνίκησα.*

οἴομαι σοφὸς εἶναι.

οἴομαι σε σοφὸν εἶναι.

οὐ ῥᾴδιόν ἐστι διακρῖναι τὸν κόλακα καὶ τὸν φίλον.

ὁ κριτὴς ζημίαν τῷ ἀνδρὶ ἐπέθηκε.

3. *But let us continue from the point where we digressed. To judge from men's lives, the more or less reasoned conception of the Good or Happiness that seem to prevail among them are the following. On the one hand the generality of men and the most vulgar identify the Good with pleasure, and accordingly are content with the Life of Enjoyment—for there are three specially prominent Lives, the one just mentioned, the Life of Politics, and thirdly, the Life of Contemplation.*

【第12课】

1. *ἐμάνθανον.*

δέκα ἔτη σε ζητοῦμεν.

οἰόμενοι τὴν βουλὴν οὐ ψηφιεῖσθαι.

αἰσθανόμεθα γελοῖοι ὄντες.

ἠπόρουν τί ποτε λέγει.

ἠρόμην ὅποι ἔλθοιμι

ἀπεκρίνατο ὅτι μανθάνοιεν ἃ οὐκ ἐπίσταιντο.

ἔλεξεν ὅτι νοσεῖ.

2. *μεσημβρία νῦν ἐστί, καὶ ὁ ἥλιος σφόδρα θερμός ἐστιν. ἡ σκιὰ τῶν δένδρων ψυχρά ἐστι, καὶ ἡ λίμνη καλή. ὁρῶ πλλοὺς κύκνους, οἳ λαμπροί εἰσι καὶ λευκοί. ὁ τράχηλος ἐκείνου τοῦ κύκνου μακρός ἐστιν, ἀλλὰ τὸ πτερὸν τὸ ἀριστερὸν δοκεῖ μικρὸν εἶναι. οὐκ οἶδα τὴν αἰτίαν τούτου. ἴσως κακή ἐστι νόσος ἐν τούτῳ τῷ πτερῷ. ἴσως τούτου τοῦ κύκνου ὀστοῦν λίθῳ διερράγη. ἐπὶ τῆς λίμνης ἐστὶ μικρὸν πλοῖον.*

【第13课】

1. *ἐν τούτῳ τῷ πλοίῳ εἰσὶ τρεῖς ναῦται. τούτοις τοῖς ναύταις ἐρυθρά ἐστι τὰ ἱμάτια. ὁ νέος ναύτης ἔχει ἱστίον ἐπι τοῦ ὤμου. ἕτερός τις καθεύδει, ὁ δὲ τρίτος ἐστι παρὰ τῷ πηδαλίῳ. οὗτος οὐχ ὁρᾷ τὸν δεινὸν κίνδυνον, πέτρα γὰρ ἐν τῇ λίμνῃ ἐστίν. αὕτη δὲ χαλεπή ἐστί, καὶ πολλοῖς ἔσται αἰτίας τοῦ θανάτου. νῦν ἐγγύς εἰσι τοῦ τόπου, καὶ ὠχρός εἰμι ὑπὸ φόβου. τοὺς ὀφθαλμούς ἀποτρέπω. ἰδού, ἔξω τοῦ κινδύνου εἰσί, καὶ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μού ἐστι δάκρυα.*

2. *Virtue then is a settled disposition of the mind determining the choice of actions and emotions, consisting essentially in the observance of the mean relative to us, this being determined by principle, that is, as the prudent man would determine it.*

And it is a mean state between two vices, one of excess and one of defect. Furthermore, it is a mean state in that whereas the vices either fall short of or exceed what is right in feelings and in actions, virtue ascertains and adopts the mean. Hence while in respect of its substance and the definition that states what it really is in essence virtue is the observance of the mean, in point of excellence and rightness it is an extreme.

【第14课】

1. *ἤδη τὸ πεζὸν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐστί, καὶ τὸ ναυτικὸν παρὰ τῷ αἰγιαλῷ ταύτης τῆς νήσου. οἱ πολέμιοι ἐπὶ λόφου εἰσί, ὃς ἐνατίος ἔστι τῷ ἡμετέρῳ στρατοπέδῳ. τῇ αὔριον ἴσως μάχη ἔσται· ἐκεῖνοι γὰρ ἕτοιμοι δοκοῦσιν εἶναι. αὕτη δέ ἐστιν ἡ μηχανὴ τοῦ ἡμετέρου στρατηγοῦ. νῦν γὰρ σκοπεινά ἐστιν ἅπαντα, καὶ τὰ πυρὰ τῶν πολεμίων ὀλίγα ἐστίν. ὥστε οὐ χαλεπὸν ἔσται τοῖς ἡμετέροις στρατιώταις λάθρα πρὸς ἐκείνους ἐλθεῖν, καὶ πολλῶν τὰς κεφαλὰς ἀποτεμεῖν. οὕτω δὲ αὔριον ὀλίγοι ἔσονται ζωοί, καὶ ἡμετέρα ἔσται ἡ νίκη.*

2. *If then the function of man is the active exercise of the soul's faculties in conformity with rational principle, or at all events not in dissociation from rational principle, and if we acknowledge the function of an individual and of a good individual of the same class (for instance, a harper and a good harper, and so generally with all classes) to be generically the same, the qualification of the latter's superiority in excellence being added to the function in his case (I mean that if the function of a harper is to play the harp, that of a good harper is to play the harp well): if this is so, and if we declare that the function of man is a certain form of life, and define that form of life as the exercise of the soul's faculties and activities in association with rational principle, and say that the function of a good man is to perform these activities well and rightly, and if a function is well performed when it is performed in accordance with its own proper excellence – from these premises it follows that the Good of man is the active exercise of his soul's faculties in conformity with excellence or virtues, in conformity with the best and most perfect among them. Moreover this activity must occupy a complete lifetime; for one swallow does not make spring, nor does one fine day; and similarly one day or a brief period of happiness does not make a man supremely blessed and happy.*

【第15课】

1. *ζῷον ἐστι θαυμάσιον ὁ στροθός· πτερὰ μὲν γὰρ ἔχει, πέτεσθαι δὲ οὐχ οἷός τ' ἐστὶ τοῖς πτεροῖς. εἶδον δέ ποτε λευκόν τι ἐπὶ τῆς ψάμμου κείμενον· τῇ δὲ μορφῇ ὅμοιον ἦν ᾠῷ, ἀλλὰ παιδίου κεφαλῇ ἴσον· τοῦτο δὲ ᾠὸν ἦν τοῦ στρουθοῦ. τοῦτο δὲ τὸ θηρίον ἰσχυρὸν μέν ἐστιν, ἀνόητον δὲ καὶ δειλόν· οὐ γὰρ ἐς μάχην ἔρχεται τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ φόβῳ τοῦ κινδύνου φεύγει. ἐνίοτε δὲ σφόδρα δεινὸν φόβον ἔχει, καὶ τότε ἐς τὴν ψάμμον ὠθεῖ τὴν κεφαλήν, τὰ δὲ ἕτερα οὐ κρυπτά ἐστιν· ἀλλὰ τοῖς θηρευταῖς φανερὸν δή ἐστι τὸ ὄρνεον.*

2. *But inasmuch as happiness is a certain activity of soul in conformity with perfect goodness, it is necessary to examine the nature of goodness. For this will probably assist us in our investigation of the nature of happiness. Also, the true statesman seems to be one who has made a special study of goodness, since his aim is to make the citizens good and law-abiding men – witness the lawgivers of Crete and Sparta, and the other great legislators of history; but if the study of goodness falls within the province of Political Science, it is clear that in investigating goodness we shall be keeping to the plan which we adopted at the outset.*

Now the goodness that we have to consider is clearly human goodness, since the good or happiness which we set out to seek was human good and human happiness. But human goodness means in our view excellence of soul, not excellence of body; also our definition of happiness is an activity of the soul. Now if this is so, clearly it behoves the statesman to have some acquaintance with psychology, just as the physician who is to heal the eye or the other parts of the body must know their anatomy. Indeed a foundation of science is even more requisite for the statesman, inasmuch as politics is a higher and more honourable art than medicine; but physicians of the better class devote much attention to the study of the human body. the student of politics therefore as well as the psychologist must study the nature of

the soul, though he will do so as an aid to politics, and only so far as is requisite for the objects of enquiry that he has in view: to pursue the subject in further detail would doubtless be more laborious than is necessary for his purpose.

【第16课】

1. *ἀγαθὸν μέν ἐστι δήπου ἡ σοφία καὶ χρήσιμον ἐς τὰ τοῦ βίου τοῖς ἀνθρώποις· ἐνίοτε δὲ οἷόν τ' ἐστὶ πολλὰ μὲν μεμελετηκέναι καὶ ἐπίστασθαι εἶναι δὲ πάνυ ἄφρονα. παράδειγμα δὲ τούτου σχολαστικός τις πάλαι ποτὲ ἐγένετο, ὃς πολλὰ μὲν βιβλία ἀνεγίγνωσκεν, ἐς δὲ τὸν καθ' ἡμέραν βίον σφόδρα γέλοιος ἐφαίνετο ὤν.*

ἰδὼν γάρ ποτε θέρους ὄντος ποταμόν, καὶ λούεσθαι βουλόμενος, ἐς τὸ ὕδωρ κατεπήδησε. νεῖν δὲ οὐδαμῶς ἐπιστάμενος, καὶ δεδιὼς καὶ κυλινδούμενος ὥσπερ κῆτος ἐν τῷ ὕδατι, τέλος σχεδὸν ἀπεπνίγη· παριὼν δέ τις γεωργὸς ἔσωσεν αὐτὸν σχοινίῳ ἐξέλκων. σωθεὶς δὲ ἔλεξε τοιάδε· σήμερον μὲν τοῦ ὕδατος ἀφέξομαι· αὔριον δὲ οἴκοι μαθὼν τὴν τέχνην τοῦ νεῖν, ἔπειτα πεῖραν λήψομαι αὖθις τοῦ ποταμοῦ.

2. *Thus also the city-state is prior in nature to the household and to each of us individually. For the whole must necessarily be prior to the part; since when the whole body is destroyed, foot or hand will not exist except in an equivocal sense, like the sense in which one speaks of a hand in those sculptured in stone as a hand; because a hand in those circumstances will be a hand spoiled, and all things are defined by their function and capacity, so that when they are no longer such as to perform their function they must not be said to be the same things, but to bear their names in an equivocal sense. It is clear therefore that the state is also prior by nature to the individual; for if each individual when separate is not self-sufficient, he must be related to the whole state as other parts are to their whole, while a man who is incapable of entering into partnership, or who is so self-sufficient that he has no need to do so, is no part of a state, so that he must be either a lower animal or a god.*

Therefore the impulse to form a partnership of this kind is present in all men by nature; but the man who first united people in such a partnership was the greatest of benefactors. For as man is the best of the animals when perfected, so he is the worst of all when sundered from law and justice. For unrighteousness is most pernicious when possessed of weapons, and man is born possessing weapons for the use of wisdom and virtue, which it is possible to employ entirely for the opposite ends. Hence when devoid of virtue man is the most unscrupulous and savage of animals, and the worst in regard to sexual indulgence and gluttony. Justice on the other hand is an element of the state; for judicial procedure, which means the decision of what is just, is the regulation of the political partnership.

附 录 3

变 格 表 总 汇

1. 名词变格表

名词有三类规则的变格(共 16 型)

第一类第 1、2、3 型

第二类第 1、2、3 型

第三类 10 种型:

兀鹰型、雄狮型、身体型、野兽型、父亲型、战舰型、城邦型、国王型、英雄型、萨福型

名词变格词尾(总表)

	元音变格		辅音变格	
	阳性/阴性	中性	阳性/阴性	中性
单 数				
主格	-ς / -	-ν	-ς / -	-
属格	-ς / -ιο		-ος	
与格	-ι		-ι	
宾格	-ν		-ν / -α	-
呼格	-	-ν	- / 同主格	-
双 数				
主宾呼格	-		-ε	
属与格	-ιν		-οιν	
复 数				
主呼格	-ι	-α	-ες	-α
属格	-ων		-ων	
与格	-ις (-ισι)		-σι, -σσι, -εσσι	
宾格	-νς (-ας)	-α	-νς, -ας	-α

1. 第一类变格

第一类变格词尾(词干以 α 结尾)

	阴性单数		阳性单数		阳、阴性复数	阳、阴性双数	
主格	ᾱ/α	η	ᾱς	ης	αι	主宾呼格	ᾱ
属格	ᾱς/ ης	ης	ᾱο		ῶν (έ-ων, ά-ων)	属与格	αιν
与格	ᾱι/ ηι	ηι	ᾱι	ηι	αις /αισι(ν)		
宾格	ᾱν/αν	ην	ᾱν	ην	ᾱς (ανς)		
呼格	ᾱ/α	η	ᾱ	α/η	αι		

这类变格的名词有阳性和阴性。阴性名词的单数主格以 ᾱ, α, 或 η 结尾，阳性名词的单数主格在词干后加 ς，故为 ᾱς 或 ης。

1.1 第 1 型(阴性)

	ἡ χώρα	ἡ νίκη	ἡ φυγή	ἡ μοῖρα	ἡ γλῶττα	ἡ θάλαττα
	(χωρα-)	(νικα-)	(φυγα-)	(μοιρα-)	(γλωττα-)	(θαλαττα-)
	土地 *land*	胜利 *victory*	逃跑 *flight*	命运 *fate*	舌头、语言 *tongue*	海 *sea*
			单　数			
主呼格	χώρᾱ	νίκη	φυγή	μοῖρα	γλῶττα	θάλαττα
属格	χώρᾱς	νίκης	φυγῆς	μοίρᾱς	γλώττης	θαλάττης
与格	χώρᾳ	νίκῃ	φυγῇ	μοίρᾳ	γλώττῃ	θαλάττῃ
宾格	χώρᾱν	νίκην	φυγήν	μοῖραν	γλῶτταν	θάλατταν
			双　数			
主宾呼格	χώρᾱ	νίκᾱ	φυγᾱ́	μοίρᾱ	γλώττᾱ	θαλάττᾱ
属与格	χώραιν	νίκαιν	φυγαῖν	μοίραιν	γλώτταιν	θαλάτταιν
			复　数			
主呼格	χῶραι	νῖκαι	φυγαί	μοῖραι	γλῶτται	θάλατται
属格	χωρῶν	νικῶν	φυγῶν	μοιρῶν	γλωττῶν	θαλαττῶν
与格	χώραις	νίκαις	φυγαῖς	μοίραις	γλώτταις	θαλάτταις
宾格	χώρᾱς	νίκᾱς	φυγᾱ́ς	μοίρᾱς	γλώττᾱς	θαλάττᾱς

1.2 第 2 型(阳性)

	ὁ νεανίας	ὁ πολίτης	ὁ κριτής	Ἀτρείδης
	(νεανια-)	(πολιτα-)	(κριτα-)	(Ἀτρειδα-)
	青年 *young man*	公民 *citizen*	法官 *judge*	阿特柔斯之子 *son of Atreus*
		单　数		
主格	νεανίᾱς	πολίτης	κριτής	Ἀτρείδης
属格	νεανίου	πολίτου	κριτοῦ	Ἀτρείδου
与格	νεανίᾳ	πολίτῃ	κριτῇ	Ἀτρείδῃ
宾格	νεανίᾱν	πολίτην	κριτήν	Ἀτρείδην
呼格	νεανίᾱ	πολῖτα	κριτά	Ἀτρείδη

		双数		
主宾呼格	νεανίᾱ	πολίτᾱ	κριτά	Ἀτρείδᾱ
属与格	νεανίαιν	πολίταιν	κριταῖν	Ἀτρείδαιν
		复数		
主呼格	νεανίαι	πολῖται	κριταί	Ἀτρεῖδαι
属格	νεανιῶν	πολιτῶν	κριτῶν	Ἀτρειδῶν
与格	νεανίαις	πολίταις	κριταῖς	Ἀτρείδαις
宾格	νεανίᾱς	πολίτᾱς	κριτάς	Ἀτρείδᾱς

1.3 第3型(缩合型，包括阴性和阳性)

	ἡ μνᾶ (μναᾱ-) 米那 *mina*	ἡ συκῆ (συκεᾱ-) 无花果树 *fig tree*	ὁ Ἑρμῆς (Ἑρμεᾱ-) 赫尔墨斯 *Hermes*
		单数	
主格	μνᾶ	συκῆ	Ἑρμῆς
属格	μνᾶς	συκῆς	Ἑρμοῦ
与格	μνᾷ	συκῇ	Ἑρμῇ
宾格	μνᾶν	συκῆν	Ἑρμῆν
呼格	μνᾶ	συκῆ	Ἑρμῆ
		双数	
主宾呼格	μνᾶ	συκᾶ	Ἑρμᾶ
属与格	μναῖν	συκαῖν	Ἑρμαῖν
		复数	
主呼格	μναῖ	συκαῖ	Ἑρμαῖ
属格	μνῶν	συκῶν	Ἑρμῶν
与格	μναῖς	συκαῖς	Ἑρμαῖς
宾格	μνᾶς	συκᾶς	Ἑρμᾶς

2. 第二类变格

第二类变格词尾(词干以 ο 结尾)

	阳阴性	中性	阳阴中性	阳阴性	中性
	单数		双数		复数
主格	ος	ον	ω	οι	α
属格	ου (ο-ιο)		οιν	ων	
与格	ῳ (ο-ι)			οις / οισι(ν)	
宾格	ον			ους (ονς)	α
呼格	ε	ον		οι	α

2.1 第1型(一般型)

	ὁ ἵππος	ὁ ἄνθρωπος	ἡ ὁδός	τὸ δῶρον
	(ἱππο-)	(ἀνθρωπο-)	(ὁδο-)	(δωρο-)
	马 *horse*	人 *man*	道路 *way*	礼物 *gift*
		单数		
主格	ἵππο-ς	ἄνθρωπο-ς	ὁδό-ς	δῶρο-ν
属格	ἵππου	ἀνθρώπου	ὁδοῦ	δώρου
与格	ἵππῳ	ἀνθρώπῳ	ὁδῷ	δώρῳ
宾格	ἵππο-ν	ἄνρωπο-ν	ὁδό-ν	δῶρο-ν
呼格	ἵππε	ἄνθρωπε	ὁδέ	δῶρο-ν
		双数		
主宾呼格	ἵππω	ἀνθρώπω	ὁδώ	δώρω
属与格	ἵπποιν	ἀνθρώποιν	ὁδοῖν	δώροιν
		复数		
主呼格	ἵπποι	ἄνθρωποι	ὁδοί	δῶρα
属格	ἵππων	ἀνθρώπων	ὁδῶν	δώρων
与格	ἵπποις	ἀνθρώποις	ὁδοῖς	δώροις
宾格	ἵππους	ἀνθρώπους	ὁδούς	δῶρα

2.2 第2型(缩合型)

	ὁ νοῦς	ὁ περίπλους	τὸ ὀστοῦν
	(νοο-)	(περιπλοο-)	(ὀστεο-)
	心灵 *mind*	环绕航行 *sailing around*	骨头 *bone*
		单数	
主格	(νόο-ς) νοῦ-ς	(περίπλοος) περίπλου-ς	(ὀστέο-ν) ὀστοῦ-ν
属格	(νόου) νοῦ	(περιπλόου) περίπλου	(ὀστέου) ὀστοῦ
与格	(νόῳ) νῷ	(περιπλόῳ) περίπλῳ	(ὀστέῳ) ὀστῷ
宾格	(νόο-ν) νοῦ-ν	(περίπλοο-ν) περίπλου-ν	(ὀστέο-ν) ὀστοῦ-ν
呼格	(νόε) νοῦ	(περίπλοε) περίπλου	(ὀστέο-ν) ὀστοῦ-ν
		双数	
主宾呼格	(νόω) νώ	(περιπλόω) περίπλω	(ὀστέω) ὀστώ
属与格	(νόοιν) νοῖν	(περιπλόοιν) περίπλοιν	(ὀστέοιν) ὀστοῖν
		复数	
主呼格	(νόοι) νοῖ	(περίπλοοι) περίπλοι	(ὀστέα) ὀστᾶ
属格	(νόων) νῶν	(περιπλόων) περίπλων	(ὀστέων) ὀστῶν
与格	(νόοις) νοῖς	(περιπλόοις) περίπλοις	(ὀστέοις) ὀστοῖς
宾格	(νόους) νοῦς	(περιπλόους) περίπλους	(ὀστέα) ὀστᾶ

2.3 第3型(阿提卡型)

ὁ νεώς

神殿 *temple*

单数		双数		复数	
主呼格	νεώς (νηό-ς)	主宾呼格	νεώ (νηώ)	主呼格	νεῴ (νηοί)
属格	νεώ (νηοῦ)	属与格	νεῴν (νηοῖν)	属格	νεών (νηῶν)
与格	νεῴ (νηῷ)			与格	νεῴς (νηοῖς)
宾格	νεών (νηό-ν)			宾格	νεώς (νηούς)

注：括号里的是伊奥尼亚形式，在阿提卡方言里词尾变为-ως。

3. 第三类变格

3.1 "兀鹰型(γύψ)"(或"唇颚音型"，即词干以唇音 π,β,φ 或颚音 κ,γ,χ 结尾)

	ὁ γύψ (γυπ-) 兀鹰 *vulture*	ἡ φλέψ (φλεβ-) 血管 *vein*	ὁ φύλαξ (φυλακ-) 看守者 *watchman*	ἡ φάλαγξ (φαλαγγ-) 方阵 *phalanx*	ὁ/ἡ αἴξ (αἰγ-) 山羊 *goat*	ἡ θρίξ (τριχ-) 头发 *hair*
单数						
主格	γύψ	φλέψ	φύλαξ	φάλαγξ	αἴξ	θρίξ
属格	γυπός	φλεβός	φύλακος	φάλαγγος	αἰγός	τριχός
与格	γυπί	φλεβί	φύλακι	φάλαγγι	αἰγί	τριχί
宾格	γύπα	φλέβα	φύλακα	φάλαγγα	αἶγα	τρίχα
呼格	γύψ	φλέψ	φύλαξ	φάλαγξ	αἴξ	θρίξ
双数						
主宾呼格	γύπε	φλέβε	φύλακε	φάλαγγε	αἶγε	τρίχε
属与格	γυποῖν	φλεβοῖν	φυλάκοιν	φαλάγγοιν	αἰγοῖν	τριχοῖν
复数						
主呼格	γύπες	φλέβες	φύλακες	φάλαγγες	αἶγες	τρίχες
属格	γυπῶν	φλεβῶν	φυλάκων	φαλάγγων	αἰγῶν	τριχῶν
与格	γυψί(ν)	φλεψί(ν)	φύλαξι(ν)	φάλαγξι(ν)	αἰξί(ν)	θριξί(ν)
宾格	γύπας	φλέβας	φύλακας	φάλαγγας	αἶγας	τρίχας

3.2 "雄狮型(λέων)"(或"齿音型"，即词干以齿音 τ,δ,θ 结尾)

	ὁ λέων (λεοντ-) 雄狮 *lion*	ἡ ἐλπίς (ἐλπιδ-) 希望 *hope*	ἡ χάρις (χαριτ-) 优雅 *grace*	ὁ/ἡ ὄρνῑς (ὀρνῑθ-) 鸟 *bird*	ὁ γίγᾱς (γιγαντ-) 巨人 *giant*
单数					
主格	λέων	ἐλπίς	χάρις	ὄρνῑς	γίγᾱς
属格	λέοντ-ος	ἐλπίδ-ος	χάριτ-ος	ὄρνῑθος	γίγαντος
与格	λέοντ-ι	ἐλπίδ-ι	χάριτ-ι	ὄρνῑθι	γίγαντι
宾格	λέοντ-α	ἐλπίδ-α	χάριν	ὄρνῑν	γίγαντα
呼格	λέων	ἐλπί	χάρι	ὄρνῑ	γίγαν

			双　数		
主宾呼格	λέωντ-ε	ἐλπίδ-ε	χάριτ-ε	ὄρνῑθε	γίγαντε
属与格	λεόντ-οιν	ἐλπίδ-οιν	χαρίτ-οιν	ὀρνῑ́θ-οιν	γιγάντοιν
			复　数		
主呼格	λέωντ-ες	ἐλπίδ-ες	χάριτ-ες	ὄρνῑθες	γίγαντες
属格	λεόντ-ων	ἐλπίδ-ων	χαρίτ-ων	ὀρνῑ́θων	γιγάντων
与格	λέουσι(ν)	ἐλπίσι(ν)	χάρισι(ν)	ὄρνῑσι(ν)	γίγᾱσι(ν)
宾格	λέωντ-ας	ἐλπίδ-ας	χάριτ-ας	ὄρνῑθας	γίγαντας

3.3 “身体型(σῶμα)”(词干以 τ, ατ/ας 结尾的中性词)

	σῶμα	ἧπαρ	τέρας	κέρας	
	(σωματ-)	(ἡπατ-)	(τερατ-)	(κερατ-, κερασ-)	
	身体 *body*	肝脏 *liver*	预兆 *portent*	角 *horn*	(军队的)一翼 *wing of an army*
			单　数		
主宾呼格	σῶμα	ἧπαρ	τέρας	κέρας	
属格	σώματ-ος	ἥπατ-ος	τέρατ-ος	κέρατ-ος	κέρως
与格	σώματ-ι	ἥπατ-ι	τέρατ-ι	κέρατ-ι	κέραι
			双　数		
主宾呼格	σώματ-ε	ἥπατ-ε	τέρατ-ε	κέρατ-ε	κέρα
属与格	σωμάτ-οιν	ἡπάτ-οιν	τεράτ-οιν	κεράτ-οιν	κερῷν
			复　数		
主呼格	σώματ-α	ἥπατ-α	τέρατ-α	κέρατ-α	κέρα
属格	σωμάτ-ων	ἡπάτ-ων	τεράτ-ων	κεράτ-ων	κερῶν
与格	σώμασι(ν)	ἥπασι(ν)	τέρασι(ν)	κέρασι(ν)	
宾格	σώματ-α	ἥπατ-α	τέρατ-α	κέρατ-α	κέρα

3.4 “野兽型(θήρ)”(或“流音型”,即词干以流音 λ,ρ 或鼻音 ν 结尾)

	ὁ θήρ	ὁ ῥήτωρ	ἡ ῥίς	ὁ ἡγεμών	ὁ ἀγών	ὁ ποιμήν
	(θηρ-)	(ῥητορ-)	(ῥιν-)	(ἡγεμον-)	(ἀγων-)	(ποιμεν-)
	野兽 *wild beast*	演说家 *orator*	鼻子 *nose*	领导 *leader*	竞赛 *contest*	牧羊人 *shepherd*
			单　数			
主格	θήρ	ῥήτωρ	ῥίς	ἡγεμών	ἀγών	ποιμήν
属格	θηρ-ός	ῥήτορ-ος	ῥιν-ός	ἡγεμόν-ος	ἀγῶν-ος	ποιμέν-ος
与格	θηρ-ί	ῥήτορ-ι	ῥιν-ί	ἡγεμόν-ι	ἀγῶν-ι	ποιμέν-ι
宾格	θῆρ-α	ῥήτορ-α	ῥῖν-α	ἡγεμόν-α	ἀγῶν-α	ποιμέν-α
呼格	θήρ	ῥῆτορ	ῥίς	ἡγεμών	ἀγών	ποιμήν

			双 数			
主宾呼格	ϑῆρ-ε	ῥήτορ-ε	ῥῖν-ε	ἡγεμόν-ε	ἀγῶν-ε	ποιμέν-ε
属与格	ϑηρ-οῖν	ῥητόρ-οιν	ῥιν-οῖν	ἡγεμόν-οιν	ἀγών-οιν	ποιμέν-οιν
			复 数			
主呼格	ϑῆρ-ες	ῥήτορ-ες	ῥῖν-ες	ἡγεμόν-ες	ἀγῶν-ες	ποιμέν-ες
属格	ϑηρ-ῶν	ῥητόρ-ων	ῥιν-ῶν	ἡγεμόν-ων	ἀγών-ων	ποιμέν-ων
与格	ϑηρ-σί(ν)	ῥήτορ-σι(ν)	ῥισί(ν)	ἡγεμόσι(ν)	ἀγῶσι(ν)	ποιμέσι(ν)
宾格	ϑῆρ-ας	ῥήτορ-ας	ῥῖν-ας	ἡγεμόν-ας	ἀγῶν-ας	ποιμέν-ας

3.5 "父亲型(*πατήρ*)"(或"中略型(syncopation)",词干以 *ερ/ρ* 结尾)

	ὁ πατήρ (πατερ-) 父亲 *father*	ἡ μήτηρ (μητερ-) 母亲 *mother*	ἡ ϑυγάτηρ (ϑυγατερ-) 女儿 *daughter*	ὁ ἀνήρ (ἀνερ,ἀν(δ)ρ-) 男人 *man*
		单 数		
主格	πατήρ	μήτηρ	ϑυγάτηρ	ἀνήρ
属格	πατρ-ός	μητρ-ός	ϑυγατρ-ός	ἀνδρ-ός
与格	πατρ-ί	μητρ-ί	ϑυγατρ-ί	ἀνδρ-ί
宾格	πατέρ-α	μητέρ-α	ϑυγατέρ-α	ἄνδρ-α
呼格	πάτερ	μῆτερ	ϑύγατερ	ἄνερ
		双 数		
主宾呼格	πατέρ-ε	μητέρ-ε	ϑυγατέρ-ε	ἄνδρ-ε
属与格	πατέρ-οιν	μητέρ-οιν	ϑυγατέρ-οιν	ἀνδρ-οῖν
		复 数		
主呼格	πατέρ-ες	μητέρ-ες	ϑυγατέρ-ες	ἄνδρ-ες
属格	πατέρ-ων	μητέρ-ων	ϑυγατέρ-ων	ἀνδρ-ῶν
与格	πατρά-σι(ν)	μητρά-σι(ν)	ϑυγατρά-σι(ν)	ἀνδρά-σι(ν)
宾格	πατέρ-ας	μητέρ-ας	ϑυγατέρ-ας	ἄνδρ-ας

3.6 "战舰型(*τριήρης*)"(词干以 Σ(*ες, ας, ος*)结尾)

3.6.1 战舰(*τριήρης*)

	ἡτριήρης (τριηρες-) 三列桨战舰 *trireme*	τὸ γένος (γενες-) 种族 *race*	τὸ γέρας (γερας-) 奖品 *prize*
		单 数	
主格	τριήρης	γένος	γέρας
属格	τριήρους	γένους	γέρως
与格	τριήρει	γένει	γέραι
宾格	τριήρη	γένος	γέρας
呼格	τριῆρες	γένος	γέρας

		双　数	
主宾呼格	τριήρει	γένει	γέρα
属与格	τριήροιν	γενοῖν	γερῷν
		复　数	
主呼格	τριήρεις	γένη	γέρα
属格	τριήρων	γενῶν	γερῶν
与格	τριήρεσι(ν)	γένεσι(ν)	γέρασι(ν)
宾格	τριήρεις	γένη	γέρα

3.6.2 苏格拉底(Σωκράτης)

	ὁ Σωκράτης (Σωκρατεσ-) 苏格拉底 *Socrates*	ὁ Δημοσθένης (Δημοσθενεσ-) 德谟斯提尼 *Demosthenes*
主格	Σωκράτης	Δημοσθένης
属格	Σωκράτους	Δημοσθένους
与格	Σωκράτει	Δημηοσθένει
宾格	Σωκράτη	Δημοσθένη
呼格	Σώκρατες	Δημόσθενες

3.6.3 伯里克利(Περικλῆς)

	τὸ δέος (δεεσ-) 恐惧 *fear*	ὁ Περικλῆς (Περικλεεσ-, -εης) 伯里克利 *Pericles*
主格	δέος	Περικλῆς
属格	δέους	Περικλέους
与格	δέει	Περικλεῖ
宾格	δέος	Περικλέα
呼格	δέος	Περίκλεις

3.7 “城邦型(πόλις)”(词干以 ι,υ 结尾)

	ἡ πόλις (πολι-) 城邦 *city*	ὁ πῆχυς (πηχυ-) 前臂 *forearm*	τὸ ἄστυ (ἀστυ-) 城镇 *town*	ἡ σῦς (συ-) 猪 *sow*	ὁ ἰχθύς (ἰχθυ-) 鱼 *fish*
			单　数		
主格	πόλι-ς	πῆχυ-ς	ἄστυ	σῦ-ς	ἰχθύ-ς
属格	πόλε-ως	πήχε-ως	ἄστε-ως	συ-ός	ἰχθύ-ος
与格	πόλε-ι	πήχε-ι	ἄστε-ι	συ-ΐ	ἰχθύ-ϊ
宾格	πόλι-ν	πῆχυ-ν	ἄστυ	σῦ-ν	ἰχθύ-ν
呼格	πόλι	πῆχυ	ἄστυ	σῦ	ἰχθύ
			双　数		
主宾呼格	πόλει(πόλε-ε)	πήχει(πήχε-ε)	ἄστει(ἀστε-ε)	σύ-ε	ἰχθύ-ε
属与格	πολέ-οιν	πηχέ-οιν	ἀστέ-οιν	συ-οῖν	ἰχθύ-οιν

			复 数		
主呼格	πόλεις(πόλε-ες)	πήχεις(πήχε-ες)	ἄστη(ἄστε-α)	σύ-ες	ἰχθύ-ες
属格	πόλε-ων	πήχε-ων	ἄστε-ων	συ-ῶν	ἰχθύ-ων
与格	πόλε-σι(ν)	πήχε-σι(ν)	ἄστε-σι(ν)	συ-σί(ν)	ἰχθύ-σι(ν)
宾格	πόλεις	πήχεις	ἄστη	σῦς	ἰχθῦς

3.8 “国王型(βασιλεύς)”(词干以 ευ,αυ,ου 结尾)

	ὁ βασιλεύ-ς 国王 *king*	ἡ γραῦ-ς 老太婆 *old woman*	ἡ ναῦ-ς 船 *ship*	ὁ/ἡ βοῦ-ς 牛 *ox,cow*
		单 数		
主格	βασιλεύ-ς	γραῦ-ς	ναῦ-ς	βοῦ-ς
属格	βασιλέ-ως	γρα-ός	νε-ώς	βο-ός
与格	βασιλεῖ(βασιλέ-ι)	γρα-ΐ	νη-ί	βο-ΐ
宾格	βασιλέ-α	γραῦ-ν	ναῦ-ν	βοῦ-ν
呼格	βασιλεῦ	γραῦ	ναῦ	βοῦ
		双 数		
主宾呼格	βασιλῆ	γρᾶ-ε	νῆ-ε	βό-ε
属与格	βασιλέ-οιν	γρα-οῖν	νε-οῖν	βο-οῖν
		复 数		
主呼格	βασιλῆς(βασιλεῖς)	γρᾶ-ες	νῆ-ες	βό-ες
属格	βασιλέ-ων	γρα-ῶν	νε-ῶν	βο-ῶν
与格	βασιλεῦ-σι(ν)	γραυ-σί(ν)	ναυ-σί(ν)	βου-σί(ν)
宾格	βασιλέ-ας	γραῦ-ς	ναῦ-ς	βοῦ-ς

3.9 “英雄型(ἥρως)”(词干以 ω 结尾)

单 数		双 数		复 数	
主格	ὁ ἥρως	主宾呼格	τὼ ἥρω-ε	主呼格	οἱ ἥρω-ες (ἥρως)
属格	ἥρω-ος	属与格	ἡρώ-οιν	属格	ἡρώ-ων
与格	ἥρω-ι(ἥρῳ)			与格	ἥρω-σι(ν)
宾格	ἥρῳ-α(ἥρω)			宾格	ἥρω-ας (ἥρως)
呼格	ἥρως				

3.10 “萨福(Σαπφώ)型”

主格	属格	与格	宾格	呼格
ἡ Σαπφώ	Σαπφοῦς	Σαπφοῖ	Σαπφώ	Σαπφοῖ

属于该型的多为女性人名：

> ἡ Πειθώ 诱导女神 *Peitho*; ἡ Ἠχώ 回音女神 *Echo*; Καλυψώ 卡吕普索 *Calypso*; Λητώ 勒托 *Leto* 等等。

注：当该型的单词具有双数和复数形式时，变化同第二类变格。

II. 代词变格表

1. 人称代词

	第一人称 我 *I*	第二人称 你 *you*	第三人称 他、她、它 *he, she, it*
		单　数	
主格	ἐγώ	σύ	-
属格	ἐμοῦ/μου	σοῦ/σου	οὗ/οὑ
与格	ἐμοί/μοι	σοί/σοι	οἷ/οἱ
宾格	ἐμέ/με	σέ/σε	ἕ/ἑ
		双　数	
主宾格	νώ	σφώ	
属与格	νῷν	σφῷν	
		复　数	
主格	ἡμεῖς	ὑμεῖς	σφεῖς
属格	ἡμῶν	ὑμῶν	σφῶν
与格	ἡμῖν	ὑμῖν	σφίσι(ν)
宾格	ἡμᾶς	ὑμᾶς	σφᾶς

2. 加强性代词 *αὐτός* (自己、本身 self)

	阳性	阴性	中性
	单　数		
主格	αὐτός	αὐτή	αὐτό
属格	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
与格	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
宾格	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό
	双　数		
主宾格	αὐτώ	αὐτά	αὐτώ
属与格	αὐτοῖν	αὐταῖν	αὐτοῖν
	复　数		
主格	αὐτοί	αὐταί	αὐτά
属格	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
与格	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
宾格	αὐτούς	αὐτάς	αὐτά

3. 指示代词

	这个 *this*			这个 *this*			那个 *that*		
	单数								
	阳性	阴性	中性	阳性	阴性	中性	阳性	阴性	中性
主格	*ὅδε*	*ἥδε*	*τόδε*	*οὗτος*	*αὕτη*	*τοῦτο*	*ἐκεῖνος*	*ἐκείνη*	*ἐκεῖνο*
属格	*τοῦδε*	*τῆσδε*	*τοῦδε*	*τούτου*	*ταύτης*	*τούτου*	*ἐκείνου*	*ἐκείνης*	*ἐκείνου*
与格	*τῷδε*	*τῇδε*	*τῷδε*	*τούτῳ*	*ταύτῃ*	*τούτῳ*	*ἐκείνῳ*	*ἐκείνῃ*	*ἐκείνῳ*
宾格	*τόνδε*	*τήνδε*	*τόδε*	*τοῦτον*	*ταύτην*	*τοῦτο*	*ἐκεῖνον*	*ἐκείνην*	*ἐκεῖνο*
	双数								
主宾格	*τώδε*	*τώδε*	*τώδε*	*τούτω*	*τούτω*	*τούτω*	*ἐκείνω*	*ἐκείνω*	*ἐκείνω*
属与格	*τοῖνδε*	*τοῖνδε*	*τοῖνδε*	*τούτοιν*	*τούτοιν*	*τούτοιν*	*ἐκείνοιν*	*ἐκείνοιν*	*ἐκείνοιν*
	复数								
主格	*οἵδε*	*αἵδε*	*τάδε*	*οὗτοι*	*αὗται*	*ταῦτα*	*κεῖνοι*	*ἐκεῖναι*	*ἐκεῖνα*
属格	*τῶνδε*	*τῶνδε*	*τῶνδε*	*τούτων*	*τούτων*	*τούτων*	*ἐκείνων*	*ἐκείνων*	*ἐκείνων*
与格	*τοῖσδε*	*ταῖσδε*	*τοῖσδε*	*τούτοις*	*ταύταις*	*τούτοις*	*ἐκείνοις*	*ἐκείναις*	*ἐκείνοις*
宾格	*τούσδε*	*τάσδε*	*τάδε*	*τούτους*	*ταύτας*	*ταῦτα*	*ἐκείνους*	*ἐκείνας*	*ἐκεῖνα*

4. 疑问代词和不定代词

	疑问代词 谁？什么？ ***Who? What? Which?***		不定代词 某人(事物)，任何人(事物) ***someone, something, anyone, anything***	
	单数			
	阳阴性	中性	阳阴性	中性
主格	*τίς*	*τί*	*τις*	*τι*
属格	*τίν-ος, τοῦ*		*τιν-ός, τοῦ*	
与格	*τίν-ι, τῷ*		*τιν-ί, τῷ*	
宾格	*τίν-α*	*τί*	*τινά*	*τι*
	双数			
主宾格	*τίν-ε*		*τιν-έ*	
属与格	*τίν-οιν*		*τιν-οῖν*	
	复数			
主格	*τίν-ες*	*τίν-α*	*τιν-ές*	*τιν-ά*
属格	*τίν-ων*		*τιν-ῶν*	
与格	*τί-σι(ν)*		*τι-σί(ν)*	
宾格	*τίν-ας*	*τίν-α*	*τιν-άς*	*τιν-ά*

5. 关系代词和不定关系代词

5.1 关系代词(相当于英语的关系代词 *who, what, which*)

	单数				双数				复数		
	阳性	阴性	中性		阳性	阴性	中性		阳性	阴性	中性
主格	ὅς	ἥ	ὅ	主宾格	ὥ	ὥ	ὥ	主格	οἵ	αἵ	ἅ
属格	οὗ	ἧς	οὗ	属与格	οἷν	οἷν	οἷν	属格	ὧν	ὧν	ὧν
与格	ᾧ	ᾗ	ᾧ					与格	οἷς	αἷς	οἷς
宾格	ὅν	ἥν	ὅ					宾格	οὕς	ἅς	ἅ

5.2 不定关系代词(相当于英语的 *whoever, whichever, anyone who, anything that*)

	阳性	阴性	中性
		单数	
主格	ὅστις	ἥτις	ὅ τι
属格	οὗτινος, ὅτου	ἧστινος	οὗτινος, ὅτου
与格	ᾧτινι, ὅτῳ	ᾗτινι	ᾧτινι, ὅτῳ
宾格	ὅντινα	ἥντινα	ὅ τι
		双数	
主宾格	ὥτινε	ὥτινε	ὥτινε
属与格	οἷντινοιν	οἷντινοιν	οἷντινοιν
		复数	
主格	οἵτινες	αἵτινες	ἅτινα, ἅττα
属格	ὧντινων, ὅτων	ὧντινων	ὧντινων, ὅτων
与格	οἷστισι(ν), ὅτοις	αἷστισι(ν)	οἷστισι(ν), ὅτοις
宾格	οὕστινας	ἅστινας	ἅτινα, ἅττα

6. 反身代词

	我自己 *myself*	你自己 *yourself*	他(她、它)自己 *himself, herself, itself*
属格	ἐμαυτοῦ, -ῆς	σεαυτοῦ, -ῆς (σαυτοῦ, -ῆς)	ἑαυτοῦ,-ῆς,-οῦ (αὑτοῦ,-ῆς,-οῦ)
与格	ἐμαυτῷ,-ῇ	σεαυτῷ,-ῇ (σαυτῷ,-ῇ)	ἑαυτῷ,-ῇ,-ῷ (αὑτῷ,-ῇ,-ῷ)
宾格	ἐμαυτόν,-ήν	σεαυτόν,-ήν (σαυτόν,-ήν)	ἑαυτόν,-ήν,ό (αὑτόν, -ήν, -ό)
	我们自己 *ourselves*	你们自己 *yourselves*	他们自己 *themselves*
属格	ἡμῶν αὐτῶν	ὑμῶν αὐτῶν	ἑαυτῶν /σφῶν αὐτῶν
与格	ἡμῖν αὐτοῖς,-αῖς	ὑμῖν αὐτοῖς,-αῖς	ἑαυτοῖς,-αῖς,-οῖς / σφίσιν αὐτοῖς,-αῖς
宾格	ἡμᾶς αὐτούς,-άς	ὑμᾶς αὐτούς,-άς	ἑαυτούς,-άς,-ά / σφᾶς αὐτούς,-άς

7. 物主代词

阳性	阴性	中性	
	单数		
ἐμός	*ἐμή*	*ἐμόν*	我的，我自己的 *my, my own; mine*
σός	*σή*	*σόν*	你的，你自己的 *thy, thine own; thine*
ὅς	*ἥ*	*ὅν*	他(她、它)的 *his(her, its) own*
	复数		
ἡμέτερος	*-α*	*-ον*	我们的，我们自己的 *our, our own; ours*
ὑμέτερος	*-α*	*-ον*	你们的，你们自己的 *your, your own; yours*
σφέτερος	*-α*	*-ον*	他们自己的 *their own*

注：像 *ἀγαθός, ἄξιος* 一样变格，如 *ἐμός* 的变格为：*ἐμός, ἐμοῦ, ἐμῷ, ἐμόν, ἐμέ*。

8. 相互代词

由 *ἄλλος, -η, -ο*(另一个)变化而来，意为：“互相 *one another, each other*”。

	阳性	阴性	中性
		双数	
属格	*ἀλλήλοιν*	*ἀλλήλαιν*	*ἀλλήλοιν*
与格	*ἀλλήλοιν*	*ἀλλήλαιν*	*ἀλλήλοιν*
宾格	*ἀλλήλω*	*ἀλλήλα*	*ἀλλήλω*
		复数	
属格	*ἀλλήλων*	*ἀλλήλων*	*ἀλλήλων*
与格	*ἀλλήλοις*	*ἀλλήλαις*	*ἀλλήλοις*
宾格	*ἀλλήλους*	*ἀλλήλας*	*ἄλληλα*

9. 代词间的关联

疑问代词 直接或间接	不定代词	指示代词	关系代词	不定关系代词 或间接疑问代词
τίς	*τις*	*(ὁ, ὅς) ὅδεο* *ὗτος, ἐκεῖνος*	*ὅς*	*ὅστις*
Who? Which? *What?*	*some one,* *anyone*	*this (here) this,* *that*	*who, which*	*whoever, any one* *who*
πότερος	*πότερος/ποτερός*	*ἕτερος*	*ὁπότερος*	*ὁπότερος*
Which of the *two?*	*one of the two*	*the one / the other of* *two*	*whichever of the* *two*	*whichever of the* *two*
πόσος	*ποσός*	*(τόσος) τοσόσδε* *τοσοῦτος*	*ὅσος*	*ὁπόσος*
How much? *How many?*	*of some* *quantity*	*so much, so many*	*as much as, as* *many as*	*Of whatever size,* *number?*
ποῖος	*ποιός*	*(τοῖος) τοιόσδε* *τοιοῦτος*	*οἷος*	*ὁποῖος*
Of what sort?	*of some sort*	*such*	*of which sort,* *(such) as*	*Of whatever* *sort?*
πηλίκος	*πηλίκος*	*(τηλίκος) τηλικόσδε* *τηλικοῦτος*	*ἡλίκος*	*ὁπηλίκος*
How old? *How large?*	*of some age,* *size*	*so old, so young, so* *large, so great*	*of which age, size,* *(as old, large) as*	*of whatever age* *or size*

III. 数 词

1. 数词表

	基数词	序数词	副 词
1	εἷς, μία, ἕν	πρῶτος, -η, -ον	ἅπαξ
2	δύο	δεύτερος	δίς
3	τρεῖς, τρία	τρίτος	τρίς
4	τέτταρες, τέτταρα	τέταρτος	τετράκις
5	πέντε	πέμπτος	πεντάκις
6	ἕξ	ἕκτος	ἑξάκις
7	ἑπτά	ἕβδομος	ἑπτάκις
8	ὀκτώ	ὄγδοος	ὀκτάκις
9	ἐννέα	ἔνατος	ἐνάκις
10	δέκα	δέκατος	δεκάκις
11	ἕνδεκα	ἑνδέκατος	ἑνδεκάκις
12	δώδεκα	δωδέκατος	δωδεκάκις
13	τρεῖς καὶ δέκα	τρίτος καὶ δέκατος	τρεισκαιδεκάκις
14	τέτταρες καὶ δέκα	τέταρτος καὶ δέκατος	τετταρεσκαιδεκάκις
15	πεντεκαίδεκα	πέμπτος καὶ δέκατος	πεντεκαιδεκάκις
16	ἑκκαίδεκα	ἕκτος καὶ δέκατος	ἑκκαιδεκάκις
17	ἑπτακαίδεκα	ἕβδομος καὶ δέκατος	ἑπτακαιδεκάκις
18	ὀκτωκαίδεκα	ὄγδοος καὶ δέκατος	ὀκτωκαιδεκάκις
19	ἐννεακαίδεκα	ἔνατος καὶ δέκατος	ἐννεακαιδεκάκις
20	εἴκοσι(ν)	εἰκοστός	εἰκοσάκις
23	εἴκοσι τρεῖς	εἰκοστὸς τρίτος	εἰκοσάκις τρίς
30	τριάκοντα	τριακοστός	τριακοντάκις
40	τετταράκοντα	τετταρακοστός	τετταρακοντάκις
50	πεντήκοντα	πεντηκοστός	πεντηκοντάκις
60	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός	ἑξηκοντάκις
70	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός	ἑβδομηκοντάκις
80	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός	ὀγδοηκοντάκις
90	ενενήκοντα	ἐνενηκοστός	ἐνενηκοντάκις
100	ἑκατόν	ἑκατοστός	ἑκατοντάκις
200	διακόσι-οι, -αι, -α	διακοσιοστός	διακοσιάκις
300	τριακόσι-οι, -αι, -α	τριακοσιοστός	τριακοσιάκις

400	*τετρακόσι-οι, -αι, -α*	*τετρακοσιοστός*	*τετρακοσιάκις*
500	*πεντακόσι-οι, -αι, -α*	*πεντακοσιοστός*	*πεντακοσιάκις*
600	*ἑξακόσι-οι, -αι, -α*	*ἑξακοσιοστός*	*ἑπτακοσιάκις*
700	*ἑπτακόσι-οι, -αι, -α*	*ἑπτακοσιοστός*	*ἑπτακοσιάκις*
800	*ὀκτακόσι-οι, -αι, -α*	*ὀκτακοσιοστός*	*ὀκτακοσιάκις*
900	*ἐνακόσι-οι, -αι, -α*	*ἐνακοσιοστός*	*ἐνακοσιάκις*
1,000	*χίλι-οι, -αι, -α*	*χιλιοστός*	*χιλιάκις*
2,000	*δισχίλι-οι, -αι, -α*	*δισχιλιοστός*	*δισχιλιάκις*
10,000	*μύρι-οι, -αι, -α*	*μυριοστός*	*μυριάκις*

2. 1 至 4 的变格表

	εἷς (1 *one*)			*δύο* (2 *two*)
	阳性	阴性	中性	阳阴中性
主格	*εἷς*	*μία*	*ἕν*	*δύο*
属格	*ἑνός*	*μιᾶς*	*ἑνός*	*δυοῖν*
与格	*ἑνί*	*μιᾷ*	*ἑνί*	*δυοῖν*
宾格	*ἕνα*	*μίαν*	*ἕν*	*δύο*

	τρεῖς (3 *three*)		*τέτταρες* (4 *four*)	
	阳阴性	中性	阳阴性	中性
主格	*τρεῖς*	*τρία*	*τέτταρες*	*τέτταρα*
属格	*τριῶν*		*τεττάρων*	
与格	*τρισί(ν)*		*τέτταρσι(ν)*	
宾格	*τρεῖς*	*τρία*	*τέτταρας*	*τέτταρα*

IV. 形容词

形容词有三类规则的变格(共 8 型)

第一类(词干以元音结尾):“善”之型、“慎”之型、“简”之型;

第二类(词干以辅音结尾):“真”之型、“幸福”型;

第三类(混合型):“甜”之型、“黑”之型、“优雅”型。

不规则变格:“大”之型

1. 第一类变格

1.1 “善”(ἀγαθός)之型

	ἀγαθός 善，好 *good*			ἄξιος 值的 *worthy*			μακρός 长的 *long*		
	阳性	阴性	中性	阳性	阴性	中性	阳性	阴性	中性
				单数					
主格	ἀγαθός	ἀγαθή	ἀγαθόν	ἄξιος	ἀξία	ἄξιον	μακρός	μακρά	μακρόν
属格	ἀγαθοῦ	ἀγαθῆς	ἀγαθοῦ	ἀξίου	ἀξίας	ἀξίου	μακροῦ	μακρᾶς	μακροῦ
与格	ἀγαθῷ	ἀγαθῇ	ἀγαθῷ	ἀξίῳ	ἀξίᾳ	ἀξίῳ	μακρῷ	μακρᾷ	μακρῷ
宾格	ἀγαθόν	ἀγαθήν	ἀγαθόν	ἄξιον	ἀξίαν	ἄξιον	μακρόν	μακράν	μακρόν
呼格	ἀγαθέ	ἀγαθή	ἀγαθόν	ἄξιε	ἀξία	ἄξιον	μακρέ	μακρά	μακρόν
				双数					
主宾呼格	ἀγαθώ	ἀγαθά	ἀγαθώ	ἀξίω	ἀξία	ἀξίω	μακρώ	μακρά	μακρώ
属与格	ἀγαθοῖν	ἀγαθαῖν	ἀγαθοῖν	ἀξίοιν	ἀξίαιν	ἀξίοιν	μακροῖν	μακραῖν	μακροῖν
				复数					
主呼格	ἀγαθοί	ἀγαθαί	ἀγαθά	ἄξιοι	ἄξιαι	ἄξια	μακροί	μακραί	μακρά
属格	ἀγαθῶν	ἀγαθῶν	ἀγαθῶν	ἀξίων	ἀξίων	ἀξίων	μακρῶν	μακρῶν	μακρῶν
与格	ἀγαθοῖς	ἀγαθαῖς	ἀγαθοῖς	ἀξίοις	ἀξίαις	ἀξίοις	μακροῖς	μακραῖς	μακροῖς
宾格	ἀγαθούς	ἀγαθάς	ἀγαθά	ἀξίους	ἀξίας	ἄξια	μακρούς	μακράς	μακρά

1.2 “慎”(φρόνιμος)之型

	ἄδικος 不正义的(*unjust*)		φρόνιμος 审慎的(*prudent*)		ἵλεως 吉祥的(*propitious*)	
	阳阴性	中性	阳阴性	中性	阳阴性	中性
			单数			
主格	ἄδικος	ἄδικον	φρόνιμος	φρόνιμον	ἵλεως	ἵλεων
属格	ἀδίκου	ἀδίκου	φρονίμου	φρονίμου	ἵλεω	ἵλεω
与格	ἀδίκῳ	ἀδίκῳ	φρονίμῳ	φρονίμῳ	ἵλεῳ	ἵλεῳ
宾格	ἄδικον	ἄδικον	φρόνιμον	φρόνιμον	ἵλεων	ἵλεων
呼格	ἄδικε	ἄδικον	φρόνιμε	φρόνιμον	ἵλεως	ἵλεων
			双数			
主宾呼格	ἀδίκω	ἀδίκω	φρονίμω	φρονίμω	ἵλεω	ἵλεω
属与格	ἀδίκοιν	ἀδίκοιν	φρονίμοιν	φρονίμοιν	ἵλεῳν	ἵλεῳν
			复数			
主呼格	ἄδικοι	ἄδικα	φρόνιμοι	φρόνιμα	ἵλεῳ	ἵλεα
属格	ἀδίκων	ἀδίκων	φρονίμων	φρονίμων	ἵλεων	ἵλεων
与格	ἀδίκοις	ἀδίκοις	φρονίμοις	φρονίμοις	ἵλεῳς	ἵλεῳς
宾格	ἀδίκους	ἄδικα	φρονίμους	φρόνιμα	ἵλεως	ἵλεα

1.3“简”（ἁπλοῦς）之型（缩合型）

ἁπλοῦς

简单的（*simple*）

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主呼格	(ἁπλόος) ἁπλοῦς	(ἁπλέα) ἁπλῆ	(ἁπλόον) ἁπλοῦν
属格	(ἁπλόου) ἁπλοῦ	(ἁπλέας) ἁπλῆς	(ἁπλόου) ἁπλοῦ
与格	(ἁπλόῳ) ἁπλῷ	(ἁπλέᾳ) ἁπλῇ	(ἁπλόῳ) ἁπλῷ
宾格	(ἁπλόον) ἁπλοῦν	(ἁπλέαν) ἁπλῆν	(ἁπλόον) ἁπλοῦν
		双　数	
主宾呼格	(ἁπλόω) ἁπλώ	(ἁπλέα) ἁπλᾶ	(ἁπλόω) ἁπλώ
属与格	(ἁπλόοιν) ἁπλοῖν	(ἁπλέαιν) ἁπλαῖν	(ἁπλόοιν) ἁπλοῖν
		复　数	
主呼格	(ἁπλόοι) ἁπλοῖ	(ἁπλέαι) ἁπλαῖ	(ἁπλόα) ἁπλᾶ
属格	(ἁπλόων) ἁπλῶν	(ἁπλέων) ἁπλῶν	(ἁπλόων) ἁπλῶν
与格	(ἁπλόοις) ἁπλοῖς	(ἁπλέαις) ἁπλαῖς	(ἁπλόοις) ἁπλοῖς
宾格	(ἁπλόους) ἁπλοῦς	(ἁπλέας) ἁπλᾶς	(ἁπλόα) ἁπλᾶ

χρυσοῦς

金色的（*golden*）

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主呼格	(χρύσεος) χρυσοῦς	(χρυσέα) χρυσῆ	(χρύσεον) χρυσοῦν
属格	(χρυσέου) χρυσοῦ	(χρυσέας) χρυσῆς	(χρυσέου) χρυσοῦ
与格	(χρυσέῳ) χρυσῷ	(χρυσέᾳ) χρυσῇ	(χρυσέῳ) χρυσῷ
宾格	(χρύσεον) χρυσοῦν	(χρυσέαν) χρυσῆν	(χρύσεον) χρυσοῦν
		双　数	
主宾呼格	(χρυσέω) χρυσώ	(χρυσέα) χρυσᾶ	(χρυσέω) χρυσώ
属与格	(χρυσέοιν) χρυσοῖν	(χρυσέαιν) χρυσαῖν	(χρυσέοιν) χρυσοῖν
		复　数	
主呼格	(χρύσεοι) χρυσοῖ	(χρύσεαι) χρυσαῖ	(χρύσεα) χρυσᾶ
属格	(χρυσέων) χρυσῶν	(χρυσέων) χρυσῶν	(χρυσέων) χρυσῶν
与格	(χρυσέοις) χρυσοῖς	(χρυσέαις) χρυσαῖς	(χρυσέοις) χρυσοῖς
宾格	(χρυσέους) χρυσοῦς	(χρυσέας) χρυσᾶς	(χρυσέα) χρυσᾶ

2. 第二类变格

2.1 “真”（ἀληθής）之型

	ἀληθής 真的（*true*）		εὔελπις 有希望的（*hopeful*）	
	阳阴性	中性	阳阴性	中性
	单数			
主格	ἀληθής	ἀληθές	εὔελπις	εὔελπι
属格	(ἀληθέ-ος) ἀληθοῦς		εὐέλπιδ-ος	
与格	(ἀληθέ-ι) ἀληθεῖ		εὐέλπιδ-ι	
宾格	(ἀληθέ-α) ἀληθῆ	ἀληθές	εὔελπιν	εὔελπι
呼格	ἀληθές	ἀληθές	εὔελπι	
	双数			
	(阳阴中)		(阳阴中)	
主宾呼格	(ἀληθέ-ε) ἀληθεῖ		εὐέλπιδ-ε	
属与格	(ἀληθέ-οιν) ἀληθοῖν		εὐελπίδ-οιν	
	复数			
主呼格	(ἀληθέ-ες) ἀληθεῖς	(ἀληθέ-α) ἀληθῆ	εὐέλπιδ-ες	εὐέλπιδ-α
属格	(ἀληθέ-ων) ἀληθῶν		εὐελπίδ-ων	
与格	(ἀληθέσ-σι) ἀληθέσι		εὐέλπισι	
宾格	ἀληθεῖς	(ἀληθέ-α) ἀληθῆ	εὐέλπιδ-ας	εὐέλπιδ-α

2.2 “幸福”（εὐδαίμων）型

	εὐδαίμων 幸福的（*happy*）		βελτίων 更好的（*better*）	
	阳阴性	中性	阳阴性	中性
	单数			
主格	εὐδαίμων	εὔδαιμον	βελτίων	βέλτιον
属格	εὐδαίμον-ος		βελτίον-ος	
与格	εὐδαίμον-ι		βελτίον-ι	
宾格	εὐδαίμον-α	εὔδαιμον	βελτίον-α / βελτίω	βέλτιον
呼格	εὔδαιμον	εὔδαιμον	βέλτιον	βέλτιον
	双数			
	(阳阴中)		(阳阴中)	
主宾呼格	εὐδαίμον-ε		βελτίον-ε	
属与格	εὐδαιμόν-οιν		βελτιόν-οιν	
	复数			
主呼格	εὐδαίμον-ες	εὐδαίμον-α	βελτίον-ες / βελτίους	βελτίον-α / βελτίω
属格	εὐδαιμόν-ων		βελτιόν-ων	
与格	εὐδαίμοσι(ν)		βελτίοσι(ν)	
宾格	εὐδαίμον-ας	εὐδαίμον-α	βελτίον-ας / βελτίους	βελτίον-α / βελτίω

3. 第三类变格

3.1 “甜”（ἡδύ-ς）之型

ἡδύ-ς
甜的（*sweet*）

	阳性	阴性	中性
		单数	
主格	ἡδύ-ς	ἡδεῖα	ἡδύ
属格	ἡδέ-ος	ἡδείας	ἡδέ-ος
与格	ἡδεῖ(ἡδέϊ)	ἡδείᾳ	ἡδεῖ（ἡδέϊ）
宾格	ἡδύ-ν	ἡδεῖα-ν	ἡδύ
呼格	ἡδύ	ἡδεῖα	ἡδύ
		双数	
主宾呼格	ἡδέ-ε	ἡδεία	ἡδέ-ε
属与格	ἡδέ-οιν	ἡδεί-αιν	ἡδέ-οιν
		复数	
主呼格	ἡδεῖς（ἡδέες）	ἡδεῖαι	ἡδέ-α
属格	ἡδέ-ων	ἡδειῶν	ἡδέ-ων
与格	ἡδέ-σι(ν)	ἡδείαις	ἡδέ-σι(ν)
宾格	ἡδεῖς	ἡδείας	ἡδέ-α

3.2 “黑”（μέλας）之型

	μέλας 黑的（*black*）			τέρην 温柔的（*tender*）		
	阳性	阴性	中性	阳性	阴性	中性
			单数			
主格	μέλας	μέλαινα	μέλαν	τέρην	τέρεινα	τέρεν
属格	μέλαν-ος	μελαίνης	μέλαν-ος	τέρεν-ος	τερείνης	τέρεν-ος
与格	μέλαν-ι	μελαίνῃ	μέλαν-ι	τέρεν-ι	τερείνῃ	τέρεν-ι
宾格	μέλαν-α	μέλαινα-ν	μέλαν	τέρεν-α	τέρεινα-ν	τέρεν
呼格	μέλαν	μέλαινα	μέλαν	τέρεν	τέρεινα	τέρεν
			双数			
主宾呼格	μέλαν-ε	μελαίνα	μέλαν-ε	τέρεν-ε	τερείνα	τέρεν-ε
属与格	μελάν-οιν	μελαίναιν	μελάν-οιν	τερέν-οιν	τερείναιν	τερέν-οιν
			复数			
主呼格	μέλαν-ες	μέλαιναι	μέλαν-α	τέρεν-ες	τέρειναι	τέρεν-α
属格	μελάν-ων	μελαινῶν	μελάν-ων	τερέν-ων	τερεινῶν	τερέν-ων
与格	μέλασι(ν)	μελαίναις	μέλασι(ν)	τέρεσι(ν)	τερείναις	τέρεσι(ν)
宾格	μέλαν-ας	μελαίνας	μέλαν-α	τέρεν-ας	τερείνας	τέρεν-α

3.3 "优雅"型

	χαρίεις 优雅的 graceful			πᾶς 所有的 all		
	阳性	阴性	中性	阳性	阴性	中性
			单数			
主格	*χαρίεις*	*χαρίεσσα*	*χαρίεν*	*πᾶς*	*πᾶσα*	*πᾶν*
属格	*χαρίεντ-ος*	*χαριέσσης*	*χαρίεντ-ος*	*παντ-ός*	*πάσης*	*παντ-ός*
与格	*χαρίεντ-ι*	*χαριέσσῃ*	*χαρίεντ-ι*	*παντ-ί*	*πάσῃ*	*παντ-ί*
宾格	*χαρίεντ-α*	*χαρίεσσα-ν*	*χαρίεν*	*πάντ-α*	*πᾶσα-ν*	*πᾶν*
呼格	*χαρίεν*	*χαρίεσσα*	*χαρίεν*	*πᾶς*	*πᾶσα*	*πᾶν*
			双数			
主宾呼格	*χαρίεντ-ε*	*χαριέσσα*	*χαρίεντ-ε*			
属与格	*χαριέντ-οιν*	*χαριέσσαιν*	*χαριέντ-οιν*			
			复数			
主呼格	*χαρίεντ-ες*	*χαρίεσσαι*	*χαρίεντ-α*	*πάντ-ες*	*πᾶσαι*	*πάντ-α*
属格	*χαριέντ-ων*	*χαριεσσῶν*	*χαριέντ-ων*	*πάντ-ων*	*πασῶν*	*πάντ-ων*
与格	*χαρίεσι(ν)*	*χαριέσσαις*	*χαρίεσι(ν)*	*πᾶσι(ν)*	*πάσαις*	*πᾶσι(ν)*
宾格	*χαρίεντ-ας*	*χαριέσσας*	*χαρίεντ-α*	*πάντ-ας*	*πάσας*	*πάντ-α*

4. 不规则变格：*μέγας* 和 *πολύς*

	μέγας 大的(great)			πολύς 多的(much)		
	阳性	阴性	中性	阳性	阴性	中性
			单数			
主格	*μέγας*	*μεγάλη*	*μέγα*	*πολύς*	*πολλή*	*πολύ*
属格	*μεγάλου*	*μεγάλης*	*μεγάλου*	*πολλοῦ*	*πολλῆς*	*πολλοῦ*
与格	*μεγάλῳ*	*μεγάλῃ*	*μεγάλῳ*	*πολλῷ*	*πολλῇ*	*πολλῷ*
宾格	*μέγαν*	*μεγάλην*	*μέγα*	*πολύν*	*πολλήν*	*πολύ*
呼格	*μεγάλε*	*μεγάλη*	*μέγα*			
			双数			
主宾呼格	*μεγάλω*	*μεγάλα*	*μεγάλω*			
属与格	*μεγάλοιν*	*μεγάλαιν*	*μεγάλοιν*			
			复数			
主呼格	*μεγάλοι*	*μεγάλαι*	*μεγάλα*	*πολλοί*	*πολλαί*	*πολλά*
属格	*μεγάλων*	*μεγάλων*	*μεγάλων*	*πολλῶν*	*πολλῶν*	*πολλῶν*
与格	*μεγάλοις*	*μεγάλαις*	*μεγάλοις*	*πολλοῖς*	*πολλαῖς*	*πολλοῖς*
宾格	*μεγάλους*	*μεγάλας*	*μεγάλα*	*πολλούς*	*πολλάς*	*πολλά*

V. 分 词

1. 现在时主动分词

1.1 ὤν(being)

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主呼格	ὤν	οὖσα	ὄν
属格	ὄντ-ος	οὔσης	ὄντ-ος
与格	ὄντ-ι	οὔσῃ	ὄντ-ι
宾格	ὄντ-α	οὖσαν	ὄν
		双 数	
主宾呼格	ὄντ-ε	οὔσα	ὄντ-ε
属与格	ὄντ-οιν	οὔσαιν	ὄντ-οιν
		复 数	
主呼格	ὄντ-ες	οὖσαι	ὄντα
属格	ὄντ-ων	οὐσῶν	ὄντων
与格	οὖσι(ν)	οὔσαις	οὖσι(ν)
宾格	ὄντ-ας	οὔσας	ὄντ-α

1.2 λύων (loosing)

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主呼格	λύων	λύουσα	λῦον
属格	λύοντ-ος	λυούσης	λύοντ-ος
与格	λύοντ-ι	λυούσῃ	λύοντ-ι
宾格	λύοντ-α	λύουσαν	λῦον
		双 数	
主宾呼格	λύοντ-ε	λυούσα	λύοντ-ε
属与格	λυόντ-οιν	λυούσαιν	λυόντ-οιν
		复 数	
主呼格	λύοντ-ες	λύουσαι	λύοντ-α
属格	λυόντ-ων	λυουσῶν	λυόντ-ων
与格	λύουσι(ν)	λυούσαις	λύουσι(ν)
宾格	λύοντ-ας	λυούσας	λύοντ-α

2. 过去时主动分词

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主呼格	λύσας	λύσασα	λῦσαν
属格	λύσαντ-ος	λυσάσης	λύσαντ-ος
与格	λύσαντ-ι	λυσάσῃ	λύσαντ-ι
宾格	λύσαντ-α	λύσασαν	λῦσαν
		双 数	
主宾呼格	λύσαντ-ε	λυσάσα	λύσαντ-ε
属与格	λυσάντ-οιν	λυσάσαιν	λυσάντ-οιν
		复 数	
主呼格	λύσαντ-ες	λύσασαι	λύσαντ-α
属格	λυσάντ-ων	λυσασῶν	λυσάντ-ων
与格	λύσασι(ν)	λυσάσαις	λύσασι(ν)
宾格	λύσαντ-ας	λύσασας	λύσαντ-α

3. 现在完成时主动分词

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主呼格	λελυκώς	λελυκυῖα	λελυκός
属格	λελυκότ-ος	λελυκυίας	λελυκότ-ος
与格	λελυκότ-ι	λελυκυίᾳ	λελυκότ-ι
宾格	λελυκότ-α	λελυκυῖαν	λελυκός
		双 数	
主宾呼格	λελυκότ-ε	λελυκυία	λελυκότ-ε
属与格	λελυκότ-οιν	λελυκυίαιν	λελυκότ-οιν
		复 数	
主呼格	λελυκότ-ες	λελυκυῖαι	λελυκότ-α
属格	λελυκότ-ων	λελυκυιῶν	λελυκότ-ων
与格	λελυκόσι(ν)	λελυκυίαις	λελυκόσι(ν)
宾格	λελυκότ-ας	λελυκυίας	λελυκότ-α

4. 现在时中动分词

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主格	λυόμενος	λυομένη	λυόμενον
属格	λυομένου	λυομένης	λυομένου
与格	λυομένῳ	λυομένῃ	λυομένῳ
宾格	λυόμενον	λυομένην	λυόμενον
呼格	λυόμενε	λυομένη	λυόμενον
		双　数	
主宾呼格	λυομένω	λυομένα	λυομένω
属与格	λυομένοιν	λυομέναιν	λυομένοιν
		复　数	
主呼格	λυόμενοι	λυόμεναι	λυόμενα
属格	λυομένων	λυομένων	λυομένων
与格	λυομένοις	λυομέναις	λυομένοις
宾格	λυομένους	λυομένας	λυόμενα

5. 过去时被动分词

	阳性	阴性	中性
		单　数	
主呼格	λυϑείς	λυϑεῖσα	λυϑέν
属格	λυϑέντος	λυϑείσης	λυϑέντος
与格	λυϑέντι	λυϑείσῃ	λυϑέντι
宾格	λυϑέντα	λυϑεῖσαν	λυϑέν
		双　数	
主宾呼格	λυϑέντε	λυϑείσα	λυϑέντε
属与格	λυϑέντοιν	λυϑείσαιν	λυϑέντοιν
		复　数	
主呼格	λυϑέντες	λυϑεῖσαι	λυϑέντα
属格	λυϑέτων	λυϑεισῶν	λυϑέντων
与格	λυϑεῖσι(ν)	λυϑείσαις	λυϑεῖσι(ν)
宾格	λυϑέντας	λυϑείσας	λυϑέντα

6. *δούς*(*having given*)型

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主呼格	δούς	δοῦσα	δόν
属格	δόντ-ος	δούσης	δόντ-ος
与格	δόντ-ι	δούσῃ	δόντ-ι
宾格	δόντ-α	δοῦσα-ν	δόν
		双 数	
主宾呼格	δόντ-ε	δούσα	δόντ-ε
属与格	δόντ-οιν	δούσαιν	δόντ-οιν
		复 数	
主呼格	δόντ-ες	δοῦσαι	δόντ-α
属格	δόντ-ων	δουσῶν	δόντ-ων
与格	δοῦσι(ν)	δούσαις	δοῦσι(ν)
宾格	δόντ-ας	δούσας	δόντ-α

7. *φύς*(*born*)型

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主呼格	φύς	φῦσα	φύν
属格	φύντ-ος	φύσης	φύντ-ος
与格	φύντ-ι	φύσῃ	φύντ-ι
宾格	φύντ-α	φῦσα-ν	φύν
		双 数	
主宾呼格	φύντ-ε	φύσα	φύντ-ε
属与格	φύντ-οιν	φύσαιν	φύντ-οιν
		复 数	
主呼格	φύντες	φῦσαι	φύντ-α
属格	φύντων	φυσῶν	φύντ-ων
与格	φῦσι(ν)	φύσαις	φῦσι(ν)
宾格	φύντ-ας	φύσας	φύντ-α

8. 缩合型 *ποιῶν* (*ποιέων*)

	阳性	阴性	中性
		单 数	
主呼格	*ποιῶν*	*ποιοῦσα*	*ποιοῦν*
属格	*ποιοῦντος*	*ποιούσης*	*ποιοῦντος*
与格	*ποιοῦντι*	*ποιούσῃ*	*ποιοῦντι*
宾格	*ποιοῦντα*	*ποιοῦσαν*	*ποιοῦν*
		双 数	
主宾呼格	*ποιοῦντε*	*ποιούσα*	*ποιοῦντε*
属与格	*ποιούντοιν*	*ποιούσαιν*	*ποιούντοιν*
		复 数	
主呼格	*ποιοῦντες*	*ποιοῦσαι*	*ποιοῦντα*
属格	*ποιούντων*	*ποιουσῶν*	*ποιούντων*
与格	*ποιοῦσι*(*ν*)	*ποιούσαις*	*ποιοῦσι*(*ν*)
宾格	*ποιοῦντας*	*ποιούσας*	*ποιοῦντα*

附录 4

动词变位表

动词人称词尾表

	主动 直陈与虚拟 （第一类时态）	主动 直陈与祈愿 （第二类时态）	中动 直陈与虚拟 （第一类时态）	中动 直陈与祈愿 （第二类时态）
单	-，-μι	-ν	-μαι	-μην
	-ς，-θα（-σθα）	-ς，-σθα	-σαι	-σο
	-σι	-	-ται	-το
双	-τον	-τον	-σθον	-σθον
	-τον	-την	-σθον	-σθην
复	-μεν	-μεν	-μεθα	-μεθα
	-τε	-τε	-σθε	-σθε
	-νσι	-ν，-σαν	-νται	-ντο

命令语气

	主动	中动
单	-，-θι，-ς	-σο
	-τω	-σθω
双	-τον	-σθον
	-των	-σθων
复	-τε	-σθε
	-ντων	-σθων

Ⅰ. ω 动词

1. 元音动词一般型 (λύω)

1.1 λύω 变位纲要

	现在时 (present)	未完成时 (imperfect)	将来时 (future)	不定过去时 (1 aorist)	现在完成时 (perfect)	过去完成时 (pluperfect)
主动语态						
直陈语气	λύω	ἔλυον	λύσω	ἔλυσα	λέλυκα	ἐλελύκη
虚拟语气	λύω			λύσω	λελυκὼς ὦ (或 λελύκω)	
祈愿语气	λύοιμι		λύσοιμι	λύσαιμι	λελυκὼς εἴην (或 λελύκοιμι)	
命令语气	λῦε			λῦσον	λελυκὼς ἴσϑι (或 λέλυκε)	
不定式	λύειν		λύσειν	λῦσαι	λελυκέναι	
分词	λύων, λύουσα, λῦον		λύσων, λύσουσα, λῦσον	λύσας, λύσασα, λῦσαν	λελυκώς, -υῖα, -ός	

	现在时	未完成时	将来时	不定过去时	现在完成时	过去完成时
中动语态						
直陈语气	λύομαι	ἐλυόμην	λύσομαι	ἐλυσάμην	λέλυμαι	ἐλελύμην
虚拟语气	λύωμαι			λύσωμαι	λελυμένος ὦ	
祈愿语气	λυοίμην		λυσοίμην	λυσαίμην	λελυμένος εἴην	
命令语气	λύου			λῦσαι	λέλυσο	
不定式	λύεσϑαι		λύσεσϑαι	λύσασϑαι	λελύσϑαι	
分词	λυόμενος, -η, -ον		λυσόμενος, -η, -ον	λυσάμενος, -η, -ον	λελυμένος, -η, -ον	

	现在时	未完成时	将来时	不定过去时	现在完成时	(将来完成时)
被动语态						
直陈语气	(与中动语态		λυϑήσομαι	ἐλύϑην	λέλυμαι	λελύσομαι
虚拟语气	形式相同)			λυϑῶ	λελυμένος ὦ	
祈愿语气			λυϑησοίμην	λυϑείην	λελυμένος εἴην	λελυσοίμην
命令语气				λύϑητι		
不定式			λυϑήσεσϑαι	λυϑῆναι	λελύσϑαι	λελύσεσϑαι
分词			λυϑησόμενος, -η, -ον	λυϑείς, λυϑεῖσα, λυϑέν	λελυμένος, -η, ον	λελυσόμενος, -η, -ον

1.2 λύω 变位总表

主动语态

		现在时 (present)	未完成时 (imperfect)	将来时 (future)	不定过去时 (1 aorist)	现在完成时 (perfect)	过去完成时 (pluperfect)
直陈语气							
单	1	λύω	ἔλυον	λύσω	ἔλυσα	λέλυκα	ἐλελύκη
	2	λύεις	ἔλυες	λύσεις	ἔλυσας	λέλυκας	ἐλελύκης
	3	λύει	ἔλυε	λύσει	ἔλυσε	λέλυκε	ἐλελύκει(ν)
双	2	λύετον	ἐλύετον	λύσετον	ἐλύσατον	λελύκατον	ἐλελύκετον
	3	λύετον	ἐλυέτην	λύσετον	ἐλυσάτην	λελύκατον	ἐλελυκέτην
复	1	λύομεν	ἐλύομεν	λύσομεν	ἐλύσαμεν	λελύκαμεν	ἐλελύκεμεν
	2	λύετε	ἐλύετε	λύσετε	ἐλύσατε	λελύκατε	ἐλελύκετε
	3	λύουσι	ἔλυον	λύσουσι	ἔλυσαν	λελύκασι	ἐλελύκεσαν
虚拟语气							
单	1	λύω			λύσω	λελυκὼς ὦ 或 λελύκω	
	2	λύῃς			λύσῃς	λελυκὼς ᾖς 或 λελύκῃς	
	3	λύῃ			λύσῃ	λελυκὼς ᾖ 或 λελύκῃ	
双	2	λύητον			λύσητον	λελυκότε ἦτον 或 λελύκητον	
	3	λύητον			λύσητον	λελυκότε ἦτον 或 λελύκητον	
复	1	λύωμεν			λύσωμεν	λελυκότες ὦμεν 或 λελύκωμεν	
	2	λύητε			λύσητε	λελυκότες ἦτε 或 λελύκητε	
	3	λύωσι			λύσωσι	λελυκότες ὦσι 或 λελύκωσι	
祈愿语气							
单	1	λύοιμι		λύσοιμι	λύσαιμι	λελυκὼς εἴην 或 λελύκοιμι /-οίην	
	2	λύοις		λύσοις	λύσαις 或 λύσειας	λελυκὼς εἴης 或 λελύκοις /-οίης	
	3	λύοι		λύσοι	λύσαι 或 λύσειε	λελυκὼς εἴη 或 λελύκοι /-οίη	
双	2	λύοιτον		λύσοιτον	λύσαιτον	λελυκότε εἴητον / εἶτον 或 λελύκοιτον	
	3	λυοίτην		λυσοίτην	λυσαίτην	λελυκότε εἰήτην /εἴτην 或 λελυκοίτην	

主动语态(续)

	现在时 (present)	将来时 (future)	不定过去时 (1 aorist)	现在完成时 (1 perfect)
复 1	λύοιμεν	λύσοιμεν	λύσαιμεν 或 λελύκοιμεν	λελυκότες εἴημεν/εἶμεν
2	λύοιτε	λύσοιτε	λύσαιτε 或 λελύκοιτε	λελυκότες εἴητε/εἶτε
3	λύοιεν	λύσοιεν	λύσαιεν 或 λύσειαν	λελυκότες εἴησαν/εἶεν 或 λελύκοιεν
命令语气				
单 2	λῦε		λῦσον	λελυκὼς ἴσθι 或 λέλυκε
3	λυέτω		λυσάτω	λελυκὼς ἔστω 或 λελυκέτω
双 2	λύετον		λύσατον	λελυκότε ἔστον 或 λελύκετον
3	λυέτων		λυσάτων	λελυκότε ἔστων 或 λελυκέτων
复 2	λύετε		λύσατε	λελυκότες ἔστε 或 λελύκετε
3	λυόντων		λυσάντων	λελυκότες ὄντων
不定式				
	λύειν	λύσειν	λῦσαι	λελυκέναι
分词				
	λύων, λύουσα, λῦον	λύσων, λύσουσα, λῦσον	λύσας, λύσασα, λῦσαν	λελυκώς, -υῖα, -ός

注：(1) λύω 主动语态的不定过去时、现在完成时、过去完成时均属于第 1 型，亦称为“不过 1”(1 aorist)、“现完 1”(1 perfect)、“过完 1”(1 pluperfect)。

(2) 可移动的 ν (movable ν) 可以加在词尾-σι 以及第三人称单数词尾-ε 之后，例如：“现、主动、直陈、3 复”λύουσι 和“现完、主动、直陈 3 单”λέλυκε 可写作 λύουσιν, λέλυκεν。

(3) “现完、主动、虚拟”通常由现完主动分词与 εἰμί 的“现、主动、虚拟”形式即 ὦ, ᾖς, ᾖ 等组合而成，如 λελύκω 等形式则很少见。“现完、主动、祈愿”和“现完、主动、命令”的情况与此类似，不再赘述。

中动语态

	现在时 (present)	未完成时 (imperfect)	将来时 (future)	不定过去时 (1 aorist)	现在完成时 (perfect)	过去完成时 (pluperfect)
直陈语气						
单 1	λύομαι	ἐλυόμην	λύσομαι	ἐλυσάμην	λέλυμαι	ἐλελύμην
2	λύη/λύει	ἐλύου	λύση/λύσει	ἐλύσω	λέλυσαι	ἐλέλυσο
3	λύεται	ἐλύετο	λύσεται	ἐλύσατο	λέλυται	ἐλέλυτο
双 2	λύεσθον	ἐλύεσθον	λύσεσθον	ἐλύσασθον	λέλυσθον	ἐλέλυσθον
3	λύεσθον	ἐλυέσθην	λύσεσθον	ἐλυσάσθην	λέλυσθον	ἐλελύσθην
复 1	λυόμεθα	ἐλυόμεθα	λυσόμεθα	ἐλυσάμεθα	λελύμεθα	ἐλελύμεθα
2	λύεσθε	ἐλύεσθε	λύσεσθε	ἐλύσασθε	λέλυσθε	ἐλέλυσθε
3	λύονται	ἐλύοντο	λύσονται	ἐλύσαντο	λέλυνται	ἐλέλυντο
虚拟语气						
单 1	λύωμαι			λύσωμαι	λελυμένος ὦ	
2	λύη			λύση	λελυμένος ἦς	
3	λύηται			λύσηται	λελυμένος ἦ	
双 2	λύησθον			λύσησθον	λελυμένω ἦτον	
3	λύησθον			λύσησθον	λελυμένω ἦτον	
复 1	λυώμεθα			λυσώμεθα	λελυμένοι ὦμεν	
2	λύησθε			λύσησθε	λελυμένοι ἦτε	
3	λύωνται			λύσωνται	λελυμένοι ὦσι	
祈愿语气						
单 1	λυοίμην		λυσοίμην	λυσαίμην	λελυμένος εἴην	
2	λύοιο		λύσοιο	λύσαιο	λελυμένος εἴης	
3	λύοιτο		λύσοιτο	λύσαιτο	λελυμένος εἴη	
双 2	λύοισθον		λύσοισθον	λύσαισθον	λελυμένω εἴητον/εἶτον	
3	λυοίσθην		λυσοίσθην	λυσαίσθην	λελυμένω εἰήτην/εἴτην	
复 1	λυοίμεθα		λυσοίμεθα	λυσαίμεθα	λελυμένοι εἴημεν/ εἶμεν	
2	λύοισθε		λύσοισθε	λύσαισθε	λελυμένοι εἴητε/ εἶτε	
3	λύοιντο		λύσοιντο	λύσαιντο	λελυμένοι εἴησαν/ εἶεν	
命令语气						
单 2	λύου			λῦσαι	λέλυσο	
3	λυέσθω			λυσάσθω	λελύσθω	
双 2	λύεσθον			λύσασθον	λέλυσθον	
3	λυέσθων			λυσάσθων	λελύσθων	
复 2	λύεσθε			λύσασθε	λέλυσθε	
3	λυέσθων			λυσάσθων	λελύσθων	
不定式						
	λύεσθαι		λύσεσθαι	λύσασθαι	λελύσθαι	
分词						
	λυόμενος,-η,-ον		λυσόμενος,-η,-ον	λυσάμενος,-η,-ον	λελυμένος,-η,-ον	

被动语态

	将来时 (1 future)	不定过去时 (1 aorist)	将来完成时 (future perfect)
直陈语气			
单 1	λυθήσομαι	ἐλύθην	λελύσομαι
2	λυθήσῃ/σει	ἐλύθης	λελύσῃ/σει
3	λυθήσεται	ἐλύθη	λελύσεται
双 2	λυθήσεσθον	ἐλύθητον	λελύσεσθον
3	λυθήσεσθον	ἐλυθήτην	λελύσεσθον
复 1	λυθησόμεθα	ἐλύθημεν	λελυσόμεθα
2	λυθήσεσθε	ἐλύθητε	λελύσεσθε
3	λελύσονται	ἐλύθησαν	ελύσονται
虚拟语气			
单 1		λυθῶ	
2		λυθῇς	
3		λυθῇ	
双 2		λυθῆτον	
3		λυθῆτον	
复 1		λυθῶμεν	
2		λυθῆτε	
3		λυθῶσι	
祈愿语气			
单 1	λυθησοίμην	λυθείην	λελυσοίμην
2	λυθήσοιο	λυθείης	λελύσοιο
3	λυθήσοιτο	λυθείη	λυθήσοιτο
双 2	λυθήσοισθον	λυθεῖτον 或 λυθείητον	λελύσοισθον
3	λυθησοίσθην	λυθείτην 或 λυθειήτην	λελυσοίσθην
复 1	λυθησοίμεθα	λυθεῖμεν 或 λυθείημεν	λελυσοίμεθα
2	λυθήσοισθε	λυθεῖτε 或 λυθείητε	λελύσοισθε
3	λυθήσοιντο	λυθεῖεν 或 λυθείησαν	λελύσοιντο
命令语气			
单 2		λύθητι	
3		λυθήτω	
双 2		λύθητον	
3		λυθήτων	
复 2		λύθητε	
3		λυθέντων	
不定式			
	λυθήσεσθαι	λυθῆναι	λελύσεσθαι
分词			
	λυθησόμενος,-η,-ον	λυθείς,λυθεῖσα,λυθέν	λελυσόμενος,-η,-ον

注：现在时、未完成时、现在完成时和过去完成时的被动语态形式与其中动语态形式相同。

2. 元音动词缩合型(*τιμάω, ποιέω, δηλόω*)

以-*αω*, -*εω*, -*οω* 结尾的动词只在**现在时**和**未完成时**发生缩合，阿提卡散文一般都喜欢采用缩合形式。这里以 *τιμάω*（*τιμα-*），*ποιέω*（*ποιε-*），*δηλόω*（*δηλο-*）为例。

2.1 *ποιέω* 变位纲要

	现在时 (present)	未完成时 (imperfect)	将来时 (future)	不定过去时 (aorist)	现在完成时 (perfect)	过去完成时 (pluperfect)
			主动语态			
直陈语气	*ποιῶ*	*ἐποίουν*	*ποιήσω*	*ἐποίησα*	*πεποίηκα*	*ἐπεποιήκη*
虚拟语气	*ποιῶ*			*ποιήσω*	*πεποιηκὼς ὦ*	
祈愿语气	*ποιοίην*, -*οῖμι*		*ποιήσοιμι*	*ποιήσαιμι*	*πεποιηκὼς εἴην*	
命令语气	*ποίει*		*ποιήσειν*	*ποίησον*		
不定式	*ποιεῖν*		*ποιήσειν*	*ποιῆσαι*	*πεποιηκέναι*	
分词	*ποιῶν*		*ποιήσων*	*ποιήσας*	*πεποιηκώς*	
			中动语态			
直陈语气	*ποιοῦσαι*	*ἐποιούμην*	*ποιήσομαι*	*ἐποιησάμην*	*πεποίημαι*	*ἐπεποιήμην*
虚拟语气	*ποιῶμαι*			*ποιήσωμαι*	*πεποιημένος ὦ*	
祈愿语气	*ποιοίμην*		*ποιήσομαι*	*ποιησαίμην*	*πεποιημένος εἴην*	
命令语气	*ποιοῦ*			*ποίησαι*	*πεποίησο*	
不定式	*ποιεῖσθαι*		*ποιήσεσθαι*	*ποιήσασθαι*	*πεποιῆσθαι*	
分词	*ποιούμενος* 等		*ποιησόμενος* 等	*ποιησάμενος* 等	*πεποιημένος* 等	
			被动语态			
					将来完成时 (future perfect)	
直陈语气			*ποιηθήσομαι*	*ἐποιήθην*	*πεποιήσομαι*	
虚拟语气	（与中动语态			*ποιηθῶ*		
祈愿语气	形式相同）		*ποιηθησοίμην*	*ποιηθείην*	*πεποιησοίμην*	
命令语气				*ποιήθητι*		
不定式			*ποιηθήσεσθαι*	*ποιηθῆναι*	*πεποιήσεσθαι*	
分词			*ποιηθησόμενος* 等	*ποιηθείς* 等	*πεποιησόμενος* 等	

2.2 *τιμάω, ποιέω, δηλόω* 变位表

(1) 主动语态

		τιμάω	*ποιέω*	*δηλόω*
			“现、主动、直陈”	
单	1	(τιμάω) τιμῶ	(ποιέω) ποιῶ	(δηλόω) δηλῶ
	2	(τιμάεις) τιμᾷς	(ποιέεις) ποιεῖς	(δηλόεις) δηλοῖς
	3	(τιμάει) τιμᾷ	(ποιέει) ποιεῖ	(δηλόει) δηλοῖ
双	2	(τιμάετον) τιμᾶτον	(ποιέετον) ποιεῖτον	(δηλόετον) δηλοῦτον
	3	(τιμάετον) τιμᾶτον	(ποιέετον) ποιεῖτον	(δηλόετον) δηλοῦτον
复	1	(τιμάομεν) τιμῶμεν	(ποιέομεν) ποιοῦμεν	(δηλόομεν) δηλοῦμεν
	2	(τιμάετε) τιμᾶτε	(ποιέετε) ποιεῖτε	(δηλόετε) δηλοῦτε
	3	(τιμάουσι) τιμῶσι	(ποιέουσι) ποιοῦσι	(δηλόουσι) δηλοῦσι
			“未完、主动”	
单	1	(ἐτίμαον) ἐτίμων	(ἐποίεον) ἐποίουν	(ἐδήλοον) ἐδήλουν
	2	(ἐτίμαες) ἐτίμας	(ἐποίεες) ἐποίεις	(ἐδήλοες) ἐδήλους
	3	(ἐτίμαε) ἐτίμα	(ἐποίεε) ἐποίει	(ἐδήλοε) ἐδήλου
双	2	(ἐτιμάετον) ἐτιμᾶτον	(ἐποιέετον) ἐποιοῦτον	(ἐδηλόετον) ἐδηλοῦτον
	3	(ἐτιμαέτην) ἐτιμάτην	(ἐποιεέτην) ἐποιείτην	(ἐδηλοέτην) ἐδηλούτην
复	1	(ἐτιμάομεν) ἐτιμῶμεν	(ἐποιέομεν) ἐποιοῦμεν	(ἐδηλόομεν) ἐδηλοῦμεν
	2	(ἐτιμάετε) ἐτιμᾶτε	(ἐποιέετε) ἐποιεῖτε	(ἐδηλόετε) ἐδηλοῦτε
	3	(ἐτίμαον) ἐτίμων	(ἐποίεον) ἐποίουν	(ἐδήλοον) ἐδήλουν
			“现、主动、虚拟”	
单	1	(τιμάω) τιμῶ	(ποιέω) ποιῶ	(δηλόω) δηλῶ
	2	(τιμάῃς) τιμᾷς	(ποιέῃς) ποιῇς	(δηλόῃς) δηλοῖς
	3	(τιμᾷ) τιμᾷ	(ποιέῃ) ποιῇ	(δηλόῃ) δηλοῖ
双	2	(τιμάητον) τιμᾶτον	(ποιέητον) ποιῆτον	(δηλόητον) δηλῶτον
	3	(τιμάητον) τιμᾶτον	(ποιέητον) ποιῆτον	(δηλόητον) δηλῶτον
复	1	(τιμάωμεν) τιμῶμεν	(ποιέωμεν) ποιῶμεν	(δηλόωμεν) δηλῶμεν
	2	(τιμάητε) τιμᾶτε	(ποιέητε) ποιῆτε	(δηλόητε) δηλῶτε
	3	(τιμάωσι) τιμῶσι	(ποιέωσι) ποιῶσι	(δηλόωσι) δηλῶσι

“现、主动、祈愿”(第 1 型)

单 1	(τιμαοίην) τιμῴην	(ποιεοίην) ποιοίην	(δηλοοίην) δηλοίην
2	(τιμαοίης) τιμῴης	(ποιεοίης) ποιοίης	(δηλοοίης) δηλοίης
3	(τιμαοίη) τιμῴη	(ποιεοίη) ποιοίη	(δηλοοίη) δηλοίη
双 2	(τιμαοίητον) τιμῴητον	(ποιεοίητον) ποιοίητον	(δηλοοίητον) δηλοίητον
3	(τιμαοιήτην) τιμῳήτην	(ποιεοιήτην) ποιοιήτην	(δηλοοιήτην) δηλοιήτην
复 1	(τιμαοίημεν) τιμῴημεν	(ποιεοίημεν) ποιοίημεν	(δηλοοίημεν) δηλοίημεν
2	(τιμαοίητε) τιμῴητε	(ποιεοίητε) ποιοίητε	(δηλοοίητε) δηλοίητε
3	(τιμαοίησαν) τιμῴησαν	(ποιεοίησαν) ποιοίησαν	(δηλοοίησαν) δηλοίησαν

τιμάω　　**ποιέω**　　**δηλόω**

“现、主动、祈愿”(第 2 型)

单 1	(τιμάοιμι) τιμῷμι	(ποιέοιμι) ποιοῖμι	(δηλόοιμι) δηλοῖμι
2	(τιμάοις) τιμῷς	(ποιέοις) ποιοῖς	(δηλόοις) δηλοῖς
3	(τιμάοι) τιμῷ	(ποιέοι) ποιοῖ	(δηλόοι) δηλοῖ
双 2	(τιμάοιτον) τιμῷτον	(ποιέοιτον) ποιοῖτον	(δηλόοιτον) δηλοῖτον
3	(τιμαοίτην) τιμῴτην	(ποιεοίτην) ποιοίτην	(δηλοοίτην) δηλοίτην
复 1	(τιμάοιμεν) τιμῷμεν	(ποιέοιμεν) ποιοῖμεν	(δηλόοιμεν) δηλοῖμεν
2	(τιμάοιτε) τιμῷτε	(ποιέοιτε) ποιοῖτε	(δηλόοιτε) δηλοῖτε
3	(τιμάοιεν) τιμῷεν	(ποιέοιεν) ποιοῖεν	(δηλόοιεν) δηλοῖεν

注：缩合型动词的“现、主动、祈愿”有两个型，单数形式常采用第 1 型，而双数、复数形式则多采用第 2 型。例如：

> τιμῴην (少见 τιμῷμι), τιμῷτον (少见 τιμῴητον), τιμῷμεν (少见 τιμῴημεν), ποιοίην (少见 ποιοῖμι), ποιοῖτον (少见 ποιοίητον), ποιοῖμεν (少见 ποιοίημεν), δηλοίην (少见 δηλοῖμι), δηλοῖτον (少见 δηλοίητον), δηλοῖμεν (少见 δηλοίημεν)等等

“现、主动、命令”

单 2	(τίμαε) τίμα	(ποίεε) ποίει	(δήλοε) δήλου
3	(τιμαέτω) τιμάτω	(ποιεέτω) ποιείτω	(δηλοέτω) δηλούτω
双 2	(τιμάετον) τιμᾶτον	(ποιέετον) ποιεῖτον	(δηλόετον) δηλοῦτον
3	(τιμαέτων) τιμάτων	(ποιεέτων) ποιείτων	(δηλοέτων) δηλούτων
复 2	(τιμάετε) τιμᾶτε	(ποιέετε) ποιεῖτε	(δηλόετε) δηλοῦτε
3	(τιμαόντων) τιμώντων	(ποιεόντων) ποιούντων	(δηλοόντων) δηλούντων

"现在时主动不定式"

(τιμάειν) τιμᾶν	(ποιέειν) ποιεῖν	(δηλόειν) δηλοῦν

"现在时主动分词"

(τιμάων) τιμῶν	(ποιέων) ποιῶν	(δηλόων) δηλῶν

(2) 中动/被动语态

		τιμάω	ποιέω	δηλόω
		"现、中动/被动、直陈"		
单	1	(τιμάομαι) τιμῶμαι	(ποιέομαι) ποιοῦμαι	(δηλόομαι) δηλοῦμαι
	2	(τιμάῃ, τιμάει) τιμᾷ	(ποιέῃ, ποιέει) ποιῇ, ποιεῖ	(δηλόῃ, δηλόει) δηλοῖ
	3	(τιμάεται) τιμᾶται	(ποιέεται) ποιεῖται	(δηλόεται) δηλοῦται
双	2	(τιμάεσθον) τιμᾶσθον	(ποιέεσθον) ποιεῖσθον	(δηλόεσθον) δηλοῦσθον
	3	(τιμάεσθον) τιμᾶσθον	(ποιέεσθον) ποιεῖσθον	(δηλόεσθον) δηλοῦσθον
复	1	(τιμαόμεθα) τιμώμεθα	(ποιεόμεθα) ποιούμεθα	(δηλοόμεθα) δηλούμεθα
	2	(τιμάεσθε) τιμᾶσθε	(ποιέεσθε) ποιεῖσθε	(δηλόεσθε) δηλοῦσθε
	3	(τιμάονται) τιμῶνται	(ποιέονται) ποιοῦνται	(δηλόονται) δηλοῦνται

"未完、中动/被动"

单	1	(ἐτιμαόμην) ἐτιμώμην	(ἐποιεόμην) ἐποιούμην	(ἐδηλοόμην) ἐδηλούμην
	2	(ἐτιμάου) ἐτιμῶ	(ἐποιέου) ἐποιοῦ	(ἐδηλόου) ἐδηλοῦ
	3	(ἐτιμάετο) ἐτιμᾶτο	(ἐποιέετο) ἐποιεῖτο	(ἐδηλόετο) ἐδηλοῦτο
双	2	(ἐτιμάεσθον) ἐτιμᾶσθον	(ἐποιέεσθον) ἐποιεῖσθον	(ἐδηλόεσθον) ἐδηλοῦσθον
	3	(ἐτιμαέσθην) ἐτιμάσθην	(ἐποιεέσθην) ἐποιείσθην	(ἐδηλοέσθην) ἐδηλούσθην
复	1	(ἐτιμαόμεθα) ἐτιμώμεθα	(ἐποιεόμεθα) ἐποιούμεθα	(ἐδηλοόμεθα) ἐδηλούμεθα
	2	(ἐτιμάεσθε) ἐτιμᾶσθε	(ἐποιέεσθε) ἐποιεῖσθε	(ἐδηλόεσθε) ἐδηλοῦσθε
	3	(ἐτιμάοντο) ἐτιμῶντο	(ἐποιέοντο) ἐποιοῦντο	(ἐδηλόοντο) ἐδηλοῦντο

"现、中动/被动、虚拟"

单	1	(τιμάωμαι) τιμῶμαι	(ποιέωμαι) ποιῶμαι	(δηλόωμαι) δηλῶμαι
	2	(τιμάῃ) τιμᾷ	(ποιέῃ) ποιῇ	(δηλόῃ) δηλοῖ
	3	(τιμάηται) τιμᾶται	(ποιέηται) ποιῆται	(δηλόηται) δηλῶται
双	2	(τιμάησθον) τιμᾶσθον	(ποιέησθον) ποιῆσθον	(δηλόησθον) δηλοῶσθον
	3	(τιμάησθον) τιμᾶσθον	(ποιέησθον) ποιῆσθον	(δηλόησθον) δηλῶσθον
复	1	(τιμαώμεθα) τιμώμεθα	(ποιεώμεθα) ποιώμεθα	(δηλοώμεθα) δηλώμεθα
	2	(τιμάησθε) τιμᾶσθε	(ποιέησθε) ποιῆσθε	(δηλόησθε) δηλῶσθε
	3	(τιμάωνται) τιμῶνται	(ποιέωνται) ποιῶνται	(δηλόωνται) δηλῶνται

“现、中动/被动、祈愿”

单 1	(τιμαοίμην) τιμῴμην	(ποιεοίμην) ποιοίμην	(δηλοοίμην) δηλοίμην
2	(τιμάοιο) τιμῷο	(ποιέοιο) ποιοῖο	(δηλόοιο) δηλοῖο
3	(τιμάοιτο) τιμῷτο	(ποιέοιτο) ποιοῖτο	(δηλόοιτο) δηλοῖτο
双 2	(τιμάοισϑον) τιμῷσϑον	(ποιέοισϑον) ποιοῖσϑον	(δηλόοισϑον) δηλοῖσϑον
3	(τιμαοίσϑην) τιμῴσϑην	(ποιεοίσϑην) ποιοίσϑην	(δηλοοίσϑην) δηλοίσϑην
复 1	(τιμαοίμεϑα) τιμῴμεϑα	(ποιεοίμεϑα) ποιοίμεϑα	(δηλοοίμεϑα) δηλοίμεϑα
2	(τιμάοισϑε) τιμῷσϑε	(ποιέοισϑε) ποιοῖσϑε	(δηλόοισϑε) δηλοῖσϑε
3	(τιμάοιντο) τιμῷντο	(ποιέοιντο) ποιοῖντο	(δηλόοιντο) δηλοῖντο

	τιμάω	ποιέω	δηλόω

“现、中动/被动、命令”

单 2	(τιμάου) τιμῶ	(ποιέου) ποιοῦ	(δηλόου) δηλοῦ
3	(τιμαέσϑω) τιμάσϑω	(ποιεέσϑω) ποιείσϑω	(δηλοέσϑω) δηλούσϑω
双 2	(τιμάεσϑον) τιμᾶσϑον	(ποιέεσϑον) ποιεῖσϑον	(δηλόεσϑον) δηλοῦσϑον
3	(τιμαέσϑων) τιμάσϑων	(ποιεέσϑων) ποιείσϑων	(δηλοέσϑων) δηλούσϑων
复 2	(τιμάεσϑε) τιμᾶσϑε	(ποιέεσϑε) ποιεῖσϑε	(δηλόεσϑε) δηλοῦσϑε
3	(τιμαέσϑων) τιμάσϑων	(ποιεέσϑων) ποιείσϑων	(δηλοέσϑων) δηλούσϑων

“现在时中动/被动不定式”

(τιμάεσϑαι) τιμᾶσϑαι　(ποιέεσϑαι) ποιεῖσϑαι　(δηλόεσϑαι) δηλοῦσϑαι

“现在时中动/被动分词”

(τιμαόμενος) τιμώμενος　(ποιεόμενος) ποιούμενος　(δηλοόμενος) δηλούμενος

3. 辅音动词流音型(φαίνω)

一般说来，辅音动词的变位与 λύω 也差不多，流音型动词(Liquid Verbs)的“将、主动”和“将、中动”的变位类似于缩合动词 ποιέω。

直陈语气

	“将、主动”	“将、中动”
单 1	(φανέω) φανῶ	(φανέομαι) φανοῦμαι
2	(φανέεις) φανεῖς	(φανέῃ,-έει) φανῇ, -εῖ
3	(φανέει) φανεῖ	(φανέεται) φανεῖται
双 2	(φανέετον) φανεῖτον	(φανέεσϑον) φανεῖσϑον
3	(φανέετον) φανεῖτον	(φανέεσϑον) φανεῖσϑον
复 1	(φανέομεν) φανοῦμεν	(φανεόμεϑα) φανούμεϑα
2	(φανέετε) φανεῖτε	(φανέεσϑε) φανεῖσϑε
3	(φανέουσι) φανοῦσι	(φανέονται) φανοῦνται

祈愿语气

（第 1 型）

单 1	(φανεοίην) φανοίην	(φανεοίμην) φανοίμην
2	(φανεοίης) φανοίης	(φανέοιο) φανοῖο
3	(φανεοίη) φανοίη	(φανέοιτο) φανοῖτο
双 2	(φανέοιτον) φανοῖτον	(φανέοισθον) φανοῖσθον
3	(φανεοίτην) φανοίτην	(φανεοίσθην) φανοίσθην
复 1	(φανέοιμεν) φανοῖμεν	(φανεοίμεθα) φανοίμεθα
2	(φανέοιτε) φανοῖτε	(φανέοισθε) φανοῖσθε
3	(φανέοιεν) φανοῖεν	(φανέοιντο) φανοῖντο

（第 2 型）

单 1	(φανέοιμι) φανοῖμι
2	(φανέοις) φανοῖς
3	(φανέοι) φανοῖ
双 2	(φανέοιτον) φανοῖτον
3	(φανεοίτην) φανοίτην
复 1	(φανέοιμεν) φανοῖμεν
2	(φανέοιτε) φανοῖτε
3	(φανέοιεν) φανοῖεν

不定式	(φανέειν) φανεῖν	(φανέεσθαι) φανεῖσθαι
分词	(φανέων, φανέουσα, φανέον) φανῶν, φανοῦσα, φανοῦν	(φανεόμενος, -η, -ον) φανούμενος, -η, -ον

	“不过 1、主动”	“不过 1、中动”	“不过 2、被动”	“将 2、被动”
直陈语气				
单 1	ἔφηνα	ἐφηνάμην	ἐφάνην	φανήσομαι
2	ἔφηνας	ἐφήνω	ἐφάνης	φανήσῃ, φανήσει
3	ἔφηνε	ἐφήνατο	ἐφάνη	φανήσεται
双 2	ἐφήνατον	ἐφήνασθον	ἐφάνητον	φανήσεσθον
3	ἐφηνάτην	ἐφηνάσθην	ἐφανήτην	φανήσεσθον
复 1	ἐφήναμεν	ἐφηνάμεθα	ἐφάνημεν	φανησόμεθα
2	ἐφήνατε	ἐφήνασθε	ἐφάνητε	φανήσεσθε
3	ἔφηναν	ἐφήναντο	ἐφηάνησαν	φανήσονται

虚拟语气				
单 1	φήνω	φήνωμαι	φανῶ	
2	φήνῃς	φήνῃ	φανῇς	
3	φήνῃ	φήνηται	φανῇ	
双 2	φήνητον	φήνησθον	φανῆτον	
3	φήνητον	φήνησθον	φανῆτον	
复 1	φήνωμεν	φηνώμεθα	φανῶμεν	
2	φήνητε	φήνησθε	φανῆτε	
3	φήνωσι	φήνωνται	φανῶσι	
祈愿语气				
单 1	φήναιμι	φηναίμην	φανείην	φανησοίμην
2	φήναις / φήνειας	φήναιο	φηνείης	φανήσοιο
3	φήναι / φήνειε	φήναιτο	φανείη	φανήσοιτο
双 2	φήναιτον	φήναισθον	φανεῖτον / φανείητον	φανήσοισθον
3	φηναίτην	φηναίσθην	φανείτην / φανειήτην	φανησοίσθην
复 1	φήναιμεν	φηναίμεθα	φανεῖμεν / φανείημεν	φανησοίμεθα
2	φήναιτε	φήναισθε	φανεῖτε	φανήσοισθε
3	φήναιεν / φήνειαν	φήναιντο	φανεῖεν/ φανείησαν	φανήσοιντο
命令语气				
单 2	φῆνον	φῆναι	φάνηθι	
3	φηνάτω	φηνάσθω	φανήτω	
双 2	φήνατον	φήνασθον	φάνητον	
3	φηνάτων	φηνάσθων	φανήτων	
复 2	φήνατε	φήνασθε	φάνητε	
3	φηνάντων	φηνάσθων	φανέντων	
不定式				
	φῆναι	φήνασθαι	φανῆναι	φανήσεσθαι
分词				
	φήνας,-ασα,φῆναν	φηνάμενος, -η,-ον	φανείς, φανεῖσα,φανέν	φανησόμενος,-η, -ον

4. 辅音动词塞音型(λείπω)

塞音型动词(Stop Verbs)指的是词干以塞音结尾的动词，其“现完、中动/被动”和“过完、中动/被动”词形有变音倾向(euphonic changes)，塞音与人称词尾里的辅音结合时的变音规则，请参见第 4 课语音部分。

4.1

λείπω

	“不过 2 主动”(2 aorist active)	“不过 2 中动”(2 aorist middle)	“现完 2”(2 perfect)	“过完 2”(2 pluperfect)
直陈语气				
单 1	ἔλιπον	ἐλιπόμην	λέλοιπα	ἐλελοίπη
2	ἔλιπες	ἐλίπου	λέλοιπας	ἐλελοίπης
3	ἔλιπε	ἐλίπετο	λέλοιπε	ἐλελοίπει(ν)
双 2	ἐλίπετον	ἐλίπεσθον	λελοίπατον	ἐλελοίπετον
3	ἐλιπέτην	ἐλιπέσθην	λελοίπατον	ἐλελοιπέτην
复 1	ἐλίπομεν	ἐλιπόμεθα	λελοίπαμεν	ἐλελοίπεμεν
2	ἐλίπετε	ἐλίπεσθε	λελοίπατε	ἐλελοίπετε
3	ἔλιπον	ἐλίποντο	λελοίπασι	ἐλελοίπεσαν
虚拟语气				
单 1	λίπω	λίπωμαι	λελοιπὼς ὦ / λελοίπω	
2	λίπῃς	λίπῃ	λελοιπὼς ᾖς / λελοίπῃς	
3	λίπῃ	λίπηται	λελοιπὼς ᾖ / λελοίπῃ	
双 2	λίπητον	λίπησθον	λελοιπότε ἦτον / λελοίπητον	
3	λίπητον	λίπησθον	λελοιπότε ἦτον / λελοίπητον	
复 1	λίπωμεν	λιπώμεθα	λελοιπότες ὦμεν / λελοίπωμεν	
2	λίπητε	λίπησθε	λελοιπότες ἦτε / λελοίπητε	
3	λίπωσι	λίπωνται	λελοιπότες ὦσι / λελοίπωσι	
祈愿语气				
单 1	λίποιμι	λιποίμην	λελοιπὼς εἴην / λελοίποιμι	
2	λίποις	λίποιο	λελοιπὼς εἴης / λελοίποις	
3	λίποι	λίποιτο	λελοιπὼς εἴη / λελοίποι	
双 2	λίποιτον	λίποισθον	λελοιπότε εἴητον,εἶτον / λελοίποιτον	
3	λιποίτην	λιποίσθην	λελοιπότε εἰήτην,εἴτην / λελοιποίτην	
复 1	λίποιμεν	λιποίμεθα	λελοιπότες εἴημεν,εἶμεν / λελοίποιμεν	
2	λίποιτε	λίποισθε	λελοιπότες εἴητε,εἶτε / λελοίποιτε	
3	λίποιεν	λίποιντο	λελοιπότες εἴησαν,εἶεν / λελοίποιεν	
命令语气				
单 2	λίπε	λιποῦ		
3	λιπέτω	λιπέσθω		
双 2	λίπετον	λίπεσθον		
3	λιπέτων	λιπέσθων		
复 2	λίπετε	λίπεσθε		
3	λιπόντων	λιπέσθων		
不定式				
	λιπεῖν	λιπέσθαι	λελοιπέναι	
分词				
	λιπών,-οῦσα, -όν	λιπόμενος,-η,-ον	λελοιπώς,-υῖα, -ός	

4.2

	λείπω (λειπ-)	γράφω (φραφ-)	πείθω (πειθ-)	πράττω (πραγ-)
	留下，离开 *I leave*	写 *I write*	劝说、相信 *I persuade, believe*	做 *I do, make*

"现完、中动/被动、直陈"

单 1	λέλειμμαι	γέγραμμαι	πέπεισμαι	πέπραγμαι
2	λέλειψαι	γέγραψαι	πέπεισαι	πέπραξαι
3	λέλειπται	γέγραπται	πέπεισται	πέπρακται
双 2	λέλειφθον	γέγραφθον	πέπεισθον	πέπραχθον
3	λέλειφθον	γέγραφθον	πέπεισθον	πέπραχθον
复 1	λελείμμεθα	γεγράμμεθα	πεπείσμεθα	πεπράγμεθα
2	λέλειφθε	γέγραφθε	πέπεισθε	πέπραχθε
3	λελειμμένοι εἰσί	γεγραμμένοι εἰσί	πεπεισμένοι εἰσί	πεπραγμένοι εἰσί

"过完、中动/被动"

单 1	ἐλελείμμην	ἐγεγράμμην	ἐπεπείσμην	ἐπεπράγμην
2	ἐλέλειψο	ἐγέγραψο	ἐπέπεισο	ἐπέπραξο
3	ἐλέλειπτο	ἐγέγραπτο	ἐπέπειστο	ἐπέπρακτο
双 2	ἐλέλειφθον	ἐγέγραφθον	ἐπέπεισθον	ἐπέπραχθον
3	ἐλελείφθην	ἐγεγράφθην	ἐπεπείσθην	ἐπεπράχθην
复 1	ἐλελείμμεθα	ἐγεγράμμεθα	ἐπεπείσμεθα	ἐπεπράγμεθα
2	ἐλέλειφθε	ἐγέγραφθε	ἐπέπεισθε	ἐπέπραχθε
3	λελειμμένοι ἦσαν	γεγραμμένοι ἦσαν	πεπεισμένοι ἦσαν	πεπραγμένοι ἦσαν

"现完、中动/被动、虚拟"

λελειμμένος ὦ 等	γεγραμένος ὦ 等	πεπεισμένος ὦ 等	πεπραγμένος ὦ 等

"现完、中动/被动、祈愿"

λελειμμένος εἴην 等	γεγραμμένος εἴην 等	πεπεισμένος εἴην 等	πεπραγμένος εἴην 等

"现完、中动/被动、命令"

单 2	λέλειψο	γέγραψο	πέπεισο	πέπραξο
3	λελείφθω	γεγράφθω	πεπείσθω	πεπράχθω
双 2	λέλειφθον	γέγραφθον	πέπεισθον	πέπραχθον
3	λέλείφθων	γεγράφθων	πεπείσθων	πεπράχθων
复 2	λέλειφθε	γέγραφθε	πέπεισθε	πέποραχθε
3	λελείφθων	γεγράφθων	πεπείσθων	πεπράχθων

4.3

	ἐλέγχω（ἐλεγχ-） 反驳 I refute	ἀγγέλλω（ἀγγελ-） 宣告 I announce	φαίνω（φαν-） 显现 I appear	τελέω（τελε-） 完成 I complete
	“现完、中动/被动、直陈”			
单 1	ἐλήλεγμαι	ἤγγελμαι	πέφασμαι	τετέλεσμαι
2	ἐλήλεγξαι	ἤγγελσαι	πέφανσαι	τετέλεσαι
3	ἐλήλεγκται	ἤγγελται	πέφανται	τετέλεσται
双 2	ἐλήλεγχθον	ἤγγελθον	πέφανθον	τετέλεσθον
3	ἐλήλεγχθον	ἤγγελθον	πέφανθον	τετέλεσθον
复 1	ἐληλέγμεθα	ἠγγέλμεθα	πεφάσμεθα	τετελέσμεθα
2	ἐλήλεγχθε	ἤγγελθε	πέφανθε	τετέλεσθε
3	ἐληλεγμένοι εἰσί	ἠγγελμένοι εἰσί	πεφασμένοι εἰσί	τετεσμένοι εἰσί
	“过完、中动/被动、直陈”			
单 1	ἐληλέγμην	ἠγγέλμην	ἐπεφάσμην	ἐτετελέσμην
2	ἐλήλεγξο	ἤγγελσο	ἐπέφανσο	ἐτετέλεσο
3	ἐλήλεγκτο	ἤγγελτο	ἐπέφαντο	ἐτετέλεστο
双 2	ἐλήλεγχθον	ἤγγελθον	ἐπέφανθον	ἐτετέλεσθον
3	ἐληλέγχθην	ἠγγέλθην	ἐπεφάνθην	ἐτετελέσθην
复 1	ἐληλέγμεθα	ἠγγέλμεθα	ἐπεφάσμεθα	ἐτετελέσμεθα
2	ἐλήλεγχθε	ἤγγελθε	ἐπέφανθε	ἐτετέλεσθε
3	ἐληλεγμένοι ἦσαν	ἠγγελμένοι ἦσαν	πεφασμένοι ἦσαν	τετελεσμένοι ἦσαν
	“现完、中动/被动、虚拟”			
	ἐληλεγμένος ὦ 等	ἠγγελμένος ὦ 等	πεφασμένος ὦ 等	τετελεσμένος ὦ 等
	“现完、中动/被动、祈愿”			
	ἐληλεγμένος εἴην 等	ἠγγελμένος εἴην 等	πεφασμένος εἴην 等	τετελεσμένος εἴην 等
	“现完、中动/被动、命令”			
单 2	ἐλήλεγξο	ἤγγελσο	πέφανσο	τετέλεσο
3	ἐληλέγχθω	ἠγγέλθω	πεφάνθω	τετελέσθω
双 2	ἐλήλεγχθον	ἤγγελθον	πέφανθον	τετέλεσθον
3	ἐληλέγχθων	ἠγγέλθων	πεφάνθων	τετελέσθων
复 2	ἐλήλεγχθε	ἤγγελθε	πέφανθε	τετέλεσθε
3	ἐληλέγχθων	ἠγγέλθων	πεφάνθων	τετελέσθων
	“现完、中动/被动”不定式			
	ἐληλέγχθαι	ἠγγέλθαι	πεφάνθαι	τετελέσθαι
	“现完、中动/被动”分词			
	ἐληλεγμένος, -η, -ον	ἠγγελμένος, -η, -ον	πεφασμένος, -η, -ον	τετελεσμένος, -η, -ον

11. *μι* 动词

μι 动词的变位与 *ω* 动词的变位只是在“现”、“未完”和“不过 2、中动/被动”等时态有差异（“现完 2”较少见），人称词尾一般直接加在时态词干（tense-stem）之后。

1. 词根型 *μι* 动词（*τίθημι, ἵστημι, δίδωμι*）

1.1 词根型 *μι* 动词变位纲要

τίθημι（放置 *I place*）

	现	未完	将	不过	现完	过完
			主动			
直陈	τίθημι	ἐτίθην	θήσω	ἔθηκα	τέθηκα	ἐτεθήκη
虚拟	τιθῶ			θῶ	τεθηκὼς ὦ	
祈愿	τιθείην		θήσοιμι	θείην	τεθηκὼς εἴην	
命令	τίθει			θές		
不定式	τιθέναι		θήσειν	θεῖναι	τεθηκέναι	
分词	τιθείς		θήσων	θείς	τεθηκώς	
			中动			
直陈	τίθεμαι	ἐτιθέμην	θήσομαι	ἐθέμην	τέθειμαι	ἐτεθείμην
虚拟	τιθῶμαι			θῶμαι	τεθειμένος ὦ	
祈愿	τιθείμην		θησοίμην	θείμην	τεθειμένος εἴην	
命令	τίθεσο			θοῦ	τέθεισο	
不定式	τίθεσθαι		θήσεσθαι	θέσθαι	τεθεῖσθαι	
分词	τιθέμενος		θησόμενος	θέμενος	τεθειμένος	

	将、被动	不过、被动
直陈	τεθήσομαι	ἐτέθην
虚拟		τεθῶ
祈愿	τεθησοίμην	τεθείην
命令		τέθητι
不定式	τεθήσεσθαι	τεθῆναι
分词	τεθησόμενος	τεθείς

动形词 *θετός, θετέος*

ἵστημι

（“安置 *I set*”，在“不过 2”和“现完 2”时意为“站立 *I stand*”）

	现	未完	将	不过 1	不过 2	现完 1	现完 2
				主动			
直陈	*ἵστημι*	*ἵστην*	*στήσω*	*ἔστησα*	*ἔστην*	*ἕστηκα*	
						过完 *εἱστήκη*	
虚拟	*ἱστῶ*			*στήσω*	*στῶ*	*ἑστήκω*	*ἑστῶ*
祈愿	*ἱσταίην*		*στήσοιμι*	*στήσαιμι*	*σταίην*	*ἑστήκοιμι*	*ἑσταίην*
命令	*ἵστη*			*στῆσον*	*στῆθι*	*ἕσταθι*	
不定式	*ἱστάναι*		*στήσειν*	*στῆσαι*	*στῆναι*	*ἑστηκέναι*	*ἑστάναι*
分词	*ἱστάς*		*στήσων*	*στήσας*	*στάς*	*ἑστηκώς*	*ἑστώς*
				中动			
直陈	*ἵσταμαι*	*ἱστάμην*	*στήσομαι*	*ἐστησάμην*		*ἕσταμαι*	
			(不及物)	(及物)			
虚拟	*ἱστῶμαι*			*στήσωμαι*			
祈愿	*ἱσταίμην*		*στησοίμην*	*στησαίμην*			
命令	*ἵστασο*			*στῆσαι*			
不定式	*ἵστασθαι*		*στήσεσθαι*	*στήσασθαι*			
分词	*ἱστάμενος*		*στησόμενος*	*στησάμενος*			

	将、被动	不过、被动	将完、主动
直陈	*σταθήσομαι* (*shall be set up*)	*ἐστάθην* (*was set*)	*ἑστήξω* (*shall stand*)
虚拟		*σταθῶ*	
祈愿	*σταθησοίμην*	*σταθείην*	*ἑστήξειν*
命令		*στάθητι*	
不定式	*σταθήσεσθαι*	*σταθῆναι*	*ἑστήξειν*
分词	*σταθησόμενος*	*σταθείς*	*ἑστήξων*

动形词 *στατός, στατέος*

δίδωμι (给 *I give*)

	现	未完	将	不过	现完	过完
			主动			
直陈	*δίδωμι*	*ἐδίδουν*	*δώσω*	*ἔδωκα*	*δέδωκα*	*ἐδεδώκη*
虚拟	*διδῶ*			*δῶ*	*δεδωκὼς ὦ*	
祈愿	*διδοίην*		*δώσοιμι*	*δοίην*	*δεδωκὼς εἴην*	
命令	*δίδου*			*δός*		
不定式	*διδόναι*		*δώσειν*	*δοῦναι*	*δεδωκέναι*	
分词	*διδούς*		*δώσων*	*δούς*	*δεδωκώς*	

中动

				(不过 2)		
直陈	δίδομαι	ἐδιδόμην	δώσομαι	ἐδόμην	δέδομαι	ἐδεδόμην
虚拟	διδῶμαι			δῶμαι	δεδομένος ὦ	
祈愿	διδοίμην		δωσοίμην	δοίμην	δεδομένος εἴην	
命令	δίδοσο			δοῦ	δέδοσο	
不定式	δίδοσθαι		δώσεσθαι	δόσθαι	δεδόσθαι	
分词	διδόμενος		δωσόμενος	δόμενος	δεδομένος	

	将、被动	不过、被动
直陈	δοθήσομαι	ἐδόθην
虚拟		δοθῶ
祈愿	δοθησοίμην	δοθείην
命令		δόθητι
不定式	δοθήσεσθαι	δοθῆναι
分词	δοθησόμενος	δοθείς

动形词 δοτός, δοτέος

1.2 词根型 *μι* 动词变位表

(1) 现在时系统(present system)

主动语态

		τίθημι	ἵστημι	δίδωμι
		“现、主动、直陈”		
单	1	τίθημι	ἵστημι	δίδωμι
	2	τίθης	ἵστης	δίδως
	3	τίθησι	ἵστησι	δίδωσι
双	2	τίθετον	ἵστατον	δίδοτον
	3	τίθετον	ἵστατον	δίδοτον
复	1	τίθεμεν	ἵσταμεν	δίδομεν
	2	τίθετε	ἵστατε	δίδοτε
	3	τιθέασι	ἱστᾶσι	διδόασι

“未完、主动”

单	1	ἐτίθην	ἵστην	ἐδίδουν
	2	ἐτίθεις	ἵστης	ἐδίδους
	3	ἐτίθει	ἵστη	ἐδίδου
双	2	ἐτίθετον	ἵστατον	ἐδίδοτον
	3	ἐτιθέτην	ἱστάτην	ἐδιδότην
复	1	ἐτίθεμεν	ἵσταμεν	ἐδίδομεν
	2	ἐτίθετε	ἵστατε	ἐδίδοτε
	3	ἐτίθεσαν	ἵστασαν	ἐδίδοσαν

“现、主动、虚拟”

单	1	τιθῶ	ἱστῶ	διδῶ
	2	τιθῇς	ἱστῇς	διδῷς
	3	τιθῇ	ἱστῇ	διδῷ
双	2	τιθῆτον	ἱστῆτον	διδῶτον
	3	τιθῆτον	ἱστῆτον	διδῶτον
复	1	τιθῶμεν	ἱστῶμεν	διδῶμεν
	2	τιθῆτε	ἱστῆτε	διδῶτε
	3	τιθῶσι	ἱστῶσι	διδῶσι

		τίθημι	**ἵστημι**	**δίδωμι**

“现、主动、祈愿”（第 1 型）

单	1	τιθείην	ἱσταίην	διδοίην
	2	τιθείης	ἱσταίης	διδοίης
	3	τιθείη	ἱσταίη	διδοίη
双	2	τιθεῖτον	ἱσταῖτον	διδοῖτον
	3	τιθείτην	ἱσταίτην	διδοίτην
复	1	τιθεῖμεν	ἱσταῖμεν	διδοῖμεν
	2	τιθεῖτε	ἱσταῖτε	διδοῖτε
	3	τιθεῖεν	ἱσταῖεν	διδοῖεν

“现、主动、祈愿”（第 2 型）

双	2	τιθείητον	ἱσταίητον	διδοίητον
	3	τιθειήτην	ἱσταιήτην	διδοιήτην
复	1	τιθείημεν	ἱσταίημεν	διδοίημεν
	2	τιθείητε	ἱσταίητε	διδοίητε
	3	τιθείησαν	ἱσταίησαν	διδοίησαν

"现、主动、命令"

单	2	*τίθει*	*ἵστη*	*δίδου*
	3	*τιθέτω*	*ἱστάτω*	*διδότω*
双	2	*τίθετον*	*ἵστατον*	*δίδοτον*
	3	*τιθέτων*	*ἱστάτων*	*διδότων*
复	2	*τίθετε*	*ἵστατε*	*δίδοτε*
	3	*τιθέντων*	*ἱστάντων*	*διδόντων*

"现、主动"不定式

τιθέναι	*ἱστάναι*	*διδόναι*

"现、主动"分词

τιθείς, -εῖσα, -έν	*ἱστάς, -ᾶσα, -άν*	*διδούς, -οῦσα, -όν*

中动/被动语态

		τίθημι	***ἵστημι***	***δίδωμι***

"现、中动/被动、直陈"

单	1	*τίθεμαι*	*ἵσταμαι*	*δίδομαι*
	2	*τίθεσαι*	*ἵστασαι*	*δίδοσαι*
	3	*τίθεται*	*ἵσταται*	*δίδοται*
双	2	*τίθεσθον*	*ἵστασθον*	*δίδοσθον*
	3	*τίθεσθον*	*ἵστασθον*	*δίδοσθον*
复	1	*τιθέμεθα*	*ἱστάμεθα*	*διδόμεθα*
	2	*τίθεσθε*	*ἵστασθε*	*δίδοσθε*
	3	*τίθενται*	*ἵστανται*	*δίδονται*
		τίθημι	*ἵστημι*	*δίδωμι*
		τίθημι	*ἵστημι*	*δίδωμι*

		τίθημι	***ἵστημι***	***δίδωμι***

"未完、中动/被动"

单	1	*ἐτιθέμην*	*ἱστάμην*	*ἐδιδόμην*
	2	*ἐτίθεσο*	*ἵστασο*	*ἐδίδοσο*
	3	*ἐτίθετο*	*ἵστατο*	*ἐδίδοτο*
双	2	*ἐτιθέμεθα*	*ἵστασθον*	*ἐδίδοσθον*
	3	*ἐτιθέσθην*	*ἱστάσθην*	*ἐδιδόσθην*
复	1	*ἐτιθέμεθα*	*ἱστάμεθα*	*ἐδιδόμεθα*
	2	*ἐτίθεσθε*	*ἵστασθε*	*ἐδίδοσθε*
	3	*ἐτίθεντο*	*ἵσταντο*	*ἐδίδοντο*

“现、中动/被动、虚拟”

单 1	τιθῶμαι	ἱστῶμαι	διδῶμαι
2	τιθῇ	ἱστῇ	διδῷ
3	τιθῆται	ἱστῆται	διδῶται
双 2	τιθῆσθον	ἱστῆσθον	διδῶσθον
3	τιθῆσθον	ἱστῆσθον	διδῶσθον
复 1	τιθώμεθα	ἱστώμεθα	διδώμεθα
2	τιθῆσθε	ἱστῆσθε	διδῶσθε
3	τιθῶνται	ἱστῶνται	διδῶνται

“现、中动/被动、祈愿”

单 1	τιθείμην	ἱσταίμην	διδοίμην
2	τιθεῖο	ἱσταῖο	διδοῖο
3	τιθεῖτο	ἱσταῖτο	διδοῖτο
双 2	τιθεῖσθον	ἱσταῖσθον	διδοῖσθον
3	τιθείσθην	ἱσταίσθην	διδοίσθην
复 1	τιθείμεθα	ἱσταίμεθα	διδοίμεθα
2	τιθεῖσθε	ἱσταῖσθε	διδοῖσθε
3	τιθεῖντο	ἱσταῖντο	διδοῖντο

或

单 1	τιθείμην
2	τιθεῖο
3	τιθοῖτο
双 2	τιθοῖσθον
3	τιθοίσθην
复 1	τιθοίμεθα
2	τιθοῖσθε
3	τιθοῖντο

	τίθημι	**ἵστημι**	**δίδωμι**
	“现、中动/被动、命令”		
单 2	τίθεσο	ἵστασο	δίδοσο
3	τιθέσθω	ἱστάσθω	διδόσθω
双 2	τίθεσθον	ἵστασθον	δίδοσθον
3	τιθέσθων	ἱστάσθων	διδόσθων
复 2	τίθεσθε	ἵστασθε	δίδοσθε
3	τιθέσθων	ἱστάσθων	διδόσθων

"现、中动/被动"不定式

τίθεσθαι	ἵστασθαι	δίδοσθαι

"现、中动/被动"分词

τιθέμενος	ἱστάμενος	διδόμενος

(2) "不过 2"系统(2 aorist system)

τίθημι **ἵστημι** *ὠνέομαι* 买 *I buy* **δίδωμι**

"不过 2、直陈"

		主动	中动	主动	中动	主动	中动
单	1	ἔθηκα	ἐθέμην	ἔστην	ἐπριάμην	ἔδωκα	ἐδόμην
	2	ἔθηκας	ἔθου	ἔστης	ἐπρίω	ἔδωκας	ἔδου
	3	ἔθηκε	ἔθετο	ἔστη	ἐπρίατο	ἔδωκε	ἔδοτο
双	2	ἔθετον	ἔθεσθον	ἔστητον	ἐπρίασθον	ἔδοτον	ἔδοσθον
	3	ἐθέτην	ἐθέσθην	ἐστήτην	ἐπριάσθην	ἐδότην	ἐδόσθην
复	1	ἔθεμεν	ἐθέμεθα	ἔστημεν	ἐπριάμεθα	ἔδομεν	ἐδόμεθα
	2	ἔθετε	ἔθεσθε	ἔστητε	ἐπρίασθε	ἔδοτε	ἔδοσθε
	3	ἔθεσαν	ἔθεντο	ἔστησαν	ἐπρίαντο	ἔδοσαν	ἔδοντο

注：τίθημι, ἵημι, δίδωμι 的"不过、主动、直陈"的单数形式属于"不过 1"，而双数、复数、以及其他语气则采用"不过 2"。

"不过 2、虚拟"

		主动	中动	主动	中动	主动	中动
单	1	θῶ	θῶμαι	στῶ	πρίωμαι	δῶ	δῶμαι
	2	θῇς	θῇ	στῇς	πρίῃ	δῷς	δῷ
	3	θῇ	θῆται	στῇ	πρίηται	δῷ	δῶται
双	2	θῆτον	θῆσθον	στῆτον	πρίησθον	δῶτον	δῶσθον
	3	θῆτον	θῆσθον	στῆτον	πρίησθον	δῶτον	δῶσθον
复	1	θῶμεν	θώμεθα	στῶμεν	πριώμεθα	δῶμεν	δώμεθα
	2	θῆτε	θῆσθε	στῆτε	πρίησθε	δῶτε	δῶσθε
	3	θῶσι	θῶνται	στῶσι	πρίωνται	δῶσι	δῶνται

		τίθημι		ἵστημι	ὠνέομαι	δίδωμι	
		“不过 2、祈愿”（第 1 型）					
		主动	中动	主动	中动	主动	中动
单	1	θείην	θείμην	σταίην	πριαίμην	δοίην	δοίμην
	2	θείης	θεῖο	σταίης	πρίαιο	δοίης	δοῖο
	3	θείη	θεῖτο, θοῖτο	σταίη	πρίαιτο	δοίη	δοῖτο
双	2	θεῖτον	θεῖσθον	σταῖτον	πρίαισθον	δοῖτον	δοῖσθον
	3	θείτην	θείσθην	σταίτην	πριαίσθην	δοίτην	δοίσθην
复	1	θεῖμεν	θείμεθα	σταῖμεν	πριαίμεθα	δοῖμεν	δοίμεθα
	2	θεῖτε	θεῖσθε	σταῖτε	πρίαισθε	δοῖτε	δοῖσθε
	3	θεῖεν	θεῖντο	σταῖεν	πρίαιντο	δοῖεν	δοῖντο
		“不过 2、祈愿”（第 2 型）					
双	2	θείητον		σταίητον		δοίητον	
	3	θειήτην		σταιήτην		δοιήτην	
复	1	θείημεν		σταίημεν		δοίημεν	
	2	θείητε		σταίητε		δοίητε	
	3	θείησαν		σταίησαν		δοίησαν	
		“不过 2、命令”					
单	2	θές	θοῦ	στῆθι	πρίω	δός	δοῦ
	3	θέτω	θέσθω	στήτω	πριάσθω	δότω	δόσθω
双	2	θέτον	θέσθον	στῆτον	πρίασθον	δότον	δόσθον
	3	θέτων	θέσθων	στήτων	πριάσθων	δότων	δόσθων
复	2	θέτε	θέσθε	στῆτε	πρίασθε	δότε	δόσθε
	3	θέντων	θέσθων	στάντων	πριάσθων	δόντων	δόσθων
		“不过 2”不定式					
		θεῖναι	θέσθαι	στῆναι	πρίασθαι	δοῦναι	δόσθαι
		“不过 2”分词					
		θείς, θεῖσα, θέν	θέμενος, -η, -ον	στάς, στᾶσα, στάν	πριάμενος, -η, -ον	δούς, δοῦσα, δόν	δόμενος, -η, -ον

1.3 补遗：ἵστημι 的"现完 2"系统(2 perfect system)

	直陈	虚拟	祈愿	命令
单 1	ἕστηκα	ἑστῶ	ἑσταίην	
2	ἕστηκας	ἑστῇς	ἑσταίης	ἕσταθι
3	ἕστηκε	ἑστῇ	ἑσταίη	ἑστάτω
双 2	ἕστατον	ἑστῆτον	ἑσταῖτον, -αίητον	ἕστατον
3	ἕστατον	ἑστῆτον	ἑσταίτην, -αιήτην	ἑστάτων
复 1	ἕσταμεν	ἑστῶμεν	ἑσταῖμεν, -αίημεν	
2	ἕστατε	ἑστῆτε	ἑσταῖτε, -αίητε	ἕστατε
3	ἑστᾶσι	ἑστῶσι	ἑσταῖεν, -αίησαν	ἑστάντων

不定式 ἑστάναι

分词 ἑστώς, ἑστῶσα, ἑστός

"过完 2"

单 1	εἱστήκη			复 1	ἕσταμεν
2	εἱστήκης	双 2	ἕστατον	2	ἕστατε
3	εἱστήκει	3	ἑστάτην	3	ἕστασαν

2. νυμι 型 (δείκνυμι)

2.1 δείκνυμι 变位纲要

	现	未完	将	不过	现完	过完
				主动		
直陈	δείκνυμι	ἐδείκνυν	δείξω	ἔδειξα	δέδειχα	ἐδεδείχη
虚拟	δεικνύω			δείξω	δεδειχὼς ὦ	
祈愿	δεικνύοιμι		δείξοιμι	δείξαιμι	δεδειχὼς εἴην	
命令	δείκνυ			δεῖξον		
不定式	δεικνύναι		δείξειν	δεῖξαι	δεδειχέναι	
分词	δεικνύς		δείξων	δείξας	δεδειχώς	
				中动		
直陈	δείκνυμαι	ἐδεικνυμην	δείξομαι	ἐδειξάμην	δέδειγμαι	ἐδεδείγμην
虚拟	δεικνύωμαι			δείξωμαι	δεδειγμένος ὦ	
祈愿	δεικνυοίμην		δειξοίμην	δειξαίμην	δεδειγμένος εἴην	
命令	δείκνυσο			δεῖξαι	δέδειξο	
不定式	δείκνυσθαι		δείξεσθαι	δείξασθαι	δεδεῖχθαι	
分词	δεικνύμενος		δειξόμενος	δειξάμενος	δεδειγμένος	

	将、被动	不过、被动
直陈	δειχθήσομαι	ἐδείχθην
虚拟		δειχθῶ
祈愿	δειχθησοίμην	δειχθείην
命令		δείχθητι
不定式	δειχθήσεσθαι	δειχθῆναι
分词	δειχθησόμενος	δειχθείς

动形词 δεικτός, δεικτέος

2.2 δείκνυμι 变位表

直陈语气

	主动		中动/被动		主动
	现在时	未完	现在时	未完	不过 2
单 1	δείκνυμι	ἐδείκνυν	δεικνυμαι	ἐδεικνυμην	ἔδυν
2	δείκνυς	ἐδείκνυς	δείκνυσαι	ἐδείκνυσο	ἔδυς
3	δείκυσι	ἐδείκνυ	είκνυται	ἐδείκνυτο	ἔδυ
双 2	δείκνυτον	ἐδείκνυτον	δείκνυσθον	ἐδείκνυσθον	ἔδυτον
3	δείκνυτον	ἐδεικνύτην	δείκνυσθον	ἐδεικνύσθην	ἐδύτην
复 1	δείκνυμεν	ἐδείκνυμεν	δεικνύμεθα	ἐδεικνύμεθα	ἔδυμεν
2	δείκνυτε	ἐδείκνυτε	δείκνςυσθε	ἐδείκνυσθε	ἔδυτε
3	δεικνύασι	ἐδείκνυσαν	δείκνυνται	ἐδείκνυντο	ἔδυσαν

虚拟语气

单 1	δεικνύω	δεικνύωμαι	δύω
2	δεικνύῃς	δεικνύῃ	δύῃς
3	δεικνύῃ	δεικνύηται	δύῃ
双 2	δεικνύητον	δεικνύησθον	δύητον
3	δεικνύητον	δεικνύησθον	δύητον
复 1	δεικνύωμεν	δεικνυώμεθα	δύωμεν
2	δεικνύητε	δεικύησθε	δύητε
3	δεικνύωσι	δεικύωνται	δύωσι

祈愿语气

单	1	*δεικνύοιμι*	*δεικνυοίμην*
	2	*δεικνύοις*	*δεικνύοιο*
	3	*δεικνύοι*	*δεικνύοιτο*
双	2	*δεικνύοιτον*	*δεικνύοισθον*
	3	*δεικνυοίτην*	*δεικνυοίσθην*
复	1	*δεικνύοιμεν*	*δεικνυοίμεθα*
	2	*δεικνύοιτε*	*δεικνύοισθε*
	3	*δεικνύοιεν*	*δεικνύοιντο*

命令语气

单	2	*δείκνυ*	*δείκνυσο*	*δῦθι*
	3	*δεικνύτω*	*δεικνύσθω*	*δύτω*
双	2	*δείκνυτον*	*δείκνυσθον*	*δῦτον*
	3	*δεικνύτων*	*δεικνύσθων*	*δύτων*
复	2	*δείκνυτε*	*δείκνυσθε*	*δῦτε*
	3	*δεικνύντων*	*δεικνύσθων*	*δύντων*
不定式		*δεικνύναι*	*δείκνυσθαι*	*δῦναι*
分词		*δεικνύς,-ῦσα,-ύν*	*δεικνύμενος,-η,-ον*	*δύς,δῦσα,δύν*

附录5

词汇表

Ⅰ. 常用100个不规则动词

词典形式	将来时	不定过去时	现在完成时	现完中动/被动	不过被动
ἀγγέλλω	宣告 *I announce*				
	ἀγγελῶ	ἤγγειλα	ἤγγελκα	ἤγγελμαι	ἠγγέλθην
ἄγω	带领 *I lead*				
	ἄξω	ἤγαγον	-ἦχα	ἦγμαι	ἤχθην
αἰνέω (ἐπ-)	赞扬 *I praise*				
	-αινέσω	-ήνεσα	-ήνεκα	-ήνημαι	-ηνέθην
αἱρέω	拿，选择 *I take* (*act.*), *I choose* (*mid.*)				
	αἱρήσω	εἷλον	ᾕρηκα	ᾕρημαι	ᾑρέθην
αἴρω	举起 *I lift, remove*				
	ἀρῶ(έω)	ἦρα	ἦρκα	ἦρμαι	ἤρθην
αἰσθάνομαι	感知 *I perceive*				
	αἰσθήσομαι	ᾐσθόμην	-	ᾔσθημαι	-
αἰσχύνω	羞辱 *I disgrace* (*act.*), *I am ashamed* (*pass.*)				
	αἰσχυνῶ(έω)	ᾔσχυνα	-	-	ᾐσχύνθην
ἀκούω	听 *I listen to, hear*				
	ἀκούσομαι	ἤκουσα	ἀκήκοα	-	ἠκούσθην
ἁλίσκομαι	被俘虏 *I am captured*				
	ἁλώσομαι	ἑάλων	ἑάλωκα	-	-
ἁμαρτάνω	犯错 *I make a mistake, miss*				
	ἁμαρτήσομαι	ἥμαρτον	ἡμάρτηκα	ἡμάρτημαι	ἡμαρτήθην
ἀναλίσκω	用掉，浪费 *I spend*				
	ἀναλώσω	ἀνήλωσα	ἀνήλωκα	ἀνήλωμαι	ἀνηλώθην
ἄρχω	开始，统治 *I begin, rule*				
	ἄρξω	ἦρξα	ἦρχα	ἦργμαι	ἤρχθην
ἀφικνέομαι	到达 *I arrive*				
	ἀφίξομαι	ἀφικόμην	-	ἀφῖγμαι	-

βαίνω	走，步行 *I walk, go*				
	-βήσομαι	ἔβην	βέβηκα	βέβαμαι	ἐβάθην

注：βέβαμαι 和 ἐβάθην 很罕见。

βάλλω	扔，抛 *I throw*				
	βαλῶ(έω)	ἔβαλον	βέβληκα	βέβλημαι	ἐβλήθην
βιόω	生活 *I live*				
	βιώσομαι	ἐβίων	βεβίωκα	-	-
βούλομαι	愿意，打算 *I want, wish*				
	βουλήσομαι -		-	βεβούλημαι	ἐβουλήθην
γαμέω	结婚，娶/嫁 *I take as my wife (act.), I take as my husband (mid.)*				
	γαμῶ(έω)	ἔγημα	γεγάμηκα	γεγάμημαι	-
γελάω	笑 *I laugh*				
	γελάσομαι	ἐγέλασα	-	-	ἐγελάσθην -
γίγνομαι	成为，产生 *I become*				
	γενήσομαι	ἐγενόμην	γέγονα	γεγένημαι	-
γιγνώσκω	认识 *I know, recognise*				
	γνώσομαι	ἔγνων	ἔγνωκα	ἔγνωσμαι	ἐγνώσθην
δάκνω	咬 *I bite*				
	δήξομαι	ἔδακον	-	δέδηγμαι	ἐδήχθη
δεῖ	必须 *It is necessary*				
	δεήσει	ἐδέησε	-	-	-
δείκνυμι	指出 *I show*				
	δείξω	ἔδειξα	δέδειχα	δέδειγμαι	ἐδείχθην
διδάσκω	教 *I teach*				
	διδάξω	ἐδίδαξα	δεδίδαχα	δεδίδαγμαι	ἐδιδάχθην
δίδωμι	给 *I give*				
	δώσω	ἔδωκα	δέδωκα	δέδομαι	ἐδόθην
δοκέω	似乎 *I seem*				
	δόξω	ἔδοξα	-	δέδογμαι	-
δύναμαι	能够 *I can, am able*				
	δυνήσομαι	-	-	δεδύνημαι	ἐδυνήθην
ἐάω	允许 *I allow*				
	ἐάσω	εἴασα	εἴακα	εἴαμαι	εἰάθην
ἐγείρω	唤醒 *I arouse*				
	ἐγερῶ(έω)	ἤγειρα	ἐγρήγορα	-	ἠγέρθην
ἐθέλω	愿意，愿望 *I wish*				
	ἐθελήσω	ἠθέλησα	ἠθέληκα	-	-
εἰμί	是，存在 *I am*				

	ἔσομαι	(ἦν)	-	-	-
ἐλαύνω	驱赶，驾驶 *I drive*				
	ἐλῶ(άω)	ἤλασα	-ελήλακα	ἐλήλαμαι	ἠλάθην
ἕλκω	拖，拉 *I drag*				
	-ἕλξω	εἵλκυσα	-είλκυκα	-είλκυσμαι	-ειλκύσθην
ἕπομαι	跟随 *I follow*				
	ἕψομαι	ἑσπόμην	-	-	-
ἔρχομαι	来，去 *I go, come*				
	ἐλεύσομαι	ἦλθον	ἐλήλυθα	-	-
ἐρωτάω	问 *I ask*				
	ἐρωτήσω	ἠρόμην	ἠρώτηκα	ἠρώτημαι	ἠρωτήθην
ἐσθίω	吃 *I eat*				
	ἔδομαι	ἔφαγον	ἐδήδοκα	-εδήδεσμαι	ἠδέσθην
εὑρίσκω	发现 *I find*				
	εὑρήσω	ηὗρον	ηὕρηκα	ηὕρημαι	ηὑρέθην
ἔχω	有 *I have*				
	ἕξω	ἔσχον	ἔσχηκα	-έσχημαι	-
θάπτω	埋葬 *I bury*				
	θάψω	ἔθαψα	-	τέθαμμαι	ἐτάφην
θνήσκω (ἀπο-)	死 *I die*				
	θανοῦμαι	ἔθανον	τέθνηκα	-	-
ἵημι	送走，投掷 *I send, shoot*				
	ἥσω	ἧκα	εἷκα	εἷμαι	εἵθην
ἵστημι	安置，树立；站立 *I make stand, set (tr.), I stand (intr.)*				
	στήσω	ἔστησα	ἕστηκα	ἕσταμαι	ἐστάθην
καίω	燃烧 *I burn*				
	καύσω	ἔκαυσα	-κέκαυκα	κέκαυμαι	ἐκαύθην
καλέω	呼唤，叫(某人的)名字 *I call*				
	καλῶ(έω)	ἐκάλεσα	κέκληκα	κέκλημαι	ἐκλήθην
κλαίω	哭 *I weep*				
	κλαύσομαι	ἔκλαυσα	-	κέκλαυμαι	ἐκλαύσθην
κλέπτω	偷 *I steal*				
	κλέψω	ἔκλεψα	κέκλοφα	κέκλεμαι	ἐκλάπην -
κρίνω	判断 *I judge*				
	κρινῶ(έω)	ἔκρινα	κέκρικα	κέκριμαι	ἐκρίθην
κτάομαι	获取 *I obtain, gain*				
	κτήσομαι	ἐκτησάμην	-	κέκτημαι	ἐκτήθην
κτείνω (ἀπο-)	杀死 *I kill*				

	κτενῶ(έω)	ἔκτεινα	-έκτονα	-	-
λαμβάνω	拿 *I take*				
	λήψομαι	ἔλαβον	εἴληφα	εἴλημμαι	ἐλήφθην
λανθάνω	不被注意到 *I escape the notice of*				
	λήσω	ἔλαθον	λέληθα	-λέλησμαι	-
λέγω	说 *I say*				
	λέξω	ἔλεξα/εἶπον	εἴρηκα	λέλεγμαι	ἐλέχθην
λείπω	离开，留下 *I leave*				
	λείψω	ἔλιπον	λέλοιπα	λέλειμμαι	ἐλείφθην
μανθάνω	学习 *I learn*				
	μαθήσομαι	ἔμαθον	μεμάθηκα	-	-
μάχομαι	战斗 *I fight*				
	μαχοῦμαι(έο)	ἐμαχεσάμην	-	μεμάχημαι	-
μέλει	关心 *It concerns*				
	μελήσει	ἐμέλησε	μεμέληκε	-	-
μέλλω	就要(做)，打算 *I intend, am about (to)*				
	μελλήσω	ἐμέλλησα	-	-	-
μένω	停留，继续下去 *I stay, remain*				
	μενῶ(έω)	ἔμεινα	μεμένηκα	-	-
μιμνήσκω (ἀνα-)	使记起，想到 *I remind (act.), I remember (mid.)*				
	-μνήσω	-έμνησα	-	μέμνημαι	ἐμνήσθην
νομίζω	认为 *I think, consider*				
	νομιῶ(έω)	ἐνόμισα	νενόμικα	νενόμισμαι	ἐνομίσθην
οἴγνυμι (ἀν-)	打开 *I open*				
	-οίξω	-έῳξα	-έῳχα	-έῳγμαι	-εῴχθην
οἶδα	知道 *I know*				
	εἴσομαι	ᾔδη	-	-	-
ὄλλυμι (ἀπ-)	毁灭，死亡 *I destroy (act.), I perish (mid.)*				
	-ολῶ(έω)	-ώλεσα	ολώλεκα	-	-
		-ωλόμην	-όλωλα		
ὄμνυμι	发誓 *I swear*				
	ὀμοῦμαι(έο)	ὤμοσα	ὀμώμοκα	-	ὠμόθην
ὁράω	看 *I see*				
	ὄψομαι	εἶδον	ἑώρακα	ὦμμαι	ὤφθην
ὀφείλω	欠(债) *I owe*				
	ὀφειλήσω	ὠφείλησα	ὠφείληκα	-	-
πάσχω	遭受 *I suffer*				
	πείσομαι	ἔπαθον	πέπονθα	-	-

πείθω	劝说，听从；相信 ***I persuade (act.), obey (mid.), I believe***				
	πείσω	*ἔπεισα*	*πέπεικα*	*πέπεισμαι*	*ἐπείσθην*
		/ἐπιθόμην	*/πέποιθα*		
πέμπω	送走 ***I send***				
	πέμψω	*ἔπεμψα*	*πέπομφα*	*πέπεμμαι*	*ἐπέμφθην*
πίμπλημι (*ἐμ-/ἐν-*)	使充满 ***I fill***				
	-πλήσω	*-έπλησα*	*-πέπληκα*	*-πέπλησμαι*	*-επλήσθην*
πίνω	喝 ***I drink***				
	πίομαι	*ἔπιον*	*πέπωκα*	*-πέπομαι*	*-επόθην*
πίπτω	落下，跌倒 ***I fall***				
	πεσοῦμαι (*έο*)	*ἔπεσον*	*πέπτωκα*	-	-
πλέω	航行 ***I sail***				
	πλεύσομαι	*ἔπλευσα*	*πέπλευκα*	-	-
πράττω	做 ***I act, do***				
	πράξω	*ἔπραξα*	*πέπραχα*	*πέπραγμαι*	*ἐπράχθην*
πυνθάνομαι	询问，了解到 ***I enquire, find out***				
	πεύσομαι	*ἐπυθόμην*	-	*πέπυσμαι*	-
πωλέω	出售 ***I sell***				
	πωλήσω	*ἐπώλησα*	*πέπρακα*	*πέπραμαι*	*ἐπράθην*
ῥήγνυμι	打破 ***I break***				
	-ῥήξω	*ἔρρηξα*	*-ἔρρωγα*	*-ἔρρηγμαι*	*ἐρράγην*
στέλλω (*ἀπο-,ἐπι-*)	派遣 ***I send***				
	-στελῶ (*έω*)	*ἔστειλα*	*-έσταλκα*	*ἔσταλμαι*	*ἐστάλην*
σῴζω	拯救 ***I save***				
	σώσω	*ἔσωσα*	*σέσωκα*	*σέσωσμαι*	*ἐσώθην*
τέμνω	切割 ***I cut***				
	τεμῶ (*έω*)	*ἔτεμον*	*-τέτμηκα*	*τέτμημαι*	*ἐτμήθην*
τίθημι	放置 ***I place, put***				
	θήσω	*ἔθηκα*	*τέθηκα*	*κεῖμαι*	*ἐτέθην*
τίκτω	生（儿女） ***I give birth to, beget***				
	τέξομαι	*ἔτεκον*	*τέτοκα*	-	-
τιτρώσκω	受伤 ***I wound***				
	τρώσω	*ἔτρωσα*	-	*τέτρωμαι*	*ἐτρώθην*
τρέπω	使转向 ***I turn***				
	τρέψω	*ἔτρεψα*	*τέτροφα*	*τέτραμμαι*	*ἐτρέφθην*
τρέφω	抚养，培养 ***I nourish, support***				
	θρέψω	*ἔθρεψα*	*τέτροφα*	*τέθραμμαι*	*ἐτράφην*
τρέχω	跑 ***I run***				

	δραμοῦμαι(*έο*)	*ἔδραμον*	*-δεδράμηκα*	-	-
τυγχάνω	偶然遇见 *I happen*				
	τεύξομαι	*ἔτυχον*	*τετύχηκα*	-	-
ὑπισχνέομαι	答应，许诺 *I promise*				
	ὑποσχήσομαι	*ὑπεσχόμην*	-	*ὑπέσχημαι*	-
φαίνω	显示出，出现 *I reveal* (*act.*), *I appear, seem* (*mid.*)				
	φανῶ(*έω*)	*ἔφηνα*	*πέφαγκα*	*πέφασμαι*	*ἐφάνθην*
φέρω	携带 *I carry, bear*				
	οἴσω	*ἤνεγκα*	*ἐνήνοχα*	*ἐνήνεγμαι*	*ἠνέχθην*
φεύγω	逃走 *I flee*				
	φεύξομαι	*ἔφυγον*	*πέφευγα*	-	-
φημί	说 *I say*				
	φήσω	*ἔφησα*	-	-	-
φθάνω	先做，先行动 *I anticipate*				
	φθήσομαι	*ἔφθασα* (*ἔφθην*)	*ἔφθακα*	-	-
φθείρω (*δια-*)	破坏，毁灭 *I destroy, corrupt*				
	φθερῶ (*έω*)	*ἔφθειρα*	*ἔφθαρκα*	*ἔφθαρμαι*	*ἐφθάρην*
φοβέομαι	害怕 *I fear*				
	φοβήσομαι	-	-	*πεφόβημαι*	*ἐφοβήθην*
φύω	使生长，产生 *I produce* (*tr.*), *I am by nature* (*intr.*)				
	φύσω	*ἔφυσα* (*ἔφυν*)	*πέφυκα*	-	-
χρή	必须(做)…… *It is necessary...*				
-		(*ἐ*)*χρῆν*	-	-	-
ὠνέομαι	购买 *I buy*				
	ὠνήσομαι	*ἐπριάμην*	-	*ἐώνημαι*	*ἐωνήθην*

II. 总词汇表

A

ἀ-（在元音前写作 *ἀν-*） [前缀] (1) 表示“反义”，相当于英语里的前缀 *un-*，例如：*ἄ-σοφος* 不聪明的 *unwise*；(2) 表示“同一”、“相似”或加强意义，例如：*ἀ-τάλαντος* 同等重量的 *equal in weight*，*ἅ-πας* 全部，每一个 *quite all, all together, everyone/everything* *ἀγαθός, -ή, -όν* 好的 *good*

（AGATHA 阿加莎）

ἄγαν	太，非常 *too much*
ἀγανακτέω [ἄγαν]	感到不快，气愤 *I am annoyed*
ἀγαπάω	欢迎，爱，喜欢 *I welcome, love*
ἀγάπη, ἡ	(夫妻之间，神人之间的)爱 *love*
ἀγγελία, ἡ	信息，消息；公告，命令 *message, news; order*
ἄγγελος, -ου, ὁ	信使 *messenger* （ANGEL 天使）
ἀγγέλλω	宣告 *I announce*
— ἀγγέλλω, ἀγγελῶ, ἤγγειλα, ἤγγελκα, ἤγγελμαι, ἠγγέλθην	
ἀγεννής, -ές	低劣的，普通的 *not noble, common*
ἀγνώς, -ῶτος, ὁ/ἡ	[ἀ, γνῶναι(γιγνώσκω)] 不为人所知的，无名的(人) *unknown (man)* （AGNOSTICISM 不可知论，AGNOSTIC 不可知论者）
ἀγορά, -ᾶς, ἡ	公民大会，大会场地；市场 *assembly of the people, the place of assembly; market place* （AGORAPHOBIA 广场恐怖症）
ἀγρός, -οῦ, ὁ	田地，乡村 *field, country* （AGRICULTURE 农业）
— 比较 ἀργός, -όν	[ἀ, ἔργον 工作] 懒惰的 *idle, lazy*
ἀγρυπνία, ἡ	失眠，警醒 *sleeplessness, waking*
ἄγω	引领，带领；过活，度日 *I lead*
— ἄγω, ἄξω, ἤγαγον, ἦχα, ἦγμαι, ἤχθην	
ἀγών, -ῶνος, ὁ	集会，运动会；竞争，争论 *games, contest*
ἀδελφός, -οῦ, ὁ	兄弟 *brother* （PHILADELPHIA 费城）
ἄδηλος, -ον	看不见的，隐密的，不可测知的 *not seen* or *known, unknown, obscure*
ἀδικέω	做错事，犯错误；虐待 *I act unjustly, wrong, maltreat*
ἄδικος, -ον	不正当的，不正义的 *unjust*
ἀδίκως [ἄδικος 的副]	不正当地，不公正地 *unjustly*
ἀδυνατέω [ἀδύνατος]	没能力，没力量 *I am unable*
ἀδύνατος, -ον [ἀ,δύναμις]	无力(做某事)的 *unable (to do sth.)*
ἀεί	永远 *always, ever*
ἀήρ, ἀέρος, ἡ	空气 *air*
αἰθήρ, -έρος, ὁ/ἡ	以太，太空 ETHER
ἀθάνατος, -ον [ἀ,θάνατος]	不朽的 *immortal*
Ἀθηναῖος, -α, -ον	雅典的 *Athenian* [名] ὁ Ἀθηναῖος 雅典人 *Athenian*
— Ἀθηνᾶ, -ᾶς, ἡ	雅典娜 *Athena*
— Ἀθῆναι, -ῶν, αἱ	雅典城 *Athens*(因由几部分组成，故用复数)
αἰγιαλός, ὁ	海岸 *shore*
αἷμα, -ατος, τό	血，血液；血亲，亲族 *blood; relative* （HAEMOPHILIA 血友病）
αἰνέω (ἐπ-)	赞扬 *I praise*
— αἰνέω, -αινέσω, -ῄνεσα, -ῄνεκα, -ῄνημαι, -ῃνέθην	
αἴνιγμα, -ατος, τό	谜语 *riddle*

αἰνίττομαι /αἰνίσσομαι 说谜语，说隐语，暗示 *I speak in riddles, hint*
αἱρέω [主动]拿；[中动]选择 *I take (act.), choose (mid.)*
— αἱρέω, αἱρήσω, εἷλον, ᾕρηκα, ᾕρημαι, ᾑρέθην (HERESY 异端邪说)
αἴρω 举起 *I lift, remove*
— αἴρω, ἀρῶ, ἦρα, ἦρκα, ἦρμαι, ἤρθην
αἰσθάνομαι 感知 *I perceive*
— αἰσθάνομαι, αἰσθήσομαι, ᾐσθόμην, --, ᾔσθημαι, --
αἴσθησις, -εως, ἡ [城邦型] 感觉，[复]感官；知觉，印象 *sensation, perception, feeling*
αἰσθητικός, -ή, -όν 能感觉的，敏感的 *sensitive* (AESTHETICS 美学)
αἰσχύνω 羞辱，[被动] 受侮辱，感到羞耻 *I disgrace, I am ashamed*
— αἰσχύνω, αἰσχυνῶ, ᾔσχυνα, ᾔσχυγκα, ᾔσχυμμαι, ᾐσχύνθην
αἰτία, ἡ 原因，起因；罪责，归咎 *cause, reason; inducement, guilt*
(AETIOLOGY 原因论，病原学)
αἴτιος, -α, -ον 有责任的 *responsible (for)*
— αἴτιον, τό (= αἰτία) 原因 *cause, reason*
ἀκολουθέω 跟随，服从 *I follow*
ἀκούω 听 *I listen, hear* (ACOUSTICS 声学)
— ἀκούω, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, --, ἠκούσθην
ἄκρος, -α, -ον 在最高处的，在端点的 *topmost, extreme* (ACROPOLIS 卫城)
ἀκρότης, -ητος, ἡ 顶峰 *a summit, height*
ἀλεκτρυών, -ονος, ὁ [野兽型] 公鸡 cock
ἀλήθεια, -ας, ἡ 真理，真话 *truth*
ἀληθεύω [ἀληθής] 讲真话，说出真相 *I speak the truth*
ἀληθής, -ές [ἀ, ληθ(λανθάνω)] 真的，真实的 *true*
ἁλίσκομαι (主动语态用 αἱρέω) 被征服，被捉住，被判罪 *I am taken, caught, convicted*
— ἁλίσκομαι, ἁλώσομαι, ἑάλων, ἑάλωκα, --, --
ἀλλά [ἄλλος] 另方面，但是；然而(语气比 δέ 强) *but, yet, however*
ἀλλάττω /ἀλλάσσω 使改变；离开 *I change; leave* (PARALLAX 视差)
— ἀλλάττω, ἀλλάξω, ἤλλαξα, ἤλλαχα, ἤλλαγμαι, ἠλλάχθην/ἠλλάγην
ἀλλήλων, -ων,-ων 互相 *of each other, of one another* (PARALLEL 平行)
ἄλλος ,-η, -ο 另一个，别的一个 *other, another* (ALLOPATHY 对抗疗法)
ἄλλως [ἄλλος 的副] 无论如何，不同地
— καὶ ἄλλως 一般地，总的说来
— ἄλλως τε καί 尤其 *both in other ways and* (= *especially*)
ἅμα [副] 立刻，同时 *at once, at the same time*;
[介] [+与] 在……的同时，和……一起 *at the same time with, together with*
ἀμαθία, ἡ 无知，愚蠢 *ignorance*
ἁμαρτάνω 失误；犯错误，犯罪 *I make a mistake, sin*

— ἁμαρτάνω, ἁμαρτήσομαι, ἡμάρτησα/ἥμαρτον, ἡμάρτηκα, ἡμάρτημαι, ἡμαρτήθην

ἀμελέω 忽视，忽略，不关心 *I am careless, neglect*

ἀμείνων, -ον [ἀγαθός 的比] [幸福型] 更好的，能干的，强大的 *better, abler, stronger*

ἀμύνω /ἀμυνέω 防守，挡住；保卫自己 *I keep off, defend* (+*dat.*), *defend myself*

ἀμφί [+属] 关于 *concerning*

[+宾] 在……周围，大约 *round, about* (AMPHITHEATER 圆形剧场)

ἀμφι-έννυμι 围上，穿上(衣服)；[中动] 自己穿上 *I put on, dress myself in*

— ἀμφι-έννυμι, ἀμφιέσω, ἠμφίεσα, --, ἠμφίεσμαι, ἠμφιέσθην

ἄν [小品词] 无实义，主要表达不确定性和可能性

ἀνά [+宾] 向上，经历 *up, throughout* (ANALYSIS 分析)

ἀνα-βρυχάομαι [ἀνα, βρυχάομαι (野兽)吼叫] 大叫，大吼 *I roar loudly*

ἀναγκάζω [ἀνάγκη] 逼迫；(+双宾)迫使(某人)做(某事) *I compel, persuade*

ἀνάγκη, ἡ 必然 *necessity*

ἀν-αιρέω 提起，拿走；指定，回答 *I take up, remove; designate, answer*

ἀνα-χωρέω 回(家，城)，(从战场)退去，撤退 *I retire, retreat, withdraw*

ἀνδρεία, ἡ 男子汉气概，英勇，勇气 *manliness, manhood, manly spirit*

ἄν-ειμι [ἀνά, εἶμι] 上行，上山；返回 *I go up, rise; return*

ἀνεξέταστος, -ον [α, ἐξετάζω] 未寻找的，未查问的 *not inquired into, unexamined*

ἄνευ [+ 属] 没有，无；除……以外 *without, except*

ἀν-έχω 举起，支持；上升；坚持 *I hold up, support; rise; persist*

ἀνήρ, ἀνδρός, ὁ [父亲型] 男人，人；丈夫 *man, husband* (POLYANDRY 一妻多夫制)

ἀνθρώπινος, -η, -ον 人的，属于人的 *of, from* or *belonging to man, human*

ἄνθρωπος, ὁ 人 *human being* (ANTHROPOLOGY 人类学)

ἀν-ίημι 向上送；放开，松开 *I send up, let loose, detach*

— ἵημι, (ἵην), ἥσω, ἧκα, εἷκα, εἷμαι, ἕθην 送走，放走 *I send*

ἀνόητος, -ον 愚蠢的 *foolish*

ἀντί [只+属] 代替 *instead of* (ANTIDOTE 解毒剂，ANTARCTIC 南极)

ἀνυπόδητος, -ον [ἀ, ὑποδέω] 不穿鞋的，赤脚的

ἀνύτ-ω 完成 *I complete, accomplish*

ἄνω [ἀνά 的副词] 向上；向北方；在上面 *up, upwards; northwards*

ἄξιος, -α, -ον 值(多少)的，有价值的；合适的 *worth as much as, worthy of, deserving* (AXIOLOGY 价值论)

ἀξιόω 值多少，认为该受(惩，奖) *I estimate, think worthy*

ἀξιόχρεως, -ον [ἄξιος, χρέος] 值得重视的 *note-worthy, considerable*

ἀξίωμα, -ατος, τό 有价值的事物，身价，名誉，地位；认为合适的事物；[哲学，数学]自明之理，公理 *that of which one is thought worthy, reputation, rank, position; that which is thought fit; a self-evident theorem, an*

axiom (AXIOM 公理)

ἀπ-αλλάττω /ἀπ-αλλάσσω 释放，解脱；摆脱，避免 *I set free, release; get rid of*

ἀπ-αγγέλλω 报告，宣告 *I report, declare*

ἅπας, ἅπασα, ἅπαν [ἀ, πᾶς] 全部，每一个 *quite all, all together, everyone/everything*

ἀπειθέω [ἀ, πείθω] 不服从，不听从 *I disobey*

ἄπ-ειμι① [ἀπό, εἰμί] 不在，缺席 *I am away (from)*

ἄπ-ειμι② [ἀπό, εἶμι] 走开，离去 *I go away, leave*

ἀπ-εικάζω [ἀπό, εἰκάζω] 仿制，比较 *I copy, compare*

ἄπειρος①, -ον [ἀ, πεῖρα 经历，经验] 无经验的，不懂得……的 *inexperienced, ignorant*

ἄπειρος②, -ον [ἀ, πεῖρας 末端，终结] 无限的 *boundless, infinite*

ἀπ-εχθάνομαι [被动]被恨；[异态]招惹仇恨 *I become hated*

— ἀπ-εχθάνομαι, ἀπεχθήσομαι, ἀπηχθόμην, ἀπήχθημαι, --, --

ἀπ-έχω [ἀπό, ἔχω] 脱离，离开 *I keep away from*

ἀπέχθεια, ἡ 怨仇，仇恨 *enmity, hatred*

ἀπεχθής, -ές [ἀπό, ἔχθος 仇恨，敌视] 可恨的，敌视的 *hostile*

ἁπλοῦς, -ῆ, -οῦν 简单的 *simple*

ἀπό [+属] 从(某处)，离(某地) *from, away from*

ἀπο-βλέπω 目光转而专注于(某物)，注视；尊重 *I look at, regard*

ἀπο-δίδωμι 归还，报答 *I give back, return*

ἀπο-θνήσκω 死，死去 *I die*

ἀπο-κλαίω 痛哭；停止哭 *I burst into tears; cease to weep*

ἀπο-κρίνω 分开，挑选；[中/被动] 回答 *I separate, choose; answer*

ἀπο-κτείνω 杀，杀死 *I kill*

ἀπο-λαμβάνω 拿到，找回；归还；隔开 *I take away, cut off, regain*

ἀπολαύω 享受；得到利益 *I enjoy, profit from*

ἀπολαυστικός, -ή, -όν 为了享乐的，享乐的(生活) *devoted to enjoyment*

ἀπο-λείπω 留下，失去，放弃 *I leave, lose, relinquish*

ἀπ-όλλυμι 毁灭；死，丧失 *I ruin, am destroyed; I lost, die*

ἀπο-λογέομαι 辩护，答辩，申辩 *I make a defence*

ἀπολογία, ἡ 辩护，申辩，答辩词 *a speech in defence* (APOLOGY 辩解，道歉)

ἀπο-πέμπω 送走，赶走 *I send away/back*

ἀπο-πνίγω 窒息，淹死 *I am suffocated, drowned*

ἀπορέω 不知所措；贫乏 *I am embarrassed, at a loss, needy*

ἀπορία, ἡ 难题；缺乏，贫穷 *difficulty, lack*

ἀπο-σπένδω 奠酒祭神，泼洒 *I pour out (a libation)*

ἀπο-τελέω 结束，完成 *I complete, accomplish, perform*

ἀπο-τρέπω 转身而去，避开，阻止 *I turn away, dissuade from*

ἀπο-φαίνω 显示，证明 *I display, prove, explain*

ἀπο-φέρω	带走；报告；归还 *I carry off, report, bring back*
ἅπτω	接触，拴上，使依附在(某物上)；着火 *I touch, fasten, kindle*
— *ἅπτω, ἅψω, ἧψα, ἧμμαι, --, ἥφθην*	
ἄρα (在辅音前用 *ἄρ*)	[小品词] (表示推论)于是，随即；所以，那么 *then; therefore, so then*
ἆρα [疑问小品词]	(1) 一般表示希望得到否定的答复；(2) 如果表示希望得到肯定的答复，则用 *ἆρα οὐ*
ἀργύριον, τό	一块银币，银钱 *a silver coin, money*
ἄργυρος, ὁ	银子 *silver*
ἀρετή, ἡ	德性 *virtue*
ἀριστεῖα, τά	[复] 因英勇作战而得到的奖赏，英雄奖 *the prize of the best and bravest*
ἄριστος, -η, -ον	[*ἀγαθός* 的最高级] 最好的，最高贵的 *best, noblest*
ἀρνακίς, -ίδος, ἡ	[雄狮型] 羊皮革 *sheepskin*(变格同 *ἐλπίς*)
ἀριστοκρατία, -ας, ἡ	[*ἄριστος, κράτος*] 出身最高贵的人的统治，贵族政治 *rule of the best* (ARISTOCRACY 贵族阶级)
ἅρμα, -ατος, τό	双轮马车，战车 *chariot*
ἀρτί	现在；刚才 *just, just now*
ἀρχαῖος, -α, -ον [*ἀρχή*]	本源的；古老的，自古以来的 *ancient, primeval, old* (ARCHAEOLOGY 考古学)
ἀρχή, -ῆς, ἡ	起始，本源；原则 *beginning, principle* (ARCHETYPE 原型)
ἄρχω [*ἀρχή*]	开始，统治 *I begin, rule*
— *ἄρχω, ἄρξω, ἦρξα, ἦρχα, ἦργμαι, ἤρχθην*	
ἄρχων, -οντος, ὁ	统治者，首领 *ruler, commander* (ARCHON 执政官，统治者)
ἀσιτέω [*ἄσιτος*]	不吃食物，禁食，绝食 *I fast, abstain from food*
ἄσιτος, -ον	不吃东西的，禁食的 *without food, fasting*
ἄστακτος, ον [*ἀ, στάζω* 滴下(水、泪、血等)]	涌流的 *not in drops, gushing*
ἀστήρ, -έρος, ὁ	[父亲型] 星，星辰 *star*
ἄστρον, τό (常用复数)	星星，星座 (ASTROLOGY 占星术，ASTRONOMY 天文学)
ἄστυ, -εως, τό	[城邦型] 城，城镇 *town*
ἀσφαλής, -ές	稳定的，不动摇的(意志)；安全的 *immovable, firm, secure*
ἀσφαλῶς	安全地，确实地 *in safety, with certainty*
ἀτάρ	但是 *but*
ἅτε	正如；因为 *just as, as if, because, as*
ἀτεχνῶς	真正地，完完全全地 *really, simply, absolutely*
ἄτοπος, -ον [*ἀ, τόπος*]	奇特的；荒谬的 *out of place, strange*
ἀ-τιμάω /*ἀτιμάζω*	不尊重，侮辱 *I despise, insult*
ἀ-τιμόω	不尊重；予以剥夺公民权利的处罚 *I despise, disfranchise* *ἄττα* = *τινά*
αὖ	再度，重新；再者，另一方面 *again, anew; moreover, on the other hand*
αὖθις	回去；再次；后来；再者 *back; again; hereafter, moreover*

αὔριον	明天 *tomorrow*
αὐτάρκεια, ἡ	自足 *self-sufficiency*
αὐτόθι	当场，在这儿；立即 *right there, on the spot*
αὐτόματος, -η, -ον	自愿的，自动的；自发的，偶然 *self-acting, spontaneous, accidental* (AUTOMATIC 自动的)
αὐτός, αὐτή, αὐτό	属格 *αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτοῦ* (1) 自己，自身 *self*; (2) 间接格[①]时，意为"他、她、它 *him, her, it*"; (3) *ὁ αὐτός* 同样的，同一个 *the same*; (4) 用于强调时：*ὁ λόγος αὐτός* 道本身 *the word itself, ἐγὼ αὐτός* 我本人 *I myself* (AUTOBIOGRAPHY 自传)

ἀφ-ικνέομαι [*ἀπό, ἱκνέομαι*] 到达，来到 *I arrive at, come to*

— *ἀφικνέομαι, ἀφίξομαι, ἀφικόμην, ἀφῖγμαι, --, --*

ἀφυής, -ές	[真之型] 没天分的，愚笨的 *ungifted, unfit*
ἄχθομαι	烦恼，憎恶 *I am vexed*

B

βάθος, -ους, τό	[战舰型] 深度 *depth*	(BATHOS 突降法)
βαθύς, -εῖα, -ύ	[甜之型] 深的 *deep*	
βαίνω	走，步行 *I walk, go*	
—***βαίνω***, *-βήσομαι, ἔβην, βέβηκα, βέβαμαι, ἐβάθην*		
βάλλω	扔，抛 *I throw*	(HYPERBOLE 夸张法)
—***βάλλω***, *βαλῶ, ἔβαλον, βέβληκα, βέβλημαι, ἐβλήθην*		
βάρβαρος, -ον	外国的，非希腊人的 *foreign, not Greek*	(BARBARIAN 野蛮的)
— *βάρβαρος, ὁ*	外国人 *foreigner*	
βάρος, -ους, τό	[战舰型] 重量 *weight*	(BAROMETER 气压计)
βαρύς, -εῖα, -ύ	[甜之型] 重的，沉重的 *heavy*	
βαρύνω [*βαρύς*]	使负重，[被动]被弄得精疲力尽 *I weigh down, am oppressed*	
βασίλεια, -ας, ἡ	女王，王后 *queen*	
βασιλεία, -ας, ἡ	王国 *kingship*	
βασιλεύς, -έως, ὁ	[国王型] 王，国王 *king*	

βελτίων, -ον [*ἀγαθός* 的比] 更好的 *better*

βέλτιστος, -η, -ον [*ἀγαθός* 的最] 最好的 *best*

βία, -ας, ἡ	体力，力气 *force*
— *βίᾳ τινός*	情不自禁，不由自主 *against one's will, in spite of oneself*

---

① 主格、呼格称为"直接格"，属格、与格、宾格称为"间接格"。

βιβλίον, τό	写字板，书 *book*	(BIBLIOGRAPHY 书目，文献)
βίβλος, ἡ	纸莎草纸，一卷，书 *paper, book*	(BIBLE 圣经)
βίος, ὁ	生命，一生；生活方式 *life, manner of living*	(BIOLOGY 生物学)
βιός, ὁ	弓 *bow*	
βιόω	活，活着 *I live*	
βιωτός, -ή, -όν [*βιόω*]	值得生活的 *worth living for*	
βλάπτω	妨碍，使伤残；伤害，损害 *I hurt, injure*	
— ***βλάπτω***, *βλάψω, ἔβλαψα/ἐβλάβην, βέβλαφα, βέβλαμμαι, ἐβλάφθην*		
βλάστη, ἡ	幼芽，幼苗，嫩枝 *sprout, bud*	
βλέπω	看，瞧 *I look, see*	
— ***βλέπω***, *βλέψω, ἔβλεψα, βέβλεφα, βέβλεμμαι, ἐβλέφθην*		
βλοσυρός, -ά, -όν	严肃的，强壮的 *grim, strong*	
βοάω	叫喊 *I shout*	
— ***βοάω***, *βοήσω, ἐβόησα, βεβόηκα, βεβόημαι, ἐβώσθην*		
βουλεύω	审议，策划 *I take counsel, plan*	
βουλή, ἡ	议事会 *senate*	
βούλομαι	意欲，愿意 *I will, wish*	
— ***βούλομαι***, *βουλήσομαι, --, --, βεβούλημαι, ἐβουλήθην*		
βοῦς, βοός, ὁ/ἡ	[国王型] 公牛或母牛 *ox, cow*	(BUCOLIC 牧人的，农村的)
βραδύς, -εῖα, ύ	[甜之型] 慢的 *slow*	
βραχύς, -εῖα, ύ	[甜之型] 短的，短促的 *short, brief*	(BRACHYLOGY 简略表达法)
βρενθύομαι	自高自大，趾高气扬 *I bear myself haughtily, I swagger*	

Γ

γάρ	[后置词] 因为，既然 *for*	
γαμέω	结婚，娶/嫁 *I take as my wife (act.), I take as my husband (mid.)*	
— ***γαμέω***, *γαμῶ, ἔγημα, γεγάμηκα, γεγάμημαι, --*		
γε	[后置词，逆附读词] 至少，无论如何；的确，真的 *at least, anyway; indeed*	
γελάω	笑 *I laugh*	
— ***γελάω***, *γελάσομαι, ἐγέλασα, --, --, ἐγελάσθη*		
γέλοιος, -α, -ον	可笑的，滑稽的，幽默的 *laughable, jesting*	
γέμω	（只见“现”和“未完”）充满(某物)，装满 *I am full of*	
γένεσις, -εως, ἡ	[城邦型] 起源，诞生，种族，后代 *origin, manner of birth, race, descent*	(GENESIS《创世纪》，GENERATION 世代)
γενναῖος, -α, -ον	高贵的，优良的 *noble, excellent*	

γένος, -εος, τό	[战舰型] 种族，属 *race, genus*	
γέρων, -οντος, ὁ	[雄狮型] 老人 *old man*	
γεύω	品尝 *I taste*	
— γεύω, γεύσω, ἔγευσα, γέγευμαι, --, --		
γεωμετρία, ἡ	几何 *geometry*	
γεωργός, -οῦ, ὁ	农夫 *farmer*	(GEORGE 乔治)
γῆ, ἡ	地，大地；土(四大元素之一)；土地，国土 *earth, land, soil, ground*	(GEOGRAPHY 地理学, GEOLOGY 地质学)
γίγνομαι	(晚期写作 γίνομαι)产生，出现 *I become, come to be*	
— γίγνομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα, --, --		
γιγνώσκω	认识 *I get to know*	
— γιγνώσκω, γνώσομαι, ἔγνων, ἔγνωκα, ἔγνωσμαι, ἐγνώσθην		
γλῶττα (γλῶσσα), -ης, ἡ	舌头，语言 *tongue, language*	
γνῶσις, -εως, ἡ	调查；认识 *a knowing, knowledge*	
γραφή, ἡ	绘画；写字；公诉	
γράφω	写字；画图；提议；起诉 *I write, draw, indict*	
— γράφω, γράψω, ἔγραψα, γέγραφα, γέγραμμαι, ἐγράφην		
γυμναστικός, -ή, -όν	[γυμνόω] 喜欢体育锻炼的 *fond of athletic exercises*	
— ἡ γυμναστική	(暗含 τέχνη) 体育	(GYMNASTICS 体操)
γυμνός, -ή, -όν	裸体的，不穿衣服的 *naked, unclad*	
γυμνόω [γυμνός]	剥光，剥去衣服 *I strip naked*	
γυνή, γυναικός, ἡ	女人，妻子 *woman, wife*	(GYNAECOLOGY 妇科)

Δ

δαιμόνιον, τό	神灵(= θεός)；低于 θεοί 的小神 *divine being, lesser deity*	
δαίμων, δαίμονος, ὁ/ἡ	神灵 *divine being, demon*	(DEMON 恶魔)
δάκνω	咬 *I bite*	
— δάκνω, δήξομαι, ἔδακον, --, δέδηγμαι, ἐδήχθην		
δάκρυ, τό	眼泪 *tear*	
δάκρυον (= δάκρυ), τό	眼泪 *tear*	
δακρύω [δάκρυ]	哭泣，流泪 *I weep*	
— δακρύω, δακρύσω, ἐδάκρυσα, δεδάκρυκα, δεδάκρυμαι, --		
δακτύλιος, ὁ	戒指 *ring*	
δάκτυλος, ὁ	手指 *finger*	
δέ	[后置词] (1) 但是 *but*; (2) 回应 μέν, 意思是"另一方面"; commonly answers to μέν, meaning "*on the other hand*"	

δεῖ [δέω①的无人称形式] 必须，应当 *one must*; *it is necessary* (*to*)
δείδω 害怕 *I become afraid*
— δείδω, δείσομαι, ἔδεισα, δέδοικα/δέδια, --, ἐδείχθην
δείκνυμι 指出 *I show, indicate*
— δείκνυμι, δείξω, ἔδειξα, δέδειχα, δέδειγμαι, ἐδείχθην
δείλης 下午 *in the afternoon*
δειλός, -ή, -όν 怯懦的 *cowardly*
δεινός, -ή, -όν 可怕的；巧妙的，聪明的 *terrible*; *marvelous, clever* (DINOSAUR 恐龙)
δειπνέω [δεῖπνον] 进餐 *I dine*
δεῖπνον, τό 正餐 *dinner*
δένδρον, -ου, τό 树 *tree* (DENDROLOGY 树木学)
δεξιός, -ά, -όν 右的，在右边的 *right*
δέομαι [δέω②] 需要，缺乏，乞求 *I am in need of, ask for*
δεσμός, ὁ 桎梏，锁链 *bond, chain*
δεσμεύω (= δεσμόω) [δεσμός] 使戴上镣铐，捆住 *I fetter, put in chains*
δεσμωτήριον, τό [δεσμόω] 监狱 *prison*
δεσπότης, -ου, ὁ 主人，主子 *master, lord* (DESPOT 专制君主)
δεῦρο (复数动词前后用 δεῦτε) 到这儿，来吧！迄今 *hither, until now*
δέχομαι 接受 *I receive*
— δέχομαι, δέξομαι, ἐδεξάμην, --, δέδεγμαι, ἐδέχθην
δέω① 捆，绑 *I bind*
— δέω, δήσω, ἔδησα, δέδεκα, δέδεμαι, ἐδέθην
δέω② 需要，缺少 *I need, lack*
— δέω, δεήσω, ἐδέησα, δεδέηκα, δεδέημαι, ἐδεήθην
δή [后置词] (1) 现在，已经；于是 *now, already*; *then*; (2) 加强其他词的语气 to be emphatic
δῆλος, -η, -ον 明显的，确切无疑的 *visible, evident, clear*
— δῆλον [中作副] 显然 *obviously*
δηλόω 表明 *I manifest*
δῆμος, ὁ 乡区；人民 *country-district*; *people* (DEMOCRACY 民主)
δήπου (常写作 δή που) (1) 也许，一定，大概 *perhaps, doubtless*; (2) 用于问句，希望得到肯定答复 as interrogative implying an affirm answer，例如：*ἴστε γὰρ οὐ δήπου*; 你们会不知道吗？(含有 "*Surely you know*" 之意)
διά [+属] 穿过，通过 *through*
[+宾] 在……期间；由于，因为 *during, because of* (DIAGNOSIS 诊断)
δι-άγω [διά, ἄγω] 带过去，度日；继续，逗留 *I lead through, live, continue*

δια-βαίνω	跨步，越过，渡过 *I stride, go over, step across*
δια-βάλλω	投过；诽谤 *I throw over, accuse falsely, abuse*
διαβολή, ἡ	指控，诽谤；争吵，仇视 *false accusation, slander; quarrel, enmity*
διάβολος, -ον [διαβάλλω]	诽谤的，诬告的 *slanderous*
— ὁ διάβολος	诽谤者，魔鬼 *a slanderer, the devil* (DIABOLIC 恶魔的)
— τὸ διάβολον	诽谤话，恶意中伤的话 *slander*
δια-θρυλέω	传播；被吵得震耳欲聋 *I am commonly reported, talked deaf*
διά-κειμαι	被置于某种境况 *I am in a certain condition*
δια-κελεύομαι	吩咐，劝告，互相鼓励 *I bid, advise, encourage*
δια-κρίνω	区别，辨别 *distinguish*
δια-λέγω	挑出，选择；交谈；[哲]采用问答式论辩术 *I pick out, converse*
δια-λείπω	空下一段时间，隔一定距离；停顿 *I leave an interval/gap, desist*
διαλεκτική, ἡ	论辩术 *dialectic* (DIALECTICS 辩证法)
δια-νοέομαι	思考，考虑，打算，企图 *I consider, think*
διάνοια, ἡ	思想，概念；意图，打算；意义，含义
δια-πορεύω	带领；经过，穿过，度过 *I carry over/through*
δια-πράττω	完成，使达到目的 *I finish, bring about, procure*
δια-σκοπέω	细看，观察；瞭望 *I view closely, look round*
δια-τελέω	完成；过活；继续 *I finish, continue, keep doing*
διατριβή, -ῆς, ἡ	(时间的)消磨，消遣；讨论，研究 *a waste of time, pastime, study*
δια-τρίβω	消耗，消磨(时间) *I wear away, spend time*
δια-φέρω	把……带过去；和……不同 *I carry across; I differ*
δια-φθείρω	毁灭；败坏 *I destroy, ruin*
διδάσκαλος, ὁ/ἡ	教师 *teacher*
διδάσκω	教 *I teach* (DIDACTIC 说教的)
— διδάσκω, διδάξω, ἐδίδαξα, δεδίδαχα, δεδίδαγμαι, ἐδιδάχθην	
δίδωμι	给 *I give*
— δίδωμι, δώσω, ἔδωκα, δέδωκα, δέδομαι, ἐδόθην	
δίκαιος, -α, -ον	公正的，合法的 *just*
δικαιοσύνη, ἡ	正义，公正 *justice, righteousness*
δικαστήριον, τό	法庭，法院 *lawcourt*
δικαστής, -οῦ, ὁ	审判员；陪审员 *judge, juryman*
δίκη, -ης, ἡ	法律，正义；判决；民事诉讼案 *right, law, justice; judgement; lawsuit, legal action, penalty*
διό [διά, ὅ]	为此，因此 *wherefore, therefore*
διψάω	口渴 *I thirst, suffer from thirst*
— διψάω, διψήσω, ἐδίψησα, δεδίψηκα, --, --	
διώκω	追求，追猎，追踪 *I pursue*

δόγμα, -ατος, τό [*δοκέω*]	[身体型] 信念，教条 *belief, decree*	（DOGMATISM 教条主义）
δοκέω	设想，看来是 *I seem*	
— *δοκέω, δόξω, ἔδοξα, δεδόκηκα, δεδόκημαι, ἐδοκήθην*		
δόξα, ἡ	意见 *opinion*	（PARADOX 似非而是，悖论）
δόσις, -εως, ἡ [*δίδωμι*]	[城邦型] 给，赠；给予物 *act of giving, gift, present*	（DOSE 剂量）
δοῦλος, ὁ	奴隶 *slave*	
δρᾶμα, -ατος, τό [*δράω*]	[身体型] 行动，行为 *deed, action*	（DRAMA 戏剧）
δράω	做，完成 *I do, accomplish*	（DRASTIC 激烈的）
— *δράω, δράσω, ἔδρασα, δέδρακα, δέδραμαι, ἐδράσθην*		
δραχμή, ἡ	(钱币单位)德拉克马 *drachma*	
δύναμις, -εως, ἡ	力量，权力，能力 *strength, power, ability*	（DYNAMIC 动力的）
δύναμαι	能，能够(做) *I am able (to do)*	
— *δύναμαι, δυνήσομαι, ἐδυνησάμην, δεδύνημαι, --, --*		
δῶρον, -ου, τό	礼物 *gift*	

E

ἐάν [*εἰ, ἄν*]	如果(后面通常用虚拟语气) *if* (followed by subjunctive)	
ἔαρ, ἔαρος, τό	春天 *spring*	
ἐάω	允许 *I allow*	
— *ἐάω, ἐάσω, εἴασα, εἴακα, εἴαμαι, εἰάθην*		
ἐγ-γράφω [*ἐν, γράφω*]	刻上 *I inscribe*	
ἐγγυάω	担保 *I guarantee, promise*	
ἐγγυητής, -οῦ, ὁ	担保人 *someone who gives security*	
ἐγγύς	接近，临近 *close to, near*	
ἐγείρω	唤醒；激起；[中/被动] 醒来；兴奋 *I awaken, rouse; excite*	
— *ἐγείρω, ἐγερῶ, ἤγειρα, ἐγρήγορα, --, ἠγέρθην*		
ἐγ-καλέω [*ἐν, καλέω*]	控告 *I bring a charge*	
ἐγ-καλύπτω [*ἐν, καλύπτω*]	包住，遮掩 *I wrap up, hide*	
ἐγ-κέφαλος, -ον	[*ἐν, κεφαλή* 头] 在头内的 *in the head*	
— [名]（暗含 *μυελός* 骨髓，脑髓）*ὁ ἐγ-κέφαλος* 脑子 *brain*		
ἐγ-κύμων, -ον	[*ἐν, κῦμα* 胎儿] [幸福型] 怀孕的 *pregnant*	
ἐγ-κύπτω	[*ἐν, κύπτω* 俯身] 俯身偷看 *I stoop, peep*	
ἐγκωμιάζω	赞扬，赞美 *I praise, extol*	
ἐγώ	我 *I*	（EGO 自我）
ἐθέλω	愿意，愿望 *I wish*	
— *ἐθέλω,* (*ἤθελον*), *ἐθελήσω, ἠθέλησα, ἠθέληκα, --, --*		

ἐθίζω [ἔθος 风俗，习惯] 使习惯于，[被动]习惯于 *I accustom,I am accustomed (pass.)*

— ἐθίζω, ἐθίσω, εἴθισα, εἴθικα, εἴθισμαι, εἰθίσθην

ἔθω 惯于，习惯于 *I am accustomed*

— 其"现完2" εἴωθα 的时间含义相当于"现在时"，"过完2"，εἰώθη 相当于"未完"

εἰ 如果 *if, whether*

εἶδος, -εος, τό 形式，理念；种 *idea, species* (EIDOS 文化表相)

εἴδω 看 *I see*

— εἴδω, εἴσομαι, εἶδον, οἶδα (知道 *I know*), --, --

εἶεν [感叹词](只见于阿提卡方言的对话) 好的！就这样吧！*Well! Be it so!*

εἰκάζω 使相像，比较，猜想 *I compare*

— εἰκάζω, εἰκάσω, εἴκασα (或 ᾔκασα), εἴκακα, εἴκασμαι, εἰκάσθην

εἰκός, -οτος, τό [ἔοικα 的中性分词] 很可能的，合理的 *probable, reasonable*; [名] 可能性，很可能发生的事 *a likelihood* or *probability*

εἴκω① 像，好像是 *I am like, seem likely*

— 该词的现在时没有用，而其"现完2" ἔοικα 用作现在时

εἴκω② 退后，退让 *I yield*

— εἴκω, εἴξω, εἶξα, --, --, --

εἰκών, -όνος, ἡ 影像 *image* (ICON 偶像)

εἰμί 是，存在 *I am*

εἶμι 来，去 *I come, go*

εἰρήνη, ἡ 和平 *peace*

εἴρω 说 *I say*

— εἴρω, ἐρῶ, εἶπον, εἴρηκα, εἴρημαι, ἐρρήθην

εἴρων, -ωνος, ὁ [野兽型] 假装无知的人 *dissembler, one who says less than he thinks*

εἰρωνεύομαι [εἴρων] 假装无知，装傻 *I dissemble, feign ignorance*

εἰς (ἐς) [+宾] 进入 *into*

εἶτα (1) 后来，随即，因此 *next, then, therefore, accordingly*; (2) (表示疑问和惊叹)那么 *And then...? And so...?*

ἐκ (元音前写作 ἐξ) [+属] 从，从……中，自从 *out of, from*

ἕκαστος, -η, -ον 每，每一个，各个 *every, every one, each*

ἑκάστοτε [ἕκαστος] 每一回，任何时候 *every time*

ἐκ-βαίνω 走出来，离开 *I go out*

ἐκεῖ 那里，到那里 *there, to there*

ἐκεῖνος, -η, -ο 属格 ἐκείνου, ἐκείνης, ἐκείνου 那个 *that*

ἐκεῖσε 到那里 *to there*

ἐκ-θέω 跑出去 *I run out*

ἐκ-καθαίρω 洗干净，清除，净化 *I clean*

ἐκκλησία, ἡ	大会，公民大会 *assembly of citizens* (ECCLESIASTICAL 基督教会的)
ἐκ-καλύπτω	揭去掩盖物 *I uncover*
ἐκ-πίνω	喝光 *I drink off*
— *ἐκπίνω, ἐκπίομαι, ἐξέπιον, ἐκπέπωκα, ἐκπεπόμαι, ἐξεπόθην*	
ἐκ-τίνω	偿付，清偿；[中动] 使付还，报复 *I pay off, make amends*
— *ἐκτίνω, ἐκτίσω, ἐξέτισα, --, --, --*	
ἐκ-φέρω	带走，搬走 *I carry out of, carry away*
ἐκ-φεύγω	逃出去，脱出 *I flee away, escape*
ἐλαύνω	驱赶，驾驶 *I drive*
— *ἐλαύνω, ἐλῶ, ἤλασα, -ελήλακα, ἐλήλαμαι, ἠλάθην*	
ἔλεγχος, ὁ [*ἐλέγχω*]	考验，检查；反驳，反证 *cross-examining, testing, refutation*
ἐλέγχω	侮辱；反驳；盘问 *I put to shame, refute, cross-examine*
— *ἐλέγχω, ἐλέγξω, ἤλεγξα, --, ἐλήλεγμαι, ἠλέγχθην*	
ἐλευθερία, ἡ	自由 *freedom, liberty*
ἕλκω	拖，拉 *I drag*
— *ἕλκω, -ἕλξα, εἵλκυσα, -είλκυκα, -είλκυσμαι, -ειλκύσθην*	
Ἑλλάς, Ἑλλάδος, ἡ	希腊 *Greece*
ἐλ-λείπω [*ἐν, λείπω*]	留下；缺乏，不足 *I leave behind; I fall short, I am left wanting*
ἔλλειψις, -εως, ἡ	缺乏，欠缺，不足 *falling short, wanting*
ἐμ-βαίνω [*ἐν, βαίνω*]	走进 *I go into*
— *ἐμ-βαίνω, ἐμβήσομαι, ἐνέβην, ἐμβέβηκα, --, --*	
ἐμβάλλω [*ἐν, βάλλω*]	投进 *I throw in*
ἐμμένω [*ἐν, μένω*]	坚持 *I abide by*
ἐμός, -ή, -όν	[物主代词] 我的，属于我的 *mine*
ἐμπίπτω [*ἐν, πίπτω*]	落进 *I fall into*
ἔμπροσθεν	在前面，在……前面；早先，从前 *before, in front; before, earlier*
ἐμφαίνω [*ἐν, φαίνω*]	显现 *I exhibit*
ἔμ-φρων, -ον [*ἐν, φρήν*]	有知觉的，头脑清醒的，有理性的 *sensible, rational, prudent*
ἐν [+与]	在……，在……里 *in, at*
ἐναντίος, -α, -ον	相对的，相反的 *opposite, contrary*
ἐν-δείκνυμι	指出，告发，证明 *I denounce, display, prove*
ἐν-δέχομαι	接受，认可，允许；有可能 *I approve of, admit*
ἐν-δύω	给人穿上；自己穿上；进入，参加 *I put on* another, *I put on* (*clothes*), *enter*
— *ἐνδύω, ἐνδύσω, ἐνέδυσα/ἐνέδυν, --, --, --*	
ἔνδοθεν	[+属] 从里面，在里面的 *from within, within*
ἔν-ειμι [*ἐν, εἰμί*]	在……里面，在其中 *I am within, in*

ἕνεκα (也写作 ἕνεκεν) [后置词] [+属(属格常前置)] 因为，由于……缘故 *on account of, for the sake of*

ἐν-ελίττω (ἐν-ελίσσω) 卷进，裹进，包进 *I wrap up in*

ἐνέργεια, ἡ 活力，活动，动力，动能，作用 *action, operation, energy*

ἔνθα 这里，到这里；于是，就在那时 *here, hither; thereupon, just then*

ἐνθάδε 这里，到这里；在这种情况下 *here, hither; in this case* or *state*

ἐν-θυμέομαι 思考；关切；推断；留意 *I consider, take to heart, deliberate*

ἐνίοτε 有时 *sometimes*

ἐν-νοέω 想到；思考，理解 *I think of, have in my mind; I consider, understand*

— ἐννοέω, ἐννοήσω, ἐνενόησα, ἐννενοηκα, ἐννενόημαι, ἐνενοήθην

ἐνταῦθα 这里，到这里；在那时 *here, hither; at the very time, then*

ἐντεῦθεν 从这儿；此后；因此 *from here; henceforth; therefore*

ἐξ-αγγέλλω 通知，报告 *I report*

ἐξ-αιρέω [ἐκ, αἱρέω] 取出，挑选出；[中动] 释放 *I take out, pick out; set free*

ἐξ-αμαρτάνω 失误；犯错误，做错 *I make a mistake, sin*

ἐξ-ανίστημι [ἐκ, ἀνά, ἵστημι] 从座位上起立并离去 *I make get up from, lead out, depart*

ἔξ-ειμι [ἐκ, εἶμι] 从……走出去；结束 *I go out, come to an end*

ἐξ-ελαύνω 赶出去，驱逐出去；出征，进军 *I drive out, expel; set out, march out*

ἐξ-ελέγχω 考验；证明有罪；驳斥 *I test, convict, confute*

ἐξ-έρχομαι 从……出去，离开；出场；期满，结束 *I go/come out, come to an end, expire*

ἔξ-εστι [ἐκ, εἰμί] [无人称] 可以……，可能……，能够…… *It is allowed, possible*

ἐξ-ετάζω 审查，盘问；调查，寻找；检验 *I search out, examine, test*

— ἐξετάζω, ἐξετάσω, ἐξήτασα, ἐξήτακα, ἐξήτασμαι, ἐξητάσθην

ἐξέτασις, -εως, ἡ 调查，检验 *examination, scrutiny*

ἕξις, -εως, ἡ (身体或精神上的)状态，习惯 *a habit of body, a habit of mind*

ἔξω 向外，在……之外 *out of*

ἔοικα [εἴκω①] 像是，看来是 *I look like, seem*

ἐπ-άγω 领向，引到；激励，促使 *I bring on, bring to, urge on, lead on by persuasion*

ἐπ-αινέω [ἐπί, αἰνέω] 赞扬 *I praise*

ἐπ-ακολουθέω 紧随，追踪 *I follow, accompany*

ἐπ-ανανεόομαι 更新，复兴 *I renew, revive*

ἐπ-άνειμι [ἐπί, ἀνά, εἶμι] 升起，上升；回去 *I go up, return*

ἐπ-εγείρω [ἐπί, ἐγείρω] 叫醒；鼓励 *I arouse, excite*

ἐπεί (1) (表示时间) 在……以后，自从……以来，每当 *after that, since, when, whenever*; (2) (表示原因)既然，因为 *since, seeing that*

ἐπειδάν [ἐπειδή, ἄν] = ἐπεάν, ἐπήν 每当，一旦 *whenever*
ἐπειδή [ἐπεί 的加强形式] (1)（表示时间）在……以后，自从……以来，每当 *after that, since, when, whenever*; (2)（表示原因）既然，因为 *since, seeing that*
ἔπειτα [ἐπί, εἶτα] 然后；因此 *afterwards, therefore*
ἐπ-έχω [ἐπί, ἔχω] 拿给，对准；堵住，阻止 *I hold out, reach to; stop, hinder*
ἐπί [+属] 在上面，在……时间内 *on, in the time of*
[+与]（表示时间、地点、原因、条件等关系）*on, by*
[+宾] 向……，在……时间内，为了 *to, against, over, for*
ἐπίγρυπος, -ον 鼻子有点钩的 *hook-nosed*
ἐπι-δείκνυμι 展览，证明，指出 *I exhibit, prove*
ἐπιεικῶς 适当地，公平合理地 *properly, fairly*
ἐπι-θυμέω 渴求，渴望 *I desire, long for*
ἐπι-λαμβάνω 捉，抓住；到达，占领 *I seize besides, catch, get possession of*
ἐπι-λύω 解开，释放；解释，解答 *I loose, release*
ἐπι-μελέομαι 关心，注意 *I take care of*
ἐπι-πέμπω 派遣去，送去 *I send to*
ἐπι-σκοπέω 察看，检查；探视，访问 *I look upon, inspect, visit*
ἐπ-ίσταμαι [ἐπί, ἵστημι] 懂得(如何做)，理解 *I know (how to do), understand*
ἐπιστήμη, ἡ 知识，学问，科学知识 *knowledge, intelligence, science* (EPISTEMOLOGY 认识论)
ἐπιτήδειος, -α, -ον 适合于某种目的的；有用的；忠实的(朋友) *fit or adapted for an purpose, useful, friendly*
ἐπιτηδές [ἐπί, τάδε] 有意地，欺诈地 *advisedly, deceitfully*
ἐπιτηδεύω 一心从事，(+不定式)专心致志(做) *I pursue, practise*
ἐπι-χειρέω [χείρ 手] 动手做，企图做(某事) *I put my hand to, undertake (to do sth.)*
ἕπομαι 跟随 *I follow*
— ἕπομαι, ἕψομαι, ἑσπόμην, --, --, --
ἐργάζομαι 工作，劳动；做，举行，完成；制造 *I work*
ἔργον, -ου, τό 工作，活动 *work*
ἔργω① 关，关进去 *I shut in*
— ἔργω, ἔρξω, εἶρξα, ἔεργμαι, --, --
ἔργω② 做，做成 *I do work*
— ἔργω, ἔρξω, ἔρξα, ἔοργα, --, --
ἔρις, -ιδος, ἡ [雄狮型] 斗争，争吵 *quarrel, strife*
ἐρρωμένως 强壮地，结实地 *strongly*
ἔρχομαι 来，去 *I come, go*
— ἔρχομαι, ἐλεύσομαι, ἦλθον, ἐλήλυθα, --, --
ἔρως, -ωτος, ὁ [雄狮型] 爱 *love*

ἐρωτάω 问 *I ask*

— ἐρωτάω, ἐρωτήσω, ἠρόμην, ἠρώτηκα, ἠρώτημαι, ἠρωτήθην

ἐρώτησις, -εως, ἡ [ἐρωτάω] [城邦型] 问题，询问 *question, questioning*

ἐσθίω 吃 *I eat*

— ἐσθίω, ἔδομαι, ἔφαγον, ἐδήδοκα, -εδήδεσμαι, ἠδέσθην

ἑσπέρα, ἡ 黄昏，傍晚 *evening*

ἑστία, ἡ 家灶(是供奉家神的地方)；家 *hearth, altar; house, home*

ἑταῖρος, ὁ 伙伴，同伴 *comrade, companion*

ἕτερος, -α, -ον 另一个，两者中的一个 *the other, one of two, another* (HETEROGENEOUS 异质的)

ἔτι 仍然，还；此外，更 *yet, still; besides, moreover*

ἕτοιμος, -η, -ον 预备好的 *prepared, ready*

ἔτος, -εος, τό 年 *year*

εὖ [ἀγαθός 的副] (1) 好，幸运地 *well, luckily*; (2) 常用来构成复合词，意为“好，大，多，丰富，顺利，容易 *greatness, abundance, prosperity, easiness*”

— 比 ἄμεινον 最 ἄριστα

εὐ-γένειος, -ον 有好胡须的 *well-bearded*

εὐδαιμονία, ἡ 幸福 *happiness*

εὐδαιμονίζω 可称幸福 *I account happy*

εὔελπις, -ιδος, ὁ/ἡ 大有希望的，乐观的 *good hope, hopeful*

εὐεργετέω 做好事，帮忙 *I do good, show kindness*

εὐθύς, -εῖα, -ύ [甜之型] 直的，直率的，正直的 *straight, direct, honest*

— εὐθύς [副] 立即，立刻 *at once*

εὐκόλως 脾气好，心平气和地 *well-disposedly, contentedly*

εὑρίσκω 寻找；发现，发明；得到 *I find, discover*

—εὑρίσκω, εὑρήσω, ηὗρον, ηὕρηκα, ηὕρημαι, ηὑρέθην

εὐτυχής, ές [εὖ, τύχη] 幸运的 *lucky, fortunate*

εὔχομαι 祈求，起誓 *I pray, beseech*

— εὔχομαι, ηὔξομαι, εὐξάμην (εὐχόμην), ηὖγμαι, --, --

ἐφ-άπτω [ἐπί, ἅπτω] 拴在……上，[中动] 抓住 *I fasten to, grasp*

— ἐφ-άπτω, ἐφάψω, ἐφῆψα, ἐφῆμμαι, --, --

εὐχερῶς 容易地，漫不经心地 *easily, readily*

εὐωχία, ἡ 大吃大喝 *feasting*

ἐχθρός, -ά, -όν 敌视的 *hostile*

— ἐχθρός, ὁ 敌人 *enemy*

ἔχω 有 *I have*

— ἔχω, ἕξω, ἔσχον, ἔσχηκα, -έσχημαι, --

ἕωθεν [ἕως] 从黎明起，在清晨 *at dawn*

ἑωθινός, -ή, -όν [*ἕως*]	清早的，黎明的 *early in the morning* 例如：*ἐξ ἑωθινοῦ* (= *ἕωθεν*) 从清晨起 *at dawn*
*ἕως*①, *ἡ*	[阿提卡型] 清晨，黎明 *dawn*
*ἕως*②	直到，到……时 *until, till*

Z

ζάω (*ζα-,ζη-*)	活，活着 *I live*
— ***ζάω***, *ζήσω, ἔζησα, ἔζηκα, --, --*	
ζεύγνυμι	使连在一起，使上轭 *I link together, yoke*
Ζεύς, ὁ	宙斯
— *Ζεύς, Διός, Διί, Δία, Ζεῦ*	
ζητέω	寻找，追求 *I seek*
ζήτησις, -εως, ἡ	探索，寻觅；询问，探讨
ζωή, ἡ	生命 *life*
ζῷον, τό	生物，动物 *living being, animal* （ZOO 动物园）
ζωός, -ή, -όν	活的，活着的 *alive*

H

ἤ	或者；比 *or, than*
— *ἤ… ἤ…*	或者……或者…… *either… or…*
ἦ	(1)（表示肯定）真的，确实地 *truly, in truth*；(2)（表示疑问）难道，莫非 *Surely…? Surely… not?*
ἡβάω	[*ἥβη* 青春] 正值青春年华，成为青年 *I am in the prime of youth, I am young*
— ***ἡβάω***, *ἡβήσω, ἥβησα, ἥβηκα, --, --*	
ἡγέομαι	带领，统治；认为，相信 *I lead the way, am ruler, think, believe*
ἤδη	已经，立即，从此 *already, now, forthwith*
ἥδομαι	感到愉快，感到高兴 *I am pleased, enjoy*
ἡδονή, ἡ	快乐 *pleasure*
ἦθος, -εος, τό	习惯 *custom*
ἥκιστος, -η, -ον	[*κακός, μικρός* 的最] 最少的，最差的，最坏的 *least*
ἥκω	已经来了；已达到 *I have come*
— ***ἥκω***, (*ἧκον*), *ἥξω, --, --, --, --*	
ἡλικία, ἡ	年纪，成年，世代 *time of life, age, generation*

— ἡλίκος, -η, -ον 一样大的；一样年龄的 *as big as, as old as*

ἡλικιώτης, -ου, ὁ [ἡλικία, ἡ 年龄] 同年龄的人，同伴 *an equal in age, fellow*

ἥλιος, -ου, ὁ 太阳 *sun* (HELIOGRAPH 日光反射信号器)

ἧμαι 坐 *I sit*

ἡμέρα, ἡ 白昼，一天 *day, daylight* (EPHEMERAL 短命的，暂时的)

ἠμί 说 *I say*

ἠρέμα (元音前为 ἠρέμας) 温和地，平静地 *quietly, gently*

ἠρεμέω 安静下来，静止 *I am still, keep quiet/unchanged*

— 比较：κινέομαι 动起来 *I move*

ἦρος 在春天 *in spring*

ἡσυχάζω 保持安静，保持不动 *I rest, am quiet*

ἡσυχία, ἡ 安静，宁静；休息

— ἡσυχίαν ἄγειν 保持安静 *to keep quiet*

ἦτρον, τό (ἦτορ) 肚子，腹部 *belly, abdomen*

ἥττων, ἧττον (也写作 ἥσσων) 较小的，较差的 *less, weaker, worse*

— 注：ἥττων 是 κακός 或 μικρός 的比较级

Θ

θάνατος, ὁ 死亡 *death*

θάπτω 埋葬 *I bury*

— θάπτω, θάψω, ἔθαψα, --, τέθαμμαι, ἐτάφην

θαρρέω (θαρσέω) 有勇气，有信心 *I am bold, courageous, confident*

θαυμάζω 惊异，钦佩 *I wonder, admire*

θαυμάσιος, -α, -ον [θαυμάζω] 令人惊异的，令人钦佩的，卓越的 *wonderful, admirable, excellent*

θαυμαστός, -ή, -όν 令人惊异的；[褒]可钦佩的；[贬]离奇的 *amazing, admirring*

θαυμαστῶς [θαυμάσιος 的副] 令人惊异地，奇异地 *wonderfully, excellently*

θεάομαι 观看，注视 *I behold, observe*

— θεάομαι, θεάσομαι, ἐθεασάμην, τεθέαμαι, --, ἐθεάθην

θεῖος, -α, -ον [θεός] (1) 神的；敬神的；神一样的，极好的 *of gods, holy, godlike, sublime*
(2) [名] τὸ θεῖον 神明 *the divine being*, τὰ θεῖα 神道，宗教 *divine things, religion*

θέμις, θέμιτος, ἡ [雄狮型] 神律，正义，习惯法；[复]法令，法律，神谕

θεμιτός, -ή, -όν 合乎正义的，合乎法律的 *lawful, just*

θεός, -οῦ, ὁ 神 *god* (THEOLOGY 神学)

θεραπεύω 服侍，照料；护理，治疗 *I am an attendant, do service; take care of, cure*

θερίζω [θέρος] 夏收，收割 *I reap, harvest*

θερμός, -ή, -όν	温的，热的；急躁的 *warm, hot; rash*	(THERMOS 热水瓶)
— [名] *τὸ θερμόν*	炎热 *heat*	
θέρος, -εος, τό	热天，夏天	
— *θέρους*	在夏天 *in summer*	
θέω	跑 *I run*	
θεωρητικός, -ή, -όν	喜欢沉思的 *fond of contemplating a thing, speculative*	
θεωρέω	观察，思考 *I behold, contemplate*	
θήρ	野兽 *wild beast*	
θηρευτής, ὁ	猎人 *hunter*	
θηρεύω [*θήρ*]	狩猎，追求 *I hunt, chase*	
θής	雇工，农奴 *serf*	
θητεύω [*θής*]	当雇工 *I work for hire*	
θνήσκω	死，死亡 *I die*	
— **θνήσκω**, *θανοῦμαι, ἔθανον, τέθνηκα, --, --*		
θορυβέω	吵闹，喧哗，喝彩，喝倒彩 *I make a turmoil, racket, or disturbance; I interrupt; (pass.) I am thrown into confusion*	
θύω	献祭 *I offer burnt-sacrifice*	
θύω	猛冲 *I rush on, dash*	
θώραξ, -ακος, ὁ	护胸甲 *breastplate*	

I

ἰάομαι	医治，医疗 *I heal, cure*	
ἰατρικός, -ή, -όν	有关医疗的 *of* or *for a surgeon*	
— *ἡ ἰατρική*	(暗含 *τέχνη*) 医术，外科手术 *surgery, medicine*	
ἰατρός, ὁ	医生 *physician*	
ἰδέα, ἡ	形式(理念)，种类 *form, species* (= *εἶδος*)	(IDEA 思想)
ἵημι	送走，投掷 *I send, shoot*	
— **ἵημι**, *ἥσω, ἧκα, εἷκα, εἷμαι, εἵθην*		
ἱκανός, -ή, -όν	适合的；有能力的；足够的，满意的 *becoming, competent, sufficient, satisfactory*	
ἱκανῶς	[*ἱκανός* 的副] 足够地，充分地 *sufficiently, enough*	
ἱκνέομαι	来，来到 *I come*	
— **ἱκνέομαι**, *ἵξομαι, ἱκόμην, ἷγμαι,--,--*		
ἵλεως (也写作 *ἵλαος*), *ων* [慎之型]	慈祥的，和蔼的，愉快的 *propitious; gracious, gentle*	
ἱμάτιον, τό	外衣 *outer garment, cloak*	
ἵνα	以便 *in order that*	

ἵππος, ὁ　马 *horse*　(HIPPOPOTAMUS 河马)

ἴσος, ἴση, ἴσον (荷马史诗写作 ἶσος) 同等的，同样的；平均分配的；公平的 *equal to, the same as; equally divided; fair, impartial*　(ISOTOPE 同位素)

ἵστημι　使固定，安置；站立 *I make stand; I stand*

— **ἵστημι**, στήσω, ἔστησα/ἔστην, ἕστηκα, ἕσταμαι, ἐστάθην

ἱστορία, ἡ　探索到的知识；对打听到的情况的叙述 *inquiry, information, narration*　(HISTORY 历史)

ἰσχυρός, -ά, -όν　强壮的 *strong*

ἴσως [ἴσος 的副]　同等地；很可能，或许 *equally; probably, perhaps*

K

καθ-εύδω [κατά, **εὕδω**]　躺下，睡下，睡觉，休息 *I lie down, sleep*

καθ-οράω [κατά, **ὁράω**]　往下看，俯视；观察，查看 *I look down on, I investigate*

καί　和，与；也；甚至 *and; also; even*

καινός, -ή, -όν　新的，新奇的 *new, strange*

καινοτομέω [καινός, **τομέω**]　新切割成；创新 *I make innovations*

καιρός, ὁ　适当，适度；适时，恰当的时机 *measure, fitness; the right point of time, the proper time*

καίτοι [καί, τοι]　(1) 也是，真的 *and indeed*; (2) 具有纠正意味：然而，尽管 to mark an objection: *and yet, although*

καίω　燃烧 *I burn*

— **καίω**, καύσω, ἔκαυσα, -κέκαυκα, κέκαυμαι, ἐκαύθην

κακός, -ή, -όν　坏的 *bad*

— 比 ἥττων 最 ἥκιστος

κακουργέω [κακός, **ἔργω**]　做坏事；伤害，毁坏 *I do evil, damage*

κάλλιον [καλός 的比 καλλίων 的中作副] 更好地 *better*

καλός, -ή, -όν　美的 *beautiful*　(CALLIGRAPHY 书法)

καλέω　呼唤，召唤 *I call, summon*

— **καλέω**, καλῶ, ἐκάλεσα, κέκληκα, κέκλημαι, ἐκλήθην

καλύπτω　隐藏 *I hide, conceal, cover*

καρδία, ἡ　心，心脏 *heart*

καρτερέω [καρτερός]　坚持，忍耐 *I am firm, endure*

καρτερός, -ά, -όν　强大的，坚忍的 *strong, enduring*

καρτέρησις, -εως, ἡ　[**καρτερέω**] 坚持，忍耐

κατά　[+属] 从上到下，落到，反对 *down from, down into, against*

[+宾] 向下，遍及，按照 *down, on, over, according to, throughout*

κατα-βαίνω	走下，下去 *I descend, go down*
καταγέλαστος, -ον	[*καταγελάω*] 可笑的，滑稽可笑的 *ridiculous*
κατα-γελάω	嘲笑，讥笑 *I laugh at, mock*
κατάγελως, -ωτος, ὁ	可笑的事，笑话，荒谬 *mockery, ridiculousness*
κατα-γιγνώσκω	注意到；指责；判处 *I observe, charge with, condemn*
κατά-κειμαι	躺下 *I lie down*
κατα-κλαίω	放声痛哭 *I bewail, lament*
κατα-κλίνω	使躺下，[被动] 躺下 *I lay down, lie down*
κατα-λείπω	留下，放弃 *I leave behind, abandon*
κατα-τείνω	绷紧，努力，全力以赴 *I stretch out, exert myself*
κατα-φρονέω	轻视，藐视 *I despise, disdain*
κατα-ψηφίζομαι	投票判决，投票判罪 *I vote against / in condemnation of*
κατ-εῖπον [*κατά, εἶπον*]	谴责，指控；告诉 *I speak against, accuse, tell*
κατ-έχω [*κατά, ἔχω*]	阻止，占领，控制 *I keep down/back, check, occupy*
κατ-ηγορέω	控告，指责 *I accuse*
κατήγορος, ὁ	控告者 *accuser* (CATEGORY 种类，范畴)
κάτω [*κατά* 的副]	下，向下；在下面 *down, downwards*
κεῖμαι	躺 *I lie*
κελεύω	命令，吩咐，恳求 *I order, bid, beseech*
κενός, -ή, -όν	空的，空虚的；无用的 *empty, void; vain*
— *κενεά* [副]	无效地，徒然 *in vain*
κεραμεῖς, -έως, ὁ	[*κέραμος* 陶器] 陶工，陶匠 *potter*
κεφαλή, ἡ	头 *head*
κήδω	使苦恼；[被动] 烦恼，关心 *I grieve, am troubled, care for*
κῆτος, τό	海豚 *porpoise*
κιθαρίζω	弹竖琴 *I play harp*
κιθαριστής, -οῦ, ὁ	竖琴手 *harper, harp-player*
κινδυνεύω	冒险，有危险；碰巧，有可能，也许是 *I am in danger, am likely, I take the risk of, I happen to*

— **κινδυνεύω**, *κινδυνεύσω, ἐκινδύνευσα, κεκινδύνευκα, κεκινδύνευμαι, ἐκινδυνεύθην*

κίνδυνος, ὁ	危险 *danger*
κινέω	使移动，发动 *I move, urge on*
κλαίω	哭 *I weep*

— **κλαίω**, *κλαύσομαι, ἔκλαυσα, --, κέκλαυμαι, ἐκλαύσθην*

κλέπτω	偷 *I steal*

— **κλέπτω**, *κλέψω, ἔκλεψα, κέκλοφα, κέκλεμαι, ἐκλάπην*

κλίνω	使斜，[被动] 斜靠，躺 *I incline, lie against*

— **κλίνω**, *κλινῶ, ἔκλινα, κέκλικα, κέκλιμαι, ἐκλίθην*

κοινωνία, ἡ [κοινός 共同的] 结交，联系，合伙；共同体 *communion, association, partnership; community*
κόλαξ, -ακος, ὁ [兀鹰型] 奉承者 *flatterer*
κρατέω 变强大，统治；超过；盛行 *I am strong, rule, prevail over, surpass*
κνήμη, -ης, ἡ 腿 *leg*
κοινός, -ή, -όν 共同的 *common*
κρίνω 区分；评判，判断 *I separate, judge*
— κρίνω, κρινῶ, ἔκρινα, κέκρικα, κέκριμαι, ἐκρίθην
κρούω 敲，击 *I knock, strike*
κρυπτός, -ή, -όν 掩盖着的，秘密的 *hidden*
κρύσταλλος, ὁ 冰，冰块 *ice*
κτάομαι 获取 *I obtain, gain*
— κτάομαι, κτήσομαι, ἐκτησάμην, --, κέκτημαι, ἐκτήθην
κτείνω 杀死 *I kill*
— κτείνω(有时写作 κτίννυμι), κτενῶ, ἔκτεινα, -έκτονα, --, --
κυΐσκομαι [被动] 受孕，怀胎 *I become pregnant*
κύκλος, ὁ 圆，圆周 *circle, round*
κύκνος, ὁ 天鹅 *swan*
κύλιξ, -ικος, ἡ 杯，酒杯 *cup*
κύων, ὁ/ἡ 狗 *dog*

Λ

λάθρα 秘密地 *secretly*
λαλέω 说，饶舌 *I talk, chatter*
— λαλέω,λαλήσω, ἐλάλησα, λελάληκα, λελάλημαι, ἐλαλήθην
λαμβάνω 拿，抓住 *I take*
— λαμβάνω, λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἴλημμαι, ἐλήφθην
λαμπρός, -ά, -όν 光亮的 *bright*
λανθάνω 不被注意到；忘记 *I escape the notice of*
— λανθάνω, λήσω, ἔλαθον, λέληθα, -λέλησμαι, --
λέγω 说 *I say*
— λέγω, λέξω, ἔλεξα/εἶπον, εἴρηκα, λέλεγμαι, ἐλέχθην
λείπω 离开，留下 *I leave*
— λείπω, λείψω, ἔλιπον, λέλοιπα, λέλειμμαι, ἐλείφθην
λέξις, -εως, ἡ [λέγω] 说话，讲话；风格，措词，词语 *a speaking, speech; a way of speaking, diction, style*

λευκός, -ή, -όν	白的 *white*	
λίθος, -ου, ὁ	石头 *stone*	(LITHOGRAPH 石版画，平版印刷画)
λίμνη, ἡ	湖 *lake*	
λογίζομαι	计算，盘算，考虑，认为 *I count, calculate, consider, think*	
λόγος, -ου, ὁ	话语，语言，逻各斯 *word, logos*	(THEOLOGY 神学)
λοιπός, -ή, όν [*λείπω*]	剩下的，残存的 *remaining, the rest*	
— *καὶ τὰ λοιπά*	(常缩写为 *κτλ.*)等等 *etc.*	
λούω	洗澡 *I bathe*	
λυπέω [*λύπη*]	使人痛苦，困扰，骚扰 *I give pain to, annoy*	
λύπη, ἡ	痛苦，悲痛 *pain, grief*	
λυσιτελέω	偿还，获利，有好处 *I am profitable*	
λύω	解开，放松 *I loose, release*	

M

μαῖα, ἡ	老妈妈；奶妈；接生婆 *foster mother, nurse; midwife*	
μαιεύομαι	助产，做接生婆 *I serve as a midwife*	
μαιευτικός, -ή, -όν	助产的，产科的 *of* or *for midwifery, obstetric*	
— *ἡ μαιευτικὴ τέχνη*	助产术 *midwifery*	
μαίνομαι	发狂，发疯 *I am mad*	
μακαρίζω	认为……是幸福的 *I call... happy*	
— *μακαρίζω, μακαριῶ, ἐμακάρισα, --, --, --*		
μακάριος, -α, -ον	有福的，幸福的 *blessed, happy*	
μάλα	十分，非常，很 *much, very much, wholly*	
— 比 *μᾶλλον* 最 *μάλιστα*		
μάλιστα	[*μάλα* 的最] 最为，尤其；(数量)大约 *most, most of all*; with number *about*	
— *ὡς μάλιστα*	[回答语] 当然 *certainly*	
— *καὶ μάλιστα*	[回答语] 必然，一定 *most certainly*	
μᾶλλον	[*μάλα* 的比] 更，更为 *more, rather*	
μανθάνω	学习，知道 *I learn*	(MATHEMATICS 数学)
— *μανθάνω, μαθήσομαι, ἔμαθον, μεμάθηκα, --, --*		
μαντεῖος, -α, -ον	有关神谕的，有关预言的 *oracular, prophetic*	
— *μαντεῖον, τό*	神谕 *oracle, oracular response*	
μαντεύομαι	颁发神谕，讲出预言；预示；求神谕 *I prophesy, deliver an oracle; I consult or inquire of an oracle*	
μαρτυρέω	作证，作见证 *I am a witness*	(MARTYR 殉道士，烈士)

μάχη, ἡ 战争，战役 *war, battle*

μάχομαι 作战，战斗 *I fight*

μέγας, μεγάλη, μέγα 大的；高的；强大的 *big, great; high; strong*

— 比 μείζων 最 μεγίστος

μέγεθος, -εος, τό 大，高大，巨大；大小，体积 *greatness, bulk, size*

μεγίστος, -η, -ον [μέγας 的最] 最大的 *greatest*

μεθύω 喝醉 *I am drunk*

μείζων, -ον [μέγας 的比] [幸福型] 更大的 *greater*

μέλλω 就要(做)，打算 *I am about to, intend to*

— μέλλω, μελλήσω, ἐμέλλησα, --, --, --

μέλος, -εος, τό 肢，四肢；歌曲，曲调 *limb; song, tune*

μέλω 成为所关心的事物 *I am a care to*

— μέλω, μελήσω, ἐμέλησα, μεμέληκα, μεμέλημαι, --

μέμφομαι 指责，谴责 *I blame, reproach*

— μέμφομαι, μέμψομαι, ἐμεμψάμην, --, --, ἐμέμφθην

μέν [连接小品词] (1) 无实义，和 δέ 合用，两者都不能放在句首；(2) 和其他小品词合用

— μέν...δέ... 一方面……另一方面…… *on one hand... on the other hand* (表示对比，一般不必译出)

μέντοι [μέν, τοι] 当然；然而 *certainly, however*

μένω 停留 *I remain, stay*

— μένω, μενῶ, ἔμεινα, μεμένηκα, --, --

μερος, -εος, τό 部分，分额 *a part, share*

μεσημβρία, ἡ [μέσος, ἡμερία (=ἡμέρα)] 日中，正午 *midday, noon*

μέσος, -η, -ον 中间的 *middle*

μεσότης, -ητος, ἡ [μέσος] 中间，中道 *a middle* or *central position, a mean between two extremes*

μετά [+属] 与……，与……一起 *with, together with*
[+与] 在……中 *among*
[+宾] 在……之后 *after*

μετα-βάλλω 使翻转，改变 *I turn over, change*

μετ-έχω [μετά, ἔχω] 分享 *I share in*

μετοίκησις (= μετοικία), -εως, ἡ 迁居，移民 *change of bode, migration*

μέτριος, -α, -ον [μέτρον] 合度的，中等的，适度的 *within measure, moderate, fitting*

μέτρον, τό 尺度，标准，适度 *a measure, due measure* or *limit* (METRE 米，公尺)

μέχρι 直到，到……为止 *as far as, until*

μή (1) 不，没有 *no, not*; (2) 在连词 ὅτι, ὡς, ὅπως, ὥστε 之后，表示“以免”，“别”；(3) 与“不过、直陈”动词一起，表示违反既成

事实的愿望

μηδέ [*μή, δέ*] 也不，绝不 *but not, and not*

μηδ-είς, μηδ-εμία, μηδ-έν [*μηδέ, εἷς κτλ.*] 没有一个，无人 *no one, nobody*

— *μηδέν* [中作副] 绝不，并没有 *not at all, by no means*

*μήν*① 是加强语气的小品词，意为“真的，无疑 *surely*”；尤其在否定之后，意为“真的，不过 *indeed, however*”

*μήν*②, *μηνός, ὁ* 月 *month*

μήτερ, μητρός, ἡ [父亲型] 母亲 *mother*

μηχανή, ἡ 机械；方法 *machine, contrivance, plan*

μικρός (= *σμικρός*), *-ά, -όν* 少，少量的 *small, little*

μιμνήσκω 使记起，想到 *I remind* (*act.*), *I remember* (*mid.*)

— *μιμνήσκω, μνήσω, ἔμνησα, --, μέμνημαι, ἐμνήσθην*

μισέω 恨，憎恨 *I hate*

μῖσος, τό 憎恨 *hatred*

μνᾶ, -ᾶς, ἡ 米那 *mina*（货币单位）

μνήμη, 记忆，记忆力；纪念 *memory, remembrance* (MNEMONIC 助记符)

μόγις 吃力地，艰难地；几乎没有 *with toil, hardly, scarcely*

μοιχεύω 通奸 *I commit adultery* (*with*)

μόνος, -η, -ον 单独的，唯一的 *only, alone*

μορφή, ἡ 形状 *shape*

μύωψ, -ωπος, ὁ [兀鹰型] 马蝇，牛虻 *horsefly, gadfly*

N

ναῦς, νεώς, ἡ 船 *ship*

ναύτης, ὁ 船员，水手 *sailor*

νέμω 分配，控制；放牧(牛羊) *I distribute, manage, graze*

νέος, -η, -ον 年轻的 *young* (NEODOXY 新学说)

— *οἱ νέοι* 年轻人 *young men*

— *νεώτερος, -α, -ον* [*νέος* 的比] 更年轻的；新近的，奇怪的 *younger; new, strange*

νεύω 点头示意，吩咐 *I nod, beckon*

νέω 游泳 *I swim*

νῆσος, ἡ 岛屿 *island*

νικάω [*νίκη*] 战胜 *I conquer*

νίκη, ἡ 胜利 *victory*

νοέω 看出，认识 *I perceive*

— *νοέω, νοήσω, ἐνόησα, νενόηκα, νενόημαι, ἐνοήθην*

νομίζω [*νόμος*]	保持习惯；认为，信奉 *I hold as a custom; I think, believe in*
— *νομίζω, νομιῶ, ἐνόμισα, νενόμικα, νενόμισμαι, ἐνομίσθην*	
νόμος, ὁ [*νέμω*]	牧场；区域；习惯，法律 *pasture; district; custom, law*
νοσέω	生病 *I am sick, ill*
νόσος, ἡ	疾病 *disease*
νοῦς, νοῦ, ὁ	心智；注意力；想法 *mind, reason, thought, intention*
νῦν	现在；于是，因此 *now; then, therefore*
νυστάζω	昏昏欲睡，打盹 *I nod in sleep*
νωθής, -ές	[真之型] 懒惰的，迟钝的 *lazy, idle*

Ξ

ξένος, -ου, ὁ	外国人，客人 *foreigner, guest*
ξενίζω [*ξένος*]	接待客人，殷勤款待 *I receive hospitably*
ξηρός, -ά, -όν	干的，干燥的；干瘦的，枯槁的 *parched, withered*
ξίφος, -εος, τό	一种宽刃的剑 *sword*
ξύλον, τό	木头，木材 *wood, a piece of wood* (XYLOPHONE 木琴)

O

ὅδε, ἥδε, τόδε	这个 *this*
ὁδός, -οῦ, ἡ	道路 *way, road* (*EXODUS*《出埃及记》)
ὅθεν	从那里；因此 *whence, from which; wherefore*
οἴγνυμι (*ἀν-*)	打开 *I open*
— *οἴγνυμι, -οίξω, -έῳξα, -έῳχα, -έῳγμαι, -εῴχθην*	
οἶδα	知道 *I know*
οἰκεῖος, -α, -ον	[*οἶκος, ὁ* 房屋，家] 家庭的，自己的；适合的，合乎事物本来性质的 *in* or *of the house, one's own; fitting, suitable, proper to* a thing
οἴομαι	（常写作 *οἶμαι*）认为，相信；期望；恐怕 *I think, suppose, fear, intend*
— *οἴομαι,* (*ᾤμην*), *οἰήσομαι, ᾠήθην,* --, --, --	
οἷος, οἵα, οἷον	[关系代词 *ὅς* 的形容词] 这样的，那样的，什么样的 *of what kind, such as*
— *οἷον,οἷα*	[中作副] 像似，例如 *as, like, just as, for instance*
οἴχομαι	（常含有完成时的意思，与 *ἥκω* 相对）已经走了 *I am absent, am gone*
— *οἴχομαι,* (*ᾠχόμην*), *οἰχήσομαι, ᾤχημαι,* --, --, --	
ὀλίγος, -η, -ον	（数量）小，少 *few, little, scanty*
ὄλλυμι (*ἀπ-*)	毁灭，死亡，*I destroy* (act.), *I perish* (mid.)

— ὄλλυμι, ὀλῶ, ὤλεσα/ὠλόμην, ὀλώλεκα/ὤλωλα, --, --

ὅλος, -η, -ον 整个的，全部的；完全的 *whole, complete, all* (HOLISM 整体论；HOLISTIC 整体的，整体论的)

ὄμμα, -ατος, τό [ὦμμαι(ὁράω)] 眼睛 *eye*

ὄμνυμι 发誓 *I swear*

— ὄμνυμι, ὀμοῦμαι, ὤμοσα, ὀμώμοκα, --, ὠμόθην

ὅμοιος, -α, -ον 同样的，相似的 *like, resembling* (HOMOIOUSIAN 本体相类论者)

ὁμός, -ή, -όν 同一的，共同的，共有的 *one and the same, common* (HOMOGENEOUS 同种类的，同质的；HOMOOUSIAN 本体同一论者)

ὁμόσε [ὁμός] 向着一个地方去 *to one and the same place*

— ὁμόσε ἰέναι 与……短兵相接 *to close with..., to fight against...*

ὁμωνύμως 意义不明显地，模棱两可地 *equivocally*

ὁμώνυμος, -ον /ὁμωνύμιος, -α, -ον [ὁμός, ὄνομα] 同名的；同名的人；同名而意义不同的，模棱两可的(词，字等) *having the same name; equivocal*

ὁμῶς [ὁμός 的副] 同样地，同等地 *equally, likewise*

ὅμως 虽然，尽管，仍旧 *nevertheless, notwithstanding, still*

ὀνειδίζω 责骂，训斥 *I reproach*

ὀνίνημι 使得到好处，帮助 *I profit, help*

— ὀνίνημι, ὀνήσω, ὤνησα, --, --, ὠνήθην

ὄνομα τό 名字 *name*

ὀνομάζω 叫(某人的)名字 *I call (somebody's) name*

ὁπότε 当，当……时；既然，因为 *when, whenever; because, since*

ὁπότερος, -α, -ον 两者中的哪一个，我们(你们)中的哪一个 *which of (us* or *you) two*

ὅπου [不定关系副词] 相当于英语的 *where, wherever*

ὅπως [ὅς, πῶς] 怎样，正如；当……时 *how, in what manner, as, when*

ὁπωστιοῦν [ὅπως, τι, οὖν] 无论如何 *howsoever*

ὁράω 看 *I see*

— ὁράω, ὄψομαι, εἶδον, ἑώρακα, ὦμμαι, ὤφθην

ὀρέγω 递给，伸出；想望，渴望 *I reach, stretch out, aim at, long for*

— ὀρέγω, ὀρέξω, ὤρεξα, --, ὀρώρεγμαι, ὠρέχθην

ὀρθός, -ή, -όν 直的，正确的，正直的 *straight, right, just* (ORTHODOX 正统的，东正教的)

ὀρθῶς [ὀρθός 的副] 正确地，真正地 *really, rightly*

ὄρθρος, ὁ 黎明，清晨 *daybreak, dawn*

— ὄρθρος βαθύς 大清早，天刚亮 *early dawn, just before daybreak*

ὁρίζω 划一条界限；决定，规定；界说，下定义 *I divide as a boundary; determine, define*

— ὁρίζω, ὁρίσω, ὥρισα, ὥρικα, ὥρισμαι, ὡρίσθην

ὁρμάω 推动，激发；急于要(做) *I push on, stir up, hasten on*

ὄρνις, ὁ/ἡ [雄狮型] 鸟 *bird*

ὄρος, -εος, τό 山 *mountain*

ὅρος, -ου, ὁ 界限 *boundary* (HORIZON 地平线)

ὀρρωδέω 惧怕，畏缩；为(某事)而害怕 *I dread, shrink from, fear for*

ὀρχήστρα, ἡ 歌舞场，剧院 *place for dancing* (ORCHESTRA 管弦乐队)

ὅς, ἥ, ὅ (1) 相当于英语的关系代词 *who, what, which*; (2) 这个 *this* (= *οὗτος, ὅδε*)；(3) 有时相当于 *αὐτός*(只用于主格)，例如：*ἦ δ' ὅς* 他说 *said he, ἦ δ' ἥ* 她说 *said she ὅσος, ὅση, ὅσον* 像……一样的，和……一样多 *as many as*

ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ [*ὅς, ἥ, ὅ* 的强调形式] 就是那个人他……，就是那个东西它…… *the very man who..., the very thing which...*

ὅστις, ἥτις, ὅ τι [*ὅς, τις*] 任何人他……，任何东西它……，无论谁……，无论什么东西…… *anyone who, anything that, whoever, whatever*

ὀστοῦν /ὀστέον, τό 骨头 *bone*

ὀσφραίνομαι 嗅、觉出有(某物)气味 *I smell*

ὅταν [*ὅτε, ἄν*] 不论什么时候，每当 *whenever*

ὅτε 当……的时候 *when*

ὅτι (1) 无实义，相当于英语中引导从句的 *that*; (2) 因为 *because*

οὐ (在不送气的元音前用 *οὐκ*，在送气的元音前用 *οὐχ*；阿提卡方言强调式 *οὐχί*) 不，不是，否 *not*

οὐδαμός, -ή, -όν [*οὐδέ, ἀμός*] 没有一个，没有任何(人) *no one, nobody*

οὐδαμοῦ [*οὐδαμός* 的副词] 没有哪一处；不；绝不

οὐδαμῶς 绝不，一点也不 *in no way, not at all*

οὐδέ [*οὐ, δέ*] 但不 *but not*

— *οὐδέ... οὐδέ...* 甚至不…… 也不…… *not even... nor yet...*

οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν [*οὐδέ, εἷς*] 没有一个 *no one, nobody*

— *οὐδέν* [中作副] 绝不，绝没有 *not at all*

οὐδέτερος, -α, -ον 两者都不是的，非此非彼的；中性的 *not either, neither of the two; neutral*

οὐκέτι [*οὐκ, ἔτι*] 不再，再也不 *no more, no longer*

οὖν (1) 的确，其实 *really*; (2) 于是，因而 *then, therefore*; (3) (中断以后继续讲下去 to continue a narrative) 却说，回头说；(4) 加在不定关系代词或关系副词之后时，意思变得不如以前明确：*ὅστις* 谁 *whoever* →*ὁστισοῦν* 不论谁 *whosoever, ὅπως* 如何 *how* →*ὁπωσοῦν* 无论如何 *howsoever οὐρανός, ὁ* 天，天空 *heaven, sky* (URANUS 天王星)

οὐσία, ἡ [*εἰμί* 的阴性分词 *οὖσα*] 财产；存在；本质，实体 *property, substance;*

	being, existence; essence, nature of a thing
οὔτε	也不 *and not*
— οὔτε… οὔτε…	(μήτε… μήτε…)既不……也不…… *neither… nor…*
οὔτοι [οὐ, τοι]	真的不 *indeed not*
οὗτος, αὕτη, τοῦτο	属格 τούτου, ταύτης, τούτου [指示代词] 这个 *this*
οὕτως	(辅音前一般用 οὕτω) [οὗτος 的副] 这样，如此 *so, thus*
ὀφείλω	欠(债) *I owe, am indebted*
— **ὀφείλω**, (ὤφειλον), ὀφειλήσω, ὠφείλησα, ὠφείληκα, --, --	
ὀφθαλμός, -οῦ, ὁ	[ὀφθῆναι(**ὁράω**)] 眼睛 *eye* (OPHTHALMOLOGY 眼科学)
ὀφλισκάνω	欠下(招致)罚款 *I incur a debt*
— **ὀφλισκάνω**, ὀφλήσω, ὦφλον, ὤφληκα, --, --	
ὄψις, -εως, ἡ	[ὄψομαι(**ὁράω**)] 形象，外表，面貌；视力 *look, appearance, face, eyesight*

Π

πάγος①, ὁ	山岩，山，山岗 *rock, peak, hill*
	例如：ὁ Ἄρειος πάγος 战神山 *the hill of Ares*
πάγος②, ὁ	冰，霜 *ice, frost*
πάθος, -εος, τό	[战舰型] 遭遇，不幸；情感；情况；事件 *misfortune, suffering, passion; occurrence, accident* (PATHOLOGY 病理学)
παῖς, παιδός, ὁ/ἡ	孩子，男孩，女孩，儿子，女儿；奴隶，仆人
πάλαι	很久以前，从前 *long ago, in time gone by*
πανταχοῦ	各地，到处；全然 *everywhere, in every way; wholly*
πάνυ	(1) 完全，非常 *entirely, very much*；(2) (回答语)当然 *certainly*
πάππος, ὁ	祖父，外祖父 *grandfather*
παρά	[+属] 来自(某人或某处) *from (a person or place)*
	[+与] 在旁边 *by the side of, with*
	[+宾] 沿着，在……期间 *along, during*
παρα-βάλλω	扔在旁边；互相比较 *I throw beside, compare,*
παρα-γίγνομαι	在附近；帮助；(事物)来临 *I am present, help, happen*
παράδειγμα, τό	榜样，模范，模型；样品；证明 *pattern or model; example; proof from example*
παρα-κάθημαι	坐在……旁边 *I sit beside…*
παρα-κελεύομαι	劝告；鼓励 *I exhort, encourage*
παρά-παν	[παρά, πᾶν] 总共，完全 *altogether* (常与 τό 连用)
πάρ-ειμι①	[παρά, **εἰμί**] 在旁边，在场 *I am near, present*
πάρ-ειμι②	[παρά, **εἶμι**] 从旁边过去；越过 *I go by, overtake*

παρεμ-βαίνω [παρά, ἐκ, βαίνω] 走到……一边，离题 *I go in beside another, digress*
παρ-έχω 递给，提供；造成 *I offer, furnish, produce*
παρ-ίστημι 使站在旁边；提供 *I place by, offer*
παρουσία, ἡ [πάρ-ειμι①] 在场，到场 *being present, presence*
πᾶς, πᾶσα, πᾶν 所有，一切，每一个 *all, every* (PANACEA 万灵药)
πάσχω 遭受，经历 *I suffer*
— πάσχω, πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα, --, --
πατήρ, ὁ 父亲 *father*
παύω 使停止，使终止；结束 *I stop, bring to an end, cease* (PAUSE 停止)
πείθω 劝说，听从；相信 *I persuade* (*act.*), obey (*mid.*), *I believe*
— πείθω, πείσω, ἔπεισα/ἐπιθόμην, πέπεικα/πέποιθα, πέπεισμαι, ἐπείσθην
πεινάω 挨饿，饥饿 *I am hungry, famished*
πειράω 试图，企图 *I try, attempt*
— πειράω, (ἐπείρων), πειράσω, ἐπείρασα, πεπείρακα, πεπείραμαι, ἐπειράθην
πέμπω 送走 *I send*
— πέμπω, πέμψω, ἔπεμψα, πέπομφα, πέπεμμαι, ἐπέμφθην
περί [+属] 在……周围；关于；为了……缘故 *around, about; on account of*
[+与] 在周围；为了…… *around; on account of*
[+宾] 在周围；在附近；有关 *around; near, with regard to*
(PERISCOPE 潜望镜)
περι-άγω 引领……环绕，转动 *I lead/turn round, go round*
περι-αιρέω 拿走，摘下 *I take off, strip off*
περί-ειμι① [περί, εἰμί] 超过，胜过，幸存 *I am superior, surpass, survive*
περί-ειμι② [περί, εἶμι] 绕圈子，经过 *I go round, pass by*
περι-έρχομαι 环绕，环行，循环 *I go round, come in turn*
περι-σκοπέω 向周围看，仔细观察 *I look round*
περι-τυγχάνω 遇上，碰上；(灾难)临到(某人头上) *I fall in with, encounter*
πέτρα, ἡ 岩石 *rock*
πήγνυμι 插，钉牢；[被动] 凝固，凝结 *I fix, congeal*
— πήγνυμι, πήξω, ἔπηξα, πέπηγμαι, --, --
πηδάλιον, τό 舵 *rudder*
πηνίκα; (1) 在什么时辰？什么时候？*At what point of time? At what hour?*
(2) (= πότε;) 什么时候？*When?*
πιέζω (πιεζέω) 压紧，捏住，抓住 *I press, squeeze, lay hold of*
— πιέζω, πιέσω, ἐπίεσα, πεπίεσμαι, ἐπιέσθην
πῖλος, ὁ 羊毛毡 *felt, felt covering*
πίμπλημι (ἐμ-/ἐν-) 使充满 *I fill*
— πίμπλημι, -πλήσω, -έπλησα, -πέπληκα, -πέπλησμαι, -επλήσθην

πίνω 喝，饮 *I drink*

— πίνω, πίομαι, ἔπιον, πέπωκα, πέπομαι, ἐπόθην

πίπτω 落下，跌倒 *I fall*

— πίπτω, πεσοῦμαι, ἔπεσον, πέπτωκα, --, --

πλεῖστος, -η, -ον [*πολύς* 的最] 最多的 *most*

πλέκ-ω 编织 *I plait*

πλέω 航行 *I sail*

— πλέω, πλεύσομαι, ἔπλευσα, πέπλευκα, --, --

πληθύς, ἡ 大群人 *crowd, throng*

πληθύω [*πληθύς*] 充满 *I am full*

πλημμελέω 弹错调子，犯错误 *I strike a false note, err*

πλημμελής, -ές [*πλήν, μέλος*] 弹错调子的；有失误的 *out of tune, faulty, erring*

πλήρης, -ες 充满……的 *full*

πλησίος, -α, -ον 近的，邻近的 *near, close*

πλοῖον, τό 舟，船 *ship, vessel*

ποιέω 做 *I do, make*

— ποιέω, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα, πεποίημαι, ἐποιήθην

ποιητής, - οῦ, ὁ [*ποιέω*] 创制者；诗人 *maker, poet*

πολεμίος, -α, -ον 有关战争的；敌对的，敌视的 *of* or *belonging to war*; *of* or *like an enemy, hostile* [名] *οἱ πολέμιοι* 敌人，敌军 *enemy*

πόλεμος, ὁ 战斗，战争 *battle, fight, war*

πόλις, πόλεως, ἡ [城邦型] 城邦 *polis, city-state* (POLITICS 政治)

πολιτικός, -ή, -όν 属于公民的，属于城邦的，关于政治的 *of citizen, belonging to polis, political*

— [名] *ἡ πολιτική* 政治学 *politics*; *τὰ πολιτικά* 政事，公共事务 *state affairs, public matters*

πολίτης, -ου, ὁ 公民 *citizen*

πολλάκις [*πολύς*] 多次，常常 *many times, often*

πολύς, πολλή, πολύ 多，许多；多次的；[时间]长久的 *much, many, frequent*; *long*

— 比较级 *πλείων /πλέων*，最高级 *πλεῖστος*

— *οἱ πολλοί* 大多数人 *the majority*, *τὸ πολύ* 大部分, *τὰ πολλά* 多半，通常

πονέω [*πόνος*] 劳苦，苦干 *I work hard, work hard at*

πόνος, ὁ 工作，劳苦；重任；痛苦；劳动的成果，作品

πορεύω 带过去，供应；行走，前进 *I bring, convey*; *go, march*

πόρρωθεν 从远处 *from afar*

ποταμός, -οῦ, ὁ 河 *river* (HIPPOPOTAMUS 河马；MESOPOTAMIA 美索不达米亚)

ποτέ [逆附读词] (1) 在某时，某次，一度，从前 *at some time, ever, once*; (2) 加强语气，例如：*τίς ποτε*; 到底是谁？*Who in the world*?

πότε 几时？何时？*When*?

πότερος, -α, -ον 两者中的哪一个？*Which of the two?*
— [中作副] πότερον... ἤ... 是……，还是……？*Whether... or...* ?
πού [逆附读词] 无论何地，某处；也许 *anywhere, somewhere; possibly, perhaps*
ποῦ 哪里？怎样？*Where? How?*
πούς, ποδός, ὁ [雄狮型] 脚 *foot*
πρᾶγμα, -ατος, τό [πράττω] 行动，事务；重大的事情；[复]情况；国家的大事；个人的事情；麻烦事 *a doing, deed; matter, business, public or private affair; difficulty* (PRAGMATICISM 实用主义)
πρᾶξις, -εως, ἡ [πράττω] 交易；行事，行动；实践 *transaction; an acting, doing; practice*
πρᾶος, -ον 温和的，温顺的 *mild, gentle*
πράττω 做 *I act, do*
— πράττω, πράξω, ἔπραξα, πέπραχα, πέπραγμαι, ἐπράχθην
πράως [πρᾶος 的副] 温和地 *gently, mildly*
πρέσβυς, -υος, ὁ 老人，长老；使节 *an old man; an ambassador*
πρεσβύτερος, -α, -ον [πρέσβυς 的比] [善之型] 比较年长的；较大的 *older, elder*
[名] πρεσβύτερος, ὁ (PRESBYTERIAN 长老会制的)
πρίαμαι 购买 *I buy*
πρό [+属] 在……之前 *before, in front of*
προαίρεσις, -εως, ἡ 优先选择，细心考虑 *a choosing* one thing *before* another, *an act of deliberate choice*
προαιρετικός, -ή, -όν 宁愿选择……的，优先选择……的，有意选择……的 *inclined to prefer, deliberately choosing a thing*
πρό-θυμος [πρό, θυμός] 热衷于(做)……的；怀善意的
προΐστημι 使立在前面 *I set before*
προ-λέγω 预先说出，预言；公布，宣告 *I foretell, proclaim*
προ-οράω 预见 *I foresee*
πρός [+属] 从(某处)，在……一边 *from..., on the side of*
[+与] 在……之上，挨，靠 *at, on, close to*
[+宾] 朝，向，对着 *to, towards, facing*
προσ-εύχομαι (向神)祷告，祈祷 *I pray to/for*
προσ-καθίζω /προσκαθέζομαι 或 προσκάθημαι 坐在……近旁，和(某人)生活在一起 *I sit near, keep to*
πρόσ-κειμαι 放置在……上；参加 *I lie upon, am joined with*
προσ-ποιέω 给……增添；佯称，假装 *I add to, pretend*
προσ-τίθημι 放上，给予 *I put upon, give, bestow* [中动] 加入，赞成 *I join to, agree to*
πρόσωπον, τό 脸，面容，外貌 *face, countenance, appearance*
προσχράομαι 使用 *I employ besides, use*

πρότερος, -η, -ον	较前的，较早的 *before, former*
— *πρότερον*	[中作副] 较前，较早 *before, earlier*
προτροπάδην	头朝前 *turned forward, headlong*
例：*προτροπάδην φεύγειν*	急匆匆逃走 *to flee in headlong*
προφερής, -ές	放在前面的，优胜的；优秀的 *placed before, excellent*
προ-χωρέω	前进，发展 *I go forward* [无人称] *προχωρεῖ* 进行顺利，很顺利 *it goes on well*
πρῴ (= *πρωΐ*)	在早晨，早 *early in the day, early*
πρῶτος, -η, -ον	[*πρότερος*] [善之型] 第一的 *first*
— *πρῶτον*	[中作副] 首先 *at first*
πτερόν, τό	翅膀 *wing*
πετάν-νυμι (*ἀνά-*)	张开，伸开 *I expand*
— ***πετάννυμι***, *-πετῶ, -επέτασα, -πέπταμαι*	
πυνθάνομαι	询问，了解到 *I enquire, find out*
— ***πυνθάνομαι***, *πεύσομαι, ἐπυθόμην, --, πέπυσμαι, --*	
πῦρ, πυρός, τό	[野兽型]火，火焰 *fire* (PYROTECHNICS 烟火表演，烟花制造术)
πωλέω	出售 *I sell*
— ***πωλέω***, *πωλήσω, ἐπώλησα, πέπρακα, πέπραμαι, ἐπράθην*	
πῶμα, -ατος, τό [***πίνω***]	[身体型] 一口(饮料)，一剂 *drink, potion*
πῶς	怎么？用什么方法？*How? In what way* or *manner?*
— *πῶς οὐ* 当然是这样 *surely it is so* (字面意思：*How not so?*)	
πως	[逆附读词] 一定，无论如何 *in anyway, by any means*
πώποτε	(1) 尚，还 *ever, yet*; (2) 常和否定词连用 mostly with negatives

Ρ

ῥᾴδιος, -α, -ον	容易的 *easy*
— 比 *ῥᾴων*	最 *ῥᾷστος*
ῥᾳδίως	[*ῥᾴδιος* 的副] 容易地，随随便便地 *easily*
ῥᾴων, -ον	[*ῥᾴδιος* 的比] 更容易的 *easier*
— *ῥᾷον*	[中作副] 更容易地 *more easily*
ῥέζω	做，办，行 *I do, act, work, make*
— ***ῥέζω***, *ῥέξω, ἔρεξα, --, --, ῥέχθην*	
ῥέω	流，流动 *I flow*
ῥήγνυμι	打破 *I break*
— ***ῥήγνυμι***, *-ρήξω, ἔρρηξα, -έρρωγα, -έρρηγμαι, ἐρράγην*	
ῥήτωρ, ῥήτορος, ὁ	演说家 *orator*
ῥίπτω (*ῥιπτέω*)	抛，掷，扔，投 *I throw, cast/hurl down*

Σ

σέβομαι 敬畏 *I feel awe*

σεισμός, ὁ 地震 *earthquake* (SEISMOLOGY 地震学)

σελήνη, ἡ 月亮 *moon*

σημεῖον, τό 标记，信号；预兆，征兆

σηπεδών, -όνος, ἡ [σήπω 使腐烂，变腐败] [野兽型] (肉)腐烂，腐败 *putrefaction*

σιγάω 安静下来，保持沉默 *I am silent*

σιτέω [σῖτος] 吃食物，进餐 *I feed, eat*

σῖτος, ὁ 谷物、食物 *food*

σκεδάννυμι (σκεδαννύω) (人群)分散；[被动](兵队)溃散 *I scatter, am scattered*

— σκεδάννυμι, σκεδάσω, ἐσκέδασα, --, ἐσκέδασμαι, ἐσκεδάσθην

σκέλος, -εος, τό [战舰型] 腿 *leg*

σκέπτομαι 观察，注意；思考，考虑 *I look at, survey, consider*

— σκέπτομαι, σκέψομαι, ἐσκεψάμην, ἔσκεμμαι, --, --

σκέπω (σκεπάζω, κεπάω) 遮盖，遮蔽 *I cover, shelter*

σκευάζω

σκέψις, -εως, ἡ 凭感官而获得的知觉，观察，考虑，怀疑 *examining, observation, consideration, doubt* (SCEPTIC 怀疑论者，SCEPTICISM 怀疑主义)

σκιά, ἡ 阴影 *shade*

σκληφρός, -ά, -όν 细巧的，瘦的 *slender, thin*

σκοπέω 观看，考虑，询问 *I look at, consider, inquire*

σκοτεινός, -ή, -όν 阴暗的，黑暗的 *dark*

σοφία, ἡ 手艺；知识，智慧 *skill* in handicraft and art, *intelligence, wisdom*

σοφός, -ή, -όν 精通某行技艺的，有知识的；智慧的 *skilled in any handicraft or art, skilled in the sciences; learned, wise*

σπουδαῖος, -α, -ον 急忙的，认真的；优良的，良好的 *earnest, serious; good, excellent*

στέλλω (ἀπο-, ἐπι-) 派遣 *I send*

— στέλλω, -στελῶ, ἔστειλα, -ἔσταλκα, ἔσταλμαι, ἐστάλην

στερέω 剥夺，夺走；[被动] 被夺去 *I deprive, am deprived of*

— στερέω, στερήσω, ἐστέρησα, --, ἐστέρημαι, ἐστερήθην

στερρός, -ά, -όν 坚硬的 *hard*

στοά, -ᾶς, ἡ 柱廊，走廊，画廊 *porch, portico, colonnade* (STOICISM 斯多亚学派，STOICAL 禁欲的，坚忍的)

στόμα, -ατος, τό 嘴巴，口 *mouth* (STOMATOLOGY 口腔学)

στρατεία, ἡ 出征，远征；从军 [复]兵役 *expedition, campaign; military service* (STRATEGY 战略)

στρατηγός, ὁ [στρατός, ἄγω] 将军 *general*

στρατιώτης, -ου, ὁ 士兵 *soldier*

στρατόπεδον, τό [στρατός, πέδον] 军队(驻扎处)，营地 *the ground on which soldiers are encamped, a camp*

στρατός, ὁ 军队 *army*

στρέφω 使转动，使改变 *I twist, turn*

— στρέφω, στρέψω, ἔστρεψα/ἐστράφην, ἔστροφα, ἔστραμμαι, ἐστρέφθην

στρουθός, ὁ/ἡ 鸵鸟 *ostrich*

στύφω 收缩 *I contract*

συγξύω 磨碎 *I grind up*

συγχέω 倾倒在一起 *I pour together*

συλ-λαμβάνω 集合；使……闭上 *I put/bring together, collect*

συμ-βαίνω (ξυμβαίνω) 站在旁边；[无人称](事情)发生 *I stand beside, it happens*

— βαίνω, βήσομαι, ἔβην, βέβηκα,--, -- 走，步行；动身，出发 *I walk, set out*

συμφορά (ξυμφορά), ἡ 事件，遭遇，厄运 *event, circumstance, misfortune*

— σύμφορος, -ον 伴随着的，有用处的 *accompanying, useful*

σύν (ξύν) (1) [+与] 一同，和……在一起；以……方式 *together with, in company with, by means with*; (2) [副] 一齐，同时；此外，而且 *together; besides, also*; (3) (作为前缀，构成复合词)和……一起，一同 *with, along with, together*

σύν-在 β, μ, π, φ, ψ 之前变为 συμ-

σύν-在 γ, κ, ξ, χ 之前变为 συγ-

σύν-在 λ 之前变为 συλ-

σύν-在 σ 之前变为 συσ-

συν-διασώζω 帮助拯救，帮助保全(城邦) *I help in preserving*

σύν-ειμι [σύν, εἰμί] 连接在一起，共处 *I am/live together, associated*

συνήθης /ξυνήθης, -ες, 同住的，熟识的，和某人熟识的；习惯了的，已成习惯的 *dwelling* or *living together, accustomed* or *used to each other, customary, usual*

συν-νοέω /ξυν-νοέω 考虑，沉思 *I consider, reflect* (*on*)

σύν-οιδα /ξύνοιδα 和(某人)一起知道，同样知道 *I know together with*

συν-τρέφω 帮助饲养，一齐长大；形成，组成 *I bring up together*

συρρέω [σύν, ῥέω] 流到一起 *I flow together*

συσσῴζω [σύν, σῴζω] 帮助拯救 *I help to save*

συσκευάζω 帮助收拾行李，帮助安排 *I pack up*

συσσιτέω [συν, σιτέω] 和(某人)同桌吃饭，(在军中)共食 *I mess with*

συχνός, -ή, -όν 长，久；多，许多 *long, many* [中作副] 更，*often, much*

σφοδρός, -ά, -όν 剧烈的；热烈的，急躁的 *earnest, enthusiastic, impetuous*

— σφόδρα [中作副] 很，非常 *very, very much, exceedingly*

σχεδόν 近，接近；几乎 *close, near; almost*
σῴζω /σώζω 拯救 *I save*
— σῴζω, σώσω, ἔσῳσα, σέσωκα, σέσωσμαι, ἐσώθην
σῶμα, -ατος, τό 身体 *body*
σωφροσύνη, -ης, ἡ 头脑健全，明智，克制 *temperance*

T

τάττω 安排，布置 *I arrange, assign*
— τάττω, τάξω, ἔταξα, τέταχα, τέταγμαι, ἐτάχθην
ταυρηδὸν [ταῦρος, ὁ 公牛] 像公牛似地，野蛮地
τάχα 很快地，立即，马上 *quickly, soon*
— τάχ᾽ ἄν = τάχα ἄν 或许，大概，很可能 *perhaps*
ταχύ 很快 *quickly*
τε 和 *and*
τεῖχος, -ους, τό [战舰型] 城墙 *wall*
τέλειος, -α, -ον 完全的，完美的，完善的 *complete, perfect*
τελευταῖος, -α, -ον 最后的 *final, last* [中作副] 最后 *finally*
τελευτάω 使完成；实现；死亡；完结 *I complete, come to an end, die*
τελέω 完成 *I complete*
τέμνω 切割 *I cut*
— τέμνω, τεμῶ, ἔτεμον, -τέτμηκα, τέτμημαι, ἐτμήθην
τετανόθριξ, τετανότριχος, ὁ/ἡ 有长而直的头发的(人) (*the person who has*) *long and straight hair*
τεύχ-ω 构造 *I build*
τέχνη, ἡ 技艺，技术；手法，方法；行业，职业 *art, skill; the way, manner* or *means whereby a thing is gained; craft, trade*
(TECHNOLOGY 科技，技术)
τέως 其间；(作为 ἕως 的先行词)在这之前；迄今
τηλίκος, -η, -ον 这样的年纪 *of such an age*
τηλικοῦτος, -αύτη, -οῦτο [ἡλικία, οὗτος] 是 τηλίκος 的加强形式
τήμερον /σήμερον 今日，今天 *today*
τηνίκα 在那时，当时 *at that time, then*
— τοτηνίκα = τὸ τηνίκα = τηνίκα 在那时，当时，在当天的那时候
— ἡνίκα [是 τηνίκα 和 τοτηνίκα 的关系副词] 在……时，其时……；每当
τηνικάδε 在这时，这么早 *at this time of day, so early*
τίθημι 放置 *I place, put*
— τίθημι, θήσω, ἔθηκα, τέθηκα, τέθειμαι, ἐτέθην

τίκτω 生(儿女) *I give birth to, beget*

— τίκτω, τέξομαι, ἔτεκον, τέτοκα, --, --

τιμάω 尊重，珍爱，估价；报酬，报答；(陪审员们)提出罪人应受的惩罚 *I esteem, cherish, estimate; I reward,estimate the amount of punishment*

— τιμάω, τιμήσω, ἐτίμησα, τετίμηκα, τετίμημαι, ἐτιμήθην

τιμή, ἡ 荣誉 *honour*

τιμωρέω 帮助，帮助解除(病痛)；报复 *I help, succor; I avenge*

τίνω 赔偿 *I pay*

— τίνω, τίσω/τείσω, ἔτισα/ἔτεισα, τέτικα, τέτισμαι, --

τίς, τί 谁？什么？*Who? What? Which?*

τις, τι [逆附读词] 某人，某物；任何人，任何事物 *somebody, something; anybody, anything*

τιτρώσκω 受伤 *I wound*

— τιτρώσκω, τρώσω, ἔτρωσα, --, τέτρωμαι, ἐτρώθην

τλάω 负担，忍受；顺从，服从 *I endure*

— τλάω, τλήσομαι, ἐτάλασσα/ ἔτλην, τέτληκα, --, --

τοι [逆附读小品词] (1) 表示肯定、推论等：真的，毫无疑问；因此，所以 *surely, verily; then, consequently*; (2) 对其他小品词的意味加以强调，例如：γάρ τοι, καίτοι, μέντοι,τἄν (= τοι + ἄν)等

τοίνυν 于是，所以；而且，此外 *so then, therefore; moreover*

τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε (多指下面的事情)这样的，这种性质的 *of such kind* or *quality*

τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο [τοι,οὗτος] (多指上面的事情) 这样的，这种性质的 *of such kind* or *quality*

τολμάω 大胆做，忍耐；下决心做 *I undertake, dare*

τόπος, ὁ 地方 *place*

τοσόσ-δε, τοσήδε, τοσόνδε (多指下面的事情)这么多的，这么大的；这样强的，能够做……的 *so much, so many, so great; so strong, so able (to do sth.)*

— τοσόνδε [中作副]很，非常 *so much*

— τὸ τοσόνδε 数量 *quantity*

τοσοῦτος, τοσαύτης, τοσοῦτο(τοσοῦτον) (多指上面的事情)这么多的，这么大的 *so much, so many, so great*

τότε 那时候，当时，从前 *then, at that time, formerly*

ποτέ 有时，时而 *at times, now and then*

τράχηλος, ὁ 颈项 *neck*

τρέπω (τράπω) 使转向；[中动和被动] 转向，走向 *I turn*

— τρέπω, τρέψω, ἐτρεψα/ἔτραπον, τέτροφα, τέτραμμαι, ἐτρέφθην

τρέφω 使变坚硬；培养；成长 *I make solid, nourish, grow*

— τρέφω, θρέψω, ἔθρεψα/ἔτραφον, τέτροφα, τέθραμμαι, ἐθρέφθην/ἐτράφην

τρέχω 跑 *I run*

— τρέχω, δραμοῦμαι, ἔδραμον, -δεδράμηκα, --, --

τρέω 吓得发抖，打哆嗦 *I tremble, quiver*

— τρέω, τρέσω, ἔτρεσα, --, --, --

τρίβω 摩擦，研磨 *I rub, grind*

—τρίβω, τρίψω, ἔτριψα, τέτριφα, τέτριμμαι, ἐτρίφθην/ἐτρίβην

τρόπος, ὁ 方向，方面；方式 *direction, manner; way*

τυγχάνω 碰巧，偶然碰到，遇见(某人)；取得 *I happen (to), meet with, get*

— τυγχάνω, τεύξομαι, ἐτύχησα/ἔτυχον, τετύχηκα, --, --

τύχη, ἡ [τεύχω, τυγχάνω] 好运，幸运 *good fortune, luck*

Υ

ὕβρις, -εως, ἡ 侮慢 *insolence*

ὕδωρ, ὕδατος, τό 水 *water*

υἱός, ὁ 儿子 *son*

ὕλη, ἡ 树林，质料 *wood, matter*

ὑμεῖς 你们 *you*

ὑπ-ακούω 倾听；应答，(守门人)应门；听从 *I listen, answer, obey*

ὑπέρ [+属] 在……上面；为了；代表 *above, for, on behalf of*
[+宾] 超过 *beyond*

ὑπερ-βάλλω 掷过，超过 *I throw over/beyond, surpass*

ὑπερβολή, ἡ [ὑπερβάλλω] 远掷；优越；过度；卓越 *a throwing beyond* others; *superiority*

ὑπερή-φανος, -ον [ὑπερ, φανός] 比(别人)更引人注目的，优美的；傲慢的 *magnificent, arrogant*

ὑπεροχή, ἡ 突出部分；优越，卓越 *a projection; an eminence, superiority*

ὑπήκοος, -ον [ὑπακούω 听，倾听] 倾听的；服从的，顺从的 *listening to, obedient*

ὑπισχνέομαι 答应，许诺 *I promise*

— ὑπισχνέομαι, ὑποσχήσομαι, ὑπεσχόμην, ὑπέσχημαι, --, --

ὕπνος, ὁ 睡眠 *sleep*

ὑπό [+属] (表示地点)从下面 *from under*；(表示原因、施动者、作用、情况等)被……，由于 *by, because of*
[+与] (表示地点) 在……之下 *under*
[+宾] (表示地点) 到……下 *towards and under*；(表示时间)将近，在……时候 *about* or *at* (of time)

ὑπο-βλέπω 斜着眼睛看；藐视 *I look askance*

ὑπο-δέω	从下面捆上；[中动]把鞋带捆在腿上，穿鞋 *I bind under, put on shoes*
ὑπο-λαμβάνω	从下面举起来，支持；接受（一种观念）*I take from below, I support, take up* a notion
ὕπτιος, -α, -ον [ὑπό]	翻过来的，仰卧的，朝上的

Φ

φαίνω	显示出，出现 *I reveal, appear*
— φαίνω, φανῶ, ἔφηνα, πέφαγκα, πέφασμαι, ἐφάνθην	
φάρμακον, τό	药，药物；毒药；魔力；颜料（*pharmaceutic* 药物的）
φαῦλος , -η, -ον	无关重要的，微小的；低劣的 *easy, slight, trivial, bad*
φείδομαι	节俭；饶了（敌人）；免去（做）*I spare, turn away from*
— φείδομαι, φείσομαι, ἐφεισάμην/πεφιδόμην, πεφιδήσομαι	
φέρω	携带，带走；承受，忍耐 *I carry, bear, endure, suffer*
— φέρω, οἴσω, ἤνεγκα, ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι, ἠνέχθην	
φεύγω	逃跑 *I flee*
— φεύγω, φεύξομαι, ἔφυγον, πέφευγα, --, --	
φημί	说 *I say*
φθάνω	先做，先行动 *I anticipate*
— φθάνω, φθήσομαι, ἔφθασα/ἔφθην, ἔφθακα, --, --	
φθέγγομαι	发出声音，清楚说话 *I cry aloud, speak*
— φθέγγομαι, φθέγξομαι, ἐφθεγξάμην, ἔφθεγμαι, --, --	
φθείρω (δια-)	破坏，毁灭 *I destroy, corrupt*
— φθείρω, φθερῶ, ἔφθειρα, ἔφθαρκα, ἔφθαρμαι, ἐφθάρην	
φθονέω	嫉妒 *I envy*
φθορά, ἡ	[φθείρω] 毁灭，衰败；死亡 *decay, destruction, death*
φιλέω	爱 *I love*
— φιλέω,φιλές, φιλήσω, ἐφίλησα, πεφίληκα, πεφίλημαι, ἐφιλήθην	
φίλος, -η, -ον	被爱的，亲爱的 *beloved, dear*
— φίλος, ὁ	朋友 *friend*
φοβέομαι	[中动] 害怕 *I fear*
— φοβέομα, φοβήσομαι, --, --, πεφόβημαι, ἐφοβήθην	
φοβέω	使害怕，吓唬；害怕 *I frighten, fear*
— φοβέω, φοβήσω, ἐφόβησα, --, πεφόβημαι, ἐφοβήθην	
φοιτάω	走来走去，徘徊，漫游 *I go to and fro, roam wildly about*
φορέω	[φέρω的反复动词] 常带；经常穿；具有 *I bear/carry constantly, have*
φορτικός, -ή, -όν	庸俗的，平凡的 *vulgar, common*

φράζω 宣告 *I declare*
φρονέω 有思想，理解，明智；注意，考虑 *I think, understand*
φρόνιμος, -ον, 谨慎的，明智的 *prudent, wise*
φροντίζω 思考，考虑 *I think, consider*
φύλαξ, -ακος, ὁ/ἡ 看守者，哨兵；保卫者 *watcher, guard*
φυλάττω（φυλάσσω） 警醒，监护，保卫 *I watch, keep guard*
— *φυλάττω, φυλάξω, ἐφύλαξα, πεφύλακα, πεφύλαγμαι, ἐφυλάχθην*
φύσις, ἡ [φύω] [城邦型] 自然，本质，本性 *physis, nature* （PHYSICS 物理学）
φυτόν, τό [φύω] 植物，树木 *plant, tree*
φύω 使生长，产生 *I produce, grow*
— *φύω, φύσω, ἔφυσα/ἔφυν, πέφυκα, --, --*

X

χαλεπαίνω [χαλεπός] 暴烈；恼怒 *I am violent, am angry with* (+ *dat.*)
χαλεπός, -ή, -όν 困难的 *difficult, hard*
χαρά, ἡ 欢喜 *joy*
χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν 属格-εντος 慈祥的；令人喜欢的；优美的 *graceful, kindly*
χάρις, ἡ 美，恩惠；感谢；（单数宾格用作副词，相当于介词，[+属]）为了……，为了……的缘故 *grace; gratitude; for the sake of*
χειμών, -ῶνος, ὁ [野兽型] 严冬，冬天；（精神上的）激烈痛苦 *winter, frost, distress*
— χειμῶνος 在冬天 *in winter*
χείρ, χειρός, ἡ 手 *hand*
χείρων, χεῖρον [κακός 的比较级] [幸福型] 更坏的，更差的 *worse*
χελιδών, -όνος, ἡ 燕子 *swallow*
χθές 昨天 *yesterday*
χράομαι 用，使用 *I use*
— *χράομαι, χρήσομαι, ἐχρησάμην, --, κέχρημαι, ἐχρήσθην*
χρεών, τό（χρεώ 的中性分词，不变格） 必然，命定 *necessity*
χρή [无人称] 需要……，必须（做）……，应该…… *it is necessary, it must*
χρῆμα, -ατος, τό [χράομαι] 使用之物，财物，钱；事物，东西 *money, property; thing*
χρησμός, ὁ 神谕，神示 *oracle, oracular response*
χρόνος, ὁ 时间 *time* （CHRONICLE 编年史）
χρυσός, ὁ 金子 *gold*
χρῶμα, -ατος, τό 皮肤，颜色 *skin, color* （CHROMA 浓度色度）
— *μεθιστάναι τοῦ χρώματος* 变脸色
χώρα, ἡ 地方，土地 *place, land, country*

χωρέω　让出地方，撤退；前行，容纳 *I give way, withdraw; go forward, contain*
　— χωρέω, χωρήσω, ἐχώρησα, κεχώρηκα
χωρισμός, ὁ　分离 *separation*

Ψ

ψάμμος, ἡ　沙地 *sand*
ψέγω　指责 *I blame*
ψεύδω　用假话欺骗，欺哄；[异态] ψεύδομαι 说假话，撒谎 *I cheat by lies, lie*
ψηλαφάω　(像盲人那样)摸，摸索；抚摸 *I grope my way, fumble, touch*
ψηφίζω　用石子计数，投票 *I count with pebbles, vote*
ψυχή, ἡ　气息，元气，生命，灵魂 *soul*　(PSYCHE 心灵，精神)
ψυχρός, -ά, -όν　[ψύχω 吹气，使变冷] 冷的，凉的；冷淡的 *cold, cool; unfeeling*
　— [名] τὸ ψυχρόν　寒冷 *coolness*
ψύχω　吹气，使变冷；[被动] 变冷 *I breathe, blow, cool*
　— ψύχω, ψύξω, ἔψυξα, --, --, ἐψύχθην

Ω

ὦ(亦作 ὤ)　(1) 表示惊异、赞叹、欢乐，或悲哀、痛苦等：阿，呀 *oh*; (2) 和呼格或主格连用，作为语助词
ᾠδή, ἡ　颂歌 *a song*, ODE
ὠδίνω　受分娩的阵痛 *I am in labour, work painfully*
ὠθέω　推，向前推；挤 *I thrust, push*
ὠνέομαι　购买 *I buy*
　— ὠνέομαι, ὠνήσομαι, ἐπριάμην, --, ἐώνημαι, ἐωνήθην
ᾠόν, τό　蛋 *egg*
ὥρα, ἡ　季节；一天中的时间；时候，时刻 *season; a part of the day; the time or season for (sth.); it is time to (do sth.)*　(HOUR 小时)
ὡς　如，像，好似；照，按，依；作为，充当 *so, thus, as*, [连] *that*
ὥσπερ　[ὡς 的强调形式] 就像，正如 *just as*
ὥστε　(1) [连] 用来连接主句和从句中的两个动词，以表示主句的目的 to express the result or effect of the action in the principal clause; (2) [副] 如同，好像 *just as*

附 录 6

参 考 书 目

第一部分 工具书

A. 语法

*1. Herbert Weir Smyth. *Greek Grammar*, revised by Gordon M. Messing. Harvard University Press, 1984

*2. William W. Goodwin. *Greek Grammar*. Ginn & Company. Boston, 1900

3. William W. Goodwin. *Syntax of the Moods and Tenses of the Greek Verb*. Ginn & Company, 1897

B. 词典

1. Henry G. Liddell and Robert Scott. *A Greek-English Lexicon*(《希英大词典》), revised and augmented throughout by Sir Henry S. Jones, with the assistance of Roderrick McKenzie, with a revised supplement. Oxford: Clarendon Press, 1996

*2. *An Intermediate Greek-English Lexicon*, founded upon the 7th edition of Liddell and Scott's *A Greek-English Lexicon*. Oxford: Clarendon Press, first edition 1889, impression 1975

*3. 罗念生，水建馥. 古希腊语汉语词典. 北京：商务印书馆，2004

第二部分 原典及注疏本

A. 洛布丛书(*The Loeb Classical Library*)里的拍拉图全集

B. 注疏本

1. Louis Dyer (ed.) *Plato's Apology & Crito*, revised by Thomas D. Seymour. Ginn & Company, 1908

2. James J. Helm (ed.) *Plato Apology: Text, Grammatical Commentary, Vocabulary*. Bolchazy—Carducci Publishers, Inc., 1997

3. John Burnet (ed.) *Plato's Phaedo*. Oxford:Clarendon Press, first edition 1911, fourteenth impression 1984

4. E.R. Dodds (ed.) *Plato Gorgias*. Oxford: Clarendon Press, 1959

5. Robert Gregg Bury (ed.) *The Philebus of Plato*. Cambridge: Cambridge University Press, 1897

6. Lewis Campbell (ed.) *The Sophistes and Politicus of Plato.* Arno Press: New York Times Company, 1973

7. B.A.F. Hubbard (ed.) *Plato's Protagoras*. Gerald Duckworth & Co. Ltd., 1982

第三部分 翻译类

1. *PLATO: The Collected Dialogues, including the Letters* (19th printing), (ed.) Edith Hamilton and Huntington Cairns with Introduction and Prefatory Notes, Bollingen Series. LXXI: Princeton University Press, 2005

2. 柏拉图. 柏拉图全集(四卷). 王晓朝译. 北京：人民出版社，2003

3. 柏拉图. 游叙弗伦、苏格拉底的申辩、克力同. 严群译. 北京：商务印书馆，1983

4. 柏拉图. 理想国. 郭斌和，张竹明译. 北京：商务印书馆，1986

5. 色诺芬. 回忆苏格拉底. 吴永泉译. 北京：商务印书馆，1984

6. 亚里士多德. 政治学. 吴寿彭译. 北京：商务印书馆，1965

7. 柏拉图. 柏拉图的<会饮>. 刘小枫等译. 北京：华夏出版社，2003

第四部分 教材类及其他

1. Maurice Balme and Gilbert Lawall (ed.) *Athenaze: An Introduction to Ancient Greek* (Book I, II). New York: Oxford University Press, 2003

2. *Reading Greek (2vols.: Text; Grammar, Vocabulary and Exercises)*. The Joint Association of Classical Teachers' Greek Course. Cambridge University Press, 1978

3. Stephen W. Paine (ed.) *Beginning Greek: A Functional Approach.* Oxford University Press, 1961

4. Hardy Hansen and Gerald M. Quinn (ed.) *Greek: An Intensive Course*. Fordham University Press, revised edition 1987, fifth printing 1998

5. Francis H. Fobes (ed.) *Philosophical Greek: An Introduction.* The University of Chicago Press, 1957

6. 雷立柏. 基督宗教知识辞典. 北京：宗教文化出版社，2003

7. 雷立柏. 拉丁成语辞典. 北京：宗教文化出版社，2006

8. 信德麟. 拉丁语和希腊语. 北京：外语教学与研究出版社，2007

9. 刘以焕. 古希腊语言文字语法简说. 上海：上海人民出版社，2006

10. 汪敬仁. 圣经希腊文初阶. 台北：橄榄文化事业基金会，1995

11. 黄锡木. 古希腊语[新约]教程(三卷). 上海：华东师范大学出版社，2008

12. 刘小枫. 凯若斯——古希腊语文教程(上卷). 上海：华东师范大学出版社，2005

(注：加* 号的为编者所推荐的必备书)。

图书在版编目(CIP)数据

古典希腊语教程/周展编著. —杭州：浙江大学出版社，2009.5

ISBN 978-7-308-06700-3

I. 古… II. 周… III. 希腊语—古代—教材 IV. H791.1

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2009) 第 052398 号

古典希腊语教程

周　展　编著

责任编辑　张　琛
封面设计　卢　涛
出版发行　浙江大学出版社
(杭州天目山路 148 号　邮政编码 310028)
(网址: http://www.zjupress.com)
排　　版　杭州中大图文设计有限公司
印　　刷　杭州浙大同力教育彩印有限公司
开　　本　787mm×1092mm　1/16
印　　张　26.75
插　　页　2
字　　数　717 千
版 印 次　2009 年 5 月第 1 版　2009 年 5 月第 1 次印刷
书　　号　ISBN 978-7-308-06700-3
定　　价　54.00 元

浙江大学出版社发行部邮购电话 (0571)88925591